Costa Book Award 2019

POLIROM

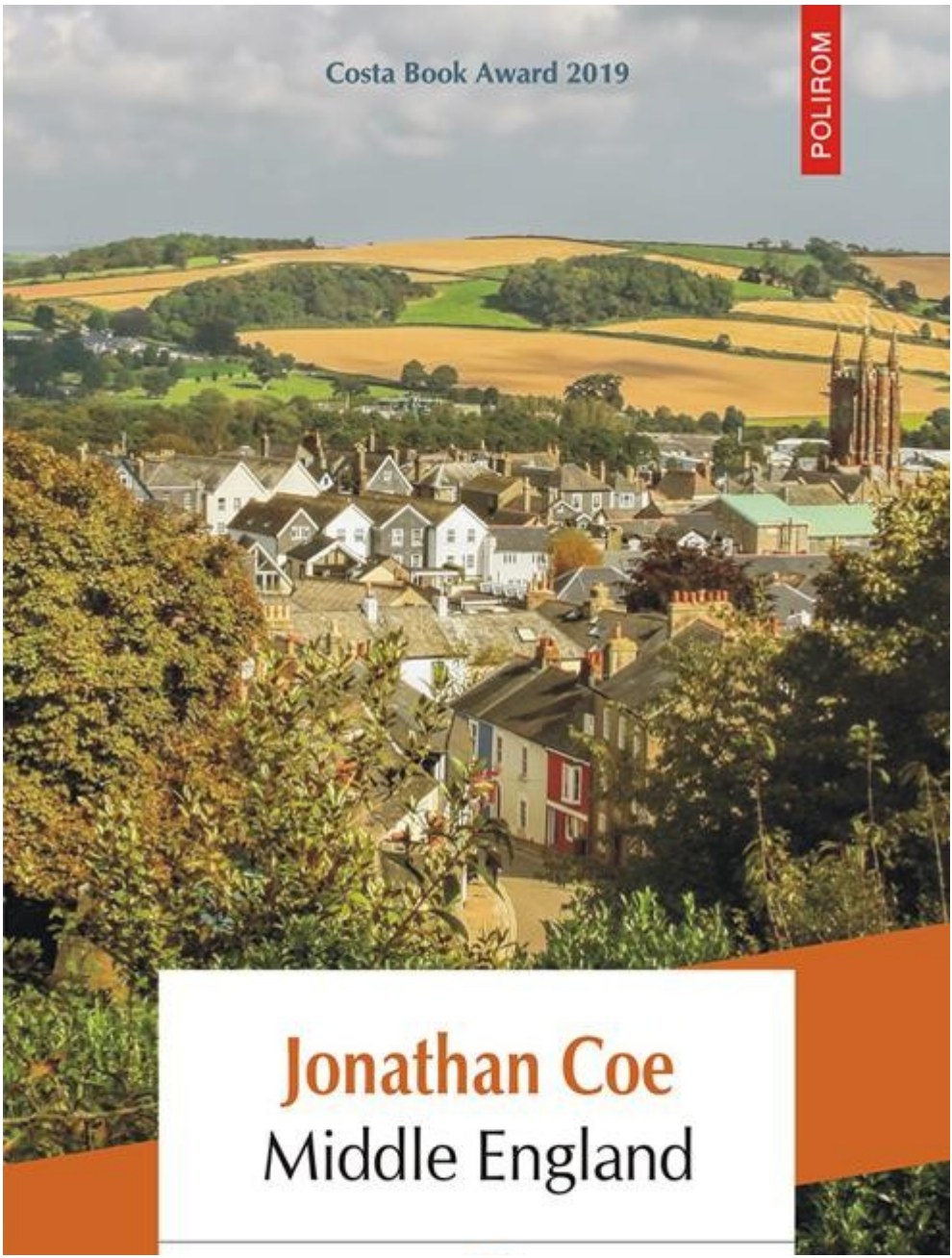

Jonathan Coe

Middle England

Jonathan Coe

Middle England

Traducere din limba engleză și note de Radu Paraschivescu

EDITURA POLIROM
2021

Jonathan Coe
Middle England
Copyright © 2018
All rights reserved
© 2021 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română
www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53
ISBN ePub: 978-973-46-8528-8
ISBN PDF: 978-973-46-8529-5
ISBN print: 978-973-46-8343-7
Coperta: Carmen Parii
Foto copertă: © samot/Depositphotos.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

JONATHAN COE (născut în 1961, la Birmingham) a studiat la Trinity College, Cambridge. A fost profesor la University of Warwick, unde a obţinut şi titlul de doctor în literatura engleză. Primele sale romane – *Femeia întîmplătoare* (1987), *Un strop de dragoste* (1989) şi *Piticii morţii* (1990; Polirom, 2006) – impun o nouă voce a literaturii britanice contemporane, caracterizată prin umor specific, o preocupare pentru problemele sociale şi o accentuată tonalitate sarcastică, temperată de un umanism subtil. Romanul *Ce hăcuială!* (1994; Polirom, 2008) obţine John Llewellyn Rhys Prize în Anglia şi Prix du Meilleur Livre Étranger în Franţa, iar *Casa somnului* (1997; Polirom, 2001, 2015), considerat capodopera sa, este recompensat cu Writers' Guild of Great Britain Award şi Prix Médicis Étranger. Ulterior, autorului britanic i se decernează Bollinger Everyman Wodehouse Prize pentru romanul *Clubul putregaiurilor* (2001; Polirom, 2004, 2012).
La Editura Polirom au mai apărut romanele *Cercul închis* (2006), *Ploaia înainte să cadă* (2009), *Înspăimîntătoarea viaţă personală a lui Maxwell Sim* (2011), *Expo '58* (2014), *Numărul 11 sau Mărturii despre nebunie* (2019) şi cartea pentru copii *Oglinda dorinţelor* (2020).

Pentru Janine, Matilda şi Madeline

Vesela Anglie

„În ultimele decenii ale secolului, «britanic», ca autoprezentare, a început să însemne altceva... Le făcea

loc nou-veniţilor din străinătate şi celor ca mine, cărora cuprinderea şi trândăvia sa li se păreau atrăgătoare. Era aici un naţionalism care şerpuia plăcut, ca un râu de demult, a cărui forţă se irosise undeva, departe, în amonte.”

Ian Jack, *The Guardian*, 22 octombrie 2016

1.

Aprilie 2010

Înmormântarea se încheiase. Masa de după începea să se fâsâie. Benjamin hotărî că era momentul să plece.

— Tată? spuse el. Cred c-o iau din loc.

— Bun, zise Colin. Vin cu tine.

Se îndreptară spre uşă şi reuşiră să scape fără să-şi ia rămas-bun de la nimeni. Strada din sat era pustie, tăcută în lumina târzie a apusului.

— Totuşi n-ar trebui să plecăm aşa, spuse Benjamin, întorcându-şi privirea spre local, pradă îndoielii.

— De ce nu? Am vorbit cu cine-am vrut să vorbesc. Hai, du-mă la maşină.

Benjamin îşi lăsă tatăl să-l prindă de braţ cu o strânsoare şovăielnică. În felul ăsta, mergea cu pas mai sigur. Cu o încetineală incredibilă, începură să-şi târşâie picioarele pe stradă, spre parcarea localului.

— Nu vreau să mă duc acasă, spuse Colin. Nu pot să stau acolo – fără ea. Hai la tine.

— Sigur, zise Benjamin, deşi avu o strângere de inimă.

Perspectiva pe care şi-o promisese – singurătate, meditaţie, un pahar de cidru rece pe masa veche, cu picioarele din fier forjat, murmurul râului clipocind în apropiere pe drumul lui fără sfârşit – se destrămă şi dispăru pe cerul după-amiezii. Nu conta. Astăzi trebuia să aibă grijă de tatăl lui.

— Vrei să rămâi peste noapte?

— Da, vreau, zise Colin, dar fără să spună „mulţumesc”.

Rar spunea „mulţumesc” în ultima vreme.

*

Traficul era intens şi avură nevoie de aproape o oră şi jumătate ca să ajungă acasă la Benjamin. Trecură cu maşina prin inima ţinutului Middle England, urmând mai mult sau mai puţin cursul râului Severn, prin oraşe ca Bridgnorth, Alveley, Quatt, Much Wenlock şi Cressage – o călătorie liniştită şi oarecare, ale cărei singure semne de punctuaţie erau benzinăriile, localurile şi centrele horticole, pe când însemnele maro, de patrimoniu îi anunţau călătorului plictisit tentaţiile mai îndepărtate ale rezervaţiilor naturale, ale clădirilor istorice şi ale parcurilor dendrologice. Intrarea în fiecare orăşel nu era marcată doar de plăcuţa cu numele, ci şi de o menţionare luminos-

intermitentă a vitezei cu care circula Benjamin şi de un avertisment prin care era invitat să încetinească.

— Radarele astea sunt o pacoste, nu? zise Colin. Jigodiile nu mai ştiu cum să te stoarcă de bani de când te sui la volan.

— Bănuiesc că reduc riscul de accident, spuse Benjamin.

Tatăl lui bombăni sceptic.

Benjamin dădu drumul la radioul fixat, ca de obicei, pe Radio Three. Avea noroc: mişcarea lentă din *Trioul pentru pian* de Fauré. Contururile discrete şi melancolice ale melodiei nu păreau doar un însoţitor adecvat al amintirilor despre mama lui, care-i umpleau mintea (şi probabil şi pe a lui Colin) astăzi, ci şi o reflectare sonoră a curbelor blânde ale drumului şi chiar a pajiştilor mute ale peisajului prin care îi purta. Faptul că muzica era recognoscibil franceză nu avea importanţă: se simţea aici un fond comun, un spirit împărtăşit. Când asculta muzica asta, Benjamin se simţea, cu totul, acasă.

— Auzi? Nu vrei să-nchizi zdrăngăneala aia? întrebă Colin. Nu putem să ascultăm ştirile?

Benjamin lăsă ultimele treizeci sau patruzeci de secunde ale mişcării muzicale, după care dădu pe Radio Four. Tocmai se difuza emisiunea *PM*[1] şi se treziră aruncaţi imediat în lumea familiară a luptei de gladiatori dintre reporter şi politician. Peste o săptămână erau alegerile generale. Colin avea să voteze cu conservatorii, aşa cum

[1] Abreviere de la *Prime-Minister* – „prim-ministru” (engl.).

făcuse la toate alegerile din Anglia, începând din 1950, pe când Benjamin era, ca de obicei, nehotărât, în afara faptului că se decisese să nu voteze. Nimic din ce aveau să audă la radio în următoarele şapte zile nu avea să conteze. Marea poveste din ziua aceea era că prim-ministrul Gordon Brown, care lupta să fie reales, fusese surprins descriind un susţinător potenţial la microfon drept „un fel de femeie bigotă", iar media profitau din plin.

— Prim-ministrul şi-a dat în sfârşit arama pe faţă, tocmai declara vesel un parlamentar conservator. După părerea lui, oricine dă glas acestor preocupări legitime e bigot. Iată de ce nu putem avea o dezbatere serioasă pe tema imigraţiei în ţara asta.

— Dar nu-i aşa că însuşi domnul Cameron, şeful dumneavoastră de partid, e la fel de reticent...

Benjamin închise radioul fără explicaţii. O vreme merseră în tăcere.

— Nu putea să-i sufere pe politicieni, spuse Colin, aducând la suprafaţă un crâmpei de gând subteran şi neavând nevoie să precizeze la cine se referea.

Vorbea cu o voce joasă, încărcată de regret şi de emoţie înăbuşită.

— Credea că toţi sunt la fel de răi. Puşi pe căpătuială, până la unul. Îşi decontau cheltuielile, nu-şi declarau profiturile, mai aveau şase slujbe, în afară de politică...

Benjamin dădu din cap, amintindu-şi că de fapt cel obsedat de venalitatea politicienilor era Colin, nu defuncta lui soţie. Era unul dintre puţinele subiecte pe marginea

căruia acest bărbat îndeobşte taciturn putea să devină vorbăreţ şi poate că era mai bine să lase să se întâmple asta acum, ca să nu se mâhnească din cauza altor gânduri mai dureroase. Astăzi îşi luaseră adio de la mama lui şi nu avea să permită ca solemnitatea momentului să fie mânjită de una dintre tiradele tatălui.

— Şi totuşi, ce mi-a plăcut întotdeauna la mama, zise el, ca să schimbe subiectul, e că lucrurile astea nu păreau s-o amărască. Ştii ce spun, dacă dezaproba un lucru, lucrul ăla n-o înfuria, ci doar o... întrista.

— Da, era un suflet bun, încuviinţă Colin. Printre cele mai bune.

Nu mai adăugă altceva, însă după câteva clipe scoase o batistă cam murdară din buzunarul de la pantaloni şi se şterse la ambii ochi, încet şi cu grijă.

— O să fie ciudat pentru tine să stai singur, spuse Benjamin. Dar ştiu că o să faci faţă. Sunt sigur.

Colin privi în gol.

— Cincizeci de ani am fost împreună...

— Ştiu, tată. O să fie greu. Dar Lois o să fie aproape, o bună parte din timp. Şi nici eu nu sunt departe. Nu chiar.

Merseră mai departe.

*

Benjamin locuia într-o moară reamenajată de pe malul râului Severn, la marginea unui sat aflat chiar la nord-est de Shrewsbury. La casă ajungeai pe un drum cu o singură

bandă, mărginit de copaci şi cu gardurile vii lăsate să crească în voie de ambele părţi. Se mutase în acest loc absurd de îndepărtat şi de izolat la începutul anului, cu banii încasaţi pe vânzarea apartamentului cu trei camere din Belsize Park şi având grijă să pună deoparte cât îi trebuia pentru un trai modest pentru următorii câţiva ani. Casa era mult prea mare pentru un singur ocupant, numai că, pe vremea când o cumpărase, Benjamin nu era singur. Erau patru dormitoare, două camere de zi, o sufragerie, o bucătărie mare şi deschisă, cu plită cu inducţie, şi un birou cu ferestre speciale, generoase, care dădeau spre râu. Deocamdată Benjamin fusese foarte fericit acolo, spulberând bănuielile de început ale prietenilor şi ale familiei că făcuse o greşeală îngrozitoare.

Casa era plină de colţuri înşelătoare şi de scări abrupte şi înguste. Era un loc cu totul nepotrivit ca să-şi aducă tatăl de optzeci şi doi de ani. Cu toate acestea, Benjamin se strădui şi reuşi să-l dea jos din maşină, să-l ajute să se urce pe scări până la una dintre camerele de zi, după aceea să urce alte scări – mai puţine, dar cu un unghi drept, care dădea de furcă –, până în bucătărie, pe uşa din spate, şi apoi s-o ia în jos, pe treptele metalice dinspre terasă. Îi găsi o pernă, îi turnă o halbă de bere germană şi tocmai era pe punctul să se instaleze lângă el pentru o conversaţie rigidă pe malul apei, când auzi o maşină oprindu-se în dreptul intrării din faţă.

— Cine dracu’ o fi?

Colin, care nu auzise nimic, se mulţumi să-l privească nedumerit.

Benjamin ţâşni de la locul lui şi dădu fuga înapoi în camera de zi. Deschise fereastra şi se uită în jos, la curtea din faţă, unde le văzu pe Lois şi pe fiica ei, Sophie, oprindu-se în faţa uşii şi pregătindu-se să bată.

— Ce faceţi aici? întrebă el.

— Încerc să te sun de-o oră, răspunse sora lui. De ce naiba ţi-ai închis telefonul?

— Fiindcă nu voiam să sune-n timpul înmormântării.

— Ne-am făcut o mie de griji.

— Nu era cazul, n-am nimic.

— De ce-ai fugit aşa?

— Voiam să plec de-acolo.

— Tata unde-i?

— Aici, cu mine.

— Puteai să ne spui.

— Nu mi-a dat prin cap.

— Nu ţi-ai luat rămas-bun de la nimeni?

— Nu.

— Nici de la Doug?

— Nici.

— A bătut tot drumul de la Londra.

— O să-i trimit un SMS.

Lois oftă. Fratele ei o scotea din sărite uneori.

— Măcar ai de gând să ne deschizi şi să ne dai o ceaşcă de ceai?

— Bine.

Le conduse prin casă şi amândouă i se alăturară lui Colin pe terasă, iar Benjamin rămase în bucătărie ca să facă un ibric cu ceai şi să-i toarne nişte vin alb lui Sophie. Ieşi cu băuturile pe o tavă, păşind cu atenţie pe scări şi mijind ochii, în timp ce soarele apusului îi scălda faţa.

— E frumos aici, Ben, spuse Lois.

— Cred că e grozav pentru că aici poţi scrie, zise Sophie. Aş putea să stau aici, să ascult râul şi să lucrez ore-ntregi.

— Repet, poţi să vii când vrei, răspunse Benjamin. Ţi-ai termina lucrarea cât ai zice peşte.

Sophie zâmbi.

— E gata. Am terminat-o săptămâna trecută.

— Oho! Felicitări!

— N-a-nţeles niciodată ce-ai văzut la locul ăsta, spuse Colin. Şi nici eu. E la mama naibii.

Benjamin încasă comentariul şi se abţinu să-i răspundă, deşi ar fi avut ce.

— Asta e, spuse el şi se aşeză în sfârşit, cu un mic suspin de satisfacţie ostenită.

Când să ia prima înghiţitură de ceai, auzi o altă maşină oprindu-i-se în faţa casei.

— Ce dracu'...?

De la fereastra camerei de zi privi iar în jos, spre curtea din faţă, şi de data asta văzu că era maşina lui Doug, care stătea aplecat, cu fundul la vedere, în dreptul unei portiere, şi scotea o geantă de laptop de pe bancheta din spate. Apoi se îndreptă din şale, iar Benjamin descoperi

că, din unghiul acela, avea ocazia să vadă un lucru pe care nu-l mai observase până atunci: peticul de chelie al lui Doug. Avea un petic de chelie pronunţat. Lui Benjamin asta îi dădu câteva clipe un fior de mulţumire meschină, ca în faţa unui rival. Pe urmă Doug îl văzu şi-i strigă:

— De ce ţi-ai închis mobilul?

Fără să-i răspundă, Benjamin coborî să-i deschidă uşa din faţă.

— Salut! spuse el. Lois şi Sophie au ajuns şi ele adineauri.

— De ce-ai plecat fără să-ţi iei rămas-bun?

— E ca începutul de la *Hobbitul*. O petrecere neaşteptată.

Doug îl dădu încet la o parte.

— În regulă, Bilbo, zise el. Ai de gând să-mi dai drumul înăuntru?

O luă la fugă în sus pe scări, timp în care Benjamin rămase mut de uimire, şi se îndreptă direct spre bucătărie. Doug mai intrase o singură dată în casă, dar părea să ţină minte tot. Când Benjamin îl ajunse din urmă, îşi scosese deja laptopul din geantă, se instalase la masa din bucătărie şi începuse să tasteze.

— Care-i parola de Wi-Fi? întrebă el.

— Nu ştiu. Trebuie să mă uit la router.

— Bine. Dar grăbeşte-te, da?

Pe când Benjamin dispărea în camera de zi ca să caute parola, Doug strigă după el:

— Apropo, frumos discursul de azi!

— Mulţumesc.

— Mă rog, nu chiar discurs – necrolog –, zi-i pe nume. Le-au dat lacrimile multora, să ştii.

— Păi, cam asta era ideea.

— Până şi Paul a părut mişcat.

În timp ce mâzgălea în grabă parola, Benjamin îngheţă când auzi numele fratelui său. După o clipă, se întoarse încet în bucătărie şi puse peticul de hârtie lângă laptopul lui Doug.

— A avut ceva tupeu să se arate azi.

— A fost înmormântarea maică-sii, Ben. Pentru aşa ceva are voie să se arate.

Benjamin nu spuse nimic, mulţumindu-se să ia o cârpă de vase şi să şteargă nişte căni.

— Ai vorbit cu el? întrebă Doug.

— N-am mai vorbit cu el de şase ani. De ce-aş fi făcut-o acum?

— Oricum, a plecat. S-a-ntors la Tokio. Avionul a decolat de pe Heathrow la…

Benjamin se întoarse spre el. Se făcuse rozaliu la faţă.

— Doug, mă doare-n fund. Nu vreau să ştiu de el, bine?

— În regulă, nici o problemă.

Pus la punct, Doug reîncepu să tasteze la laptop.

— Apropo, mulţumesc c-ai venit azi, îi spuse Benjamin, încercând să-l împace. Chiar apreciez. Tata a fost foarte impresionat.

— Ai ales o zi de căcat, mormăi Doug, fără să-şi ridice privirea din monitor. De patru săptămâni mă tot ţin după

Gordon în campanie. Şi ce s-a-ntâmplat? Zero tăiat în patru, băga-mi-aş. Azi, în schimb, se dezlănţuie iadul, şi eu nici măcar nu-s acolo. Blocat într-un crematoriu din Redditch...

Tastând mai departe, parcă deja uitase că vorbise brusc.

— Acum trebuie să le dau o mie de cuvinte până la ora şapte, şi tot ce ştiu e ce-am auzit la radioul din maşină.

Benjamin şovăi fără rost câteva clipe lângă el, după care spuse:

— Bun. Uite ce-i, te las cu ale tale.

Nu primi răspuns, aşa că se îndepărtă şi nici nu apucă să iasă din bucătărie şi să se ducă pe terasă, că Doug întrebă, fără să-şi ridice ochii:

— Pot să rămân peste noapte?

Luat prin surprindere de întrebare, Benjamin ezită o clipă, după care încuviinţă din cap.

— Sigur.

*

Nici unul dintre musafirii care stăteau pe terasă în seara aceea nu avea cum să ştie, fiindcă nu i-ar fi împărtăşit acest adevăr nici unuia, însă Benjamin cumpărase casa asta ca să-şi împlinească o fantezie. Cu mulţi ani în urmă, în luna mai a anului 1979 – când Anglia se găsea, la fel ca acum, în pragul unor alegeri generale decisive –, stătuse într-un local pe nume The Grapevine, în

Paradise Place din Birmingham, şi visase la viitor. Îşi imaginase că fata de care era îndrăgostit, Cicely Boyd, avea să fie tot a lui câteva decenii mai târziu, iar după ce se vor fi căsătorit, apropiindu-se de şaizeci de ani şi cu copiii plecaţi de acasă, aveau să trăiască împreună într-o moară reamenajată din Shropshire, unde el avea să compună muzică şi Cicely avea să scrie poezii, iar seara aveau să facă petreceri splendide pentru toţi prietenii*. O să dăm genul ăla de mese pe care oamenii n-o să le uite,* îşi spusese*. La noi acasă oamenii o să petreacă nişte seri care o să devină amintiri preţioase.* Bineînţeles, nu se întâmplase chiar aşa. După ziua aceea n-o mai văzuse pe Cicely ani în şir. Însă în cele din urmă se regăsiseră şi trăiseră împreună la Londra câţiva ani, care fuseseră... mă rog, jalnici, la drept vorbind, fiindcă Cicely fusese foarte bolnavă şi devenise greu să trăieşti cu ea, iar pe urmă, într-o încercare disperată de a-şi trăi fantezia, într-un efort pervers de recucerire a trecutului, îndeplinindu-şi viziunea din trecut asupra propriului viitor, Benjamin sugerase să vândă apartamentul, să folosească o parte din bani ca să cumpere casa, iar cu o parte din ce rămânea s-o trimită pe Cicely în vestul Australiei timp de şase luni, unde se spunea că exista un medic care descoperise un leac costisitor, dar miraculos împotriva sclerozei multiple. Iar trei luni mai târziu, după ce casa fusese cumpărată şi el se apucase s-o mobileze şi s-o zugrăvească, Cicely îi trimisese un e-mail din Australia cu o veste bună şi una rea: cea bună era că starea de sănătate i se îmbunătăţise

într-adevăr aproape incredibil, iar cea rea, că se îndrăgostise de medic şi că, de fapt, nu avea să se mai întoarcă în Anglia. Spre marea lui surprindere, Benjamin îşi turnase un whisky mare, îl băuse, râsese ca un nebun sinucigaş vreo douăzeci de minute şi pe urmă continuase să vopsească brâul de protecţie a pereţilor, fără să se mai gândească vreodată la Cicely. Aşa ajunsese să trăiască într-o uriaşă moară reamenajată din Shropshire de unul singur, la cincizeci de ani, şi să descopere, spre uluirea lui tăcută, că nu fusese niciodată mai fericit.

Îi părea bine că Lois şi Sophie erau acolo în seara aceea, deşi sora lui venise să-l caute pradă furiei. Ştia că irascibilitatea tatălui său era doar o mască pentru melancolia în care avea să se cufunde tot mai mult pe măsură ce trecea timpul. Benjamin putea să se bazeze pe Lois şi Sophie ca să păstreze echilibrul între obişnuinţa lui de a o jeli pe Sheila (care murise la doar şase săptămâni după diagnosticarea cu cancer la ficat) şi încercarea de-a împărtăşi câteva poveşti mai vesele despre viaţa de familie: poveşti despre petrecerile rare, dar memorabile pe care le dăduse, dintr-un capriciu îndrăzneţ, în anii 1970, cu mâncare, băutură şi prezentări de modă care acum sfidau imaginaţia; despre vacanţele ghinioniste din nordul Ţării Galilor, cu oile behăind trist pe câmp şi ploaia răpăind fără încetare pe acoperişul rulotei; despre vacanţele mai aventuroase din 1980, o călătorie făcută de Colin şi Sheila în Danemarca ca să-şi viziteze nişte vechi prieteni, luând-o de data asta şi pe micuţa Sophie cu ea şi răsfăţându-şi

singura nepoată. Sophie vorbi acum despre cumsecădenia bunicii ei, despre felul cum îşi amintea de fiecare dată ce mâncăruri preferate aveai, despre interesul pe care ţi-l arăta mereu, ţinând minte numele prietenilor tăi şi punându-ţi întrebările potrivite despre ei, aşa fusese până la sfârşit, numai că, auzind-o, Colin părea din nou pierdut şi nefericit, aşa că Benjamin bătu din palme, întrebă „Bun. Cine vrea nişte paste?" şi se duse în bucătărie să pună la fiert nişte *penne* (trebuia să fie *penne* fiindcă tatăl lui nu se pricepea să mănânce nimic din ce se înfăşura pe furculiţă) şi încălzi sosul de *arrabiata* făcut în casă (avea mult timp să-şi perfecţioneze gătitul în ultima vreme), iar când aduse mâncarea pe terasă, tocmai când începea să se răcorească şi soarele se pregătea să apună, încercă să-şi convingă tatăl să mănânce o porţie cumsecade, măcar un pic peste o jumătate de farfurie, şi scoase o parte din paste din farfurie când Colin îi spuse că era prea mult şi mai puse ceva la loc când i se păru prea puţin, după care întrebă „Aşa e bine?" şi încercă să destindă atmosfera, adăugând „Nici o *penne* în plus, nici o *penne* în minus"[2], ceea ce i se păru o glumă oportună, dat fiind că Jeffrey Archer era unul dintre autorii preferaţi ai tatălui său, dar Colin nu păru să se prindă, iar apoi Doug interveni şi spuse că singularul de la *penne* avea altă formă, *penna* sau ceva de genul ăsta, nu?, ceea ce strică momentul, aşa că mâncară cu toţii în tăcere, ascultând râul care curgea

[2] Trimitere la romanul *Not a Penny More, Not a Penny Less* de Jeffrey Archer, tradus în limba română sub titlul *Nici un ban în plus, nici un ban în minus*.

alături, şuieratul vântului printre copaci şi leorpăitul lui Colin în timp ce se chinuia cu pastele.

— O să-l duc la culcare, şopti Lois pe la nouă, după ce tatăl ei băuse două whiskyuri şi moţăia în scaun.

Avu nevoie de cam jumătate de oră, timp în care Doug se întoarse în bucătărie ca să verifice schimbările subtitlurilor din articol, iar Benjamin stătu de vorbă cu Sophie despre lucrarea ei, care se ocupa de reprezentarea picturală a scriitorilor europeni cu strămoşi de culoare din secolul al XIX-lea, un subiect despe care el nu ştia mare lucru. Când li se alătură din nou, Lois avea un aer grav.

— E foarte agitat, spuse ea. N-o să fie uşor cu el de-acum încolo.

— Ce te aşteptai să facă azi? întrebă Benjamin. Să se dea peste cap?

— Ştiu. Dar au fost împreună cincizeci şi cinci de ani, Ben. Nu şi-a purtat deloc de grijă în tot timpul ăsta. Nu şi-a mai pregătit o masă de-o jumătate de secol.

Benjamin ştia la ce se gândea Lois: că, bărbat fiind, mai mult ca sigur că urma să găsească o cale de-a se sustrage sarcinii de-a avea grijă de tatăl lor.

— O să vin să-l văd, insistă el, de două ori pe săptămână, poate mai des. Fă-i de mâncare. Du-l la cumpărături.

— E bine de ştiut. Mulţumesc. O să fac şi eu tot ce pot.

— Foarte bine. O să ne descurcăm. Bineînţeles – şi, făcând observaţia următoare, Benjamin îşi dădu seama că

mergea pe sârmă –, ar fi mai uşor dac-ai petrece mai mult timp în Birmingham.

Lois nu spuse nimic.

— Cu soţul tău, adăugă el lămuritor.

Iritată, Lois luă o gură de cafea rece.

— Serviciul meu e la York, da?

— Sigur. Aşa c-ai putea să vii aici în fiecare weekend. În loc de... cât, o dată la trei sau patru?

— Chris şi cu mine trăim aşa de mulţi ani şi ne e foarte bine. Nu-i aşa, Soph?

În loc să ţină partea lui Lois, fiica ei se mărgini să spună:

— Mi se pare ciudat.

— Bravo! Mulţumesc. Nu le place tuturor cuplurilor să stea împreună mereu şi să depindă unul de altul. Şi n-am observat să te fi grăbit să te muţi împreună cu prietenul tău actual.

— Asta, fiindcă ne-am despărţit.

— Poftim? Când?

— Acum trei zile.

Sophie se ridică în picioare.

— Hai, mamă, trebuie să ne-ntoarcem. Aş vrea să stau un pic de vorbă cu tata înainte să mă culc, chit că nu-ţi convine. O să-ţi povestesc în maşină.

Benjamin ieşi cu ele în curtea din faţă, îşi sărută sora şi îşi îmbrăţişă îndelung nepoata.

— O veste mare cu lucrarea, spuse el. Nu şi cu prietenul.

— O să supravieţuiesc, zise Sophie cu un surâs şters.

— Dă-mi cheile, ceru Lois. Ai băut trei pahare de vin.

— Nu, n-am băut, răspunse Sophie, dându-i totuşi cheile.

— Oricum mergi prea repede, spuse Lois. Sunt sigură că ne-a luat radarul pe drum încoace.

— Nu cred, mamă – a fost doar lumina soarelui pe un parbriz.

— Mă rog.

Lois se întoarse spre fratele ei:

— Cred c-ar fi fost mândră de noi azi. Ai vorbit foarte frumos. Te pricepi să-nşiri cuvinte.

— E normal. Am tot scris.

Îl mai sărută o dată.

— Cred că eşti cel mai bun scriitor nepublicat din ţară. Fără rival.

Încă o îmbrăţişare, după care mama şi fiica trântiră portierele maşinii, iar Benjamin le făcu semn cu mâna în bătaia farurilor, când maşina porni atent, în marşarier, pe alee.

*

Încă era destul de cald, exact cât trebuia pentru ca Benjamin să lase ferestrele camerei de zi deschise. Îi plăcea să facă asta când îi permitea vremea, să stea acolo singur, uneori pe întuneric, ascultând sunetele nopţii, ţipătul unei cucuvele, vaierul unei vulpi ieşite la vânat şi,

peste toate, murmurul etern şi neschimbat al râului Severn (care era nou-venit în Anglia în acest loc, după ce trecuse graniţa din Ţara Galilor, cu doar câţiva kilometri în amonte). Totuşi, în seara asta era altfel: îl avea pe Doug să-i ţină de urât, deşi nici unul din ei nu vedea de ce s-ar grăbi să înceapă o conversaţie: erau prieteni de aproape patruzeci de ani şi ştiau cam tot unul despre celălalt. Lui Benjamin, de exemplu, îi era suficient să stea acolo, el de o parte a şemineului şi Doug de alta, cu câte un pahar de Laphroaig în mână, să lase emoţiile stârnite peste zi să se domolească treptat şi să se dizolve în linişte.

În cele din urmă totuşi chiar el destrămă tăcerea.

— Mulţumit de articol? întrebă el.

Reacţia lui Doug i se păru neaşteptat de neinteresată.

— Presupun că da, spuse el. Sincer să fiu, m-am simţit ca un escroc zilele astea.

Văzând că Benjamin pare surprins, Doug se îndreptă în fotoliu şi se lansă într-o explicaţie:

— Vezi tu, chiar cred că suntem într-un moment de răscruce. Laburiştii sunt pe năsălie. Vorbesc serios. Oamenii sunt din cale-afară de supăraţi şi nimeni nu ştie ce-i de făcut. În ultimele zile am tot auzit asta în traseul de campanie al lui Gordon. Oamenii se uită la tipii din City care, practic, au pus economia pe butuci acum doi ani şi văd că nimeni n-a suportat consecinţele – nici unul dintre ei n-a mers la puşcărie, iar acum încasează alte bonusuri, în timp ce nouă, celorlalţi, ni se cere să strângem cureaua. Salariile sunt îngheţate. Oamenii n-au siguranţa locului de

muncă, n-au pensii private, nu-şi permit să plece-n concediu cu familia sau să-şi repare maşina. Acum câţiva ani se simţeau bogaţi. Acum se simt săraci.

Doug se însufleţea. Benjamin ştia cât de mult îi plăcea să vorbească aşa şi că până şi acum, după douăzeci şi cinci de ani de jurnalism, nimic nu-l excita mai mult decât conflictele şi contrele din politica engleză. Nu înţelegea entuziasmul prietenului său, dar ştia cum să-i cânte în strună.

— Dar parcă pe conservatori îi ura toată lumea, din cauza scandalului cheltuielilor, spuse el îndatoritor. Ipoteca pentru a doua locuinţă şi toate chestiile alea...

— Oamenii dau vina pe ambele partide pentru asta. Cum e cel mai rău. Toată lumea a devenit nemaipomenit de *cinică*. „A, sunt toţi o apă şi-un pământ...” De asta rezultatele au fost întotdeauna strânse – până azi.

— Crezi c-o să-nsemne atât de mult? A fost doar o greşeală. Un moment de neatenţie.

— Păi, nici nu-i nevoie de mai mult în ziua de azi. *Atât* de volatilă a devenit situaţia.

— Atunci, înseamnă că e un moment bun pentru cineva ca tine. Ai o grămadă de subiecte.

— Da, dar... am pierdut legătura cu lucrurile alea, înţelegi? Resentimentul, privaţiunile. Nu le mai *simt*. Sunt doar un spectator. Trăiesc în... gogoaşa asta afurisită. Familia nevesti-mii deţine jumate din Home Counties[3].

[3] Regiune din jurul Londrei, care include ţinuturile Berkshire, Buckinghamshire, Essex, Hertfordshire, Kent, Surrey şi Sussex.

Habar n-am pe ce lume trăiesc. Iar asta se vede în ce scriu. Normal că se vede.

— Apropo, cum merg lucrurile între tine şi Francesca? întrebă Benjamin, care obişnuia să-l invidieze pe Doug pentru soţia lui bogată şi frumoasă, dar care acum nu mai invidia pe nimeni pentru nimic.

— Destul de prost, drept să-ţi spun, zise Doug posac şi privind în gol. Fiecare doarme în camera lui. Bine măcar că avem multe.

— Şi copiii ce părere au? Au spus ceva?

— E greu de zis ce părere are Ranulph. E prea ocupat cu obsesia pentru Minecraft ca să mai stea de vorbă cu taică-său. Cât despre Corrie...

Benjamin observase că de la o vreme Doug nu mai folosea numele întreg al fiicei sale, Coriander[4]. Ura numele ăla (pe care-l alesese soţia lui) chiar mai mult decât nefericita lui purtătoare în vârstă de doisprezece ani. În ceea ce-o priveşte, nu răspundea niciodată la altceva decât la „Corrie”. Folosirea prenumelui întreg era primită de obicei cu o tăcere mată, ca şi cum interlocutorul i s-ar fi adresat unui străin invizibil.

— Mă rog, continuă Doug, s-ar putea să existe totuşi un sâmbure de speranţă. Am impresia că începe să ne urască: pe mine, pe Fran şi tot ce reprezentăm, ceea ce ar fi excelent. Fac tot posibilul s-o încurajez.

Turnându-şi încă un whisky în pahar, adăugă:

---

[4] Coriandru (engl.).

— Acum două-trei săptămâni am dus-o la fosta fabrică din Longbridge. I-am povestit despre bunicul ei şi despre ce făcea acolo. Am încercat să-i explic ce-i ăla şef de grupă sindicală. Greu al naibii, să încerci să faci o fată dintr-o şcoală privată să înţeleagă politica sindicală din anii 1970, recunosc. Şi, Dumnezeule, aproape că n-a mai rămas nimic din ce era acolo.

— Ştiu, spuse Benjamin. Mă mai duc cu tata din când în când să aruncăm un ochi.

Gândul că pe vremuri, cu mulţi ani în urmă, taţii lor se aflau pe maluri diferite ale marii falii din industria engleză îi făcu pe amândoi să zâmbească şi declanşă drumuri paralele printre amintiri, care, în cazul lui Doug, se încheiară cu o întrebare:

— Şi tu? Arăţi bine, trebuie spus. E clar că trăitul într-un tablou de John Constable îţi prinde bine.

— Mă rog, mai vedem. E încă foarte devreme.

— Dar toată treaba cu Cicely... chiar ai depăşit cu bine momentul?

— Sigur că da. Mai mult decât „cu bine”, zise el şi se aplecă în faţă. Doug, am rămas blocat într-o obsesie romantică peste treizeci de ani. Iar acum s-a dus. Sunt liber. Îţi închipui cât de bine te face să te simţi?

— Sigur, dar ce-o să faci cu toată libertatea asta? N-ai cum să stai aici toată ziua, să pregăteşti sos pentru paste şi să scrii poezii despre vaci.

— Nu ştiu... o să trebuiască să am grijă de tata. Presupun că o să-mi ia destul de mult timp.

— O să te plictiseşti repede de mers cu maşina până la Rednal şi înapoi.

— Păi... poate se mută aici.

— Chiar îţi doreşti? întrebă Doug şi, fiindcă Benjamin nu răspunse, iar el observă că îşi golise iar paharul, se ridică anevoie în picioare şi zise: Cred că mă duc să mă culc. Trebuie să plec devreme mâine, dacă vreau s-ajung la Londra la nouă.

— Bine, Doug. Ştii drumul, da? Eu cred că mai rămân un pic. Să las totul să se... aşeze, ştii doar.

— Ştiu. E greu când îţi moare un părinte. De fapt, nu prea e nimic mai rău.

Îi puse o mână pe umăr lui Benjamin şi-i spuse afectuos:

— Noapte bună, frate. Te-ai descurcat bine azi.

— Mersi, răspunse Benjamin.

Îi strânse scurt mâna lui Doug, deşi nu se putu convinge să adauge şi el „frate”. Nu putuse niciodată.

Singur în salon, îşi mai turnă un pahar şi se duse să se aşeze pe pervazul lat, de lemn, care se întindea pe toată nişa ferestrei. Deschise geamul ceva mai mult, ca să lase aerul rece să-l învăluie. Roata morii era dezafectată de multe decenii, iar râul nedeviat şi neîngrădit curgea calm prin apropiere, fără agitaţie sau freamăt, într-un şuvoi perpetuu şi vălurit de bună-dispoziţie. Luna se ridicase şi Benjamin văzu mai mulţi lilieci zburând încoace şi încolo, profilaţi pe fundalul cerului luminos şi cenuşiu. Deodată, se simţi năpădit de o tristeţe puternică. Reflecţiile pe care

încercase să le evite toată ziua – despre realitatea morţii mamei lui, despre chinurile din ultimele ei săptămâni – nu mai puteau fi ţinute la respect.

O piesă muzicală îi reveni în minte şi ştiu că trebuia s-o asculte. Un cântec. Străbătu salonul până la raftul unde iPod-ul lui stătea în suport, îl scoase şi începu să deruleze lista interpreţilor. Se părea că ultima pe care-o ascultase fusese XTC. Trecu de Wilson Pickett, Vaughan Williams, Van der Graaf Generator, Stravinski, Steve Swallow, Steely Dan, Stackridge şi Soft Machine, înainte să ajungă la numele pe care-l căuta: Shirley Collins, cântăreaţa de folk din Sussex, ale cărei discuri le colecţiona în anii 1980. Îi plăcea toată muzica ei, dar exista un cântec anume care, în ultimele săptămâni, ajunsese să aibă o semnificaţie aparte. Benjamin alese cântecul, apăsă pe *Play* şi chiar în clipa când ajungea din nou la bovindou ca să se aşeze şi să se uite la râul luminat de lună, vocea puternică, austeră şi neacompaniată a lui Collins, împlinită de reverberaţie, ieşi din difuzor şi umplu încăperea cu una dintre cele mai stranii şi mai melancolice piese folk din câte fuseseră compuse vreodată.

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd have never known[5]

Benjamin închise ochii şi mai luă o înghiţitură din pahar. Ce zi complicată fusese, în ceea ce priveşte amintirile,

[5] „Adio vechii Anglii, adio / Şi adio câtorva sute de lire / Dacă lumea s-ar fi sfârşit când eram tânără / Necazurile nu mi le-aş fi ştiut."

reunirile, conversaţiile anevoioase! Fosta lui soţie, Emily, fusese la înmormântare, cu cei doi copii mici şi cu soţul ei, Andrew. Din Japonia apăruse fratele lui, Paul, cu care nu mai vorbea: nu putuse nici măcar să se uite la el, nici în timpul necrologului, nici la masa de după. Fuseseră unchi şi mătuşi, prieteni uitaţi şi veri îndepărtaţi. Fusese şi Philip Chase, cel mai loial dintre prietenii lui de la Liceul King William, apoi apariţia neaşteptată a lui Doug şi chiar şi un mesaj pe e-mail de la Cicely, din Australia, ceea ce-i depăşise cu mult aşteptările. Şi peste toate fusese Lois, care-i stătuse alături, Lois, a cărei loialitate faţă de fratele ei era absolută, ai cărei ochi se întunecau de tristeţe ori de câte ori credea că n-o vede nimeni: Lois, a cărei căsătorie de douăzeci şi opt de ani rămânea un mister pentru el şi al cărei soţ, care o sorbea din ochi şi stătea lângă ea toată ziua, abia dacă era răsplătit cu câte o privire aruncată întâmplător...

Once I could drink of the best
The very best brandy and rum
Now I am glad of a cup of spring water
That flows from town to town[6]

Cântecul îl purtă pe Benjamin înapoi, înapoi la ultimele două săptămâni de viaţă ale mamei lui, când, incapabilă să vorbească, ea când stătuse în capul oaselor în patul din dormitorul vechi, iar el rămăsese cu ea în cameră, ore în şir, vorbind la început, încercând să susţină un monolog, dar dându-şi seama în cele din urmă că misiunea îl

[6] „Cândva puteam să beau ce-i mai bun / Cel mai bun rachiu şi rom / Acum e bună chiar şi apa chioară / Care curge din oraş în oraş.”

depăşea şi decizând ca, în loc de asta, să facă o listă de piese muzicale prin care să umple tăcerea dintre ei. Aşa că făcuse lista, o pusese pe *Repeat* şi, pe întreaga durată a timpului lor împreună – pentru restul vieţii ei –, Benjamin îi vorbise foarte rar, preferând să stea pe marginea patului şi s-o ţină strâns de mână, în timp ce ascultau Ravel şi Vaughan Williams, Finzi şi Bach, cea mai calmantă muzică la care se putuse gândi, vrând ca lucrurile să se termine pentru ea pe o notă frumoasă, şi pe listă erau peste cinci sute de piese, iar aceasta nu se auzise multă vreme, aproape până în ultima zi...

Once I could eat of good bread
Good bread that was made of good wheat
Now I am glad with a hard mouldy crust
And glad that I've got it to eat[7]

...Lois şi tatăl lui erau şi ei în casă, însă nu aveau rezistenţa lui, intrau şi ieşeau din dormitor, trebuind să-şi găsească o ocupaţie jos, să facă ceai sau să pregătească prânzul, pe când Benjamin nu avusese niciodată probleme cu inactivitatea, îi convenea să rămână acolo, îi convenea şi mamei lui, le convenea amândurora doar să se uite pe geam la cerul care, în ziua aceea, îşi aminti el acum, fusese cum nu se poate mai plumburiu şi mai intens, un cer jos, un cer opresiv, poate tipic numai pentru acel aprilie posomorât, sau poate, îi trecuse atunci prin cap, un cer care să aibă legătură cu norul de cenuşă vulcanică,

[7] „Cândva mâncam din pâinea cea bună / Pâinea cea bună din grâul cel bun / Acum îmi ajunge o coajă uscată / Şi mă bucur că am chiar şi atât."

acel nor care străbătuse Europa dinspre Islanda, dând titluri de prima pagină în ziare şi făcând franjuri orarele companiilor aeriene de pe continent, şi tocmai pe când contempla cerul acesta, cu întunericul lui supranatural de dinainte de revărsatul zorilor, cântecul acela al lui Shirley Collins fusese ales la întâmplare de algoritmul iPod-ului şi începuse să-şi spună povestea tristă a unui necaz de demult...

Once I could lie on a good bed
A good bed that was made of soft down
Now I am glad of a clot of clean straw
To keep meself from the cold ground[8]

Fiind atent acum la cuvinte, Benjamin presupuse că era un cântec din secolul al XVIII-lea sau de la începutul celui de-al XIX-lea şi dădea glas dramei unui prizonier care aştepta să fie dus undeva, însă asocierile pe care i le produse în minte în seara asta nu aveau nici o legătură cu zidurile fărâmicioase ale celulei sau cu saltelele infestate de şobolani; în schimb, se gândi la ce-i spusese Doug despre furia pe care o întâlnise în ultimele câteva săptămâni în traseul de campanie al lui Gordon Brown, despre sentimentul mocnit al nedreptăţii, despre resentimentul faţă de un *establishment* financiar şi politic care-i jefuise pe oameni şi scăpase nepedepsit, despre mânia potolită a unei clase de mijloc care se obişnuise cu confortul şi prosperitatea, iar acum vedea că lucrurile

[8] „Cândva dormeam pe un pat bun / Un pat făcut din puful cel moale / Acum mi-ajunge o mână de paie / Să nu stau pe podeaua rece.”

acelea nu-i mai erau la îndemână: „Acum câţiva ani se simţeau bogaţi. Acum se simt săraci...”

Once I could ride in me carriage
With servants to drag me along
Now I’m in prison, in prison so strong
Not knowing which way I can turn[9]

...Da, era posibil să desprindă această semnificaţie din cuvinte, să subînţeleagă o poveste despre pierdere, despre pierderea privilegiilor, care se auzea prin secole, însă în realitate tot ce avea frumos cântecul, tot ce-l atingea pe Benjamin în fiinţa lui lăuntrică şi-i sfâşia inima venea de la linia melodică, de la această aranjare a notelor care părea atât de autentică, atât de impunătoare şi, într-un fel, atât de... *inevitabilă*, genul de melodie care, auzită o dată, te făcea să te simţi ca şi cum ai fi ştiut-o dintotdeauna şi pesemne că ăsta era motivul, presupuse el acum, că exact când cântecul se apropia de sfârşit în dimineaţa aceea, exact când Shirley Collins relua primul vers cu vocea ei puternic timbrată şi cu accentul misterios de englezesc, o voce care tăia cuvintele aşa cum taie o rază de soare apele roşiatice ale unui râu, exact când se repeta primul vers, se întâmplase ceva bizar: mama lui Benjamin scosese un sunet, primul sunet care-i ieşise din gură după multe zile, toată lumea presupusese că degeaba mai avea corzi vocale, dar nu, încerca să spună ceva, cel puţin asta îşi imaginase Benjamin că făcea, pentru o clipă sau două, însă pe urmă îşi dăduse seama că

[9] „Cândva mă plimbam cu trăsura / Cu slujitori ce de hăţuri ţineau / Acum sunt în temniţă, în temniţă grea / Şi nu ştiu încotro să mă uit.”

nu erau cuvinte, nu era ceva vorbit, vocea era prea înaltă, timbrul varia prea mult şi, cu toate că nu se potrivea câtuşi de puţin cu timbrul înregistrării, mama lui *încerca să cânte*, ceva din linia melodică îi amintise de un lucru de demult, îl momea să iasă la iveală sau încerca să-l momească, o reacţie primară şi instinctivă din străfundurile trupului ei muribund, iar când şi ultimul vers ajunsese la sfârşit, Benjamin simţise fiori pe şira spinării la auzul celeilalte voci, acea voce imposibil de subţire, imposibil de slabă, care pesemne că fusese a mamei lui (deşi nu-şi amintea s-o mai fi auzit cântând vreodată, nici măcar o dată, în tot timpul pe care-l petrecuseră împreună), dar care părea, în clipa aceea, să vină dinspre o prezenţă fără substanţă din cameră, cine ştie ce înger sau fantomă care anunţa esenţa imaterială în care era pe punctul să se preschimbe mama lui...

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd never have known

*

Cântecul se încheie. Liniştea se aşternu în salon, iar afară întunericul se întinse peste râu.

Benjamin plânse, la început în tăcere, apoi cu hohote scurte, convulsive, care-i umflau pieptul şi-i scuturau corpul, făcându-l să-l doară coastele şi provocându-i

spasme chinuitoare în muşchii puţin folosiţi ai stomacului voluminos.

După ce criza se termină, rămase aşezat la fereastră şi încercă să se convingă că trebuia să se pregătească de culcare. Să vadă oare ce făcea tatăl lui? De bună seamă că whisky-ul şi tumultul emoţional de peste zi îl făcuseră să adoarmă buştean. Şi totuşi, ştia că tatăl lui dormea prost zilele astea – că aşa se întâmpla de câteva luni, dacă nu cumva de câţiva ani, cu mult înainte de boala soţiei. Părea să trăiască într-o stare permanentă de mânie mocnită, care-i tulbura deopotrivă nopţile şi zilele. Ce-i spusese mai devreme lui Benjamin despre radare – „Jigodiile nu mai ştiu cum să te stoarcă de bani de când te sui la volan” – era tipic. Colin probabil că n-ar fi putut să precizeze cine erau „jigodiile”, dar le simţea prezenţa arogantă, manipulatoare, care-i displăcea profund. La fel cum îi zisese şi Doug, „Oamenii sunt supăraţi, din cale-afară de supăraţi”, cu toate că n-ar fi putut să explice de ce sau pe cine.

Întinzându-se să închidă în sfârşit geamul, Benjamin aruncă o ultimă privire râului. Doar îşi imagina sau chiar părea puţin mai umflat în seara asta – şi puţin mai rapid? Când cumpărase casa, mulţi îl întrebaseră dacă ţinuse cont de riscul de inundaţii, dar el expediase chestiunea dispreţuitor, însă întrebările acestea semănaseră o umbră de îndoială. Îi plăcea să creadă că râul îi era prieten: un însoţitor afabil, căruia îi înţelegea comportamentul şi în a cărui companie se simţea în largul lui. Se amăgea? Dacă

râul se lepăda de obiceiurile lui tăcute şi rezonabile – dacă pur şi simplu se înfuria fără un motiv simplu sau previzibil? Ce formă putea să ia această furie?

2.

Octombrie 2010

Sophie suferise câteva dezamăgiri sentimentale de-a lungul anilor. Prima ei relaţie serioasă, cu fiul lui Philip Chase, Patrick, nu supravieţuise universităţii. În timpul anului de masterat de la Bristol îl cunoscuse pe Sohan, omul pe care-l credea sufletul ei pereche, un student la literatură engleză arătos, cu origini srilankeze. Numai că Sohan era gay. Pe urmă fusese Jason, care, la fel ca ea, îşi pregătea doctoratul la Courtauld. Însă o înşelase cu îndrumătoarea ştiinţifică, iar Bernard, cel care venise după ea, se adâncise atât de mult în teza de doctorat despre carnetele lui Sisley, încât ea pusese capăt relaţiei discret şi fără măcar ca el să observe. Gata cu iubiţii intelectuali, hotărâse acum Sophie: dacă mai găsea pe cineva (şi nu exista nici o grabă), atunci era bine să încerce să-şi arunce năvodul dincolo de mediul universitar.

Între timp, îi ieşise norocul în cale: la sfârşitul semestrului de vară, un coleg de la universitatea din

Birmingham îi trimisese un e-mail, invitând-o să se înscrie la o bursă ca să predea acolo doi ani. Se înscrisese; primise bursa; iar în august 2010 îşi eliberase camera de la Muswell Hill, îşi încărcase lucrurile în maşină şi intrase pe M40, înapoi în oraşul unde se născuse. Şi, neavând altă soluţie mai bună, se mutase la tatăl ei.

Christopher Potter locuia pe atunci pe o stradă cu copaci impunători din Hall Green, o stradă care se desprindea oblic din Stratford Road, dar care părea departe de traficul constant spre nord şi sud. Era o casă cu un perete comun cu o alta şi ar fi trebuit s-o împartă cu soţia lui, dar de fapt trăia singur. De ani buni, casa familiei se găsea la York, unde Lois era bibliotecară la universitate, iar Christopher, avocat specializat în vătămarea corporală. În primăvara lui 2008, cu singura lor fiică locuind pe atunci la Londra şi cu sănătatea mamei lui Christopher şi a ambilor părinţi ai lui Lois pe tobogan, el sugerase să se întoarcă la Birmingham. Lois fusese de acord – din câte se părea, cu recunoştinţă. Christopher căutase şi obţinuse un transfer la sediul firmei lui din Midlands. Îşi vânduseră casa şi o cumpăraseră pe aceasta nouă. Iar apoi, în ultima clipă, Lois făcuse un anunţ uluitor: nu voia să-şi lase serviciul, nu era convinsă că părinţii aveau nevoie de ea atât de aproape şi nu suporta ideea de-a se întoarce în oraşul unde, cu peste treizeci de ani în urmă, viaţa îi fusese scoasă de pe şine de o tragedie personală, care continua s-o obsedeze. Avea să rămână la York, iar de văzut, aveau să se vadă din ziua aceea numai în weekend.

Christopher acceptase situaţia cu toată eleganţa posibilă, pe baza ipotezei (niciodată exprimată clar) că era doar o stare de lucruri temporară. Însă nu era fericit, nu-i plăcea să stea singur şi fusese încântat când Sophie îi spusese de postul nou şi-l întrebase dacă putea să stea cu el o vreme.

Lui Sophie însăşi i se părea straniu şi tulburător să se întoarcă acasă la tatăl ei. Avea douăzeci şi şapte de ani şi nu-şi propusese să stea în continuare cu unul din părinţi. Cosmopolitanismul supraaglomerat, improvizat şi întru câtva automulţumit al Londrei îi plăcuse imediat şi încă nu era convinsă că-i putea găsi echivalentul la Birmingham. Christopher era afabil şi plăcut ca partener de conversaţie, însă atmosfera din casă era marcată de o linişte opresivă. Începu să profite imediat de orice ocazie ca să plece, chiar dacă era vorba doar de o zi sau două; iar, dacă asta presupunea o deplasare la Londra, recunoştinţa ei era de două ori mai mare.

Prin urmare, în ziua de joi, 21 octombrie, părăsi campusul universitar la trei fix. Era din nou în toane bune: seminarul ei despre romanticii ruşi avusese mare succes. Era deja simpatizată de studenţi. Ca de obicei, venise cu maşina până la campus. Colin, bunicul ei, care nu mai vedea atât de bine încât să poată şofa, îi dăruise recent rabla lui de Toyota Yaris. (Zilele când cumpăra produse englezeşti din datorie patriotică apuseseră de mult.) Îşi rezervase bilet la un tren spre Londra, cu plecare pe la sfârşitul după-amiezii şi, ca să facă economie, folosea

traseul mai lent, dar mai ieftin, care ajungea la gara Marylebone trecând prin Chilterns. Apoi trebuia să meargă până la gara din Solihull şi să-şi parcheze maşina. Preconizase un drum tacticos şi tihnit pe drumurile cu două benzi pe sens, conducând cu plăcere printr-un oraş care – spre deosebire de capitală – era uşor de parcurs şi cu transportul privat, şi cu cel în comun. Dar nu luase în calcul traficul intens, iar după o jumătate de oră începu să-şi facă griji că ar putea să piardă trenul. Când ajunse pe Stretsbrook Road, călcă acceleraţia şi maşina ajunse la şaizeci de kilometri pe oră. Limita era de cincizeci, aşa că la un moment dat o prinse radarul.

*

Coborând din tren la Marylebone, îşi dădu seama că putea să ajungă pe jos la întâlnirea cu Sohan. Tăie Marylebone Road ajungând în Gloucester Place, iar apoi rătăci pe străduţele pe jumătate pustii, cu casele lor în stil georgian, înalte şi zugrăvite în crem, până ajunse pe Marylebone High Street. Aici era mai multă viaţă, iar ea trebui să se strecoare şi să-şi croiască drum prin mulţimea de trecători în faptul serii. Ascultând diferitele limbi de pe stradă, îşi aminti un episod din urmă cu câţiva ani, când şi Benjamin locuia tot la Londra. Colin şi Sheila veniseră să-l vadă, iar ea ieşise la cină cu unchiul şi cu bunicii ei la un restaurant italian din Piccadilly. „Nu cred c-am auzit un cuvânt în engleză pe drum”, spusese Colin, iar ea îşi

dăduse seama că lucrul de care se plângea era exact lucrul care ei îi plăcea cel mai mult la acest oraş. În seara asta auzise deja vorbindu-se franceză, italiană, germană, polonă, urdu, bengali şi alte câteva limbi pe care nu reuşise să le identifice. N-o deranja că nu înţelegea jumătate din ce spuneau oamenii; Babelul de voci sporea sentimentul de confuzie benignă care-i plăcea atât de mult: se armoniza cu zgomotul de ansamblu al oraşului, cu caleidoscopul de culori de la semafoare, faruri, stopuri, felinare şi vitrine; cu conştiinţa faptului că milioane de vieţi separate, imposibil de cunoscut, se intersectau temporar în timp ce oamenii mişunau pe străzi. Savură aceste reflecţii chiar şi când iuţi pasul, uitându-se la ceasul de pe ecranul telefonului şi făcându-şi griji că avea să ajungă la clădirea universităţii cu o întârziere de câteva minute.

Sohan o aştepta deja la o masă din barul Robson Fisher, o enclavă slab luminată, pe care o frecventau îndeosebi masteranzii şi corpul profesoral. În faţa lui erau două pahare de Prosecco. Împinse unul spre Sophie.

— Dumnezeule! spuse el. Arăţi palidă şi bolnăvicioasă. Probabil că de la clima oribilă din nord.

— Birmingham nu e-n nord, zise ea, sărutându-l pe obraz.

— Oricum, dă-l pe gât, spuse el. De când n-ai mai băut aşa ceva?

Sophie trase o înghiţitură zdravănă.

— Să ştii că se găseşte şi unde trăiesc eu. A apărut prin... 2006, cred. Vedetele au ajuns?

— Nu ştiu. Dacă da, cred că sunt în Salonul Verde.

— N-ar trebui să te duci şi tu?

— Acuşi. Nu e grabă.

Sohan o invitase – pentru sprijin sufletesc şi pentru orice altceva – să-l vadă cum conduce o discuţie publică între doi romancieri eminenţi, unul englez şi celălalt francez. Englezul, Lionel Hampshire, se bucura de o notorietate nu întotdeauna pozitivă – cel puţin, în cercurile literare. Cu douăzeci de ani în urmă publicase romanul care câştigase Booker Prize şi-i asigurase reputaţia: *Amurgul Otterilor*, un volum subţire, constând parţial în memorii şi parţial în proză, care surprinsese cumva spiritul timpului. Dacă nimic din ce scrisese ulterior nu se comparase cu succesul acestui volum (cea mai nouă carte, o incursiune bizară în literatura ştiinţifico-fantastică feministă, sub titlul *Falopia*, tocmai fusese recenzată masiv în presa literară), faptul nu prea părea să-l preocupe: prestigiul adus de câştigarea premiului fusese suficient să-i asigure de atunci o carieră lucrativă, iar el se purta şi acum cu aerul unuia ai cărui lauri aveau pe ce cap să se odihnească.

Despre scriitorul francez, pe de altă parte – pe nume Philippe Aldebert –, nu prea se ştia nimic.

— Cine e? întrebă Sophie.

— A, nu-ţi face griji, m-am informat, spuse Sohan. Se pare că la ei e vedetă. Prix Goncourt, Prix Fémina. A scris douăşpe romane, dar aici au fost publicate doar vreo două – ştii cum sunt englezii: nu le place să vină Nelu Străinelu

în ţara lui Dickens şi Shakespeare şi să le spună cum se face treaba.

— Ai emoţii cu moderarea? întrebă Sophie.

Evenimentul fusese organizat în colaborare de catedrele de franceză şi engleză. Sohan era acum unul dintre membrii cei mai tineri ai celei de-a doua, tot ca simplu lector, însă faptul că scria deja pentru *New Statesman* şi *TLS* făcea din el opţiunea firească pentru o asemenea ocazie, care se adresa atât publicului larg, cât şi profesorilor şi studenţilor.

— Puţin, recunoscu el şi ridică paharul. Ăsta-i al treilea.

— Chiar nu-ţi înţeleg titlul, spuse Sophie, uitându-se la pliantul care se găsea între ei, pe masă.

Pliantul anunţa că tema discuţiei din această seară era „Ficţionalizarea vieţii; vieţuind în ficţiune”.

— Ce-nseamnă asta?

— De unde să ştiu? M-am trezit cu doi scriitori care nu au nimic altceva în comun decât părerea colosală despre propria persoană. Trebuia să-i spun cumva. Amândoi scriu ficţiune. Amândoi scriu despre „viaţă” – sau, mă rog, despre ce li se pare lor c-ar fi. Chiar nu văd cum ai putea s-o zbârceşti cu un titlu ca ăsta.

— Bănuiesc că nu...

— În regulă, uite, asta se termină până la nouă, aşa c-am făcut rezervare pentru nouă jumate. Doar noi doi.

— Nu trebuie să te duci la masă cu toţi ceilalţi?

— O să găsesc o scuză. Pe tine vreau să te văd. A trecut o veşnicie. Şi arăţi groaznic de palidă!

*

Sala de curs era aproape plină: probabil că se strânseseră aproape două sute de persoane. Se părea că veniseră şi câţiva studenţi, însă majoritatea chipurilor răbdătoare şi anticipative pe care le văzu Sophie păreau să fie ale unor oameni trecuţi bine de cincizeci de ani. Din locul ocupat pe unul dintre ultimele rânduri, se trezi privind spre scenă peste o mare de păr alb şi capete pleşuve.

Pe scenă se găseau patru vorbitori: Sohan, cei doi distinşi romancieri şi un lector de la catedra de franceză, care era acolo ca să traducă răspunsurile domnului Aldebert în engleză pentru public şi să-i şoptească la ureche în franceză întrebările lui Sohan. Moderatorul şi traducătorul păreau neliniştiţi – cei doi romancieri zâmbeau publicului în aşteptare. După câteva interminabile remarci de deschidere ale rectorului, începu bătălia.

Fie din cauza decalajului provocat de prezenţa traducătorului, fie din pricina evidentei nervozităţi a lui Sohan, discuţia nu porni foarte bine. Întrebările puse fiecărui scriitor erau lungi şi dezlânate, pe când răspunsurile veneau mai degrabă sub forma unor discursuri decât sub cea a replicilor personale ale discuţiei dezinvolte la care sperase Sohan. După vreo cincisprezece minute, în timpul ultimului monolog al lui Lionel Hampshire, în care acesta formulă câteva generalizări încrezătoare despre diferenţa dintre atitudinea francezilor

şi a englezilor faţă de literatură, Sohan se retrase în spatele paginilor lui cu însemnări, pe care păru să le scaneze disperat. Câteva secunde mai târziu, Sophie simţi că-i vibrează telefonul şi îşi dădu seama că Sohan îi trimisese un SMS.

Ajutor deja nu mai am întrebări ce fac?

Sophie se uită în stânga şi-n dreapta, dar nimeni de pe locurile de alături nu păru să fi observat de la cine era mesajul şi nici măcar că primise un mesaj. După ce se gândi o clipă, îi răspunse:

Întreabă-l pe PA dacă e de acord că francezii iau cărţile mai în serios.

Răspunsul lui Sohan – un emoji cu semnul victoriei – veni foarte repede, iar peste câteva secunde, după ce Lionel Hampshire puse în fine capăt ultimului răspuns, se auzi cum îl întreabă pe domnul Aldebert:

— Mă întreb ce o să-mi răspundeţi la asta. Să fie oare un alt stereotip al englezilor faţă de francezi faptul că suntem de părere că le arătaţi mai mult respect scriitorilor decât le arătăm noi?

După ce traducerea întrebării i se şopti la ureche, domnul Aldebert stătu câteva clipe, îşi ţuguie buzele şi păru să cugete profund.

— *Les stéréotypes peuvent nous apprendre beaucoup de choses*, răspunse el în cele din urmă.

— Stereotipurile pot avea multe semnificaţii, traduse traducătorul.

— Qu’est-ce qu’un stéréotype, après tout, si ce n’est une remarque profonde dont la vérité essentielle s’est émoussée à force de répétition?

— Ce e un stereotip, la urma urmelor, dacă nu o observaţie profundă, al cărei adevăr esenţial s-a tocit prin repetare?

— Si les Français vénèrent la littérature davantage que les Britanniques, c’est peut-être seulement le reflet de leur snobisme viscéral qui place l’art élitiste au-dessus des formes plus populaires.

— Dacă francezii venerează literatura mai mult decât englezii poate că e doar o reflectare a snobismului lor esenţial, care plasează arta elitistă înaintea formelor mai populare.

— Les Français sont des gens intolérants, toujours prêts à critiquer les autres. Contrairement aux Britanniques, me semble-t-il.

— Francezii sunt oameni intoleranţi şi gata să judece. Spre deosebire de englezi, mi se pare.

— Ce vă face să spuneţi asta? întrebă Sohan.

— *Qu’est-ce que vous fait dire ça?* şopti interpretul.

— Eh bien, observons le monde politique. Chez nous, le Front National est soutenu par environ 25 pour cent des Français.

— Ei bine, să ne uităm la lumea politică. La noi, Frontul Naţional se bucură de sprijinul a aproape douăzeci şi cinci la sută dintre francezi.

— En France, quand on regarde les Britanniques, on est frappé de constater que contrairement à d'autres pays européens, vous êtes épargnés par ce phénomène, le phénomène du parti populaire d'extrême droite.

— În Franţa, ne uităm la englezi şi suntem impresionaţi că, spre deosebire de majoritatea celorlaltor ţări europene, nu aveţi acest fenomen – un partid popular de extremă dreaptă.

— Vous avez le UKIP, bien sûr, mais d'après ce que je comprends, c'est un parti qui cible un seul problème et qui n'est pas prix au sérieux en tant que force politique.

— Aveţi UKIP-ul, bineînţeles, dar, din câte înţeleg, e un partid cu o singură temă pe agendă, care nu e luat în serios ca forţă politică.

Sohan aşteptă să dezvolte ideea şi, văzând că n-o face, se întoarse spre Lionel Hampshire şi-l întrebă cu o anume disperare:

— Vreţi să faceţi vreun comentariu pe această temă?

— Ei bine, spuse eminentul romancier, de regulă mă feresc de generalizările astea cu privire la caracterul naţional. Dar cred că Philippe a pus degetul pe rană. Nu sunt un patriot lipsit de spirit critic. Departe de mine. Însă există ceva ce admir la caracterul englezilor, iar Philippe are dreptate aici – mă refer la dragostea noastră pentru măsură. Dragostea noastră *nemăsurată* pentru măsură, dacă vreţi. (Calamburul ateriză în tăcerea respectuoasă a sălii şi declanşă un hohot de râs.) Suntem o naţie pragmatică, politic vorbind. Extremele de dreapta şi de

stânga nu ne atrag. De asemenea, suntem esenţialmente toleranţi. De aceea experimentul multicultural din Anglia s-a bucurat în general de succes, cu unul sau două rateuri. Nu m-aş aventura să ne compar cu francezii în privinţa asta, bineînţeles, dar cu siguranţă că, strict ca părere personală, astea sunt lucrurile pe care le admir cel mai mult la englezi: măsura şi toleranţa.

„Ce lăbăreală plină de sine”, îşi zise Sohan. Din păcate însă, n-o spuse cu voce tare, pe scenă.

*

— Asta crezi? întrebă Sophie.

Stăteau în restaurantul Gilbert Scott din St Pancras şi făceau autopsia evenimentului. Era un restaurant scump, dar hotărâseră că, din moment ce întâlnirile lor aveau să fie atât de rare de-acum încolo, fiecare trebuia tratată ca o ocazie specială. Sophie comandase un risotto cu mazăre, pe când Sohan încerca nişte creveţi cu plăcintă de iepure, care se dovediră delicioşi.

— Oamenii ăştia nu ştiu despre ce vorbesc, continuă el. Aşa-numita „toleranţă”... Zi de zi dai peste oameni care nu sunt deloc toleranţi, indiferent dacă e cineva care te serveşte într-un magazin sau cineva pe lângă care treci pe stradă. Poate că nu spun nimic agresiv, dar o vezi în ochii lor şi în general în felul cum se poartă cu tine. Şi *vor* să-ţi spună ceva. O, da, vor să-ţi adreseze unul dintre cuvintele interzise sau să-ţi zică să te cari dracului înapoi la tine-n

ţară – oricare-ar crede ei că e –, dar ştiu că nu pot. Ştiu că nu e voie. Aşa că nu te urăsc doar pe tine, îi urăsc şi pe *ei* – indiferent cine sunt –, oamenii fără chip care stau undeva, judecă şi legiferează ce ai voie şi ce n-ai voie să spui în gura mare.

Sophie nu ştiu ce să răspundă. Nu-l mai auzise niciodată pe Sohan vorbind atât de sincer şi cu atâta amărăciune despre asta.

— În Birmingham, şovăi ea, oamenii par să se-nţeleagă... Nu ştiu, sunt o mulţime de oameni din culturi diferite şi...

— E normal să trăieşti cu impresia asta, spuse Sohan simplu.

Dar aşteptase cu nerăbdare cina asta şi voia să păstreze o atmosferă destinsă, aşa că schimbă subiectul punând mâna pe iPhone, găsind o imagine pe Facebook şi arătându-i-o.

— Apropo – ce părere ai?

Sophie se trezi uitându-se la faţa unui tânăr ca de ceară, care privea ţintă în cameră din spatele unui birou în dezordine.

— Cine e?

— Unul dintre masteranzii mei.

— Şi ce-i cu el?

— E singur.

Sophie se uită la el stupefiat.

— Păi, cauţi pe cineva, nu?

— Nu chiar, spuse ea. Oricum, lasă-mă-n pace. Seamănă cu un Harry Potter anorexic.

— Încântător! zise Sohan şi aduse în atenţie o altă imagine de pe Google Images. Dar el?

Sophie luă iar telefonul şi miji ochii spre figura între două vârste şi dezamăgită de pe ecran.

— Ăsta cine-i?

— Unul dintre colegi.

Se uită mai atent.

— Cam bătrâior, nu?

— Nu ştiu câţi ani are. Ştiu că scrie la aceeaşi teză de nouăsprezece ani şi încă n-a terminat-o.

Sophie se uită şi mai de aproape.

— Aia e mătreaţă?

— Probabil doar praf pe ecran. Zău, am împărţit biroul cu tipul ăsta anul trecut. E-n regulă. Mda, au fost câteva... probleme de igienă personală, dar...

Sophie îi dădu telefonul înapoi.

— Mersi, dar nu, mersi. Gata cu universitarii. M-am săturat de ochelarii fund de sifon şi de umeri gârboviţi. Următorul meu prieten o să fie *piesă*!

Sohan râse neîncrezător.

— Piesă?

— Înalt, brunet şi frumos. Cu un serviciu ca lumea.

— Şi unde-o să găseşti aşa ceva acolo, sus?

— „Acolo, sus”? repetă Sophie, râzând cu ochii.

— Dar e sus, nu?

— Pentru tine, totul e „sus”. Tot ce e la nord de Clapham.

— Deci concepţia mea despre lume e Londra-centrică. N-am încotro. M-am născut aici, e oraşul meu şi e singurul loc unde-o să trăiesc vreodată. Bristol a fost o aberaţie trecătoare.

— Fă-mi o vizită la Birmingham. O să-ţi deschidă ochii.

— În regulă, o s-o fac. Dar spune-mi cum sunt bărbaţii.

— Sunt la fel ca peste tot, normal.

— Serios? Credeam că bărbaţii din Midland sunt mai scunzi.

— Mai scunzi? De unde şi până unde?

— Credeam că de asta i-a inventat Tolkien pe hobbiţi.

Când Sophie izbucni într-un râs afectuos, dar batjocoritor, o comise şi mai rău.

— Nu, serios – nu-i aşa că majoritatea oamenilor din zilele noastre cred că *Stăpânul inelelor* e de fapt despre Birmingham?

— Există o legătură, normal. Acum e şi muzeu, în locul despre care se spune că l-ar fi inspirat, nu foarte departe de casa mea.

— Arsehole[10] Mill, spuse Sohan fără expresie.

— Sarehole, îl corectă Sophie. Ştii ce? Vino să vezi cu ochii tăi. Chiar e un oraş frumos.

— Sigur că e. Un tărâm al posibilităţilor romantice şi sexuale fără limite. Data viitoare când mai vii aici, vă scot pe *amândoi* la cină. Pe tine şi pe prietenul tău hobbit.

---

[10] La propriu, „gaura fundului”; la figurat, „jigodie”.

După aceste cuvinte, Sohan turnă pentru ultima dată vin în pahare şi toastară amândoi: pentru Middle Earth şi Middle England.

3.

Când primi un e-mail de la biroul de presă de pe Downing Street, prin care i se anunţa o nouă serie de întâlniri, Doug făcu nişte căutări pe Google. Numele directorului-adjunct de comunicare al noii coaliţii de guvernământ îi atrăsese atenţia: Nigel Ives. Avuseseră la şcoală un băiat pe care-l chema Ives. Timothy Ives. Şi, deşi nu era un nume atât de neobişnuit, îi declanşase o amintire de demult. Benjamin îi spusese că într-un moment de slăbiciune, cu câţiva ani în urmă, acceptase cererea de prietenie pe Facebook a lui Timothy Ives şi descoperise, printre alte lucruri, că avea un fiu... Nu-l chema Nigel? Sigur, şi asta putea fi o coincidenţă. În orice caz însă, Doug îi trimise un e-mail lui Nigel, acesta îi răspunse, iar când se întâlniră pentru o discuţie neoficială în cafeneaua de lângă staţia de metrou Temple, primul lucru pe care i-l spuse Nigel fu:

— Cred că ai fost la şcoală cu taică-meu.

— Cu Timothy? La King William din Birmingham, în anii şaptezeci?

— Exact. Era îngrozit de tine.

— Serios? făcu Doug.

— Dar te şi adora.

— Serios? făcu Doug.

— Era convins că-l dispreţuieşti.

— Serios? făcu Doug, amintindu-şi că lucrurile chiar aşa stătuseră.

Timothy fusese un băiat scund şi necioplit, iar băieţii mai mari de la şcoală – în special Harding – îl exploataseră nemilos, cerându-i mereu să le facă tot felul de comisioane şi hatâruri.

— Cum o duce? Ce face?

— A ajuns un proctolog de succes.

— Nu mai spune!

— Sunt sigur că nu suferi de hemoroizi, Douglas, dar, dac-ai avea, tata ar putea să-ţi aline suferinţa.

— Fii convins c-o să ţin minte.

— Dar mă gândesc că n-ai venit până aici să vorbeşti despre hemoroizi.

— Nu am hemoroizi şi nu vorbeam despre ei.

— Corect.

— Nu, am venit aici fiindcă voiam să anunţ posibilitatea ca tu şi cu mine să începem o... relaţie caldă şi reciproc avantajoasă. Dacă liberal-democraţii şi conservatorii pot să formeze o coaliţie şi să găsească modalităţi de colaborare, atunci... cine ştie? Poate reuşim şi noi.

— Chiar aşa. Vorbeşti despre spiritul timpului, Douglas. O despărţire netă de vechiul sistem cu două partide. Gata cu antagonismul meschin. Doar interes comun şi

cooperare. E o perioadă *foarte* palpitantă pentru intrat în politică.

Doug se uită la Nigel şi se întrebă ce vârstă putea să aibă. Proaspăt absolvent de facultate, din ce vedea. Avea obraji deschişi, trandafirii, care nu păreau să aibă niciodată nevoie de bărbierit. Costumul închis şi cravata erau elegante, dar fără amprentă personală, la fel ca frizura cu cărare într-o parte. Avea o expresie anostă şi un ton mereu entuziast, dar, altminteri, de nepătruns. Nu putea să aibă mai mult de douăzeci şi un pic.

— Dar cum încep de fapt să arate lucrurile la Number Ten? întrebă Doug. Ai două partide foarte diferite, cu agende foarte diferite. N-au cum să reziste mult, nu?

Nigel zâmbi.

— Dave, Nick şi echipa îl respectă pe comentatorul care eşti, Douglas, dar ştim că treaba ta e să găseşti probleme. Aici n-o să le găseşti. Dave şi Nick au divergenţe, normal. Dar, până la urmă, sunt doi tipi obişnuiţi, care vor să-şi facă treaba.

— Tipi obişnuiţi?

— Exact.

— Tipi obişnuiţi, care întâmplător au fost la şcoli private incredibil de scumpe înainte să se caţere pe bara alunecoasă a politicii.

— *Exact*. Vezi cât de multe au în comun? N-a fost senzaţional să-i descoperi apărând împreună, în prima zi, în Rose Garden? Făcând frumos pentru televiziuni, amuzându-se...

— Deci nu există nici o prăpastie ideologică?

Nigel se încruntă o clipă.

— Mă rog, Dave a fost la Eton, iar Nigel – la Westminster. E o diferenţă destul de mare, îmi dau seama.

Cu toate acestea, se înseninã repede.

— Dar, serios, Douglas – auzi, pot să-ţi spun Doug?

— Sigur. De ce nu?

— Serios, Doug, ar trebui să-i auzi cum se tachinuie la masa guvernului.

— Iartă-mă, ce fac?

— Se tachinează. Se tachinuie.

— Se tachinează?

— Poante, râsete, luări în pleasnă. Crede-mă, am auzit chestii din astea la greu, mai ales în facultate, iar aici vorbim de tachinări de înalt nivel.

— Stai să mă lămuresc – te referi la... discuţiile din guvern?

— Absolut.

— Deci acum câteva zile au ieşit mii de tineri pe străzile Londrei ca să protesteze împotriva creşterii uriaşe a taxelor de şcolarizare, pe care Nick Clegg a promis că nu le susţine, pentru ca acum să le susţină, între timp noul ministru de finanţe anunţă tăieri masive ale cheltuielor publice, iar tu îmi spui că de fapt toate astea se fac sub influenţa... tachinărilor?

Nigel ezită. Avea emoţii pentru că nu ştia cum avea să-i fie primită următoarea afirmaţie.

— Doug, nu-nţelege greşit, dar cred că e-o chestie de generaţie. Vorbim despre o prăpastie între generaţii. Tu, prietenii tăi şi taică-meu aţi fost crescuţi într-un fel. V-aţi obişnuit cu o politică de partid de tip antagonic. Dar Anglia a evoluat. Vechiul sistem e praf. 6 mai ne-a arătat-o. Pe 6 mai Anglia a fost chemată să aleagă o direcţie nouă, iar oamenii au vorbit răspicat, unanim şi decisiv, iar mesajul lor a fost cum nu se poate mai clar. Au spus: „Nu ştim”.

Zâmbi agreabil, ca reacţie la tăcerea nedumerită a lui Doug.

— „Nu ştim”, repetă el, dând din umeri şi deschizându-şi mâinile. Acum doi ani lumea a trecut printr-o criză financiară îngrozitoare şi nimeni nu ştie ce trebuie făcut. Nimeni nu ştie cum să mergem înainte. Eu îi spun indecizie radicală – noul spirit al timpurilor noastre. Iar Nick şi Dave îl întruchipează perfect.

Cu o reacţie mecanică, Doug încuviinţă din cap, dar în sinea lui nu-şi dădu seama dacă Nigel glumea sau nu. Avea să fie un sentiment din ce în ce mai familiar în următorii câţiva ani.

4.

Decembrie 2010

Scrisoarea de la poliţia din West Mercia ajunse pe preşul lui Sophie spre sfârşitul unei dimineţi de octombrie. Radarele îi surprinseseră maşina deplasându-se pe Streetbrook Road cu şaizeci de kilometri pe oră, unde limita era de cincizeci. I se dădea de ales între a i se lua trei puncte de pe permis şi a plăti o sută de lire pentru participarea la un Curs de Conştientizare a Vitezei. Bineînţeles, alese a doua variantă.

Programarea era la ora două, într-o clădire de birouri anonimă de pe Colmore Row, la începutul lui decembrie. Se prezentă şi se lăsă condusă la o recepţie de la etajul nouă, dotată cu două automate de unde puteai să iei băuturi acidulate şi ciocolate, precum şi cu vreo douăzeci şi cinci de scaune lipite de pereţi şi formând un pătrat. Majoritatea scaunelor erau ocupate când intră ea în încăpere. Erau bărbaţi şi femei de toate vârstele şi de toate rasele. Se auzeau câteva conversaţii crispate, şoptite, fără mare chef de glumă. Atmosfera din sală îi aminti de şcoală: băieţi şi fete care comiseseră mici abateri şi acum aşteptau la intrarea în biroul directorului,

ca să-şi primească pedeapsa. Sophie preferă să nu se aşeze, îndreptându-se spre una dintre ferestrele acoperite de funingine, şi se uită la oraş, la malluri şi zgârie-nori, la şirurile de case vechi, lipite din depărtare şi, mai încolo, la încâlceala de beton de la Spaghetti Junction[11], toate arătând cenuşiu şi nedesluşit în lumina slabă a după-amiezii.

— Aşa, auzi ea vocea tânără şi energică a unui bărbat din spatele ei. Dacă sunteţi amabili, vă rog, aşezaţi-vă şi să începem.

Sophie nu văzuse cine era vorbitorul. Se luă după oamenii care îşi târşâiau picioarele în încăperea de alături, aranjată ca o sală de clasă, cu locuri pe banchete, pupitre şi un ecran în faţă, pentru prezentări în PowerPoint. Spoturile de deasupra dădeau o lumină puternică şi rece. În faţa clasei un bărbat înalt, bine făcut, stătea cu spatele la ei şi aranja nişte hârtii pe o masă. Pe urmă se întoarse.

— Bună ziua tuturor, spuse el. Mă numesc Ian şi-o să fiu moderatorul discuţiei din după-masa asta. Iar ea este colega mea, Naheed.

Uşa din spate se deschisese între timp şi o femeie cu totul remarcabilă – aproape la fel de înaltă ca Ian, având doar treizeci şi ceva de ani, dar cu părul ondulat, lung până la umeri şi deja plin de fire cărunte – se apropie pe intervalul dintre cele două şiruri de pupitre. Mergea foarte puţin aplecată în spate, emanând încredere şi salutându-i

[11] Intersecţie complicată din Birmingham, cunoscută şi sub numele de Gravelly Hill Interchange, care, privită de sus, seamănă cu o farfurie cu spaghete.

cu zâmbete pe oamenii aflaţi de o parte şi de alta. Zâmbetele erau provocatoare şi energice. Lui Sophie îi plăcu imediat şi îşi spuse că-ţi trebuia ceva curaj să fii o asemenea femeie, să stai într-o sală plină în principal de bărbaţi – în principal, de bărbaţi albi – şi să le arăţi ce greşeli au făcut la volan.

De fapt, nici unul dintre aceşti instructori nu corespundea aşteptărilor lui Sophie. Departe de pedagogul bătrânel şi mustrător pe care şi-l imaginase cam pe nedrept, Ian era un bărbat între treizeci şi cinci şi patruzeci de ani, cu un fizic de rubgist, o figură afabilă, deschisă, cu o osatură frumoasă şi gene tulburător de lungi. Această ultimă trăsătură îi atrase cel mai mult atenţia cât timp el formulă remarcile introductive, deşi reuşi să se concentreze din nou când începu să-i ceară fiecăruia dintre cei din încăpere să-şi prezinte depăşirea limitei de viteză şi să spună ceva în apărarea lui, dacă putea. Ascultă fiecare răspuns cu o gravitate şi o atenţie depline; în schimb, Naheed rămase cu zâmbetul pe buze şi licărul amuzat în ochi.

Răspunsurile în sine erau interesante. În timp ce-i asculta pe vorbitorii atât de diferiţi ca vârstă, clasă socială, sex şi etnie, fiecare cu o poveste diferită de a celorlalţi, Sophie îşi dădu seama că de fapt erau uniţi de un factor comun: un sentiment profund şi stăruitor al nedreptăţii. Depăşiseră limita de viteză fie ca să nu întârzie la o programare, fie ca să-şi ducă o rudă bolnavă la spital (un caz), fiindcă luaseră mâncare chinezească şi voiau să

ajungă acasă înainte să se răcească (un altul) sau pur şi simplu fiindcă, în urma unei judecăţi pur personale, ajunseseră la concluzia că limita de viteză era nerezonabilă şi, prin urmare, aveau s-o ignore, ardeau cu toţii de o indignare justificată, li se părea că fuseseră reperaţi şi aleşi de nişte forţe malefice, nevăzute – forţe îmbătate de propria lor putere şi hotărâte să-şi impună această putere făcându-le viaţa grea unor cetăţeni obişnuiţi, care fuseseră prinşi nefăcând altceva decât să-şi vadă de nevinovatele lor treburi din viaţa de zi cu zi. Acest lucru se simţea intens în toată încăperea. Mirosea a victimizare.

Sophie era hotărâtă să nu ia parte la aşa ceva. Spre norocul ei, abia la sfârşit îi veni rândul să-şi spună povestea, iar ea se hotărî să vorbească în răspărul celorlalţi, indiferent de consecinţe.

După câteva secunde, Ian deveni atent la ea, ca, de altfel, şi Naheed, care o rugă din faţa sălii, cu ochii aceia maliţioşi şi iscoditori, să-şi spună povestea pentru cei doi instructori şi pentru ceilalţi contravenienţi.

— Păi, nu sunt multe de spus, începu ea. Am circulat într-o zonă cu limită de cincizeci de kilometri pe oră. Conform înştiinţării pe care am primit-o, aveam şaizeci. Asta a fost.

— Şi de ce crezi c-ai depăşit limita? întrebă Ian. Un motiv anume?

Sophie ezită o fracţiune de secundă. I-ar fi foarte uşor să recurgă la explicaţia evidentă: se gândise că risca să

piardă trenul. Culmea banalităţii, nu? Nu era pregătită să facă pe nevinovata. În plus, ajunsese la concluzia că voia să-l impresioneze cumva pe Ian.

— Presupun că Huxley a spus-o mai bine decât toţi, zise ea, intrând în joc.

Ian se arătă uimit.

— Cine?

— Aldous Huxley, explică Sophie. Romancierul şi filosoful. A scris *Minunata lume nouă*.

Ian tot nu dădu vreun semn c-ar fi recunoscut numele.

— Bun. Şi ce-a avut de zis?

— Că lucrul cel mai aproape de un drog nou e drogul vitezei. „Viteza oferă, din ce mi se pare, singura plăcere autentic modernă.”

Naheed şi Ian, care până atunci dăduseră impresia că auziseră cam totul cât timp ţinuseră aceste cursuri, schimbară nişte priviri scurte. Privile conţineau şi întrebarea legată de cine avea să se ocupe de această contribuţie neaşteptată. Pe Sophie o impresionară cât de repede se înţelegeau cei doi şi dezinvoltura tăcută cu care căzură de acord.

Ian se apropie de ea şi i se aşeză pe marginea pupitrului.

— Deci pentru tine viteza e ca un drog, da? zise el zâmbind.

Ea dădu din cap şi-i întoarse zâmbetul. Amândoi păreau să ştie foarte bine că nu era serioasă.

— Şi mergeai cu şaizeci pe oră?

Sophie mai dădu o dată din cap. Avea un zâmbet de-a dreptul dezarmant.

— Păi, n-aş spune că te-nţepai cu heroină, nu? Pentru asta ar fi trebuit să mergi cam cu... o sută treizeci, aş zice.

Ea tăcu mai departe, continuând să se uite în ochii lui.

— Sau să tragi nişte crack. Asta ce-ar fi însemnat – o sută pe oră? Optzeci?

Văzând că ea tot nu răspunde, el continuă:

— Pe când şaizeci, la o limită de cincizeci, e ca şi cum... ştiu eu, ai pune două linguriţe de cafea în ceaşcă, în loc de una.

Din sală se auzi un cor de chicoteli.

— Cred că lucrul pe care încearcă să-l spună colegul meu, interveni Naheed, e că ne-ai dat un citat frumos, dar poate doar ai încercat să ne impresionezi. Mai degrabă te grăbeai să prinzi trenul sau ceva de genul ăsta.

Sophie încă savura ultimele câteva clipe de contact vizual de evaluare cu Ian şi prinse doar ultimele cuvinte ale comentariului. Observă totuşi că vocea lui Naheed avusese o autoritate calmă când o auzise, ca, de altfel, pe întreaga durată a cursului. Cunoştinţele şi experienţa ei impuneau respect, deşi resentimentul pe care-l încercau unii bărbaţi din cauză că cea care le vorbea pe tema asta era femeie – o femeie de origine asiatică – era palpabil. Chiar lângă Sophie stătea un bărbat între două vârste, rumen la faţă, într-un costum elegant, cu părul alb în dezordine şi cu un aer permanent de dispreţ reprimat anevoie. Îl chema Derek, fusese prins cu optzeci şi cinci de

kilometri pe oră într-o zonă cu limită de şaizeci şi cinci, fiindcă „ştiu porţiunea aia de drum ca pe buzunarul meu”, iar ostilitatea lui faţă de Naheed părea deja să se extindă şi asupra lui Sophie, după ce aceasta refuzase să ia parte la câteva tentative timpurii şi stângace de umor conspirativ.

La jumătatea după-amiezii grupul făcu o pauză de cafea şi răcoritoare – Ian şi Naheed nu i se alătură, ci se retraseră într-un spaţiu care era doar al lor –, iar apoi cursanţii fură împărţiţi în două grupe, urmând să vadă câteva materiale video care ilustrau diverse scenarii rutiere şi pericolele lor inerente. Sophie şi Derek se treziră în aceeaşi grupă, sub conducerea lui Naheed.

— Uitaţi-vă bine la strada asta cu două benzi pe sens, zise Naheed, oprind imaginea şi insistând pe detalii cu indicatorul luminos. Uitaţi-vă la indicatoare, uitaţi-vă la posibilele probleme de vizibilitate şi riscuri. Spuneţi-mi care e limita de viteză şi care credeţi c-ar fi viteza sigură de deplasare în împrejurările date.

După câteva discuţii, grupa lui Sophie stabili corect limita de viteză la cincizeci de kilometri pe oră (deşi mulţi dintre membri merseră pe ghicite şi greşiră cu mult), însă, când Sophie continuă sugerând că ar fi prudent să se circule cu puţin peste treizeci în condiţiile existente, Derek se pronunţă ferm că cincizeci la oră era absolut corespunzător.

— Nu, nu cred, spuse Naheed. Prietena dumneavoastră are dreptate în cazul ăsta.

— Asta-i părerea dumitale, răspunse Derek.

— Aşa e, şi fiecare are dreptul la o părere, ceea ce nu înseamnă că toate părerile contează la fel de mult. Cu ce spuneaţi că vă ocupaţi, domnule?

— Sunt director comercial. În principal, de echipament sportiv.

— Bun. Când e vorba de echipament sportiv, părerea dumneavoastră contează mai mult decât a mea. Însă poate că în materie de siguranţă rutieră...

— Merg cu maşina de patruzeci de ani, o întrerupse el. Şi n-am avut nici un accident. De ce-ar trebui să iau lecţii de la una ca dumneata?

Un licăr şi un tremur abia vizibil marcară impactul ultimelor trei cuvinte asupra lui Naheed, dar totul se petrecu atât de repede, încât nu se observă aproape nimic, după care ea răspunse cu o totală stăpânire de sine.

— Vedeţi indicatorul ăla? Sigur că-l vedeţi şi ştiţi că înseamnă că în apropiere se găseşte o şcoală. Vedeţi intrarea în şcoală? Nu, din cauză că furgoneta asta, oprită pe partea dreaptă, o să vă împiedice vizibilitatea până o să treceţi de ea. Aşa că există posibilitatea destul de mare să apară o fetiţă din spatele furgonetei fără s-o vedeţi. La treizeci pe oră, probabil că o s-o răniţi grav. La cincizeci pe oră, probabil că o s-o ucideţi. E adevărat însă, dacă mergeţi cu cincizeci pe oră pe porţiunea asta, câştigaţi vreo cinci secunde. Astea-s calculele. Sunt două lucruri pe care trebuie să le analizaţi împreună. Cinci secunde din

viaţa dumneavoastră, în comparaţie cu întreaga viaţă a altcuiva. Cinci secunde, în comparaţie cu o viaţă.

Se opri, cu ochii strălucindu-i mai departe, cu urma unui zâmbet încă înflorindu-i la colţul gurii.

— E o decizie grea? Nu cred. Poate doar pentru dumneavoastră.

Acum zâmbetul ei era o provocare, o armă îndreptată direct spre Derek. Acesta o privi duşmănos, dar nu spuse nimic.

După ce cursul se termină, Sophie se trezi cu el în lift. Derek dădu din cap, în semn de recunoaştere, după care se uită în altă parte şi, preţ de o clipă, ea îşi spuse că aveau să meargă până la parter în tăcere. Însă pe urmă el zise:

— Astea patru ore din afurisita mea de viaţă n-o să mi le dea nimeni înapoi.

Sophie îşi cântări atent răspunsul.

— Mai bine decât să-ţi ia trei puncte din permis, nu?

— Nu ştiu, spuse Derek. Cred că data viitoare asta o să aleg, în loc să trebuiască să stau aici şi să aud predici moralizatoare din gura unei c...

La început, Sophie nu răspunse. Era pur şi simplu uşurată că se oprise, fără să rostească de fapt cuvântul. Abia după ce ieşiră în aerul rece de pe Colmore Row, cu grupurile de angajaţi din birouri îndreptându-se spre staţiile de metrou sau de autobuz, cu fluxul nesfârşit al traficului, cu cerul începutului de seară la fel de negru ca în toiul nopţii, ea comentă:

— Sunt sigură că şi celălalt instructor ne-ar fi zis exact aceleaşi lucruri.

Pe urmă îi adăugă numele, „Ian”, fără să-şi dea seama de ce. Chiar nu fusese nevoie.

Drumul lui Derek spre casă, oricare ar fi fost, era în direcţia opusă celei a lui Sophie. Însă el tot avu o replică de despărţire pentru ea.

— Ştii ce-a fost aia? La ce-am asistat în după-masa asta?

Şi, înainte ca Sophie să apuce să vorbească, îşi răspunse singur la întrebare:

— La noul fascism.

Ridică braţul într-un gest de rămas-bun şi spuse:

— Bine-aţi venit în Anglia anului 2010. Salut!

— Vezi cum conduci! răspunse ea şi apoi se despărţiră, luând-o fiecare pe drumul lui.

*

Sophie făcu doar câţiva paşi înainte să intre hotărâtă în cel mai apropiat Starbucks, decizând că o găleată tihnită de cafea cu lapte era exact lucrul de care avea nevoie înainte de încă o seară în compania tatălui ei.

Cu o mocha în mână, căută un loc din priviri şi văzu că Naheed stătea singură la o masă de lângă fereastră. Se îndreptă spre ea, dar pe urmă, nevrând să pară încrezută, se aşeză pe un loc de la o masă liberă din apropiere. Dar

Naheed o văzuse, iar acum îi făcu un mic semn cu mâna şi un altul din cap, în care ea preferă să vadă o invitaţie.

— Bună! spuse Naheed când Sophie se aşează în faţa ei. Credeam că eşti deja pe autostradă şi-o calci cu o sută cincizeci pe ultima bandă pentru adrenalină.

Sophie râse şi răspunse:

— Iar eu credeam că ai nevoie de ceva mai tare decât o cafea după o după-amiază ca asta.

— Nici vorbă! zise Naheed. O să mă duc acasă şi-o să fim toţi curaţi ca lacrima.

— Normal, răspunse Sophie, simţindu-se penibil pentru sugestia făcută.

— În plus, n-a fost un curs rău, chiar deloc. Una peste alta, aţi fost politicoşi şi civilizaţi.

— Sunt plină de admiraţie, comentă Sophie. Mă rog, predau şi eu un pic, dar e altceva... Studenţii mei vin din proprie iniţiativă şi vor să înveţe, cei mai mulţi.

— Îmi place ce fac, spuse Naheed. Merită şi chiar mă pricep, chit că mă laud singură.

— Absolut, aprobă Sophie. Am aflat multe azi, deşi n-a fost ce mă aşteptam. Credeam, nu ştiu de ce, că sunteţi cu toţii poliţişti.

Naheed zâmbi.

— Nu. Cursurile astea nu sunt ţinute de poliţişti. Cei mai mulţi dintre noi au fost instructori auto. Şi tu unde predai?

— La universitate. Istoria artei. Poate că n-are aceeaşi miză. Ce predau eu nu salvează multe vieţi.

— Nu-i cazul să te scuzi pentru ce faci, spuse Naheed.

Telefonul îi zbârnâi pe masă şi Naheed îi aruncă o privire, întrebându-se dacă să citească mesajul. Marea dilemă a etichetei sociale moderne.

— Uită-te, replică Sophie. Toţi ne uităm.

Naheed se uită la ecran:

— A, e Ian, zise şi văzu mesajul. Spune c-am făcut o treabă bună.

— Frumos din partea lui!

— E un tip drăguţ.

Luă deodată telefonul şi-i scrise un răspuns, după care se uită la Sophie, cu licărul deja familiar în priviri.

— Vrei să ştii ce i-am spus?

— Dacă nu e ceva intim.

— Că sunt la cafea cu drogata vitezei.

De data asta, râse Sophie.

— Aşa m-aţi poreclit, nu?

— În pauza de ceai, stăm mereu şi vă dăm porecle. Ar trebui să pregătim partea a doua a cursului, dar... cam ştim cum merge treaba, mai mult sau mai puţin.

— Spune-mi şi alte porecle, ceru Sophie.

— Nu cred c-ar fi bine.

— Măcar Derek? Cel cu echipamentul sportiv.

— Supărescu. Nu foarte original, ştiu, dar i se potriveşte. Apropo, de fiecare dată avem unul sau doi din ăştia. E unul dintre lucrurile pe care le afli în meseria asta – e multă supărare peste tot.

— Eşti curajoasă că ieşi în bătaia puştii.

— Să ştii că nu. Şi, oricum, nu e vorba mereu de rasă. Oamenilor le place să se-nfurie din orice. De multe ori doar caută un pretext. Îmi pare rău pentru ei. Cred că mulţi... nu prea au parte de nimic în viaţă. Emoţional. Poate că li s-a veştejit căsnicia, poate că tot ce fac a devenit rutină, habar n-am. Dar nu mai *simt* mare lucru. Nu au stimulente afective. Avem cu toţii nevoie să simţim lucruri, nu?

Deci când te supără un lucru, măcar simţi ceva. Ai parte de un impuls emoţional.

Sophie încuviinţă din cap. Părea foarte logic.

— Şi tu? N-ai nevoie să te superi ca să ştii că trăieşti?

— Eu sunt norocoasă, răspunse Naheed. Am un soţ cumsecade şi doi copii frumoşi. Îmi dau ce trebuie. Dar tu?

— A, eu sunt... între relaţii deocamdată...

Sophie ezită, însă chiar în timp ce vorbea telefonul lui Naheed zbârnâi din nou.

Naheed se uită la ecran şi comentă calm:

— Ia uite, ce mesaj oportun!

Îşi ridică privirile.

— E tot Ian. Mă roagă să-i dau numărul tău de telefon.

În toată viaţa ei, Sophie nu cunoscuse pe nimeni cu o privire atât de pătrunzătoare sau cu un zâmbet atât de expresiv şi de răpitor. Simţi că ar putea ceda sub intensitatea lor.

— Să i-l dau?

5.

Benjamin mergea din nou cu maşina de la Shrewsbury la Rednal, de-a lungul râului Severn, prin oraşele Cressage, Much Wenlock, Bridgnorth, Enville, Stourbridge şi Hagley. De un an făcea traseul ăsta, dus-întors, cel puţin de două ori pe săptămână. Două sute de deplasări sau mai mult. Nu era de mirare că acum simţea că ştie fiecare cotitură, fiecare bornă, fiecare sens giratoriu, fiecare cârciumă, fiecare staţie de benzină, fiecare Tesco Express, fiecare centru horticol, fiecare fostă biserică transformată în clădire de apartamente. Ştia unde putea să se aştepte la cele mai mari cozi şi unde găseai o variantă ocolitoare ca să eviţi un semafor peste măsură de complicat. Nu c-ar fi trebuit să recurgă la aşa ceva astăzi. Drumurile erau liniştite. Frigul care adusese zăpada aici la începutul lunii se potolise, lăsând loc unui cer înnorat şi unor temperaturi blânde: o vreme mohorâtă, oarecare, care se potrivea cu drumul şi cu ocazia. Era o dimineaţă de sâmbătă ca atâtea altele. Era ziua de Crăciun, o zi pe care Benjamin ajunsese s-o deteste cu patimă.

Opri acasă la tatăl lui imediat după unsprezece. La casa unde crescuse. La casa pe care-o cumpăraseră părinţii lui în 1955. O casă din cărămidă roşie, fără pereţi comuni, cu o prelungire adăugată deasupra garajului la începutul anilor 1970. Ajunsese să ştie atât de bine casa, încât acum

n-o mai vedea, n-o mai observa şi, prin urmare, n-o mai ştia deloc, aşa că probabil i-ar fi venit greu să i-o descrie unui străin. Singurul lucru pe care-l observă în această dimineaţă era că plantele din suportul de la fereastra de la sufragerie muriseră şi că păreau aşa de câteva luni.

Înăuntru constată că totul era rezonabil de curat şi de ordonat, ca de obicei. Plătea pe cineva să vină şi să deretice o dată pe săptămână, joia, fiindcă nu avea încredere că tatăl lui putea să aibă grijă de casă. Pe uscătorul din bucătărie erau o singură farfurie, un singur cuţit şi o furculiţă, un pahar de bere şi o tigaie. De la moartea soţiei, Colin nu-şi mai gătise niciodată ceva pentru care să fie nevoie de altceva decât de o tigaie. Îşi frigea nişte roşii şi le mânca pe pâine prăjită cu un ou prăjit; poate nişte ciuperci, dacă se simţea cu chef de aventură. Meniul lui varia doar când îi gătea Benjamin sau îl scotea la masă undeva. Astăzi, cel puţin, avea să ia un prânz cumsecade, cu friptură.

Colin purta un pulover cu model, de genul celor preferate de vedetele golfului sau de prezentatorii emisiunilor TV din timpul zilei, în anii 1980. Când coborî după ultima vizită la baie, ducea o pungă de plastic conţinând câteva cadouri de Crăciun, ambalate neîndemânatic – singura concesie făcută Crăciunului din toată casa, din câte vedea Benjamin.

— Credeam că iei şi brad, spuse el.

— Am luat. E afară, în spate.

Benjamin se uită pe fereastra de la bucătărie şi văzu bradul sprijinit de un perete al magaziei de unelte din grădină, ambalat în continuare în folia de plastic.

— Ai cam dat banii de pomană, nu?

— Îl fac mâine.

— Mâine o să fie prea târziu. Şi ornamente? Mama punea mereu şi nişte ornamente.

— A, n-am mai avut chef să le aduc din pod. Poate la anul, când o să mă simt mai vioi. Ai de gând să critici întruna sau putem să mergem?

Benjamin se uită la ceas. Era abia unsprezece şi zece. Aveau timp berechet să ajungă acasă la Lois.

— Unde ţi-e valijoara?

— M-am răzgândit. Poţi să mă aduci înapoi după masă. Nu vreau să stau la soră-ta, şi aşa e prea mare deranjul.

Benjamin oftă. Schimbarea de planuri îl indispunea din motive egoiste.

— Acum o să trebuiască să rămân aici cu tine.

— De ce?

— Nu poţi să stai singur în seara de Crăciun.

— De ce nu? Stau singur în toate celelalte nopţi. Fă ce vrei, nu te gândi la mine. Ultimul lucru pe care-l vreau e să fiu o povară.

Faptul că trebuia să domolească frica tatălui său că va deveni o „povară”, frică pe care o tot repeta, era unul dintre lucrurile cu adevărat împovărătoare pe care le avea de făcut când stătea cu el. Însă Benjamin aflase că

discuţiile în contradictoriu nu-i aduceau nimic. Luă punga cu cadouri şi-l conduse pe Colin la maşină.

*

Lois şi Christopher, Sophie, Benjamin şi Colin stăteau în jurul mesei de prânz, cu turnuri instabile de curcan în sos de carne şi legume pe farfurii şi cu coroane de hârtie pe cap. Atmosfera era aproape funerară.

— O facem pentru tata, insistase Lois pe lângă fratele ei, în bucătărie.

— Dar el nu vrea. Toată chestia e-o pierdere de vreme.

— A, mersi frumos. De mare folos îmi eşti! Mai bine stăteam frumuşel acasă.

— Asta nu-i şi casa ta? Nimeni nu pare să mai ştie acum.

Mâncară într-o tăcere aproape totală. Benjamin încercă să citească două-trei glume din plăcintele cu răvaşe, dar păreau sărăcuţe, în ciuda strălucirii citatelor luate la întâmplare din unul dintre filmele mai întunecate ale lui Bergman. Singura care zâmbi fu Sophie, dar nu ca urmare a glumei, ci a unui SMS.

— De la cine e? întrebă Lois, cum doar o mamă ar fi putut s-o facă.

— De la Ian, răspunse Sophie. Mi-a urat Crăciun fericit.

— Unde-l petrece?

— Cu maică-sa.

— Noul prieten, îi explică Christopher lui Colin, rostind cuvintele tare şi rar, pradă convingerii greşite că socrul lui începuse să surzească.

— A, buuun! zise Colin. Era şi timpul. Mi-ar prinde bine nişte nepoţi de la voi.

Sophie bău o gură de vin şi spuse:

— Te cam grăbeşti, bunicule, nu? Nici măcar nu e prietenul meu. Ne-am întâlnit de două ori, atât.

— Păi, cineva trebuie să ducă mai departe familia, o ţinu langa Colin. Ceilalţi n-au făcut mare brânză la capitolul ăsta.

— Las-o aşa, tată... zise Benjamin.

— Suntem cinci oameni la masă. Asta-i tot ce puteţi? Mama voastră şi cu mine am făcut trei copii. Mă gândeam că la ora asta aveam deja şi alţi Trotteri mici pe lume.

Tăcerea care îi urmă acestei răbufniri se dovedi mai stânjenitoare şi mai profundă decât oricând. Toţi ceilalţi de la masă ştiau un lucru pe care Colin nu-l ştia: Benjamin avea deja o fată, care trăia în California şi de care se înstrăinase.

— Sunt sigură că Paul o să găsească repede pe cineva la Tokio, spuse Lois. Probabil c-o să vină în vizită peste câţiva ani cu o armată de copii drăguţi, pe jumătate japonezi.

Colin se încruntă şi atacă varza de Bruxelles.

După prânz se duseră să se plimbe – cu toţii, în afară de Colin, care se tolăni pe canapea, cu *Radio Times* şi se plânse că nu era nimic la televizor.

— De ce crezi că ţi-am cumpărat asta? întrebă Benjamin, fluturându-i cadoul.

Era un DVD cu momente de Crăciun cu Morecambe şi Wise[12].

— Nu vreau să mă uit la vechituri.

— Da, dar nu-ţi place nimic din ce e nou.

Benjamin se ciuci lângă televizor şi puse DVD-ul în player. Atunci, o amintire îi reveni în forţă: ziua de Crăciun din 1977, cu treizeci şi trei de ani în urmă, când urmărise cu familia ultimul spectacol pentru BBC al celor doi actori de comedie. Fuseseră de faţă şi bunicii lui, şi râzând împreună cu ei, Benjamin îşi aminti de incredibilul sentiment de unitate, îşi aminti că simţise cum întreaga naţie se strânsese – pentru scurt timp, fugitiv – în actul divin al râsului.

— Ştii, pe vremuri la chestia asta se uitau douăzeci şi şapte de milioane de oameni, îi aminti el tatălui său.

— Fiindcă erau doar trei programe.

Lois intrase în cameră şi se oprise în spatele lui.

— Şi nu aveai altceva de făcut. Eşti gata? În ritmul ăsta, se-ntunecă înainte să ieşim.

Plecară toţi patru, plimbându-se agale pe străduţele tăcute, pe care doar decoraţiunile sau beculeţele de Crăciun văzute ici şi colo pe muteşte le făceau astăzi mai puţin banale. Nu trecu mult şi Benjamin rămase în urmă,

[12] Eric Morecambe şi Ernest Wise, unul dintre cele mai iubite cupluri de comici englezi, care au colaborat la emisiuni de radio, filme, teatru de varietăţi şi îndeosebi la televiziune, în perioada 1941-1984, până la moartea lui Morecambe.

pierdut în gânduri, ca de obicei. Sophie observă şi încetini, aşteptând s-o prindă din urmă.

— E totul bine? întrebă ea.

— Sunt în regulă.

Zâmbi şi o cuprinse cu braţul câteva clipe, mângâind-o stângaci pe spate.

— Mulţumesc pentru cadou, apropo. Foarte inspirat!

— Nu prea-ţi place tipul, aşa-i?

Sophie îi dăruise lui Benjamin un exemplar din *Falopia*, pe care-l cumpărase în seara în care Sohan moderase discuţia dintre cei doi scriitori renumiţi. Pe pagina de gardă scria „Lui Benjamin – toate bune, Lionel Hampshire”.

— Mă rog, recenziile la asta au fost cam... amestecate, spuse Benjamin. Dar abia aştept. Cum e în realitate?

— Exact cum te-ai aştepta.

— Vai de mine!

Ajunseseră la Tolkien Museum, în spatele căruia era mica porţiune de câmp desemnată recent „The Shire Country Park” şi ambele îi aduseră aminte de ceva lui Sophie.

— A fost seara, spuse ea, când Sohan a arătat că *Sarehole* era anagrama lui *arsehole*. Cum de nu ne-am dat seama până acum?

Benjamin nu răspunse. Se uita în faţă la Lois şi Christopher, care mergeau braţ la braţ, într-un fel care aproape că le dădea aerul unei perechi fericite în căsnicie. Era supărat pe sora lui că făcuse acel comentariu sarcastic despre foarte puţinele canale TV din anii 1970, ceea ce

submina (fără ca ea să-şi dea seama, probabil) una dintre amintirile lui din tinereţe cele mai de preţ. Încă era o cheie de boltă a sistemului său de convingeri ideea că Anglia fusese un loc mai coeziv, mai unit şi mai consensual în copilăria lui (totul începuse să se destrame după rezultatul alegerilor din 1979), iar plăcerea nelămurită pe care încă i-o produceau serialele comice din anii 1970 era, cumva, o dovadă. Dar bineînţeles că nu te puteai aştepta ca lucrurile acelea să aibă aceeaşi semnificaţie şi pentru Lois – pentru ea, deceniul respectiv fusese un timp al tragediei, al ororii. Benjamin îşi spuse că nu avea voie să uite asta niciodată şi că trebuia să aibă mereu îngăduinţă.

În orice caz, când se întoarseră cu toţii acasă, îşi aduse aminte imediat. Colin renunţase la Morecambe & Wise şi se uita la ştirile BBC. Părea abătut. Lois se aşeză lângă el, pe când Benjamin se duse în bucătărie să pună ceainicul pe foc.

— Ai păţit ceva, tată?

— E femeia aia, spuse el fără inflexiuni, cu ochii mai departe pe ecran. Fata din Bristol. Cea care-a dispărut săptămâna trecută. Au găsit un cadavru. N-au zis că-i al ei, dar... Al cui ar putea fi?

Lois nu spuse nimic, dar deveni rigidă. Christopher se aşeză pe braţul canapelei şi-şi puse mâna pe umărul ei încordat şi îndoit. Asta era imaginea pe care o văzu Benjamin când se întoarse în cameră: sora lui împietrită, între doi bărbaţi.

— Ce-o fi în sufletul părinţilor? spuse Colin, ridicându-şi ochii deschişi şi apoşi spre Christopher. Ştiu exact ce simt.

Îşi prinse fiica de braţ cu o patimă bruscă şi violentă.

— Cu mulţi ani în urmă, a fost cât pe-aci s-o pierdem, să ştii.

Benjamin se uită, şovăi, îşi dădu seama că nu avea nici un rol şi se retrase. Pe când se îndrepta în tăcere spre bucătărie, îşi auzi tatăl repetând:

— A fost cât pe-aci s-o pierdem.

6.

Ianuarie 2011

După sex, Sophie căzu într-un somn adânc, iar când se trezi, o făcu foarte încet, dimineaţa târziu, devenind conştientă mai întâi de lumina cenuşie care se filtra prin draperii, pe urmă de durerea mulţumitoare de mâini şi de picioare, iar în cele din urmă de textura aspră ca şmirghelul a feţei nerase a lui Ian când se frecă de obrazul ei şi o sărută.

— ’Neaţa, iubire, spuse el. Ies un pic să iau una-alta.

— Îhîî.

— Ai dormit bine?

— Foarte bine.

— Voiam să iau kaiser, ouă...
— Sună minunat.
— ... ciuperci, roşii, suc proaspăt de portocale...
— Aşa-ţi răsfeţi toate iubitele?
— Vrei şi-un ziar de duminică?
— De ce nu?
— *Sunday Times* e bun?
— Prefer *The Observer*.
— Le iau pe-amândouă.

Ian se desprinse, iar Sophie se întinse adormită, îşi trecu braţele pe după gâtul lui şi-l trase spre ea pentru încă un sărut. Pilota îi alunecă de pe corp, aducându-le aminte că ea era goală, iar el complet îmbrăcat. Situaţia îi excită pe amândoi. Prin urmare, mai trecură douăzeci de minute înainte ca Ian să iasă la cumpărături.

După ce el plecă, Sophie mai aşteptă câteva minute mulţumită, ca după sex, şi abia pe urmă se dădu jos din pat. Observă un halat alb atârnând pe dosul uşii de la dormitor şi, punându-l pe ea, trase draperiile. Venise cu Ian acasă pe jos astă-noapte – de fapt, înainte să se crape de ziuă –, dar, cum nu prea rezista la băutură şi fremătând de nerăbdare, fiindcă se hotărâse să se culce cu el pentru prima dată, nu prea îşi dăduse seama unde locuia. Imaginea din dimineaţa asta nu-i era familiară şi avu nevoie de câteva clipe să se orienteze. Părea să se afle într-unul dintre noile ansambluri de blocuri din spatele Centenary Square. Văzu spatele de la Baskerville House şi şantierul vast unde noua Bibliotecă din Birmingham

începea să prindă contur. (Probabil că zgomotul din timpul săptămânii e asurzitor, îşi spuse ea.) Erau foarte puţine semne de viaţă în dimineaţa asta, în afară de un bărbat care-şi plimba câinele pe o porţiune de iarbă şi doi adolescenţi cu un aer plictisit, aşezaţi la cele două capete ale unui balansoar dintr-un loc de joacă. Zgomotul traficului se auzea fără încetare nu foarte departe. Era, se pare, o duminică tipică din Birmingham – pentru toţi, în afară de ea.

Sophie nu se culcase cu mulţi bărbaţi; pentru ea aşa ceva era deopotrivă o formă de implicare şi o aventură. Ce se întâmplase astă-noapte şi de dimineaţă semăna cu un mers pe vârfuri în necunoscut. Faptul că rămăsese singură în apartamentul lui Ian câteva minute era un bonus neaşteptat. Deocamdată, pe durata a trei conversaţii lunguţe, dar mai degrabă cu sens unic, el reuşise să nu divulge mare lucru despre sine. Poate că acum avea ocazia să-l cunoască mai bine.

Primul ei instinct când intra la cineva în casă era întotdeauna să-i vadă cărţile. Un reflex de universitar, intrat în sânge şi irezistibil. Şi totuşi, reflexul nu o duse foarte departe azi. Ştia deja că Ian nu era, aşa cum singur recunoscuse, „un mare cititor”. Ştia, de asemenea, despre ea însăşi că probabil citea mai mult decât era sănătos, că făcuse o miză prea mare din citit şi că avea un fel de obsesie nevrotică pentru literatură şi presupusele ei foloase morale. Oricum însă, ceea ce găsi pe rafturile lui i se păru dezamăgitor. Câteva autobiografii de sportivi,

câteva dicţionare (şi ele în general tot sportive), bestselleruri din anii trecuţi şi două sau trei manuale de siguranţă rutieră. Le numără: paisprezece cărţi în total. Erau cam tot atâtea DVD-uri, mai ales filme din seriile James Bond şi Jason Bourne. DVD player-ul era pe podea, lângă un televizor cu ecran lat şi un dispozitiv electronic cu un aspect straniu şi cu mânere, care era fie un soi de jucărie sexuală elaborată, fie (mai degrabă, constată Sophie uşurată) o consolă de jocuri. Puse mâna pe obiect şi-l întoarse în mâini, un pic curioasă faţă de acest lucru bizar, ale cărui funcţii erau atât de misterioase pentru ea. Nici unul dintre foştii ei iubiţi, îi trecu prin cap acum, nu avusese aşa ceva.

În centrul livingului era o masă pătrată de cafea, cu destul de multe urme de pahare şi pete de cafea, precum şi cu un exemplar dintr-o revistă – intitulată *Stuff* – pe raftul de jos. Canapeaua şi scaunele erau probabil de la IKEA: în orice caz, semănau leit cu canapeaua şi scaunele din toate apartamentele în care stătuse cu chirie, care veniseră toate de la IKEA. Nu se vedea nici o plantă, deşi pe perete era o reproducere mare şi înrămată a lanului de floarea-soarelui al lui Van Gogh.

La celălalt capăt era o bucătărie *open space*. În frigider nu găseai mare lucru, în afară de bere, unt, brânză, lapte şi un pachet de crenvurşti cărora le expirase termenul de garanţie de opt zile. Congelatorul era gol, cu excepţia unor cuburi de gheaţă şi a unei cutii cu îngheţată Magnum, din care rămăseseră două bucăţi.

Era dezamăgitor: nu afla aproape nimic despre bărbatul din care se pregătea să facă noul ei partener. După ce o inspectare rapidă a băii îi oferi şi mai puţine informaţii, se dădu bătută şi puse ibricul pe foc pentru cafea. În timp ce aştepta să fiarbă apa, scoase exemplarul din *Stuff* şi se aşeză să-l citească în bucătărie.

Coperta întâi înfăţişa o brunetă tânără şi atrăgătoare, care-şi lipise un iPod de şold, privind undeva la semidistanţă, cu un aer bosumflat. În ciuda tabletei pe care-o avea în mână, ai fi zis că se pregătea să-şi petreacă noaptea prin cluburi, în loc să muncească, dat fiind că purta o rochie foarte scurtă, care abia dacă-i acoperea pubisul, cu părţi care lăsau să i se vadă porţiuni mari din decolteu şi abdomen. Răsfoind revista, Sophie îşi dădu seama că era o temă repetitivă de pictorial şi că fusese invitată într-un univers paralel şi straniu, în care tehnologia de ultimă generaţie era folosită exclusiv de tinere frumoase, cărora le plăcea să lucreze, să facă fotografii sau să joace diverse jocuri îmbrăcate doar în lenjerie sau în costum de baie. Coperta promitea o avanpremieră a modelului iPhone 5 („Cum va reinventa Apple roata smartphone-ului... din nou”), o sinteză a „Tehnologiei de ultimul tip care va schimba viitorul”, o retrospectivă a „39 de dispozitive care au schimbat lumea – inclusiv Sky+, Wii şi zece ani de iPod” şi un articol despre „Cum să-ţi construieşti propriul PCT”. Inutil de spus, Sophie habar nu avea ce era ăla PCT sau de ce-ar fi vrut cineva să şi-l construiască: pilon corintic de templu? Plug

cu coarne de titan? Revenind la articolul în cauză, descoperi că de fapt era un acronim pentru Primul Care Trage[13], prin care se înţelegea un subgen de jocuri ordonate, în jurul cuiva care trage cu o armă (evident), văzute din pespectiva trăgătorului. Simţi din nou frisonul uşor şi transgresiv al celui care-şi părăseşte zona de confort şi citi cu o fascinaţie crescândă, dând peste termeni pe care nu-i mai întâlnise niciodată – megatextură, motor de jocuri, radiozitate, latenţă – şi lăsându-se atât de absorbită de articol, încât i se păru chiar frustrant, măcar în acel moment, să fie întreruptă de deschiderea uşii de la intrare. Dar îi păru bine să-l revadă pe Ian, mai cu seamă că, de îndată ce dădu cu ochii de ea, rămase pironit, cu braţele încărcate de pungi, şi spuse:

— Uau!

— Uau?

— Nu-mi vine să cred că eşti tu – aici, la mine-n apartament. Arăţi... incredibil.

Nu-i făcea un compliment gratuit. Cu părul încă în dezordine, cu corpul încă lucind după ultima dată când făcuseră dragoste şi cu halatul alb şi larg gata să alunece de pe ea, Sophie semăna cu fantezia masturbatoare a oricărui cititor de *Stuff* devenită realitate. Mai trebuia doar să pipăie un Olympus Pen EP-3 („înveliş metalizat uşor şi ceea ce pare-a fi cel mai rapid autofocus din lume”) sau să saliveze pe un BlackBerry Bold 9900 („conţine un touchscreen plus o tastatură QWERTY şi operează modelul

[13] În original, FPS, abreviere de la First Person Shooter.

de ultimă generaţie BlackBerry 7 OS”) pentru ca viziunea să fie completă. Nu era de mirare că Ian arăta fericit. O sărută din nou, un sărut lung şi tandru pe gură, căruia Sophie îi răspunse cu o nerăbdare galeşă, înainte ca el să se desprindă fără tragere de inimă şi să spună, cu vocea cuiva căruia nu-i venea să creadă ce întorsătură luaseră lucrurile, pierdut într-un vis cu ochii deschişi:

— Hai. Ar trebui să mâncăm.

La micul dejun ea îşi mărturisi dezamăgirea simţită când încercase să-i descopere misterele apartamentului.

— Cum să-ţi spun, nu puteai să-l faci mai impersonal nici dacă erai un fel de agent secret care încearcă să nu-şi divulge identitatea. Nu simţi niciodată nevoia să-i dai un pic de personalitate? Câteva ghivece, un strop de culoare ici şi colo, alte câteva tablouri pe pereţi?

— Ştiu ce mi-ar plăcea să atârn pe peretele din dormitor, spuse Ian.

Formă un dreptunghi cu degetele şi miji ochii printre ele, ca şi cum ar fi încadrat o fotografie.

— O poză cu tine arătând aşa. Numai că asta ar însemna să nu mă mai dau jos din pat dimineaţa.

Sophie zâmbi, îndepărtându-se uşor şi strângându-şi halatul pe corp.

Mai târziu, înapoi în pat, făcură dragoste din nou şi apoi, după ce se odihniră îndelung unul în braţele celuilalt, se mişcară şi începură să citească ziarele împreună, iar acum goliciunea lor comună era mai degrabă intimă decât erotică. Stăteau unul lângă altul şi Sophie savura felul în

care se atingeau nestânjenit: cu braţul unuia lipit de al celuilalt, cu şoldul ei uşor arcuit sprijinindu-se de cel mai drept şi mai musculos al lui Ian, cu îmbrăţişarea picioarelor, când îşi simţea glezna mângâiată blând de degetul lui mare. Era bine şi inevitabil într-un mod subtil, iar uşurinţa cu care li se împăcau corpurile era oglindită de frivolitatea destinsă a conversaţiei. Era prima duminică a anului şi nu prea găseai ştiri serioase în ziare. O vulpe urbană, uriaşă fusese capturată şi ucisă în Maidstone şi exista o fotografie a unui băiat de şapte ani, care o ţinea sus – sau măcar încerca, fiindcă băiatul şi animalul aveau cam aceeaşi înălţime. Un studiu făcut în Olanda arăta că femeile care mâncau multe fructe şi legume aveau o probabilitate mai mare de-a naşte fete. Se credea că trei porci cutreierau liberi pe străzile din Southampton, poliţia legându-le misterios dispariţia de la o fermă locală de „o criză în relaţia” perechii de proprietari. Dacă ar fi fost singură, Sophie nu s-ar fi sinchisit să citească majoritatea acestor articole, dar era amuzant s-o facă împreună cu Ian, râzând de stranietatea şi de stupizenia lumii, descoperindu-i simţul umorului. Starea de spirit i se schimbă (dar şi atunci doar în treacăt) când ajunse la un reportaj despre Joanna Yates, tânăra din Bristol al cărei cadavru fusese descoperit în ziua de Crăciun.

— Văd că i-au dat drumul individului, spuse el, parcurgând primele două paragrafe. Proprietarul. Cel pe care l-au dus la audieri.

— Bine, zise Sophie.

— Bine? De ce e bine?

— În primul rând, fiindcă n-aveau nici un motiv să-l reţină.

— Mda, dar... uită-te la el!

Îi arătă fotografia lui Christopher Jefferies, suspectul de şaizeci şi cinci de ani, reţinut timp de trei zile pentru cercetări de poliţia din Bristol şi pe urmă eliberat fără să fie acuzat de ceva. Neconvenţional ca înfăţişare, chiar „excentric”, un profesor de engleză cu o slăbiciune pentru poezia romantică, remarcat fiindcă uneori îşi vopsea părul într-o nuanţă subtilă de albastru, Jefferies era carne de tun pentru ziarele de ştiri din Anglia, care se convinseseră de vinovăţia lui din clipa când îl văzuseră şi petrecuseră ultimele câteva zile având grijă s-o spună în aşa fel încât să nu încalce nici o lege.

— Să mă uit la el? spuse Sophie, aplecându-se. Ce legătură are?

— Ditamai ciudatul!

Ea se arătă surprinsă.

— Păi, în primul rând, spuse ea, nu văd ce e atât de ciudat în fotografie. Pe lângă asta, e cam mare saltul de la „ciudat” la criminal, nu?

Ian se uită la ea şi văzu că se îmbujorase şi că i se înroşise o mică porţiune de piele de pe ceafă. Fără alte comentarii, trecu repede la un alt articol de pe aceeaşi pagină.

— Fii atentă aici: „Un magazin de îmbrăcăminte din Lisabona a promis haine gratis pentru primii o sută de

oameni care vin la prima zi a campaniei îmbrăcaţi doar cu lenjerie de corp”.

Sophie se îmblânzi şi surâse. De data asta, îi luă ziarul din mâini şi studie fotografia cu clienţii care dârdâiau laolaltă în faţa magazinului, aşteptând să se deschidă.

— Mişto fund! zise ea, arătând spre un bărbat. Dar nu ca al tău.

Moment în care puse deoparte ziarul şi trecură amândoi la alte lucruri.

7.

Februarie 2011

La jumătatea distanţei dintre Shrewsbury şi Birmingham, nu departe de M54 şi considerată un reper geografic atât de important, încât îşi avea indicatorul ei pe autostradă, se afla una dintre principalele atracţii ale ţinutului, ba chiar unul dintre marile lui motive de mândrie. Centrul Horticol din Woodlands. Începuse în 1973 ca un simplu magazin: un emporiu compact şi umil, care vindea plante, vase de lut şi pungi cu îngrăşăminte. Astăzi, după aproape patruzeci de ani, înflorise şi se transformase într-un regat, într-un imperiu puternic, ai cărui supuşi puteau să cutreiere ore în şir – ba chiar o zi întreagă, dacă voiau –

printr-o succesiune de suburbii şi provincii în care erau reprezentate, deservite şi aprovizionate toate aspectele vieţii omeneşti. Afară, e adevărat, se întindea o panoramă de plante, tufe, ferigi, flori, viţe, cactuşi şi toate formele de viaţă vegetală care, deşi uimitoare ca amplitudine şi diversitate, erau exact ceea ce te-ai fi aşteptat să găseşti într-un asemenea loc. Dimensiunile lui reale şi bogăţia de sortimente deveneau evidente abia când clienţii intrau în zona acoperită din Woodlands. În primul rând, ţi se înfăţişau hectare – pajişti nemărginite – cu mobilier de grădină, care se întindeau cât vedeai cu ochii. Nu doar scaune şi mese, ci şi seturi de patru piese care n-ar fi făcut de ruşine nici măcar salonul unei vile din afara oraşului, spre a nu mai pomeni de banchete, divane, balansoare, leagăne pentru doi, sofale, Chesterfield-uri, mese pentru prânz, măsuţe pentru băuturi, măsuţe de cafea, mese pentru diverse ocazii şi toate obiectele la care te-ai fi putut gândi, dacă voiai să transformi grădina din spate într-o sufragerie în aer liber. Şi nici măcar atunci, nici măcar ţinând cont de zecile de grătare enorme, mult mai elaborate şi mai sofisticate decât orice ai fi găsit la majoritatea oamenilor în bucătărie, precum şi de uluitoarea gamă de corpuri de iluminat grădina – proiectoare, spoturi, beculeţe colorate, felinare cu energie solară, lanterne, ghirlande luminoase, lumini intermitente – nu puteai să vezi mai mult decât vârful aisbergului în ceea ce priveşte posibilităţile de la Woodlands. Tot acolo existau un sector pentru mobilierul de bucătărie; un

magazin cu animale de companie, care vindea orice, de la peşti ornamentali la iepuri; un magazin de îmbrăcăminte dominat de haine de la Barbour, cizme înalte, din piele şi rafturi cu pantaloni şi cămăşi de poliester; o secţiune uriaşă rezervată meseriilor şi hobby-urilor – zugrăvit, broderie, croitorie, croşetat, trenuri miniaturale şi modele de aeronave, tot ce putea concepe mintea omului ca să umple orele pustii ale copilăriei sau ale pensionării; un magazin alimentar întins, unde se vindeau de toate, de la brânzeturi la vin englezesc; o secţiune rezervată CD-urilor (cu accent pe Frank Sinatra, Vera Lynn, Johnny şi alte vedete de odinioară) şi DVD-urilor (cu accent pe filmele englezeşti de război, pe comediile produse la Ealing după război, pe filmele cu John Wayne şi pe alte articole pentru nostalgici); un magazin de jucării cu o ofertă absolut impresionantă de puzzle-uri contând în scene bucolice din perioada preindustrială, avioane Spitfire şi Hurricane în zbor, scene de viaţă rurală tradiţională din Anglia, maşini de epocă şi altele; ba chiar şi o librărie, orientată tot spre trecut, dat fiind că, pe lângă miile de titluri inevitabile dedicate grădinăritului, exista şi o ofertă consistentă de cărţi de istorie locală. Multe dintre ele erau antologii de fotografii vechi, alb-negru sau ilustrate în sepia şi aveau titluri ca *Vederi din Dudley-ul de altădată*, *Chaddesley Corbett în imagini* sau *Bridgnorth cum era pe vremuri*. O mare parte dintre ele, dacă te uitai bine pe cotor, erau produse de o editură pe nume Chase Historical.

Fondatorul, patronul, directorul editorial, directorul de marketing, PR-ul şi graficianul de la Chase Historical, în persoana lui Philip Chase însuşi, savura acum un cappuccino în inima pulsândă a (sau în stomacul bine umplut al) centrului din Woodlands: restaurantul. Aici, unde plăcinta cu carne şi bere blondă şi peştele înecat în bere, cu cartofi prăjiţi rămâneau cele mai populare preparate din meniu, în ciuda eforturilor repetate ale bucătarului de a-i conferi un fason cosmopolit, se formau cât era ziua de lungă cozi din clienţi cu părul alb sau cărunt, ţinându-şi bine tăvile de lemn şi sorbind din ochi prăjiturile cu coajă de lămâie, fursecurile cu gem şi ibricele cu ceai tare de Yorkshire. În această dimineaţă din timpul săptămânii – prima zi a semisemestrului de primăvară – restaurantului îi mergea din plin, iar Philip se bucura, fiindcă oamenii ăştia erau şi clienţii lui şi nu după multă vreme aveau să răsfoiască una-alta prin librărie, ceea ce însemna că astăzi vânzările aveau să fie bune. Continua să soarbă din cappuccino şi să se uite la ceasul de pe telefon. Fixase întâlniri cu doi oameni aici, în restaurant, iar cel de la prima deja întârzia.

Prima persoană era Benjamin, care întâmplător – din cauză că nu memorase bine ora întâlnirii – credea că ajunsese prea devreme şi îşi omora timpul la intrarea teatrului pentru copii din Woodlands. Da, acest Xanadu al centrelor horticole se mândrea chiar şi cu un teatru – o zonă de spectacole, în orice caz – care era cu atât mai de preţ în perioadele acestea, când şcolile erau închise şi

părinţii ar fi făcut orice ca să scape de răspunderea de a-şi distra copiii o jumătate de oră. Asta oferea angajamente profitabile câtorva actori pentru copii din regiune, a căror muncă s-ar fi limitat, altfel, la petrecerile aniversare de weekend. În dimineaţa asta, de la unsprezece la unsprezece şi jumătate, un public restrâns, dar stârnit era răsfăţat cu comicăriile Baronului Mintos, un ins corpolent, cu un costum elegant, de tweed, din anii 1930, un ceas cu lănţug de aur în buzunar, o minge de ping-pong roşie pe nas şi o tichie multicoloră, ţipătoare şi aflată într-un echilibru precar pe cap. Benjamin îl urmărea de zece minute şi trebui să admită că-i plăcea. În esenţă, copiilor li se dădea o lecţie de aritmetică asezonată cu umor ieftin, scamatorii şi jocuri de cuvinte grozave – toate făcute mai degrabă cu entuziasm decât cu acurateţe. Era un spectacol în general derutant, însă Baronul părea că se distrează, judecând după cât de des râdea singur, iar asta i se transmitea şi publicului fraged. Avea de fapt o figură atât de simpatică şi de afabilă, încât Benjamin nu-şi dădea seama cum puteai să nu-l îndrăgeşti şi, prin urmare, se miră când auzi o voce mârâind din prag, de lângă el:

— Îl urăsc pe jegu’ ăla.

Benjamin se întoarse. Persoana care stătea lângă el purta un halat medical, alb, cizme înalte, o mustaţă falsă şi o cască de pilot din piele din Al Doilea Război Mondial.

— Întotdeauna ţine prea mult. Întotdeauna depăşeşte. Intră cu bună ştiinţă pe intervalul meu, jigodia uneltitoare.

Lângă uşa se găsea o tablă pe care era trecut cu cretă orarul zilei. Programul care trebuia să înceapă la unsprezece şi jumătate se intitula „Doctorul Temerar”. Acum era unsprezece şi treizeci şi trei.

— Stai un pic, spuse Benjamin, arătând spre nume. Ăsta eşti tu?

— Te cred, băga-mi-aş! zise Doctorul. Iar jigodia aia trebuia să se care de pe scenă de cinci minute.

Auzindu-le vocile, Baronul Mintos se uită acum în direcţia lor şi, zărindu-şi rivalul, se încruntă şi se întunecă la faţă. Benjamin simţi că situaţia era pe punctul să devină neplăcută şi decise că nu voia să se implice. Gata de plecare, tocmai le arunca o ultimă privire animatorului charismatic şi cercului său de copii vrăjiţi, când se întâmplă ceva ciudat. De data asta, când văzu că Benjamin se uită la el, pe chipul Baronului apăru ceva – ceva înrudit cu recunoaşterea. Era ca şi cum ar fi fost gata să iasă din cerc, să se apropie şi să-l salute pe Benjamin aşa cum faci cu un vechi prieten. Însă înainte să se întâmple aşa ceva, Doctorul interveni – repezindu-se în spaţiul de spectacol şi făcându-şi rivalul albie de porci, cât mai gălăgios cu putinţă, fiindcă nu-şi încheiase numărul la ora stabilită. Între cei doi clovni se iscă o ceartă aprinsă, copiii privindu-i cu un amestec de amuzament şi nedumerire, fără ca vreunul dintre ei să ştie dacă şi asta făcea parte din spectacol sau nu. Benjamin hotărî că acum chiar trebuia să se retragă şi, fără să se gândească mai

mult de o clipă la strania schimbare de expresie a Baronului, se îndreptă agale spre restaurant.

— Unde-ai fost? întrebă Philip.

— N-am întârziat, nu?

— La ora unsprezece, aşa ne-am înţeles.

— Serios?

Se întâlneau aici în fiecare lună, cam de un an, de când Benjamin se mutase la casa-moară. Aleseseră locul fiindcă era cam la jumătatea distanţei dintre ei, dar şi pentru coincidenţa plăcută (pe care Philip o remarcase primul) că Woodlands însuşi era de aproape aceeaşi vârstă cu prietenia lor. Se cunoscuseră la King William, liceul de elită care se găsea în centrul oraşului Birmingham şi avea tradiţia de-a produce absolvenţi care, cu cuvintele din imnul instituţiei, „îi duceau măreţia şi faima în lume”. Nici Benjamin, nici Philip, trebuie spus, nu prea îşi îndepliniseră promisiunea deocamdată. Dacă unii dintre contemporanii lor deveniseră industriaşi (de pildă, detestatul campion la întreceri sportive Ronald Culpepper, acum – pare-se – proprietarul unor mine de diamante din Africa de Sud, cu o avere estimată la peste o sută de milioane de lire sterline) sau – în cazul lui Doug – formatori de opinie importanţi din Londra, Benjamin şi Philip păreau să fi acceptat satisfacţiile discrete ale subperformanţei. Când rezistenta rubrică „Prin oraş cu Philip Chase” pe care-o ţinea Philip fusese scoasă din ziar pe la jumătatea anilor 2000, fusese dezamăgit, dar nu foarte surprins; şi, cum găsise deja o nişă pe piaţă pentru cărţile de istorie locală de calitate,

începuse prin a-şi înfiinţa o editură, scrisese chiar el primele trei titluri, iar acum, după cinci ani, ajunsese la un nivel de trai decent. Avea o căsnicie comodă cu Carol, a doua lui soţie, după un prim mariaj care se încheiase cu un divorţ amiabil. Cât despre Benjamin, după ce se orientase foarte bine pe piaţa imobiliară din Londra, la cincizeci de ani probabil că descrierea care i se potrivea cel mai bine era aceea de pensionar. Dacă avea planuri, şi le păstra pentru sine şi nimic nu părea să-i tulbure liniştea – nici măcar conştientizarea faptului că-şi irosise ultimii treizeci de ani din viaţă pe o obsesie romantică futilă sau că-şi irosise câteva zeci de mii de ore lucrând la un proiect literar şi muzical uriaş, atât de cuprinzător, de masiv şi de rău conceput, încât până şi el îşi dădea seama acum că nu avea cum să-şi găsească o încheiere şi, cu atât mai puţin, un public. Pe alţii se prea poate ca povara unei asemenea investiţii emoţionale şi energii intelectuale risipite să-i fi dărâmat; nu şi pe Benjamin. Acesta străbătuse tunelul traumei şi ieşise mijind ochii pe câmpia calmului indiferent, prin care se mulţumea acum să cutreiere fără să se gândească la ceva anume, semănând destul de bine cu clienţii tipici de la Woodlans, care aveau o jumătate de oră de pierdut în sectorul mobilierului de grădină şi nici cea mai mică intenţie să cumpere ceva.

— Păi, avem doar câteva minute, spuse Philip, privindu-şi din nou telefonul. Am o-ntâlnire cu un autor potenţial la fără un sfert.

— Cineva interesant?

Philip avea o scrisoare pe masă, lângă el. O deschise şi i-o dădu lui Benjamin.

— Ilustrate din Droitwich-ul şi din Feckenham-ul de altădată, se pare. „O colecţie fără rival”, aşa scrie.

— Nu prea poţi s-o refuzi.

Parcurse în grabă scrisoarea şi inspiră adânc de vreo două ori.

— Hm, pare cam ciudată.

— Toate sunt cam ciudate. Şi e bine că sunt ciudate. Cu măsură, ca orice altceva. Unii ar zice că suntem o naţie de ciudaţi inofensivi.

— Aşa o fi, spuse Benjamin şi se gândi la scena la care asistase adineauri la teatrul de copii.

La urma urmelor, ce motiva pe cineva să se deghizeze în Baronul Mintos şi să-şi câştige pâinea dându-se în spectacol în faţa grupurilor de copii? N-ar trăi cu toţii într-o ţară mai mohorâtă fără asemenea oameni?

În orice caz, nu exista nimic excentric la autorul potenţial al lui Philip când acesta sosi şi se prezentă, câteva minute mai târziu. Cel mai rău lucru care se putea spune despre el era că părea împrăştiat şi deloc în largul lui. Era o apariţie şleampătă, cu păr cărunt şi neîngrijit, un hanorac îmblănit, plin de pete, şi ochi albaştri, spălăciţi, care te priveau printr-o pereche de ochelari mari, de modă veche, cu ramă de sârmă. Îi strânse mâna lui Philip, se prezentă ca Peter Stopes şi aruncă o privire întrebătoare în direcţia lui Benjamin.

— El e prietenul meu, Benjamin Trotter, explică Philip. Tot ce spui în faţa mea poate fi spus şi de faţă cu el.

Îşi dădu seama că semăna cu Sherlock Holmes când îl prezenta pe doctorul Watson unui client nou, în cabinetul de consultaţii de la nr. 221B.

— M-am mirat puţin când ai propus să ne vedem aici, spuse Peter, aşezându-se vizavi de el. Credeam că discuţiile de genul ăsta se ţin de obicei în intimitatea biroului tău.

În realitate, biroul lui Peter era dormitorul de la stradă al casei lui din King’s Heath, dar nu era dispus s-o recunoască.

— Bun, Peter, zise el. Să vedem ce ai pentru mine. Parcă nişte ilustrate din vechiul Droitwich, nu? Ai adus câteva?

— Ilustrate, da, *plus* un text de însoţire, spuse Peter foarte apăsat. Şi da, le am cu mine, undeva...

Începu să se caute prin buzunarele hanoracului, care păreau surprinzător de multe. Într-un târziu, după trei sau patru încercări, găsi ce căuta şi scoase un plic mototolit, împăturit în două, din care luă şase ilustrate străvechi, încreţite şi împăturite şi ele. Le întinse cu grijă pe masă, în faţa lui Philip, în două rânduri de câte trei.

— A, da, ştrandul din Droitwich, zise Philip, luând-o pe prima. Foarte frumoasă! Aş spune că pare de prin anii 1940.

— Din 1947, da, confirmă Peter.

— Iar asta e o ilustrată reuşită cu Chateau Impney. Ciudat să găseşti o asemenea clădire în partea asta de lume! Construită de John Corbett, industriaşul, pentru soţia lui în anii 1870. Era pe jumătate franţuzoaică.

— Exact.

— Ei bine, trebuie să spun că arată foarte frumos, Peter. Câte mai ai?

— Câte *mai* am? Doar pe astea. Atât.

Şocul îl amuţi pe Philip o vreme.

— Dar... în mod normal, am avea nevoie de cel puţin o sută pentru genul ăsta de carte.

— În mod normal, da. Dar asta nu-şi propune să fie o carte normală. *Textul*, Philip. În cazul ăsta, textul e totul.

Philip rosti cu jumătate de gură:

— Atunci poate c-ar fi bine să-mi spui mai multe despre el.

Peter se uită neliniştit dinspre stânga spre dreapta.

— Cred c-ar trebui să mergem într-un loc mai puţin public.

— Asta nu-i uşor într-un centru horticol, sublinie Philip.

— Nevoia te-nvaţă, zise Peter. Cred că am o soluţie. Urmaţi-mă!

Se ridică în picioare şi ieşi din restaurant, strecurându-se pe lângă coada tot mai mare de clienţi veniţi să prânzească. (Se părea că nu era niciodată prea devreme pentru cârnaţi cu piure sau pentru prânzul plugarului.) Philip îl urmă, aruncându-i o privire buimacă lui Benjamin în spate şi spunându-i:

— Nu-i nevoie să vii şi tu.

— N-aş rata asta pentru nimic în lume, zise Benjamin. Bate şi teatrul pentru copii.

Îşi dădură seama repede unde-i ducea Peter Stopes. În spatele clădirii Woodlands, ascunsă de parcare, ascunsă şi de drumul principal, se afla enclava ei cea mai secretă – iar pentru mulţi şi cea mai preţioasă. Căci acolo se găseau magaziile. Magazii modeste, de grădină la început, suficient de mari ca să adăpostească o maşină de tăiat iarba, o suflantă pentru frunze şi o mână de unelte, dar nu trecu mult şi apărură căsuţe de tip camping, chioşcuri, pavilioane şi structuri labirintice, încărcate, care combinau elemente din toate acestea; structuri menite să-i ofere englezului lucrul după care tânjea cel mai mult: un loc unde putea să scape de familie fără să plece de fapt de acasă.

Erau douăzeci şi cinci sau treizeci de asemenea magazii, dispuse în aşa fel încât să formeze un fel de sat, cu străzi, alei şi scurtături care se intersectau între clădiri. Era partea cel mai puţin frecventată din imperiul Woodlands, iar astăzi se părea că Benjamin, Philip şi autorul misterios o aveau doar pentru ei. Peter ştia ce face.

După ce se uită încoace şi-ncolo ca să se asigure că nu erau urmăriţi, îi duse în a doua magazie. Era de pe palierul inferior al gamei Woodlands: o structură cubică elementară, cu o ferestruică şi un acoperiş care nu era destul de înalt ca să le permită să stea drept. De fapt,

simplul fapt că trebuiau să intre toţi trei acolo însemna să se înghesuie. Rămaseră aplecaţi şi vârâţi unul în altul câteva secunde, după care Benjamin spuse:

— Cred c-ar trebui să găsim o magazie mai mare.

— De acord, zise Peter.

Locul era prea strâmt ca să se întoarcă tustrei, însă cu oarecare eforturi izbutiră să iasă cu spatele în aer liber, unul după celălalt. Pe urmă mai merseră puţin. Următoarea magazie pe care-o găsi Peter era doar puţin mai mare.

— Sunt sigur că putem găsi ceva mai bun, spuse Philip, după ce se treziră vârâţi din nou unul în altul.

— Sigur, zise Peter. Dar de fapt caut să cumpăr o magazie pentru viitorul apropiat. Iar asta pare exact ce-mi trebuie. Am nevoie de un loc unde să lucrez la cărţi, vedeţi voi.

Philip şi Benjamin se uitară la magazie cum putură mai bine în spaţiul strâmt, încercând să evalueze cât era de potrivită ca un birou personal.

— E cam mică, spuse Philip.

— Avem doar o grădină mică.

— Cred că poţi să bagi o masă de lucru, zise Benjamin. Una mică. Asta cred c-ar merge.

— Am nevoie şi de spaţiu să-mi depozitez instrumentele. Nevesti-mii nu-i place să le vadă risipite prin casă.

— Instrumente?

— Instrumente muzicale. Mă ocup de un grup de muzică locală. Interpretăm cântece englezeşti tradiţionale la instrumentele originale.

— Tu la ce cânţi? întrebă Benjamin, aproape temându-se să audă răspunsul.

— Piculină curbată şi trombon cu telescop.

— Hai să găsim o magazie mai mare, spuse Philip.

În cele din urmă aleseră cea mai mare magazie dintre toate. Avea trei camere, încălzire centrală, apă curentă caldă şi rece şi o masă mare în camera din mijloc, înconjurată de banchete cu perne brodate artistic. Se aşezară pe ele cu destulă uşurare.

Se lăsă o tăcere îndelungată. Când Peter păru în cele din urmă gata să vorbească, ceilalţi se traseră mai aproape, anticipând – corect – că avea s-o facă foarte încet.

— Aşa, Philip... Cum spuneam, în cazul cărţii ăsteia, important e textul. Şi nu mă joc cu vorbele când zic „important”. Cartea spune o poveste pe care am descoperit-o personal şi care, când o să fie cunoscută pe scară largă, o să schimbe felul în care se gândesc oamenii la una dintre problemele cele mai importante din zilele noastre.

Dădu timp acestei afirmaţii impresionante să producă efectul scontat şi se pregăti să continue, când Philip spuse:

— Păi, în cazul ăsta, de ce vrei să ţi-o public eu? Am doar o editură mică.

— Adevărat. Dar din ghinde cresc stejarii. Pe lângă asta, recunoscu el, trebuie să mărturisesc că nu eşti primul editor pe care l-am abordat. Propunerea mea a fost deja examinată de câteva dintre editurile mai mari din Londra. Sper că nu te superi.

— Nici vorbă. La câţi alţi editori ai trimis-o?

— Şaptezeci şi şase.

Philip se gândi şi apoi zise:

— Fotografiile cu vechiul Droitwich pot părea cam de nişă pentru unii, mă gândesc...

— Chiar dacă adaugi şi Feckenham, plusă Benjamin, încercând să-l ajute.

— Fotografiile sunt doar un pretext, spuse Peter. Cum v-am zis adineauri, important e textul. Povestea. Acum, ceea ce urmează să vă spun – vorbi şi mai încet – nu trebuie să plece niciodată dintre pereţii magaziei ăsteia.

Philip şi Benjamin încuviinţară din cap solemn.

— Bănuiesc c-aţi observat lucrul pe care-l au în comun fotografiile, nu? Ceva referitor la oamenii din ele.

Deodată, Philip îşi dădu seama în ce direcţie o lua discuţia.

— Zi-i mai departe, te ascult, spuse el cu o voce sastisită.

— Lucrul pe care-l au în comun este că sunt cu toţii englezi sadea. Acum, titlul cărţii mele este *Planul Kalergi*, iar cartea pleacă de la premisa că, dac-ai face asemenea fotografii acum...

Iar după asta lui Peter Stopes nu-i trebui mult şi începu să-şi reverse teoria nebunească şi alambicată. În plus, Philip, care studiase aceste tipuri de convingeri cu câţiva ani mai devreme, era deja la curent cu ea. Se părea că rasele albe din Europa erau supuse unui genocid treptat. Erau făcute să-şi înceteze existenţa treptat şi întregul proces era invenţia drăcească a unui aristocrat austriac de la începutul secolului XX, pe nume Richard von Coudenhove-Kalergi. „Planul Kalergi", cum le plăcea unora să-l numească, era un proiect de creare a unui stat paneuropean în care, conform celor scrise în cartea lui, *Praktischer Idealismus*, „omul viitorului va fi exponentul unei rase mixte. Rasa eurasian-negroidă a viitorului, asemănătoare ca aspect cu egiptenii antici, va înlocui diversitatea popoarelor cu diversitatea indivizilor". Şi bineînţeles că acest stat paneuropean care se crea prin genocid era deja bine stabilit şi îşi desăvârşea lucrarea diabolică sub forma Uniunii Europene, al cărei fondator spiritual era nimeni altul decât Kalergi.

Câteva minute mai târziu, Benjamin şi Philip se întorceau la maşini prin burniţa de februarie, după ce Peter Stopes, cu cele şase ilustrate vechi ale lui, fusese trimis la plimbare fără echivoc de directorul editorial de la Chase Historical.

— Cum e, a inventat toată povestea? întrebă Benjamin.

— A, nu. Kalergi a existat şi probabil chiar e fondatorul UE, dacă ţii să te duci până la origini, zise Philip. Însă felul cum răstălmăcesc oamenii ăştia ideile e incredibil. Poate c-

am fost puţin naiv când am spus că ciudaţii sunt inofensivi.

— Nu, nu cred.

Benjamin ajunse la maşină primul şi îşi căută cheile.

— Cred că pur şi simplu am avut ghinion azi. Nu sunt mulţi ca el.

— Sper, băga-mi-aş. Data viitoare ne-ntâlnim în altă parte?

— Nu, îmi place aici.

Benjamin îşi fixă centura, închise portiera şi coborî geamul şoferului.

— E întotdeauna o aventură. Nu ştii niciodată peste ce-o să dai. Uneori e bine, alteori e rău şi de multe ori e ciudat de nu se poate. Dar asta-i Anglia. Suntem cu ea pe cap.

Făcu un semn de rămas-bun când plecă, lăsându-l pe Philip să fluture din mână după el şi apoi să clatine trist din cap, întrebându-se dacă nu cumva Benjamin începea să meargă un pic cam departe cu indiferenţa lui calmă.

8.

Aprilie 2011

Ian vorbea mult despre mama lui. Pomenea rar despre taică-său, care murise când el era încă adolescent, sau de Lucy, sora mai mare, care se măritase, trăia în Scoţia şi nu prea mai avea de-a face cu restul familiei, însă era clar că mama ocupa un loc important în viaţa lui. Trăia singură într-un orăşel de lângă Stratford-upon-Avon şi Ian o vizita în fiecare duminică. Sophie (care avea oricum înclinaţia de a-şi supraanaliza relaţiile, mai cu seamă în acest caz, dat fiind că era hotărâtă – *hotărâtă* – ca, de data asta, să nu dea greş) oscila şi încă nu-şi dădea seama dacă apropierea dintre mamă şi fiu trebuia considerată înduioşătoare sau alarmantă. Părea să corespundă firii grijulii şi generoase a lui Ian, desigur; în acelaşi timp, oare chiar era sănătos ca un bărbat de treizeci şi şapte de ani să-şi viziteze mama atât de regulat, să stea de vorbă cu ea la telefon atât de des?

Bineînţeles, Ian era nerăbdător ca Sophie să se vadă cu ea cât mai curând, dar ea rezista sugestiei de multe săptămâni. Abia după ce trecură prin dreptul multor altor borne – prima lui cină cu Lois şi Cristopher (care fusese un

mare succes), prima dată când îşi spuseseră „te iubesc” (într-un moment de tăcere dintr-un film extrem de plicticos, la care îl dusese ea la Electric), ziua când Sophie se mută în fine în apartamentul lui (aducând cu ea cutii peste cutii cu cărţi ca să umple rafturile alea goale) – se lăsă înduplecată. Aşa că se treziră urcându-se în maşină, într-o dimineaţă însorită de aprilie, ieşind din Birmingham pe A3400 şi ajungând în neimpresionantul peisaj rural din Warwickshire, cu destinaţia finală în orăşelul Kernel Magna, unde se născuse Ian şi-şi petrecuse cea mai mare parte a vieţii.

Sophie savură călătoria, nu în ultimul rând fiindcă îi plăcea cum conducea Ian. Era sexy să te uiţi la un bărbat care făcea un lucru la care se pricepea atât de bine: atenţia lui relaxată şi constantă, politeţea faţă de ceilalţi şoferi, sentimentul că stăpânea fără probleme o maşină complexă şi care răspundea bine la comenzi. Fără un motiv anume, îi veni să-i pună mâna pe interiorul coapsei şi să încerce să-l distragă. După ce-l tachină suficient aşa şi fiindcă de la o vreme conversaţia lâncezea, jucară un joc pe bază de cuvinte. Ideea era a lui Ian: luai ultimele trei litere de pe plăcuţa de înmatriculare a unei maşini din apropiere şi o transformai într-o sintagmă sau propoziţie.

— Hai, încep eu, spuse el şi citi cu voce tare iniţialele de pe un Opel Astra care aştepta în faţa lor, la o intersecţie: TLX – Tony linge xanax.

Sophie râse. Era o modalitate caraghioasă de petrecere a timpului – genul de joc pe care se gândise întotdeauna

să-l joace cu copiii ei, dacă-i va avea –, dar îi dădea sentimentul plăcut că se îndepărtase de seriozitatea mortală a vorbăriei universitare (socializarea în cadrul catedrei putea fi un veritabil calvar). Şi, ca de atâtea ori, umorul lui Ian se dovedi molipsitor.

— În regulă, zise ea. ZCH – Zoo îi captivează pe harpişti.

— WPL, zise Ian, zărind un VW roşu, care trecu repede pe lângă ei. Willy preferă lesbienele.

— YMG – Yoda mănâncă gol.

În cele din urmă, zăriră amândoi un Range Rover mare şi negru, care tocmai dădea cu spatele de pe o alee.

— DPP – Derrida postulează premeditat, spuse Sophie chiar în clipa când Ian veni cu „Defunctul panda pute”.

Izbucniră în râs şi apoi, înainte ca ea să aibă timp să reflecteze la diferenţa dintre sugestiile lor, trecură pe lângă indicatorul care le ura – lor şi altor şoferi prudenţi – bun venit în Kernel Magna.

Nu era chiar ilustrata de vacanţă pe care o anticipase Sophie. Probabil că n-ar fi fost considerată sursa de inspiraţie pentru puzzle-urile care se vindeau atât de bine în magazinul de jucării de la Centrul Horticol Woodlands. Din capul locului, când intrai în localitate dinspre nord, de o parte şi de alta a drumului se ridicau cvartale din case noi-nouţe, fără personalitate, construite din aceeaşi cărămidă roşu-deschis şi stând puţin cam prea aproape una de alta. Arătau destul de frumos, însă Sophie nu se văzu locuind într-una dintre ele.

— Asta era a mea, spuse Ian, arătând spre o casă, deşi ea nu-şi dădu seama la care se referea. Am stat acolo aproape doi ani, adăugă el, pe jumătate pentru sine.

Limita de viteză era de cincizeci de kilometri, dar Ian încetini prudent până la patruzeci, în timp ce treceau pe lângă un magazin alimentar, un restaurant indian, o agenţie imobiliară şi un coafor, toate situate la câţiva metri unul de celălalt.

— Asta e, zise el. Asta-i tot ce-a rămas din orăşel. Aici – arătă spre o clădire mare şi părăsită de pe stânga – era cârciuma, dar pe urmă a cumpărat-o unul dintre lanţurile mari, numai că nu prea le-a adus încasări, aşa că după doi ani au închis-o. Nu prea mai e viaţă pe-aici în zilele astea.

— Mai ai prieteni care stau aici?

— Nu. S-au mutat toţi. Simon a fost ultimul care-a plecat – acum e în Wolverhampton.

Sophie încă se străduia să-şi amintească numele tuturor prietenilor lui Ian.

— Mai zi o dată, care-i Simon?

Ian îi aruncă o privire aproape – dar nu tocmai – dezaprobatoare.

— Prietenul cel mai bun. Am fost colegi de şcoală primară.

— Cel care s-a făcut poliţist?

— Exact. Bun, aici stă mama.

Intră pe o alee şi opri în faţa unei case înalte, cu trei niveluri, care data de prin 1930. O siluetă cu părul alb stătea deja în cadrul ferestrei arcuite şi se uita după ei. Se

ridică şi ajunse în prag înainte ca Ian şi Sophie să iasă din maşină. Era o femeie înaltă – peste un metru şaptezeci, poate un metru şaptezeci şi cinci, ar fi zis Sophie – şi, în ciuda vârstei, încă se ţinea bine; părea în putere şi stătea bine pe picioare, cu spatele drept. Avea ochi albaştri, dantura îngrijită şi o privire iscoditoare; doar un tremur abia vizibil al mâinii când i-o întinse lui Sophie îi trăda cei şaptezeci şi unu de ani. Era, după cum se văzu imediat, o femeie dintr-o bucată.

— Mmm... făcu ea, studiind-o pe Sophie de sus până jos, în timp ce-i ţinea mâna într-ale ei. Chiar mai drăguţă decât mi-a spus. Mă cheamă Helena, drăguţo. Te rog să intri.

Îi conduse în camera de zi şi le turnă pahare de vin de Xeres dulce, o băutură din care Sophie îşi dădu seama că nu mai gustase niciodată.

— Zău aşa, vorbi Helena după ce schimbară două-trei cuvinte despre călătorie, cred că fiul meu ar fi putut să vină mai devreme la mine cu noua lui prietenă. Am înţeles că te-ai mutat deja la el, drăguţo, aşa e? Deci înseamnă că această... relaţie e deja foarte avansată. Mi se pare c-aţi procedat cam pe dos.

— Ei bine... e doar din vina mea, zise Sophie, aruncându-i o privire neliniştită lui Ian. M-a invitat de multe ori şi pân-acum, dar nu prea ne-am potrivit. Duminicile sunt... întotdeauna destul de aglomerate, improviză ea cu disperare.

— Mergi la biserică? întrebă Helena, cu un fel de inocenţă letală.

— Nu, dar...

Ian îi veni în ajutor.

— Cred că eu am speriat-o, mamă, fiindcă am vorbit atât de mult despre tine.

— Ce prostie! spuse Helena, ridicându-se în picioare. N-aş omorî nici o muscă. Aşa, mă duc să pregătesc prânzul.

— Vin să te-ajut, zise el.

Singură în sufragerie, Sophie se uită în jur, la fotografiile de pe cămin şi de pe pereţi. Îndeosebi fotografii de familie: una cu Ian elev, pe la treisprezece ani, într-o poză în doi, alături de o fată cu trei-patru ani mai mare: Lucy, evident. Erau şi câteva fotografii ale răposatului soţ al Helenei: una alb-negru, în care purta uniformă (Forţele Armate?); o alta frumoasă, cu ei doi, ea – în costum de baie, el – într-un tricou sport şi pantaloni scurţi, făcută într-o vacanţă îndepărtată cu familia (sudul Franţei, poate? Anii 1960?); şi o a treia de mult mai târziu, având locul de onoare de pe cămin, în care era îmbrăcat în costum şi părea cam de cincizeci de ani – nu cu mult înainte să moară, poate. Pe urmă era o fotografie cu Lucy la absolvire (una mică, aşezată discret pe o policioară de lângă televizor), dar lângă ea se găseau doar Helena şi un Ian foarte tânăr. Toate fotografiile trebuiau şterse de praf, observă Sophia.

Pentru prânz Helena le pregătise ciolan cu o salată caldă de cartofi. Nu mâncară în sufragerie, despre care

Helena spuse că era prea întunecoasă în perioada asta din an, ci în bucătărie – care i se păru lui Sophie cam la fel de întunecoasă.

— Ian mi-a zis că trăieşti aici de peste patruzeci de ani, se încumetă ea la un moment dat.

— Aşa e. Ne-am mutat aici în anul când s-a născut Lucy. Nu cred c-o să mă mai mut vreodată, deşi acum orăşelul nu mai e cum era cândva, nici pe departe. Fiul meu poate să-ţi spună: aveam măcelărie, brocantă, fierărie şi menaj. Toate, afaceri de familie, normal. Era cu totul altfel pe atunci. Poşta s-a închis de vreo cinci ani. Acum trebuie să mă duc cu maşina la Stratford dacă vreau să trimit un pachet. Iar parcatul acolo e cumplit. Şi bineînţeles că era şi Thomas's!

— Ce era Thomas's?

— Magazinul orăşenesc. Un magazin orăşenesc *adevărat*. Nu vindeau doar alimente, ci şi jucării, papetărie, cărţi – tot felul de lucruri.

— Te-ntorci cam mult, mamă.

— Unii dintre noi au memorie bună.

— Oricum, e şi acum un magazin.

— Locul ăla? se cutremură Helena. Nu-i deloc acelaşi lucru. N-ai cum să intri acolo şi să te-aştepţi să stai un pic de vorbă cu persoana din spatele tejghelei. În primul rând, nu ştii în ce limbă o să-ţi vorbească. A, apropo, ţi-am spus de noua femeie de la curăţenie?

Ian clătină din cap.

— Minunata mea femeie de la curăţenie, îi zise Helena lui Sophie, care vine aici Dumnezeu ştie de când, s-a pensionat până la urmă şi s-a mutat pe litoral. În Devon. Aşa că agenţia mi-a trimis-o pe fata asta nouă. O cheamă Grete. Vine de la Vilnius. Din Lituania, auzi tu! Poţi să-ţi închipui?

— Nu prea are importanţă dacă-şi face treaba bine, nu? spuse Ian. Cum stă cu engleza?

— Excelent, ce-i drept. Chiar dacă are un accent foarte puternic şi mi-aş dori să vorbească un pic mai tare.

— Poate că s-a speriat de tine. Aşa fac mulţi, să ştii.

Înţelegând că remarca îi era adresată – măcar în parte – lui Sophie, Helena se întoarse spre musafira ei şi tonul i se îmblânzi.

— Aşa, drăguţo, zise ea. Te rog să-mi povesteşti despre munca ta la universitate. Fiul meu mi-a spus că ştii tot ce se poate şti despre pictura veche.

— Nu chiar, răspunse Sophie, înfiorându-se în sinea ei. Ca toţi universitarii, lucrez într-un domeniu foarte specializat. Lucrarea mea de doctorat a fost despre portretele contemporane ale scriitorilor europeni negri din secolul al XIX-lea.

— Europeni *negri*? Asta ce vrea să-nsemne?

— Păi, Aleksandr Puşkin, de exemplu, al cărui străbunic era african. Sau Alexandre Dumas – cel care a scris *Cei trei muschetari* –, a cărui bunică era o sclavă din Haiti.

— Dumnezeule, habar n-aveam. Ce chestii poţi să afli! exclamă Helena, într-un fel care dădu de înţeles că erau unele lucruri pe care ar fi preferat să nu le afle deloc.

— Aşa că am examinat portretele acestor persoane ca să văd modalităţile în care fiecare artist le-a redat – sau n-a reuşit să le redea – originea africană.

— Absolut fascinant! Vrea cineva *crumble* cu revent?

După ce închise de tot subiectul în acest fel, Helena se apucă să scoată budinca din cuptor şi să pregătească crema de şarlotă. Pe urmă Ian (ale cărui vizite la mama lui se soldau aproape de fiecare dată cu câte-o operaţiune pe care o făcea pentru ea) urcă să repare un scaun de toaletă care se desprinsese. Între timp, Helena o duse pe Sophie afară.

— Ştii ce? spuse ea. Cred că pentru prima dată anul acesta e *suficient* de cald să bem ceaiul în grădină.

Se aşezară pe o bancă din fier forjat, vopsită în alb şi aflată în faţa unui strat de flori care fără îndoială că aveau să aibă nişte culori splendide peste câteva luni. Helena îşi împleti braţul cu al lui Sophie şi o prinse într-o strânsoare înfricoşătoare prin hotărâre şi ferocitate.

— Îmi pare grozav de bine că fiul meu te-a găsit, vorbi ea. Ultimele două iubite nu s-au potrivit deloc cu el – deşi aşa spun de fiecare dată mamele, bineînţeles. M-aş bucura mult să-şi găsească pe cineva stabil; pe cineva pe viaţă. În ce mă priveşte, simt cumplit lipsa asta, cu toate că au trecut – o, Doamne! – peste douăzeci de ani de când s-a dus dragul meu Graham.

— Probabil c-a fost... dintr-odată, cu totul neaşteptat, nu?

— Absolut. Atac de cord la cincizeci şi doi de ani. Era în floarea vieţii. Îşi iubea familia, îşi iubea meseria...

— Adică?

— Lucra la fostele studiouri Pebble Mills din Birmingham. Era director de platou. Director de platou cu vechime, mai bine zis. Avea mult de condus până la muncă în fiecare zi, dar nu conta. I-a plăcut fiecare minut. A fost un om cu şcoala BBC-ului în fiecare fibră. Habar n-am ce ar crede despre cei de azi... Lucy era plecată la universitate când s-a întâmplat. S-a ţinut departe, ceea ce sunt sigură că a fost felul ei de-a face faţă. Nu pot s-o condamn pentru atâta lucru. Însă Ian şi cu mine a trebuit să trecem prin toată drama aici, în casa asta. Atunci ne-am apropiat atât de mult, cred...

— N-ai... N-ai găsit pe altcineva?

Helena se trase înapoi şi o privi, cu un zâmbet de uimire prefăcută pe chip.

— Nu mi-ar fi trecut prin cap. Nici măcar o dată.

Tăcură amândouă. Era foarte linişte aici. Câte-o maşină care trecea, câte-un tril al unei păsări. Linişte, dar fără împăcare, îşi zise Sophie.

— Graham a semănat grădina, continuă Helena într-un târziu. Stratul de-aici, cel mai apropiat, e de trandafiri. Trebuie să vii aici peste câteva luni, în iulie. O să fie o splendoare! Avem multe soiuri, dar preferatul meu, cel mai frumos dintre toţi, e un trandafir de Damasc căruia i

se spune „York şi Lancaster”. E un trandafir alb, care pe unele petale are o nuanţă foarte delicată de roz. *Exact* de culoarea pielii tale.

Acum o privi în ochi pe Sophie, care citi multe lucruri în privirea neşovăielnică a bătrânei – printre ele, o rugăminte atât de elocventă, încât era ca şi cum ar fi rostit-o, ca ea să nu-i rănească fiul în nici un fel; iar în spatele ei, mult în spate, dar la fel de reală, o ameninţare: ameninţarea că, dacă totuşi îl rănea, aveau să fie urmări. Toate acestea rămaseră nerostite. Helena se mulţumi să spună:

— Asta mi se pare că eşti, drăguţo. Un trandafir minunat. Un trandafir englezesc.

Iar lui Sophie, profund tulburată, nu-i rămase decât să se uite în ceaşcă şi să bea cu grijă din ceai.

9.

August 2011

De îndată ce taxiul îi aduse pe toţi înapoi acasă, Coriander fugi pe scări la ea în cameră. Se duse glonţ la pick-upul de pe măsuţa de toaletă, silindu-se să nu se uite la stânga sau la dreapta, să nu vadă colajul de fotografii lipite peste tot pe pereţi şi să pună faţa a doua de pe *Back to Black*, varianta de vinil. Abia atunci, pe când corul

sfidător şi sfâşietor de pe „Tears Dry on Their Own” umplea camera, îndrăzni să privească în jur, la galeria de imagini care, înainte să plece în vacanţă, fuseseră o celebrare a vieţii, dar care, în absenţa lor, imposibil, deveniseră un altar al morţii.

Erau fotografii cu ea în toate postúrile şi contextele posibile: stând pe o maşină de spălat dintr-o spălătorie automată, ciupind corzile unei chitare Les Paul; pe scenă, în pantaloni scurţi, roşii şi geacă neagră, de piele, cu dermatograful negru şi gros lăsat să traseze acea arcuire distinctivă; stând cu soţul ei, Blake, fiecare pierdut în ochii celuilalt, el, cu o pălărie cu bor îngust, ea, într-o rochiţă în carouri şi cu un sutien roşu; o poză într-o postură căutată, aşezată şi având aripi de înger, cu o şuviţă de păr negru acoperindu-i un ochi, cu o aluniţă vizibilă deasupra gurii plictisite şi bosumflate; o altă fotografie cu ea pe scenă, purtând o bustieră strâmtă, din care sânii i se revărsau fără sex-appeal, balerini şi cercei ca nişte cercuri mari, cu părul în dezordine, prins în coc cu o eşarfă de şifon, cu numele lui Blake brodat pe ea; o imagine oribilă cu ea la sfârşit, cu pomeţi proeminenţi şi cu ochi bântuiţi. Mai era o fotografie uriaşă, mărită, a colecţiei ei de discuri sau măcar a unei părţi: coperte de LP-uri risipite pretutindeni în cadru; albume cu Count Basie şi Sarah Vaughan, Dinah Washington, Aretha Franklin, Diana Ross, Louis Armstrong, Sidney Bechet, Sammy Davis Jr. Ochii lui Coriander cutreierau lacom peste imagini pe când muzica albumului mergea mai departe. Când auzi asprimea fragilă din vocea

lui Amy pe „Some Unholy War”, abia îşi stăpâni lacrimile. Cântecul ăla avea oricum versuri – „doar eu, demnitatea mea şi cutia de la chitară” – care o loveau întotdeauna în plex şi o întorceau pe dos, dar acum, ştiind că Amy murise, că nu mai aveau să fie alte cântece, altă muzică, experienţa ascultării era aproape insuportabilă.

După ce se termină, Coriander simţi că făcuse primii paşi în procesul de recăpătare a propriei identităţi, după trei săptămâni de coşmar, prizonieră într-o vilă toscană, cu familia. Era bine să fie din nou la ea în dormitor, la ea acasă. Nu-i mai plăcea nimic la casa asta, dar aici, în cameră, se simţea acasă.

Coriander avea paisprezece ani. Trăia într-o casă evaluată acum de agenţii imobiliari din zonă la puţin peste şase milioane de lire, întinzându-se pe cinci niveluri, ridicată într-un loc ferit şi greu de găsit, între King’s Road şi Chelsea Embankment. Tatăl ei, Doug Anderton, era un cunoscut comentator politic, cu tendinţe stângiste din presa centrală. Mama ei, onorabila Francesca Gifford, era un fost model care descoperise religia şi devenise un far călăuzitor al iniţiativelor caritabile din Londra, preşedinta unor licitaţii cu strângere de fonduri, unde cel mai ieftin loc la o masă costa zece mii de lire. Coriander îşi ura mama şi era înstrăinată de tată. Nu simţea nici o legătură cu fratele ei, Ranulph, cu fratele vitreg Hugo sau sora vitregă Siena, mai mari decât ea, care fuseseră cu toţii cu ea în Italia. Îşi ura şcoala privată din Hammersmith, dar mai întâi de toate ura că fusese trimisă la o şcoală privată.

Ura Chelsea şi ura sud-vestul Londrei. Erau perioade când simţea că singurul lucru pe care-l iubea – îl iubea cu o pasiune mistuitoare, corozivă – era vocea lui Amy Winehouse. Iar acum Amy murise. Murise la doar câteva zile de la începutul vacanţei lor, iar până acum nu avusese ocazia s-o jelească.

Ce urma? Nu voia să stea aici, închisă în casă toată după-amiaza. Voia să iasă, să se vadă cu prietenele ei şi să afle ce pierduse pe durata celor trei săptămâni monotone sub soarele toscan. Nu era cazul să le spună şi părinţilor ce făcea. Tatăl ei se dusese deja la el în birou şi lucra la un articol despre tulburări, iar mama era în salonul de jos şi-şi citea corespondenţa. Marisol, menajera filipineză, era sus, unde despacheta şi sorta hainele pentru spălat, şi nici unul dintre ei nu avea să se uite pe camerele video ale sistemului de monitorizare. În câteva minute Coriander ieşi pe poarta grădinii şi porni pe Flood Street, spre magazine şi locurile aglomerate. Îşi scoase Blackberry-ul şi, fără să încetinească, fără să se uite în jur ca să vadă unde mergea, îi tastă un mesaj scurt prietenei sale, Grace: „Ne vedem la Starbucks în 5?”. Dar Grace îi răspunse imediat cu „Scz, sunt în Turcia” – ceea ce era o noutate pentru Coriander, fiindcă îşi trimiseseră mesaje cu doar o zi mai devreme (ce-i drept însă, familia lui Grace pleca frecvent din ţară pe nepusă masă). Aşa că se duse singură la cafenea, comandă un frappuccino şi stătu o vreme la o masă, trimiţându-le SMS-uri altor câteva prietene. Două dintre ele erau ceva mai încolo, la

cumpărături în Brandy Melville, şi-i sugerară să se întâlnească la o îngheţată de iaurt în localul nou de lângă Sloane Square, dar lui Coriander nu-i surâse ideea. De fapt, toată această parte a Londrei şi posibilităţile sociale de căcat pe care le oferea o plictiseau de moarte – şi nu de azi, de ieri. Uneori – nu atât de des în ultima vreme, adevărat – tatăl ei încerca s-o convingă că avea noroc că locuieşte aproape de King's Road. Îi povestea despre trupele care îşi făceau veacul pe aici în anii 1960, despre scriitorii, beatnicii şi hippioţii care veneau să bea la Chelsea Potter, despre apariţia punk-ului şi despre deschiderea magazinului SEX al lui Malcolm McLaren şi Vivienne Westwood la numărul 430. Auzise poveştile astea de la taică-său de o sută de ori şi ajunsese la concluzia că însemnau, şi pentru el, la fel de puţin ca pentru ea. Şi el ura Chelsea, era furios pe el însuşi fiindcă ajunsese să locuiască aici şi repeta aceste poveşti consolatoare doar ca să încropească o explicaţie raţională pentru compromisurile şi alegerile greşite. Fiicei lui poveştile astea nu-i schimbau deloc impresia că trăia într-un cartier eminamente nasol, un loc frecventat de fete pline de bani şi răzgâiate şi, pe deasupra, monstruos de monocultural: era posibil să auzi mai multe limbi, dat fiind că eurogunoaiele miliardare ieşeau alene dintr-un outlet ca să intre în altul, însă aici nu existau nici diversitate autentică, nici variaţii de culoare a pielii. Nu ca în Hackney, nu ca în Islington, nu ca în nordul Londrei. (Fiindcă ăsta era unul dintre lucrurile care-o făcuseră pe Coriander s-o iubească

atât de mult pe Amy Winehouse. *Era* vocea nordului Londrei. Acel nord al Londrei zurbagiu, ponosit, ieftin, *cool* şi multicultural, locul unde se găseau Camden Market, Air Studios, Dingwalls Dancehall, Hackney Empire şi toate celelalte lucruri ca lumea pe care le dăduse vreodată oraşul ăsta supraevaluat şi mulţumit de sine.)

Sorbind cu paiul din frappuccino, trecu prin câteva zeci de mesaje din zilele anterioare, până-l găsi pe cel primit ieri după-masă. Căcat, măcar dac-ar fi ajuns acasă, în loc să moţăie în jurul piscinei ca o ceată de zombi. Se părea că ar fi fost senzaţional. Mesajul era de la AJ, un negru tânăr şi arătos pe care-l cunoscuse într-un club din Hackney cu câteva săptămâni în urmă. Nu că l-ar fi scris cu mâna lui. Îl retrimitea de undeva. Şi scria aşa:

> Toată lumea din toate părţile Londrei să vină în inima Londrei (central) la Oxford Circus!!, MAGAZINELE goale o să fie sparte aşa că veniţi la găbjeală (moca!!!) muie la gabori o să-i trimitem de unde-au venit cu protestul NOSTRU! >:O
>
> Gata acum cu războiul contra culorii aşa că dacă vezi un frate... SALUŢI! dacă vezi un gabor... SĂ-L FUŢI!
>
> Ne trebuie mai mulţi OAMENI decât gabori aşa că Toată lumea s-o ia razna, toată londra şi ăilalţi sunt invitaţi! Prăpăd şi teroare pură & Mocangeală... spargeţi vitrine şi daţi cu grebla pe ce vă place! Oxford Circus!!!!! 9 seara, nu ne trebuie gabori fără coaie să stea pe străzi şi să ne bage fraţii la închisoare deci echiparea, e-o lume liberă deci distracţie plăcută la cumpărături;)
>
> Oxford Circus 9 seara dacă vezi un gabor oprind un frate BAGĂ-TE!!! TOATĂ LUMEA SĂ SE BAGE negroteii o să stea antenă, ne mascăm şi lovim la 9.15-9.30 seara, aveţi grijă să fiţi acolo ne vedem acolo. NU UITAŢI LOCAŢIA!!! OXFORD CIRCUS!!!
>
> SĂ SE RETRIMITĂ LA TOATE CONTACTELE!!!

„Prăpăd şi teroare pură.” Lui Coriander îi plăcea cum sună – chiar foarte mult.

*

Ratase ea experienţa de la Oxford Circus, dar nu era totul pierdut. „Lucrurile încep să se mişte pe Mare Street”, îi spuse acum AJ prin BBM. Se grăbi la metrou, iar când ajunse la Hackney şi se întâlni cu el, adică după vreo trei sferturi de oră, îşi dădu seama ce însemna asta. Un TIR mare şi alb era oprit la intersecţia dintre Mare Street şi o altă stradă, blocând traficul. O mulţime de oameni, majoritatea tineri, majoritatea negri, începea să se strângă, însă era o mulţime informă şi dezorganizată, prin comparaţie cu cordonul de poliţişti dispuşi în faţa ei, cu scuturile pregătite. La marginea gloatei erau trecători şi spectatori care dădeau ocol printr-o parte şi alta, unii încercând să intre în magazine sau să ajungă acasă, mulţi dintre ei folosindu-şi telefoanele şi camerele ca să înregistreze imagini de la confruntarea care se pregătea. Încă nu se întâmpla mare lucru, în afară de încăierările izolate dintre violenţa plutea în aer. Pentru Coriander era palpitant, dar în acelaşi timp era speriată, aşa că se ţinea aproape de AJ, prinzându-se de el şi liniştindu-se când îi descoperea bicepşii puternici şi încordaţi prin textura moale a hanoracului.

Nu trecu mult şi lucrurile începură să se însufleţească. Cineva deschise cu forţa uşile TIR-ului şi descoperi că

transporta material lemnos. Oamenii porniră să pună mâna pe obiecte – scânduri, cozi de mătură, cercevele vechi, tot felul de lucruri – şi apoi le dădură din mână în mână. Coriander luă unul şi-şi dădu seama că se alesese cu o armă improvizată. Câteva secunde mai târziu, auzi un zgomot de sticlă spartă în spatele ei şi se întoarse ca să vadă doi bărbaţi care făceau zob geamurile autobuzului parcat şi abandonat când se blocase traficul. Zgomotul îi puse adrenalina la treabă şi imediat după aceea – fără măcar să stea pe gânduri – se trezi alergând şi ea spre autobuz şi începând să izbească în caroserie cu bâtul cam cât un bătac de crichet pentru copii. Se simţi umilită când abia dacă reuşi să zgârie caroseria şi-i auzi pe oameni râzând de ea.

— Ce morţii mă-sii faci? zise AJ, ajungând-o din urmă şi prinzând-o de braţ. Vrei să te-aresteze?

Văzând că nu-i răspunde, spuse:

— Hai, retragerea! Dacă vrem să ne uităm la chestia asta, trebuie să găsim un loc mai sigur.

Se retraseră pe o străduţă şi rămaseră la intersecţia cu drumul principal, privind încăierările şi filmând. Coriander dăduse discret drumul bâtului, dar observă că altcineva aflat în trecere îşi legase lama unui cuţit utilitar de al lui.

— Să-mi fut una, zise ea. Fii atent la ăsta!

— Sunt niscai oameni periculoşi pe-aici, spuse AJ.

— Îl cunoşti? întrebă Coriander.

— Nu, răspunse AJ. Credeam că vin şi nişte prieteni de-ai mei, dar încă nu-i văd. O să fie bine. Ai grijă!

În spatele lor, pe stradă, se isca o ceartă. Doi rastafarieni încercau să se întoarcă pe stradă, la apartamentul lor, dar poliţia nu-i lăsa. Poliţiştii aveau lupi alsacieni în lesă, iar câinii voiau să se repeadă asupra celor doi. Se auzeau mai multe zgomote: urletele poliţiştilor, care le spuneau rastafarienilor să se-ntoarcă, strigătele de protest ale acestora, lătratul neîncetat şi asurzitor al câinilor, zgomotul sirenelor care treceau prin spate şi cacofonia încăierărilor de pe Mare Street, unde grosul mulţimii era acum împins înapoi pe stradă de şirurile de poliţişti. AJ şi Coriander se alăturară grupului de oameni care asistau la conflictul dintre poliţie şi rastafarieni. Un ziarist alb filma incidentul cu camera video. Unul dintre bărbaţi ţipa că un câine fusese asmuţit asupra lui şi-l muşcase în timp ce era cu mâinile sus, altul îi striga unui ofiţer de poliţie „Suntem cu toţii egali – îmi spui mie să mă car, spune-i şi la alb să se care”. Câinele dădea să-i sară la beregată şi lătra, în timp ce bărbatul striga „Mi-ai lovit prietenu’ cu bulanu’, bă, ai dat cu bulanu-n el, futu-i”. În cele din urmă, poliţiştii le dădură drumul, însă cel muşcat spunea mai departe oricui stătea să asculte: „Nu sunt violent, da? Numai că aşa se poartă cu noi aici. Ies pe străzi şi ne spun ce să facem. La ce pula mea se-aşteaptă? Jumate din oamenii de-aici au avut de-a face cu căcatu’ ăsta de poliţie...”

Şi tot aşa. Se furişară înapoi pe Mare Street şi descoperiră că, pe lângă bucăţile de lemn din TIR, protestatarii se înarmaseră acum şi cu sticle furate de la

magazinul Tesco din cartier. „Găbjiţi nişte proiectile, frate, găbjiţi nişte proiectile!” le strigă un bărbat. Un alb îşi croi drum până în faţa mulţimii, se opri în dreptul cordonului de poliţişti, iar apoi se întoarse cu spatele, se aplecă şi le arătă fundul. Coriander îi văzu crăpătura bucilor albe reflectată într-unul dintre scuturi. Mulţimea râse, chiui şi aplaudă, iar gestul păru să le dea curaj oamenilor să înceapă să-şi azvârle proiectilele. În replică, poliţiştii ţâşniră spre ei, împingându-i şi mai mult pe stradă. Pe când se retrăgeau, începură să ridice coşurile de gunoi de pe trotuar şi fie să le arunce spre poliţişti, fie să le dea foc. Coriander se trezi împinsă şi înghiontită, strivită între străini, clătinându-se, aproape să se împiedice şi să cadă. În scurt timp ajunseră pe altă stradă, pe care se găsea un outlet Carhartt, a cărui alarmă suna de-ţi spărgea urechile când oamenii dădeau buzna înăuntru şi apoi ieşeau cu ce le cădea în mână – canadiene tip parka, geci de fâş, pulovere şi trenciuri. Înnebunită, Coriander fugi înăuntru cu ceilalţi şi, fără să mai stea pe gânduri, înşfăcă două veste Newton de culoare verde avocado, dar când ieşi la loc pe stradă AJ o aştepta şi-i spuse „Du-le la loc”, aşa că se întoarse, le aruncă pe jos şi pe urmă alergă după el.

Trecură în fugă pe lângă o Mazda MX5 căreia i se dăduse foc. În aer plutea o energie uluitoare, iar ceea ce simţi Coriander în fundul gâtlejului nu era fumul maşinii incendiate, ci gustul ascuţit şi tonifiant al furiei. Turbulenţii erau furioşi din cauza uciderii lui Mark Duggan cu patru zile în urmă şi pentru anii de tratament inechitabil din

partea poliţiei, pe când poliţiştii erau furioşi pe ilegitimitatea protestului şi pe violenţa cu care erau ameninţaţi. Anii de furie, anii de coexistenţă înverşunată, ranchiunoasă, resentimentară creşteau acum şi erau gata să dea în clocot. Era fantastic. „Nu-i vorba de proteste”, avea să-i spună mai târziu Jackson, prietenul lui AJ, bând Strongbow şi fumând marijuana. „Trebuie să le arătăm gaborilor că nu pot să se pişe pe tânăr şi să scape. Aşa c-o să facem totul praf şi-o să le arătăm că, data viitoare când o să mai umble cu mizerii, asta o să se-ntâmple. Mă fut în 2012 şi-n Jocurile Olimpice. Dacă se-ajunge pân-acolo, le facem praf şi pe ele. N-ai voie să-l vânezi pe tânăr în halul ăsta. Sunt mereu pe străzi, toţi poliţiştii le spun că au droguri la ei, alea-alea. O să te căutăm. Dacă nu te căutăm acum, te ducem la secţie şi te dezbrăcăm la piele. Se pişă pe ei. Deci asta o să se-ntâmple şi-mi pare bine că s-a-ntâmplat. Nu mă bucur pentru puştiul care-a mierlit-o. Da’ poliţiştii o să şi-o ia fiindcă se pişă pe noi. Pe drepturi.

*

Trecuse de zece seara când Coriander se întoarse acasă. Mama ei era deja în pat, iar fratele ei se juca ceva pe consolă, dar ea avea chef să stea de vorbă cu cineva, aşa că se duse să-şi vadă tatăl. Doug era la birou şi încă lucra la articol.

— Bună, tati, spuse ea.

— Bună, răspunse el, rezemându-se în scaunul rotativ, ducându-şi mâinile la ceafă şi întinzându-se.

— Despre ce scrii?

— Încerc să termin un articol de opinie despre proteste. Nu prea merge.

— De ce?

— Probabil fiindcă nu prea ştiu ce cred.

— Pot să arunc un ochi?

— Sigur.

Se duse să-şi facă o cafea, timp în care Coriander se aşeză la birou şi parcurse articolul pe sărite. Când se întoarse, cu cana în mână, o întrebă:

— Ce părere ai?

— Merge, spuse ea.

— Merge?

— Doar că...

Rosti cuvintele cu nepăsarea de care doar o fată de paisprezece ani ar fi fost în stare.

— Mă rog, cred că e genul de articol la care te-ai aştepta din partea cuiva care duce viaţa pe care-o duci tu.

— Cum adică? întrebă el oripilat.

Ea era deja pe punctul să iasă din cameră. Se opri în prag doar ca să-i spună:

— Ar trebui să mai ieşi şi tu.

Căcat, îşi zise el, până şi fiică-mea s-a prins. Rămase pe loc câteva clipe, absorbind lovitura de ciocan, pe când Coriander începea să suie cele două etaje până la dormitorul ei. Pe urmă strigă după ea:

— Şi, mă rog, pe unde-ai umblat toată ziua?

Dar nu primi răspuns. Nu trecu mult şi „Some Unholy War” bubui iar din boxele ei, cu volumul la maximum.

10.

Tulburările continuară alte câteva zile şi cuprinseră şi alte oraşe, inclusiv Birmingham.

Miercuri după-amiază, fiind semnalate prezenţă masivă a poliţiei pe străzi, mulţimi de turbulenţi în centrul oraşului şi grupuri neorganizate şi mai izolate de jefuitori la periferii, Ian fu sfătuit să-şi anuleze cursul de după-amiază şi să trimită pe toată lumea acasă.

Ieşind din clădirea de pe Colmore Row câteva minute mai târziu, îşi dădu seama imediat că se întâmpla ceva neobişnuit. Sute de tineri erau pe străzi, mulţi purtând hanorace şi având feţele acoperite. Erau aşteptaţi de un număr egal sau chiar mai mare de poliţişti cu jachete fosforescente şi scuturi. Deşi existau câţiva turbulenţi albi şi câţiva poliţişti negri, impresia unei confruntări rasiale era copleşitoare. Drumul lui Ian înapoi la apartament însemna câteva minute spre vest, dar, atras de o curiozitate firească, hotărî să rămână acolo o vreme ca să se plimbe prin mulţime într-o atmosferă care în clipa aceea părea mai degrabă apatică şi derutată decât incendiară.

Era o după-amiază fierbinte de august şi, în mijlocul întregii agitaţii, mulţi oameni încercau în continuare să-şi cumpere lucruri sau pur şi simplu să ajungă dintr-o parte în alta a oraşului. Şi de data asta erau în principal oameni tineri, dar erau şi câţiva cumpărători vârstnici şi copii ieşiţi să-şi petreacă după-amiaza cu părinţii. Poliţişti cu megafoane le strigau tuturor să elibereze zona, să se dea din drum şi să se ducă acasă pentru propria lor siguranţă. Ian îşi croi drum prin mulţimea statică sau unduitoare şi porni pe Cherry Street spre Corporation Street. Majoritatea poliţiştilor păreau tineri şi agitaţi, îşi spuse el. Se întrebă dacă Simon Bishop, prietenul lui, era tot pe-acolo. El şi Simon crescuseră împreună în Kernel Magna, iar Simon era acum subofiţer în cadrul Grupului de Sprijin Teritorial al forţelor poliţieneşti din West Marcia. Fusese detaşat la Wolverhampton şi în perioada asta îşi petrecea o bună parte din timp cu munca de birou, dar Ian ştia că propusese să se intensifice instruirea poliţiştilor pentru intervenţia în tulburările publice cu doi ani în urmă şi că era foarte posibil să fi fost trimis pe stradă într-o asemenea zi. Dacă te luai după numărul efectivelor, probabil că toţi poliţiştii din West Midlands fuseseră deplasaţi astăzi în centrul Birminghamului.

Se opri în dreptul McDonald’s-ului şi vorbi puţin cu o tânără care stătea acolo, neştiind ce să facă şi însoţită de fiica ei adolescentă.

— Vreau să ajung la Gara New Street, dar ne-au blocat, îi spunea ea.

— Hai, zise el. Să vorbim cu ei. Trebuie să ne lase.

Porni pe Corporation Street spre New Street, strecurându-se prin mulţime şi oprindu-se din când în când să se asigure că femeia şi fiica ei erau în stare să ţină pasul cu el. Majoritatea oamenilor se dădeau la o parte ca să le facă loc, însă existau şi câteva grupuri de tineri (puştani, de fapt) care afişau o ostilitate făţişă, refuzând să se clintească sau chiar strângând rândurile ca să le blocheze accesul. Însă cel mai strâns dintre rândurile strânse, descoperi Ian, era cordonul de poliţişti care le interzicea accesul spre New Street.

— Scuze, nu trece nimeni mai departe, spuse un sergent de poliţie, ridicându-şi ameninţător scutul să-i oprească. Vrei să ajungi la gară, ocoleşti. E pentru siguranţa ta.

— Cum adică? zise Ian. Nu se-ntâmplă nimic.

— O să se-ntâmple curând, şefu’.

— Lasă, mulţumesc, îi spuse femeia, luându-şi fiica de mână şi pornind cu ea în cealaltă direcţie, spre primărie, unde mulţimea nu era atât de compactă. Cred c-o să ne-ncercăm norocul pe aici. Ai grijă.

— Şi voi! strigă Ian după ele.

Când ridică mâna într-un mic gest de rămas-bun, un individ înalt şi solid, cu hanorac gri şi pantaloni largi, se izbi de el, iar când Ian strigă „Hei!” în semn de protest, se întoarse şi păru pe punctul să spună ceva, dar apoi remarcă înălţimea şi fizicul lui Ian şi se abţinu. În cele două-trei clipe cât se cântăriră din priviri, Ian observă ceva

care ieşea din buzunarul individului. I se păru că era mânerul unui ciocan foarte mare. Tipul se întoarse şi o luă la picior pe Corporation Street, iar Ian se ţinu după el din instinct. Nu-l scăpă din ochi în timp ce se furişau prin mulţimea din ce în ce mai agitată. La jumătatea străzii, individul se opri şi făcu joncţiunea cu un grup de prieteni. Erau cinci sau şase. Ian se opri la mai puţin de zece metri, rămânând cu ochii pe ei, dar încercând să nu dea impresia că-i ţine sub observaţie. Nu păreau să aibă intenţii rele, doar stăteau de vorbă şi râdeau. Dinspre celălalt capăt al străzii, în apropierea cordoanelor de poliţişti, auzi o scandare: un fel de slogan antipoliţie – nu distingea cuvintele – şi apoi urlete, ca şi cum ar fi izbucit o încăierare. Ian îşi întinse capul în direcţia aceea ca să vadă ce se întâmpla. Atmosfera de pe străzi se schimba categoric şi nu-i plăcea în ce fel. Ameninţarea mocnită a violenţei urca la suprafaţă şi el sesiză pentru prima dată zgomotul unui elicopter al poliţiei care survola zona în cercuri. Poate că înţelept era să se ducă acasă cât mai repede. Dar tocmai când se gândea la asta, se auziră o bufnitură puternică, asurzitoare, şi apoi un zgomot de geamuri sparte. Ian se întoarse dincotro venea zgomotul şi văzu că bărbatul pe care-l urmărise scosese ciocanul şi-l folosea acum ca să distrugă vitrina unei cofetării. Ceilalţi din grup aveau şi ei ciocane sau bucăţi de lemn, mai puţin unul, care smulsese un coş de gunoi din suport şi izbea cu el repetat de vitrină. Geamul era rezistent şi încă nu reuşiseră să-l facă ţăndări. Mai târziu Ian avea să se

întrebe: de ce o cofetărie? De ce, dintre toate magazinele, o cofetărie? Însă acum nu mai stătu să se gândească. Ceva îl vârî în priză – poate nu fără legătură cu furia mocnită pentru felul cum se izbise de el individul cu câteva minute mai devreme –, aşa că îşi croi drum prin cercul de oameni care stăteau şi urmăreau prăpădul – fie savurându-l şi însoţindu-l cu urale, fie muţi de groază –, îl prinse de braţ pe individ, îi spuse ceva – ceva prostesc, de genul „Ce dracu' faci? E doar o cofetărie, băga-mi-aş" – şi ăsta fu ultimul lucru pe care şi-l mai aminti vreo două zile.

*

Sophie era la Londra, documentându-se la Biblioteca Britanică, în ziua când Ian încasă lovitura. Îl duseră la Spitalul Queen Elizabeth, unde medicii îl supuseră unor teste riguroase înainte de-a constata mulţumiţi că nu existau leziuni cerebrale; însă continua să sufere din cauza comoţiei, iar sâmbătă dimineaţă era încă în spital. Sophie se oferi s-o ia pe mama lui din Kernel Magna şi s-o aducă pentru o vizită de după-amiază. Vorbise deja cu Helena la telefon şi ştia că episodul o amărâse din cale-afară.

Bătu la uşa Helenei pe la două şi se miră când îi deschise o femeie tânără, pe care n-o recunoscu. Era minionă, avea părul blond, scurt, şi ochi de un albastru deschis.

— Sophie? întrebă femeia.

— Da.

— Eu sunt Grete. Fac curăţenie la doamna Coleman. Intră, e aproape gata.

— Lucrezi şi sâmbăta? o întrebă Sophie, urmând-o înăuntru.

— A, nu, nu. Dar doamna Coleman a fost foarte supărată din cauza a ce-a păţit fiul ei. Mi-am cam făcut griji pentru ea, aşa c-am venit să văd ce face şi i-am adus şi ceva de mâncare. Mi-era că n-o să mănânce deloc.

— Sophie? se auzi acum o voce de sus. Tu eşti?

Sophie urcă în grabă şi o găsi pe Helena, îmbrăcată deja cu o haină uşoară, cercetându-şi dormitorul cu un aer nedumerit.

— Ochelarii, spuse ea. I-am pus pe-aici pe undeva. Îi vezi tu?

Erau pe pat, aproape invizibili pe cuvertura verde-închis.

— Mulţumesc. Fata aia e tot aici?

— Grete? Da, ea mi-a dat drumul adineauri.

Sophie o ajută pe Helena să-şi încheie nasturii de la haină.

— Nu prea cred c-o să-ţi folosească asta în maşină, să ştii. E chiar cald.

— Totuşi, *ce* caută aici? întrebă Helena.

— Mi s-a părut că voia să vadă dacă te simţi bine.

— Hm, e cam ciudat, nu crezi?

— Deloc.

— Mi-a adus şi supă. Supă de ciuperci.

— Ştiu, mi-a mirosit. Miroase foarte bine.

— Era plină de usturoi sau varză acră sau mai ştiu eu ce. Mă tem că n-am putut s-o termin. Crezi că vrea... mă rog, crezi că aşteaptă ceva în schimb?

— Nu mi-a făcut impresia. Hai, eşti gata de drum.

Sophie o luă de braţ şi o conduse în jos pe scări, după care îi mulţumi lui Grete şi o urmări cum se îndepărtează la volan pe strada principală a satului. După aceea se chinui s-o vâre pe Helena în maşină şi să-i pună centura. Presupuse că drumul până la spital avea să dureze ceva mai puţin de o oră. Puteau oare spera să poarte o conversaţie în tot acest timp? Puteau să evite subiectele delicat-litigioase? După ce vorbiră din nou despre vizita lui Grete – pe care Helena părea s-o considere aproape o impertinenţă –, se cufundară într-o tăcere pe care Sophie se chinui s-o destrame pălăvrăgind la nimereală despre vreme, trafic, planuri de vacanţă – orice era sigur şi neutru. Dar se părea că mintea Helenei începuse să se fixeze inexorabil pe imaginile pe care le văzuse la televizor şi în ziare în ultima săptămână, precum şi pe loviturile încasate de fiul ei.

— Unde-o să se termine, Sophie? *Unde* o să se termine povestea asta oribilă?

Bineînţeles, Sophie ştia ce înţelegea Helena prin „povestea asta oribilă”. Dar erau în toiul unei calme după-amiezi de sâmbătă din august. Mergeau pe A435, nu departe de giratoriul de la Wythall, iar soarele strălucea placid pe capotele maşinilor, pe semnele de circulaţie, pe benzinării, pe garduri vii, cârciumi, centre horticole,

magazine alimentare, pe toate bornele familiare ale Angliei moderne. Era greu să vezi în Anglia din acel moment un loc oribil. (E adevărat, nici extaziant nu era.) Tocmai se pregătea să formuleze un răspuns neutru – „A, ştii cum e, viaţa merge înainte” sau „Lucrurile astea se dau uitării după o vreme” –, când Helena adăugă:

— A avut mare dreptate, să ştii. „Râuri de sânge.” A fost singurul care-a avut curaj s-o spună.

Sophie îngheţă când auzi aceste cuvinte, iar platitudinile i se stinseră pe buze. Liniştea care se căscă acum între ea şi Helena era fără fund. Până la urmă, iată-l. Subiectul care nu trebuia – şi nu putea fi – discutat. Subiectul care-i diviza pe oameni mai mult ca oricare altul, care îi ofensa pe oameni mai mult ca oricare altul, fiindcă să-l pui în discuţie însemna să-ţi lepezi propriile haine, să le smulgi de pe celălalt şi să fiţi obligaţi să vă zgâiţi unul la altul în pielea goală, neapăraţi, fără să vă puteţi feri ochii. Orice răspuns pe care i l-ar da Helenei acum – orice răspuns prin care ar încerca să-şi transmită părerile proprii şi divergente – ar însemna să se confrunte cu adevărul de nerostit: că, deşi Sophie (şi toţi cei ca ea) şi Helena (şi toţi cei ca ea) ar putea trăi foarte aproape unul de altul în aceeaşi ţară, trăiau în acelaşi timp în universuri diferite, iar universurile astea erau despărţite de un zid înalt până la infinit, impermeabil, un zid construit din frică, din suspiciune şi poate chiar având şi un strop din cele mai englezeşti însuşiri, ruşinea şi stânjeneala. Imposibil să gestionezi vreuna dintre ele. Singurul lucru practic pe

care-l puteai face era să ignori subiectul (dar, de fapt, cât timp chiar *era* asta o soluţie practică?) şi să mergi mai departe, bazându-te pe scenariul disperat şi neconsolator că toată povestea era doar o minoră divergenţă de opinii, ca atunci când nu sunteţi de aceeaşi părere în privinţa felului cum şi-a zugrăvit vecinul casa sau a părţilor bune ale unei emisiuni TV.

Aşa că merseră fără să vorbească vreo zece minute şi mai bine, până când ajunseră la King's Heath şi o luară pe lângă Highbury Park, moment în care Sophie spuse:

— Frunzele se îngălbenesc deja.

Iar Helena răspunse:

— Ştiu. Foarte frumoase, dar parcă se întâmplă din ce în ce mai devreme, nu?

*

Noul spital Queen Elizabeth, una dintre realizările cele mai mândre şi cele mai recente din Birmingham, se deschisese cu ceva mai mult de un an în urmă. Cele trei turnuri a câte nouă etaje, strălucitor de moderne în sticla şi aluminiul lor alb, dominau panorama când ieşeai cu maşina din Selly Oak şi mergeai spre Edgbaston. Înăuntru, atriumul enorm, cu tavanul lui de sticlă inducea un sentiment de calm, de admiraţie şi chiar de optimism discret, aşa încât măcar aici experienţa de-a intra într-un spital nu rezulta într-o posomorâre imediată. Era un loc atât de plăcut, încât Sophie îşi imagină că venea aici doar

să viziteze cafeneaua, poate să citească o carte şi să lucreze un pic. De fapt, chiar şi astăzi câţiva oameni tocmai asta păreau să facă. Îşi recunoscu una dintre colegele de la catedra de discipline umaniste, adâncită într-o carte a Marinei Warner.

Luară liftul până la un salon de la etajul patru, unde-l găsiră pe Ian stând în pat în capul oaselor, îmbrăcat în pijama. Încă era bandajat la cap, dar părea destul de bine dispus, bând ceai şi stând de vorbă cu prietenul lui, Simon Bishop. Acesta se ridică în picioare când le văzu şi le sărută pe amândouă pe obraz. Se întâlnise deja cu Sophie de două ori la cină şi nu făcea nici un secret din faptul că era de părere că Ian reuşise o cucerire spectaculoasă.

— Tocmai plecam, doamnă C, îi spuse acum Helenei. Nu vreau să vă stau în drum.

— Fii serios, Simon. Întotdeauna mă bucur când te văd. Ce săptămână oi mai fi avut şi tu!

— A fost greu, n-am cum să te contrazic. Şi cel mai rău e c-am zbârcit-o.

— Ai zbârcit-o? Cum s-o zbârceşti?

— Trei morţi. Trei oameni de pe stradă. N-am putut să-i apărăm.

Simon se referea la cei trei tineri – Abdul Musavir, Shahzad Ali şi Haroon Jahan – care fuseseră călcaţi cu maşina în timp ce încercau să protejeze mai multe magazine de pe Dudley Road, în Winson Green, miercuri noaptea. Fusese cel mai grav incident cu victime din ţară pe durata celor şase zile de tulburări.

— A fost foarte trist, mai ales pentru familiile lor, spuse Helena. Dar s-au pus în calea răului, până la urmă...

— Cu tot respectul, nu prea, zise Simon. Nimeni n-ar fi putut să anticipeze un asemenea atac, din senin. Sincer să fiu, ce-a făcut nătărăul ăsta de băiat al tău a fost mult mai nesăbuit.

Ian zâmbi vag. Întinse mâna spre Sophie, iar ea i-o prinse şi i-o ţinu strâns în ale ei.

— Da, am de gând să vorbesc cu el despre chestia asta când o să se simtă mai bine, spuse Helena.

Afirmaţia era ameninţătoare, ca atâtea altele ale ei.

Spre sfârşitul vizitei, Simon zise:

— Ştii ceva, Helena? Îţi propun să-i lăsăm o vreme singuri pe porumbei. Hai, îţi fac cinste cu un ceai.

Luând-o de braţ, o scoase din salon şi o conduse spre lifturi. Ea se întoarse şi-i trimise fiului ei un sărut dojenitor înainte de-a intra.

— Aşa deci, spuse Sophie, întorcându-se spre Ian şi simţind imediat relaxarea care (observase deja) o cuprindea când nu se mai afla în prezenţa Helenei, cum se simte de fapt eroul cartierului azi?

— Grozav, răspunse el. Cum te simţi *tu*? Şi cum a fost drumul pân-aici?

— A, am scos-o la capăt, zise ea. A fost chiar bine. Mă rog, la un moment dat a-nceput să citeze din Enoch Powell, dar am... depăşit momentul. Deci vii acasă în curând? Peste o zi sau două?

— Aşa se pare.

— Te simţi pregătit?

— Sigur. Mi-au zis doar să nu mă agit o vreme şi să nu fac nimic care implică efort fizic.

— Ah, spuse Sophie, zâmbind şi părând abătută în acelaşi timp. Ce păcat! Speram să ne agităm un pic *şi* să facem ceva care implică efort fizic.

Îşi mişcă pe furiş mâna pe pătură, spre vintrele lui. Strânse uşor şi simţi o uşoară mişcare dedesubt. Ian se foi în aşternut, într-un fel de frustrare voluptuoasă.

— Te-ai purtat ca un inconştient miercuri, îi spuse ea acum. Iar de-atunci îmi placi şi mai mult.

Aşa era. Ştia precis că nici unul dintre ceilalţi prieteni, colegi de la universitate sau foşti iubiţi n-ar fi făcut ce făcuse Ian în împrejurările date. Fusese un lucru absolut nesăbuit, periculos şi contraproductiv, iar ea nu se mai simţise niciodată atât de mândră şi de puternic atrasă de el.

— Auzi? După ce termini cu tortura, zise el, îmbujorându-se şi uitându-se repede în jur la ceilalţi ocupanţi ai salonului, sunt câteva lucruri pe care te-aş ruga să le faci.

— Da? făcu Sophie, fără să-şi mişte mâna nici atâtica.

— Când o... când o duci pe mama înapoi diseară, crezi c-ai putea să scoţi pubelele? Gunoiul se strânge abia luni, dar n-are putere să le care singură.

— OK.

— Şi poţi să te uiţi la cablurile din spatele televizorului? Mi se pare că are ceva la sonor.

— A spus ceva, da. Sigur. Altceva?

— Ăăă... da.

Îi luă mâna, o îndepărtă de zona afectată şi o strânse cu putere.

— Ar mai fi un lucru.

O privi în ochi.

— Vrei să te măriţi cu mine, te rog?

Liniştea se lăsă peste toate. Pământul păru să nu se mai învârtească. Iar amăgirea – dacă asta era – păru să se întindă la nesfârşit.

În cele din urmă, ea râse şi întrebă:

— Glumeşti, da?

La care Ian râse şi răspunse:

— Da.

Nu era chiar uşurată, dar măcar putea să respire din nou normal. Sau, cel puţin, reuşi la început, până când el adăugă:

— Normal că glumesc. Gunoiul se strânge abia marţi.

Liniştea se întoarse – mai lungă şi mai profundă ca niciodată. Până când el repetă întrebarea:

— Ce zici? Vrei?

Iar ce o surprindea, când se uita în urmă, era uşurinţa cu care-i venise răspunsul.

11.

Când Doug se întâlni cu el în cafeneaua de lângă staţia de metrou Temple, la o săptămână după încheierea tulburărilor, Nigel Ives părea jovial ca de obicei.

— ’Neaţa, Douglas, spuse el. Mi-am permis să-ţi comand un cappuccino.

— Mersi, zise Doug, punând încă un pic de zahăr şi amestecându-l. Hai să trecem la subiect. Ce se-ntâmplă de fapt în ţara asta?

Ochii lui Nigel erau mari şi exprimau o confuzie inocentă.

— Drept să-ţi spun, Douglas, dacă e ca micile noastre conversaţii să fie productive, întrebările tale o să trebuiască să fie ceva mai precise. Vezi tu, asta poate să-nsemne orice. Dacă vorbeşti despre scăderea ritmului de vânzare la marile firme, atunci da, ministrul de Finanţe e dispus să admită că e vag dezamăgitoare...

— Nu vorbesc despre scăderea ritmului de vânzare la marile firme.

— A, bun, dacă vorbeşti despre scandalul convorbirilor telefonice interceptate, atunci ministrul de Interne e primul care recunoaşte că dezvăluirile de până acum au fost tulburătoare şi tocmai de asta există o anchetă amplă în curs...

— Nu vorbesc despre scandalul convorbirilor interceptate.

Nigel ridică din umeri.

— Ei bine, în cazul ăsta, n-am idee unde baţi.

Bău din cafea şi pe urmă, cu spuma încă vizibilă deasupra buzei de sus, adăugă:

— Bineînţeles, dacă nu cumva te referi la tulburări.

Doug zâmbi.

— Aşa, vezi. Până la urmă, tot am ajuns unde trebuia. Normal că la tulburări mă refer.

Nigel păru nedumerit.

— Bine, putem vorbi şi despre ele, dacă vrei, dar îţi dai seama că s-au terminat acum mai bine de-o săptămână, nu? Credeam că vrei să vorbim despre nişte lucruri ceva mai actuale decât ăsta.

— Cred că asta o să fie povestea cea mai importantă destulă vreme de-acum încolo, spuse Doug.

— Serios?

Nigel părea uluit.

— Chiar crezi că-i atât de importantă?

— Hai să ţi-o spun pe şleau, zise Doug. Tulburări civile fără precedent. Nu doar la Londra, ci în toată ţara – Manchester, Birmingham, Leicester. Pagube şi distrugeri incredibile. O situaţie care la un moment a părut că scapă de sub control. Sute de răniţi şi deja cinci morţi. Ar putea să fie *şi mai* rău?

— Ştiu că vouă, oamenilor din media, vă place mereu să prezentaţi mereu un tablou sumbru. Întotdeauna denigraţi Anglia.

— Pentru Dumnezeu, până şi şeful tău s-a decis să-şi întrerupă vacanţa şi să zboare acasă ca să vorbească-n Parlament.

Nigel îşi ţuguie buzele solemn. Se părea că abia acest ultim argument era important pentru el.

— În regulă, Douglas. Ai dreptate. A fost o situaţie disperată. Dar tocmai graţie acţiunii decisive a lui Dave putem acum să considerăm episodul încheiat.

— Să-l considerăm încheiat? Ce s-a-ntâmplat săptămâna trecută a arătat o falie incredibilă în societatea engleză. Cum Dumnezeu să considerăm episodul încheiat?

— Hai să lămurim un lucru, Douglas. Evenimentele astea n-au avut nici o legătură cu protestul politic. Au fost proteste infracţionale, nu politice. În Camera Comunelor Dave a fost foarte clar în privinţa asta.

— O fi fost clar, dar asta nu înseamnă că a fost adevărat.

— Asta o fi o deosebire importantă pentru tine, Douglas. Dar tu eşti om de condei. Pui mai mare preţ pe cuvinte decât cei mai mulţi oameni. Dave a vorbit în parlament într-un limbaj obişnuit, simplu, iar ce-a spus le-a mers la suflet oamenilor de-a lungul şi de-a latul ţării. Asta înseamnă să fii un lider autentic.

— Deci coaliţia n-o să-nveţe nici o lecţie politică din evenimentele astea?

— Ba cum să nu? Avem nevoie de mai multă poliţie pe străzi.

— Nu-mi spune că asta e soluţia.

— Şi trebuie să fie mai bine echipaţi. Căşti, scuturi speciale...

— Dar niscai gândire pe termen lung?

— Tunuri cu apă, eventual. Sprayuri cu piper.

— Mă gândeam la o abordare mai radicală.

— Gaze lacrimogene, pistoale cu electroşocuri...

— Ce-ar fi să abordaţi problema de la bază?

— Sugerezi să le dăm tunuri poliţiştilor, Douglas? Poliţie înarmată pe străzile oraşelor noastre? Serios, mă surprinzi. Nu ştiam că ai asemenea porniri autoritariste. Dar trebuie să punem toate cărţile pe masă. O să ţinem minte.

Doug se lăsă în scaun şi-l privi gânditor pe Nigel. Avea mulţi ani de experienţă în relaţia cu politicienii şi cu purtătorii lor de cuvânt, dar nu mai întâlnise niciodată pe cineva ca el.

— Dar, Nigel, ăştia n-au fost doar oameni care dintr-odată şi la-ntâmplare au început să dea buzna-n magazine şi să fure lucruri. Da, a fost un pic şi din asta, mai ales spre sfârşit. Dar uită-te la cum a-nceput. Poliţia a împuşcat un negru şi pe urmă a refuzat să comunice cu familia lui despre asta. Oamenii s-au strâns în faţa secţiei de poliţie ca să protesteze şi pe urmă s-au înfuriat. A fost o chestiune de rasă şi de raporturi de putere cu comunitatea. A fost despre oameni care se simţeau victimizaţi. Şi care n-au fost ascultaţi.

— Toate astea sunt nişte observaţii foarte bune, Douglas. Observaţii excelente.

— Mai mult, a existat un tipar al magazinelor pe care le-au luat la ochi oamenii. Majoritatea nu erau afaceri de cartier. De fapt, de câteva ori, când au încercat să atace magazine mai mici, au fost opriţi de ceilalţi protestatari. Sigur, a fost un comportament infracţional şi nimeni nu tolerează aşa ceva, dar asta ne spune şi ceva despre noi, ca societate. Oamenii au atacat magazinele astea mari, puternice, lanţurile de magazine, brandurile globale, fiindcă le văd ca făcând parte din aceleaşi structuri de putere care-i blochează şi-i ţin în loc.

Nigel clătină din cap cu admiraţie.

— Asta-nseamnă să gândeşti profund, Doug. Despre lucruri importante. Sigur, Dave o să ceară un raport cuprinzător. Cred c-ar trebui să contribui şi tu la scrierea lui.

— Hei, nu sunt sociolog. Nu am răspunsuri. Şi de fapt habar n-am unde e soluţia.

— Ei bine, asta te pune exact pe acelaşi plan cu Dave şi Nick, fiindcă nici ei n-au habar.

Doug zâmbi.

— Înţeleg că de data asta tachinările nu prea ajută, nu?

— *Tachinări?*

Cuvântul păru să-l zăpăcească de tot pe Nigel.

— Tachinări? Ce naiba vrei să spui?

— Credeam că ăsta e liantul care ţine coaliţia unită. Lucrul care i-a ajutat pe Dave şi Nick să se-nţeleagă, cu toate divergenţele dintre ei.

Nigel luă un ton grav şi încărcat de reproş când spuse:

— Sper că nu vorbeşte gura fără mine, Douglas, dar chiar cred c-ar trebui să priveşti problema cu seriozitate. Discutăm despre o situaţie care-ar putea să aibă implicaţii şi consecinţe profunde. Întâi şi-ntâi, nu uita că Londra trebuie să găzduiască Jocurile Olimpice anul viitor. Nu trebuie lăsat să se-ntâmple aşa ceva în 2012. Cele mai bune minţi din ţară trebuie să se strângă şi să se asigure că lucrurile astea oribile n-o să se repete niciodată. Nu cred că-i momentul să ne-apucăm să vorbim de tachinări. Drept să-ţi spun, mă surprinzi. Credeam că eşti ceva mai serios.

Săpunit corespunzător, Doug îşi bău ultimele înghiţituri de cafea şi se ridicară. În faţa cafenelei, lângă intrarea în staţia de metrou, îşi strânseră mâna.

— Mulţumesc, Nigel, spuse Doug. A fost instructiv, ca de obicei.

— Cu plăcere. Apropo, tata îţi trimite salutări. Speră c-ai rezolvat cu hemoroizii. Chestia asta poate fi foarte nasoală dacă n-o tratezi cum trebuie.

12.

Aprilie 2012

Opt luni mai târziu, pe 7 aprilie 2012, pe când se apropia de Chiswick Pier pe Tamisa, cursa Oxford-Cambridge trebui întreruptă temporar când un bărbat fu văzut în apă, înotând în faţa ambarcaţiunilor. Acesta fu identificat mai târziu drept Trenton Oldfield, cetăţean australian şi absolvent al London School of Economics, care declară că întrerupsese cursa „în semn de protest la adresa inegalităţilor din societatea engleză, micşorărilor bugetare, reducerii libertăţilor civile şi culturii elitismului”. Cursa reîncepu după o jumătate de oră, iar echipajul de la Cambridge câştigă cu un avans de patru lungimi şi un sfert.

În aceeaşi după-amiază, cam la o sută şaizeci de kilometri distanţă, în banala biserică a orăşelului Kernel Magna, avu loc căsătoria lui Sophie Potter cu Ian Coleman, în cadrul unei ceremonii simple şi tradiţionale.

Mireasa purta o superbă rochie lungă, din organza albă, cu un decolteu Queen Anne şi o trenă de doi metri şi jumătate. Mirele arăta chipeş şi impunător într-un costum de zi sobru. În partea stângă a altarului, printre prietenii şi

rudele miresei, Sohan trebui să admită că formau o pereche impresionantă, dar în acelaşi timp se arătă surprins şi tulburat. Sophie spusese întotdeauna că nu avea să se îmbrace în alb la nuntă. Ba mai mult, spusese că nu avea să se mărite în biserică. Ba, mai mult, zisese că nu avea să se mărite deloc.

Poate că reuşea s-o întrebe la petrecere.

— Îţi dăruiesc acest inel ca semn al cununiei noastre, spuse mirele pe un ton cumpătat şi încrezător. Cu trupul meu te cinstesc şi tot ce am îţi dăruiesc.

— Tot ce am împart cu tine, rosti mireasa cu o voce solemnă şi fragilă. Laolaltă cu iubirea pentru Dumnezeu, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh.

Ah, Potter, prefăcută afurisită ce eşti, îşi zise Sohan. Nu crezi în Dumnezeu cum nu cred nici eu.

Încă un lucru pe care trebuia să i-l spună la petrecere. Dar ştia ce avea să-i răspundă: „Eşti gelos fiindcă nu poţi să te căsătoreşti”. Ceea ce deocamdată era adevărat, chiar dacă se zvonea că David Cameron urma să ia măsuri. Se părea că se pregăteau câteva legi noi. Pe care Sohan abia le aştepta. Voia să aibă dreptul să fie şi el ipocrit în faţa familiei şi a prietenilor.

*

După ceremonie, invitaţii plecară cu mai multe maşini la un hotel retras din mijlocul naturii, la vreo douăzeci de minute de mers: un conac pitoresc şi impunător, construit

din piatră de Cotswold, cu grădini care se întindeau până pe malul râului Avon. Un cort uriaş fusese ridicat pe spaţiul verde şi Sohan îşi dădu seama că aici aveau să-şi petreacă următoarele cinci sau şase ore. Locul lui era la masa numărul trei: nu era masa de onoare, bineînţeles, dar nici nu fusese alungat în cel mai îndepărtat cotlon. Vecina lui cea mai apropiată se aşezase deja pe scaun: o asiatică remarcabilă, cu şuviţe cărunte în părul lung şi negru şi un aer permanent de amuzament controlat în colţurile gurii şi în ochi.

— Bună, îi spuse ea când îl văzu aşezându-se. Naheed. Prietenă a mirelui.

— Sohan, răspunse el. Prieten al miresei.

Se uită în jur la ceilalţi invitaţi, care începeau să umple cortul.

— Drăguţ din partea lor! zise apoi.

— Să-i aşeze pe singurii doi măslinii unul lângă altul? ghici ea.

— Da. Bei ceva?

— De data asta, da.

— Şi eu la fel. Stai să-ţi umplu paharul.

Ciocniră şi băură recunoscător din Sauvignon-ul obişnuit.

— O ştii de mult pe Sophie? întrebă ea.

— Cam de cinci ani. Tu şi Ian?

— Tot pe-acolo.

— Ne-am cunoscut la universitate. La Bristol.

— Ian mi-e coleg de serviciu. Dar şi prieten.

— Pare... cumsecade.

— Aşa şi este. Chiar *mai* cumsecade de vreun an. Se pare că Sophie l-a făcut foarte fericit.

— Crezi că se potrivesc?

— Foarte bine. Tu nu?

Sohan mai luă o înghiţitură, ca să-şi pondereze judecata. Îl văzu pe Benjamin cum intră în cort, ţinându-l de braţ pe Colin, care îşi târşâia picioarele, şi cum se îndreaptă spre masa de onoare.

— Pe ăia doi îi ştii? o întrebă el pe Naheed.

Ea clătină din cap.

— Mă întreb dacă ăla e unchiul lui Sophie, cel despre care povesteşte întotdeauna.

— N-am idee. Dar doamna în vârstă lângă care s-au aşezat e doamna Coleman, mama lui Ian.

— Are un aer de stăpână.

— O femeie dintr-o bucată, categoric. Iar lângă ei e domnişoara de onoare. Joanna, parcă aşa o cheamă. O ştii?

— Vag. Cred că nici Sophie n-o ştie foarte bine. Nu prea are multe prietene apropiate. De fapt, eu ar fi trebuit să fiu în locul ei.

Naheed râse.

— Tu?

— Sigur, de ce nu? Sunt prietenul ei cel mai bun.

— Dar nu puteai să fii domnişoară de onoare.

— Mă rog, echivalentul masculin, care-o fi. Domnişor sau mai ştiu eu ce. Nu înţeleg tradiţiile astea tâmpite.

— Nici eu. Hai, mai bea un pahar. Am impresia c-o să fie o seară lungă.

*

Abia după vreo două ore, după ce se termină mâncarea şi se ţinură discursurile, Sophie avu ocazia să stea de vorbă cu ei. Se întorcea de la toaletă când îi făcură semn şi, trăgându-şi un scaun, se aşeză între ei, îl îmbrăţişă pe Sohan şi-l sărută abţiguită pe obraz.

— Salut, splendoare! spuse ea. Te distrezi ca lumea?

— Foarte bine, mulţumesc, scumpo, răspunse el. Mâncarea a fost minunată, discursurile la fel. Mai ales al cavalerului de onoare.

— Îl cheamă Simon. E cel mai bun prieten al lui Ian.

— Mi-a plăcut bancul cu chelnerul chinez care nu putea să pronunţe „r” şi pronunţa „l”. Un strop de rasism e bun pentru digestie după o masă grea.

— Ei hai... îl mustră Sophie.

— Şi mai bine – o prinse de mână pe Naheed şi o strânse –, mi-am făcut o nouă cea mai bună prietenă. Acum ştiu tot ce trebuie ştiut despre Codul Rutier, ceea ce e foarte util, iar ea ştie tot ce trebuie ştiut despre fluxul conştiinţei în opera lui Dorothy Richardson, care poate că nu e la fel de util, dar e la fel de interesant.

— Bună, zise Sophie, întorcându-se spre Naheed.

Nu o mai văzuse de câteva luni – de când ea şi soţul ei veniseră la ei la cină, cândva înainte de Crăciun.

— Nu-mi vine să cred că încă n-am vorbit cu tine. Nu de alta, dar, dintre toţi cei de-aici, tu eşti cea fără de care... asta nu s-ar fi întâmplat.

Topica o cam luase razna în seara asta, îşi dădu ea seama, fie din cauza alcoolului, fie a emoţiilor, fie a ambelor.

Naheed zâmbi.

— Hai, nu exagera! În primul rând, s-ar putea să se formalizeze părinţii tăi.

— Adevărat.

— În plus, cred că o parte din merite e a Baronului Mintos.

Ochii îi străluceau amuzaţi în timp ce explica:

— N-aţi auzit de el? Păi, ar trebui, fiindcă v-a schimbat cursul vieţii. E un animator pentru copii – la mare preţ în partea asta a lumii, mai ales la petrecerile pentru copii. Dar numerele lui durează întotdeauna mai mult decât ar trebui. Eu nu mă duc de obicei la Starbucks după lucru, dar fiică-mea era la o petrecere în oraş în după-amiaza aia şi trebuia s-o iau de acolo, dar pe urmă m-a sunat mama fetei şi mi-a zis că petrecerea mai dura. Aşa că am avut un pic de timp de pierdut. Dacă n-aş fi avut, atunci... mă rog, istoria ar fi arătat altfel. Aşa că – în sănătatea Baronului Mintos!

Ea şi Sohan ridicară paharele după toast şi băură râzând. Dar Sophie părea mai serioasă.

— Căcat! Te pune pe gânduri. Dar poţi să te-ntorci şi mai mult în urmă. Dacă nu m-ar fi luat radarul pe drumul spre Solihull?

— A, da, spuse Sohan. *Drumul spre Solihull*. Un *road movie* nu tocmai de succes.

— Nu, ai dreptate, zise Naheed. Sau dac-ai fi luat-o pe alt drum? Ştii, asta mă fascinează la mersul cu maşina. La fiecare câteva minute ajungi la o intersecţie şi trebuie să alegi. Şi fiecare alegere pe care o faci poate să-ţi schimbe viaţa. Uneori radical.

Privindu-l ţintă pe Sohan, ea continuă:

— Ştiu că voi, profesorii, credeţi că aveţi toate răspunsurile şi că-nţelegeţi misterele vieţii mai bine decât noi, ceilalţi. Dar, dacă vrei să studiezi specia omenească în toată diversitatea şi complexitatea ei, uită-te la felul cum merge cu maşina. Noi, instructorii auto, suntem adevăraţii experţi în materie de natura umană. Noi suntem adevăraţii filosofi.

Întorcându-se spre Sophie, adăugă:

— E valabil şi pentru Ian. Ţine minte. Iar acum, dacă-mi dai voie, o să te pup.

Se aplecă în faţă şi îşi lipi tandru şi afectuos gura de obrazul lui Sophie.

— Meritaţi toată fericirea din lume, amândoi. Sper s-o găsiţi.

Pe când se întorcea la masa de onoare, Sophie se gândi intens la schimbul de replici şi la gestul făcut. Când ajunse acolo, constată că raporturile dintre bunicul ei şi mama lui

Ian deveniseră de-a dreptul intime. El o îmbia cu vin dulce, pe când ea îi arăta fotografii cu răposatul ei soţ, deşi, ce-i drept, Colin nu părea foarte atent la ele. Îi povestea despre cei douăzeci şi cinci de ani de serviciu credincios în slujba BBC, despre veneraţia lui faţă de Corporaţie şi faţă de tot ce reprezenta.

— *Obişnuia* să reprezinte, mai bine zis...

Nu era prima dată, îşi zise Sophie, când îşi auzea soacra (Isuse Hristoase, asta îi era acum!) vorbind în felul ăsta despre BBC. Ce Dumnezeu descoperise despre ei?

În orice caz, Colin păru să înţeleagă.

— Ştiu, acum totul a fost preluat de brigada corectitudinii politice, nu?

Sophie decise că era momentul optim să-i întrerupă.

— Bunicule, pot să vorbesc ceva cu tine?

— Nu acum, scumpo. Helena şi cu mine tocmai avem ceva de discutat.

— Sunt sigură că nu vrea să afle...

— Mai vrei vin, Helena? spuse el, umplându-i paharul până sus şi un pic peste, aşa că o parte se vărsă pe faţa de masă.

Sophie dădu fuga la locul unde stătea Lois.

— Poţi să faci ceva cu taică-tău, te rog? zise ea. S-a-mbătat şi-acum se dă la mama lui Ian.

— Aha.

Lois se ridică în picioare şi ocoli repede masa, spre scaunul lui Colin, cu o expresie aspră şi hotărâtă.

— Camera ta are vedere spre râu? îl auzi întrebând. A mea are o vedere minunată spre râu. Mă gândeam că, dacă vrei s-o vezi, putem să intrăm cinci minute, să deschidem o sticlă de vin din minibar...

— Tată! spuse Lois.

— Ce e? se întoarse Colin. Acum şi tu!

— Ce dracu' crezi că faci? şopti ea.

— Lasă-mă-n pace! Ştiu foarte bine ce fac.

— Cred că ştim cu toţii.

— Lasă-mă-n pace! am spus. Ce vezi rău în asta? Maică-ta a murit acum doi ani. Am şi eu nevoi, ca toată lumea.

— În seara asta, şuieră Lois, nu contezi tu şi nevoile tale.

— Lasă-mă-n pace! repetă el. Am impresia c-o să merg la sigur.

Îi întoarse spatele şi îşi reluă discuţia cu Helena, care părea mult mai nerăbdătoare să-i arate alte poze cu Graham decât să vorbească despre camera ei, cu sau fără vedere spre râu. Zădărnicită, Lois îşi căută fratele, dar, ca de obicei, acesta nu era de găsit. De ce nu era Benjamin prezent *niciodată* când aveai nevoie de el?

*

Benjamin se întrebă dacă nu cumva devenea dependent de uitatul la râuri. În seara asta era o lună aproape plină, iar petele de lumină pe care le făcea să

danseze pe suprafaţa Avonului erau captivante. Soarele apusese cu o jumătate de oră în urmă şi, deşi era rece lângă râu, cu un vânt care înfiora apa şi cu foşnetul crengilor de salcie, nu avea de gând să plece de pe banca pe care cineva avusese inspiraţia s-o amplaseze pe mal. Era un om timid din fire şi vorbăria îl obosea. Şi una era să stai la taclale cu ai tăi din familie, dar să petreci trei-patru ore făcând conversaţie politicoasă cu nişte străini... Pe lângă asta, toată povestea avea ceva care-l stingherea. Era abia a doua oară că-l vedea pe Ian şi, deşi părea un tip plăcut, Benjamin nu era convins că era persoana potrivită pe care s-o ia Sophie de bărbat. În fond, ce aveau în comun?

Pe când aceste gânduri tulburate i se iveau şi i se plimbau prin minte, iar râul se agita fără astâmpăr sub vântul tot mai puternic, Benjamin îşi dădu seama că nu era singur. Lucy, sora mai mare a lui Ian, se oprise în faţa băncii, cu braţele încrucişate, tremurând uşor.

— Te deranjează dacă stau şi eu?

— Nu, deloc.

Se dădu mai încolo. Lucy se aşeză lângă el şi scoase o ţigară electronică.

— Te deranjează dacă...?

— Nici vorbă.

— Groaznice lucruri! Dar măcar nu faci cancer.

Un timp pufăi din ţigară şi nu vorbi nici unul. Muzica se auzi din cort: o baladă siropoasă la mare modă prin anii

1980, plutind prin aerul serii şi sugerând că începuse dansul.

În cele din urmă, Lucy zise:

— Eşti apropiat de Sophie, nu? Vorbeşte mult de tine. Spune că eşti intelectualul familiei.

Benjamin surâse.

— Cel care n-a însemnat niciodată nimic, vrei să spui.

— Nu asta a zis.

Acum Lucy îşi alese cuvintele cu grijă, unul câte unul.

— Fratele meu, rosti ea, nu prea înţelege viaţa minţii.

— Atunci, poate că el şi Sophie o să se completeze unul pe altul, spuse Benjamin.

— Contrariile se atrag, adică?

— Cam aşa ceva.

— Să sperăm.

După o clipă adăugă, ca pentru a se scuza:

— Mă tem că nunţile mă sperie groaznic. Scot la iveală cinica din mine. Probabil din cauză c-am avut şi eu parte de trei.

Inhală şi scoase o dâră de fum.

— Toate speranţele. Toate promisiunile. Iubire, onoare, confort, protecţie, uitat de ceilalţi – chestii grele de tot.

Cântecul care se auzea din cort deveni pe loc (cel puţin pentru ea) recognoscibil.

— „The Power of Love”[14], spuse ea, zâmbind glacial. Crezi în ea?

---

[14] „Puterea dragostei”, piesă cântată de Jennifer Rush, la modă în anii 1980.

Lui Benjamin, pentru care conversaţia devenea din ce în ce mai stânjenitoare, i se păru că era imposibil de răspuns la o asemenea întrebare.

— E puternică, asta da, reuşi el să spună într-un târziu. Dar nu întotdeauna în sensul bun.

Pe urmă se ridică.

— Cred c-ar trebui să mă-ntorc înăuntru. Vii şi tu?

— Nu încă.

— Bine, zise el şi o lăsă să stea singură pe bancă, iar el se întoarse încet, gânditor, în cort, la lumini şi la muzică.

Rămase o vreme la marginea ringului de dans şi se uită. Erau vreo douăsprezece perechi care dansau sau, cel puţin, se sprijineau unul pe altul în timp ce-şi târşâiau paşii în cercuri. Sophie şi Ian nu se găseau acum printre ele. Apoi Sophie se ivi din spatele lui şi-l bătu pe umăr.

— Hai, unchiule, invită-mă la dans!

Era momentul de care se temea. Nu avea simţul ritmului – sau, dacă-l avea, nu ştia să-l exprime fizic – şi refuza din principiu să danseze pe o muzică pe care n-o agrea, adică pe aproape toată. (Pe cea care-i plăcea, în schimb, era cu neputinţă de dansat.) Însă în seara asta nu putea să-i refuze nimic nepoatei lui. Şi îşi făcu socoteala că nici măcar el nu avea să fie surclasat de cei prezenţi. Aşa că-i dădu mâna lui Sophie şi se lăsă condus spre centrul ringului de dans, după care o înconjură cu braţul, mai timid şi un pic cam rigid la început, dar pe urmă ea se relaxă, se relaxă şi el, ea îi zâmbi şi arăta atât de visătoare şi de fericită, că-i întoarse zâmbetul la fel de călduros, iar

pe urmă le veni cum nu se poate mai uşor să se mişte printre celelalte perechi care dansau, găsind ritmul muzicii, abandonându-i-se; apoi lui Benjamin îi trecu prin minte că momentele astea cu Sophie, pe care o ştia de când era bebeluş şi care-i fusese (în multe feluri) ca o fiică, aveau să fie totodată şi ultimele petrecute împreună, că după seara asta totul avea să se schimbe – poate în bine, poate în rău, dar avea să se schimbe iremediabil – şi îşi dădu seama că voia să le savureze cât mai mult cu putinţă, astfel încât, după ce se termină primul disc, nu plecară de pe ringul de dans şi la scurt timp după aceea se treziră dansând pe al doilea, iar apoi pe al treilea. Şi iată că, pe la jumătatea celui de-al treilea cântec, se treziră cu Ian, care, luându-l uşor de braţ pe Benjamin, îl despărţi de Sophie şi întrebă: „Scuză-mă, te superi dacă-mi iau soţia înapoi?”. Iar Benjamin răspunse „Deloc” şi se dădu înapoi, după care se duse să caute barul, având acum o singură certitudine: că-i mai trebuia o băutură.

13.

Iunie 2012

Benjamin îşi dădu seama uimit că trăia în casa-moară de doi ani şi jumătate. Unde zburase timpul? În afară de

cele două-trei drumuri pe săptămână la Rednal ca să-şi viziteze tatăl, nu ţinea minte să mai fi făcut ceva foarte constructiv în cele treizeci de luni. Mai repara câte ceva prin casă, mai mergea cu maşina la Shrewsbury să cumpere de mâncare, gătindu-şi apoi delicatese din ce în ce mai complicate... Nimic din toate astea nu însemna o viaţă trăită cu folos, se simţi obligat să recunoască. Poate că pierderea lui Cicely fusese o lovitură mai grea decât crezuse, iar de atunci trăise într-o stare de şoc emoţional. Sau poate că, la cincizeci şi doi de ani, se complăcea şi devenea leneş înainte de vreme.

În tot acest timp, nu prea se mai gândise nici măcar la roman. Sau la ciclul romanesc, *roman fleuve* sau cum naiba i s-o fi spunând. *Nelinişte*, proiectul la care lucra încă de când era student la Oxford University, la sfârşitul anilor 1970, ajunsese acum pe la un milion cinci sute de mii de cuvinte – ceva mai mult decât operele lui Jane Austen şi E.M. Forster la un loc. Combinând teoretic o vastă descriere a istoriei europene de când Anglia intrase în Piaţa Comună, în 1973, cu o relatare scrupuloasă a propriei lui vieţi interioare din acea perioadă, proiectul devenise şi mai complicat prin aceea că avea o „coloană sonoră” compusă de Benjamin însuşi, care nu reuşise niciodată să decidă care era legătura cu textul. Informă, lăbărţată, prolixă, hiperambiţioasă, prost concepută, de nepublicat, pe alocuri de necitit şi în general de neascultat, toată povestea începuse să-l apese ca un nor sufocant. Nu se putea hotărî s-o abandoneze, însă nici nu-

şi mai dădea seama dacă avea o valoare cât de mică. Lucrul de care era nevoie era un sfat obiectiv.

Pentru început apelă, ca de atâtea ori, la Philip. Era un prieten de încredere în orice tip de criză, ba mai mult, în prezent îşi câştiga existenţa editând manuscrise complicate şi dându-le o formă publicabilă. Însă când primi fişierele pe e-mail şi îşi dădu seama de amploarea efortului pe care era solicitat să-l facă, Philip intră în panică şi-l sună pe Benjamin cu o altă sugestie.

— Vino la Victoria, pe John Bright Street, luni seara, îi spuse el. O să avem o şedinţă de redacţie cum scrie la carte.

— Stai – există şi redacţie? întrebă Benjamin.

— Nu-ţi face griji. O înfiinţez.

Victoria, unde Benjamin nu mai fusese până atunci, se dovedi a fi o cârciumă victoriană mormântală, ascunsă într-un colţ greu de găsit de lângă Suffolk Street Queensway, în centrul Birmingham-ului. Era luni, 4 iunie, iar în cinstea jubileului de diamant al Reginei, pe care naţiunea îl sărbătorise pe durata unui weekend prelungit, fuseseră patru zile de ploaie torenţială în toată ţara. Când sosi Benjamin, cărându-şi *le chef d'oeuvre*[15] în două genţi substanţiale, pline cu hârtii scoase la imprimantă, potopul se terminase în sfârşit, dar străzile încă străluceau de la ploaia recentă şi de la felinarele reflectate. Înăuntru el se trezi faţă în faţă nu doar cu Philip, ci şi cu alte două chipuri din trecut.

---

[15] Capodopera (fr.).

În primul rând, iată-l pe Steve Richards, un alt vechi prieten de la Liceul King William. Steve fusese singurul elev negru din anul lor şi suportase inevitabilele rafale de împunsături şi glume rasiste cu o demnitate şi o resemnare neclintite. În prezent o ducea bine: fiicele lui crescuseră şi plecaseră de acasă, iar după nouă ani în sectorul industrial el îşi împlinea vechile aspiraţii de cercetător ca director a ceva care se chema Centrul pentru Polimeri Sustenabili, de pe lângă una dintre principalele universităţi din Midlands. Avea un aer de mulţumire discretă, pe lângă că arăta mai tânăr decât Benjamin şi mult mai sănătos.

Lângă Steve stătea cineva pe care Benjamin nu putu să-l identifice la început. Pe la şaizeci şi cinci de ani, poate, cu ţăcălie şi cu părul cărunt până la umeri, părea vag familiar, însă după câteva secunde de incertitudine deveni limpede că trebuia să-şi spună numele.

— Benjamin? Sunt Tom. Tom Serkis. Nu-mi spune că nu-ţi aduci aminte.

Domnul Serkis... Da! Profesorul lor de engleză dintr-a zecea. Omul a cărui măreaţă contribuţie la istoria Liceului King William fusese înfiinţarea unei reviste şcolare intitulate *The Bill Board*, unde Benjamin, Doug şi ceilalţi îşi făcuseră ucenicia într-ale ziaristicii. Benjamin nu mai dăduse cu ochii de el de treizeci de ani sau mai mult. Iar acum, când se uită mai atent, în afara semnelor generale ale îmbătrânirii, văzu că nimic nu se schimbase la el,

absolut nimic: aceeaşi tunsoare, acelaşi sacou jerpelit de tweed; până şi pantalonii lui erau evazaţi, ca în anii 1970.

— Ei bine, spuse domnul Serkis, nu prea e de mirare că nu m-ai recunoscut. Am umblat un pic la imagine de-atunci, vezi?

Îşi indică lobul stâng, care era găurit şi etala un mic cercel de argint.

— A, da, dădu din cap Benjamin, mai degrabă buimac. Asta e, precis. Cu totul altceva. Cum o mai duceţi?

— Încă predau. O şcoală bunicică din Lichfield. Nu e ca la King William, dar, într-un fel, distracţia e aceeaşi. Provocări diferite. Totuşi, o să mă pensionez la sfârşitul trimestrului. Gata, îmi atârn meseria în cui. O, dar au fost zile frumoase în anii 1970, nu? Când Steve aici, de faţă, l-a jucat pe Othello, iar tu ai scris cronica aia şocantă. Ce balamuc a ieşit! Şi Doug, bineînţeles, cu toate chestiile politice. A scos-o bine la vopsea, nu? Mai ţii legătura cu el?

— Din când în când, zise Benjamin. S-a-nsurat cu una dintre femeile cele mai bogate şi mai elegante din Londra şi trăiesc într-un conac din Chelsea.

— Ha! Mă întreb ce-o fi crezut taică-său despre asta. Şef de grupă sindicală la Longbridge, nu?

— Da, asta a fost, dar vă asigur că Doug e perfect conştient de ironie. Chiar torturat de ea, s-ar putea spune.

— Bine, dar s-a uitat mereu după femei elegante, le aminti Steve. De când a şters-o la Londra într-un weekend şi şi-a pierdut fecioria cu o piţipoancă bogată pe Fulham Road.

— Adevărat, spuse Benjamin şi se gândi preţ de câteva clipe că poate, până la urmă, nu fusese singurul a cărui viaţă adultă fusese stabilită de o idilă din adolescenţă.

După alte câteva evocări agreabile de acelaşi tip, Philip îi chemă pe toţi la ordine şi le aminti că aveau ceva de făcut în seara aceea. Între timp, la televizorul mare din spatele cârciumii se difuzau imagini de la Palatul Buckingham, unde sărbătorirea jubileului Reginei se făcea printr-un concert. Shirley Bassey cânta „Diamonds are Forever”, iar Maiestatea Sa privea cu o mirare afabilă.

— Uite-o şi pe parazita aia afurisită! spuse domnul Serkis, încruntându-se spre ecran.

Cei trei prieteni se arătară şocaţi.

— A, ştiu eu? Cred că face o treabă bună, zise Philip.

— Foarte bună pentru turism, spuse Benjamin.

— A venit o dată să viziteze universitatea, zise Steve. O doamnă cumsecade.

Se lăsă tăcere o clipă când îşi dădură seama cu toţii, sub privirile dezamăgite ale domnului Serkis, cât de conservator şi de bătrâneşte vorbiseră. Philip trecu repede la altceva.

— Aşa, Benjamin, ai adus cartea?

— Sigur.

Dură destul să scoată materialul din sacoşe, să pună diferitele secţiuni în ordinea corectă, să scoată elasticul de pe fiecare, nu în ultimul rând din cauză că masa la care stăteau se dovedi a nu fi suficient de încăpătoare pentru munţii de hârtie şi cu atât mai puţin pentru teancurile de

CD-uri pe care se aflau fişierele cu muzică. Se mutară la masa de alături – cea mai mare din cârciumă, la care încăpeau zece oameni –, unde Phil, Steve şi domnul Serkis se holbară la manuscris câteva clipe într-o tăcere stupefiată.

— Căcat! făcu Steve. Mă rog, ştiam că-i lung, dar...

— Cum ai reuşit, Ben? întrebă domnul Serkis. Nu ţi-a trecut prin cap ca la un moment dat să te... opreşti?

— Nu pot să mă opresc, spuse Benjamin, până nu ajung la final.

— Mi se pare corect, zise Steve.

Shirley Bassey părăsi scena în aplauze prelungite, iar în locul ei apăru Kylie Minogue.

— Aşa, uitaţi ce-am făcut, zise Philip. L-am rugat pe Steve să citească partea personală şi pe Tom să citească partea politică, iar eu am ascultat muzica şi am încercat să văd cum se potriveşte una cu alta.

— Ăsta zic şi eu plan.

— Da, mă rog... Să vedem ce-a făcut fiecare. Steve, care-au fost primele tale impresii?

— E prea lungă, răspunse el fără ezitare.

— În regulă. Tom, ce părere ai despre...?

— E mult prea lungă, spuse domnul Serkis, fără măcar să aştepte sfârşitul întrebării.

— Bun, zise Philip. Începe să se contureze un tipar. Asta ne prinde bine. Ei, când vorbim de partea muzicală a poveştii, e ceva mai complicat. Vedeţi voi, nu sunt sigur...

Se opri şi se uită la Benjamin ca pentru a-i cere iertare.

— ...nu sunt sigur ce *funcţie* îndeplineşte muzica în schema generală a lucrurilor. O parte mi s-a părut...ăăă, de prisos.

Autorul/compozitorul se zbârli şi spuse:

— Când te referi la o parte...?

— Hm, de fapt vreau să spun că... toată.

— Toată muzica?

— Da.

— De prisos?

— „De prisos” e cam aspru, ştiu, spuse Philip, dar... corect în contextul ăsta, aşa mi se pare.

Peste masă se lăsă o tăcere jenată. La televizor, Kylie Minogue cânta „Can’t Get You Out of My Head” cu o energie care-i contrazicea cei patruzeci şi patru de ani.

Benjamin tăcu multă vreme, după care izbucni:

— Da, ai dreptate. Ştiu că ai dreptate! Ideea de-a combina muzica şi cuvântul scris a fost ridicolă din capul locului. Nu m-am gândit destul, nu m-am întrebat de fapt niciodată ce fac, am...

Fără să mai spună altceva, luă teancul de CD-uri de pe masă şi le vârî la loc într-una dintre sacoşe.

— Aşa. Mă simt mai bine. Acum avem ceva mai simplu. E doar o carte. E doar o carte foarte, foarte lungă.

— Prea lungă, spuse Steve.

— Prea lungă, acceptă Benjamin.

— O variantă de scurtare, sugeră domnul Serkis, ar fi să tai o parte din chestia politică, istorică.

Benjamin se gândi la asta. Simţea că fostul lui profesor nu era sută la sută sincer cu el.

— Când spuneţi *o parte*... îl îmboldi el.

— Mă gândesc la toată. Adică, e interesantă, nu zic nu, dar... n-am simţit c-ar avea acea calitate esenţială, acel ceva special...

— Vorbeşti despre jumătate din carte, îi aminti Philip.

— Da. Mă rog, cu toţii am fost de-acord că e prea lungă.

— OK, spuse Benjamin şi luă de pe masă secţiunile II, IV, VI, VIII, X, XII, XIV, XVI şi XVIII, îndesând teancurile de hârtii în sacoşele în care le adusese.

Rămase doar o jumătate de masă acoperită cu pagini tipărite, iar cartea păru dintr-odată mult mai abordabilă.

— Aşa, Steve. Gândurile tale.

— Gândurile mele. În regulă. Întâi şi-ntâi, am avut la dispoziţie doar o săptămână, aşa că n-am reuşit să citesc tot. Dar ce am citit mi-a plăcut. Au fost câteva pasaje descriptive minunate şi... ei bine, Benjamin, eşti un scriitor foarte talentat. Dar n-ai nevoie să ţi-o spun eu.

— Mersi, Steve.

— Lucrul ciudat totuşi, dat fiind că eşti un scriitor atât de talentat, că ai nişte pasaje descriptive atât de reuşite şi toate alea... Lucrul ciudat totuşi e cât de... mă rog, cât de plictisitor a fost.

Abia după această remarcă se lăsă cea mai lungă şi mai şocată tăcere dintre toate. Nimeni nu ştiu ce să spună, dar îl auziră cu toţii foarte bine pe Elton John cântând „I’m Still Standing” în faţa Palatului Buckingham.

— Plictisitor? întrebă Benjamin într-un târziu, cu o voce tremurătoare. Bine. Nu mă aşteptam la aşa ceva, dar, dacă asta crezi...

— Nu mă-nţelege greşit, zise Steve. Ai avut o secţiune care chiar mi-a plăcut. Cea despre tine şi Cicely.

— A, da! spuse Philip. Pe aia am citit-o şi eu. Îmi place mult şi mie secţiunea. A fost scrisă cu adevărat din inimă, aşa mi s-a părut.

— Adică n-a fost plictisitoare?

— Chestia e că, mă rog, asta e marea poveste a vieţii tale, nu, Ben? Marea iubire. Cum ai cunoscut-o la şcoală, cum ai găsit-o, cum ai pierdut-o iar, cum a venit să te caute după nişte ani... Iar felul cum o spui... e altfel decât restul cărţii. Scrisul e la un cu totul alt nivel.

— Dar sunt numai două sute de pagini din toată povestea.

— Adevărat, dar... să ştii că două sute de pagini înseamnă o lungime bună pentru un roman. Mult mai bună decât cinci mii.

Secţiunea în cauză era într-un teanc de sine stătător, pe colţul de masă cel mai apropiat de Benjamin. Acesta îl luă şi-i răsfoi paginile.

— Ziceţi c-ar trebui să păstrez asta şi să... arunc restul?

— Bănuiesc c-ai putea s-o publici. Sunt sigur c-ai putea.

— Dar nu trebuia să fie separată de restul cărţii. Nici măcar n-are un titlu al ei.

— Sunt convins că putem să-i găsim un titlu.

— Scena aia, spuse Steve, când ea a plecat de trei sau patru ani, iar tu cumperi un disc de jazz, îl pui pe platan şi asculţi o piesă care te face să te gândeşti la ea. Cum îi zice? „Un trandafir fără spini”? E chiar frumoasă.

— Steve are dreptate. Şi uite-ţi şi titlul, spuse Phil.

— Mda, nu-i rău...

Cu cât Benjamin se gândea mai bine la idee – deşi nu prea îi venea să admită –, cu atât îi plăcea mai mult. Poate că fusese şi din cauza efortului de-a fi cărat genţile alea pline cu hârtii din parcare până la cârciumă, dar avea sentimentul puternic, chiar în clipa asta, că de fapt cartea era o povară la propriu, care-l cocârjase timp de treizeci de ani, dar care în seara asta îi fusese ridicată de pe umeri ca prin minune. Aproape că era prea frumos ca să fie adevărat; şi poate că tocmai din cauza asta se gândea întruna la obiecţii.

— Şi totuşi, n-o să vrea nimeni s-o publice vreodată.

— O public eu, spuse Philip.

— Tu?

— Da, eu. Sunt editor de carte.

— Cred c-aş prefera să-ncerc întâi la o editură ade... vreau să zic, la o editură mai mare.

— Sigur, zise Philip. Trimite-o la Faber. Trimite-o la Jonathan Cape. Ai fi nebun să n-o faci. Dar pe urmă, dacă n-o vor, ţi-o public eu. Chiar ar fi timpul să public şi ceva cumsecade.

Benjamin se arătă mişcat de generozitatea ofertei.

— Chiar ai face-o? întrebă el.

— Normal.

— Totuşi, parc-aş vrea să fie ceva serios – adică una dintre editurile mai cunoscute.

— Sigur. De la sine-nţeles.

Odată rezolvată problema, îşi întoarseră atenţia spre Paul McCartney, care tocmai se opintea într-o versiune mai degrabă aproximativă a lui „Let It Be” în faţa porţilor de la palat. Abia după câteva minute Philip îşi dădu seama că domnul Serkis nu prea luase parte la ultimele faze ale conversaţiei.

— Ce spui, Tom, eşti de acord cu noi? Crezi că Benjamin ar trebui să-ncerce să publice doar o parte?

— Păi, n-am citit partea aia, le aminti el.

— Nu, dar ai citit mult din celelalte.

— Adevărat, zise el mâhnit.

— Şi, pornind de la asta, ai şi tu vreun sfat?

— Dacă am vreun sfat pentru Ben pornind de la ce-am citit?

— Da.

Cântecul se încheie, publicul aplaudă, iar domnul Serkis îşi încreţi fruntea, îşi alese cuvintele cu grijă şi, întorcându-se spre Benjamin, îi spuse:

— Te-ai gândit vreodată să te-apuci de predat? Să ştii că nu-i prea târziu.

14.

Iulie 2012

Sophie stătea pe terasa unui bar din Vieux Port, savurându-şi al doilea pahar de rosé – anemiat destul de mult de cuburile de gheaţă care se topiseră repede în el –, când îi sună telefonul. Era Ian. O clipă se gândi să nu răspundă. Pe urmă îşi aminti că-i promisese să-l sune imediat după sosire şi uitase, iar acum se simţea vinovată. Aşa că răspunse:

— Bună!

— Unde eşti?

— În Vieux Port, cu un pahar cu vin.

— Înseamnă c-ai ajuns cu bine? Ziceai că mă suni.

— Da, scuze, am uitat.

— Mi-am făcut griji.

— Păi, dac-ar fi fost o bombă la bord, ar fi spus deja la ştiri.

— Ştiu. Îţi urmăream zborul oricum, pe FlightRadar.

— Ce frumos din partea ta să ai atâta grijă!

— Cum e camera?

— O cameră tipică de student.

— Marsilia cum e?

— Nu ştiu. Pân-acum am văzut doar căminele şi barul ăsta. Care e foarte drăguţ, trebuie să spun.

— Se aude muzică.

— Da, sunt câţiva băieţi cu o boxă care dansează rap în piaţă, la vreo douăzeci de metri. Cam aşa e oraşul.

— Ai mâncat?

— Cina e la nouă. Nu părea să se-ntâmple mare lucru, aşa că mi-am zis să vin aici de capul meu şi să beau ceva.

— Unde mănânci?

— La un restaurant.

O pauză.

— Mi-e dor de tine.

— Şi mie, spuse Sophie.

Fiindcă, la urma urmei, aşa se cuvenea să răspunzi când îţi spunea soţul că-i e dor de tine.

*

Le Quatorzième Colloque Annuel Alexandre Dumas[16] avea loc în a treia săptămână din iulie, la universitatea Aix-Marseille. O solicitare de lucrări circulase cu douăsprezece luni mai devreme, iar Sophie îşi trimisese capitolul din teza de doctorat despre portretele contemporane ale lui Dumas, fără să se aştepte să-i fie acceptat. Însă organizatorul conferinţei, François, îi răspunsese, în engleza lui încântător de cvasiperfectă, ca să-i spună că „obiectivul din acest an al conferinţei este să

[16] Al paisprezecelea colocviu anual Alexandre Dumas (fr.).

fie nu doar multidisciplinară, ci şi multilocaţională”, un enunţ care încă o nedumerea în anumite privinţe. Oricum, lucrarea îi fusese acceptată, asta era important, şi iat-o acum, la prima ei conferinţă universitară internaţională. Mai mult, ea se desfăşura pe malul Mediteranei, unde soarele strălucea necontenit, iar temperatura medie era de 32 de grade Celsius, pe când Anglia, chiar şi în iulie, continua să sufere de pe urma unor ploi torenţiale din cauza cărora ştafeta flăcării olimpice trebuise întreruptă pe durata ultimelor etape ale drumului de la Beijing la Londra.

Cina din acea seară de duminică era o masă în aer liber la un restaurant de pe o stradă abruptă şi aglomerată, care ducea spre Cours Julien[17]. Participanţii erau un grup multinaţional şi multilingv, cu invitaţi francezi, germani, italieni, turci, iranieni şi portughezi, plus un american: un bărbat gânditor, care vorbea încet, venea din Chicago şi era cam de vârsta lui Sophie. Îl chema Adam, prezenţa lui acolo era finanţată de o bursă specială pentru afro-americani şi se dovedi a fi un muzicolog care lucra în domeniul muzicii de film.

— E interesant, spuse ea, mulţumită să se trezească lângă el spre sfârşitul serii, când lucrurile deveniseră mai neprotocolare, iar oamenii începuseră să-şi schimbe locurile. Şi care e legătura cu Dumas?

— E destul de subţire, recunoscu el, dar o să susţin o comunicare despre coloanele sonore din *Cei trei*

[17] Inima cartierului boem al Marsiliei.

muschetari. Sper că tipii o să vadă în asta un fel de intermezzo mai lejer.

— Sună grozav. Sper c-o să fie multe videoclipuri. Apropo, care-i preferata ta?

— Fără spoilere, zise el. Dacă ţi-aş spune, n-ai mai avea nici un motiv să vii şi să asculţi.

— A, o să vin, răspunse Sophie. E clar c-o să fie atracţia săptămânii.

Pe urmă se gândi că spusese o prostie, nu în ultimul rând fiindcă sunase sarcastic, deşi nu asta îşi propusese. Dar Adam nu păru să se supere şi nici măcar să observe, aşa că nu mai dădu multă atenţie celor spuse. Se îmbăta deja cu aerul cald, cu mâncarea bună şi, peste toate, cu deplina uşurare a faptului că lăsa în urmă cerurile plumburii ale Angliei câteva zile.

*

Comunicarea lui Sophie era abia a doua care trebuia susţinută spre sfârşitul dimineţii de luni. Locul era Espace Fernand Pouillon din zona principală a campusului universitar, foarte aproape de gară. Sophie îşi dădu seama imediat că avea să fie o conferinţă fără timpi morţi şi bine organizată. Se adresă în engleză, cu o traducere în franceză a lucrării rulând pe ecranul din spatele ei. Vorbi o oră despre portretul lui Dumas făcut de Henry Powell. Întrebările de după ale publicului se dovediră profunde, la obiect şi numeroase: se întinseră până la începutul

prânzului şi un timp se simţi însufleţită de sentimentul succesului şi de entuziasmul colegilor cercetători.

Cu toate acestea, pe la jumătatea după-amiezii următoare îşi dădu seama că începuse deja să nu se simtă în largul ei printre atâţia specialişti în – dacă nu cumva fanatici ai lui – Dumas. Îşi aminti că, în fond, avea un motiv pentru care se hotărâse să nu mai aibă iubiţi din mediul universitar: obiceiul de-a se axa obsesiv pe un subiect, fără ca restul lumii să-i mai intereseze şi să le mai spună ceva. Şi se dovedi că Dumas oferea un spaţiu generos pentru obsesii: Sophie nu prea apreciase energia şi productivitatea individului, sutele de romane, milioanele de cuvinte, „asistenţii" angajaţi să-l ajute la scrierea cărţilor, scara absolut industrială a producţiei. Citise din el doar *Contele de Monte Cristo* şi (cu mulţi ani în urmă) jumătate din *Cei trei muschetari*. Majoritatea comunicărilor se ocupau, cum era firesc, de scrierile lui şi de texte despre el cu care ea nu era familiarizată, iar la micul dejun, la prânz şi la cină, subiectul de discuţie tindea să fie Dumas, Dumas şi iar Dumas. Marţi, la jumătatea unei prezentări cumplit de aride a pieselor lui (pe care oricum se părea că nu le citea nimeni la ora asta), hotărî că avea să sară peste restul programului de după-amiază şi să exploreze oraşul de capul ei.

Înţelegea acum la ce se referise François când îi scrisese despre conferinţă că era „multilocaţională". Intenţia, aşa cum le explicase tuturor la cina de duminică, era să nu limiteze conferinţa la campusul universitar din

Marsilia, ci să-i lase impactul să se facă simţit în întregul oraş şi chiar în întreaga regiune. Prezentarea lui Adam despre muzica de film, de exemplu, avea să fie ţinută la Conservatorul din Aix-en-Provence, la o jumătate de oră de drum. Principala comunicare de joi, despre conceptul de detenţie la Dumas, urma să aibă loc la Château d'If, chiar în celula unde scriitorul plăsmuise întemniţarea lui Edmond Dantès. Asta, în timp ce prezentările de marţi se ţineau la un centru artistic intitulat La Friche Belle de Mai, găzduit de o fostă fabrică de tutun din arondismentul trei. Furişându-se din amfiteatrul de lucru în mijlocul unui rezumat interminabil al intrigii din *Charles VII chez ses grands vassaux*[18], Sophie rămase pe loc câteva secunde în curte, clipind des din cauza soarelui puternic. Primul ei impuls fu să-l sune pe Ian. Se gândi la el ca la antidotul acestui univers academic îmbâcsit şi înţepat şi tânji brusc după măcar câteva minute de conversaţie normală cu el – numai că Ian nu răspunse la telefon. Nu conta – era pe cont propriu pentru restul după-amiezii, iar ăsta era un lucru bun în sine. Se uită prin librărie o vreme, ieşi să vadă şase skateri producându-se în parcul special amenajat şi apoi vizită una dintre sălile de expoziţie, spre a se pierde într-o serie de fotografii panoramice, puternic focalizate, în alb şi negru ale peisajelor citadine din Beirut.

După ce petrecu două ore în felul ăsta în centrul La Friche, luă un autobuz spre centru, pe La Canebière, şi apoi, coborând la staţia de metrou Noailles, porni în sus

[18] *Carol VII în vizită la marii lui vasali*, tragedie în cinci acte scrisă de Alexandre Dumas şi publicată în 1831.

spre Marché des Capucins, hoinărind la nimereală pe aceste străzi înguste, care se intersectau, fiecare plină de magazine unde se vindeau toate felurile de mâncare franţuzească şi africană, cu aerul încărcat de mirosul aţâţător al mirodeniilor familiare şi nefamiliare. Străzile erau ticsite de cumpărători, iar Sophie îşi dădu seama că amestecul ameţitor de culturi care-i conferea Londrei caracterul modern se găsea aici într-o formă chiar mai densă şi mai concentrată. Îi plăcea la nebunie. Simţea că în oraşul ăsta putea să se piardă.

*

Îi promisese lui Adam că în dimineaţa următoare avea să vină la prezentarea lui despre muzica de film. Organizatorii închiriaseră un autocar care-i duse pe autostradă până la Aix, iar apoi la Conservatorul Darius Milhaud, o clădire frumoasă şi liniştită, numită după cel mai cunoscut compozitor din regiune şi situată pe Rue Joseph Cabassol. Prezentarea lui Adam, ilustrată cu muzică şi secvenţe din filme, se dovedi inteligentă şi antrenantă, deşi Sophie auzi câţiva experţi fanatici în materie de Dumas bombănindu-şi reproşul că nu era suficient de la obiect pentru gustul lor. E adevărat, pe durata câtorva pasaje mai analitice o pierdu, dar accentul lui avea ceva mângâietor şi atrăgător, aşa că din când în când nu mai era atentă la prezentare şi se concentra pe accent. Şi gustă din plin marea dezvăluire de la sfârşit, făcută pe

jumătate în glumă, în care Adam susţinu că muzica cea mai sofisticată şi experimentală compusă pentru oricare dintre adaptările pentru ecran ale lui Dumas era, după părerea lui, coloana sonoră a lui Scott Bradley pentru *Cei doi muschetari*, un desen animat cu Tom şi Jerry din anii 1950.

După aceea, dornici să ia un prânz devreme, majoritatea participanţilor porniră în grabă pe aceeaşi stradă, în căutarea restaurantului unde le făcuse rezervare François. Însă Sophie avea nevoie la toaletă, iar când ieşi toată lumea plecase – toată lumea, în afară de Adam, care se oprise pe hol, stând de vorbă cu unul dintre profesorii tineri de la Conservator.

— A fost minunat, spuse Sophie, profitând de o pauză în conversaţia lor. Chiar am învăţat multe. Mulţumesc.

Însă pe Adam îl interesa cu totul altceva.

— Pianul ăsta, explică el, arătând spre un instrument mare, din lemn de trandafir, aflat într-un colţ al holului, e chiar pianul lui Milhaud, îţi vine să crezi?

Sophie măcar auzise de Darius Milhaud, dat fiind că era genul de compozitor care-l entuziasma mereu pe unchiul ei, Benjamin, însă nu ştia nimic despre el şi nu-i putea împărtăşi emoţia lui Adam.

— Chiar pot să cânt la el? îl întrebă el pe profesor.

— Sigur. Eşti invitatul nostru.

Se aşeză pe scăunel, ridică încet capacul şi spuse:

— E acordat special pentru alba-neagra?

Profesorul râse; Sophie nu.

— Iertare, zise el. Banc de muzicologi.

Iar apoi începu să cânte. Se părea că improviza: sunete tânguitoare, dulci-amărui, care o făceau să se gândească la Ravel şi Debussy, alternând cu muzica barurilor de noapte. Se apropie de ieşire în timp ce el cânta, privind strada, clădirile din piatră galbenă în lumina dimineţii. Aix era foarte diferit de Marsilia: liniştit, prosper, relaxant – şi poate un pic prea mulţumit de sine. Vizavi de Conservator se găsea o librărie unde se vindeau cărţi în engleză – avea ca simbol un ceainic colorat ca steagul Angliei. Muzica lui Adam continua să se reverse pe uşa deschisă până în stradă. Sophie o auzea bine. Apoi se opri şi-l auzi pe Adam mulţumindu-i profesorului şi luându-şi rămas-bun, după care se trezi cu el lângă ea.

— Bravo! exclamă Sophie, întorcându-se spre el. Am ascultat de-aici. Cânţi foarte frumos.

— Mulţumesc, zise el, dar, dată fiind sfiala – sau modestia – despre care ea începea să-şi dea seama că-i era tipică, nu ştiu ce să facă mai departe cu complimentul.

— Frumoasă librărie! Vrei să intrăm?

Mai târziu, Sophie nu reuşi să decidă ce anume le conferi următoarelor câteva minute o calitate atât de aparte în memoria ei. Poate că atmosfera din librărie, pe deplin senină şi nepământeană, cu ei doi ca singuri clienţi. Poate că, după părerea ei, puţine lucruri erau atât de intime ca prezenţa a doi oameni care se uită împreună la cărţi. Poate că atenţia disponibilă şi zâmbitoare a femeii din spatele tejghelei, care-i salutase foarte politicos – şi

într-o engleză atât de bună – şi care părea să-i considere un cuplu. Poate că era din cauză că, în clipa când puse mâna pe un exemplar din *Amurgul Otterilor* de Lionel Hampshire şi-i spuse lui Adam „Dumnezeule, e peste tot”, nu avu nici o importanţă că nu înţelesese poanta şi râsese oricum. Poate că era din cauză că, în clipa când puse el mâna pe o carte de un autor american de al cărui nume Sophie nu auzise şi zise „Asta a scris-o taică-meu”, fu cum nu se poate mai logic că e băiatul unui scriitor. Indiferent de motiv, odată ce ea cumpără cartea şi îşi luară amândoi la revedere de la proprietăreasa librăriei, ai cărei ochi străluceau cu înţeles din spatele unor şuviţe de păr castaniu, iar ei ajunseră pe stradă şi se îndreptară spre restaurant, ceva se schimbase deja între ei – o mutare aproape imperceptibilă a centrului de gravitaţie.

*

Sophie îl evită pe Adam în următoarea zi şi jumătate şi îşi petrecu timpul singură, descoperind şi mai mult din Marsilia, aventurându-se în enclavele de coastă Malmousque şi Vallon des Auffes şi petrecând trei sau patru ore în sanctuarul de beton nefinisat La Cité Radieuse, cea mai cunoscută dintre clădirile de apartamente ale lui Le Corbusier. (Avea o slăbiciune pentru arhitectura brutalistă şi, deşi era emoţionată – ca toată lumea – când vedea cum prinde formă noua Bibliotecă din Birmingham, spera ca Biblioteca Centrală

John Madin’s, o capodoperă din anii 1970, să nu fie demolată.) Li se realătură participanţilor la conferinţă abia joi după-amiază, când trebuiau să meargă la Château d’If. Era mai cald ca niciodată – treizeci şi şase de grade –, iar reflectarea soarelui pe apele din Vieux Port era orbitoare. Drumul dură puţin peste douăzeci de minute: la început vaporaşul ieşi pufăind încet din Vieux Port, pe lângă Fort Saint-Jean şi uriaşul şantier din apropierea apei, unde lucrările la noul şi ultramodernistul Muzeu al Civilizaţiilor Marine şi Mediteraneene erau în ultima fază, pentru ca apoi să prindă viteză în timp ce pasagerii se îndreptau spre insula If, trecând pe lângă nave de croazieră masive din toată lumea, trase la ancoră în port peste zi, şi amatori de distracţie care se intersectau cu ei în şalupe şi făcând schi nautic, fiindcă era vârful sezonului turistic, iar Sophie avea impresia stranie şi deconcertantă că era la muncă (într-un fel) printre vilegiaturişti. Făcură o traversare calmă şi, pe măsură ce castelul se vedea tot mai aproape, constată că-i venea greu să şi-l imagineze ca pe o fortăreaţă strategică sau – aşa cum funcţionase mai târziu – ca pe o închisoare din care era cu neputinţă să scapi. Astăzi, cu turnurile şi parapetele lui scăldate într-un alb cremos de soarele Mediteranei, părea cu totul inofensiv şi primitor. O atracţie turistică – peste măsură de frumoasă.

Vederea castelului pe când se apropiau cu toţii de el nu o pregătise totuşi pe Sophie pentru priveliştea oraşului şi a coastei pe care avea să i-o ofere, la rândul lui, castelul odată ce urcai pe scările abrupte în spirală până la terasa

de pe acoperiş. Văzu întreaga Marsilie aşternându-i-se în faţă, cu amestecul de clădiri foarte vechi şi moderne, cu şirurile blocurilor de apartamente spre vest, cu sălbăticia înverzită şi stâncile ameţitoare din Calanques spre est şi, dominând priveliştea, turla impunătoare de la Basilique de Notre-Dame. Între castel şi această imagine se întindea marea, vălurindu-se molcom, scânteind sub soare, într-un ultramarin bogat şi pefect până în străfunduri. Şi toate astea erau scăldate în *lumină*: da, îşi dădu ea seama, ăsta era lucrul care le lipsea în Anglia, ăsta era factorul care făcea ca tot ce era aici să pară atât de strălucitor, atât de senzual, atât de plin de energie, atât de inevitabil de *viu*. Ce existenţă palidă şi nefericită păreau să aibă cu toţii, prin comparaţie, în ţara căreia era silită să-i spună „acasă”! Din Marsilia la Birmingham, din Marsilia la Kernel Magna: locurile astea nu păreau să aparţină unor ţări diferite, nici măcar unor planete diferite, ele păreau să aparţină unor ordini de existenţă diferite. Lumina aceasta o făcea să se simtă vie aşa cum nu mai simţise de ani buni – poate din copilărie. Colegii ei de pe terasă erau ocupaţi să facă fotografii din toate unghiurile şi din toate poziţiile favorabile, însă Sophie ştia că nu aveai nimic de câştigat din asta, aşa că-şi ţinu telefonul în geantă. Nici o dispunere a pixelilor nu putea să capteze emoţia acestui moment, senzaţia asta cu totul nouă şi intensă că eşti viu cu adevărat.

Castelul se închidea publicului la cinci şi jumătate: participanţilor li se garantase accesul unic şi – îşi închipuia

ea – fără precedent încă două ore. La ora şase, pe când turiştii se strângeau pe chei pentru ultimul vaporaş care se întorcea la Marsilia, ei se îndreptară spre celula de la parter, numită după Edmond Dantès, nefericitul erou al lui Dumas. Era o cameră adâncă, dar ciudat de spaţioasă, cu pardoseală de piatră şi cu o frumoasă rază de soare care pătrundea pe o fereastră aflată în partea de sus a zidului. Aici îşi organizase prezentarea în PowerPoint vorbitorul principal, Guillaume, care vorbi mai mult de o oră despre *L'Incarcération comme métaphore de la paralysie psychologique*[19]. Pe Sophie o interesă şi o impresionă prezentarea, dar era nerăbdătoare să plece din celulă şi să iasă din nou – să iasă în lumina înserării.

La şapte şi jumătate li se dădu de ales. Vaporaşul avea să-i ducă înapoi la Marsilia şi la restaurantul unde li se făcuse rezervare pentru seara aceea; dar putea şi să facă un ocol pe la celelalte insule din Arhipelagul Frioul, la câteva sute de metri peste apă. Cine voia putea să debarce în portul Ratonneau, iar de acolo să ia una dintre ambarcaţiunile publice înapoi spre oraş, ceva mai târziu în timpul serii.

Majoritatea participanţilor aleseră să se întoarcă imediat la Marsilia; erau incitaţi de prezentarea lui Guillaume şi abia aşteptau s-o discute la cină. Totuşi Sophie, Adam şi încă trei îşi manifestară curiozitatea de-a vizita şi celelalte insule, aşa că fură lăsaţi acolo după câteva minute.

---

[19] Încarcerarea ca metaforă a paraliziei psihologice (fr.).

Insulele Ratonneau şi Pomègues erau legate printr-un drum lung, de piatră, apropiat de micul port unde debarcară, pe un chei pe care se găseau magazine şi baruri. Ceilalţi trei se îndreptară imediat spre unul dintre baruri, nedorindu-şi altceva decât să bea un pahar în aer liber, pe când seara devenea în fine ceva mai răcoroasă.

— Ce zici? întrebă Sophie? Mergem cu ei?

— Nu ştiu... spuse Adam. Aş avea chef să mă plimb. Pe-aici pe undeva n-ar trebui să fie şi o plajă?

Se uitară pe o hartă fixată pe zidul portului şi pe urmă porniră pe un drum drept şi prăfuit care pleca din port spre La Calanque de Morgiret. Era clar că mergeau contra curentului de vizitatori, fiindcă un flux neîntrerupt de oameni – perechi, familii, grupuri de tineri gălăgioşi – trecea pe lângă ei din direcţia opusă, ducând prosoape şi genţi de plajă. Ratonneau era o insulă stâncoasă, cu un peisaj atât de sărăcăcios ca vegetaţie, încât părea aproape selenar. Nu trecu mult şi Sophie începu să simtă nişte gâdilături pe gâtul uscat, iar căldura încă era intensă, chiar şi la ora asta. Dar nu le trebuiau decât câteva minute să ajungă la mica plajă de pietriş unde câţiva oameni încă înotau sau făceau scufundări în apa caldă şi turcoaz.

— Păcat că nu ne-am luat costume de baie! spuse Adam, privind marea de pe povârnişul de deasupra plajei şi ferindu-şi ochii cu mâna de razele joase ale soarelui care apunea.

— La asta mă gândeam şi eu, zise Sophie, deşi pe de o parte se simţea uşurată: era conştientă acut de albeaţa propriului corp sub rochia uşoară, de vară.

Mai urcară puţin pe o cărare abruptă şi şerpuitoare, care-i duse la o creastă de piatră, sus, deasupra plajei. Chiar şi drumul ăsta îi obosi, aşa că găsiră un pietroi neted pe marginea cărării şi se aşezară imediat, recunoscători că măcar aici adierea dinspre mare făcea căldura mai uşor de suportat.

După o tăcere lungă, cuviincioasă, Sophie spuse:

— Am început să citesc cartea tatălui tău.

— Da?

— Foarte bună. Parcă are ceva din Updike.

— Au fost câţiva care au mai spus asta. Nu-i place Updike, zâmbi Adam. Dar măcar ar fi mulţumit că nu l-ai comparat cu James Baldwin. Adevărul e că taică-meu e genul de om capabil să transforme orice compliment într-o insultă. N-aş spune că e foarte simplu să trăieşti cu el.

— Sunteţi apropiaţi?

— Nu l-am mai văzut de doi sau trei ani, zise Adam. El şi mama s-au despărţit de ceva vreme. Spre marea uşurare a mea şi a soră-mii. Se certau tot timpul. A fost... intens.

Având grijă să nu se uite direct la Sophie, îi spuse:

— Bănuiesc că vii dintr-un alt tip de familie. Pari... Mă rog, pari în general calmă.

— Da, părinţii mei nu se ceartă de-adevăratelea. Mai degrabă par să trăiască într-o stare permanentă de... nu ştiu cum să-i spun. Indiferenţă semiostilă.

Adam râse.

— Sună foarte englezesc.

— Da, exact aşa şi e. Rămân calmi şi-şi văd de viaţă, deşi maică-mea...

Se întrerupse, nevrând să mai continue.

— Şi tu?

— Eu?

— Căsnicia.

Adam se uită la verigheta ei.

— Cum ţi se potriveşte?

— A! E cam devreme să spun. Au trecut doar trei luni...

— Aha, atât de recent? Felicitări!

— ...dar deocamdată e bine. Foarte bine. Mă simt foarte... legată.

— Excelent! Mă bucur pentru tine. Şi pentru el.

— Ian. Îl cheamă Ian.

— Şi ce face?

— Predă.

— Normal. Istoria artei?

— Nu. Îi învaţă pe oameni să conducă în siguranţă. Aşa ne-am cunoscut. La una dintre orele lui.

— Serios? Nu mi te imaginez ca şoferiţă periculoasă. Ai vreo înclinaţie spre exces pe care nu ne-ai arătat-o?

— Nu, spuse Sophie, poate mai gânditoare decât ar fi fost cazul la o asemenea întrebare. Nu cred.

Probabil că rămaseră acolo o jumătate de oră sau mai mult – suficient cât să prindă apusul în toată gloria lui tihnită. În spatele lor, pe partea cealaltă a insulei, se ridica luna, radiind destulă lumină ca să-i ajute să meargă uşor pe cărare, când începu să li se facă foame şi plecară în căutarea portului şi a restaurantelor lui. Nu-i mai găsiră pe ceilalţi participanţi la conferinţă: o *navette* tocmai pornise spre Marsilia, conform orarului, şi poate că se hotărâseră s-o ia. Următoarea ambarcaţiune pleca abia peste o oră, dar oricum nu era nici o urgenţă: ultima pleca la miezul nopţii.

Găsiră un bar liniştit lângă apă şi comandară *moules marinières* cu *panisses*, o *salade Niçoise* şi o carafă de vin rosé cu multă gheaţă. Când terminară de mâncat era zece şi jumătate, mai plecaseră două vaporaşe şi începeau să simtă că rămăseseră aproape singuri pe insulă.

— Ce linişte e-aici! spuse Sophie. Nu-mi vine să cred că suntem la doar douăzeci de minute de oraş. Parc-ar fi altă lume.

— Mai vrei să bei ceva? întrebă Adam.

— Nu. Hai să ne-ntoarcem pe plajă.

Apa era mai calmă acum şi se aşternea întunecată, primitoare şi luminată doar de dâra de lumină a lunii care se întindea spre orizont. Nici Adam, nici Sophie nu vorbiră şi nu sugerară ce să facă mai departe; deciseră cu totul spontan şi de acord să-şi lepede hainele, să calce anevoie pe pietre până la marginea apei şi să se arunce în mare. Spontan şi cast: nici unul din ei nu se uită la celălalt până

când nu ajunseră în apă până la gât, deşi Sophie încă reuşea să aibă, nu se ştie cum, un sentiment acut al diferenţei de culoare dintre pielea ei şi a lui. Nu mai făcuse niciodată baie goală-puşcă şi nu avea idee ce plăcut era să simţi apa caldă încă pe pielea dezgolită. Era o înotătoare bună – spre deosebire de Adam, pare-se, care rămase ghemuit unde apa era mai mică, pe jumătate înotând, pe jumătate mergând –, aşa că se îndreptă voiniceşte spre gura golfuleţului, în partea cea mai îndepărtată şi mai adâncă a intrării, părându-i-se înţelept să se îndepărteze cât mai mult de el. Acolo înotă încoace şi-ncolo, trecând dintr-o parte stâncoasă în alta de zece ori sau mai mult, iar apoi, când începură s-o doară mâinile şi picioarele, se răsuci şi rămase pe spate câteva minute, privind luna şi stelele şi spunându-şi că nu mai fusese niciodată atât de fericită, atât de împăcată cu sine, atât de contopită cu apa şi cu aerul. Închise ochii, simţi adierea blândă a mistralului mângâindu-i faţa şi se abandonă îmbrăţişării mării; pasivă, încrezătoare, fără să opună rezistenţă.

Vorbiră foarte puţin după aceea, chiar şi în vaporaşul de la miezul nopţii care-i aduse înapoi la Marsilia. Seara lor împreună era vrăjită şi ştiau amândoi că, dac-ar fi spus ceva, ar fi destrămat vraja.

Era aproape unu când ajunseră la căminele unde erau cazaţi delegaţii la conferinţă. Camerele lor erau la capetele opuse ale aceluiaşi coridor.

În faţa uşii, Sophie se întinse şi-l sărută pe obraz.

— Noapte bună, zis ea. A fost frumos.

— Chiar a fost, murmură el şi, când vorbi, gura păru să-i mângâie faţa până se lipi de a ei.

Ceea ce era OK, îşi spuse Sophie, fiindcă, până la urmă, ce era ăsta, dacă nu un sărut prietenesc de noapte bună? Gura lui era deschisă, a ei la fel, şi era OK. Simţi un fior în tot corpul când li se întâlniră limbile. Dar era OK. Era doar un sărut prietenesc de noapte bună. Deşi părea să ţină destul de mult. Iar acum mâna lui se mişca, se mişca încet, dar hotărât pe corpul ei, nemaiatingându-i spatele într-o îmbrăţişare uşoară ca fulgul, ci urcându-i acum pe burtă spre sân, spre sânul stâng, unde zăbovi, unde îi permise ea să zăbovească, împingându-se mai hotărât în el, astfel încât, fără să vrea, mâna lui îi apăsa şi mai tare sânul, iar senzaţia era delicioasă, îi trimitea valuri de plăcere în corp, iar ea nu mai voia nimic, în clipa asta, decât să se lase în voia valurilor, să cedeze...

...dar nu. Nu nu nu nu nu. Nu era în regulă. Nu era OK. Ăsta nu mai era un sărut de noapte bună. Îl împinse dintr-odată şi se sprijini de uşă, gâfâind şi tot mai roşie la faţă. Se uită în podea, el privi pe coridor, tot respirând din greu, şi apoi Sophie îşi trecu mâinile prin păr şi spuse:

— Uite, e...

— Ştiu. Am...

— Nu putem să facem asta. Sunt...

— E-n regulă. Nu trebuia să...

Acum ea îl privi, el îi întoarse privirea, iar în ochi li se citiră tristeţe, furie şi frustrare.

— Bine.

— Dap. Bine. Păi, noapte bună.

— Noapte bună, spuse Sophie, după care descuie repede uşa, o închise în urma ei la fel de repede şi apoi rămase cu spatele la ea pentru ceea ce i se păru o veşnicie, cu lacrimile jucându-i în ochi, în timp ce aştepta să respire din nou normal.

*

Vineri dimineaţă avu loc o singură sesiune – o sesiune în plen, pentru ca participanţilor să li se reamintească toate comunicările prezentate în timpul săptămânii, să ia cunoştinţă şi să tragă concluzii. Adam nu era acolo. Nu fusese nici la micul dejun. Sophie se gândise şi ea să sară peste micul dejun, dar până la urmă ar fi părut o prostie – ea şi Adam erau adulţi şi nu exista nici un motiv de jenă sau de tensiune între ei de dimineaţă. Nu fusese trecută nici o graniţă nepermisă în noaptea trecută; se retrăseseră la timp. Şi-atunci unde era acum, dimineaţa? De ce locul lui din amfiteatru era gol?

— S-a întors cu trenul la Paris, îi spuse François în pauza de cafea. Se pare c-a avut o urgenţă acasă. A zis că ia primul avion spre State.

Înainte să se reia sesiunea de dimineaţă, Sophie îi trimise un e-mail simplu – *Nu trebuia să faci asta! Scrie-mi* –, dar nu primi răspuns.

Avionul ei de sâmbătă dimineaţă ateriză la Luton pe la ora prânzului. Ploua cu găleata. Cerul era înnorat şi

plumburiu. Trenul spre Birmingham nu circula din cauza unor intervenţii tehnice planificate, iar autobuzele aveau să ofere transport provizoriu alternativ între Kettering şi Nuneaton.

„Transport provizoriu alternativ”, „Kettering”, „Nuneaton”. Oare existau cinci cuvinte mai demoralizatoare în limba engleză (sau în oricare alta)?

În timp ce autobuzul îşi croia drum prin traficul de weekend, greu şi sincopat, dintre aceste oraşe din Midlands, Sophie se gândi – încercând întruna să n-o facă – la seara de joi, de pe insulele din Frioul. Apa mângâindu-i pielea. Desenul stelelor pe cerul nopţii. Drumul cu vaporaşul înapoi spre Marsilia, sub clar de lună, statul pe puntea de sus, în aer liber, coapsa lui Adam atingând-o uşor pe a ei. Iar apoi auzi în minte vocea lui Naheed în seara nunţii, la masa festivă din cort, pe când vorbea despre şofat şi despre felul în care *La fiecare câteva minute ajungi la o intersecţie şi trebuie să alegi. Şi fiecare alegere pe care o faci poate să-ţi schimbe viaţa.*

Se făcuse patru după-amiaza pe când se opintea pe panta dintre Gara New Street şi Centenary Square, trăgând după ea trollerul cu lenjerie folosită, magnetul de frigider din Marsilia şi o sticlă de pastis ca amintire. Norii erau mai groşi, mai întunecaţi şi mai denşi ca niciodată, iar scheletul neterminat al noii Biblioteci din Birmingham îi răsări în faţă. Luminile erau deja aprinse în apartament. Ian stătea la fereastră şi o căuta din priviri.

15.

Vineri, 27 iulie 2012, la nouă seara:

Sophie şi Ian stăteau unul lângă altul pe canapeaua din apartament, uitându-se la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Colin Trotter era singur în casa din Rednal şi stătea în fotoliu, uitându-se la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Helena Coleman era singură în casa din Kernel Magna şi stătea în fotoliu, uitându-se la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Philip şi Carol Chase, laolaltă cu Patrick, fiul lui Philip, şi cu Mandy, soţia lui, stăteau în camera de zi a casei lor din King’s Heath, cu mâncare chinezească adusă la comandă, şi se uitau la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizor.

Sohan Aditya era singur în apartamentul lui din Clapham, stătea tolănit pe canapea, se uita la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice şi le trimitea SMS-uri prietenilor.

Christopher şi Lois Potter, în toiul vacanţei lor liniştite de plimbări prin Zona Lacurilor, se uitau la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizorul din vila închiriată.

Doug Anderton, fiica lui, Coriander, şi fiul lui, Ranulph, stăteau fiecare în câte o cameră din casa lor din Chelsea şi se uitau la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice la televizoare separate.

Benjamin era singur în casa-moară, stătea la masa de lucru din birou şi îşi revizuia romanul, ascultând un cvartet de coarde de Arthur Honegger.

*

Sophie nu avea mari aşteptări de la un asemenea spectacol. Dacă Ian se simţea atras instinctiv de tot ce avea legătură cu sportul, ea îl respingea tot instinctiv. Faptul că Londra găzduia Jocurile Olimpice din 2012 nu-i spusese niciodată mare lucru, iar acum, dat fiind că nu locuia acolo, îi spunea şi mai puţin. Ţinea demonstrativ o carte deschisă în poală (de fapt, *Contele de Monte Cristo*, pe care o recitea) când începu transmisiunea: o modalitate deloc subtilă de a-i transmite lui Ian că era dispusă să stea cu el cât timp se uita, dar că nu avea de gând să-i urmeze exemplul. Presupunea că o mulţime de oameni în maiouri şi şorturi aveau să defileze pe o pistă de alergări timp de trei ore, pe acorduri de muzică de fanfară şi cu Regina făcându-le cu mâna.

— Nici măcar Danny Boyle nu poate să facă ceva interesant din asta, zise ea.

Dar se înşela. Festivitatea începu cu un film de două minute: o călătorie pe repede înainte pe Tamisa, de la

izvoare până în inima Londrei. Pe când camera gonea pe suprafaţa apei, pe o muzică electronică rapidă şi ritmată, trecând pe lângă trei personaje din *Vântul prin sălcii* şi având în coloana sonoră fragmente din „God Save the Queen” cu Sex Pistols şi tema principală din *EastEnders*, interesul academic al lui Sophie se trezi la viaţă. Îşi dădu seama că era vorba de o montare inteligentă: trebuiau căutate o mulţime de trimiteri intertextuale.

— De ce zboară un porc peste centrala electrică de la Battersea? îl întrebă ea pe Ian.

— Întreabă-mă să te-ntreb, răspunse el.

*

— Ştii ce-i asta, nu? spuse Phil încântat, arătând spre ecran cu un beţigaş. E o aluzie la Pink Floyd. *Animals*. Albumul lor din 1977.

— Doar tu puteai să ştii chestia asta, zise Carol.

— Eu şi încă vreo câteva milioane, răspunse el, înfigând beţigaşul într-un crevete.

Uneori ignoranţa soţiei lui în materie de muzică îl îngrijora.

*

Secvenţa de deschidere i se păru mult prea derutantă şi frenetică Helenei. Spera că nu avea să fie toată festivitatea aşa. Dar se destinse întru câtva când, în

secvenţa următoare, apărură patru coruri, din toate cele patru ţări ale Regatului Unit, fiecare intonând câte un imn. Tânărul care cântă „Ierusalim” în varianta solo pe stadion avea o voce dumnezeiască, iar scenele de viaţă rurală jucate în interiorul arenei erau foarte relaxante şi fermecătoare. Apoi intrară câteva trăsuri care aduseră actori costumaţi în industriaşi victorieni, iar pe Helena o reapucară năbădăile. O parte dintre oamenii de afaceri erau interpretaţi de actori negri. De ce trebuiau să facă *asta*? De ce? Chiar nu mai aveau nici un respect pentru istorie?

*

— Uau...

Sohan observase că secţiunea din festivitate care-i înfăţişa pe industriaşi se intitula „Pandemoniu”. Îi trimise imediat un SMS lui Sophie.

Ai văzut? Pandemoniu! L-au scos de la naftalină pe Humphrey Jennings!

*

Sophie răspunse:

Uluitor. Şi cu totul neaşteptat pentru mine.

— Cui îi scrii? întrebă Ian.

— Lui Sohan, spuse ea.

— Despre ce? Nu poţi să te concentrezi la asta?

— Exact despre asta îi scriu. Tocmai mi-a arătat că toată secţiunea asta se bazează pe o carte mai degrabă obscură, care se cheamă *Pandemoniu*, de Humphrey Jennings.

Ian o privi fără expresie.

— A fost un realizator de filme documentare în anii 1940.

— Aha. Bun.

Ian se opri şi căzu pe gânduri.

— Voi doi aveţi foarte multe-n comun.

O sărută.

— Slavă Domnului că-i gay!

*

La fel ca Sophie, Doug tratase festivitatea de deschidere cu scepticism. La fel ca ea, o urmări cu o admiraţie crescândă, care după puţin timp ajunse în pragul veneraţiei. Dimensiunile spectacolului, originalitatea lui – şi uneori, *stranietatea* –, imaginea maiestuoasă a coşurilor de fabrică ridicându-se din imitaţia de Glastonbury Tor[20], puterea hipnotică şi din ce în ce mai mare a muzicii din lumea subpământeană... Acest imn excentric în cinstea moştenirii industriale a Angliei era ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat, însă avea ceva teribil de tulburător şi persuasiv... Ceva esenţialmente *adevărat*,

[20] Turn din vârful unui deal înalt de 158 de metri, în apropierea localităţii Glastonbury, din sud-vestul Angliei.

de fapt. Iar în timp ce se uita simţi o emoţie pe care n-o mai încercase de ani buni – poate că n-o încercase niciodată cu adevărat, dat fiind că crescuse într-o familie unde toate expresiile patriotismului fuseseră considerate suspecte: mândrie naţională. Da, de ce să n-o recunoască pe faţă, în clipa asta se simţea mândru, mândru că era englez, mândru că făcea parte dintr-o naţie care nu numai că reuşise lucruri atât de măreţe, dar acum era în stare să le celebreze cu atât de multă încredere, ironie şi modestie.

Simţea că era rost de un editorial pe tema asta. Categoric.

*

Şi lui Colin îi plăcu sărbătorirea istoriei Angliei. Îi plăcu poemul recitat de Kenneth Branagh. Singurul lucru care-l enervă fu că trebuiră să facă o trimitere la sosirea navei *Windrush* şi la primii emigranţi jamaicani din Anglia.

— Păi, se putea? bombăni el în halba de bere de îndată ce-i văzu pe actori. Afurisita de brigadă a corectitudinii politice e din nou în acţiune...

*

Deocamdată, incredibil, Sophie părea mai atentă la festivitate decât Ian. După câteva minute, el deveni agitat, se ridică să mai aducă nişte beri din frigider şi goli o pungă de chipsuri într-un bol.

— Nu-ţi place? întrebă ea.

— Cum să nu? zise el. Am prins ideea. Anglia a făcut şi-a dres.

Păru şi mai puţin impresionat când următoarea secvenţă – un scurt moment înregistrat, cu titlul „Happy and Glorious” – începu cu imagini filmate de sus ale Palatului Buckingham. Însă apoi văzu pe cineva intrând pe uşile palatului, îmbrăcat în smoching, cu umerii legănându-i-se într-un gest de încredere suavă şi virilă, şi îşi dădu seama cine era – James Bond sau, în orice caz, Daniel Craig. Cea mai recentă întrupare a lui Bond pe ecran. Ian se aşeză la loc lângă Sophie, aplecându-se în faţă pe canapea, dintr-odată atent. Bond se plimbă prin sălile de recepţie ale palatului până ajunse în faţa unei actriţe care-o juca pe Regină, aşezată la masa de lucru şi cu spatele la el. Abia atunci se întoarse şi de fapt nu era o actriţă. Era chiar Regina. „Bună seara, domnule Bond”, spuse ea rigid şi era clar că nu avea să ofere cea mai naturală interpretare din lume, cu toate că se juca pe sine, dar, orişicât – o convinseseră pe Regină, pe Regina Angliei în morţii mă-sii, să ia parte la un film pentru festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice, şi de fapt era *şi* mai bine, fiindcă următorul lucru care se întâmplă fu că Regina ieşi după Bond din palat şi se sui cu el într-un elicopter, iar pe urmă elicopterul decolă şi-l filmară ridicându-se mult deasupra Palatului Buckingham şi mult deasupra Londrei, pentru ca în scurt timp să înceapă să coboare spre Stadionul Olimpic, după care avu loc cea mai tare poantă

dintre toate, un lucru cu adevărat genial, fiindcă, din câte se părea, Regina şi James Bond săreau împreună din elicopter şi ajungeau cu paraşuta pe stadion şi, în timp ce se auzea coloana sonoră a filmelor cu Bond, paraşuta i se deschise şi se dovedi a fi un uriaş steag al Angliei, într-un omagiu adus uimitoarei secvenţei de început din *Spionul care mă iubea*, iar efectul tuturor acestor elemente – Regina! James Bond! Steagul Angliei! – fu să-i provoace lui Ian un puseu aproape orgasmic de emoţie patriotică, aşa că sări în picioare şi strigă „Da! Da! Da!”, după care se aruncă lângă Sophie, prinzând-o într-o îmbrăţişare strânsă şi acoperind-o cu sărutări.

*

Când începu muzica secţiunii următoare, lui Philip nu-i veni să creadă. O recunoscu imediat – acea linie melodică inconfundabilă şi hipnotică, împreună cu măsura ei curioasă, muzica pe care o ascultase de sute de ori, de mii de ori, muzica pe care o iubea din toată inima, deşi în ultimele patru decenii presiunea socială îl obligase să păstreze secretul asupra acestei iubiri, îl făcuse să simtă că, dacă-ţi declarai iubirea pentru ea însemna să devii batjocura celorlalţi sau măcar să fii văzut ca un ins în permanenţă demodat. Dar iat-o! Difuzată în întreaga lume, prezentată ca un exemplu a tot ce avea cultura engleză mai bun. Răzbunare! În sfârşit, răzbunare!

— Mike Oldfield! strigă el, împrăştiind orez peste tot pe covor. Ăla e Mike Oldfield! Iar asta e *Tubular Bells*!

Scoase telefonul, se repezi într-un colţ mai tăcut al camerei şi-l sună pe Benjamin. Când i se răspunse, Philip auzi muzică în fundal, dar era cu totul altceva, nimic îndurerat şi distonant. Un cvartet de coarde, din câte se părea.

— Nu te uiţi? întrebă el.

— La ce să mă uit? spuse Benjamin.

— La festivitatea de deschidere a Jocurilor.

— E-n seara asta?

— Ah, pentru Dumnezeu! Dă drumul la televizor.

— Nu, nu prea am chef. Lucrez în seara asta.

— Lasă vorba! Dă-i drumul!

Benjamin tăcu, impresionat de caracterul imperios al vocii lui Philip.

— Bine, în regulă.

Philip auzi cum se opreşte cvartetul de coarde şi se deschide televizorul. După câteva secunde Benjamin zise:

— Drace! Ăsta-i Mike Oldfield?

— Exact. Mike Oldfield. Mike Oldfield!

— Ce caută acolo?

— Cântă *Tubular Bells*, ce crezi că face?

— Dar de ce?

— Fiindcă în sfârşit – *în sfârşit* – şi-a dat cineva seama ce geniu e. Un mare compozitor englez! Am avut dreptate tot timpul ăsta amândoi!

Benjamin aproape că văzu zâmbetul de triumf din vocea prietenului său.

— Bun, am plecat. Uită-te la restul festivităţii – e senzaţional.

Punând telefonul pe braţul fotoliului, Benjamin se aşeză în faţa televizorului şi privi în treacăt scena ciudată care avea loc acolo. O mulţime de oameni în uniforme de infirmieri şi de copii în pijamale ţopăiau întruna pe nişte paturi uriaşe ca pe plasa elastică, în timp ce pe fundal continua să se audă *Tubular Bells*. Majoritatea privitorilor ar fi putut să-i spună că secţiunea asta trebuia să fie un elogiu adus sistemului naţional de sănătate; şi probabil că Benjamin ar fi putut de fapt să-şi dea seama şi singur, dacă s-ar fi concentrat, însă n-o făcu. Se întorsese deja cu gândul la jumătatea anilor 1970, la doi-trei ani după ce ieşise albumul lui Mike Oldfield, când el şi prietenii lui îl ascultau în sala de la Liceul King William şi purtau discuţii interminabile şi plicticoase pe marginea lui. Doug, care pe vremea aceea asculta îndeosebi discurile de la Motown, nici măcar nu se mai ostenea să-şi ascundă dispreţul. Pentru ceilalţi, în schimb, era un text muzical sacru. Îşi aminti o pauză de prânz – da, era uluitor cum îţi reveneau imaginile astea uneori, cu o limpezime de cleştar, era ceva aproape proustian în toată povestea, fără îndoială că muzica de la TV fusese declanşatorul –, oricum, el şi Harding ascultau *Tubular Bells*, de fapt chiar fragmentul ăsta, partea introductivă – şi începuseră o ceartă prostească din cauza măsurii: Benjamin îşi aminti acum că

Harding insista că nu avea nimic ciudat, era un tempo obişnuit, iar Benjamin insista şi el, Nu, nu asculţi atent, e în 15/8, iar pe urmă intervenise şi Philip, care spusese, De fapt, nu, nu e chiar atât de complicat, lipseşte doar câte un tempo din a doua măsură în fiecare frază de patru măsuri, aşa că schema e 4/4 – 3/4 – 4/4 – 4/4, şi da, asta însemna că erau tipare de câte cincisprezece timpi, dar nu era totuna cu 15/8, nu era acelaşi lucru, însă pe urmă Harding spusese că erau idioţi amândoi, habar n-aveau pe ce lume sunt – încerca întotdeauna, îşi dădu seama Benjamin acum, să agite lucrurile, încerca doar să provoace necazuri –, aşa că până la urmă se duseseră cu discul la profesorul de muzică, domnul Sill, iar el îl ascultase şi dăduse un răspuns cu totul diferit, ceva şi mai complicat, după care mai scosese câteva discuri şi-i pusese să identifice măsurile, începând cu „Mars, the Bringer of War" de Holst (5/4) şi trecând apoi la *Ritualul primăverii*, şi aşa îşi petrecuseră tot restul pauzei de prânz...

Frumoase timpuri! îşi zise Benjamin. Fericite timpuri.

Înapoi la Londra, secţiunea despre sistemul naţional de sănătate se încheie, însă Benjamin nu observă, fiindcă televizorul lui mergea liniştit în fundal, pe când el se uita pe fereastră spre râu, având pe chip un surâs radios, de aducere-aminte.

*

— Ăsta-i Simon Rattle, nu? întrebă Christopher, în timp ce eminentul dirijor se îndrepta spre centrul Stadionului Olimpic.

— Îhî, făcu Lois, ridicându-şi scurt privirea de pe goblenul de care se ocupa doar când era în vacanţă, care nu fusese terminat niciodată şi nici nu avea să fie.

Pe urmă nu se mai uită până când îşi auzi soţul râzând.

— Ce-i atât de amuzant?

— Uită-te... Mr Bean.

Simon Rattle dirija o orchestră care cânta tema muzicală din *Carele de foc* (o altă victorie pentru gusturile din adolescenţă ale lui Philip, care fusese şi fanul lui Vangelis demult, în anii 1970), în timp ce Rowan Atkinson, însărcinat cu misiunea de-a cânta o singură notă la nesfârşit la o orgă electronică, sugera prin mimica distractivă un amestec de plictiseală şi frustrare.

— Mă întreb de ce au ţinut să-l bage şi pe el.

— O idee foarte isteaţă, de fapt, comentă Christopher. Toată lumea îl iubeşte pe Mr Bean.

— Serios? zise Lois, întorcându-se la goblen.

— Nu ţii minte când am fost la Arezzo şi am trecut pe lângă teatru şi aveau pe cineva care-l imita pe Mr Bean?

— Nu.

— Iar eu am spus – uite, fii atentă ce popular e pe-aici! Au oameni care-l imită.

— Nu ţin minte nimic din chestia asta.

— A fost în Arezzo. Acum trei ani.

— Îmi pare rău, replică Lois, îndepărtând goblenul de ea şi privindu-l critic.

Ceva nu prea mergea la ultima culoare pe care-o alesese.

— Nu-mi amintesc nimic din discuţia asta.

Christopher oftă.

— Normal că nu. Nu ţii minte nimic din ce spun.

Se aplecă şi o sărută pe frunte, din reflex, din resemnare. Ea zâmbi subţire, dar nu-i întoarse sărutul.

*

Coriander îşi pierduse răbdarea în timpul secţiunii cu Mr Bean şi coborâse scările să vadă ce făcea tatăl ei. Îl găsi pe canapeaua din salonul principal, cu o doză de bere în mână şi, spre uimirea ei, cu vagi urme ale unei lacrimi pe un obraz. Nu mai văzuse una ca asta până atunci.

— Tati? spuse ea, aşezându-se lângă el. Te simţi bine?

— Iartă-mă, răspunse el, ştergându-se la ochi. E de toată jena. Dar îmi place la nebunie. Îmi place fiecare minut. Du-te şi ad-o pe mama. Ar trebui să se uite şi ea.

Coriander îl privi ţintă.

— Cum adică? Normal că se uită. E *acolo*.

— Zău?

— E în zona VIP. Am văzut-o mai devreme, stă lângă Bryan Ferry.

Pe Doug îl miră puţin informaţia, deşi, dacă se gândea bine, era cât se poate de logică.

— Cum de mai sunteţi împreună? îl întrebă fiica lui. N-am cunoscut alţi oameni care să comunice atât de rău între ei.

— Adevărat. Dac-am fi locuit într-o casă mai mică, spuse Doug, sunt sigur că până la ora asta am fi fost divorţaţi.

— Păi, chiar aş fi preferat să fiţi, zise Coriander. E maxim de naşpa să ai părinţi care-au stat împreună atât de mult ca voi.

Doug nu-şi dădu seama dacă glumea sau nu. Oricum, îi făcu plăcere când se instală pe canapea, lângă el.

Între timp, festivitatea ajunsese la o secţiune intitulată „Frankie şi June spun... mersi, Tim!”, un ghiveci straniu şi aproape ininteligibil de trimiteri la filme şi musicaluri englezeşti. (*O chestiune de viaţă şi de moarte*! îi scrise Sophie lui Sohan. *Omul de răchită*, îi răspunse el.) Ceea ce le lega era un fel de poveste de iubire dintre doi adolescenţi care se cunosc şi comunică prin reţele de socializare în timp ce merg cu metroul prin Londra. Era foarte derutant, dar şi palpitant, iar partea cea mai bună consta în încercarea de-a identifica toate cântecele. Doug constată cu uimire cât de multe părea să ştie fiica lui. Îi recunoscu pe The Jam, The Who, The Rolling Stones, David Bowie şi Frankie Goes To Hollywood, precum şi pe cei pe care se aştepta să-i recunoască – de pildă, pe Amy Winehouse şi Dizzee Rascal. Nu înţelese videoclipul cu două femei care se sărutau, iar el o lămuri că era dintr-un serial intitulat *Brookside* şi că fusese unul dintre primele

săruturi între două femei difuzate pe posturile principale de televiziune, iar acum era uluitor că Anglia îl folosea ca să arate cu mândrie întregii lumi cât de luminată şi de progresistă era.

— Se transmite şi în Arabia Saudită, să ştii, spuse el, iar Coriander trebui să admită că era incredibil de *cool* şi simţi un fior de emoţie când îşi dădu seama.

— Dar el cine e? întrebă ea, pe când acoperişul se ridică de pe o casă uriaşă din mijlocul stadionului, dând la iveală un bărbat oarecare, între două vârste şi aparent plicticos, care stătea la un birou şi bătea la o tastatură de computer, în timp ce cuvintele ASTA E PENTRU TOŢI apăreau pe ecranele şi pe monitoarele din jurul lui.

— El e Tim Berners-Lee.

— Cine?

— A inventat internetul.

— Ce? *Englezii* au inventat internetul?

— Într-un fel, da. Măcar prin el.

— Senzaţional! spuse Coriander.

Îşi scoase BlackBerry-ul şi făcu o poză imaginii de pe ecran, după care scrise *Vin dintr-o ţară foarte tare* şi trimise un tweet tuturor celor 379 de urmăritori.

*

Partea creativă a festivităţii se încheie. Acum era momentul ca toţi sportivii înscrişi în competiţii să participe

la parada de pe stadion, ceea ce ameninţa să dureze cel puţin nouăzeci de minute. Telespectatorii se împrăştiară.

Sophie şi Ian se duseră la culcare. Nu mai făcuseră dragoste de aproape o săptămână. Recuperară în noaptea asta. Ian avu o fantezie că era James Bond şi făcea dragoste cu frumoasa dansatoare adolescentă din secţiunea „Frankie şi June”.

Colin adormi pe canapea, după care se trezi la trei noaptea confuz şi se târî în sus, pe scări, până în pat.

Helena rămase trează până la unu noaptea, scriind o scrisoare pentru *Telegraph* şi plângându-se de orientarea stângistă a festivităţii, dar îi ieşiră cinci sute de cuvinte, aşa că, deloc de mirare, scrisoarea nu apăru în ziar.

Pe soţii Chase festivitatea îi montă atât de tare, încât Philip intră pe internet şi cumpără imediat patru dintre biletele rămase pentru întrecerile de atletism, urmate de patru bilete de tren dus-întors la Londra, care se dovediră înfiorător de scumpe.

Sohan făcu un pic de documentare pe internet despre Humphrey Jennings şi Michael Powell înainte să-şi schimbe hainele, să se bărbierească şi să iasă la un club la douăsprezece şi jumătate. Noaptea era abia la început şi plină de posibilităţi.

Christopher făcu două ceşti de ciocolată fierbinte, iar pe a lui o luă cu el în pat. Lois i se alătură nouăzeci de minute mai târziu, socotind că nu risca nimic şi că la ora aceea avea să-l găsească dormind.

Doug începu să-şi scrie editorialul. Îi arătă primele două paragrafe lui Coriander şi-o întrebă ce părere are. Ea spuse: „Sunt de căcat”. Pe urmă se aşeză la birou, lângă el, şi scriseră restul articolului împreună.

Fiindcă era o noapte caldă, Benjamin ieşi să stea pe terasă, luându-şi un pahar cu vin alb, rece. Se simţea fericit. Munca la cizelarea romanului se încheiase. Textul – o relatare uşor ficţionalizată a relaţiei lui cu Cicely, intitulată *Un trandafir fără spini* – era acum gata de trimis editorilor. Ca să sărbătorească, îşi deschise boxele portabile şi scrolă pe iPod până la piesa muzicală care-l inspirase şi-i dăduse titlul: un duet melancolic şi pasional între pianistul de jazz Stan Tracey şi saxofonistul Tony Coe, înregistrat în 1983. Putea să asculte muzică oricât de tare avea chef aici – şi oricât de târziu. Dar, când se termină, simţi un fel de uşurare şi îşi dădu seama că prefera fără discuţie liniştea. Liniştea Angliei cufundându-se într-un somn profund, mulţumit, genul de somn de care te bucuri după ce-ai dat o petrecere reuşită, după ce toţi musafirii s-au dus acasă şi ştii că nu-i nevoie să te trezeşti devreme de dimineaţă. Anglia se simţea ca un loc calm şi aşezat în noaptea asta: o ţară împăcată cu sine. Gândul că atâtea milioane de oameni fuseseră uniţi, strânşi laolaltă de o transmisiune TV, îl făcu să se reîntoarcă la copilărie şi-i aduse un zâmbet. Totul era bine. Iar râul părea să fie de acord – râul, singurul care încă perturba liniştea, văzându-şi de curgerea lui eternă, clipocind în noaptea asta şi înfiorându-se vesel, vesel, vesel, vesel.

Anglia profundă

„Pentru cei privilegiaţi, egalitatea pare un pas în jos. Înţelegeţi asta, şi o să înţelegeţi o mare parte din politica populistă de azi.”

İyad-el-Baghdadi, Twitter, 1.36 p.m., 25 iulie 2016

16.

August 2014

— Ei bine, felicitări! spuse Sohan.

— Mulţumesc, zise Sophie.

Ciocniră paharele şi băură din şampania care nu era ceva special. Sohan – care plătea – reflectă o clipă asupra preţului, care era, în schimb, cât se poate de special.

— Oricum, ce sărbătorim? întrebă Sophie.

— Pe tine.

— Pe mine? Ce-i cu mine?

— Totul e cu tine. Glorioasa ta ascensiune spre celebritate.

Sophie zâmbi.

— O mică exagerare, cred.

Cu paharele în mână, se îndepărtară de bar şi începură să se plimbe agale pe terasa aflată la înălţime. Sub ei se aşternea Londra, lâncedă şi moale în căldura unei seri a începutului de vară. Tamisa se întindea şi şerpuia ca o panglică lată şi murdară, făcându-se tot mai mică, până ajunse în cele din urmă un punct de lumină licărind prin ceaţa orizontului, spre est.

— Oraşul tău, spuse Sophie, apropiindu-se şi luându-l de braţ, pe când se uitau pe geamul din podea până în tavan de pe platforma panoramică de la Shard spre clădirile aflate la peste două sute de metri mai jos: blocuri-turn, foste locuinţe sociale, construcţii noi şi, din când în când, câte o relicvă din Londra lui Hawksmoor[21] iţindu-se prin harababura cenuşie şi modernă.

— Al meu? Nu prea. Londra nu mai aparţine londonezilor.

— Şi-atunci cui îi aparţine?

— În principal, străinilor. Străinilor veritabili.

Sophie îi aruncă o privire sceptică, făcându-l să adauge:

— Clădirea în care suntem. Cea mai nouă atracţie a Londrei. Crezi că e englezească? Nouăzeci şi cinci la sută din ea e deţinută de Qatar. Valabil şi pentru jumătate dintre noile clădiri de birouri pe care le vezi de-aici. Turnurile alea cu apartamente de lux de pe malul fluviului. Ca să nu mai zic de Harrods, acea minunată instituţie veche a Angliei. Ne tot vindem de ani buni. Du-te unde

[21] Nicholas Hawksmoor (aprox. 1661-1736), celebru arhitect englez, figură importantă a stilului baroc, care şi-a lăsat amprenta asupra unor edificii de renume din Londra, cum ar fi St Paul’s Cathedral.

vrei în centrul Londrei la ora asta, şi mai mult ca sigur că păşeşti pe pământ străin.

Din cauza unui grup mic, dar gălăgios de tineri turişti spanioli care începuseră să-i înghesuie, fotografiind şi filmând încântaţi peisajul citadin cu telefoanele mobile, Sophie şi Sohan o luară din loc, dând ocol platformei ca să vadă capitala şi din alt unghi. St Paul's Cathedral părea mică şi vulnerabilă de aici, străduindu-se să-şi impună cât de cât identitatea în faţa creaţiilor moderniste, brutaliste şi postbrutaliste care răsăriseră în jurul ei în ultima vreme.

— Iar ăla e Stadionul Olimpic? întrebă Sophie, arătând spre un cerc îndepărtat şi alb, ca un mentosan uriaş, plantat fără jenă în mijlocul vechiului East End.

— Exact.

Sohan mai luă o înghiţitură din paharul înalt şi spuse:

— Dumnezeule, nu ţi se pare c-a trecut o veşnicie de-atunci? Ţii minte cât de sceptici am fost la-nceput şi pe urmă cât ne-am înfierbântat cu toţii vreo cinci minute? Cum să-ţi zic, chiar am cumpărat bilete la unul dintre evenimentele de după festivitatea aia. *Un eveniment sportiv.* Eu! Să mă uit la sport!

— Ce era?

— Fotbal feminin.

Sophie râse, iar el se apără, explicându-i:

— Era singura chestie la care mai găseai bilete. Ştiu, a fost o idee complet cretină. Nu-mi place fotbalul şi nici după femei nu prea mă dau în vânt. Persoanele de faţă se exclud. Am avut impresia tâmpită c-aş putea să transform

meciul într-un fel de întâlnire. Am luat cu mine un tip pe nume Jeremy. A fost sărutul morţii pentru relaţia aia, oricum...

— Unde ţi-o fi fost capul? N-a prea semănat a cină romantică, în doi, la lumina lumânărilor, nu?

Îşi trecu un braţ consolator pe după umerii lui.

— Sper c-au mai fost şi alţii de-atunci.

— Sigur. Berechet. Dar nici unul care chiar să-mi placă şi... mă rog, nici unul timp de vreo două luni.

Luă o înghiţitură de şampanie mai lungă decât de obicei.

— Sigur, îi sunt recunoscător domnului Cameron că acum ne putem căsători. De fapt, e singurul lucru pentru care-i sunt recunoscător. Dar încep să cred că e posibil să nu existe nimeni pentru mine. De fapt, sunt aproape sigur.

— Ei bine, zise ea, oricum nu mi s-a părut c-ai fi genul de om care se aşază la casa lui.

— Nici mie nu mi se părea. Dar acum, după ce tu şi Ian aţi dat un exemplu atât de frumos de fericire conjugală...

Sophie observă mulţumită că i se întorseseră licărul din priviri, precum şi subtonul ironic din voce, dar în acelaşi timp ceva din felul cum o împunsese o enervă.

— Chiar să ştii că suntem foarte fericiţi, spuse ea.

— Nu mă-ndoiesc câtuşi de puţin.

Şi chiar aşa era, mai mult sau mai puţin. După câteva luni puţin mai nesigure, căsnicia lor intrase în rutină, cu un tipar de tabieturi. Lunea şi vinerea Sophie lucra fie acasă, fie la recent deschisa Bibliotecă din Birmingham. Dacă era

acasă, Ian venea în pauza dintre orele de dimineaţă şi cele de după-amiază şi luau prânzul împreună. În celelalte zile ale săptămânii, ea se ducea la universitate. Sâmbăta el mergea cu Simon la meciul lui Villa sau se uita la sport acasă, iar duminica îşi vizita mama, cu Sophie. Era comod, era plăcut, iar ea era hotărâtă să se declare mulţumită. Dacă simţea vreodată că viaţa conjugală se situa, oricât de puţin, sub nivelul aşteptărilor (aşa cum făcea uneori – foarte rar – în orele întunecate şi calme ale câte unei dimineţi de iarnă, când se trezea devreme, iar Ian dormea mai departe, respirând regulat lângă ea), măcar avea consolarea că avansa frumos, pas cu pas, în carieră. Lucrarea de doctorat era publicată. Capitolul despre portretul lui Dumas făcut de Powell, care apăruse şi el separat, într-un număr din *Oxford Art Journal*, atrăsese atenţia unui producător de la Radio Four, care o invitase la o discuţie în cadrul unei emisiuni difuzate la începutul serii. Se ţinuse bine de program, aşa că urmaseră alte invitaţii: unele din mediul universitar, altele de la presa aşa-zis de ţinută (în principal, paginile de cultură ale ziarelor, care abia dacă reuşeau să supravieţuiască). Iar recent primise cea mai neaşteptată invitaţie dintre toate: să fie vorbitor invitat pe durata unei croaziere de zece zile pe Baltica, urmând ca plecarea să aibă loc peste două zile, de la Dover.

Şi mai era şi postul nou: un lectorat permanent la una dintre principalele universităţi din Londra. Avea să înceapă în octombrie, iar Sophie era cum nu se poate mai

încântată. Ian, bineînţeles, era ambiguu. Da, asta însemna mai mulţi bani: şi de bună seamă că prindeau bine – mai ales dacă aveau să-şi sporească familia, cum era nerăbdător s-o facă –, dar, pe de altă parte, şi el îşi depusese dosarul pentru un post nou (de fapt, o avansare ca manager zonal) şi era sigur nu numai de succes, ci şi de creşterea salarială aferentă. Oare n-ar fi fost suficient deocamdată? În spatele acestei întrebări se ascundea de fapt marea şi nerostita lui nelinişte: din ziua aceea, soţia lui avea să-şi petreacă trei zile pe săptămână la Londra – dormind probabil acasă la Sohan, pe canapea, până când reuşea să aranjeze lucrurile mai convenabil –, iar ideea asta avea ceva care-l deranja profund. Ceva mai mult decât perspectiva despărţirii lor intermitente şi a obligaţiei de-a rămâne două sau trei nopţi pe săptămână singur în apartament. Ceva legat de migrarea ei înapoi spre un oraş, un stil de viaţă şi un grup de prieteni care n-avea nici o legătură cu el, care-l precedaseră şi care, din acest motiv, reprezentau o ameninţare pentru *statu quo*-ul lor conjugal. De când fusese luată hotărârea, între ei survenise o stinghereală nerostită, dar palpabilă.

— Bine, se mărgini să spună Sophie ca răspuns la comentariul lui Sohan, având grijă să adauge: Fiindcă e adevărat.

Ceea ce produse imediat impresia că *nu* era.

— Bănuiesc că merge cu tine, nu? La bordul mândrei nave *Decrepitude*.

— Nu fi atât de grosolan tot timpul!

— Haida-de, îţi dai seama că toţi o să fie străvechi. Nu trebuie să ai cel puţin şaptezeci de ani ca să pleci într-o croazieră Legend?

— Cincizeci.

— Mă rog, majoritatea o să aibă mult peste. HMS[22] *Senility*.

Râse la propria lui glumă, cum făcea de obicei. De când îi dăduse Sophie vestea, simplul fapt că avea să fie izolată zece zile la bordul unei nave de croazieră, în compania a patru sute de bătrânei englezi, îl amuza non-stop. Sophie bănuia ceva invidie profesională.

— Da, vine, spuse ea. Au fost foarte cumsecade. Pierde primele trei zile, dar îi cumpără bilet de avion şi ni se-alătură la Stockholm.

— Foarte romantic, zise Sohan. Vă şi văd împreună în cabină, despicând apele Balticii. Gen Kate Winslet şi Leonardo DiCaprio. De fapt, observ şi o asemănare, în ambele cazuri.

Îşi goli paharul.

— Să sperăm că n-o să fie aisberguri.

— N-o să fie, spuse Sophie şi duse mâna la ochi să se apere de razele joase ale soarelui, încercând zadarnic să găsească Observatorul Greenwich în mijlocul haosului de beton din oraşul căruia nu peste multă vreme avea să-i spună din nou „acasă”.

---

[22] Abreviere de la *His Majesty’s Ship*, titulatură pe care o au navele marinei regale.

17.

20-22 august 2014: Dover-Stockholm

Nava *Legend Topaz IV* ridică ancora din Dover miercuri, la puţin timp după ora 14.00. Era o zi frumoasă şi apa era calmă. Sophie privea din micul ei balcon privat, pe când stâncile albe se îndepărtau şi nava pornea spre larg, lumina soarelui sclipind pe valurile blânde şi neameninţătoare din Canalul Mânecii. Când uscatul dispăru din vedere complet şi se sătură să se uite la apă, se întoarse în cabină şi se aşeză mulţumită în fotoliul mic.

Aruncă un ochi în jur, cu un sentiment intens de confort şi satisfacţie. Cabina era nespus de intimă. Erau două paturi de o persoană şi un birouaş pe care îşi aranjase deja cărţile şi hârtiile pentru prelegeri. Într-un dulăpior din lemn de tec era un minibar aprovizionat cu toate felurile de băuturi alcoolice, iar deasupra lui, un televizor şi un DVD player: fiind anunţată din timp, îşi luase cu ea cinci-şase filme preferate, deşi se puteau împrumuta multe altele de la biblioteca navei. Pe măsuţa dintre paturi fuseseră aşezate un exemplar din ediţia Gideon a Bibliei şi, chiar mai surprinzător, un exemplar broşat al romanului laureat al Booker Prize, *Amurgul Otterilor* de Lionel Hampshire.

La început Sophie nu găsi nici o explicaţie pentru asta, deşi urma s-o descopere doar câteva minute mai târziu. Printre hârtiile care-o aşteptau în mapa de bun venit care stătea să pocnească era şi un buletin de patru pagini, intitulat *La bord*. Acesta era numărul unu dintr-o publicaţie care era clar că urma să apară zilnic şi era plină de informaţii utile: ora când răsărea şi apunea soarele, un scurt buletin meteo, itinerarul croazierei şi precizări despre codul vestimentar al zilei, despre care Sophie constată cu uşurare că era „sport”. („Doamnelor li se recomandă o rochie sau pantaloni sport, pe când domnii se pot bucura de libertatea unei cămăşi şi a unor pantaloni sport eleganţi.”) Buletinul dădea, de asemenea, amănunte despre artiştii şi vorbitorii invitaţi să se producă şi să-i instruiască pe pasageri pe durata croazierei. Păreau un grup eterogen – jongleuri, magicieni, un ventriloc, un imitator al lui Elvis şi alţi zece-doisprezece –, iar spre sfârşitul listei îşi văzu propriul nume, ceea ce-o făcu să se simtă ciudat de mândră în contextul dat. „Ne face plăcere să vă informăm”, se preciza în buletin, „că eminentul şi premiatul romancier LIONEL HAMPSHIRE se va afla la bord pe durata călătoriei pentru a citi fragmente din cărţile lui şi pentru a conduce ateliere de scriere şi grupuri de discuţie”.

Aceste ultime şapte cuvinte erau, de fapt, primul lucru pe care Sophie îl auzi când ajunse la uşa de la cabina responsabilului cu organizarea după-amiază la cinci, ca să primească instrucţiuni despre prelegerea ei. Înăuntru

părea să aibă loc o altercaţie. Se opri în cadrul uşii deschise şi-l văzu pe distinsul scriitor cu spatele la ea, plângându-i-se cuiva nevăzut pe un ton de extremă indignare.

— „Ateliere de scriere şi grupuri de discuţie”? Nu scrie nimic despre asta în contract. Absolut nimic.

— Ştiu că nu scrie, răspunse cineva-ul nevăzut. Dar a trebuit să trec ceva. N-am mai avut niciodată un scriitor la bord. Ce altceva aş fi putut face cu dumneavoastră?

— O să susţin o lectură, insistă Hampshire, care o să dureze treizeci şi cinci de minute. Nici mai mult, nici mai puţin.

— Bine. O puteţi face marţi seara, în sala teatrului de revistă. Vă pun înainte de Molly Parton.

— E şi Dolly Parton pe navă?

— Molly Parton. O să susţină un recital omagial. O să fiţi secundul ei. Asta e tot?

Hampshire se răsuci pe călcâie şi, înainte să plece, spuse:

— E scandalos. O să le scriu editorilor mei.

— Întrebaţi-i şi de ce-au pus câte-un exemplar din cartea dumneavoastră în fiecare cabină. Deja am avut reclamaţii.

— *Reclamaţii?*

Stacojiu la faţă, Hampshire trecu valvârtej pe lângă Sophie, fără s-o bage în seamă, şi dispăru pe coridor. Un bărbat înalt, arătos şi brunet apăru în uşă şi se uită după el o clipă, după care se retrase în birou, murmurând – fie

pentru sine, fie pentru Sophie – „Un scriitor! Acum îmi cer să aduc scriitori pe nava asta afurisită!” Părea, totuşi, mai degrabă amuzat decât enervat de situaţie, iar când Sophie tuşi ca să-şi facă reamintită prezenţa, văzu că bărbatul zâmbea. Era un zâmbet inteligent, maliţios. Lui Sophie îi plăcu.

— Bună. Eu sunt Sophie, zise ea, înaintând în cameră şi întinzând mâna. Sophie Coleman-Potter.

— Robin Walker, zise el. Responsabil cu organizarea.

La început numele ei nu păru să-i spună mare lucru, însă după o clipă se lumină la faţă a recunoaştere:

— Stai! Eşti imitatoarea de păsări?

Ea clătină din cap.

— Din păcate, nu.

— Nu, nici nu arăţi a imitatoare de păsări. Arăţi a dansatoare.

Înainte ca Sophie să se hotărască dacă afirmaţia o măgulea sau o jignea, el bătu din palme:

— Eşti dansatoarea de step! Cea care la sfârşitul numărului face şpagatul peste homarul viu.

— Mă tem că...

— Bine, mă dau bătut.

— Sunt istoric de artă. Am venit să ţin o prelegere despre „Comorile de la Ermitaj”.

— Aha. Foarte bine. Istoric de artă. Excelent! Avem nevoie şi de-aşa ceva. Stau bine cu mansarda unii pasageri. Le place un pic de cultură. Te-am pus sâmbătă după-amiază, de la trei la patru. Cum îţi sună?

— Sună bine. Ce fac în restul timpului?

— Restul timpului, draga mea, îţi aparţine.

— Serios? Dar stau aici zece zile.

— Relaxează-te şi bucură-te de tot. Ţi-au dat o cabină bună? Ce număr?

— 101.

— Excelent! Una dintre cele mai frumoase. Şi partea cea mai tare e că-l ai pe Henry.

— Henry?

— Majordomul.

— Am majordom?

— Sigur. N-ai citit hârţoagele?

— Păi, am...

— Iartă-mă, iubire... mă cheamă datoria.

Patru bărbaţi între două vârste se opriseră în prag. *Sotto voce*, responsabilul cu organizarea îi susură lui Sophie:

— Stripperi. O direcţie nouă pentru noi, dar, din ce-am auzit, fac chestii destul de cuminţi.

Apoi, cu voce tare:

— Intraţi, domnilor.

O conduse pe coridor şi, înainte să plece, ea îl auzi zicându-le nou-veniţilor:

— Aşa, băieţi, spuneţi-mi ce-aveţi de gând să faceţi. Dar sper că nu implică nuditate frontală şi deplină.

— Nici pomeneală, răspunse afabil unul dintre bărbaţi. Suntem cvartetul de coarde.

Sophie petrecu o oră destinsă la ea în cabină după aceea. Avea un platou cu *canapés*, probabil adus de majordom, iar ea ciuguli din ele în timp ce dădu gata două pahare de gin tonic şi probă toate cele trei rochii pe care le adusese în faţa oglinzii în mărime naturală din baie. Când simţi că ajunsese la ţinuta sportivă pe care o reclama eticheta de astăzi, se îndreptă spre sala de mese pentru prima cină a călătoriei.

Aici află un lucru vag îngrijorător: aşezarea la mese fusese stabilită, şi nu doar pentru cina din seara asta, ci pentru toate mic dejunurile, prânzurile şi cinele din următoarele zece zile. Ea şi Ian (când avea să urce la bord, sâmbătă) aveau să stea cu aceiaşi opt pasageri în fiecare zi: domnul şi doamna Wilcox din Ramsbottom, Lancashire; domnul şi doamna Joyce din Teignmouth, Devon; domnul şi doamna Murphy din Woking, Surrey; plus alte două doamne, domnişoara Thomsett şi doamna O'Sullivan din Bristol, care păreau să călătorească împreună. Domnul şi doamna Murphy păreau trecuţi binişor de optzeci de ani şi, pe deasupra, unul din ei (soţul) nu arăta deloc bine. La această primă masă luată pe vas, privea melancolic în gol, alb la faţă, cu buze albăstrii şi aproape fără să se atingă de mâncare, în timp ce soţia lui se concentra să mănânce cât mai mult cu putinţă, aruncându-i din când în când câte o privire duşmănoasă. Domnul şi doamna Joyce erau, poate, cu câţiva ani mai tineri şi păreau mai pioşi. Cele două doamne singure erau probabil *şi* mai tinere cu câţiva ani şi păreau pline de entuziasm pentru destinaţiile şi atracţiile

pe care le aveau în faţă. Reieşi că una din ele rămăsese văduvă de curând, iar cealaltă nu se măritase niciodată. Erau amândouă vegetariene. În fine, domnul şi doamna Wilcox se găseau la capătul tineresc al spectrului Legend şi erau cei mai volubili dintre comesenii lui Sophie. El trăia – şi încă foarte bine, le dădu de înţeles tuturor – din vânzarea şi închirierea de motostivuitoare. Înscrierea în această croazieră nu fusese ideea lui: soţia era „chitită pe cultură" şi ambiţia ei dintotdeauna fusese să viziteze Sankt Petersburg. Sincer, el, unul, s-ar fi plimbat pe Mediterana, dar până la urmă ce e căsnicia, dacă nu arta concesiilor reciproce? Doamna Wilcox zâmbi scurt, insondabil când îl auzi. De asemenea, surprinse privirea lui Sophie şi se uită repede în altă parte.

Cina era compusă din cinci feluri. Sophie se scuză după al patrulea, lipsindu-se de platoul cu brânzeturi şi de *digestifs*, şi se împletici până la ea în cabină, simţind că explodează. Văzu cam jumătate din *Beau Travail*-ul lui Claire Denis pe DVD înainte să-şi dea seama că moţăia, după care ieşi pe balcon să ia o gură de aer curat înainte să se culce. Aerul rece al nopţii, stropii de spumă din mare, unduirea navei, învârtejirea valurilor şi sentimentul pe care-l avea în faţa întinderii de apă care o înconjura erau, toate, delicios de nefamiliare şi de înviorătoare. Când se vârî în pat, lăsă uşa dinspre balcon uşor deschisă, ca să se bucure mai departe de ele.

Avu parte de un somn superficial şi agitat. La un moment dat visă că auzea zgomote de afară: strigăte

ciudate, ascuţite, neomeneşti. Ieşi pe uşă, se aplecă peste balustradă şi văzu un delfin care înota paralel cu nava. Întinse mâinile, îl prinse de înotătoare şi-l trase la bord. Îl sărută pătimaş pe gură. Era Adam, dar era în acelaşi timp şi un delfin. Îi făcu semn să intre şi se aşezară pe pat, unde îi mângâie pielea la fel de netedă şi de udă ca a unui delfin. Era pe jumătate Adam şi pe jumătate un delfin, dar pe parcursul visului confuzia se destrămă şi rămase doar Adam. Făcură dragoste şi avu orgasm în somn, strigând în întuneric. Pe urmă rămase trează câteva minute, simţindu-se vinovată, dar şi inexplicabil de fericită. Apoi dormi încă nouă ore, trezindu-se atât de târziu, încât rată primul mic dejun.

*

Flămândă acum, Sophie decise că era momentul să vadă ce însemna să ai majordom. Formă un număr din trei cifre la telefonul de la capul patului. Îi răspunse o voce imponderabilă şi muzicală, care vorbea o engleză perfectă, cu un accent puternic, dar imposibil de identificat. Comandă cafea, omletă, somon fumé, fructe proaspete şi suc de portocale, după care făcu o baie. Când ieşi din cadă, micul dejun era pe masă şi un bărbat despre care presupuse că era Henry îi aranja cu grijă rochia (pe care o lăsase ghem pe patul nefolosit) pe un umeraş şi o aşeza la loc în dulap.

— A, bună dimineaţa, doamnă, spuse Henry, zâmbindu-i şi înclinându-se uşor. Sper c-aţi dormit bine.

Era un bărbat zvelt şi discret, nu cu mult mai înalt decât ea, cu ochii căprui uitându-se mereu prin cabină, căutând lucruri pe care să le pună în ordine şi să le aranjeze cu degetele lui delicate.

— Mulţumesc, zise ea. Te rog, nu-i nevoie să faci asta. Şi spune-mi Sophie.

El zâmbi şi se înclină din nou, dar nu răspunse. Ei i se păru că sugestia îl tulburase. Îşi dădu seama totodată că nu ştia cum să se poarte cu o asemenea persoană. Era un servitor. Nu mai avusese servitori niciodată. Se simţea profund nedumerită şi fără glas.

— Aveţi şi ziarul tot aici, doamnă.

— Mulţumesc.

Nu-şi amintea să fi cerut vreun ziar şi speră că nu avea să i se aducă un exemplar din *Telegraph* sau *Mail* în fiecare zi. Însă tabloidul de patru pagini pe care Henry i-l înmână acum pe o tăviţă de argint se dovedi a fi al navei şi având titlul *The World Today*. Nu pentru prima dată, pe Sophie o impresionă cât de multe opţiuni suplimentare păreau să fie la ofertă la bordul lui *Topaz IV* şi cât de bine organizat părea să fie totul. Expresia „suntem cu toţii în aceeaşi barcă” îi veni în minte într-un sens cât se poate de propriu.

— Mulţumesc, zise ea pentru a treia oară şi se întoarse să-şi caute geanta, spunându-şi ca prin ceaţă că era frumos să-i dea un bacşiş lui Henry.

Însă, până s-o localizeze, el plecase deja din cabină, lăsând-o mai furioasă pe sine ca niciodată.

Citi ziarul în timp ce luă micul dejun în faţa uşii de la balcon, pe care o lăsase din nou deschisă. Calitatea tehnică era primitivă, dar, în rest, Sophie constată că-i oferea un serviciu util, reducând ştirile de pe glob de ieri la patru pagini uşor de parcurs, şi se întrebă de ce nu publica nimeni ceva asemănător şi acasă. În câteva minute află că „Da, Scoţia” strânsese deja un milion de semnături în campania pentru o Scoţie independentă dinaintea referendumului din septembrie; că numărul de englezi care aveau nevoie de produse de bază din băncile de alimente crescuse cu o cincime în acest an; şi că BBC era acuzat de tăinuirea rolului jucat în recenta descindere a poliţiei la domiciliul lui Sir Cliff Richard, în urma unor acuzaţii de agresiune sexuală.

Seara, la cină, această ultimă ştire asigură cea mai mare parte a combustibilului pentru conversaţie. Doamna Joyce era de părere că Sir Cliff fusese tratat ruşinos; zeci de ani produsese doar plăcere naţiunii, iar acum i se datorau scuze publice. Domnul Joyce credea că BBC trebuia să-şi rezolve întâi problemele din ogradă înainte să se ocupe de alţii: de la scandalul Jimmy Savile încoace, era clar că acolo era un cuib de pedofili, iar directorul general trebuia arestat pe loc. Domnişoara Thomsett avu aici un reproş blând, susţinând că nu există pădure fără uscături şi că oamenii trebuie să ţină cont de toate minunatele reconstituiri istorice produse de BBC, precum şi de

superbele documentare despre natură ale lui David Attenborough. Domnul Wilcox, căruia îi cam plăcea să se audă vorbind (lucru pe care Sophie nu putu să nu-l observe), răspunse după cum urmează: BBC nu era lipsit de merite, dar era obsedat de corectitudinea politică şi încă nu-şi revenise după un episod petrecut cu mai bine de cinci ani în urmă, când un cunoscut actor de comedie şi un cunoscut prezentator radio lăsaseră un mesaj obscen pe robotul îndrăgitului şi vârstnicului actor Andrew Sachs. De atunci, după ce ziarele atacaseră puternic postul în urma acelui incident, corporaţia fusese în defensivă, ştiindu-se percepută (pe bună dreptate, după părerea domnului Wilcox) ca fiind elitistă, arogantă, metropolitană şi depăşită.

— În ce fel e depăşită? întrebă Sophie pe un ton prietenos, dar combativ, turnându-şi încă un pahar cu vin înainte de a-i da sticla.

— Nu vorbeşte pentru oamenii obişnuiţi, răspunse el. N-o mai face.

— Am impresia că vorbeşte pentru mine, în cea mai mare parte a timpului. Iar eu sunt obişnuită.

— Nu, nu eşti.

Sophie se zbârli.

— Poftim?

— Vorbesc despre oamenii care trăiesc în lumea reală.

— Eu trăiesc în lumea reală. Cel puţin, aşa cred. Vrei să-mi spui că am halucinaţii?

— Normal că nu. Spun doar că e o diferenţă între ce faci tu şi ce fac oamenii ca mine.

— Aha, şi asta face ca lumea ta să fie, nu se ştie cum, mai „reală” decât a mea?

— Oamenii au nevoie de motostivuitoare.

— Eu nu cred că am.

— Ba sigur că ai. Dar nu te gândeşti la asta.

— Păi, poate că şi tu ai la fel de multă nevoie de pictură. Dar nu te gândeşti la *asta*.

Doamna Wilcox râse la această replică şi îşi ciocni paharul cu al lui Sophie.

— Ţi-a trebuit, Geoffrey – *touché*.

Domnul Wilcox zâmbi şi le imită gestul.

— Nu-ţi face griji, o să fiu prezent la prelegere. În fond, nu sunt chiar un filistin nenorocit. Aşa e, Mary?

Încă opt cine din astea, îşi spuse Sophie, când se întorcea la ea în cabină. Nu c-ar fi fost ceva insuportabil, dar i se păru dintr-odată cam mult. Poate c-ar fi mai uşor dacă ar participa şi cuplurile mai vârstnice la conversaţie. Însă domnul Joyce părea să nu audă mare lucru, iar domnul Murphy încă nu adresase nici un cuvânt nimănui – nici măcar soţiei – şi nu mâncase absolut nimic, din câte îşi dădea seama Sophie.

*

Ziua următoare avea să fie a treia în larg şi ultima înaintea sosirii la Stockholm, unde avea să urce la bord şi

Ian. Sophie nu comunicase prea mult cu el până acum. Folosirea internetului depindea de legătura prin satelit a navei: deocamdată reuşise să-i trimită doar un e-mail şi primise patru în schimb, din care aflase, printre altele, că încă nu existau veşti despre avansarea lui, deşi continua să aştepte confirmare dintr-o zi în alta.

Ultima ei zi singură – o vineri – era minunat de senină, aşa că la ora unsprezece ieşi pe puntea superioară să bea o cafea şi să citească din carte sub razele soarelui. La masa alăturată, sorbind dintr-un *latte* şi notându-şi din când în când ceva într-o agendă de moleschin, stătea Lionel Hampshire. Sophie ridică din cap în direcţia lui şi-i zâmbi. Bărbatul îi întoarse salutul şi zâmbetul, dar nu dădu vreun semn c-ar recunoaşte-o după întâlnirea din cabina responsabilului cu organizarea, petrecută cu două zile în urmă.

După câteva minute, o femeie cu părul alb şi cu maxilare puternice se apropie de el, ţinând un exemplar din *Amurgul Otterilor*.

— Dumneata ai scris asta? întrebă ea, fără preambul.

— Ah!

Lăsă deoparte agenda şi-i luă romanul din mână, gata să-şi folosească pixul.

— Plăcerea mea, bineînţeles. Vreţi doar un autograf sau şi un fel de dedicaţie...?

— Nu vreau autograf, spuse ea. Vreau să ştiu dacă trebuie să-l citesc.

Întrebarea îl luă prin surprindere pe Lionel. Nu părea să ştie răspunsul.

— Am găsit un exemplar în cabină când am venit, continuă ea. Toţi am găsit. Numai că eu mi-am adus cărţi de acasă, aşa că nu vreau s-o citesc pe asta deocamdată. Mă întrebam dacă-i obligatoriu.

— Obligatoriu? Nici vorbă... răspunse el agitat. A fost doar un gest de cumsecădenie din partea editorilor mei.

— Bun. Mi s-a luat o piatră de pe inimă, fiindcă pe coperta a patra scrie că personajul principal e „complex psihologic”.

— Adevărat.

— Mă rog, zise ea. Nu-mi plac oamenii care sunt psihologici.

Şi, cu asta, plecă. Lionel bău din nou din *latte*, pus la punct. Era perfect conştient că Sophie auzise discuţia, aşa că după câteva clipe, ca să-l scoată din starea de jenă, ea îi spuse cu îndrăzneală:

— Te-a cam pus la colţ.

Zâmbetul lui păru afectat, dar până la urmă recunoscător.

— Viaţa unui scriitor e plină de asemenea mici umilinţe.

— Ţi-am citit deja cartea. Acum câţiva ani. E foarte bună.

— Eşti foarte amabilă, mulţumesc.

— E o idee bună... să ai la bord un scriitor invitat.

— În principiu, da. Practic, nu prea cred că ştiu ce să facă de fapt cu mine. E un proiect-pilot. M-au convins editorii să accept.

— Păi, totul e să nu te solicite prea mult. Eu mă cam simt vinovată – ţin doar o prelegere, şi mă aleg cu o vacanţă de zece zile.

— A, deci eşti unul dintre vorbitori?

Se întoarse, o privi cu atenţie pentru prima dată şi apoi – probabil plăcându-i ce văzuse – se dădu un pic mai aproape!

— Uite, ştii ce? Nu te simţi *vinovată*, pentru Dumnezeu. Eu stau aici două săptămâni în cap şi am de gând să profit cât pot. Maximum de recompensă, minimum de efort. Ar trebui să gândeşti la fel. Suntem pe cont propriu. Cum să-ţi spun, clienţii n-o să ne aprecieze, nu? Orzul pe gâşte...

— Mi s-a spus că de obicei Legend strânge oameni destul de isteţi. Mă rog, peste nivelul mediu al pasagerilor.

Lionel o privi neîncrezător.

— Aşa ţi se pare până acum?

— E puţin cam devreme să-mi dau seama, răspunse evaziv Sophie.

— Apropo, ce specialitate ai?

— Istoria artei. În cazul ăsta, ruşii.

— Eşti singură?

— Soţul meu vine mâine. Tu?

— Sunt singur până la Helsinki. Pe urmă-mi vine asistenta.

— Ai asistentă?

— Sună preţios, dar e doar o studentă de la Goldsmith’s. Mă ajută la e-mailuri, îi dictez mesaje, chestii de-astea.

— Nu le face soţia ta?

Sophie îşi dădu seama că întrebarea părea tăioasă, aşa că adaugă:

— Acum câţiva ani te-am auzit la o prezentare şi ai vorbit cu multă căldură despre soţie şi despre tot ajutorul pe care ţi-l dă.

— A, da. Unde-a fost asta?

— La Londra. Erai cu un scriitor francez, Philippe Aldebert.

— Hmm... Nu ţin minte. Oricum, June nu poate veni în croaziere. Are un rău de mare cumplit. Auzi, ce-ar fi să luăm cina împreună? Ţi-ar plăcea?

— Păi, cum? Nu trebuie să stăm cu aceiaşi oameni la masă în fiecare seară?

— Mă gândeam că la mine-n cabină. Să nu-mi spui că pân-acum ai mâncat cu pasagerii!

Sophie refuză politicos invitaţia şi-i păru bine că o făcu, fiindcă în clipa când sosi la cină, la ora şapte, lucrurile luaseră o întorsătură neaşteptată. Pe lângă locul lui Ian, mai erau două scaune libere la masă. Domnul şi doamna Joyce lipseau.

— Bună seara, drăguţo, spuse domnul Wilcox, dându-i coşul cu pâine.

Avea un licăr sinistru în priviri şi un subton de satisfacţie în glas când spuse:

— Hai c-a-nceput.

— Ce a-nceput? întrebă ea.

Se uită la ceilalţi şi le observă expresiile şocate.

— Ce vreţi să spuneţi?

— George a mierlit-o. Atac de cord. În toiul nopţii.

— A... a *murit*?

— Nu te necăji atât! o îndemnă el. Abia dacă-l ştiai de o zi-două. Şi, oricum, nu prea era sufletul petrecerii, nu?

18.

25 august-1 septembrie 2014: Stockholm-Copenhaga, via Helsinki, Sankt Petersburg, Tallinn

— Se pare că e ceva normal în croaziere, spuse Sophie. Adică toţi întrec un pic măsura, aşa că trebuie să te-aştepţi.

— Cam morbid, zise Ian.

Se privi în oglindă, încercând să-şi potrivească papionul care insista să stea un pic strâmb. Între timp, Henry îi perie aproape pe nevăzute umerii, cu atingerile delicate ale unei perii pentru haine. Codul vestimentar din seara asta impunea o ţinută „protocolară”, ceea ce însemna, potrivit indicaţiilor din *La bord*, că „Doamnele pot să

opteze pentru o rochie lungă, de seară sau de cocktail, pe când domnii pot să poarte un sacou elegant sau un smoching. La alegere, se poate purta şi un costum închis, de tip lounge”.

— Ţi s-a întâmplat vreodată să-ţi moară un pasager dintre cei de care te-ai ocupat? îl întrebă acum Sophie pe Henry.

Încerca în permanenţă să angajeze o conversaţie cu majordomul de la care extrăsese în cele din urmă, în cursul dimineţii, informaţia că venea din Filipine şi era angajat la Legend de trei ani şi ceva.

— Nu, doamnă, nu mi s-a întâmplat niciodată, răspunse el grav. Ar fi foarte neplăcut să se întâmple. I s-a întâmplat unui coleg. O croazieră foarte lungă, până în America de Sud. Uneori stătea peste o săptămână în larg. Asta înseamnă că a fost o problemă şi cu corpul – cu cadavrul, nu? Au trebuit să-l ţină în congelator, în partea de jos a navei.

Scutură o ultimă scamă de pe umerii lui Ian şi îşi vârî peria în buzunar, unde părea să ţină o varietate extraordinară de instrumente.

— Să nu uit – aveţi aici meniul pentru cina de astăzi. L-am pus pe birou.

Făcu obişnuita reverenţă uşoară şi plecă, lăsând-o pe Sophie să simtă, ca întotdeauna, un amestec de stânjeneală şi plăcere vinovată în faţa luxului de-a fi tratată cu atâta consideraţie. Ian luă meniul şi se uită peste el.

— Meniu scandinav în seara asta, spuse. Gustarea e din Norvegia: momiţe pane cu miere şi sos de prune. Supa din Suedia: mazăre cu legume, orez şi raci. Felul principal din Danemarca: pulpă de viţel de lapte, cu roşii şi sos de cepşoare, napi şi cartofi. Pe urmă o salată: ridichi marinate şi păstrăv afumat... Atât de mult ai mâncat în fiecare seară?

— Ăsta-i doar începutul. Şi de-aia aproape că nu mai încap în rochie. Vrei să-mi închei fermoarul?

El îi încheie fermoarul rochiei de seară, urmărind curbura spatelui, care-i plăcea atât de mult, dar înainte să ajungă sus se aplecă şi o sărută pe ceafă, suflând uşor peste ea. Sophie se înfioră şi se încălzi, simţindu-şi pielea de găină pe tot corpul. Se întoarse, îşi trecu braţele pe după gâtul lui şi se drăgăliră câteva clipe. Gemu încet când îi simţi greutatea corpului suplu şi musculos apăsându-se de al ei, presiunea erecţiei lui pe pântec. Părea aiurea – ba chiar inexplicabil – că putuse avea un vis erotic cu un alt bărbat.

— Ne retragem devreme în seara asta? şopti ea.

— Categoric.

Dar nu se întâmplă chiar atât de devreme cum sperase Sophie. Nu luase în considerare căldura şi simpatia reciprocă imediată dintre Ian şi Geoffrey Wilcox. Chiar din clipa când făcură cunoştinţă la cină se văzu cât de multe aveau în comun: acelaşi simţ al umorului, acelaşi devotament pentru soţii (exprimat prin tachinări şi ironii afectuoase), acelaşi scepticism faţă de scopul şi valoarea

croazierei, aceeaşi părere despre aproape toate subiectele, politice sau de altă natură, care se iviră pe durata unei mese de două ore şi jumătate. Şi dac-ar fi fost doar asta. După ce se mâncă ultima firimitură de brânză şi după ce se dădu pe gât ultima gură de vin de Xeres, domnul Wilcox propuse o vizită la bar. Îi invită pe toţi cei de la masă, dar nu se miră nimeni când domnul şi doamna Murphy refuzară. Iar după câteva minute de stat la o masă din colţ pentru şase persoane, cu urechea la muzica apatică a lui Wesley Pritchard la pian („«Regele clapelor» vă va ţine companie printr-o serenadă în care îşi va interpreta piesele preferate, de spectacol sau nostalgice, din vremea războiului”), se lămuriră că nu aveau să apară nici domnişoara Thomsett şi doamna O’Sullivan.

— Am impresia că n-o să ni se-alăture nici lesburile, spuse domnul Wilcox.

— *Cine?* întrebă Sophie.

— Iartă-mă, Sophie, n-am fost corect politic, ştiu. Cele două cinstite doamne cu o altă orientare sexuală, atunci. Îţi sună mai bine?

— N-am pus în discuţie cuvântul, zise ea. Ci uşurinţa cu care presupui că despre asta e vorba.

— Mi se pare o presupunere perfect normală. Două femei care împart o cabină. *Vegetariene*, adăugă el sumbru.

— Haida-de! Femeile care şi-au pierdut soţii sau nu i-au avut niciodată călătoresc frecvent împreună. Şi de ce n-ar face-o? E mai plăcut decât să călătoreşti singur.

— S-ar putea să ai dreptate, zise domnul Wilcox, ridicând mâna ca pentru a simula o capitulare. Uită c-am spus-o.

— Geoffrey se consideră expert în tot ce ţine de natura umană, vorbi doamna Wilcox, încercând să detensioneze atmosfera cu o replică glacială.

— Pur şi simplu îmi dau seama când le văd, mormăi domnul Wilcox în paharul cu whisky, dar se prefăcură cu toţii că nu-l auziseră.

*

Zilele treceau una după alta. Prelegerea lui Sophie despre „Comorile de la Ermitaj” se bucură de un real succes. Cererea de locuri se dovedi atât de mare, încât trebuiră să se mute într-o sală mai spaţioasă. Robin Walker o anunţă încântat a doua zi că obţinuse un punctaj de mulţumire a clienţilor de 9,3, ceea ce era aproape de negândit. Ceilalţi pasageri începură s-o trateze ca pe o mică vedetă, iar în după-amiaza aceea i se cerură de trei ori autografe pe exemplarele din buletinul zilei, lângă informaţia legată de prezentarea ei. Înainte să urce la bord, Ian sugerase să comande câteva cărţi de vizită pentru ea; Sophie râsese de idee, dar el o pusese în practică oricum, iar acum (aşa cum se întâmpla exasperant de des) se dovedea că avusese dreptate şi se trezi împărţindu-le la liber numeroaselor femei care începeau s-o invite să vorbească la diverse institute ale

femeilor sau cluburi de carte. „Eşti pe cai mari!” îi spunea întruna, iar mândria de pe chipul lui n-ar fi putut fi mai vizibilă.

Petrecură o zi foarte frumoasă în Helsinki împreună, urcându-se în autocarul care-i duse la casa lui Sibelius, aproape de Lacul Tuusula, şi încununând totul cu *Finlandia* interpretată de academia locală de muzică. Iar seara porniră pe mare spre Sankt Petersburg.

Nava trase la mal devreme şi, date fiindu-i dimensiunile, i se dădu voie să rămână aproape de centrul oraşului, pe malul de est al Nevei. În dimineaţa aceea trebuiau să facă încă un drum cu autocarul. Ian se duse să-şi verifice repede e-mailurile în biblioteca navei. Sophie merse să-l aştepte la punctul de debarcare. Aşteptă şi tot aşteptă, dar el nu apăru. Şoferul era pe punctul de plecare, şi el tot nu venea. În cele din urmă, când urcară şi ultimii doi întârziaţi pe pasarela de acces, Ian nu se număra printre ei. Erau domnul şi doamna Wilcox, singuri.

— Nu vine, îi spuse domnul Wilcox.

— Poftim?

— E prea supărat. L-am văzut în bibliotecă. A primit veşti despre avansare.

— Cum? Nu i-au dat-o?

— Se pare că nu.

— Căcat.

I se strânse stomacul şi simţi deodată că-i vine să vomite.

— Dar era atât de sigur pe el.

— Păi... nimeni nu-ţi garantează niciodată lucrurile astea, nu?

Sophie ştia ce trebuia să facă.

— Mă duc să stau de vorbă cu el, zise. Spune-le celorlalţi să plece fără mine.

— Nu poţi, insistă domnul Wilcox. Nu vrea. Zice c-o să-i treacă. Vrea doar să rămână singur ziua asta.

— Hai, zise doamna Wilcox, luând-o de braţ. O să fim cu toţii dezamăgiţi dacă n-o să vii cu noi la Ermitaj.

— Mă rog... răspunse Sophie îndoită. Presupun că de asta sunt aici. Dar bietul Ian...

— O să-i treacă, comentă domnul Wilcox. E o-mbufnare de moment, atâta tot.

Avură o zi plină, cu multe de văzut. Ermitajul era incredibil de aglomerat şi petrecură mai bine de trei ore acolo, croindu-şi drum prin mulţimi, timp în care Sophie primi tot timpul întrebări din toate direcţiile. Îi plăcu vizita şi-i păru bine că le putea fi de folos atât de multor oameni, dar munca fusese epuizantă. Grupul întârzie la autocar şi la ora când pasagerii se întoarseră pe *Topaz IV* cina începuse deja de cincisprezece minute. Singurii care îşi ocupaseră locurile la masă erau Ian şi doamna Murphy (care nu mersese nici ea în excursia de peste zi, dintr-un motiv sau altul). De înţeles, el păru uşurat la vederea nou-veniţilor şi se ridică în picioare când Sophie îl strânse tare în braţe, ca să-l consoleze.

— Îmi pare groaznic de rău, spuse ea, strângându-l şi mai tare. E-o mare porcărie. Chiar meritai postul ăla.

În gălăgia făcută de cei care se aşezau, punându-şi şervetele la gât şi trecându-şi coşul cu pâine şi sticlele de vin, Ian răspunse:

— E-n regulă. Se-ntâmplă şi din astea. Am avut o zi întreagă să mă gândesc. Mi-a trecut. Şi mă bucur pentru Naheed.

— Naheed? Ea... I-au dat ei postul?

— Da. Deja i-am trimis un e-mail de felicitare.

— Dar măcar ştiai că-şi depusese dosarul?

— Da. Se pare că până la urmă lupta a fost între noi doi.

Sophie încă se gândea, când, din celălalt capăt al mesei, vorbi doamna Murphy. Faptul în sine era întru câtva o raritate. Şi mai rare erau cazurile când vorbea cu un glas atât de puternic, capabil să atragă atenţia. Însă lucrul cel mai surprinzător fu informaţia în sine.

— Soţul meu a murit azi-noapte.

Tăcerea se lăsă deasupra mesei, imediată şi profundă.

— A făcut un atac cerebral. Cred că n-a suferit deloc. Am descoperit abia de dimineaţă. Am ştiut că s-a întâmplat ceva fiindcă nu s-a dat jos din pat să-mi facă un ceai.

Ceilalţi murmurară „Îmi pare tare rău” şi alte formule vagi de compasiune.

— Când zbori acasă cu el, draga mea? întrebă domnişoara Thomsett.

— Nu zbor acasă, spuse doamna Murphy. Am plătit croaziera, am de gând să mă bucur de ea.

Muşcă dintr-o felie de pâine şi mestecă sfidător. Ceilalţi se priviră între ei, neştiind cum să reacţioneze; pe urmă îşi văzură, la rândul lor, de mâncat şi de băut. Nimeni nu mai avu nici un comentariu, în afară de domnul Wilcox, care îşi luă paharul cu vin şi, înainte să bea o gură, bombăni:

— Şi-au rămas doar şapte.

*

În seara următoare, când Sophie şi Ian ajunseră la sala teatrului de revistă pentru lectura lui Lionel Hampshire, găsiră un anunţ prins pe uşă: „Vă informăm cu părere de rău că domnul Lionel Hampshire nu se simte bine şi că anunţata lectură din această seară nu va mai avea loc. Molly Parton va urca pe scenă la ora 22.00”.

Când dădu cu ochii de Lionel de dimineaţă, pe puntea superioară, ei nu i se păru deloc că nu se simţea bine. Ba chiar arăta cât se poate de sănătos. Era la locul lui obişnuit, savurând un *latte* ca de obicei, dar de data asta era însoţit de o blondă cu vreo zece ani mai tânără decât Sophie, pe care o prezentă drept Maxine, asistenta lui.

— Înţeleg că nu cobori pe uscat azi? întrebă Sophie.

Nava lăsase ancora la Tallinn pe la şase şi jumătate dimineaţa.

— Am mai fost, spuse Lionel. Nu prea ai mare lucru de văzut. Ne gândeam să facem o plimbare prin Oraşul Vechi după-amiază.

— Şi noi am avut aceeaşi idee.

Ian li se alătură, iar după câteva minute apărură şi domnul şi doamna Wilcox. Asta creă o situaţie destul de delicată, fiindcă Lionel părea dispus s-o admită pe Sophie ca partener de conversaţie, dar nu şi pe ceilalţi.

— Oricum, mă bucur că ţi-ai revenit, zise ea.

— Revenit?

— Parcă nu te-ai simţit bine aseară.

— A, aia. Mă rog, m-am deranjat la stomac. Probabil că de la fructele de mare de la prânz.

— Au reprogramat-o? Lectura.

— Din câte ştiu, nu.

— Vai de mine! Asta-nseamnă c-ai bătut atâta drum de pomană.

— Asta e, zâmbi Lionel. Ce poţi să faci?

Nu părea câtuşi de puţin deranjat. Tot acum Sophie observă cât de nemaipomenit de frumoasă era Maxine şi cât de nemaipomenit de aproape erau picioarele ei de ale lui pe sub masă. Sophie o privi complice în ochi o clipă, dar nimeni nu mai spuse nimic. Maxine se aplecă spre angajatorul ei şi-i şopti ceva – ceva ce bineînţeles că nu trebuia auzit de alţii –, dar Sophie se trezi că e atentă la discuţia pe care o purta soţul ei cu domnul Wilcox. Deloc de mirare, subiectul era încercarea ratată a lui Ian de-a obţine o avansare.

— Deci i-au dat-o colegei tale, nu? tocmai întreba domnul Wilcox.

— Dap.

— Şi cum ziceai c-o cheamă?

— Naheed. O ştiu de-un car de ani. Am lucrat împreună cinci ani. E grozavă.

— Hmm... Naheed – să-nţeleg că e de origine... asiatică, am dreptate?

— Aşa e.

— Păi, cam asta ar fi.

Îşi turnă un pliculeţ de îndulcitor în cafea şi amestecă de două-trei ori, concentrat asupra operaţiunii şi gândindu-se, evident, că nu mai era nimic de spus. Sophie aşteptă ca soţul ei să-i ceară explicaţii, însă Ian tăcea. După ce se lămuri că aşa avea să rămână, se întoarse spre domnul Wilcox şi zise:

— Cum adică?

Wilcox îşi ridică privirile din ceaşcă.

— Ce-ai spus, scumpo?

— Cum adică, „Păi, cam asta ar fi”?

O privi insolent.

— Nu trebuie să-ţi desenez, nu?

— Ba cred că da. Fiindcă habar n-am ce vrei să spui.

— Uite ce-i, vorbi el, nu vreau să fac probleme. Dar soţul tău aici, de faţă, e cătrănit că n-a fost avansat şi eu nu spun decât că n-a fost din vina lui.

— Mai departe! zise Sophie.

Dintr-odată i se păru că asistau cu toţii la conversaţia lor – chiar şi Lionel şi Maxine. Sophie deveni extrem de conştientă de încremenirea dimineţii: cerul albastru şi fără nori de deasupra, pescăruşii care dădeau ocol fără să ţipe, punctul tot mai mare reprezentând o navă de croazieră,

care se apropia de port venind dinspre orizontul îndepărtat.

— Ştim cu toţii cum merge treaba azi, spuse domnul Wilcox.

— „Cum merge treaba?”

— În ţara asta. Ştim cu toţii care-i mersul. Cum funcţionează lucrurile. Oamenii ca Ian nu mai au şanse să fie trataţi corect.

Sophie se întoarse spre Ian. Acum chiar avea să intervină, să protesteze, să spună ceva, nu? Dar n-o făcu. Aşa că, şi de data asta, tot ea trebui să continue.

— Când zici „oamenii ca Ian” bănuiesc că te referi la albi, corect?

Domnul Wilcox, părând uşor stânjenit pentru prima dată, se uită în jur la cei care ascultau, căutând sprijin pe chipurile lor. Nu prea îl găsi, dar o ţinu pe-a lui.

— Nu mai avem grijă de ai noştri, nu? zise el. Dacă vii dintr-o minoritate, perfect. Te bagi în faţă. Negri, asiatici, musulmani, gay – nu facem destul pentru ei. Dar ia un băiat talentat ca Ian şi se schimbă treaba.

— Sau poate, replică Sophie, pur şi simplu i-au dat postul candidatului mai bun.

Îşi regretă imediat cuvintele. Ian continua să tacă, dar ea îşi dădu seama că-l rănise; iar domnul Wilcox profită imediat de pasul ei greşit.

— Cred c-ar fi bine să te hotărăşti, spuse el, ce e mai important pentru tine: să-ţi susţii soţul sau să fii corectă politic.

Cu asta, îşi luă romanul (căruia ea nu-i văzu titlul, deşi îşi dădu seama că nu era *Amurgul Otterilor*) şi, înainte să se reapuce de citit, mormăi două cuvinte pentru cei de la masă în general... şi pentru Ian în particular:

— Ţara asta...

Cuvinte în care puse un amestec puternic de tristeţe şi dispreţ.

Tăcerea de după se destrămă abia când doamna Wilcox îşi ridică privirile spre cealaltă navă de croazieră, acum aproape paralelă cu a lor, şi spuse:

— Ce vapor mare!

*

În după-amiaza aceleiaşi zile, pe când stăteau pe terasa unei cafenele din Oraşul Vechi, bând bere estonă la umbra unei clădiri înalte, pe jumătate din bârne, Sophie îi zise lui Ian:

— N-ai luat de bun ce-a spus Geoffrey, nu?

— Nu, sigur că nu, spuse el.

— Bravo! Şi iartă-mă dacă am dat impresia că nu te-am susţinut, dar...

— Las-o baltă, Soph, bine? Cum ai zis, i-au dat postul candidatului mai bun.

Se apucă din nou să citească din ghid, însă după câteva secunde, simţind că ea nu era mulţumită de această asigurare, adăugă:

— E singura explicaţie, nu? Ori e bună teoria lui, ori e bună teoria ta. Asta e. Caz clasat.

Era clar că nu voia să mai discute, aşa că Sophie vorbi de fapt pentru ea când zise:

— Oricum, mi s-a luat de individul ăla de nu pot să-ţi spun. A trebuit să stau lângă el opt seri la rând. Cred că-n seara asta ar trebui să mergem la masă mai devreme şi să ne aşezăm lângă Joan şi Heather.

Aşteptă o reacţie din partea lui. Nu o primi.

— Nu crezi?

Ian mormăi. Altceva nu mai scoase de la el toată după-masa. Şi, în orice caz, planul ei avea o fisură. Domnişoara Thomsett şi doamna O'Sullivan nu apărură la cină în seara aceea. Aşa că se aşezară din nou, toţi patru, de o parte a mesei, cu doamna Murphy stând singură de cealaltă parte (tot hotărâtă să se bucure de croazieră, deşi nu părea să vină în nici una dintre excursii), pe când domnul Wilcox se amuza întrebându-se – pe jumătate în glumă, pe jumătate serios – care dintre cele două tovarăşe de drum vârstnice murise de data asta.

*

Îşi petrecură ziua următoare, o vineri, pe mare, în drum spre Copenhaga. Codul vestimentar era „Neprotocolar". („Doamnele pot să poarte o rochie mai puţin protocolară sau un *deux-pièces*. Domnii au de ales între un costum de tip lounge, un sacou sport sau un blazer cu sau fără

cravată; sau o cămaşă elegantă, închisă la gât, cu cravată.”) Buletinul zilei anunţa că la zece aveau să se ţină un Seminar despre Căderea Părului, un Curs intitulat „Să Şezi şi să nu Crezi” la unsprezece („Alăturaţi-vă lui David pentru un curs de exerciţii fizice din confortul scaunului, o încălzire ideală”) şi proiecţia filmului *Zulu* în sala de cinematograf, la două şi jumătate. Ca de obicei, buletinul era prefaţat de un citat comic, sub genericul „Robin chicoteşte”, care de data asta era:

Iată un anunţ autentic din ziar: *„De vânzare cupă mixer pentru gospodine cu fund rotund pentru o bătaie eficientă”.*

Spre sfârşitul dimineţii Sophie se duse la bibliotecă să-şi verifice e-mailurile şi găsi următorul mesaj:

De la: Joan Thomsett

Trimis: vineri, 29 august 2014 8:54 AM

Către: Sophie Coleman-Potter

Subiect: Absenţa noastră

Dragă Sophie,

Îţi scriu la adresa tipărită pe cartea de vizită şi sper ca mesajul să-ţi parvină. Probabil că la ora asta te întrebi de ce am renunţat la croazieră. Nu-ţi face griji, suntem vii şi nevătămate, şi nu suntem cele mai noi victime ale misteriosului blestem de la Masa 19! Cu toate acestea, am avut un accident neplăcut ieri, la Tallinn. Heather a alunecat şi a căzut pe nişte trepte când ne uitam la zidurile oraşului. A avut parte de o căzătură urâtă şi, după ce am ajuns la spital, a aflat că şi-a rupt piciorul. Din fericire, n-a fost o fractură severă, dar, după i se s-a pus ghipsul, i s-a sugerat să se întoarcă în Anglia cu avionul pentru continuarea tratamentului. Cei de la Legend au fost foarte eficienţi şi ne-au găsit un zbor de seară, aşa că acum ne-am întors deja la Bristol!

Spre deosebire de doamna Murphy, care presupun că insistă să-şi termine vacanţa chiar şi după ce a rămas văduvă, nu-mi puteam imagina să continui croaziera fără iubita mea Heather. Facem totul împreună de peste treizeci de

ani şi în tot acest timp cred că n-am petrecut nici măcar o noapte separat! Da, mă tem că le-am îndrugat câteva minciuni de circumstanţă celorlalţi pasageri despre relaţia noastră, dar sunt sigură că tu ai ghicit repede adevărata ei natură. După mulţi ani de călătorii şi mai ales de croaziere, ne-am dat seama că, din păcate, nici măcar astăzi nu ne putem baza pe înţelegerea celorlalţi pasageri când le spunem că suntem partenere de viaţă, deşi sunt gata să observ – pe o notă un pic mai optimistă – că oamenii chiar tind să devină ceva mai toleranţi. (Deşi cuvântul în sine mi s-a părut întotdeauna ciudat în context: ce anume din relaţia noastră loială, iubitoare şi de sprijin reciproc îi face să apeleze la rezervele lor de „toleranţă”?) În orice caz, am descoperit amândouă că şi tu, şi încântătorul tău soţ sunteţi extrem de *simpatico* şi, prin urmare, nu avem nici un fel de îndoială că vă pot spune adevărul!

Ştiu că tu şi Ian mai aveţi doar puţin timp de petrecut la bord, dar sper să vă simţiţi bine şi să profitaţi din plin. Prelegerea ta de duminică şi informaţiile pe care ni le-ai dat când am vizitat Ermitajul au fost o plăcere pentru mulţi dintre noi. E limpede că te aşteaptă o carieră minunată şi aştept cu nerăbdare s-o urmăresc – poate că de la distanţă, dar, sunt sigură, cu mare interes.

Cu afecţiune,

Joan Thomsett

*

Sâmbătă dimineaţă, cu nava ancorată la Copenhaga, Sophie şi Ian se pregăteau să-şi întrerupă croaziera şi să plece acasă cu avionul. *Topaz IV* avea să se întoarcă la Dover abia peste patru zile – urmau alte escale în nordul Germaniei şi în Olanda –, dar, când acceptase înţelegerea, Sophie decisese că zece zile pe mare aveau să fie suficient (o hotărâre pe care la ora asta o cam regreta). Acum, cu bagajele făcute, îşi lua rămas-bun pentru ultima dată de la Henry. Ca întotdeauna, o făcea prietenos, dar fără să

găsească tonul ideal în faţa lui. Ca întotdeauna, el se arăta rezervat, enigmatic şi de o politeţe fără cusur.

— Ei bine, Henry, spuse ea, nu-ţi putem mulţumi destul pentru ajutorul dat.

— Nici vorbă, doamnă. Asta e fişa postului.

— Ai făcut mult mai mult decât trebuia. Chiar i-ai călcat pantalonii soţului meu.

Henry râse şi repetă:

— Asta e fişa postului.

— Uite cartea mea de vizită, zise ea, în caz că... nu ştiu, în caz că vrei să ţinem legătura.

Luă cartea de vizită, zâmbind în continuare, şi o vârî în buzunar fără să se uite la ea.

— Sper că ţi-a plăcut...

Era pe punctul să spună „să te ocupi de noi”, dar suna ridicol. De ce-ar fi trebuit să-i placă să se ocupe mai mult de ei decât de altcineva?

— ...croaziera asta, încheie ea stângaci. Mă rog, ştiu că pentru tine e vorba de muncă şi că... nu ai o cabină ca asta...

Cabina lui, pe care o împărţea cu alţi doi membri ai echipajului, se afla în măruntaiele navei şi nu avea ferestre – atâta lucru ştia şi ea.

— Oricum...

Suna din ce în ce mai stupid.

— Oricum... uite-un mic... cadou de la Ian şi de la mine.

Îi înmână un plic alb, care conţinea o felicitare şi câteva bancnote. Ei doi – de fapt, ea – se frământaseră îndelung

cât să-i dea şi în ce valută. În cele din urmă, se fixaseră pe cincizeci de euro.

— Vă mulţumesc, doamnă, spuse Henry, vârând plicul în acelaşi buzunar şi strângându-i mâna. Sunteţi foarte amabilă. Mi-a părut foarte bine că v-am cunoscut.

— Mă bucur. Şi nouă la fel. Oricând ajungi la Londra sau la Birmingham...

Henry, aproape ieşit din cabină, repetă:

— Vă mulţumesc, doamnă.

— Ei bine, la revedere. Sau *Palaam*, cum ziceţi voi...

Henry plecă. Ian izbucni în râs.

— Ce-i atât de comic?

— Tu. Chinuită de scrupule liberale şi disperată să-l faci să se simtă cel mai bun prieten.

— Încercam să fiu politicoasă, atâta tot, spuse Sophie, zărind un ruj lăsat pe noptieră şi punându-şi-l în geantă.

Se părea că asta era tot. Se mai uită o dată la cameră, cu mâinile în şold, simţindu-se năpădită de o melancolie bruscă.

— O să-mi fie dor de cabina asta, zise ea. Chiar mi-au plăcut ultimele zece zile.

— Ştiu că ţi-au plăcut, spuse Ian, luând-o pe după umeri. Mai ales înainte să vin eu, pariez.

Ea îl privi ţintă.

— De ce spui asta?

— Îţi place să fii singură. Să nu crezi că n-am observat!

Înainte să poată nega (dacă avea s-o facă), el continuă:

— Ia zi, ţi-ai luat rămas-bun de la soţii Wilcox?

— Da.

— Şi de la Lionel?

— Era încă în pat. Am bătut şi i-am spus la revedere prin uşă.

— Maxine?

— Nu era în cameră.

— Hm... Se leagă.

Ieşiră împreună pe balcon ca să se uite pentru ultima dată la mare. Portul în sine era anonim şi mohorât. Trei alte nave de croazieră, mult mai mari decât *Topaz IV*, lăsaseră deja ancora în dimineaţa asta.

— Crezi c-o să ţii legătura cu vreunul dintre ei? întrebă el.

— Nu sunt sigură, spuse ea. Probabil că nu. Eventual cu Heather şi Joan. Mi-au plăcut destul de mult, recunosc.

— Lesburile, zâmbi Ian. Ciudat că, până la urmă, Geoffrey a avut dreptate în privinţa lor.

Sophie nu spuse nimic. Ridică ochii spre soare, vrând să simtă briza mării pe faţă pentru ultima dată. Ian se aplecă peste balustradă şi se uită în adâncurile apei. Nu vorbi nici unul timp de câteva minute.

— La ce te gândeşti? întrebă ea în cele din urmă.

— A, la nimic, răspunse el şi se întoarse în cabină.

Deşi se gândea de fapt că, dacă domnul Wilcox avusese dreptate cu cele două, de ce n-ar putea să aibă şi în privinţa altor lucruri?

19.

Martie 2015

Benjamin stătea în librăria din Centrul Horticol Woodlands. Nu se uita la nici una dintre cărţile de grădinărit, la nici una dintre cărţile de istorie locală şi la nici una dintre cărţile care comemorau diverse aspecte din cel de-al Doilea Război Mondial. Nu răsfoia vreo carte de gătit în căutarea unei idei pentru cină şi nici nu căuta în secţiunea de umor, într-o încercare disperată de-a găsi ceva care să-i aducă zâmbetul pe buze. În schimb, atenţia îi era fixată asupra uneia dintre zonele cele mai îndepărtate şi cel mai puţin vizitate ale librăriei, unde, pe raftul de jos al corpului de bibliotecă din spate, se găsea secţiunea intitulată „Diverse”. Secţiunea consta în vreo cincisprezece sau douăzeci de titluri. Unul dintre ele – reprezentat aici de două exemplare – era propriul lui roman, *Un trandafir fără spini*.

Aplecându-se spre raftul de jos, luă ambele exemplare şi le întoarse iubitor în mâini. O fi fost Chase Historical o editură cu buget mic, dar produsese un lucru foarte frumos, nimic de spus. Coperta întâi înfăţişa o imagine foarte clară a unui trandafir alb, profilat pe un fundal

negru. Titlul şi numele autorului erau cu acelaşi font alb, discret, cu litere mici. Arăta foarte stilat. Şi totuşi, păcat, mare păcat, că nivelului calitativ al producţiei nu-i corespundea o difuzare pe măsură. Romanul fusese publicat cu peste patru săptămâni în urmă şi Benjamin intrase în aproape toate librăriile pe o rază de optzeci de kilometri, fără să găsească mai mult de şase exemplare – şi majoritatea erau în centre horticole, deşi ştia că Philip sperase ca prin publicarea de literatură să obţină acces în locuri mai respectabile. (Acesta fusese, de fapt, principalul motiv pentru care-l publicase pe Benjamin, dincolo de relaţia de prietenie.) Benjamin încă nu îndrăznise să se intereseze de vânzări; cât despre receptarea critică a cărţii, era inexistentă. Nici o cronică în presa centrală sau locală, bineînţeles, nimic pe website-urile cititorilor şi nici o recenzie de la cititori pe Amazon – unde figura în clasamentul de vânzări pe locul 743.926 (sau, dacă voia să-şi ridice moralul, pe locul 493 la categoria Bestselleruri-Ficţiune-Ficţiune literară-Ficţiune autobiografică-Romane de dragoste-Obsesii).

Şi da, ar fi trebuit să se aştepte la asta. Ar fi trebuit să ştie că Philip singur, fără un buget de marketing şi de publicitate, nu putea decât să producă exemplare tipărite din cartea lui şi să spere. Dar ce-ar fi putut alege Benjamin? Toate editurile din Londra şi toate micile edituri independente din restul ţării îi respinseseră romanul – sau, în majoritatea cazurilor, refuzaseră din capul locului să-l citească. Nici un agent literar nu se deranjase să-i

expedieze altceva decât o scrisoare-tip drept răspuns pentru oferta lui, trimiţându-l de obicei la plimbare cu câte-o formulă uleioasă din categoria „Am descoperit multe lucruri admirabile în manuscrisul dumneavoastră, dar suntem de părere că deocamdată nu-şi poate găsi loc în portofoliul nostru”. Câteva scrisori intraseră în detalii, nu despre calităţile cărţii ca atare, ci despre situaţia actuală a pieţei şi despre problemele puse de lansarea unor scriitori în acest moment dificil. Majoritatea editorilor şi agenţilor răspunseseră după mai bine de două luni şi, deşi depusese romanul simultan în mai multe locuri, trebuise să suporte aproape un an de refuzuri, care-i ajungeau în cutia de scrisori zilnic, la timp ca să-i strice micul dejun, înainte să-şi ia inima-n dinţi şi să-l sune pe Philip. După aceea totul fusese foarte rapid şi fără ocolişuri. Manuscrisul fusese revizuit, redactat şi corectat în câteva săptămâni. Şi iată-l acum, opera vieţii lui (sau, cel puţin, o versiune trunchiată), în sfârşit de vânzare. Măcar dacă librăria i-ar fi găsit un loc ceva mai avantajos...

Cu acest gând – şi asigurându-se că librăreasa nu se uita –, duse ambele exemplare în mijlocul librăriei şi le aşeză pe masa principală, peste un teanc de cărţi despre bonsai. Efectul se dovedi aproape imediat. Retrăgându-se la margine şi prefăcându-se absorbit de o biografie a lui Winston Churchill, trebui să aştepte doar câteva minute înainte ca trei cititori, unul după altul, să se apropie de masă, să pună mâna pe carte, să-i citească textul de copertă şi s-o răsfoiască. Ce-i drept, n-o cumpără nimeni,

dar era clar că-i sporise semnificativ şansele. Mulţumit, se duse să-şi găsească tatăl în restaurant.

Îl adusese la centrul horticol de câteva ori în ultimele două luni. La început fusese un gest de disperare – epuizaseră de mult locurile din apropiere de Rednal unde puteau merge –, dar lui Colin păruse să-i placă excursia, aşa că devenise repede un obicei. Însă nici măcar aşa Benjamin nu putea spune că-i plăceau aceste vizite. Fiecare minut în compania tatălui său era greu de dus în zilele astea: era mai moşcăit ca niciodată, mai posomorât în legătură cu orice, mai cinic, indiferent de temă. Altfel spus, compania lui era oricum, numai scânteietoare nu; aşa că Benjamin se miră de-a dreptul când se îndreptă spre restaurant şi îşi găsi tatăl stând, dar nu singur şi aplecat deasupra unei plăcinte cu rinichi, ci bucurându-se de o conversaţie relativ însufleţită – şi chiar gustând o glumă – cu cineva pe care nu-l recunoscu la început: un personaj corpolent, îmbrăcat cu un costum de tweed după moda anilor 1930, cu un ceas de buzunar cu lănţişor de aur şi cu o minge roşie de ping-pong pe masă, lângă el, aşezată pe o tichie răsturnată, ţipătoare şi multicoloră. Avea ţăcălie şi o figură rumenă şi jovială, iar când Benjamin se apropie, sări în picioare, îi luă mâna, i-o strânse viguros şi spuse:

— Ben! Ce mult mă bucur că te văd, frate!

El nu putu decât să-l privească nedumerit.

— Nu-mi spune că nu-ţi aduci aminte de mine! Hai, Ben, nu-mi frânge inima!

— Sigur. Eşti... ezită, iar apoi rosti singurul lucru de care putea fi sigur... Baronul Mintos? Animatorul pentru copii?

— Şi? Şi?

Benjamin habar n-avea. Tatăl lui îl privi cu un amestec de încântare şi superioritate. Nu i se întâmpla foarte des să fie cu un pas înaintea fiului.

— M-am prins imediat cine e. Nu-l recunoşti? E Charlie! Charlie Chappell!

Încet, pe chipul lui Benjamin se ivi recunoaşterea. Cu toate acestea, simţi că putea fi iertat că nu-l recunoscuse pe Charlie Chappell, pe care nu-l mai văzuse (şi la care nu prea se mai gândise) de peste patruzeci de ani. Charlie fusese cândva vecinul de alături. Şi unul dintre cei mai buni prieteni ai lui. Stătuseră unul lângă altul în prima lor zi de şcoală, când aveau cinci ani[23]. Se jucaseră împreună pe terenul şcolii, fiecare fusese adeseori la celălalt acasă, împărţiseră dulciuri, făcuseră schimb de batoane de ciocolată, citiseră împreună primele (şi, în cazul lui Benjamin, singurele) reviste porno. Iar pe urmă, la unsprezece ani – din motive care nu-i erau clare nici măcar acum –, părinţii lui Benjamin îl făcuseră să dea examen la Liceul King William, unde şi intrase. Charlie continuase prin sistemul de stat, ajunsese la un gimnaziu obişnuit, iar între ei doi se căscase o prăpastie. Nu neapărat educaţională sau universitară, ci socială. Benjamin se mutase la o şcoală unde profesorii purtau robă la ore; unde nici măcar nu li se spunea „profesori”, ci „,magiştri”; unde nu numai

[23] O *primary school* din Anglia are elevi cu vârste cuprinse între patru şi unsprezece ani.

că exista un „imn al şcolii”, dar era cântat în latină; unde exista un singur elev de culoare în tot anul – Steve Richards, căruia ceilalţi băieţi îi spuneau „Rastus”. Benjamin şi Charlie nu se îndepărtaseră unul de altul din proprie iniţiativă, ci fuseseră măturaţi imediat de curenţi rapizi, puternici şi opuşi. Nu se mai vizitaseră unul pe celălalt. Conversaţiile dintre ei deveniseră forţate şi stânjenitoare. Şi, în orice caz, după un an sau doi, pentru ca despărţirea să devină irevocabilă, familia Chappell se mutase în casă nouă în Northfield, la zece minute de mers cu maşina. Şi cu asta, basta. Benjamin şi Charlie nu se mai văzuseră şi nu mai vorbiseră niciodată.

Dar asta se întâmplase demult, în trecutul îndepărtat. Pe faţa lui Charlie se citi doar încântare când dădu peste fostul lui prieten.

— Bag mâna-n foc că te-am văzut aici acum câţiva ani, spuse el. Eram în plin număr. Am încercat să-ţi prind privirea.

— Da, eu eram, zise Benjamin. Ai avut şi azi un număr?

— Adineauri am terminat, răspunse Charlie. Public dat naibii, nu glumă.

— Şi cum de-ai...?

Benjamin nu ştiu cum să-şi termine întrebarea.

— ...ajuns să-ţi câştigi pâinea aşa? continuă Charlie. Poveste lungă. Să spunem doar că n-am mai fost sunat de cei de la RSC[24]. Şi tu? Tatăl tău zicea că te-ai pensionat deja.

[24] Royal Shakespeare Company.

— Nu m-am pensionat, replică Benjamin indignat. În primul rând că am grijă de tine (îşi privi tatăl). Fac muncă voluntară trei dimineţi pe săptămână la spitalul din Shrewsbury, în magazinul pentru donaţii. Şi m-am apucat de scris. De fapt, tocmai mi-a apărut primul roman.

— De ce nu mă mir? făcu Charlie. Întotdeauna, intelectualul familiei. Întotdeauna, geniul creator. De unde pot să iau un exemplar?

— Chiar de-aici. Au două în librărie.

— Splendid! Tocmai te-ai învârtit de-o vânzare.

Charlie nu se grăbea să plece. Avea o petrecere pentru copii la patru după-amiaza şi nimic până atunci, aşa că între timp se bucura de acest prânz prelungit cu Benjamin şi Colin. După aceea Colin anunţă că voia să meargă la magazinul cu animale de companie: îi plăcea să se uite la crapul chinezesc şi la peştii tropicali – uneori îi privea minute în şir, fascinat de gurile lor lăsate şi de ochii lor melancolici, de parc-ar fi încercat să le înţeleagă visele şi să le sondeze memoria. Îi dădu întâlnire lui Benjamin la maşină. Aşa că Benjamin şi Charlie porniră spre librărie, trecând în drum pe la intrarea de la teatrul copiilor.

— Uite cine-i pe scenă! spuse Charlie mohorât, dând din cap spre uşa deschisă.

Benjamin privi înăuntru şi văzu că personajul care-i distra pe copii purta un halat alb, de medic, cizme lungi, o mustaţă falsă şi o cască de piele cum aveau piloţii din Al Doilea Război Mondial. Şi-l aminti de data trecută; îşi aminti îmbufnarea de după ce coborâse de pe scenă şi

ostilitatea făţişă la adresa lui Charlie. Ce se întâmplase între cei doi? Chiar acum văzu cum Charlie îi interceptează privirea Doctorului Temerar şi mârâie spre el; celălalt clovn îl depistă imediat şi-i răspunse la fel, fără să iasă din pielea personajului. În clipa aceea ura şi duşmănia trepidantă se simţiră în aer, deşi Charlie se înseninâ atât de repede pe când îşi continuau drumul, recăpătându-şi buna dispoziţie de adineauri ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic, încât Benjamin simţi că nu mai era cazul să aducă vorba sau să întrebe ce se întâmplă.

În librărie Charlie puse mâna pe cele două exemplare din *Un trandafir fără spini* de pe masa din mijloc, citi recomandarea de pe copertă, îl felicită pe Benjamin pentru grafică şi spuse:

— Bun, le iau pe-amândouă.

Benjamin se duse cu el la casă, să-şi poată savura momentul de triumf. Librăreasa, poate mai puţin impresionată decât se aştepta el, sună pe cineva de la vânzări cu o indiferenţă mecanică.

— Să ştiţi că el e autorul, spuse Charlie. Ar trebui să faceţi un pic de tam-tam. E o vedetă locală.

— Vin mulţi autori aici, răspunse ea.

— Mă rog.

Charlie se uită la Benjamin şi se strâmbă.

— Vrei să-mi dai autograf pe ambele exemplare, Ben, acum, că le-am plătit?

— Sigur.

Benjamin puse cărţile pe tejghea şi îşi scoase pixul.

— Amândouă sunt pentru tine?

— Prima e pentru mine. A doua e pentru „Aneeqa”, te rog.

— Vreun mesaj anume?

— N-aş spune.

Se gândi puţin.

— Pe exemplarul ei ai putea să scrii „Succes la studii”.

— „Succes la studii”, repetă Benjamin în timp ce scria cuvintele şi-i dădu exemplarele cu mândrie.

Erau primele pe care le semnase, în afară de unul pentru Phil, unul pentru Lois, unul pentru tatăl lui şi unul pentru Sophie. Se întoarse spre librăreasă şi-i spuse:

— Acum o să trebuiască să mai comandaţi.

— Staţi liniştit, zise ea. Mai avem vreo patruzeci în depozit.

— Aha. Vreţi să le semnez şi pe alea?

— Prefer să nu. Ne e destul de greu să le vindem şi-aşa. Dacă le semnaţi, nu mai putem să facem retur. Se consideră stoc deteriorat.

Benjamin nu ştia câte descurajări mai putea să înghită de la femeia asta.

— N-aţi vândut *nici un* exemplar pân-acum? întrebă el.

— Am vândut două-trei, spuse librăreasa, dar clienţii le-au adus înapoi.

— Le-au adus înapoi? De ce?

— Bănuiesc că din cauza titlului. Au crezut că e despre creşterea trandafirilor. Ştiţi, lumea pentru aşa ceva intră aici. Nu prea vindem literatură.

Era timpul să se ducă la maşină după Colin. Benjamin nu se putu abţine să mediteze asupra fragilelor perspective comerciale ale cărţii sale pe când îşi croiau drum prin secţiunea mobilierului de grădină, dar până la urmă se trezi la realitate şi îşi aduse aminte să-l întrebe pe Charlie:

— Cine e Aneeqa?

— Ca tot ce se mi se-ntâmplă în viaţă, şi aici e-o poveste lungă, răspunse el. Putem să mai luăm prânzul şi altă dată? Chiar mi-ar plăcea să refacem lucrurile cum se cade.

— Absolut. Hai s-o facem.

— Oricum, zise Charlie când părăseau vasta incintă de la Woodlands şi-i străbăteau parcarea la fel de vastă, ca să-ţi dau versiunea scurtă – îi sunt un fel de tată vitreg. Maică-sa a divorţat – acasă sunt doar ele două – şi – adică nu sunt însurat cu maică-sa sau mai ştiu eu ce, dar petrec mult timp la ele acasă şi bănuiesc c-am devenit un fel de tată-surogat. Cel puţin, asta mi-ar *plăcea* să fiu... E complicat. E cam încurcată treaba, drept să-ţi spun, Ben. Mi-ar prinde bine să stăm de vorbă cândva despre asta. Nu ştiu câţi alţii ar înţelege... inima omului, cu toate misterele ei.

Pe Benjamin îl măguli complimentul şi chiar îl surprinse să-l audă pe Charlie folosind asemenea cuvinte, care păreau să trimită la resurse nebănuite de sensibilitate şi tandreţe.

— Asta habar n-am, spuse el, adunându-şi curaj să-i facă o confidenţă. Când o să-mi citeşti cartea, o să-nţelegi că, emoţional, am avut multe greutăţi în viaţă şi...

— Ah, futu-te-n cur! urlă Charlie deodată. Să te fut, în pizda mă-tii de găozar labagiu!

Benjamin se opri şi-l privi buimac. Ajunseseră la maşina lui Charlie, un Nissan Micra vechi, dar bine îngrijit şi strălucitor, iar el se uita furios şi disperat la vopseaua de pe portiera şoferului. O zgârietură lungă şi adâncă fusese făcută cu o monedă sau cu altceva şi se întindea de la faruri la stopuri.

— *El* a făcut-o, zise Charlie, şuierând cuvintele. *El* a făcut-o, căcănarul! Îl omor, jur. Îi crăp capul şi-i iau făţăul la cuţit, futu-i.

Se întoarse şi se pregăti să se ducă înapoi în centrul horticol. Benjamin îi puse o mână pe umăr să-l oprească:

— Charlie, nu face tâmpenii! Habar n-am ce e între voi, dar... violenţa nu-i o soluţie. Nu e niciodată o soluţie.

Iar apoi, mai mult ca să-i distragă atenţia decât din alt motiv, adăugă:

— Şi când ziceai că vrei să luăm prânzul ăla?

Charlie ezită o clipă, răsuflând din greu şi încă pe punctul de-a cădea pradă furiei. Pe urmă spuse „Da, ai dreptate”, îşi scoase telefonul să se uite în calendar şi momentul de criză trecu.

20.

Aprilie 2015

Pe 14 aprilie 2015, Partidul Conservator îşi lansă manifestul pentru apropiatele alegeri generale. Doug citi primul paragraf din introducerea lui David Cameron, în timp ce-l aştepta pe Nigel la locul lor de întâlnire obişnuit, cafeneaua de la staţia de metrou Temple.

— „Cu cinci ani în urmă”, citi el, „Anglia era pe marginea...”

> De atunci, am făcut ca situaţia să se schimbe radical. Anglia este acum una dintre economiile cu cea mai rapidă creştere din lume. Ne readucem finanţele sub control. Am înjumătăţit deficitul în raport cu dezvoltarea economică. Au de lucru mai mulţi oameni decât oricând. Anglia e din nou pe picioarele ei, puternică şi câştigând în forţă de la o zi la alta. Asta nu s-a întâmplat la noroc. Este rezultatul unor decizii grele şi de îndeplinire metodică a planului economic pe termen lung. Dar, mai presus de orice, este rodul unui efort naţional suprem, în care fiecare a făcut sacrificii şi fiecare şi-a îndeplinit rolul... Prietenii şi concurenţii noştri de peste ocean se uită la Anglia şi văd o ţară care îşi face ordine în casă, o ţară care creşte. Văd o ţară care crede în ea însăşi.

— Ai scris ceva din mizeria asta? întrebă Doug când veşnic tânărul director-adjunct de comunicare de la Downing Street sosi şi se aşeză în faţa lui.

Nigel arboră un zâmbet glacial, însă nu păru nici surprins, nici din cale-afară de descurajat de această mişcare de deschidere.

— Ah, Douglas, spuse el. Mereu în ofensivă. Mereu încercând să marcheze primul. Dacă aş crede că vorbeşti serios, m-aş simţi jignit. Dar am ajuns să te cunosc destul de bine după atâţia ani.

— Cum e moralul la Numărul 10? întrebă Doug, pasându-i ceaşca de cappuccino pe care apucase deja să-l comande pentru el. Cred că panica e peste cota de avarie.

— *Încrederea*, Douglas, *entuziasmul* – astea sunt peste cota de avarie. Dave e gata de luptă şi ştii de ce? Fiindcă ştie c-o să câştige.

— Înseamnă că n-a citit sondajele, nu?

— Nu ţinem cont niciodată de sondaje. Întotdeauna sunt greşite.

— Dezbaterea de la televizor n-a mers grozav. Ed Miliband a făcut o impresie foarte bună.

— Ed e un tip cumsecade, dar nu ne facem griji din cauza lui. Oamenii din ţara asta n-o să voteze niciodată un marxist prim-ministru.

— Unde-ai citit că e marxist? zise Doug. În *Daily Mail*? Ed Miliband nu e marxist.

— Taică-său a fost. După ce scrie *Daily Mail*.

— Hai, Nigel, nu fi bătut în cap! Faptul că ai un tată marxist nu te face şi pe tine marxist. Taică-tău e proctolog. Tu ce-ar trebui să fii?

— Tot aduci vorba de profesia tatei, Douglas. Iar te supără hemoroizii?

Doug oftă. Se făcuseră cinci ani de când se întâlnea cu Nigel de două sau trei ori pe an şi, din câte-şi dădea seama, încă nu trecuse dincolo de faţada asta de zăpăceală veselă.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama, zise el, că nu eşti în stare de altceva decât să te prefaci că totul e muc şi sfârc. În fond, te obligă postul.

— N-aş spune că e chiar totul muc şi sfârc, Doug. E o formă de suficienţă să gândeşti aşa, dacă-mi dai voie. Încă avem o mulţime de provocări. Austeritatea continuă să fie dură şi să-i atingă tocmai pe cei care sunt cel mai puţin capabili s-o gestioneze. Dave e conştient de asta. Nu e un monstru, indiferent ce vrei să crezi despre el. Dar ne pricepem să vedem în ce ape se scaldă ţara şi e clar că, atunci când lucrurile merg atât de greu şi viitorul e atât de nesigur, ar trebui ca oamenii să fie nebuni ca să voteze schimbarea. Continuitate, stabilitate – de ele au nevoie ca să depăşească perioada asta grea.

Doug se scărpină în cap.

— Dar n-are nici un sens... la propriu. Sub administraţia actuală, în ţară e dezastru, aşa că singura soluţie e să votăm administraţia actuală?

— Pe scurt, da. Ăsta e mesajul foarte clar pe care-o să-l transmitem electoratului în următoarele câteva săptămâni.

— Mă rog, mult succes!

— Ai de ales între un guvern puternic şi stabil sub David şi conducerea slabă şi haotică a lui Ed – care probabil că ar face coaliţie cu naţionaliştii scoţieni. Gândeşte-te la asta!

— S-ar putea să rămâneţi în coaliţie cu liberal-democraţii.

— N-ar fi o problemă, dar n-o să se-ntâmple. O să obţinem o majoritate absolută. Avem toată încrederea. Asta ne spun şi sondajele de opinie.

— Păi, adineauri ai zis că n-aveţi încredere în sondajele de opinie.

— N-avem încredere în majoritatea sondajelor de opinie ale altora. Dar ni le comandăm şi noi pe-ale noastre. În care avem încredere.

Doug mai scoase un oftat.

— În regulă. Să trecem la subiect.

— La chestia cu trestia, încuviinţă Nigel.

— Exact. La chestia cu trestia. Pagina şaptezeci şi doi din manifestul „Adevărata schimbare în relaţia noastră cu Uniunea Europeană”.

Nigel surâse binevoitor.

— Aşa e. O schimbare crucială a manifestului. Aproape singurul ei atu, poţi să spui.

— Ei bine, indiferent cine-a scris asta, merită aprecieri – e foarte clar. „Doar Partidul Conservator va aduce adevărata schimbare şi adevărata opţiune legată de Europa, prin intermediul unui referendum de tip «da» sau «nu» desfăşurat până la sfârşitul lui 2017.”

— Corect.

— Chiar e o idee atât de bună?

— E ideea lui Dave. Sigur că-i bună.

— Şi dacă se face referendum şi votăm ieşirea?

— Atunci, ieşim. Oamenii îşi vor fi spus părerea.

Oricât ar fi fost de impresionat de acest gir deplin acordat democraţiei directe, Doug nu putu să nu obiecteze:

— Dar pe oameni nu-i interesează de fapt Uniunea Europeană. Ori de câte ori i se cere să-şi enumere principalele preocupări politice, publicul vorbeşte despre educaţie şi locuinţe, iar UE nici măcar nu apare în primele zece.

Nigel avusese o expresie nedumerită, dar acum se înseninã:

— A, vorbeşti de public. Scuze, nu la asta m-am referit când am spus „oameni”.

— La ce te-ai referit?

— M-am referit la oamenii din Partidul Conservator care-o ţin una şi bună cu cât de mult urăsc ei UE şi care n-o să tacă până n-o să facem ceva.

— Aha, oamenii *ăia*.

— Oamenii ăia.

— Deci de-asta promite Cameron un referendum. Ca să le-nchidă gura *ălora*.

— Nu fi fraier, Douglas! Să organizezi un referendum pe o chestiune atât de importantă doar ca să le-nchizi gura câtorva oameni enervanţi de la tine din partid? Ar fi cât se poate de iresponsabil.

— Dar exact asta ai spus că face.

— Nu, n-am spus. N-am spus nimic de genul ăsta. N-ai *citit* manifestul?

— Bineînţeles că l-am citit.

— Păi, scrie aici de ce promitem referendumul.

Luă exemplarul lui Doug de pe masă, unde rămăsese împăturit la pagina relevantă.

— Ascultă: „Un principiu fundamental al unui viitor guvern conservator va fi acela că statutul de membru al Uniunii Europene va depinde de aprobarea poporului englez. Iată de ce, după alegeri, vom negocia un nou acord pentru relaţia Angliei cu Europa şi pe urmă vom întreba poporul englez dacă vrea să rămână în UE pe baza acestei baze reformate sau să plece. Vom organiza acest referendum de tip «da» sau «nu» până la sfârşitul lui 2017 şi îi vom respecta rezultatul”. Te întreb, ce-ar putea fi mai clar decât asta?

— Stai puţin, spuse Doug. Ai omis ceva.

— Serios?

— Da... dă-l încoace. Ai omis ceva.

— Nu cred.

— Fraza cu aprobarea poporului englez...

— Da?

— Imediat după ea. Dă-ncoa’!

Luă din nou foaia volantă de la Nigel şi parcurse repede pagina.

— Da, uite-aici: „Statutul de membru al Uniunii Europene va depinde de aprobarea poporului englez – *iar în ultimii ani această aprobare s-a fragilizat considerabil*”.

— Aşa e. S-a fragilizat.

— Cu alte cuvinte, ce face Cameron e extrem de riscant, nu?

— De ce spui asta?

— Fiindcă propune organizarea unui referendum cu „da” sau „nu” şi ştie din plecare că majoritatea o să fie fragilă.

Nigel clătină din cap şi ţâţâi din buze.

— Zău, Douglas – voi, ziariştii! Cu felul vostru ridicol de creator în care interpretaţi lucrurile. Luaţi o frază perfect clară şi perfect inocentă, pe care o răsuciţi şi-o răstălmăciţi...

— Presupun c-ai putea face ca rezultatul să depindă de o supermajoritate – şaizeci la sută sau ceva de genul ăsta.

— S-a sugerat ideea, dar nu există o nevoie reală.

— De ce nu?

— Fiindcă referendumul o să fie pur consultativ.

— Serios? Aici scrie altceva. Zice-aşa: „Vom organiza acest referendum de tip «da» sau «nu» până la sfârşitul lui 2017 *şi îi vom respecta rezultatul*”. Nu mi se pare deloc un referendum consultativ.

— Ba cum să nu? Înseamnă că ne consultăm cu oamenii şi ţinem cont de ei.

Doug nu păru foarte convins de argument, aşa că Nigel adăugă:

— Şi-n orice caz, ar fi chiar atât de rău dac-am ieşi din Uniunea Europeană? Ca socialist, probabil c-ai avut multe bătăi de cap cu ea. Uită-te cum s-au purtat cu bieţii greci, de exemplu.

Terminându-şi ceaşca de cappuccino, Doug se ridică în picioare şi îşi vârî broşura cu manifestul în buzunar.

— E-adevărat, zise el. Dar Cameron vrea să rămână, presupun.

— Normal.

— Caz în care cred c-o să rişte enorm dac-o să ofere un vot *fifty-fifty* pentru ceva, când e deja de părere că opinia publică e atât de împărţită.

— E un risc, acceptă Nigel. Un risc uriaş. Viitorul ţării decis de rostogolirea unui zar. Faptul că Dave e pregătit să şi-l asume este lucrul care face din el un lider puternic, decisiv.

Impresionat ca întotdeauna de contorsionările logice ale lui Nigel, Doug îi strânse mâna şi-i puse o ultimă întrebare:

— Deci Cameron nu e deloc îngrijorat c-a promis referendumul?

— Mă rog, ar trebui să fie, răspunse Nigel, încheindu-şi haina. Dar chestia e că n-o să aibă loc.

— De ce nu? întrebă Doug.

— Fiindcă n-are cum să obţină o majoritate confortabilă. Aşa spun toate sondajele de opinie. Nu te uiţi niciodată la ele, Douglas? Ar trebui, serios.

Ar fi fost o replică de despărţire suficient de buimăcitoare ca să-l ţină pe Doug ocupat până acasă. Însă Nigel păstrase pentru final una şi mai bună.

— Şi apropo, spuse el, lăsând o pauză pe care o calculă la perfecţie. Transmite-i cele bune lui Gail, da? Dave o consideră un membru absolut crucial al echipei. Sper că-şi dă seama şi ea.

21.

Mai 2015

Doug nu descoperi niciodată cum reuşise Nigel să afle. Se vedea cu Gail Ransome doar de câteva săptămâni şi încercaseră amândoi să fie discreţi. Presupunea că, în atmosfera încărcată şi frivolă din Westminster Village, era imposibil să păstrezi secretul asupra unei noi relaţii multă vreme, mai cu seamă când ea implica un jurnalist de stânga şi un parlamentar conservator. Era mană cerească pentru colportori, cu siguranţă. Însă, indiferent de explicaţie, Doug nu se simţea deloc în apele lui ştiind că directorul-adjunct de comunicare al lui David Cameron era la curent cu informaţii pe care nu le ştia nici măcar propria lui fiică.

Dar cine era de vină? El şi Coriander abia dacă-şi mai vorbeau în ultima vreme. De fapt, Nigel nici n-ar fi crezut că era cu putinţă ca un tată şi o fiică să împartă o locuinţă atât de mică şi să trăiască făcând fiecare abstracţie total de viaţa celuilalt.

Din seara festivităţii de deschidere a Jocurilor Olimpice, în menajul Gifford-Anderton avuseseră loc schimbări majore. Doug şi Frances se separaseră, fără ca vreunuia din ei să i se frângă inima. El se mutase într-un apartament înghesuit, cu trei camere, în Lower Holloway, nu departe de Caledonian Road. Francesca (aflase el din Jurnalul londonez publicat de *Evening Standard*) nu pierduse timpul şi începuse să iasă cu un producător TV proaspăt divorţat, despre care se spunea că s-ar fi numărat printre primii o sută cei mai bogaţi oameni din ţară. Coriander, al cărei dispreţ statornic pentru stilul de viaţă şi valorile mamei sale fusese confirmat triumfal de această întorsătură, aşteptase ziua când împlinise şaisprezece ani şi pe urmă îşi exercitase dreptul legal de-a lăsa în urmă răsfăţul din Chelsea şi de-a se muta cu tatăl ei. Plecase, de asemenea, de la şcoala privată din West London şi intrase în clasa a zecea a unei şcoli de stat din Camden, la mare preţ printre fiicele inteligheţiei liberale din North London.

Doug descoperi repede că de fapt nu-i lipseau fandoselile caritabile ale superbogaţilor: micşorarea spaţiului vital era compensată cu vârf şi îndesat, după părerea lui, de faptul că nu mai trebuia să ia parte la

recepţii în compania unor oligarhi sau să înjghebeze conversaţii politicoase cu administratorii unor fonduri de investiţii de Ziua Discursurilor. Şi privi cu bucurie sosirea lui Coriander, anticipând o relaţie nouă, bazată pe discuţii amicale la micul dejun şi de nopţi în care avea s-o ajute la teme. Însă nu fusese pe fază. Chiar dacă repudiase valorile mamei, fiica era la fel de puţin atrasă de ale tatălui. De fapt, era mult prea la stânga tatălui în acea perioadă: părerile ei despre rasism, inegalitate şi politicile identitare erau absolut fără echivoc şi nu făcea nici un efort să ascundă faptul că-şi considera tatăl, în cel mai bun caz, un social-democrat dus cu preşul, învechit şi moderat, iar, în cel mai rău, un trădător nevolnic, ale cărui compromisuri ridicau de fapt în calea dreptăţii sociale o barieră mult mai mare decât orice ar fi putut inventa Partidul Conservator. Pe actualul Partid Laburist, condus de Ed Miliband (prezentat de presa conservatoare drept marxist sau, cel puţin, ca fiu de marxist, ceea ce ajungea să însemne acelaşi lucru), îl percepea ca pe un urmaş şters şi anemic al noului laburism al lui Tony Blair, iremediabil pătat de nebunia criminală a Războiului din Irak, incapabil să răspundă programului de austeritate al conservatorilor printr-o viziune convingătoare sau radicală. „Dar, cel puţin, e răul mai mic”, îi spunea tatăl ei, la care ea îl lua în râs. Cât despre discuţiile de la micul dejun, în zilele de şcoală pleca de acasă la şapte şi jumătate şi-şi lua micul dejun cu prietenele în cafenelele din zonă. Cu aceleaşi prietene hoinărea pe străzile Londrei seara şi în weekend, făcând

turul barurilor, cluburilor, concertelor din localuri şi petrecerilor cărora Doug putea doar să le ghicească adevărata natură (deşi prefera să nu se gândească deloc la asta). În zilele bune, dacă li se încrucişau paşii în bucătărie sau în drum spre baie, Coriander şi tatăl ei se purtau cu o politeţe detaşată. Dar nu era ceva neobişnuit să trăiască uneori săptămâni la rând fără să-şi spună o vorbă.

Cu toate acestea, pe 5 mai 2015 – în seara alegerilor generale – relaţiile dintre ei aveau să se înrăutăţească substanţial.

*

În timp ce BBC difuza materialele în cadrul ediţiei de noapte, Doug urmărea uimit rezultatele. Ca toată lumea, presupusese că scorul avea să fie strâns şi să producă, probabil, un parlament fără majoritate absolută. Exit poll-ul de la ora zece îl convinse că asta nu avea să se întâmple. Pe urmă totul se reduse la aşteptarea rezultatelor din circumscripţiile-cheie. Când Nuneaton arătă o tendinţă pronunţată spre conservatori, la două fără zece noaptea, comentatorii declarară că alegerile fuseseră câştigate şi că toate aşteptările institutelor de sondare fuseseră răsturnate. Incredibil, dar adevărat.

Acceptase să scrie 1.200 de cuvinte până la şase dimineaţa. Nu pentru ediţia pe hârtie, ci doar pentru site (primind doar o parte din onorariul pentru ediţia tipărită).

Se duse în bucătărie să-şi facă o cafea înainte să înceapă, după care se aşeză din nou în faţa televizorului, deschise un document nou pe laptop şi începu să tasteze:

Poate un sandviş cu bacon să înfrângă socialismul?

Frază de deschidere puternică. Poate un pic previzibilă. Dar o s-o ţină aşa.

La urma urmei, cum explicăm inexplicabilul? De bună seamă că acesta ar fi trebuit să fie momentul lui Ed Miliband. Guvernul de coaliţie chiar n-a făcut nimic în ultimii cinci ani ca să câştige simpatia alegătorilor. Nu s-a întreprins nimic ca să se meargă la cauzele principale ale crizei financiare din 2008, în afară de conceperea şi de aderarea la un program de austeritate crud, ale cărui efecte au fost simţite de toţi cei care trăiesc în această ţară, cu excepţia superbogaţilor. Pentru tânăra clasă de mijloc, salariile au fost îngheţate, iar nivelul de trai n-a reuşit să crească. Pentru cei mai săraci, impactul a fost mult mai dur, cu un risc exponenţial de dependenţă de băncile de alimente, ceea ce ar trebui să fie o ruşine pentru orice ţară civilizată.

La două şi jumătate uşa de la intrare se deschise şi intră Coriander, care arăta neîngrijită şi nedormită. Îşi aruncă haina şi se prăbuşi pe canapea, lângă el.

— Ai auzit? întrebă Doug.

— Da. Lăbari cretini.

Îi aruncă o privire întrebătoare, dat fiind că nu era foarte clar la cine se referea.

— Alegătorii, explică ea.

— Ah.

— Idioţii care au votat s-o ducă şi mai rău!

— Păi, ce şanse aveau? spuse Doug. Din moment ce, după cum spui, Partidul Laburist e la fel de rău.

— Adevărat.

— Tu cum ai fi votat?

Coriander, care avea să împlinească optsprezece ani în august, fusese scutită să ia o decizie de data asta. Dădu din umeri.

— Mi-ar prinde bine o cafea, zise ea, ridicându-se.

— Mai fă-mi şi mie una, da?

Cât timp ea lipsi din cameră, se mai anunţară două rezultate la televizor: Brecon-Radnorshire şi Yeovil. Ambele trecuseră la conservatori, cu o respingere masivă a liberal-democraţilor. Campania conservatorilor le atacase fără milă partenerii de coaliţie şi, din câte se părea, cu folos. Însă Doug se chinuia în continuare să înţeleagă de ce.

Cât despre prim-ministrul însuşi, el nu a fost niciodată simpatizat de conservatorii tradiţionalişti, care l-au considerat prea metropolitan şi prea liberal sub aspect social. El se poate lăuda cu oficializarea căsătoriei pentru cuplurile gay drept una dintre cele mai mândre realizări, dar asta nu-i va aduce mulţi alegători din clasa de mijloc din Middle England.

La patru dimineaţa, Twickenham căzu în mâna conservatorilor, iar Doug îşi puse deoparte laptopul, cu mintea pe moaţe. Twickenham! Locul lui Vince Cable! Cable fusese secretar de stat pentru mediul de afaceri, preşedintele Camerei de Comerţ şi a doua figură liberal-democrată, ca importanţă, din guvern. Acum majoritatea lui de peste 12.000 de oameni fusese rasă. Conservatorii îşi masacrau foştii parteneri, nimicindu-i. Chiar şi după toate „tachinuielile” dintre Nick şi Dave la masa

guvernului... Şi totuşi rezultatul pe care Dave îl aştepta cu cea mai mare nelinişte încă nu venise. Oare când aveau de gând să anunţe cifrele pentru Coventry South West? Îi trimise repede un SMS lui Gail...

Cât mai e?

...iar ea îi răspunse:

Nu ştiu. Sufletul la gură. Pup.

Se crăpa de ziuă. Doug se gândi să tragă draperiile ca să lase ceva din lumina dimineţii, dar nu voia s-o deranjeze pe Coriander, care se întinsese lângă el, pe canapea, dormind pe sponci şi trezindu-se mereu.

Deci unde a greşit Miliband? Au existat perioade când campania lui a fost greu de privit. N-a părut niciodată în largul lui în faţa presei şi, la fel ca mulţi alţi lideri laburişti înaintea lui, s-a chinuit să-şi transmită mesajul într-un mediu ostil, unde anumite părţi ale presei erau gata să sară pe el la fiecare greşeală. N-ar trebui să subestimăm eficienţa campaniei duse de *Mail*, care l-a zugrăvit pe Ralph, tatăl său, profesor universitar, drept un marxist care „a urât Anglia” şi a dat de înţeles că fiul se făcea vinovat prin asociere genetică.

Şi pe urmă, desigur, a fost episodul sandvişului cu bacon. Incredibil, el a avut loc cu aproape un an în urmă, dar acea fotografie a bietului Ed într-un local din New Covent Garden, încercând să mănânce un sandviş cu bacon şi mânjindu-se când i s-a storcoşit între mâini, continuă să facă valuri. Cu două zile în urmă, *Sun* a lăbărţat poza pe prima pagină şi a spus: „Iată terciul pe

care l-a făcut Ed dintr-un biet sandviş. Peste 48 de ore, ar putea face la fel cu Anglia”. La asta am ajuns? Într-un cântar al balanţei, un manifest cu adevărat progresist, reformator şi atotcuprinzător, iar în celălalt, un şef de partid (un şef de partid evreu, să nu uităm) care se străduieşte să pară în largul lui când mănâncă un preparat din porc şi, prin urmare, trebuie prezentat drept un inadaptat social şi care a pierdut legătura cu oamenii obişnuiţi?

Încă lucra la paragraful ăsta, care, din punctul lui de vedere, era prea încurcat şi greu de citit, când îşi ridică ochii spre televizor şi văzu că se difuzau în sfârşit imagini din Coventry South West. Iat-o pe Gail, arătând obosită, dar alertă în cel mai elegant *deux-pièces* bleumarin. Era flancată de ceilalţi candidaţi: adversarul laburist chiar lângă ea şi obişnuita adunătură bizară care ocupa restul podiumului, inclusiv tradiţionalul reprezentant al Partidului Nebunilor Morţi după Monştri[25], care purta joben şi arbora o narcisă imensă, de plastic la butonieră. Lui Doug îi trecu repede prin minte că Anglia era, şi fusese dintotdeauna, o ţară foarte stranie.

Pe urmă se anunţară rezultatele şi dintr-odată Gail zâmbi şi împunse aerul cu mâna triumfător. Majoritatea i se redusese, dar câştigase, iar pe burtiera ecranului scria „Conservatorii rezistă”.

— Da! strigă Doug fără să vrea. A reuşit.

[25] În original, Monster Raving Loony Party.

Strigătul o trezi pe Coriander, care se ridică anevoie în capul oaselor şi miji ochii spre ecranul televizorului. Avu nevoie de câteva secunde pentru ca informaţia pe care o citi acolo să-i pătrundă în mintea somnoroasă, după care se întoarse spre el şi se interesă, cu o voce nedumerită:

— Ai aclamat o câştigătoare de la conservatori?

Doug nu văzu cum ar fi putut să nege.

— De ce? întrebă ea. Şi, oricum, cine-i femeia aia?

— E...

Se opri. Trecuse de cincizeci şi cinci de ani. Cuvintele trebuiau alese cu grijă. Care era formula cea mai bună?

— E cineva cu care mă văd.

Coriander primi informaţia într-o linişte îndelungată. O întrerupse într-un târziu, dar nu vorbind, ci ridicându-se în picioare de pe canapeaua care scârţâia şi târşâindu-şi paşii spre camera ei.

Pe când pleca, Doug strigă disperat în urma ei: „E la stânga extremă a partidului!”. Dar avu impresia puternică, încă înainte să-i iasă cuvintele din gură, că ele nu aveau să convingă pe nimeni.

*

După victoria neprevăzută a lui David Cameron, lucrurile începură să se precipite. Până la zece dimineaţa demisionaseră deja nu mai puţin de trei dintre principalii lideri de partid: Ed Miliband de la laburişti, Nick Clegg de la liberal-democraţi şi Nigel Farage de la UKIP. Peisajul politic

cu care se obişnuise Doug în ultimii câţiva ani fusese făcut ţăndări în două-trei ore. După-amiază naţiunea avu parte de spectacolul ciudat de comic al celor trei principali lideri de partid, dintre care doi deveniseră între timp foşti lideri, stând împreună într-o postură solemnă, ca participanţi la comemorarea desfăşurată la Cenotaf şi prilejuită de împlinirea a şaptezeci de ani de la Ziua Victoriei din Europa. Iar apoi, pe la cinci, când, în mod normal s-ar fi aşteptat ca fiica lui să se întoarcă (pentru scurtă vreme) de la şcoală, primi un SMS de la Francesca:

Adineauri a venit Corrie. Cică te urăşte şi vrea să se mute aici o vreme. Ce-ai făcut?

Doug, care era în plin interviu la BBC Radio London, îi răspunse tot prin SMS:

Mi-am tras-o cu o conservatoare.

Ceea ce probabil că nu era cea mai diplomatică formulare, dar măcar era concisă şi corectă. Nu i se mai răspunse.

Restul weekendului constă în speculaţii intense despre cine avea să urmeze la conducerea laburiştilor şi a liberal-democraţilor, Doug fie trimiţând alte articole de opinie de la computerul de acasă, fie gonind dintr-un studio TV în altul. Când îşi expedie ultimul articol, la primele ore ale dimineţii de luni – ditamai bucata de 2.500 de cuvinte pentru *New Statesman* –, impresiile lui despre realitate se schimbaseră, aşa că acum avea o nouă teorie. Da, conservatorii atacaseră sclipitor şi feroce toate fiefurile unde liberal-democraţii aveau o majoritate fragilă, însă

adevăratul factor decisiv al victoriei lor fusese Scoţia. Fusese trimis non-stop mesajul apăsat că Ed Miliband avea să fie un lider slab, că laburiştii nu puteau obţine majoritatea absolută şi că, prin urmare, aveau să sfârşească prin a face alianţă cu Partidul Naţional Scoţian; şi că, prin urmare, cei care aveau să facă jocurile la Westminster erau cei din PNS – scoţienii pisălogi şi neprietenoşi. Cu cuvintele lui Gordon Brown (de la a cărui înfrângere, după gafa dezastruoasă referitoare la „femeia bigotă", păreau să fi trecut cinci veşnicii, nu cinci ani): „În loc să joace cartea unităţii britanice, conservatorii au ales să joace cartea naţionalismului englez. Toate acestea au avut ca scop inducerea ideii că ar exista o ameninţare scoţiană, un pericol scoţian, un risc scoţian".

> ...o strategie incontestabil eficientă, după cum s-a dovedit [scrise Doug]. Dar, aşa cum observă fostul nostru prim-ministru, una care prezintă riscuri pentru viitor: dacă David Cameron „a deschis robinetul naţionalismului englez", oare va fi capabil să-l închidă la loc sau el va curge în continuare, cu o forţă din ce în ce mai mare şi imposibil de oprit, pe durata campaniei pentru referendumul referitor la rămânerea în UE pe care şi l-a asumat?

*

La jumătatea săptămânii, frenezia comentariilor îşi mai pierduse din intensitate. Doug şi colegii lui din presă începură (cu o oarecare greutate) să-şi recapete simţul proporţiilor. Era uşor să uiţi că publicul larg, odată ce se exprimase la vot, nu avea să-şi petreacă următorii cinci ani discutând obsesiv despre consecinţe, cum erau

înclinaţi să procedeze comentatorii acreditaţi la Westminster. Da, se produsese un cutremur politic, dar fusese mic, pe plan local, dacă-l priveai dintr-o perspectivă globală sau *sub specie aeternitatis*. Între timp, vara englezească începea să te cheme, iar ţara continua să-şi vadă de ale ei. Nu avea să se petreacă nimic seismic în viaţa naţiunii vreme de câteva săptămâni. Pentru următorul eveniment cu adevărat uluitor trebuia aşteptată ziua de 29 iulie 2015.

Zi în care se anunţă că romanul *Un trandafir fără spini* de Benjamin Trotter intrase pe lista lungă pentru Man Booker Prize.

22.

Iulie-august 2015

Doug nu-şi mai văzu fiica timp de două luni. Trebuia să recunoască: atunci când venea vorba de ţinut duşmănie, era în fruntea clasamentului. Nu-şi propusese să-l vadă nici după aceea: Francesca mijloci întâlnirea, scoţându-l la o cafea la Saatchi Gallery din York Square, într-o dimineaţă de pe la jumătatea lui iulie şi luând-o pe Coriander cu ea, fără să prevină pe nimeni.

— Hai, fiţi serioşi! spuse ea. E ridicol. Taică-tău are o nouă iubită. Şi care-i problema? Se-ntâmplă mereu.

— E-un ipocrit fără pereche, zise Coriander, încruntându-se spre adâncurile *latte*-ului.

— Ascultă, Corrie, vorbi Doug. Şi iartă-mă dacă vorbesc ca un băşinos bătrân. Dar, când o să fii un pic mai mare – doar *un pic* peste optsprezece ani, care ştiu că pentru tine e apogeul înţelepciunii –, când o să fii un pic mai mare, o să-ţi dai seama că nu toţi cei care nu-ţi împărtăşesc vederile politice...

Coriander nu avea chef să-l asculte.

— Conservatorii sunt nişte scursuri, răspunse ea.

Doug se întoarse spre Francesca, gândindu-se că i s-ar putea ralia întru revoltă în faţa acestei declaraţii. Când colo, ea zâmbea.

— A, drăguţ! zise el. Chiar încântător! Frumoase cuvinte foloseşti la adresa femeii de care tatăl tău...

Era pe punctul să spună „s-a îndrăgostit”, dar se stăpâni la timp, pe de o parte, fiindcă nu voia s-o spună de faţă cu soţia şi cu fiica lui, pe de alta, fiindcă nu ştia dacă era adevărat. În loc de asta, zise „cu care se vede”, ceea ce-o făcu pe Coriander să se strâmbe dezgustată.

— Vreţi să terminaţi amândoi cu cuvintele astea? se plânse ea. Nu te mai „vezi” cu nimeni la vârsta ta. Nu poţi să ai o „iubită”. Ai cincizeci şi cinci de ani. Ea are patruzeci şi şase. Sună ca dracu’.

Deci ştie câţi ani are Gail, îşi zise Doug. Cineva a căutat pe Google.

— Păi, nu face nici tu „scursură” pe cineva ale cărui păreri politice nu coincid cu ale tale, replică el. Gail e... o persoană minunată. Are principii foarte ferme.

— Aha... făcu Francesca. Deci *de-aia* te-ai culcat cu ea.

Coriander nu era dispusă să înghită.

— Zău? Nu firma de construcţii a lui bărbatu-său a fost amendată fiindcă a construit locuinţe sociale nesigure?

(Alte căutări pe Google, carevasăzică.)

— Au fost câteva probleme... începu el, dar ea îi tăie vorba.

— Dezvoltatorul imobiliar evreu tipic.

— Hei, zise Doug şi-o avertiză ridicând degetul. Mai uşor cu astea!

Observase deja cât de repede se putea transforma sprijinul ei pătimaş pentru cauza palestiniană într-un antisemitism automat.

— Oricum, a divorţat de soţul ei. De ceva vreme. Ce-ar fi să luăm o cină în trei spre sfârşitul săptămânii?

— Sunt ocupată săptămâna asta.

— Cum eşti ocupată? Şcoala s-a terminat, nu?

— Trebuie să mă pregătesc pentru Bogotá. De fapt – se ridică şi-şi azvârli geanta pe umăr –, chiar ar trebui să mă duc să-mi cumpăr nişte chestii.

— Bogotá? Şi, mă rog, când te duci la Bogotá?

Se întoarse spre Francesca.

— Tu ştiai de asta?

— Am aflat ieri. Se duce cu Tommy. Cică o plănuiesc de mult.

— Cine-i Tommy?

— Cred că actualul iubit, spuse Francesca.

O explicaţie care-o făcu pe Coriander să-i arunce genul de privire compătimitoare pe care i-ar arunca-o un stareţ bătrân unui novice care încă trăieşte într-o ignoranţă neagră şi să-i dea răspunsul batjocoritor:

— Iubit/prieten. Prieten/iubit. E doar un tip cu care dorm în acelaşi pat din când în când. De ce trebuie generaţia voastră să fie atât de *dualã* în toate chestiile?

Şi cu asta, ieşi repede din cafenea.

Doug, copleşit de mâhnire, îi urmări silueta care se îndepărta şi spuse:

— Hai c-a mers bine.

— Pe cine am crescut? întrebă Francesca, gândind cu voce tare.

Pe urmă bău din frappuccino şi încercă să pară ceva mai veselă:

— Măcar avem o fată căreia îi *pasă* de lume. E ceva, presupun.

— Oare aşa o fi? Uneori am impresia că abia aşteaptă să se revolte în numele altora.

— Posibil. Poate o s-o potolească universitatea.

Doug râse sceptic.

— Ştim unde merge?

— Vrea să rămână la Londra. Deşi să nu stea cu nici unul din noi, normal.

— Normal.

Urmă o tăcere de câteva clipe, cât timp continuară să se gândească amândoi la rătăcirile fiicei lor. Pe urmă Francesca întrebă:

— E treabă serioasă cu femeia asta? Gail?

— Da, destul de serioasă. La vârsta noastră, nu prea mai poţi să te complici cu aventuri de-o noapte, nu?

Francesca zâmbi trist.

— Probabil că nu. Cum v-aţi cunoscut?

— O recepţie la Camera Comunelor. Am dat unul peste altul la un pahar. Şi am continuat, nu ştiu de ce.

Îşi mângâie soţia pe mână, scurt şi fără efect.

— Şi tu?

— A, merge, spuse ea, cu o vioiciune forţată. Îmi văd de viaţă.

În acel moment îşi aminti de ceva despre care voia să discute cu el.

— Întâmplător, m-am întâlnit alaltăieri cu un fost coleg şi prieten de-ai tăi din şcoală. Ronald Culpepper.

— *Culpepper?* Isuse! Ce treabă ai avut cu el?

— Voia să organizez o strângere de fonduri pentru asociaţia lui caritabilă. The Imperium Foundation.

Doug izbucni într-un râs furios şi neîncrezător.

— Doamne, cât tupeu! Trebuie să ştii trei lucruri despre Culpepper. Unu: n-are nevoie de donaţii şi de chestii caritabile de la nimeni: valorează deja milioane. Doi: The Imperium Foundation nu e deloc o asociaţie caritabilă, în sensul normal al cuvântului: e un *think tank* de extremă dreaptă, care încurajează comerţul liber şi ajută marile

corporaţii americane să intre pe pieţele britanice. Mai ales în ceea ce priveşte sănătatea şi asigurările sociale.

Francesca se gândi la cele auzite şi spuse:

— Sunt doar două lucruri. Care-i al treilea?

— E o mare jigodie.

*

Doug obţinu de la Coriander – prin Francesca – promisiunea că avea să-i trimită mesaje din Columbia ca să-l asigure că nu păţise nimic. Cu toate acestea, primul ajunse abia în seara când îl sărbătoreau pe Benjamin, în prima săptămână din august. Doug conducea într-un trafic intens, când îi zbârnâi telefonul. Gail trebui să-i citească mesajul cu voce tare.

— Zice: „Aici totul bine”.

— Da? Şi...?

— Atât.

— *Aici totul bine?* Pe bune? Asta e tot ce are să-i spună lui taică-său după zece zile de drum?

— Mai bine decât nimic, comentă Gail. De ce nu eşti niciodată atât de îngrijorat că n-ai veşti de la băiatul tău?

— Fiindcă e la Londra, care e mai sigură decât Bogotá.

— Nu de asta. Fiindcă fetele se pricep să-şi joace taţii pe degete.

Gail avea un fiu, Edward – care avea să se ducă în scurt timp la universitate –, şi o fiică, Sarah, mult mai mică. Doug petrecea mult timp cu ei la ora aceea şi se simţea

frustrat că ea încă nu apucase să-i cunoască nici unul dintre copii.

— Când se-ntoarce Corrie, o să am grijă să vă-ntâlniţi, promise el.

— Nu-i nici o grabă, spuse ea. Simt că asta o să fie prima noastră mare provocare. Nu sunt sigură că sunt pregătită. Stai întâi să-ţi cunosc toţi vechii prieteni.

În loc să ia trenul, se hotărâseră să meargă cu maşina de la casa lui Gail (un imobil impresionant, cu trei niveluri, din Earlsdon, unul dintre cartierele prospere din Coventry) la cina lui Benjamin din centrul Birmingham-ului. Drumul îi duse pe A45, o arteră aglomerată, cu două benzi pe sens, la marginea căreia încă se zăreau urme din Pădurea shakespeariană Ardeni în spatele hotelurilor, al clădirilor industriale oarecare şi al vastităţii aglomerate a aeroportului din Birmingham. În timp ce Doug conducea, Gail gonea prin ultimele pagini din romanul lui Benjamin, pe care era hotărâtă să-l termine înainte să-i cunoască autorul.

— Ei bine, spuse ea, punându-l deoparte când se apropiau de centrul oraşului, a fost deprimant. Frumos scris, dar deprimant.

— Melancolia e specialitatea lui Benjamin, zise el. Mai ales melancolia englezească. Cu o garnitură de nostalgie morbidă.

— Se pare c-o să fie distracţie mare.

— Nu-ţi face griji. O păstrează pentru cuvântul scris.

— Adu-mi aminte cine-o să mai vină.

— O să fie Philip Chase, cu care am fost amândoi la şcoală, şi soţia lui, Carol. A doua soţie. Probabil sora lui Ben, Lois, şi soţul ei – deşi nu prea-i mai place să vină-n centru.

— De ce?

— O agită. A fost acolo în seara exploziilor din baruri. Nu doar în zonă, ci... în miezul poveştii. Exact unde s-a petrecut. A fost de faţă când i-au omorât iubitul.

— Dumnezeule! Biata de ea!

— Încă n-a trecut peste.

— Cred că nici n-ai cum să treci vreodată peste aşa ceva. Benjamin are vreo parteneră sau melancolia englezească şi-a pierdut lipiciul de altădată la fete?

Doug zâmbi.

— Din câte ştiu, e singur. Sigur, a fost însurat ani buni, dar asta mai demult.

— Copii?

— Nu cu soţia. Are o fată – Malvina – care trăieşte-n State, dar nu vorbim despre ea.

— Ce complicat! Mai e şi altceva despre care nu vorbim?

— Nu, cred că, în rest, eşti în siguranţă. S-ar putea să vină şi nepoata lui Ben. Sophie. Fiica lui Lois. Şi poate Steve Richards, un alt prieten comun.

Dar Steve nu era acolo, de fapt: plecase cu soţia în vacanţă. Iar când Doug întrebă dacă vine şi Sophie, mama ei îi spuse:

— I-ar fi plăcut mult, dar e la Amsterdam. Îi iau un interviu pentru un documentar despre Vermeer.

Încerca să dea impresia că nu i se părea mare scofală.

— A, televiziune, da? întrebă Doug, impresionat.

— Mă rog... doar Sky Arts...

Stăteau în barul restaurantului, bând o sticlă de şampanie înainte de masă. Doug le făcu tuturor cunoştinţă cu Gail, prezentând-o ca pe „faţa acceptabilă a Partidului Conservator”. Philip insistă să-i caute un pahar, să i-l umple cu şampanie şi s-o invite să se aşeze lângă el.

— Hai, spune-ne cum s-a-ntâmplat, zise Doug. Pare cea mai stranie alegere a unui premiant de când a câştigat UE Nobelul pentru Pace în 2012.

— Încă n-am câştigat nimic, lămuri Benjamin. Nu sunt nici măcar pe lista scurtă – doar pe cea lungă.

Dar zâmbetul îi rămase pe figură. Aşezată lângă el, Lois se gândi ce zâmbet frumos era şi cât de puţin avusese parte de el de-a lungul anilor.

— Mă rog, normal că l-am înscris în cursă pentru premiu, spuse Philip. În fond, de ce nu? Chit că nu m-am gândit c-ar avea vreo şansă cât de mică – ah, iartă-mă, Benjamin. N-am vrut să sune...

— Nu-i nimic, zise Benjamin. Ştiu ce vrei să spui.

— Pe urmă am uitat de toată chestia, până miercurea trecută, când m-am trezit cu un telefon, hodoronc-tronc. De la administratorii premiului din Londra.

— Uluitor! Catapultat direct în prima divizie. Hai, Ben, probabil că e un sentiment senzaţional. Uite, nici măcar Lionel Hampshire n-a intrat pe listă anul ăsta.

Aşa era. După ce se anunţase lista lungă, puţinele publicaţii care se sinchisiseră s-o semnaleze o însoţiseră cu ştirea că în acest an distinsul om de litere fusese – în limbajul folosit de obicei pentru asemenea materiale – „umilit” de membrii juriului, care se părea că nu fuseseră impresionaţi de al şaselea lui roman, o creaţie subţire şi stranie, intitulată *O aliniere curioasă a anghinarelor*.

— Nu mă mir, spuse Lois. Am citit cartea şi e-o porcărie. Nu se compară cu a ta.

— Cei de la Ladbroke’s au anunţat şansele? întrebă Doug. Tu ce cotă ai?

— La ora asta, o sută la unu.

— Am înţeles. Înseamnă că e un mare vot de încredere. Totuşi, trebuie să valoreze şi asta ceva.

— N-o să câştig, spuse Benjamin. Nici măcar n-o să prind lista scurtă.

— Şi ce dacă? zise Philip. Eu şi Carol am muncit pe brânci. Fiecare librărie Waterstones[26] din ţară a vrut şase exemplare. Vânzările au crescut cam cu trei mii la sută. Telefonul a sunat întruna. Ben a devenit un erou de *poveste*. Cea mai bună poveste din câte există: outsiderul îndrăzneţ împotriva marilor favoriţi. Englezilor le plac cei cu a doua şansă. Am vorbit despre el la postul local de radio. Am dat un interviu prin telefon pentru Radio Four.

[26] Lanţ de librării britanic care operează în aproximativ 250 de magazine.

Iar Ben are oameni de la două ziare care vin să-i ia interviuri săptămâna viitoare.

— Centrale?

— Centrale.

Doug ridică paharul.

— Bravo, frate! Trebuia să se-ntâmple. Nimeni nu merită asta mai mult ca tine.

Se uită în jur ca să se asigure că erau cu toţii pregătiţi să toasteze.

— Pentru Benjamin!

— *Pentru Benjamin*! spuseră ceilalţi ca un ecou.

Benjamin era copleşit. Uitându-se în jur la feţele zâmbitoare – feţele prietenilor celor mai vechi şi mai apropiaţi, faţa iubitei lui surori, chiar şi faţa lui Gail (pe care abia o cunoscuse, dar pe care începea deja s-o simpatizeze) –, se simţi ca şi cum s-ar fi înecat în cel mai dulce chin cu putinţă. Timid, în cel mai bun caz (iar ăsta era, cu siguranţă, cel mai bun caz), nu foarte priceput la cuvinte, dacă nu i se dădea timp din belşug să chibzuiască înainte să le aştearnă pe hârtie, încerca în clipa aceea o fericire pe cât de deplină, pe atât de imposibil de exprimat. Nu putea decât să apeleze – ca de obicei – la subevaluare şi autoironie.

— Vă mulţumesc tuturor, spuse el. Dar e bine să nu ne ia valul. E o loterie, atâta tot, iar eu am fost foarte, foarte norocos.

— Atunci, *bucură-te* de ea, pentru Dumnezeu! zise Philip, bătându-l pe spate. Majoritatea oamenilor nu au parte nici măcar de un sfert de oră de celebritate.

— Nu i-aş spune chiar celebritate...

— Of, Ben! îl dojeni Lois.

— Vin nişte jurnalişti să-ţi ia interviuri, nu? vorbi Doug. O să-ţi apară poza în ziar. Femei frumoase o să-ţi cadă la picioare. O să fii recunoscut în locuri publice.

Ezitând în continuare, Benjamin îşi dădu seama că se apropiase cineva de el. Se întoarse şi văzu o tânără cu părul blond – despre care s-ar fi putut spune, fără exagerare, că era frumoasă – oprindu-se lângă el, privindu-l cu deferenţă şi aşteptând să-i atragă atenţia.

— Iertaţi-mă, spuse ea, cu o şovăire fermecătoare în glas, care ar fi putut fi pusă foarte uşor pe seama veneraţiei. Sunteţi... sunteţi Benjamin Trotter?

Ceilalţi tăcură. Era ca şi cum ar fi fost cu toţii martori ai începutului noii vieţi a lui Benjamin.

— Da, spuse el, vag întrebător.

Apoi repetă, pe un ton mai mândru, mai încrezător:

— Da, eu sunt.

— Minunat! răspunse femeia. V-am pregătit masa.

23.

August 2015

Ceremonia de deschidere a Jocurilor Olimpice din 2012 avusese un efect specific asupra lui Sohan. Îi deviase cursul cercetărilor, care după acel eveniment se centră pe reprezentările literare, cinematografice şi muzicale ale specificului englezesc. După ce lucră pe tema asta câteva luni, ajunse să-l fascineze îndeosebi conceptul de „Anglia Profundă”, o sintagmă pe care o întâlnea din ce în ce mai des în articole de ziar şi în publicaţii universitare. Ce reprezenta, de fapt? Era un fenomen psihogeografic care avea de-a face cu spaţiile verzi din sate, acoperişul de stuf al cârciumii de cartier, cabina telefonică roşie şi sunetul subtil al mingii de crichet lovite de crosa din lemn de salcie? Sau, ca să-l înţelegi pe deplin, trebuia să te cufunzi în scrierile lui Chesterton şi Priestley, ale lui H.E. Bates şi L.T.C. Rolt? Te ajuta dacă te uitai la *Poveste din Canterbury* a lui Michael Powell sau la *A mers bine?* de Cavalcanti? Se găsea oare expresia specificului englezesc distilată muzical în opera lui Elgar, Vaughan Williams sau George Butterworth? În tablourile lui Constable? Sau de fapt fusese exprimată cel mai puternic, sub o formă

alegorică, de J.R.R. Tolkien când crease aşa-numitul Tărâm şi-i populase idila pastorală cu hobbiţi insulari curajoşi, gata să adoarmă sau să devină autosuficienţi dacă erau lăsaţi de capul lor, dar aprigi când îi stârneai şi ideali – chit că neplauzibili, din câte se părea – în caz de criză? Poate că exista, de asemenea, o legătură, ba chiar o înrudire esenţială, cu idealul francez de tip *La France Profonde*... Sohan vorbea adeseori despre asta cu Sophie, până seara târziu, în fiecare zi de marţi şi miercuri, când ea dormea în apartamentul lui din Clapham, însă nu reuşeau niciodată să-şi definească termenii şi nici să rezolve chestiunea centrală a ce era Anglia Profundă de fapt sau unde o găseai. Însă în dimineaţa zilei de duminică, 9 august 2015, Sophie simţi că se apropiase cât putuse de mult de elucidarea misterului. Dacă Anglia Profundă exista, decise ea, era aici – aici, la a cincea gaură a terenului şi clubului de golf din Kernel Magna.

Se uită, parţial buimacă, parţial pradă unei admiraţii invidioase, la Ian, care studie poziţia mingii la marginea suprafeţei de joc şi scoase repede, hotărât, o crosă din geantă.

— Capăt metalic şi îngust, explică el, ca şi cum asta ar fi trebuit să însemne ceva.

— Bună alegere!

O spuse într-un fel din care să reiasă limpede – se gândi ea – că habar n-avea despre ce vorbea Ian; însă el tocmai lua poziţie lângă minge, apreciind distanţa până la gaură şi prea ocupat să observe.

Momentul de dinainte de lovirea mingii era un moment de încremenire aproape totală. Se auzea un ciripit, da, însă el nu făcea decât să sublinieze liniştea, altminteri profundă. Aici nu exista zgomot de trafic, nici măcar un vag huruit slab dinspre apropiata M40: poate că, datorită copacilor-surdină, acel şir lung de stejari şi zade care mărgineau latura de est a terenului, asigurând paza răbdătoare şi respectuoasă a acestui gazon tuns cu forfecuţa. Soarele bătea dintr-un cer fără nori, un cer de un albastru bogat, perfect, siniliu. Dimineaţa era, într-adevăr, o simfonie de albastru şi verde: deasupra, cerul; la dreapta, în depărtare, albastrul sclipitor al unui ochi de apă, al unui mic lac artificial; în jurul ei, toate nuanţele de verde aşezate acolo de om sau de natură, infinit de relaxante şi de plăcute ochiului. Trecerea timpului părea să se fi suspendat. Un sentiment de tihnă imensă o năpădi pe Sophie. Aici nu conta nimic; aici, în acest spaţiu preţios şi retras, nu exista nimic mai important decât sarcina simplă şi directă de-a trimite o mingiuţă într-o găurică din cât mai puţine lovituri cu putinţă.

Ian continua să se mişte uşor dintr-o parte în alta, reglându-şi centrul de greutate; îşi aşeză atent crosa lângă minge încă o dată, pe urmă o duse peste umăr şi lovi cu o mişcare puternică şi graţioasă. Mingea se ridică în aer, descriind un arc elegant, dispăru momentan din vedere, iar apoi ateriză cu un zgomot discret pe teren şi se opri la vreo doi metri de gaură.

— Minunat! spuse doamna Bishop, stând chiar în spatele lui.

— Foarte bine, într-adevăr, zise domnul Bishop din cealaltă parte a suprafeţei de joc, unde mingea lui se oprise pe o porţiune neamenajată.

Domnul Hu, ultimul membru al cvartetului, nu scoase un cuvânt. Stătea în centrul suprafeţei de joc şi o luă în faţă, trăgându-şi căruciorul pentru crose după el, spre mingea pe care o trimisese foarte aproape de un obstacol de nisip.

— Te pricepi, spuse Sophie, pe când Ian îşi vâra crosa la loc în geantă.

El zâmbi.

— Sunt zile şi zile.

Merseră mai departe sub lumina soarelui. Ea îl luă de braţ.

De câteva luni, acest nou obicei de-a juca golf în fiecare dimineaţă de duminică devenise o sursă de tensiune între ei. Lui Ian îi plăcuse întotdeauna sportul ăsta, însă acum partidele deveniseră sacrosancte: trei ore pe teren, de obicei cu Simon Bishop şi părinţii lui, urmate de un prânz cu mama lui fie acasă, fie la restaurantul clubului. În combinaţie cu meciurile de fotbal de sâmbătă, asta însemna că weekendurile lor erau înghiţite de sport, iar Sophie părea să-şi petreacă o bună parte din fiecare sâmbătă şi duminică stând de una singură în apartament.

— Chestia e, spusese ea abţiguită, uitându-se la ce-i rămăsese din şnapsul din pahar şi întrebându-se cât de

tare era, că nu-mi dau seama dacă ne *îndepărtăm* unul de altul sau dacă am fost *dintotdeauna* atât de departe şi abia acum am început să-mi dau seama.

Sigrid, regizoarea documentarului artistic despre Vermeer de la Sky Arts, se aplecase în faţă şi-i atinsese braţul. Mai era puţin până la două noaptea şi se numărau printre ultimii clienţi ai unui bar cavernos şi slab luminat de pe Gravenstraat.

— Faptul că ai multe în comun cu partenerul nu înseamnă nimic, spusese ea. Pieter şi cu mine am avut aceleaşi preocupări, aceleaşi simpatii politice, aceleaşi păreri... Şi unde am ajuns?

Îi spusese deja lui Sophie, şi încă pe îndelete, povestea căsniciei ei dezastruoase, care începuse ca o comuniune a sufletelor şi se încheiase cu violenţă în familie.

— Pieter s-a dovedit a fi o jigodie, zise. O jigodie mincinoasă. O jigodie infidelă. O jigodie violentă. Crezi că soţul tău e o jigodie?

— Nu, răspunse Sophie. Nici vorbă.

— Îl iubeşti?

Sophie se oprise. I se părea o întrebare imposibilă.

— Cred...

— Îl *placi*?

— Da. Fără discuţie.

— Ai încredere în el?

— Da.

— Ţi-ai pune viaţa în mâinile lui?

— Da, mi-aş pune.

— Atunci, ai grijă şi rămâi dracului cu el! Ce dac-a votat cu conservatorii la ultimele alegeri şi tu ai votat cu laburiştii? Nu asta înseamnă viaţa. Fostul meu soţ era socialist şi într-o noapte mi-a tras un pumn în gură fiindcă stătusem târziu cu o prietenă.

— Da. Bineînţeles. Ai perfectă dreptate.

— Dacă ţi se pare că vă-ndepărtaţi, încearcă să te-apropii de el. Dă-ţi silinţa. S-ar putea să observe ce faci şi să-ncerce să se apropie şi el de tine.

Sophie dăduse din cap dubitativ şi repetase:

— Să mă apropii de el...

— Nu ştiu... Du-te cu el la una dintre partidele alea tâmpite de golf. Arată că vrei. Cât de rău poate fi? Măcar faci un pic de mişcare şi ieşi la aer.

Aşa că iat-o, câteva zile mai târziu. Petrecându-şi dimineaţa de duminică la terenul şi clubul de golf din Kernel Magna – într-un loc unde, cu cinci ani în urmă, nici nu şi-ar fi imaginat că avea să pună piciorul. Şi gândindu-se, pe când mergea la braţ cu soţul ei prin soare, că descoperise în sfârşit Anglia Profundă şi că nici măcar nu era atât de rea.

— Ce crezi că-nţelege din asta? îl întrebă pe Ian, arătând din cap spre domnul Hu.

— Mă gândesc c-or avea terenuri de golf şi-n China, spuse el.

— Da, bineînţeles, dar... *asta*, zise ea şi arătă în jur. Totul e atât de tipic englezesc. Mă întreb dacă i se pare exotic.

— Sunt sigur că-i place mult.

Domnul Hu Dawei vizita Anglia câteva zile ca să-şi cimenteze relaţia de afaceri cu Andrew Bishop, tatăl lui Simon. Andrew îşi petrecuse toată viaţa ocupându-se de lactate şi transformase ceea ce fusese cândva o mică fermă de familie într-o agroafacere internaţională în continuă dezvoltare. Se apropia de şaizeci şi cinci de ani, dar nu dădea nici un semn că ar vrea să se pensioneze sau că ar rămâne în criză de idei: cu puţin timp în urmă descoperise o nouă piaţă de export profitabilă în China, unde laptele englezesc se bucura de o bună reputaţie şi unde exista o cerere masivă îndeosebi de lapte UHT. Domnul Hu stătea la frumoasa fermă din secolul al XVIII-lea a familiei Bishop de marţi, se bucurase de mai multe tururi amănunţite ale grajdurilor de muls şi ale instalaţiei de prelucrare, petrecuse după-amiaza de sâmbătă cu doamna Bishop la Stratford-upon-Avon, totul culminând cu o ieşire la RSC ca să vadă *Coriolanus*, iar în dimineaţa asta profita de ocazie ca să-şi arate priceperea la golf, care era impresionantă. (Se dovedi că surmontase un handicap de trei.) Făcea echipă cu Andrew împotriva lui Ian şi a doamnei Bishop – Simon fiind la serviciu tot weekendul – şi după patru găuri aveau deja două puncte avans.

— Hai, Mary, spuse Ian, stând lângă partenera lui, pe când aceasta îşi pregătea următoarea lovitură. Putem să revenim. Putem să recuperăm un punct.

Mingea lui Mary se găsea în centrul suprafeţei de joc, dar căzuse la peste patruzeci de metri de zona cu

steguleţe. Dacă o trimitea la o distanţă mică de gaură de data asta, încă putea să termine fără penalizare. Însă lovi rău mingea – apreciase bine lungimea, dar o văzu aterizând la marginea zonei cu steguleţe.

— Dezastru, spuse ea.

— Nici o problemă, zise Ian. Nu e totul pierdut.

În ciuda asigurării lui, ea clătină din cap din mers, reproşându-şi că trăsese în jos echipa. Pe urmă, pe când se apropiau de zona cu steguleţe, se întoarse spre Sophie:

— Înţeleg c-ai fost la Amsterdam. Frumos oraş, nu? Am fost şi eu o dată, cu Institutul Femeilor, acum mulţi ani. Te-ai simţit bine? E foarte important să faci o pauză din când în când, nu?

— Mă rog, zise Sophie, n-a fost chiar pauză. Deşi am...

— Andrew şi cu mine ne-am făcut un obicei să plecăm undeva din două în două luni, spuse Mary, care nu părea să exceleze la capitolul ascultare. Nu mai departe de anul ăsta am fost la... stai să văd... Budapesta... Sevilla, a fost senzaţional... Bari... fructe de mare grozave... Tallinn...

— A, da, spuse Sophie. La Tallinn am fost şi noi. Foarte puţin. A fost unul dintre locurile unde ne-am oprit, Ian şi cu mine, când am...

— Şi de fiecare dată cu zbor direct din Birmingham, continuă Mary. Nu e formidabil? A devenit un veritabil nucleu în ultimii ani. Am ajuns în colţuri ale Europei pe care, altminteri, nici nu ne-am fi gândit să le vizităm.

— Asta-i minunat, replică Sophie, negăsind ceva mai bun de zis.

— Ce rost are să te mai duci acum la Heathrow sau la Gatwick? Avem toată Europa la îndemână de-aici.

*

Sophie apucă să stea de vorbă cu domnul Hu abia la a şaptea gaură. Cu mingea rămasă la vreo douăzeci şi cinci de metri de zona cu steguleţe, acesta scoase o crosă puţin mai lată şi alese o lovitură riscantă, direct peste un prag de nisip mare, dar nu trimise mingea dincolo de zona cu steguleţe, făcând-o să aterizeze la o distanţă comodă pentru trimiterea în gaură.

— Nu mă pricep, zise Sophie, dar am impresia că sunteţi foarte bun la sportul ăsta.

— Acasă joc de două-trei ori pe săptămână. Dar aici e altfel. Aici e special.

— Cum adică?

— Doar aici ar trebui să se joace golf, spuse el, arătând în jur. În Anglia. „Meleagul Angliei, cel verde şi frumos.”

Merseră mai departe.

— Predaţi la universitate, corect? Deci ştiţi de William Blake?

— Puţin. Mai mult ca artist decât ca scriitor, să fiu sinceră.

— Poemul ăsta, „Ierusalim”, e foarte frumos. Dar mă derutează.

— De ce?

— „Ierusalimul s-a durat aici.” Aşa spune, nu? Dar nu există „s-a durat”. Nu e forma potrivită.

— Probabil că nu. Însă „durat” e mai bun pentru ritmul versului.

Domnul Hu analiză explicaţia şi surâse admirativ.

— Vedeţi, asta-mi place la englezi! Toată lumea vă crede oameni prudenţi, conservatori. Dar sunteţi gata oricând să încălcaţi regulile. Dacă e să obţineţi ce v-aţi propus, încălcaţi regulile cu mare plăcere, râse încântat. Chiar şi William Blake!

*

Sophie apucă să stea de vorbă cu domnul Bishop abia la a zecea gaură.

— Mă tem că te plictiseşti petrecându-ţi dimineaţa de duminică în felul ăsta, spuse el.

Îşi pierduse din nou mingea în zona neamenajată, iar Sophie îl ajuta s-o caute.

— Deloc, zise ea. Am învăţat deja o mulţime de lucruri.

— Serios? Cum ar fi?

— Am învăţat ce înseamnă *par*. Am învăţat care e diferenţa dintre *wedge* şi *driver*. Am învăţat că un *birdie* e o lovitură sub *par*, un *eagle* e două sub *par*, iar un *albatross* e trei sub *par*, dar se realizează foarte rar.

— Foarte bine. Deşi nu ştiu cât de utile o să-ţi fie informaţiile astea în specialitatea ta.

— Nu ştii niciodată. Moara universitară macină de toate.

— Aşa o fi. A, uite-o!... Vai de mine!

Mingea lui nu numai că stătea în iarba înaltă, dar se oprise atât de aproape de trunchiul unui puiet de tisă, încât era clar că nu aveai cum s-o loveşti. Andrew trebui s-o ridice şi s-o arunce în spate, renunţând la o lovitură.

— Şi am mai învăţat, spuse Sophie, luând o crosă cu un cap metalic normal, că Anglia exportă lapte în China. Ceea ce nu mi-ar fi dat prin cap până azi.

— Drace!

Andrew ratã lovitura: mingea înaintă anevoie încă vreo câţiva metri, tot în zona neamenajată. Se apropie de ea, ţinând aceeaşi crosă.

— Da, e remarcabil, nu? Cred că nici mie nu mi-ar fi dat prin cap acum câţiva ani. Şi oricum nu m-aş fi gândit că o să fiu printre cei care exportă. La început mi s-a părut foarte descurajator. Dar fiul meu m-a ajutat să pun totul în mişcare. Nu Simon, ci Charles, fratele lui Simon. Stă în Hong Kong şi lucrează pentru HSBC. Aşa că ştie cum e mersul în partea aia a lumii. Şi vrei să-ţi zic ceva? După ce ne-am pus pe treabă, chiar şi cu problemele unei alte limbi, hârţogăria a fost mai simplă decât cea pe care trebuie s-o completez când am de-a face cu UE.

— Serios? Asta e uimitor.

— Nu neapărat. Oamenii ăia de la Bruxelles sunt un coşmar, să ştii. Birocraţie cât încape.

Lovi mingea, care se ridică frumos în aer şi ateriză la fel de frumos în mijlocul unui prag de nisip, la nici treizeci de metri de el. Andrew se strâmbă.

— Un coşmar total şi afurisit.

*

— Te simţi bine? întrebă Ian, pe când se îndreptau împreună spre zona din jurul celei de-a paisprezecea găuri.

Era un trei sub *par*, iar el avea şansa să facă un *birdie*, dat fiind că ajunsese dintr-o lovitură la marginea zonei cu steguleţe.

— Nu cred c-o să fac din asta un obicei, spuse ea. Dar a fost simpatic.

— Ei bine, măcar ştii că asta fac în fiecare duminică dimineaţă şi că n-am o aventură.

Merseră mai departe. Era atât de linişte, încât Sophie auzea roţile de la căruciorul lui Ian şi sunetul propriilor ei paşi pe iarba moale.

— E foarte calm aici, zise ea. Îmi dau seama de ce-ţi place.

— Da, spuse el. N-ar fi grozav să fii într-un loc ca ăsta mereu? Într-un loc atât de calm.

— Adică să trăieşti într-un loc ca ăsta?

— Da.

— Nu la aşa ceva te gândeai pentru când o să ieşi la pensie?

— Mă gândeam mai degrabă că ăsta e locul unde oamenii stau când sunt gata să aibă copii.

Sophie se crispă şi grăbi pasul.

— Nu putem să vorbim despre asta acum, răspunse ea. Nu sunt pregătită. O ştii şi tu.

El se opri în loc. Rămase aşa şi o privi, cu mâinile în şold, pe când ea mergea mai departe.

*

La prânz avea să li se alăture şi mama lui Ian. Sophie presupuse că avea să vină cu maşina ei, dar de fapt, pe când ea şi Ian străbăteau macadamul din jurul clubului, văzu apropiindu-se un vehicul necunoscut, cu Helena pe locul de lângă şofer. La volan părea să se afle Grete. După ce parcară, Helena coborî încet cu ajutorul lui Ian şi apoi se sprijini cu totul pe el, până ajunseră la intrarea principală în club. Sophie se apropie de portiera şoferului ca să discute cu Grete.

— Mulţumesc, spuse ea. Ai fost foarte amabilă.

— Mă bucur când pot să fiu de folos, zise Grete. Ştiu că nu prea îi mai place să conducă.

— Nu vrei să bei ceva cu noi?

— E-n regulă, mulţumesc. Chiar voiam să vorbesc ceva cu doamna Coleman şi am avut ocazia acum. Drept să-ţi spun, mă simt vinovată! – fiindcă am anunţat-o că plec.

— O, nu, zise Sophie. Dar ajunseserăţi să fiţi prietene bune.

— Da, aşa-mi place să cred, spuse Grete. E deja mult timp de când vin la ea. Patru ani. Totuşi, plec dintr-un motiv frumos. Soţul meu şi cu mine o să avem un copil.

În lumina discuţiei cu Ian de la a paisprezecea gaură, Sophie primi vestea cu o intensitate aparte. Grete era cu minimum cinci ani mai tânără decât ea. Însă reuşi să spună, relativ sincer:

— E o veste minunată. Felicitări! Şi pe când?

— Peste cinci luni.

— Fantastic!

Se chinui să-şi aducă aminte ceva despre soţul lui Grete, în afară de nume.

— Lukas lucrează tot la...?

— La restaurant, da.

— Restaurantul din...?

— Stratford. L-au făcut manager.

— Fantastic!, repetă ea. Chiar mă bucur că merge totul atât de bine.

— Mulţumesc.

Pe când se îndepărta cu maşina, Sophie observă că avea un zâmbet intim, adresat parcă sieşi, pe care nu putu să nu i-l invidieze.

Sala de mese a clubului nu era atât de scrobită cum se temuse – ţinuta era „relaxat elegantă”, se părea, ceea ce însemna, cel puţin că bărbaţii nu trebuiau să poarte cravată –, dar tot nu se simţea în largul ei. În primul rând, avea conştiinţa acută a faptului că ea şi Ian erau cei mai tineri de acolo: nu mai văzuse atâta păr cărunt şi alb de la

croaziera celor de la Legend. Mâncarea era destul de grea: trebuia să te duci la o tejghea şi să stai la coadă, iar când îţi venea rândul, îţi puneai nişte felii de vită sau de porc bine făcute, cu un vraf de cartofi la cuptor şi legume verzi, pe care domnul Hu, orientându-se după meseanul din faţa lui, le înecă într-un sos de carne dens, având în tot acest timp o expresie de oarecare nedumerire.

Nu se auzi muzică din boxe pe durata mesei. Avură parte doar de vorbăria discretă şi educată a vreo patruzeci de femei şi bărbaţi vârstnici, care fie jucaseră, fie urmau să joace golf timp de trei ore şi jumătate.

— Ţi-a spus mama ta ce veste i-a dat Grete? întrebă Sophie, aşezându-se lângă soţul ei.

— Mi-a spus, zise el.

— Cum a primit-o?

Ian se uită la ea, un pic surprins.

— Bine. Agenţia o să-i găsească pe altcineva destul de repede.

— S-ar putea să-i simtă lipsa.

— S-ar putea.

— Poate c-o să păstreze legătura.

— Posibil.

— Se pare că soţul ei administrează un restaurant din Stratford. Am putea s-o ducem acolo cândva.

— Bună idee!

După ce luă prima îmbucătură, Ian observă că Sophie încă nu începuse să mănânce, părând să se uite undeva în faţă, uşor năucită.

— E totul în regulă?

— Iartă-mă, zise ea. Cred c-am obosit puţin. A fost una dintre cele mai lungi plimbări pe care le-am făcut în ultima vreme. Şi chiar nu mă aşteptam să mă aducă unde m-a adus.

— Ce vrei să spui?

— Aici, răspunse ea. În anii 1950.

Ian zâmbi indulgent la gluma ei, dar nu făcu alte comentarii câtăva vreme. Se asigură că mama lui avea destul vin în pahar şi-i dădu sarea şi piperul. În cele din urmă, spuse:

— N-ai decât să crezi că sunt anii 1950, dar pentru unii e o parte perfect normală a Angliei din 2015. N-o lua în băşcălie doar fiindcă nu eşti obişnuită cu ea.

— 2015? Serios? întrebă Sophie şi arătă spre tabloul atârnat pe peretele de vizavi de ei. Cu chestia aia care se uită la noi?

Tabloul înfăţişa zece-doisprezece călăreţi cu vestoane roşii şi jobenuri galopând peste câmpii şi sărind peste garduri vii, în urmărirea unei vulpi recalcitrante, care se vedea într-un colţ, fugind ca să scape cu viaţă şi aruncând o privire îngrozită în urmă.

— Uite, aşa ceva chiar mi-ar plăcea să văd, spuse domnul Hu. O vânătoare tradiţională englezească. Poate la vizita următoare reuşiţi să aranjaţi ceva, domnule Bishop? Ca simplu spectator, bineînţeles. Ştiu să lovesc cu crosa de golf, dar nu ştiu să călăresc.

Andrew zâmbi.

— Mă tem că nu-i atât de simplu.

— Chiar aşa?

Se lăsă o tăcere scurtă, timp în care toţi se întrebară cine avea să-i dea vestea. În cele din urmă, Mary îşi luă inima-n dinţi.

— Mă tem că vânătoarea de vulpi e privită astăzi ca o activitate infracţională în ţara asta, explică ea. A fost interzisă cu mulţi ani în urmă.

— Interzisă? Ce ciudat! Nu mi-am dat seama.

Îşi tăie o felie groasă de vită şi spuse, în timp ce mesteca încet:

— Normal, englezii sunt renumiţi pentru iubirea de animale.

— A fost o lege dată de ultimul guvern laburist, zise Andrew. N-a avut nimic de-a face cu confortul animalelor şi totul a avut de-a face cu resentimentul de clasă.

— Poate că reuşiţi să schimbaţi legea, spuse domnul Hu.

Mary şi Helena râseră amândouă scurt şi dispreţuitor.

— În fond, măcar *voi* – cuvintele avură un ton circumspect – trăiţi într-o ţară liberă şi democratică.

— Mă tem că vă-nşelaţi, replică Helena. Anglia de azi nu e o ţară liberă. Trăim sub o tiranie.

— O tiranie? se înfierbântă domnul Hu. Vă rog, doamnă, alegeţi-vă cu grijă cuvintele!

— Folosesc termenul cu toată grija, vă asigur.

— Domnul Cameron al dumneavoastră nu-mi face deloc impresia unui tiran.

— Nu asta am vrut să spun. Un tiran nu trebuie să fie neapărat un individ. Poate să fie şi o idee.

— Trăiţi sub tirania unei idei?

— Întocmai.

— Şi numele ei este...

— Corectitudinea politică, bineînţeles, răspunse Helena. Sunt sigur c-aţi auzit expresia.

— Desigur. Dar nu în raport cu tirania.

Helena îşi lăsă furculiţa şi cuţitul.

— Domnule Hu, n-am fost niciodată în China şi nu vreau să tratez cu uşurinţă condiţiile grele în care probabil că trăiţi acolo. Dar şi aici, în Marea Britanie, ne confruntăm cu probleme asemănătoare. De fapt, aproape c-aş putea spune că situaţia noastră e mai rea. Dumneavoastră aveţi o cenzură pe faţă, la noi e ascunsă. Totul se petrece sub masca libertăţii de expresie, astfel încât tiranii să poată pretinde că totul e-n regulă. Oamenii care asigurau cândva păstrarea marii tradiţii a vânătorii cu ogari nu mai au voie s-o facă. Iar dacă încearcă vreunul dintre noi să protesteze, i se închide gura. Vederile noastre nu au voie să fie exprimate la televiziune sau în ziare. Postul naţional de radio ne ignoră sau ne tratează cu dispreţ. Votul devine o pierdere de vreme când toţi politicienii îmbrăţişează părerile la modă. Bineînţeles că am votat cu domnul Cameron, dar fără nici un entuziasm. Valorile lui nu sunt şi ale noastre. La drept vorbind, ştie la fel de puţin despre modul nostru de viaţă cât ştiu adversarii lui politici. În realitate, sunt cu toţii în aceeaşi tabără – şi nu e tabăra

noastră. Fiindcă văd că nu v-am convins, vă mai dau un exemplu. Un exemplu cât se poate de concret. Cu un an în urmă, fiul meu şi-a depus dosarul pentru un post – Ian, nu mă-ntrerupe, lasă-mă să termin –, a solicitat o avansare şi, dacă ar fi existat cinste sau dreptate în ţara asta, ar fi obţinut-o. În loc de asta, i-au dat-o contracandidatei pe motiv de origine etnică şi de culoare a pielii. Au făcut-o fiindcă – Sophie, n-ai decât să te uiţi aşa la mine cât vrei, dar lucrurile astea *trebuie spuse*, cineva trebuie să le spună, şi o să-ţi mai zic ceva – viaţa fiului meu a fost vătămată, vătămată serios, de corectitudinea asta politică absurdă, şi dacă *tu*, Sophie, accepţi asemenea chestii şi nu-ţi aperi oamenii şi valorile, o să ţi se-ntâmple şi *ţie*, o să fii următoarea pe listă. Sunt femeie bătrână, pot să spun lucrurile astea şi le spun fiindcă mi se rupe inima când vă văd, doi tineri frumoşi ca voi, trăgând tare ca să câştigaţi o pâine, fiind obligaţi să aveţi două slujbe, să lucraţi fiecare în alt oraş, să nu vă vedeţi toată săptămâna, să nu aveţi timp să fiţi împreună şi să-ncepeţi o familie, iar asta nu s-ar fi întâmplat şi *n-aţi fi fost în situaţia asta* dacă Ian ar fi primit postul. Şi ar fi *trebuit* să-l primească. Îl merita. A tras ca un câine pentru el şi-l merita.

Sophie avea să fie supărată pe ea însăşi zile întregi după aceea fiindcă nu protestase împotriva acestei izbucniri. La fel ca toţi cei de la masă, îşi privi farfuria şi nu spuse nimic; deşi îi trecu prin minte că ceilalţi rămăseseră tăcuţi fiindcă erau întru totul de acord cu Helena. Reacţia

domnului Hu era greu de ghicit, în afara faptului că era surprins. Şi, în orice caz, Helena nu terminase.

— Oamenii din Middle England, continuă ea, adresându-i-se direct oaspetelui chinez, au votat cu domnul Cameron fiindcă n-au avut pe cine să aleagă. Alternativa era de negândit. Dar, dacă o să se ivească vreodată ocazia să-i arătăm ce părere avem despre el, credeţi-mă că o să profităm de ea.

24.

— Nu înregistrezi? întrebă Benjamin.

Jurnalista, pe care o chema Hermione Dawes, zâmbi şi clătină din cap. Avea un carnet deschis în poală şi pixul pregătit. Părul i se revărsa pe umeri în ondulări blonde, iar rujul de pe buze era strălucitor.

— Sunt o fată de modă foarte veche, spuse ea. Începem?

— Sigur, zise Benjamin.

Se lăsă pe canapea şi încercă să se destindă. Vederea Severnului curgând pe sub fereastra lui îl calma de obicei, dar nu şi în dimineaţa asta. Nu putea să scape de impresia că Hermione (despre ale cărei materiale Philip îl prevenise că puteau fi „cam acide”) îi examina glacial conţinutul casei şi-i judeca fiecare obiect, fiecare decoraţiune interioară, fiecare piesă de mobilier.

— Aşadar ai început să scrii de când erai foarte tânăr, nu?

— Da. De pe la zece sau unsprezece ani. Ţin minte că...

— Părinţii au fost şi ei scriitori?

— Nu, deloc. Tata a lucrat la fabrica British Leyland din Longbridge, iar mama a fost casnică. Nu a avut serviciu.

— Şi ai fost la o şcoală de cartier?

— Am fost la King William, care e aproape de centrul Birmingham-ului. A fost alegerea părinţilor.

— Crezi c-a fost alegerea corectă?

— Presupun. Adică... M-am întâlnit recent cu unul dintre cei mai vechi prieteni din şcoala primară, cu care nu mai vorbisem de peste patruzeci de ani, şi mi-am dat seama cum poate sistemul de învăţământ din Anglia să... ştii tu... să-i dezbine pe oameni.

— Acum ce face? întrebă Hermione, notându-şi de zor în carnet.

— E clovn.

Ea îşi ridică privirile.

— Clovn?

— Animator pentru copii.

— Mă rog, oricum e frumos c-ai reluat legătura cu el. La şcoală ai început să te gândeşti serios la scris?

— Uite, chiar mă bucur că mă-ntrebi asta, răspunse Benjamin. Fiindcă, uitându-mă înapoi, aproape că pot să spun cu precizie când. Era în noiembrie 1974 şi un prieten – îl chema Malcolm şi era de fapt prietenul soră-mii – m-a dus la un concert la un club din oraş pe nume Barbarella’s.

Iar una dintre trupele care cântau acolo era Hatfield and the North. Acum i-am spune „rock progresiv” muzicii pe care-o cântau, dar pe atunci termenul nu exista, după cum probabil că-ţi aminteşti...

Simţind că Benjamin aştepta din partea ei un fel de confirmare, Hermione se mărgini să spună:

— M-am născut în 1989.

— A, da, corect. În regulă. Ei bine, vezi tu, ce m-a dat pe spate în seara aia la Hatfield and the North a fost combinaţia asta de prospeţime – originalitate – regândirea completă a formei –, deşi muzica era foarte uşor de ascultat, chiar te invita s-o asculţi. Şi mi-am zis „Asta ar trebui să fac ca scriitor”. De exemplu, pe primul lor album e o piesă, „Aigrette”, pe care a compus-o chitaristul, iar, dacă asculţi atent, nu doar că tempoul se schimbă o dată la câteva măsuri, dar trece prin modulaţiile astea, prin schimbările astea de tonalitate, şi totuşi melodia chiar te prinde, chiar e atrăgătoare. Iar asta m-a făcut să-mi spun că da, dacă lucrul pe care-l faci e uşor de urmărit *tematic*, dacă există o linie directoare puternică pentru cititor, indiferent că e vorba de intrigă, de idei, de personaje sau mai ştiu eu ce...

Îşi dădu seama că Hermione se oprise din notat de ceva vreme.

— Oricum, conchise el, ăsta a fost un moment declanşator pentru mine. Hatfield and the North. Barbarella’s. Noiembrie 1974.

— Bun.

Hermione mai notă câteva cuvinte sau, cel puţin, se prefăcu.

— Şi cam tot atunci te-ai îndrăgostit de fata asta care-a devenit sursa de inspiraţie pentru romanul tău?

— Da, mai mult sau mai puţin.

— În carte i-ai spus Lilian. Cum o chema în realitate?

— Mă tem că nu pot să-ţi zic.

— Dar a existat de-adevăratelea, nu? Şi trăieşte?

— Da.

— Deci cartea ta nu prea e roman – e mai degrabă ceva memorialistic, cu numele schimbate?

— Nu, e prea simplist. O văd ca pe un punct de intersecţie între ficţiune şi memorialistică. Îmi place să explorez spaţiile astea... liminale, vezi tu.

„Liminal” – iată un cuvânt bun. Pentru prima dată în timpul interviului, Benjamin se arătă cu adevărat mulţumit de ceea ce spusese. Dar ea nu păru să-şi fi notat nici asta.

— Prin urmare te-ai îndrăgostit de ea în ultimul an de liceu, dar treaba s-a fâsâit, iar ea a plecat în America, pentru a trăi cu o altă femeie.

— Da.

— Romanul tău începe la câţiva ani după asta. Asculţi o piesă a unui muzician de jazz englez obscur...

— De fapt, chiar celebru.

— ...şi ceva din muzică îţi trezeşte o amintire vie a poveştii de dragoste şi dintr-odată – dintr-odată viaţa pare intolerabilă. Eşti la Oxford şi te decizi să renunţi, să te laşi?

— Da.

— Când s-a-ntâmplat?

— În toamna lui 1983. Tocmai începeam anul doi de doctorat la Balliol. Ţin minte – în afară de momentul în sine, normal – că în trimestrul ăla a venit Boris Johnson. Chiar a avut camera pe acelaşi coridor cu mine.

Pentru prima dată în timpul interviului, Hermione păru să se însufleţească.

— Serios? Deci îl cunoşti pe Boris?

— Mă rog, nu chiar – de fapt, nu l-am cunoscut deloc. Ştii cum e – cei care studiază la Eton nu discută cu cei veniţi de la şcolile obişnuite. Dar ţin minte, să ştii, că m-am întrebat cine era băiatul ăla neobişnuit, cu vocea aia afectată şi cu părul ăla extraordinar. Chiar a făcut o impresie puternică.

Oftând cât să poată fi auzită, Hermione mai scrise câteva cuvinte în carnet, după care întrebă (mai degrabă din simţul datoriei decât din entuziasm):

— Deci pe urmă te-ai întors să trăieşti în Birmingham şi ai ajuns... contabil? De ce Dumnezeu?

— Păi, lucrasem într-o bancă în anul de după ce-am plecat şi s-a dovedit că mă pricepeam la cifre. Şi eram în plină negare. Dacă tot nu puteam s-o am pe Cicely...

— Pe Lilian, îl corectă ea, având grijă să-şi noteze numele.

— Da – dacă tot nu puteam s-o am pe Lilian, mi se părea că n-o să fie cu putinţă nimic din ce-mi doream. Nu puteam să fiu scriitor, nu puteam să fiu muzician...

— Asta fusese cealaltă ambiţie a ta.

— Da. În plus, treceam printr-o fază religioasă.

— Înţeleg. Şi cât au durat... faza religioasă şi perioada de negare?

— Cam şaptesprezece ani.

— Ohoho! A... durat ceva. Iar în perioada aia te-ai căsătorit? Şi ai fost contabil în tot acest timp? Nimic altceva? Încerc să fac povestea să pară mai interesantă.

— Mă rog, am lucrat la carte... constant. Am scris la ea peste douăzeci de ani, cu întreruperi.

— Hmm, făcu ea, cu capătul pixului în gură. Nu-ţi mai vine-n minte nimic, nu te-ai mai apucat de altceva în perioada aia?

— Am făcut câteva cronici de carte. Mă ştiam cu Doug Anderton din şcoală şi mi-a dat de scris câteva, pe când răspundea de secţiunea culturală de la...

— Ah! Îl cunoşti pe Doug Anderton? Asta e interesant.

Îi notă numele, îşi puse pixul la loc în gură şi şi-l lovi de dinţi.

— Hai să lămurim ultima parte a poveştii şi pe urmă te-ntreb nişte lucruri mai generale.

— OK.

— Deci până la urmă... „Lilian” s-a întors, a dat de tine şi chiar aţi trăit împreună câţiva ani. Era foarte bolnavă şi-ai avut grijă de ea. Ai ajuns de fapt infirmierul ei.

— Aşa e.

— Iar asta a fost la Londra.

— Da.

— Şi pe urmă te-a părăsit din nou. Istoria care se repetă.

— Da. Aşa c-am vândut apartamentul nostru şi-am cumpărat locul ăsta. Cea mai bună mişcare pe care-am făcut-o.

— Scena din carte în care o ajuţi să ia avionul pentru America de Sud e foarte emoţionantă. N-ai de unde să ştii că o vezi pentru ultima dată.

— Da, exact aşa s-a întâmplat. Aproape nimic din carte nu e inventat. Atâta doar că n-a fost America de Sud.

— Mai ţineţi legătura?

— Nu.

— Deloc?

— Deloc.

— Hmm...

Hermione mai scrise câteva cuvinte în carnet, după care supse îndelung capătul pixului. Benjamin începu să se simtă stânjenit. Ca să destrame liniştea, întrebă:

— Vrei o cafea?

— A, ar fi grozav. Mulţumesc.

Se duse în bucătărie şi, spre îngrijorarea lui, ea îl urmă. Se aşeză la masă, cât timp el îşi făcu de lucru cu cănile de cafea şi cu espressorul. În clipa aceea, el nu ştia dacă interviul continua sau nu. Ea avea carnetul deschis pe masă şi pixul alături, deocamdată nefolosit, însă tonul ei încă era ferm şi interogativ.

— E foarte linişte aici, spuse ea. Îmi dau seama de ce un scriitor se simte bine într-un loc ca ăsta, dar pe de altă

parte n-ai impresia că eşti prea izolat, trăind într-un asemenea loc, ca să scrii despre Anglia contemporană?

— Călătoresc destul de mult. În principal, până la Birmingham, unde locuieşte tatăl meu, şi înapoi.

— În plus, partea asta de ţară pare foarte monoculturală. Pe drum încoace am văzut aproape numai albi.

— Mă rog, presupun că multiculturalismul e în mare măsură un fenomen urban.

Trebui să ridice vocea peste aburii şi bolborositul espressorului.

— Mi-a plăcut să locuiesc la Londra, dar până la urmă lucrurile care m-au sâcâit au fost aglomeraţiile, vacarmul, ritmul vieţii, stresul, cheltuielile. Am venit aici ca să scap de toate.

— Crezi că editorii n-au vrut să se uite peste cartea ta fiindcă le-ai trimis-o de la o adresă din provincie?

— Cine ştie? Probabil că primesc o mulţime de cărţi.

— Mai mult ca sigur că trăieşti un incredibil sentiment al răzbunării.

— Mă rog, sunt doar... bucuros că-mi găsesc în sfârşit nişte cititori.

Îi puse o cană în faţă. Ea îi mulţumi şi luă o înghiţitură de probă.

— Câţiva autori consacraţi – cum ar fi Lionel Hampshire – nu apar pe lista lungă anul ăsta.

— Mă rog, nu i-am citit cartea nouă. Deşi sunt fan.

Asta îi aduse aminte de altceva care ar fi putut s-o intereseze.

— De fapt, nepoata mea îl cunoaşte vag. Au fost împreună într-o croazieră anul ăsta.

Hermione puse mâna pe pix imediat.

— Nepoata ta a fost într-o *croazieră* cu Lionel Hampshire? spuse ea, începând să scrie.

— Nu, nu, nu... Au fost invitaţi amândoi ca *vorbitori* pe durata croazierei. N-a fost nimic... Adică n-au fost *împreună*. Ea are o căsnicie fericită, iar el... a fost însoţit de o altă femeie, secretară sau ceva...

Hermione abia dacă mai pridideа cu scrisul. Benjamin trebui să se abţină să se aplece spre ea şi s-o oprească la propriu.

— E doar ceva ce mi-a povestit nepoată-mea... cu totul neoficial. N-o să apară chestia asta în interviu, nu?

Ea îi adresă unul dintre zâmbetele ei nimicitoare.

— Asta nici măcar nu-i o ştire. Lumea îl cam cunoaşte pe Lionel.

Mai scrise câteva cuvinte, după care se gândi puţin, îşi ridică privirile şi spuse:

— Ai totuşi impresia că se petrece un fel de schimbare notabilă pe scena literară engleză? Uitându-mă la lista lungă, văd că e mult mai diversă chiar şi prin comparaţie cu ce era acum zece ani. Nu doar că acum intră pe listă şi americani: sunt, de asemenea, mai mult femei, mai mulţi

scriitori BAME[27]. Să fi apus în sfârşit zilele marelui scriitor englez alb şi între două vârste?

— Nu ştiu – e greu să generalizezi...

— Ajung la concluzia că, anul ăsta, tu eşti ultimul rămas.

— Chiar nu pot să comentez tendinţele generale din literatură. Sunt doar un outsider, la cum arată lucrurile.

Hermione îşi închise carnetul.

— Asta e o încheiere frumoasă, spuse ea, dar fără mare entuziasm.

Benjamin îşi dădu seama că, în ochii ei, se prezentase dezamăgitor ca subiect de interviu: răspunsurile lui fuseseră mefiente, reţinute, fără emfază sau convingere. Impresia i se confirmă când, după câteva minute, se duse la toaletă, iar când ieşi, ea era pe terasă, vorbind cu cineva – o prietenă? editorul care o trimisese? – la telefon şi, chiar dacă nu prinse tot, era sigur că auzise *O pierdere de vreme, dacă mă-ntrebi* şi – mai îngrijorător – *o să trebuiască să fiu creativă...*

Se oferi s-o ducă la Shrewsbury cu maşina, dar ea îi spuse că nu era nevoie şi chemă un taxi. Aşteptară vreo douăzeci de minute, timp în care stătură de vorbă mult mai lejer şi mai deschis decât reuşiseră în timpul interviului. El se interesă de cariera, ambiţiile şi riscurile unui freelancer în economia necruţătoare de azi. Când o întrebă dacă prefera să fie înregimentată politic la publicaţiile pentru care scria, îl frapă formula prin care îi

[27] Black, Asian and minority ethnic – negri, asiatici, minorităţi etnice.

răspunse: nu, prefera ca, din acest punct de vedere, să fie „flexibilă ideologic”. În sinea lui, Benjamin conchise că avea aptitudini de acrobat. Însă în general îi făcu o impresie bună şi simţi că probabil nu de cinism era vorba în atitudinea ei, ci de pragmatismul născut din împrejurările grele, iar când îşi dădură mâna la sfârşit i-o ţinu afectuos – şi poate un pic mai mult decât se impunea –, pentru ca după plecarea ei, în timp ce spăla cănile de cafea, să-şi aducă aminte că nu mai trecea aproape nimeni pe la el şi casa să i se pară dintr-odată pustie fără ea.

*

Interviul apăru după patru zile. Philip şi Benjamin deciseră să se vadă la o cafea la Centrul Horticol Woodlands pentru evaluarea pagubelor.

— Mă rog, ar fi putut fi mai rău, spuse Philip.

Ziarul era pe masă, între ei. Benjamin nu zise nimic.

— Ar fi putut să te facă franjuri, adăugă Philip.

Benjamin tot nu scoase nici o vorbă. Luă ziarul şi se mai uită o dată la titlu. Deşi probabil că-l citise de patruzeci sau de cincizeci de ori, sentimentul de neîncredere nu i se domoli.

OUTSIDERUL PE DINĂUNTRU

— E groaznic de nedrept, comentă el. Felul cum a scris. Groaznic de nedrept.

Philip îi luă ziarul din mână şi citi şapoul – pe care îl ştia şi el aproape pe de rost: *Lui Benjamin Trotter îi place să se considere outsiderul îndrăzneţ al cursei din acest an pentru Booker – dar, aşa cum descoperă* ***Hermione Dawes****, lucrurile arată un pic altfel decât le prezintă acest scriitor care cunoaşte pe cine trebuie*.

— „Cunoaşte pe cine trebuie” e un pic tras de păr, acceptă el.

— Un pic tras de păr? E o minciună – o minciună sfruntată.

Benjamin îi smulse ziarul.

— Zice-aici că l-am cunoscut pe Boris Johnson la universitate. N-am schimbat un cuvânt cu el! Am avut camerele pe acelaşi coridor cam trei săptămâni, iar el mi-o lua înainte când se ducea la veceu. „De ani buni se învârteşte printre figuri influente din media, cum ar fi Doug Anderton” – ce porcărie ordinară. Am fost colegi de clasă. Acum patruzeci de ani. Plus chestia asta: „Deşi susţine că nu are acces la circuitul închis al literaturii londoneze, îi face plăcere să împrăştie bârfe decoltate despre colegul de breaslă Lionel Hampshire, cu care e de fapt prieten de familie”.

— E bună, ce-i al ei e-al ei, recunoscu Philip. Face din rahat bici.

— Tu de partea cui eşti? Mă mai scoate şi de snob – cică mi-am abandonat prietenii din şcoala primară când m-am dus la King William.

— A, nimeni n-o să dea doi bani pe asta, zise Philip, adăugând, ceva mai puţin liniştitor: Mai degrabă mi-aş face griji că ieşi un pic rasist, drept să-ţi spun.

Benjamin se zgâi la el.

— Chiar ai spus chestia asta?

Philip luă din nou ziarul din mâinile tremurătoare ale prietenului său.

— „Din confortul casei lui de pe malul râului, în inima Angliei rurale, Trotter declară că «Multiculturalismul e un fenomen urban. Am plecat din Londra ca să scap de el»„.

Benjamin izbucni scandalizat.

— Am spus ceva de *genul* ăsta, da. Dar între început şi sfârşit mai erau o mulţime de chestii, despre cum voiam să scap de vacarm, de aglomeraţie şi de străzi

— Citarea trunchiată e un lucru de toată isprava. „Subliniez că scriitorii BAME sunt mult mai puternic reprezentaţi pe lista din acest an faţă de toţi anii precedenţi şi dau de înţeles că e un lucru pe care merită să-l aplaudăm, la care singura reacţie a lui Trotter este: «Outsiderul adevărat sunt eu»„.

Benjamin spumegă şi de data asta.

— „Un” outsider. „Un.” Articol nehotărât, nu hotărât. Şi vorbeam de publicare. Vorbeam despre faptul c-am fost respins de zeci de ori şi că până la urmă m-ai publicat tu.

Philip puse ziarul pe masă şi clătină din cap.

— Mă rog, vânzările continuă să crească, aici n-am avut pagube.

— Şi părea atât de drăguţă. La sfârşit ne-am înţeles chiar bine. I-am dat nişte sfaturi de carieră, iar ea mi-a spus „Ţinem legătura” sau ceva de genul ăsta...

— Drăguţă, zici?

Benjamin nu văzu de ce ar fi crezut altceva.

— Presupun că era drăguţă, da.

— Of, Ben... Să zicem c-ai acumulat experienţă. În fond, a fost primul tău interviu.

— Adevărat. Apropo, celălalt când e?

— Celălalt?

— Nu trebuia să mai fie unul?

— A, n-au mai dat nici un semn. I-am sunat de două ori, dar... cred că s-a fâsâit.

— Splendid!

Benjamin se aplecă asupra ceştii cu cappuccino şi se uită posomorât în faţă.

— Pe de altă parte – Philip vârî mâna în buzunar şi scoase un plic cu un scris de mână –, ai o scrisoare de la un fan. Cel puţin, asta presupun.

I-o dădu lui Benjamin, care o supuse unei cercetări precaute, uitându-se pe faţă şi pe verso, studiind caligrafia şi codul poştal, până când Philip zise:

— Deschide-o, pentru numele lui Dumnezeu!

El deschise plicul cu degetul arătător, citi primele două fraze şi pe urmă întoarse scrisoarea pe verso ca să vadă semnătura.

— Doamne! spuse el. N-o să ghiceşti de la cine e.

Philip nu avea de gând nici măcar să încerce.

— E de la Jennifer Hawkins.

— Cine?

— O ţii minte pe Jennifer Hawkins. Era la Liceul de Fete. Am ieşit cu ea o vreme.

— Ea? Adică... Jennifer Hawkins *aia*? Cea din şifonier?

— Exact. Din şifonier.

Cu mulţi ani în urmă, pe când era încă elev, Benjamin fusese la o petrecere dată de Doug în timp ce părinţii lui erau plecaţi în vacanţă. Leşinase la un moment dat, după ce băuse trei sferturi de sticlă cu vin de Xeres, şi se trezise înainte să se crape de ziuă într-un şifonier, încolăcit pe după o fată pe jumătate goală, care se dovedise a fi adineauri menţionata Jennifer Hawkins. Galant din fire şi după ce interpretase pipăielile de adolescenţi beţi drept un fel de ceremonie de logodnă, Benjamin o invitase să iasă cu el şi câteva săptămâni chiar se consideraseră o pereche – cu toate că relaţia se destrămase la nu mult timp după aceea.

— Oho! făcu Phil, rânjind cu toată faţa. Ăsta da trecut care te-ncalecă. Ce zice?

Benjamin parcurse scrisoarea mişcându-şi repede ochii.

— Mi-a văzut numele-n ziar când au anunţat lista lungă, zise el. I-a trezit multe amintiri. A cumpărat cartea şi chiar i-a plăcut.

— Spune de unde-a cumpărat-o? întrebă Philip.

— Da. Dintr-un centru horticol de lângă Kidderminster. Acum lucrează la o agenţie imobiliară. Conduce una dintre ramurile locale. A – întoarse pagina, văzu următorul cuvânt

şi-l rosti accentuându-l puternic – *divorţat*... (Urmă o pauză, timp în care ochii i se întâlniră cu ai lui Philip şi digerară împreună ce implica mărturisirea)... şi se-ntreabă dacă mi-ar plăcea să ieşim la cină, să mai vorbim una-alta şi despre, citez, frumoasele zile de altădată, am încheiat citatul. Cu drag, Jennifer. Pupici.

Îşi ridică ochii spre Philip, al cărui zâmbet se lăţise şi mai mult.

— Aşa, carevasăzică, a avut dreptate Doug. Se aruncă femeile pe tine! N-ai cum să-i rezişti unui scriitor de succes.

— Mor de râs. Dar e o problemă. Ieşitul cu Jennifer a fost una dintre cele mai proaste decizii pe care le-am luat.

— Şi ai luat câteva, fii sincer!

Benjamin încasă lovitura în bărbie.

— Corect. Aşa că pe asta nu o s-o repet. Al naibii să fiu dac-o să ies cu Jennifer la cină.

Luă furios o gură mare de cappuccino, ca să-şi sublinieze ideea, şi se fripse la limbă.

25.

Două săptămâni mai târziu, ieşi cu Jennifer la cină. Acum trăia la Hagley, la aproape cincizeci de kilometri de casa lui Benjamin, aşa încât căzură de acord să se vadă într-un restaurant din Bridgnorth, despre care se spunea că avea mâncare bună.

La fel ca în cazul lui Charlie Chappell, Benjamin nu era convins că ar fi recunoscut-o pe Jennifer dacă s-ar fi întâlnit din întâmplare. Era elegantă, bine îmbrăcată şi atrăgătoare – arătând cu siguranţă bine (mai bine decât el) pentru cineva de cincizeci şi cinci de ani –, dar la început nu văzu nici o legătură între femeia cu care vorbea acum şi adolescenta cu care fusese atât de intim, cu care împărţise atâtea seri stingheritoare de vară, în care băuseră la The Grapevine, şi care-l târâse să vadă *Războiul stelelor* (un film pe care-l detestase din ziua aceea) la cinematograf de ziua ei. N-ar fi reuşit niciodată s-o repereze pe Jennifer cea între două vârste într-un grup numeros, iar în primele câteva minute avu impresia stranie că stătea de vorbă cu o străină. Sentimentul persistă până când ea întrebă „Ţii minte că-ţi spuneam «Tiger»?”, iar el îşi aduse aminte tresărind că într-adevăr, asta era porecla ironică pe care i-o dăduse, se arătă în acelaşi timp jenat şi mulţumit că i se amintise şi începu să se pregătească s-o ia pe panta evocărilor, ceea ce-l făcu să creadă că, până la urmă, întâlnirea nu avea să fie atât de penibilă.

— A fost drăguţ din partea ta să umbli cu mine, acum, că mă uit în urmă, spuse el. Mai mult ca sigur c-ai crezut că eram un mare prost.

— Nu prost, zise ea. N-ai fost prost niciodată, Benjamin. Un pic imatur, poate. Dar băieţii nu se dezvoltă la fel de repede ca fetele, ştie oricine.

Bău nişte vin roşu dintr-un pahar mare, care se golise deja pe jumătate. Ea venise la restaurant cu taxiul. Benjamin ajunsese cu maşina şi, deci, trebuia să fie ceva mai atent cu băutura.

— Ţii minte când ne-am întâlnit ultima dată? întrebă ea. Mai ştii ce ţi-am spus?

— Nu prea, răspunse Benjamin. Bănuiesc c-a fost la The Grapevine, nu?

— Normal, zise Jennifer.

Avea un accent puternic de Birmingham – cum de nu observase până atunci?

— A fost la sfârşitul lui august 1978.

— E foarte precis.

— Ţineam un jurnal pe-atunci. A fost imediat după ce-am primit rezultatele la examene.

— Aşa e.

— Tu ai luat patru de zece.

— Aşa e. Tu ce-ai făcut?

Jennifer râse şi spuse:

— A, e frumos din partea ta că-ntrebi, Benjamin, la treizeci şi şapte de ani după ce s-a-ntâmplat, fiindcă atunci nu m-ai întrebat. Am luat doi de şase şi un cinci, dacă încă te interesează.

— Felicitări! se trezi el spunând, absurd.

— Mulţumesc. M-ai invitat să bem ceva ca să-mi dai papucii, după cum poate că-ţi aduci aminte.

— Serios? zise Benjamin, foindu-se şi mai jenat în scaun.

— Nu-ţi face griji – eram pregătită şi voiam să mi se dea papucii. De fapt, mă miram că nu se-ntâmplase deja. Sigur, faptul că m-ai lăsat pentru Cicely Boyd a fost cireaşa de pe tort. Nu ţii minte cum am reacţionat când mi-ai spus?

— Mă rog, dacă mi-ai fi turnat o halbă de bere-n cap, probabil că mi-aş fi amintit, dar bănuiesc că a fost tot aşa ceva.

— Nu tocmai. Nu mai ţii minte? Eram îngrozită. Te-am prevenit, Benjamin. Te-am prevenit despre cum era. Mestecă oameni şi-i scuipă afară, aşa ţi-am spus. Dar n-ai ascultat, nu? Amorul ăla ţi-a futut viaţa timp de... cât, trei decenii?

— Cam pe-acolo.

— Ei bine, te-ai ales cu o carte de pe urma ei. A meritat?

Benjamin nu reuşi să găsească un răspuns simplu la întrebare. Întâmplător, se gândise îndelung şi din greu, de-a lungul anilor, la relaţia dintre suferinţa umană şi arta pe care ar putea s-o inspire, dar nu credea că Jennifer şi-ar fi dorit o expunere pe tema asta chiar acum.

— Biata nevastă-ta, spuse Jennifer. Ea cum Dumnezeu a rezistat?

— Până la urmă, n-a mai putut. Cred că i-am tocat nervii.

Ceva mai senin, continuă:

— De fapt, o ştii şi tu – Emily. Emily Sandys? Aţi fost în aceeaşi clasă.

— Te-ai *însurat* cu Emily? Mă-sa-n cur, Benjamin, dacă tot aveai de gând să te căsătoreşti cu una dintre cele mai plicticoase fete din liceu, puteai măcar să mă fi luat pe mine.

— Tu cu cine te-ai măritat după ce te-am dezamăgit eu?

— A, da... cu Barry. Drăguţul de Barry. L-am cunoscut la o petrecere cu colegii de serviciu, pe la sfârşitul anilor 1980. Ne-am căsătorit şi ne-am aşezat la casa noastră până când a făcut clasica criză a vârstei de mijloc, acum cinci ani. A fugit cu casiera de la magazinul Decathlon din cartier. Chiar mă miram ce căuta acolo în fiecare weekend, când nu mai făcuse mişcare de prin 1995.

— Îmi pare tare rău. Aţi avut copii?

— Doi. Amândoi la universitate acum. Tu şi Emily?

— Nu, n-a... mers deloc.

— Asta e. Poate că-i mai bine, cine ştie?

Benjamin se surprinse acum decizând să-i încredinţeze un secret pe care-l împărtăşise doar câtorva oameni.

— Cicely şi cu mine am avut o fată, spuse el.

— Serios?

— Imediat după şcoală. Nu mi-a zis, dar era gravidă când a plecat în America. A născut acolo. O cheamă Malvina. N-am ştiut nimic ani la rând.

Lui Benjamin i se puse un nod în gât. Făcea eforturi mari să termine de povestit: erau întâmplări la care nu-i plăcea nici măcar să se gândească, darămite să i le relateze altcuiva.

— Pe urmă Malvina s-a întors în Anglia, l-a cunoscut pe fratele meu, Paul, iar el... şi-a făcut mendrele cu ea.

Jennifer făcu ochii mari, oripilată.

— De-aia nu mai vorbesc cu el.

— Şi cu ea? Cu ea vorbeşti?

— Uneori. Acum s-a întors în State. Zile de naştere, Crăciun, din astea. E greu. Mai mult decât greu – imposibil.

Ea întinse o mână peste masă şi i-o strânse pe a lui. El îi zâmbi. Gestul era banal – iar momentul trecu destul de repede –, dar îi plăcu. Foarte mult.

*

— Ce mă uimeşte în legătură cu îmbătrânirea, spuse Jennifer, e că începi să gândeşti în nişte... unităţi de timp noi. Nu-ţi mai grupezi amintirile pe ani. Ci pe *decenii*.

— Ştiu, zise Benjamin.

— Începi să calculezi în minte. Gen, acum câteva săptămâni m-am uitat la *Fălci* cu Grace, fiica mea. Are optsprezece ani, iar filmul are *patruzeci*. Patruzeci de ani! Dacă mă uitam la un film vechi de patruzeci de ani pe vremea când aveam *eu* optşpe însemna că fusese făcut prin anii 1930.

— Cred că s-au întâmplat multe lucruri în lume între anii 1930 şi anii 1970. S-au schimbat multe. Poate nu la fel de multe *după* aceea.

— Crezi? Totuşi, ăsta să fie motivul pentru care pare totul atât de recent? Sau pur şi simplu suntem...

Se întrerupse. Era zece şi jumătate, terminaseră de mâncat şi băuse destul de mult.

— Ştii cum privea Philip Larkin povestea asta? întrebă Benjamin.

— Nu. Spune-mi – cum privea Philip Larkin povestea asta?

— Cică, dacă trăieşti până la şaptezeci de ani, fiecare deceniu e ca o zi a săptămânii.

— Aşa.

— Deci viaţa începe luni dimineaţa.

— În regulă.

— Deci dacă acum suntem pe la cincizeci şi cinci de ani, ştii unde am ajuns cu săptămâna? Spre sfârşitul după-amiezii de sâmbătă.

Jennifer îl privi îngrozită.

— Sâmbătă după-amiază? Să dea dracii, Benjamin!

— În esenţă, mai avem doar duminica.

— Iar duminicile sunt de căcat. Urăsc duminicile. În primul rând, nu e nimic ca lumea la televizor.

— Asta e. Spre asta trebuie să ne orientăm. „Anii de spital”, cum am auzit pe cineva spunându-le.

— Futu-i! Acum chiar m-ai deprimat.

— Ştiu. Îmi pare rău. Majoritatea oamenilor trăiesc acum până la optzeci de ani, presupun.

— Mă rog, tot e ceva. Oricum...

Dădu peste cap ce mai avea în pahar şi zise:

— Ei bine, Benjamin, cel puţin nu ţi-ai pierdut talentul de-a face o fată să se simtă bine. Te pricepi de minune să termini seara pe o notă veselă.

Se uită la ceas.

— Ar trebui să cerem nota, iar eu să chem un taxi.

— Plătesc eu, spuse Benjamin. Premiul ăla valorează cincizeci de mii de lire, să ştii. Şi e ca şi luat.

— Ăsta-i un gest foarte frumos. Accept.

— Şi nu-ţi face griji nici cu taxiul. Pot să te duc eu fără probleme.

*

Ştiau amândoi că nu era o ofertă inocentă. Chiar dacă nici unul din ei nu putea fi sigur pe ce avea să se întâmple mai departe, amândoi ştiau că fusese luată o hotărâre – o hotărâre comună, bazată pe faptul că, indiferent ce proces s-ar fi declanşat la cină, el încă nu se desfăşurase până la capăt. Şi totuşi, conştientizarea acestui fapt, care ar fi trebuit să-i aducă mai aproape unul de altul, care ar fi trebuit să le determine o complicitate stârnită, părea doar să creeze o distanţă cumplită între ei. De îndată ce se urcară în maşina lui şi începură drumul de douăzeci de minute până acasă la Jennifer, în maşină se instală o tăcere grea, îngheţată. Benjamin, care, în comparaţie cu prestaţia lui obişnuită, fusese de-a dreptul vorbăreţ la restaurant, amuţi de tot. Nu era greu de înţeles de ce: perspectiva – sau chiar posibilitatea – intimităţii fizice cu o

altă persoană, după atât de mulţi ani de abstinenţă forţată, era suficient ca să-l lase fără glas, deopotrivă de excitare şi de teamă. Iar muţenia lui i se transmise şi lui Jennifer, care nu mai scoase nici ea vreun cuvânt. Mintea lui se strădui să găsească ceva de spus, care să fie măcar vag acceptat în împrejurările date, dar, cu cât se străduia mai mult, cu atât deveneau mai mici şansele de-a găsi o propoziţie sau un cuvânt. Simţea că limba i se făcuse de două ori mai mare decât de obicei şi că din cauza asta nu mai era în stare să rostească vreo silabă. Se uită la ea, la faţa ei palidă sub strălucirea felinarelor chihlimbarii, şi fu sigur că şi ea se uita ţintă la el, nevenindu-i să creadă. În timp ce frâna la un semafor, se hotărî să facă o ultimă încercare. Trebuia să poată spune ceva. Iată-i pe amândoi, teoretic pe punctul de-a se îmbarca în cea mai frumoasă călătorie pe care-o puteau face doi oameni împreună, aşa că nu exista nici un motiv să nu ştie ce să spună. Era scriitor, pentru Dumnezeu. Se îndemnă în gând: Hai, Benjamin, poţi. Poţi să te ridici la înălţimea acestei ocazii minunate, pline de speranţă şi înfricoşătoare.

— Deci, spuse el, întorcându-se în sfârşit spre Jennifer.

— Deci, repetă ea şi-l privi iscoditor, debordând de anticipare emoţionată.

Benjamin trase adânc aer în piept.

— Deci… dacă David Cameron chiar *ţine* referendumul cu „da” sau „nu” pentru rămânerea în UE, ce crezi c-o să se-ntâmple?

Ea scoase un oftat puternic, de disperare.

— Să fiu a dracu', Benjamin, asta te freacă pe tine acum?

El clătină din cap.

— Nu. Nu, nu mă freacă. Deloc.

— Slavă Domnului! Fiindcă, altminteri, chiar *aş fi* îngrijorată. Aşa, prima la stânga.

Coti pe o alee şi spuse:

— Îmi pare rău. Sunt un pic... Mă rog, a fost o seară frumoasă şi nu vreau s-o...

— Nici eu. Aici, am ajuns. Numărul 42.

Rulă cu maşina pe aleea de la intrare. După ce opri motorul, liniştea i se păru incredibilă.

— Vii la o cafea, da?

— Da, sigur.

— Bun. Hai, atunci.

În grădină, chiar când ea punea ibricul pe foc, Benjamin spuse:

— De fapt, nu pot să beau cafea. Cofeina mă ţine treaz. Nu beau niciodată după prânz.

— Am fără cofeină.

— Are acelaşi efect.

— Atunci, am o sugestie.

Scoase o sticlă de Sauvignon Blanc din frigider şi se opri în faţa lui, ţinând-o ridicată.

— Ce-ar fi atunci să bei frumuşel un pahar de vin şi să rămâi peste noapte într-una dintre cele trei dormitoare libere?

— Unde sunt Grace şi David?

— În vacanţă cu tatăl lor. Am chiar şi-o perie de dinţi în plus.

Măcar de data asta, Benjamin nu ezită.

— Bine, spuse el.

— Bravo! zise Jennifer şi-l sărută blând şi îndelung pe buze, drept răsplată.

*

Nici unul din ei nu era pregătit să se dezbrace în faţa celuilalt. Ceva mai târziu, când urcară în dormitorul lui Jennifer, draperiile erau trase şi luminile stinse, iar ei se dezbrăcară în semiîntuneric, spre marea lui uşurare. Acasă avea oglinzi mari în baie, dar se deprinsese să evite să se uite în ele ori de câte ori ieşea din duş sau din cadă. Nu avea chef să-şi vadă reflexia corpului de bărbat de cincizeci şi cinci de ani, palid şi începând să se fleşcăiască. Presupuse că şi ea simţea la fel, dar, când se vârî în pat şi îşi trecu pentru prima dată mâna peste curbura şoldului ei şi mai departe, explorând de probă, nu simţi decât fermitate şi catifelare. Îşi zise că nu avea cum să-i prindă rău un compliment.

— Eşti într-o formă excelentă, spuse.

Jennifer se întoarse să-l privească.

— Formă excelentă? repetă ea râzând. Ce eşti, instructorul meu de fitness?

— Iartă-mă, zise el. Nu-mi dau seama ce trebuie spus când...

— Atunci, nu spune nimic! îl sfătui ea, ducându-i un deget la buze.

Drept răspuns, el o muşcă uşor de deget; sau cel puţin asta avu de gând. Judecând după scâncetul ei brusc de durere, exagerase rău.

— Au! Dar-ar dracii, Benjamin, ce vrei să faci?

— Îmi pare rău, a durut?

— Da, băga-mi-aş, a durut. Isuse...

Îşi supse degetul câteva secunde. Benjamin, care era oricum tensionat, se încordă şi mai mult.

— Sângerează? o întrebă.

— Nu, nu sângerează, zise ea, îmblânzindu-şi vocea. Relaxează-te, Tiger. Nici unul din noi n-a mai făcut asta de-o veşnicie. O să fie bine.

Îi plăcu să-şi audă porecla din nou. Jennifer îi înconjură gâtul cu braţele şi se sărutară o vreme, în tăcerea aproape deplină a întunericului aproape absolut. Benjamin îi mângâie părul, apoi îşi lăsă mâna să-i coboare spre un sân. Trecuseră aproape patruzeci de ani, îşi zise el, de când îi atinsese acelaşi sân, îl ţinuse în palmă, aproape fără să ştie, aşa beat cum fusese, la petrecerea de adolescenţi de la Doug. Jennifer avea dreptate. La vârsta asta, te trezeai gândind în unităţi mari de timp. Decenii, nu ani...

Între timp, ea îi pusese o mână între picioare, vrând să-l excite, la început încet, pe urmă viguros. Nici una dintre abordări nu păru să dea rezultate.

— Ce se-ntâmplă acolo, jos? întrebă ea.

— Nu mare lucru, s-ar părea.

— Ce se-ntâmplă, preferi să fii în pat cu o jurnalistă sexy, de douăzeci şi ceva de ani decât cu o femeie de vârsta ta?

— Nu, deloc.

O sărută din nou.

— Eşti frumoasă. Continuă!

— O să fac fractură de stres dac-o s-o mai ţin mult aşa, zise ea, mărind viteza şi întărind strânsoarea.

După un minut sau două el îi puse o mână pe încheietură şi-i spuse să se oprească.

— Îmi pare rău, zise.

— Nu-ţi face probleme! Să-i mai dăm timp. Oricum, e rândul meu.

Îi luă mâna, care încă i se odihnea pe sân, şi i-o plimbă încet pe netezimea primitoare a pântecului, până când ajunse la smocul moale de păr pubian. Îl încurajă să exploreze mai departe, până când simţi sub degete un miez cald şi fraged, pe care, sub călăuzirea ei răbdătoare, începu să-l frece şi să-l mângâie. În scurt timp Jennifer începu să murmure languros de plăcere şi să-şi desfacă şi mai mult picioarele.

— Ce bine! zise ea şi se întinse să-l sărute apăsat, vârându-i repede limba în gură. Nu-ţi lua degetul... de acolo.

— Citeam alaltăieri... vorbi el, între sărutări.

Respirând din ce în ce mai gâfâit, ea reuşi totuşi să spună:

— Cărţi, cărţi, cărţi. Chiar te gândeşti întruna doar la cărţi?

— Nu... neapărat, răspunse el, dar e interesant. Citeam alaltăieri despre protestanţii din America. Au scris un pamflet în care le spuneau fetelor de ce nu e bine să se masturbeze, iar numele pe care l-au inventat pentru asta...

— Pentru ce?

— ...pentru ce ating acum...

— Ah, Benjamin, *taci* odată!

— ...e Soneria Diavolului.

— *Soneria... Diavolului?* repetă Jennifer.

Îi venea tot mai greu să scoată cuvintele: respiraţia i se accelerase, era şi mai excitată şi i se spărgea acum în strigăte de plăcere sau de râs – era greu de spus care – poate o combinaţie între cele două – până când ţipă dintr-odată *Ding ding ding!* cât putu de tare, într-un moment de descătuşare totală, după care se prăbuşi peste el, îl îmbrăţişă cât putu de strâns şi-l sărută cât putu de îndelung, iar el avu măcar satisfacţia de-a şti că-şi îndeplinise modesta îndatorire cu o anume distincţie.

Câteva minute mai târziu, pe când stătea cu capul pe pieptul lui, Jennifer spuse:

— Acum mă simt vinovată. Eu am terminat şi tu nu.

— Nu contează.

Întinse mâna să vadă cum stăteau lucrurile în zona vintrelor. Tot nimic.

— Li se mai întâmplă uneori bărbaţilor de vârsta ta. Un pic de Viagra ar îndrepta situaţia.

— Bănuiesc că n-ai aşa ceva, nu?

— Ciudat, dar nu ţin în casă. Am paracetamol şi nişte antihistaminice, dar nu cred că te-ajută.

Îi ciupi în joacă organul flasc. Benjamin ardea de frustrare. De fapt, era extrem de stârnit, dar, din cine ştie ce motiv, corpul lui nu părea să se prindă.

— Poate merge dacă-ţi spun măscări, zise Jennifer. Ştii tu, „Hai, armăsarule, bag-o adânc" – chestii de-astea.

El se arătă sceptic. În plus, îi venise altă idee.

— Sau *poate*... începu el.

— Da? zise Jennifer, privindu-l cu ochi strălucitori.

— Ţii minte unde eram când am făcut-o prima dată?

— Acasă la Doug Anderton.

— Mai precis...

— În şifonierul părinţilor. Aşa ceva nu se uită.

— Exact. Acum, poate mă-nşel, dar am impresia că ai un şifonier destul de mare.

Ea se ridică într-un cot.

— Tu vorbeşti serios?

— Nu ştiu... poate merită o-ncercare. Cred că, dac-aş putea să recuperez momentul ăla – ştii tu, dacă m-aş întoarce cu gândul la el...

După câteva clipe de ezitare, Jennifer se ridică din pat.

— Acum chiar le-am auzit pe toate, zise ea. Păi, hai atunci, Tiger!

Era un şifonier plin de haine şi extrem de încăpător. Totuşi nu mai erau adolescenţii supli şi flexibili care fuseseră cândva şi se cam chinuiră să-şi vâre trupurile

între două vârste în spaţiul disponibil. Cu toate acestea, odată ajunşi înăuntru, avură o senzaţie destul de intimă.

— E haios, spuse Jennifer. Un fel de v-aţi ascunselea cu porcării.

Mişcându-şi genunchiul într-o poziţie mai comodă – şi aproape dislocându-i bărbia cu ocazia asta –, Benjamin închise uşa şifonierului. Acum era întuneric beznă. Întinse mâna, dădu peste umerii şi braţele ei, i le mângâie, iar apoi îi urmă linia maxilarului. Simţea deja o intensificare delicioasă a simţului tactil.

— Cred c-ar putea să meargă, să ştii.

— Mă rog, zise ea, chiar dacă nu ţi se scoală, măcar am putea ajunge în Narnia. Ia să vedem care mai e treaba pe jos.

Îi vârî din nou mâna între picioare şi simţi o reacţie instantanee şi solidă.

— Drace! exclamă ea. Ai avut dreptate. Se pare că suntem pe felie.

Încleştându-şi mâna dreaptă pe ce găsise, începu să-l mângâie încet şi ritmic, de la un capăt la altul.

— Bun, spuse Benjamin – cu o uşoară de lipsă de convingere în glas.

— Mmm, *buuun*, repetă Jennifer, susurând cuvântul şi lungind vocala. E bine, nu-i aşa? Nu e bine, armăsarule?

— Foarte bine, răspunse el. Chiar foarte bine.

Nu voia să-i spună, dar, la drept vorbind, nu simţea nimic. Ceea ce, într-un fel, era şi mai îngrijorător decât problema lui de mai devreme.

— Ai crescut mare, nu? zise Jennifer, mângâindu-l mai repede şi mai apăsat. Eşti mult mai mare decât ţineam minte. Îmi place să te simt în mână.

Benjamin se sprijini cu toată greutatea de uşa care scârţâi nemulţumită. Începu să geamă, iar ea înţelese că trebuia să-l strângă şi mai tare şi să-şi accelereze mişcările în sus şi în jos, răsucindu-şi mâna fără milă de câte ori ajungea la vârf.

— Aaah, *asta*-ţi place, nu? Îţi place când îţi fac aşa.

Benjamin mai gemu cât mai gemu, după care începu să ţipe.

— Vrei s-o ţin aşa, nu? Asta vrei, s-o ţin aşa întruna.

— O, Doamne, bâigui Benjamin. *O, Doamne!*

— Cum e?

— Futu-i! Futu-i!

— E *bine*, nu?

— Nu! Stai!

— Nu stau până nu termin, armăsarule.

— Nu, stai! Crampă! Am o crampă cumplită! Mă doare de nu mai pot!

Acum durerea din gambe se compara doar cu lipsa totală de senzaţii din restul corpului. El se prinse de uşă, o deschise cu putere şi se rostogoliră împreună din şifonier, aterizând pe covorul din dormitor într-o încâlceală dizgraţioasă de membre. Benjamin continuă să se ţină de gambe şi să strige de durere, iar ea se ridică în capul oaselor, se uită la obiectul pe care-l ţinea în mână şi izbucni în râs.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă Benjamin, tremurând de suferinţă.

Jennifer aproape că nu mai putu să vorbească.

— Fii atent aici!

Mijind ochii pe întuneric, el zise:

— Ce dracu-i aia?

— E lumânarea parfumată pe care mi-a dat-o mătuşa Julie de Crăciun. M-am tot întrebat pe unde-o fi. O caut de câteva luni.

Pe când junghiurile de durere îi treceau mai departe prin picioare, Benjamin spuse:

— Asta... Asta mângâiai?

Lui Jennifer începuseră să-i curgă lacrimi pe obraji de la atâta râs.

— Da.

— Nu mă mir că nu simţeam nimic.

Ea nu mai rezistă. Se prăbuşi pe spate şi rămase acolo pe covor, goală şi râzând în hohote, ţinând mai departe în mână lumânarea galbenă şi lucioasă. Cu stropul de demnitate rămas, Benjamin se ridică greoi şi se vârî în pat, acoperindu-se cu pătura şi masându-şi gambele care-i zvâcneau de durere. Jennifer încă râdea când se furişă lângă el, în pat. Se părea că nu se putea opri – o făcu abia după ce îşi lăsă capul să se odihnească pe umărul lui şi adormiră unul în braţele celuilalt.

26.

Noiembrie 2015

Hei.

Un cuvânt, o singură silabă; doar trei litere. Dar, de îndată ce apăru pe ecran, inima lui Sophie începu să bată mai repede.

Se rezemă în scaun şi întinse gâtul să vadă ce făcea Ian în bucătărie. Era preocupat şi încerca să scoată dopul unei sticle de vin.

Se uită din nou la ecran.

Hei.

Cum să răspundă? Trecuseră mai bine de trei ani de când îl cunoscuse pe Adam la Marsilia. Trei ani de când îi dăduse un semn de viaţă. Trei ani de la sărutul ăla de noapte bună ratat de pe coridor, din faţa camerei ei. De atunci îi trimisese câteva e-mailuri – de fiecare dată cu un vag sentiment de ruşine şi de jenă. În ultimul îi dăduse datele ei de contact prin Skype. Şi iată-l acum, trimiţându-i un mesaj. Cum trebuia să-i răspundă? Ce putea să spună ca să exprime întreaga gamă a sentimentelor ei complexe şi ambigue?

După ce se mai gândi o clipă, tastă:

Hei.

Ian se apropia de ea pe la spate, ducând un pahar plin cu vin roşu. Apăsă repede pe un icon din bara de activităţi din josul ecranului. Fereastra de Skype dispăru şi în locul ei apăru fişierul PowerPoint pe care se pregătea să-l încarce pe Moodle.

Ian îi puse paharul pe birou, lângă ea.

— Hei, spuse ea.

— Hei, răspunse el.

Sophie luă o gură de vin.

— Mersi frumos, îi mulţumi ea şi-l sărută.

— Mă duc să pregătesc cina, zise el.

— Ţi-ai citit e-mailul? îl întrebă ea. Ţi l-am printat.

— Nu. Credeam că nu e grabă. Ai zis că probabil nu era important.

— Probabil că nu e.

— Bine, zise el, pe punctul să plece.

— Dar e enervant, răspunse ea.

El se opri; se întoarse.

— În regulă, îl citesc acum.

— Nu e nici o grabă, zise ea. Probabil că nu e important.

— Îl citesc acum, spuse Ian şi se duse în bucătărie.

De îndată ce plecă, Sophie apăsă înapoi pe icon-ul de Skype. Avea un mesaj nou.

Voiam doar să-ţi mulţumesc pentru semnul de viaţă şi fiindcă m-ai anunţat de conferinţă.

Cel mai recent pretext al ei ca să-i scrie fusese să-i semnaleze o viitoare conferinţă despre muzica de film,

care urma să se ţină anul viitor la Londra. Nefiind deloc sigură de ce o făcea şi sperând pe jumătate ca răspunsul lui să fie „nu”, îi scrisese:

O să vii şi tu?

Din păcate, nu.

Sentimentul de dezamăgire fusese acut şi instantaneu. Da, existase şi o doză de uşurare, însă predominase dezamăgirea.

Ceva mai bun de făcut?

Oarecum. De fapt, îmi dau demisia. Mi s-a luat de cariera universitară.

Ian se întoarse, aducând un bol cu chipsuri pe care-l puse lângă paharul cu vin, pe biroul ei. În ultima secundă, Sophie apăsă din nou pe icon-ul de PowerPoint.

— Ce faci? întrebă el, uitându-se la ecran.

— Chestii administrative.

O sărută pe creştetul capului.

— Parcă nu se termină niciodată, nu?

— Uneori asta simt.

— Mă duc să bag peştele la cuptor şi pe urmă-mi citesc e-mailul.

— Bine.

El plecă. Ea scrise:

Demisia? Cum aşa?

Aşteptă să-i ajungă răspunsul. Dură câteva minute.

— Poate c-ar trebui să pui întâi orezul! strigă ea spre bucătărie.

— OK.

Întotdeauna sunt un milion de motive – frustrarea de la serviciu, aversiunea pentru politica internă, cred că le ştii pe toate –, dar, până la urmă, ajungi tot la bani. Nu puteam să continui ca asistent, fără nici o perspectivă de titularizare, cu mai puţin de 20.000 $ pe an. Noroc c-a apărut altceva.

Altceva...?

— Asta-i o tâmpenie! strigă Ian din bucătărie.

— Ce e o tâmpenie?

— E-mailul.

— Păi, ţi-am zis.

Aştepta în continuare următorul mesaj. Deocamdată nimic.

— Ai pus orezul?

— Aoleu, am uitat! Îl bag acum.

Da, compun muzică. Pentru jocuri video. Un prieten a deschis o companie de producţie şi mă vrea în board.

Genial! Sună mult mai creativ decât să întocmeşti statistici de admitere sau să completezi formulare de impact strategic.

Nu-mi spune c-ai devenit complet cinică după Marsilia.

Asta era. Iar el o zisese primul. El adusese vorba.

Poate c-am fost cinică dintotdeauna. Săptămâna aia n-am lăsat să se vadă.

— Să împachetez peştele în folie înainte să-l bag la cuptor, ce zici?

— Da. Şi poate pui un pic de mărar sau altceva, dacă mai avem.

— Mă uit acum.

Sunetul frigiderului care se deschide şi o cercetare a sertarelor cu legume şi zarzavaturi.

— Zice „a se folosi până la sfârşitul lui septembrie”.

— Sunt sigură c-o să fie bun.

Îmi pare rău că n-am mai ţinut legătura de atunci. Mi s-a părut ceva foarte intens.

Nici o problemă. Probabil c-a fost mai bine!

Pentru tine cum a fost?

Dacă exista vreo întrebare complicată, asta era. Ezită două-trei clipe, după care scrise:

Când aşa, când aşa. Nu ştiu dacă mi-ai primit e-mailurile, dar cred că am menţionat într-unul din ele că...

Ian era din nou în spatele ei, cu sticla de vin. Comută repede la loc pe PowerPoint.

— Îţi mai pun?

— Da, te rog.

Îi umplu paharul şi întrebă:

— Nu-i o chestie serioasă, nu?

— Serioasă? Ce anume? Ce e serioasă? Cine-a zis c-ar fi serioasă?

— Mă refer la e-mail.

— Aha. Da... Nu, nu cred că-i ceva serios. Nu poate fi serios. Toată treaba-i o prostie.

— Ce ai spus de fapt la seminar?

Dinspre bucătărie se auzi un şuierat puternic: orezul lăsat să fiarbă prea mult.

— Căcat! exclamă Ian şi dădu fuga să se ocupe de el.

Am un serviciu nou, în Londra. E bine, dar înseamnă că acum două sau trei nopţi nu dorm acasă, ceea ce cauzează *uneori cauzează probleme. Dar Ian a ratat o avansare anul trecut şi e clar că avem nevoie de ambele salarii.*

Tot la bani ajungi! Săptămâna asta am citit un articol în care se scria că, în cazul în care candidatul democraţilor (oricine-ar fi) n-o să câştige alegerile anul viitor, o să fie din cauză că majoritatea americanilor din clasa de mijloc n-o să-şi mai permită să-şi schimbe maşina din doi în doi ani.

Noi pe-a noastră n-am schimbat-o de cinci!

Asta e.

Auziţi la noi, ce probleme mari avem!

Ian se întoarse. Ea schimbă afişajul din nou.

— Aşa – ce-ai zis?

— Când?

— La seminar.

— A, da – păi, singurul lucru la care mă pot gândi...

Sophie inspiră adânc.

— Bun. Am o studentă – Emily – care e transfemeie.

— Asta înseamnă...?

— Asta înseamnă că e bărbat din punct de vedere biologic, dar se consideră femeie.

— Deci îşi face operaţie de sex?

— O să vină şi asta, da, dar e un proces îndelungat.

— Deci în clipa asta ar trebui de fapt să-i spunem *el*, nu *ea*, corect?

— Nu, vrea să folosească pronumele feminin. Foarte bine.

Ian se încruntă.

— Bine. Dar pe femeia care-a făcut reclamaţia n-o cheamă Emily.

— Ştiu – tocmai asta e prostia.

— Cine e – o prietenă a ei?

Începu să sune telefonul.

— Trebuie să răspund, spuse Ian. Probabil că e mama.

— Poţi să vorbeşti din bucătărie?

— Sigur.

El plecă. Sophie aşteptă până când îl auzi vorbind cu mama lui – recunoştea tonul, era întotdeauna mai respectuos decât când vorbea cu oricine altcineva – şi pe urmă citi ultimul mesaj al lui Adam.

Uite, intru la oră peste câteva minute. Trebuie să mă pregătesc puţin.

Aşa e. N-ai voie să-i laşi să te aştepte.

Dar e grozav c-am luat legătura din nou. Încă o dată, îmi pare rău c-a durat atât.

Cum am zis, nici o problemă. Iartă-mă că te-am hărţuit.

Mă bucur c-ai făcut-o.

Hai, fugi la oră.

O să-ţi dau adresa nouă de e-mail. Cea de la universitate n-o să mai fie bună după decembrie.

Grozav! Să ţinem legătura!

OK. Pa.

Pa. Pupici.

După ce discuţia se încheie, se sprijini în scaun şi inspiră adânc, calmându-se. Bău repede câteva guri de vin. Apoi ieşi de pe Skype şi se duse la bucătărie ca să vadă dacă putea să ajute la ceva.

*

Mâncară peştele. Era cam sec. E-mailul printat se găsea pe masa de lângă Ian. Între timp, fusese împroşcat cu mici pete de grăsime.

E-mailul era de la Martin, şeful de catedră al lui Sophie. În el scria că se depusese o reclamaţie din partea unei studente din anul întâi, cu privire la remarcile transfobe pe care le făcuse Sophie în timpul unui seminar cu o săptămână mai devreme. E-mailul o invita la el în birou a doua zi, la ora patru, ca să-şi prezinte punctul de vedere înainte ca lucrurile să-şi urmeze cursul.

— Dar tu n-ai spune nimic transfob, zise Ian.

Lui Sophie cuvântul i se păru un pic straniu venind de la el.

— Sigur că nu, spuse ea. E doar o neînţelegere.

Se gândi la seminarul ţinut cu o săptămână mai devreme. Emily Shamma era una dintre studentele ei mai tăcute, iar Sophie nu reuşi să-şi amintească decât două momente de interacţiune directă cu ea. În prima parte a seminarului, îi pusese o întrebare destul de simplă, sperând s-o scoată de sub carapace: îi arătase două versiuni ale *Strigătului* lui Munch şi o rugase să-i spună

care credea că fusese pictată prima. Răspunsul era evident (în mintea lui Sophie), însă Emily nu reuşise să ajungă la o concluzie fermă. Ea n-o criticase sub nici o formă, ci îi explicase răbdătoare răspunsul şi trecuse mai departe. Mai târziu, pe când toată lumea pleca, avuseseră o discuţie scurtă – din nou fără rezultat – despre care era ziua mai potrivită din penultima săptămână a trimestrului – miercuri sau joi – pentru ora de îndrumare individuală.

— Şi asta a fost tot? spuse Ian.

— Aşa cred, zise Sophie. Nu-mi aduc aminte nimic altceva.

— Păi, atunci spune-i asta lui Martin şi-o să fie totul bine.

— Sigur c-o să fie, zise Sophie.

Luă o înghiţitură de orez şi nu se mai gândi la asta; în schimb, mintea îi fugi din nou la schimbul de mesaje cu Adam şi, dincolo de el, la cele câteva zile însorite din Marsilia, la plimbarea cu vaporaşul pe insulele din Frioul, la baia sub clar de lună de la Calanque de Morgiret, aşa că era aproape cu mintea pe coclauri când Ian – care părea mai îngrijorat de e-mail decât ea – se mai uită o dată la print, râse forţat şi spuse:

— Toată povestea asta e ridicolă. Inclusiv numele studentei care-a făcut reclamaţia. Pentru Dumnezeu, cine-şi botează fata Coriander?

27.

În dimineaţa următoare, ca de obicei, Sophie luă trenul de şapte şi patruzeci de la Birmingham New Street la London Euston. Chiar în timp ce trenul trecea prin Milton Keynes, iar ea îi trimitea un SMS lui Sohan ca să-i confirme locul pentru cina din seara aceea (trebuia să-i cunoască noul iubit), o sună Ian.

— Bună, spuse ea. Ce e?

— Păi... începu el.

Părea foarte agitat.

— Ştiu că nu eşti pe Twitter, dar am aruncat un ochi rapid şi azi eşti peste tot.

Sophie simţi brusc un soi de gol îngrozitor în stomac.

— Peste tot? Cum adică?

— Sunt o mulţime de tweet-uri despre tine. Nu eşti chiar pe primul loc, dar... mă rog, pe aproape.

— Tweet-uri? Ale cui?

— În principal, ale studenţilor. Se pare că fata asta, Coriander, a dus vorba pe unde-a putut.

— Căcat! Vorbe rele? Ce spun?

— Uite, *nu le citi*, orice-ai face. Ştiu că nu m-asculţi niciodată, dar ţi-am mai zis şi-n alte dăţi cum sunt tipurile astea de Războinici pentru Dreptate Socială. Nu e nimic mai nasol decât o gaşcă de stângişti care pleacă într-o cruciadă morală şi au o victimă în vizor. Sincer să fiu, m-

am gândit mult dacă să-ţi spun sau nu, dar am zis că poate e mai bine să fii la curent cu ce se-ntâmplă înainte să te duci la întrevederea aia de după-masă.

— Doamne, cum s-a-ntâmplat? Nici măcar n-am aflat ce se presupune c-aş fi spus.

— Probabil că nimic. De-aia sunt sigur c-o să se fâsâie. Dar la ora asta povestea a luat o amploare mai mare decât credeam.

— Bine, mersi. Un om prevenit valorează cât doi, alea-alea.

— Exact. Te iubesc.

— Şi eu te iubesc.

Închise şi se uită pe geam câteva minute. Dar golul din stomac era tot mai mare şi, pe lângă asta, abia rezistă să arunce un ochi peste tweet-uri. Ca să-şi ia gândul de la ele, se hotărî să lucreze un pic: câteva pregătiri de ultim moment pentru cele două seminare pe care le avea în a doua parte a dimineţii.

N-ar fi trebuit să se deranjeze. Nu se prezentă nici un student la nici unul dintre seminare.

*

— Sunt boicotată? întrebă Sophie.

— Aşa s-ar părea, spuse Martin.

— Dar e ridicol. E *ridicol în morţii mă-sii*.

— Sophie, te rog, nu judeca emoţional! N-o să ajute pe nimeni.

Şeful de catedră al lui Sophie, Martin Lomas, era un bărbat de cincizeci şi doi de ani, profesor de istorie europeană, specializat în rolul inului în schimburile comerciale dintre Anglia şi ţările baltice la începutul secolului al XVII-lea, un subiect despre care scrisese deja patru cărţi. Uitându-i-se prin birou, cu rafturile perfecte de cărţi aranjate nu pe autori sau pe teme, ci pe dimensiuni şi pe culoarea cotorului, Sophie înţelese de ce putea să-l îngrozească emoţia.

— E o încurcătură caraghioasă, sunt sigur, continuă el. Însă universitatea insistă să respectăm procedurile în vigoare. Hai să respectăm procedurile în vigoare şi o să fie bine.

— Păi, ai putea să-ncepi prin a mă pune la curent cu ce se spune c-aş fi zis.

Martin îşi consultă însemnările pentru întâlnire.

— Te-ai adresat unei studente transgender într-un fel care a implicat că disforia ei de gen ar fi fost rezultatul unei slăbiciuni de caracter.

Ea rămase mută câteva secunde. Pe urmă reuşi să spună:

— Un căcat.

— Sophie, te rog...

— În regulă, atunci, o porcărie. O porcărie fără margini.

— Dă-mi voie să-ţi prezint faptele aşa cum mi-au fost semnalate.

— Semnalate de cine?

— În primul rând, de studenta căreia i te-ai adresat. Emily Shamma. Ea i le-a semnalat prietenei sale, Corrie Anderton, iar domnişoara Anderton i le-a semnalat responsabilului cu politica şanselor egale din Sindicatul Studenţilor. Remarca a fost auzită de alţi trei studenţi care au confirmat semnalarea.

Sophie tăcu. Nu suna prea bine.

— Se pare că i-ai spus lui Emily: „Îţi vine destul de greu să te hotărăşti, nu?”.

Sophie aşteptă.

— Şi?

— Asta e.

Îl privi preţ de o clipă, după care scoase un oftat prelung de uşurare.

— OK. În regulă, slavă Domnului c-a fost doar asta!

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că n-avem de ce să ne facem griji. M-a înţeles greşit, atâta tot.

Martin aşteptă o clarificare, părând neconvins.

— N-am vorbit de alegerea sexului sau a genului. A fost doar un comentariu legat de faptul că nu se hotăra dacă să vină miercuri sau joi la ora de îndrumare individuală.

— Am înţeles.

Îşi notă câteva lucruri în agenda din faţa lui.

— Bine, dar de ce i-ai zis asta?

— Fiindcă era nehotărâtă.

— Da, dar a fost doar un moment de nehotărâre. Şi totuşi, ai generalizat.

— Aha. Nu, nu... am făcut o aluzie – în glumă – la ceva despre care vorbiserăm în prima parte a seminarului. Îi arătasem două tablouri, o întrebasem care din ele credea că fusese pictat primul şi n-a putut să se hotărască.

Martin scrise totul în agendă.

— Mă rog, asta îi conferă un fel de context, zise el dubitativ.

— Nu, nu-i oferă nici un *context*, insistă ea. Doar explică. Explică de ce am spus-o şi la ce m-am referit.

— Totuşi, a cam fost o lipsă de tact să-i spui asta unei studente care, din câte-nţeleg, se gândeşte să-şi redefinească genul.

— Tact? Dintr-odată despre asta e vorba, despre tact? Da, bineînţeles c-a fost o lipsă de tact. De fapt, a fost chiar o prostie ce i-am spus. Îmi dau seama de ce a înţeles greşit. Aşa că mă duc să-i cer iertare şi terminăm povestea.

— Mm.

Nici de data asta Martin nu păru convins că lucrurile erau atât de simple cum credea Sophie.

— Să sperăm. Vezi tu...

Martin se uită pe fereastra biroului, deranjat ca întotdeauna de banalitatea priveliştii pe care-o oferea: zidul de cărămidă al Aripii de Nord a secţiunii de discipline umaniste, cu şirurile sale de ferestre de birou anonime. Se simţi năpădit de un *ennui*[28] copleşitor. Cu o săptămână mai devreme descoperise un lucru nou despre in şi despre

[28] Plictis (fr.).

rolul pe care-l jucase în schimburile comerciale dintre Anglia şi ţările baltice la începutul secolului al XVII-lea şi tot ce-şi dorea era să dilate descoperirea la dimensiunile unui articol. Sau ale unei cărţi. Da, poate că avea suficient material pentru o nouă carte...

Fără tragere de inimă, abandonă aceste gânduri şi încercă să se concentreze din nou pe cea mai nouă criză din cadrul catedrei.

— Vezi tu, ce spune de fapt domnişoara Anderton e că, făcând remarca asta, e posibil să fi încălcat legislaţia referitoare la şansele egale. Asta ar fi, în linii mari. Şi, bineînţeles, ar fi o chestiune foarte serioasă.

— Dar...

— Iar în trecut povestea ar fi putut fi rezolvată intern. Nu chiar muşamalizată, dar... mă rog, chestiunea ar fi putut fi rezolvată la nivelul catedrei. Însă acum trebuie să ţinem cont şi de reţelele de socializare. Ai văzut vreunul dintre tweet-uri sau dintre răspunsuri?

— Nu, n-am văzut. Sunt urâte?

— Părerile sunt exprimate răspicat în comunitatea studenţilor.

— E cineva de partea mea?

— Poate-ar fi bine să le vezi cu ochii tăi. Le poţi găsi destul de repede dacă dai căutare pentru „#concediereColeman-Potter”.

— În regulă, spuse Sophie. Îmi dau seama spre ce ne-ndreptăm.

Îi veni din nou să vomite. Şi totuşi nu vedea nici un motiv, indiferent cât de urât arătau lucrurile în clipa asta, ca scandalul să nu fie înăbuşit în faşă.

— O să stau de vorbă cu Emily şi o să rezolv problema, bine?

— S-ar putea să nu fie atât de simplu. Persoana care a făcut reclamaţia a fost domnişoara Anderton, când i-a fost semnalată remarca. Nu ştiu care e poziţia domnişoarei Shamma în chestiune. Îmi face impresia că dă dovadă de o anumită pasivitate...

Se opri la timp. Chiar şi într-o conversaţie privată ca asta era imprudent să formulezi judecăţi de caracter ferme despre membrii grupurilor minoritare vulnerabile.

— Pot să văd textul reclamaţiei?

— O să-ţi parvină la momentul potrivit.

— Poţi să-mi spui *cu precizie* ce scria în ea?

— Nu cred c-o am la îndemână, răspunse el, răsfoind primele două-trei hârtii din teancul de documente de pe birou. Dar cred c-a folosit cuvântul „microagresiune”.

— „Microagresiune”?

— Cunoşti termenul?

— Da.

— Ei bine, de asta te-ai făcut vinovată, după părerea studentei. De o „uriaşă microagresiune”.

Sophie se încruntă.

— Cum adică, o uriaşă microagresiune? E doar... agresiune şi atât.

Martin zâmbi şters, după care se ridică în picioare şi-i întinse mâna.

— Să respectăm procedurile în vigoare, spuse el. Dacă faci asta, din câte ştiu, n-ai cum să greşeşti.

*

Sohan şi Sophie ajunseră amândoi la timp la restaurant, însă Mike îi anunţase prin SMS că avea să întârzie o jumătate de oră. Se aşezară şi se uitară pe meniuri, aşteptându-l să vină. Ea se uita îngrozită la preţuri. Nu aveau cum să plătească mai puţin de 150 de lire de persoană, iar Ian avea să se facă foc şi pară dacă afla că plătise atât de mult pentru o masă.

— Nu arată incredibil? întreba Sohan. Abia acum îmi dau seama de ce primeşte localul ăsta nişte recenzii uimitoare.

— Eu îmi dau seama de ce e pe jumătate gol. Cinşpe lire o gustare?

— Oamenii plătesc atât pentru o ocazie specială.

— Şi ce căcat sunt alea „crochete de sardine fermentate”? Cum fermentezi o sardină şi de ce s-o vâri într-o crochetă după ce-ai fermentat-o?

— Humusul sună bine.

— Humus? Cred că poţi să-l iei la o liră douăzeci la Tesco. Îi mai pui o „ceapă murată Shimeji” – ce-o mai fi şi aia – şi te gândeşti că poţi să ceri douăşpe lire pe el.

— Te-ai schimbat de când te-ai mutat la Birmingham, spuse Sohan, continuând să cerceteze nerăbdător meniul. Ştiu că încă servesc pui cu cartofi prăjiţi şi tartă de lămâie cu bezea acolo, dar restul ţării a progresat.

— Râd cu lacrimi, zise Sophie. Acum, serios, nu pot să dau atâţia bani.

— A, nu-ţi face griji! Plăteşte Mike tot.

— Ba nu. Trebuie să plătesc ce-i al meu.

— Scumpo, câştigă de zece ori mai mult decât tu şi cu mine la un loc. Ai auzit? *De zece ori.* Îl fac să plătească tot. Altminteri, nu ne-am putea permite să facem nimic împreună.

— Şi e de acord?

— E-o chestie de bun-simţ. Crede-mă, mi-am îmbunătăţit stilul de viaţă de o mie de ori de când l-am cunoscut pe tipul ăsta. E doar cu vreo doi ani mai mare ca mine şi e *milionar*, băga-mi-aş!

Sophie clătină din cap cu o admiraţie reticentă.

— Cum aşa? Bani din familie?

— Deloc. E de-a dreptul proletar, mă crezi sau nu. Taică-său a fost oţelar într-unul dintre oraşele alea prăpădite din nord – Harrogate, Halifax, aşa ceva.

— Nu cred c-a avut vreunul dintre ele mare legătură cu oţelul.

— Mă rog, unul care-ncepe cu „H”.

— Hartlepool?

— Hartlepool, ăsta e. Dar profu’ de mate al lui Mike de la şcoală şi-a dat seama că-i un geniu. A intrat la Imperial –

primul bărbat din familie care merge la universitate –, a rămas să-şi dea un doctorat în matematică pură şi de-acolo, direct în City.

— Se mai recrutează oameni aşa? Am crezut că asta a fost înainte de criză.

— Se pare că nu.

Întorcându-se la meniu, se lumină la faţă.

— Ia uite. Muşchi de vită wagyu cu fasole fava şi aşchii de broccoli. La treizeci şi şase de lire!

Sophie se uită la el să vadă dacă îi ardea de glume. Nu-i ardea.

— Dincolo de spectaculoasa ta viaţă amoroasă, spuse ea, vrei să auzi şi celălalt lucru incredibil în legătură cu fiascoul de azi?

Îi dăduse deja toate amănuntele întrevederii ei cu Martin.

— Studenta asta care m-a reclamat... se dovedeşte că o cunosc. E fata unuia dintre prietenii cei mai buni ai unchiului meu.

— Unchiul Benjamin, cel de pe lista lungă a Bookerului?

— Exact.

— Păi, asta-i o veste bună, nu? Poate să-şi sune prietenul, să aibă o discuţie civilizată cu el şi să-l convingă să-i spună fiică-sii să tacă dracului din gură.

— Posibil.

Sophie îşi dădu seama că putea fi o opţiune rezonabilă, dar asta nu-i atenuă presimţirea dezastrului iminent care o copleşise în ziua aceea. Spre sfârşitul după-amiezii nu mai

rezistase şi se uitase la câteva tweet-uri ale studenţilor. După două minute de citit, numărul şi ostilitatea mesajelor avusese un asemenea efect asupra ei, încât trebuise să alerge pe coridor şi să verse pe sec în toaleta femeilor. Poate că era şi ăsta un motiv pentru care nu putea să saliveze în faţa meniului din această seară.

— Oricum, ţi s-o fi întors stânga împotrivă, dar poate c-o să ajungi o eroină a dreptei, spuse Sohan. Dac-o facem să arate ca un atac al tău împotriva corectitudinii politice, atunci poate că libertarienii care ţin la libertatea cuvântului o să-ţi sară repede-n ajutor. O să te pună pe prima pagină a lui *Spectator*, iar *Daily Mail* o să-ţi dedice editoriale.

Pe Sophie o enervă că Sohan o lua peste picior. Îi zâmbi politicos, dar îi păru bine când se văzură întrerupţi, câteva secunde mai târziu, de sosirea la masa lor a unui bărbat înalt, blond şi încrezător, îmbrăcat cu un costum business, de culoare închisă. Bărbatul îl ciufuli pe Sohan şi-i strânse umerii, iar Sohan îi spuse „Salut” şi-l sărută pe obraz când se aşeză lângă el.

— Sophie, el e Mike, zise el. Mike, Sophie.

Îşi strânseră mâinile peste masă.

— În sfârşit, ne cunoaştem, spuse Mike. Iartă-mă c-am întârziat.

Ea nu mai fusese impresionată atât de repede de înfăţişarea unui bărbat din ziua când îl văzuse pe Ian pentru prima dată. Se uită peste masă la Sohan, care-i întoarse o privire triumfătoare, cu ochii strălucindu-i ca ai

unei pisici căreia i se aduce o porţie generoasă şi proaspătă de smântână într-o farfurie din aur pur.

*

Nota de plată se ridică la 435 de lire. Aşa cum prezisese Sohan, Mike insistă să plătească el, deşi o făcu atât de discret, încât Sophie nici măcar nu-şi dădu seama că se întâmplase până când nu veni o chelneriţă la masa lor cu bonul.

— Nu, nu e corect, protestă ea, când Mike vârî bonul în buzunar, după ce-o întrebă dacă avea nevoie de el din raţiuni fiscale.

— E foarte corect, replică Sohan. Omul ăsta e plătit cu sume neruşinate fiindcă pune la punct instrumente financiare bizare, care nu fac decât să-i ajute pe bogaţi să se îmbogăţească şi mai mult. Între timp, eu sunt prins într-o cercetare importantă – aproape c-am putea spune, o cercetare vitală – despre ce înseamnă cu adevărat să fii englez şi sunt plătit cu bani de seminţe. Vai şi-amar!

— Aşa e? întrebă Sophie, zâmbindu-i lui Mike. Nu în ceea ce priveşte cercetarea, normal, ci cu privire la ce implică slujba ta?

— Mai mult sau mai puţin, spuse el.

— Parcă derivatele erau considerate cam periculoase după criză.

— Eu am ajuns în City în 2007, zise el. Aşa că abia mă acomodam când s-a produs. Un fel de botez al focului.

Sigur, o vreme toată lumea s-a clătinat puţin, dar pe urmă lucrurile s-au potolit. Nimeni nu şi-a schimbat cu adevărat comportamentul, din câte văd. Sumele implicate sunt prea mari. Ajungi obsedat să le câştigi. E la fel ca toate celelalte tipuri de dependenţă – droguri, sex –, nu poţi să le opreşti doar prin reglementări. Mai ales când reglementările sunt oricum ca vai de ele.

— Şi nu te-ngrijorează? Riscul? Adică... dacă mai vine-o criză?

— O să mai vină, răspunse Mike. Dar, cu un pic de baftă, pân-atunci voi fi plecat de la locul crimei. Mai vreau să fac treaba asta cam doi ani şi pe urmă o tai.

— Ca să faci ce?

— Ceva cu totul diferit. Poate înfiinţez o fundaţie caritabilă? Vreau să dau ceva înapoi.

— Vezi cum e? zise Sohan. Idealist pur-sânge. Altruist. Vrea să salveze lumea, ca noi toţi.

— Te duci des acasă? întrebă Sophie, nebăgându-l în seamă.

— Nu foarte des. Din păcate, în ultimii cinşpe ani m-am cam îndepărtat de părinţi. Înainte mă duceam des. Le dădeam şi bani de fiecare dată, dar nu le plăcea, aşa că m-am oprit. Cred că-i făceam să se simtă jenaţi.

— Ştiu că eşti gay?

— N-am idee. Nu le-am spus niciodată.

— Oricum, spuse Sohan, tovarăşul Corbyn o să pună stavilă micilor şi dubioaselor tale inginerii financiare când

o s-ajungă prim-ministru. Zilele în care faci bani din nimic îţi sunt numărate.

— Poate, zise Mike. Însă majoritatea guvernelor laburiste sfârşesc prin a se împrieteni cu City-ul după o vreme. Veniturile fiscale sunt foarte utile. Poate că următoarele o să fie altfel, să vedem.

Jeremy Corbyn devenise lider al Partidului Laburist în septembrie. Alegerea surprinzătoare – chiar uluitoare – a acestui parlamentar rebel, dar cu vechi state de serviciu fusese văzută de mulţi, inclusiv de Sophie, ca un semn bine-venit că partidul avea de gând să se întoarcă la principiile pe care le abandonase sub Tony Blair. Mai puţin bine-venit era faptul că, în ceea ce-i priveşte pe ea şi pe Ian, diferenţele politice dintre ei erau mai mari ca niciodată. El îl considera pe Corbyn un troţkist; ea, un socialist afabil. Ian o preveni că Jeremy Corbyn o să transforme Anglia într-o distopie represivă, amintind de fostul bloc estic, că oamenii ca ea reprezentau duşmanul, din punctul de vedere al urmăritorilor lui, şi că, dacă vota cu el, se purta ca un curcan care votează în favoarea Crăciunului. Ăsta era unul dintre motivele pentru care Sophie nu avea de gând să-i paseze lui Ian informaţia că, potrivit paginii de Facebook pe care intrase în cursul după-amiezii, printre numeroasele societăţi politice în care Corrie Anderton figura ca membru entuziast era şi un grup format recent şi intitulat Studenţii pentru Corbyn.

În ultimele ore Sophie aproape că uitase întregul episod – uitase de nemesis-ul ei şi de ravagiile pe care izbutise

deja să le facă în interiorul catedrei şi pe reţelele de socializare. Acum şi le reaminti pe toate. Deşi era pe jumătate beat şi avea acel aer de suficienţă jovială pe care nu se putea abţine să-l iradieze în compania lui Mike, Sohan observă schimbarea stării ei de spirit şi îşi dădu seama ce o provocase.

— Hai, spuse el, luând-o de mână. Trebuie să dormi.

Luară toţi trei un taxi până la apartamentul lui Sohan din Clapham. Sophie îşi făcu patul pe canapeaua cu care se obişnuise atât de bine şi se întinse acolo, cu ochii deschişi şi atentă mai bine de o oră, auzindu-i pe Mike şi Sohan cum fac dragoste în camera de alături. Era încă trează când Mike ieşi din dormitor având pe el doar un prosop în jurul şalelor şi lipăi pe lângă patul ei, în drum spre bucătărie, de unde luă nişte apă. La întoarcere, îi observă ochii strălucind pe întuneric.

— Îmi pare rău, spuse el. Am făcut zgomot?

— Fii liniştit, zise Sophie. Mă bucur să ştiu că oamenii se simt bine.

Mike se opri în pragul bucătăriei şi spuse:

— Nu-ţi face griji. Sunt sigur c-o să fie totul bine.

— Sigur c-o să fie.

Sophie se întoarse pe o parte şi se cuibări sub pătură, cu faţa spre el.

— Păi, noapte bună, spuse Mike.

— Noapte bună.

Se simţea consolată într-un fel ciudat de asigurările lui Mike şi mişcată de nota de empatie din vocea lui, dar,

chiar şi aşa, se înşela: în dimineaţa următoare Sophie primi un e-mail de la Martin, prin care era anunţată că fusese suspendată din activitate până la noi dispoziţii.

28.

Ianuarie 2016

Benjamin conducea din nou de la Shrewsbury la Rednal, urmând cursul râului Severn, prin orăşelele Cressage, Much Wenlock, Bridgnorth, Enville, Stourbridge şi Hagley. Nici măcar nu mai îndrăzni să calculeze, încă o dată, de câte ori mersese pe acest traseu. Singura diferenţă în ultima vreme (şi era o diferenţă importantă) era că drumul îl ducea aproape de locul unde trăia Jennifer şi câteodată, între dimineaţă şi prânz, trecea pe la agenţia imobiliară unde lucra şi o scotea la prânz, sau ajungea la ea pe înserat, în drum spre casă, ieşeau să cineze şi pe urmă făceau dragoste. Intraseră, spre mare lui surpriză, într-o relaţie discretă, dar perfect satisfăcătoare. Se vedeau cam o dată la două săptămâni – uneori mai des, alteori mai rar. Viaţa lor sexuală îşi revenise după chixul din şifonier. Descoperiseră că fiecăruia îi plăcea compania celuilalt, deşi Benjamin era sâcâit – la fel cum fusese şi cu patruzeci de ani în urmă – de bănuiala că, în esenţă, nu prea aveau

nimic în comun. Pe de altă parte însă, cel puţin ajunsese să se cunoască îndeajuns de bine, la cincizeci şi cinci de ani (mai bine mai târziu decât niciodată), ca să admită că foarte puţini aveau ceva în comun cu el. Era un scriitor tăcut, introvertit, preocupat în egală măsură de universul imaginaţiei lui lăuntrice şi de lumea din jur. Iar Jennifer părea mulţumită cu asta, deocamdată. Ar fi fost frumos dacă ar fi câştigat Booker Prize sau, cel puţin, dacă ar fi ajuns pe lista scurtă, însă existaseră avantaje palpabile ale evanescentei lui perioade de glorie. Un editor londonez îi oferise un mic avans pentru un al doilea roman – încă neintitulat, încă nescris (ba mai mult, încă inexistent ca idee). Fusese invitat să vorbească la unul sau două festivaluri literare şi să fie unul dintre profesorii unui curs de scriere creativă, timp de o săptămână, ceva mai încolo în an. Vânzările romanului *Un trandafir fără spini* fuseseră slăbuţe şi nu dăduse nimeni buzna pentru drepturile de ecranizare, dar pentru Benjamin era suficient. Se simţea răzbunat. Se simţea norocos.

Oare mama lui ar fi fost mândră de aceste realizări? se întreba uneori. Tatăl lui aducea foarte rar vorba despre ele. Colin era din ce în ce mai taciturn şi din ce în ce mai posomorât; iar faţa lui, cuvintele rostite când şi când, însăşi poziţia corpului şi limbajul nonverbal – semne tot mai expresive ale unui sentiment generalizat de pedeapsă existenţială. Colac peste pupăză, Benjamin era sigur că începuse să-l lase şi memoria. În anii 1970, Colin lucrase ca maistru în ceea ce fusese pe atunci uzina constructoare

de maşini British Leyland din Longbridge; la începutul anilor 1980 fusese avansat la o muncă de birou din care se pensionase în 1995. Tot ce se întâmplase înaintea acelui an, anul ieşirii la pensie, îi părea încă viu în amintire; tot ceea ce se petrecuse ulterior acelei date fie îi apărea vag, fie i se ştersese cu totul. Ştia cine erau Benjamin şi Lois, bineînţeles – precum şi Christopher, Sophie şi, într-o măsură mai mică, Ian –, dar nu mai ţinea pasul cu ce se întâmpla în vieţile lor sau, în orice caz, nu mai avea nici un interes s-o facă. Încă i se aducea *Daily Telegraph* în fiecare zi, însă Benjamin nu era convins că-l mai citea, deşi ştia numele actualului prim-ministru şi pe al actualului lider al opoziţiei (pe care-l detesta). Fără îndoială însă, Colin îşi aducea aminte administraţia conservatoare şi pe cea laburistă din anii 1970 şi avea amintiri foarte limpezi chiar despre politica de confruntare de la Longbridge din acel deceniu, când producţia se oprea adeseori ca urmare a chemării la grevă şi când (cel puţin în versiunea lui) rareori trecea o zi fără ca mii de muncitori să se strângă în Crofton Park şi să fie aduşi într-o stare de combativitate îndărătnică de câte-un lider de grupă sindicală turbulent ca Derek Robinson sau Bill Anderton. Fusese amărât pe tema asta atunci şi – i se părea uneori lui Benjamin – continua să fie amărât chiar şi acum, după patru decenii.

În ultima vreme Colin pleca foarte rar de acasă, iar când o făcea, era însoţit fie de Lois, fie de Benjamin, care îl duceau invariabil cu maşina în afara oraşului, spre vest, departe de lăbărţarea urbană a Birmingham-ului. Era prea

lent şi prea fragil ca să facă o plimbare serioasă, dar încă putea fi ajutat să se îndrepte – uneori cu dificultate – în direcţia unui centru horticol sau a unei încăperi dintr-o cârciumă sătească. Însă nu se mai apropiase de locul fostei fabrici din Longbridge de ani buni, chiar dacă se găsea la vreo doi kilometri de casa lui. Prin urmare, Benjamin se miră când, la cincisprezece minute după ce sosise şi după ce rămăseseră deja în pană de lucruri pe care şi le puteau spune unul altuia, tatăl lui anunţă:

— Vreau să mă duci la Longbridge după-masă.

— La Longbridge? întrebă el. De ce?

— Vreau să văd magazinul ăla nou.

— Ce magazin?

— Au deschis un magazin mare acolo. Chiar în mijlocul fabricii. Au dat aseară la televizor. Vreau să văd cum e. Şi n-ai de unde să ştii, poate nimeresc peste vreunul dintre băieţii de-atunci.

— Dar, tată...

Benjamin se decise să-ţi ţină gura. Din felul cum vorbea, tatăl lui părea să nu aibă idee ce se întâmplase cu fostele clădiri ale fabricii. Fuseseră, aproape fără excepţie, demolate, şterse de pe faţa pământului. În afară de o mică amintire din apropierea fostei Porţi Q, unde supravieţuia un rest de atelier meşteşugăresc, care oferea o slujbă ca vai de ea câtorva sute de oameni, totul dispăruse de mult. Secţiile de nord, de vest şi de sud plecaseră primele, iar pe urmă locul rămăsese multă vreme gol, oferind un memento nefericit al declinului industriei engleze; însă

acum cea mai mare parte a lor fusese populată din nou cu ansambluri de locuinţe, magazine de vânzare cu amănuntul şi un nou colegiu tehnic. Oare Colin ştia ceva din toate astea? Benjamin nu era deloc sigur; şi nu era sigur nici cum avea să reacţioneze tatăl lui pus pentru prima dată în faţa unei asemenea transformări totale, a unei rescrieri radicale a întregii istorii pe care o cunoscuse cândva.

— Eşti *sigur* că vrei să faci asta? întrebă el. Mă gândeam că putem să mai mergem o dată la Woodlands.

— M-am săturat de locul ăla, se oţărî Colin. De ce nu mă crede nimeni când spun că vreau să fac ceva anume?

*

Benjamin alese un drum ocolit spre fabrică, îndreptându-se spre ea dinspre vest, mergând pe A38, pe lângă multiplex, o sală de popice, Morrisons şi McDonald’s. La două ziua, într-o după-amiază de iarnă, lumina părea deja că începe să pălească. Când făcu dreapta la giratoriu şi se încadră spre Bristol Road, tatăl lui îşi lungi gâtul în cealaltă parte şi spuse:

— Unde suntem?

— Ştii unde suntem. Ăsta e Bristol Road.

— Nu, nu e. Peste Bristol Road trece puntea transportoare. Unde e puntea transportoare?

Puntea transportoare era un reper local – sau, cel puţin, fusese timp de treizeci şi cinci de ani. O porţiune îngustă a

benzii de asamblare de la Longbridge, făcută să treacă peste aglomerata şosea cu două benzi pe sens pe o punte acoperită ca să ofere o legătură eficientă între secţia de vest şi cea de sud, fusese construită în 1971 – Benjamin ţinea minte când, fiindcă acela fusese primul lui an la King William şi trebuia să treacă pe sub punte cu autobuzul de două ori pe zi, pe vremea când încă nu fusese asamblată. Însă acelea fuseseră vremuri mai bune şi mai vesele pentru industria engleză, iar puntea, care încetase de mult să fie utilă, fusese dată jos în 2006 – cu aproape zece ani în urmă. Oare Colin chiar nu observase sau uitase?

— S-a zis cu ea, tată. Au demolat-o de mult.

— Păi, şi cum mai duc maşinile dintr-o parte în alta a fabricii?

Benjamin nu răspunse. Făcu prima la stânga, pe o stradă lată, între două şiruri de case identice, construite de curând, şi mai merse câteva sute de metri, până ajunse la o parcare spaţioasă, înconjurată de magazine: filiale Marks & Spencer, dar şi Poundland, Boots şi alte câteva.

— Unde suntem acum? spuse Colin, zăpăcit şi exasperat.

— Suntem unde ai vrut să vii, zise el.

Arătă spre vastul magazin universal.

— Ăsta e magazinul mare pe care l-au dat la ştiri.

— Nu de ăsta am vorbit, insistă Colin. Voiam să mă duci la Longbridge.

— Ăsta e Longbridge.

— Ba nu e.

Bodogănind, se dădu jos din maşină şi începu să-şi târşâie picioarele spre magazinul enorm, în timp ce Benjamin încuia maşina, îşi punea paltonul şi se grăbea să-l ajungă din urmă.

Ajuns înăuntru, Colin se uită în jur, la stânga şi la dreapta, derutat de cele văzute şi uluit de dimensiunile a tot ce era acolo. Făcu alţi câţiva paşi spre raionul articolelor de damă şi se trezi faţă în faţă cu şir după şir de ciorapi de mătase, sutiene şi chiloţei din dantelă, cât vedea cu ochii. Dacă se aşteptase să găsească vacarmul asurzitor, mirosul şi atmosfera debordând de testosteron a vechii linii de asamblare de la Longbridge, confuzia lui era de înţeles.

— Ce se-ntâmplă aici? spuse el, întorcându-se spre Benjamin.

— E un magazin, tată. E un Marks & Spencer. Nu se mai fac maşini aici.

— Păi, şi-atunci unde se fac?

Era o întrebare bună. Mai merseră puţin, până ajunseră la Prosecco-barul de la parter, unde nu era nimeni, în afară de o pereche tânără şi bine îmbrăcată, care se bucura de ceva ce i se păru o întâlnire adulterină lui Benjamin.

— Asta n-are cum să fie noua cantină, nu? zise Colin.

Pe când se îndreptau spre zona de restaurante şi se plimbau încoace şi încolo pe culoarele interminabile cu salate preambalate, carne gătită şi vinuri din import, Benjamin încercă să explice.

— Uite, tată, mai ţii minte mitingul de protest la care ne-am dus cu toţii în Cannon Hill Park? Mitingul pentru Rover?

— Nu, când a fost asta?

— Acum vreo cinşpe ani. Oricum, n-a adus nimic bun. Patru tipi din zonă au preluat până la urmă compania, dar, în loc s-o salveze, au pus-o pe butuci şi pe urmă, în 2005, au vândut-o. De atunci nu s-a mai fabricat nimic aici. Acum toţi îşi cumpără maşini din Germania, Franţa şi Japonia. Au ras toate corpurile fabricii şi ani la rând n-a fost altceva decât loc viran. Hai, tată, *trebuie* să-ţi aminteşti câte ceva. Am mers împreună să ne uităm chiar atunci, când tocmai demolau secţia de sud.

— Secţia de sud a dispărut toată?

— Chiar acum stăm în ea. Unde era odată.

— CAB 1 şi CAB 2?

— Duse amândouă.

— Şi secţia de est? De lângă Groveley Lane?

— Nu ştiu. Nu ştiu ce s-a-ntâmplat acolo.

— Hai să vedem.

— Serios?

— Du-mă acolo chiar acum.

Se întoarseră la parcare. Drumul până la locul fostei secţii de est dură doar trei minute cu maşina, dar între timp cerul păru să se întunece şi mai mult.

— Cred că ne paşte-o ploaie, spuse Benjamin.

Când ajunseră acolo, nu găsiră decât un maidan întins, împrejmuit cu un gard metalic înalt. Afişe puse la distanţă

egală pe gard îi avertizau pe musafirii prezumtivi să se abţină. Tot acolo se vedea un panou mare, care anunţa apropiata construire a altor case cu trei, patru şi cinci camere.

— Bun, asta e, zise Benjamin. Ce vrei să faci acum?

— Parchează maşina, spuse tatăl lui.

Benjamin parcă pe marginea drumului. Spre mirarea lui, Colin îşi desfăcu centura şi ieşi. Încet, cu eforturi, se îndreptă spre două porţi pe care se afla sigla firmei de construcţii. Îl urmă.

Colin se opri când ajunse la porţi. Între ele era un spaţiu suficient de mare ca să vezi dincolo. Rămase acolo câteva minute, uitându-se prin crăpătură. Benjamin se ţinu în spatele lui, stând pe vârfuri şi uitându-se peste porţi în aceeaşi direcţie. Nu era nimic de văzut. Sute de pogoane de pământ, pustii şi inexpresive în lumina tot mai slabă, întinzându-se în sus, pe deal, spre strada unde se desluşea un şir de case din interbelic. În aer se simţea o umezeală uşoară – mai degrabă ceaţă decât burniţă –, iar după-amiaza devenise nespus de rece.

— Hai, tată, spuse Benjamin. Nu-i nimic de văzut aici.

— Nu pricep, zise Colin.

Benjamin se întorsese spre maşină. Acum se întoarse din nou ca să-şi privească tatăl.

— Ce? Ce nu pricepi?

— Nu pricep cum poţi să dărâmi tot ce-a fost aici. Ceva care-a stat aici atât de mult, ceva care...

Se mai uită o dată prin spaţiul liber dintre porţi. Însă ochii îi deveniseră sticloşi şi fără vedere; iar vocea, cu care rosti poate mai multe cuvinte decât în ultimele douăsprezece luni la un loc, îi sună la fel de plat şi de şters ca priveliştea.

— Cum să-ţi zic, o clădire nu e doar un loc, nu? spuse el. Mai sunt şi oamenii. Oamenii care erau în ea. Nu zic... adică ştiu că făceam maşini de căcat. Ştiu că nemţii şi japonezii fac maşini mai bune decât am făcut noi vreodată. Nu m-am tâmpit. Înţeleg toate astea. Înţeleg de ce oamenii vor să cumpere o maşină japoneză care n-o să se strice după doi ani, ca ale noastre. Ce nu înţeleg e...

Ce nu înţeleg e unde-o să se termine? Şi cum putem continua aşa. Nu mai *facem* nimic. Dacă nu mai facem nimic, atunci nu mai avem nimic de vândut, şi-atunci... cum o să supravieţuim?

Asta mă-ngrijorează. Locul ăsta viran de-aici e... nimic. Când dărâmi o fabrică şi dispar toate locurile de muncă, asta te aştepţi să vezi. Nimic.

Dar magazinul – afurisitul ăla de magazin? Şi toate casele alea? Sute şi sute de case? Asta ce mai e? Cum pui în locul unei fabrici nişte magazine? Dacă n-ai fabrică, în ce fel câştigă oamenii bani ca să-i cheltuiască în magazine? Cum să facă rost de bani ca să cumpere case? N-are sens.

Cred că asta m-a făcut să... mă simt aiurea acolo, în magazin. N-am putut să accept cum s-a schimbat totul. Şi a-nceput să scârţâie şi memoria. Mi-am dat seama. Nu ştiu

ce-nseamnă. Te cam sperie. Totul te sperie când ajungi la vârsta mea, fiindcă ştii că deja te aşteaptă, e după colţ. Dar încă-mi amintesc o groază de lucruri. Cum ţi-am zis, nu m-am tâmpit. Nu încă. Sigur că-mi aduc aminte când au demolat clădirile. Ştiam c-o făcuseră. Nu ştiam... nu-mi dădusem seama, totuşi, că le răseseră pe toate. Şi mai sunt lucruri, lucruri mai vechi decât astea, pe care mi le-aduc aminte şi mai bine.

Cum ar fi locul ăsta. Locul ăsta pe atunci. Secţia de est. Parcă o văd, limpede ca lumina zilei. Oamenii începeau să vină în valuri pe la şapte şi jumătate dimineaţa. Veneau toţi cu maşina. Toate drumurile din zonă erau tivite cu maşini parcate kilometri buni. Iar peste zi gălăgia de pe banda de asamblare şi a oamenilor, plus acel du-te-vino continuu, erau incredibile. Asta ţin minte. Să ştii că şi Nan a lucrat tot aici. Maică-mea. Îmi povestea despre război. Unde stăm acum, chiar sub picioarele noastre, sunt tuneluri. Cu zecile. Tuneluri uriaşe. În timpul războiului, acolo jos lucrau sute de oameni. Nan era unul dintre ei. Mi-a arătat odată o fotografie cu toţi cei care munceau în tuneluri. O am pe undeva. Făceau arme, cu asta se ocupau, fabricau muniţii, piese pentru avioane. Îţi închipui! Îţi închipui cum era, cu sute de oameni muncind împreună aşa, pentru efortul de război? Ce spirit, nu? Ce ţară eram pe vremea aia!

Ce s-a ales de toate astea? Era deja destul de rău când munceam eu aici. Fiecare pentru el, cine e mai adaptat câştigă, mie să-mi fie bine. Aşa începeau să arate lucrurile.

Dar acum e şi mai rău, e doar cu... haine şic, Prosecco-baruri şi... casoletele aste afurisite cu salată. Ne-am înmuiat, asta e problema. Nu-i de mirare că restul lumii râde de noi.

Colin se întoarse de la porţi. Între timp se întunecase aproape de tot, iar el începea să tremure.

— Chiar râde, tată? întrebă el. Cine râde de noi?

— Sigur că da. Ne văd ca pe-o glumă. Ne cred bătuţi în cap.

Benjamin nu avea idee ce voia să spună tatăl lui şi nici măcar la cine se referea. Îl luă de braţ pe când se întorceau spre maşină, îi deschise portiera de la locul pasagerului şi-l ajută să se rostogolească la locul lui. Pe urmă se urcă la volan, dar încă nu porni motorul. Timp de câteva clipe nu vorbi nici unul din ei. Ascultară darabana ploii de iarnă începând să bată pe parbriz.

— Cred că te-nşeli, spuse Benjamin în cele din urmă. Nu cred că râde nimeni de noi.

— Hai, du-mă acasă, zise Colin amărât.

29.

Martie 2016

— Vremuri palpitante, Douglas, spuse Nigel. Vremuri incredibil de palpitante. Cine-a zis „Fie să trăieşti în timpuri palpitante”?

— Confucius. Şi erau „timpuri interesante”.

— Sunt convins că de fapt a vrut să spună „palpitante”, zise Nigel. O fi fost din cauza traducerii.

— A spus „interesante”, zise Doug. Şi a spus-o ca pe un blestem. Nu ca pe un lucru bun.

— Cum poate să nu fie un lucru bun să trăieşti vremuri palpitante? întrebă Nigel. Voi, scriitorii şi intelectualii, aveţi o atitudine negativă faţă de tot.

— Ăştia suntem, zise Doug, punându-şi două linguriţe generoase de zahăr în cappuccino.

— Oamenii s-au săturat de intelectuali, spuse Nigel.

În ochi îi apăru un licăr brusc, semn că-l frapase genialitatea formulei.

— Stai puţin, trebuie s-o notez.

— Nu-ţi lăsa perlele de înţelepciune să se piardă! zise Doug zâmbind, pe când îl privea cum îşi notează în agendă.

— Dacă umblu un pic la acordul fin, pot să fac din ea o deviză foarte bună, spuse Nigel.

Se întâlneau, ca de obicei, la cafeneaua de lângă staţia de metrou Temple. Cu câteva săptămâni mai devreme, David Cameron fusese la Bruxelles să negocieze un nou acord cu Uniunea Europeană, sperând să obţină concesiile de natură să confere Angliei un statut excepţional – într-o măsură mai mare decât îl avea deja – şi să îmblânzească armata aparent tot mai vocală de eurosceptici din ţară. Imediat după aceea anunţase data referendumului promis cu privire la rămânerea Angliei în UE: 23 iunie – întâmplător, a doua zi a Festivalului de la Glastonbury.

— Mă rog, asta-nseamnă o sută de mii de tineri care n-o să se deranjeze să meargă la vot, nu? întrebă Doug.

— O să se poată vota prin corespondenţă, pentru tineri şi bătrâni la un loc, răspunse Nigel. Dave a prevăzut toate situaţiile.

— Inclusiv pe cea în care pierde şi trebuie să ieşim din UE?

— Toate situaţiile *probabile*, ar fi trebuit să spun.

— Ce se-ntâmplă dacă pierde? Îşi dă demisia?

— Dave? Niciodată. Nu e laş din fire.

— Şi dacă rezultatul e prea greu de anticipat?

— De ce vă plac vouă, jurnaliştilor, atât de mult întrebările ipotetice? La voi totul e ipotetic. „Ce se-ntâmplă dacă pierdem?” „Ce se-ntâmplă dacă ieşim din UE?” „Ce se-ntâmplă dacă Donald Trump devine preşedintele Americii?” De ce nu-mi pui nişte întrebări practice? De

exemplu, „Care-o să fie principalele trei direcţii ale strategiei de campanie a lui Dave?”.

— În regulă, atunci – care-o să fie principalele trei direcţii ale strategiei de campanie a lui Dave?

— Asta n-am voie să-ţi dezvălui.

Frustrat, Doug încercă altă abordare.

— Uite, să zicem că poporul votează pentru Brexit şi noi...

— Iartă-mă, spuse Nigel. Aici trebuie să te-ntrerup. Să zicem că poporul votează pentru *ce*?

— Brexit.

Nigel îl privi uluit.

— De unde Dumnezeu ai scos cuvântul ăsta?

— Păi, nu aşa-i zice lumea?

— Parcă îi zicea Brixit.

— Cum? Brixit?

— Noi aşa îi spunem.

— Care noi?

— Dave şi toată echipa.

— Toţi ceilalţi îi spun Brexit. De unde şi până unde Brixit?

— Nu ştiu. Credeam că aşa i se zice.

Îşi notă din nou în agendă.

— Brexit? Eşti sigur?

— Foarte sigur. E un cuvânt-valiză. De la *British exit*.

— *British exit*... Păi, n-ar trebui să fie Brixit?

— Mă rog, grecii îi spun Grexit.

— Grecii? Dar n-au ieşit din Uniunea Europeană.

— Nu, dar se gândesc s-o facă.

— Dar noi nu suntem greci. Ar trebui să avem un cuvânt numai al nostru.

— Avem. Brexit.

— Dar noi i-am zis Brixit.

Nigel clătină din cap şi făcu şi mai multe însemnări.

— O să fie-o adevărată bombă la viitoarea şedinţă de guvern. Sper să nu fiu eu cel care-o să trebuiască să le dea vestea.

— Mă rog, zise Doug, dacă tot eşti convins că n-o să se întâmple, nici n-ai nevoie de-un cuvânt pentru asta, nu?

Nigel zâmbi fericit la auzul acestor cuvinte.

— Normal... ai perfectă dreptate. N-o să se-ntâmple, deci n-avem nevoie de nici un cuvânt.

— Cam aşa.

— În fond, peste un an toată aiureala asta o să fie uitată.

— Exact.

— Nimeni n-o să-şi mai aducă aminte că unii au vrut să brixiteze.

— Corect. Deşi, cum să-ţi zic, unii dintre oamenii ăştia...

Se întreba cum să i-o spună.

— Sunt, hm... jucători importanţi, nu? Boris Johnson, de exemplu. Chiar e un tip cu greutate.

— Nu cred c-ar trebui să te iei de felul cum arată, replică Nigel. Chit că Dave e foarte supărat pe el.

— Nu se aştepta să se declare pentru ieşire?

— Deloc.

— Umblă un zvon că seara, înainte ca *The Telegraph* să meargă la tipar, Boris avea *două* articole pregătite pentru ei. Unul în care susţinea necesitatea ieşirii din UE, altul în care pleda pentru a rămâne.

— N-o cred nici în ruptul capului, zise Nigel. Boris avea pregătite *trei* articole – unul pentru ieşire, altul pentru rămânere şi unul în care nu putea să se hotărască între cele două. Îi place să nu lase nimic la voia întâmplării.

— Şi pe urmă Michael Gove. Încă un barosan care susţine ieşirea.

— Ştiu. Dave e *foarte* supărat pe Michael. Din fericire, sunt încă mulţi conservatori loiali şi cu scaun la cap, care apreciază avantajele rămânerii în UE. Cred că trăieşti tu însuţi cu unul dintre ei. Dar închipuie-ţi ce simte Dave pentru Michael şi pentru alţi câţiva. Păi, a bătut atâta drum până la Bruxelles, ne-a obţinut un acord grozav, şi oamenilor ăstora tot nu le convine.

— Multor oameni pur şi simplu nu le place UE, spuse Doug. Cred că e nedemocratică.

— Da, dar, dacă ieşi acum, e rău pentru economie.

— Oamenii ăştia cred că Germania învârteşte celelalte ţări cum are chef.

— Da, dar, dacă ieşi acum, e rău pentru economie.

— Oamenii ăştia cred că au venit prea mulţi emigranţi din Polonia şi România şi că din cauza lor scad salariile.

— Da, dar, dacă ieşi acum, e rău pentru economie.

— În regulă, zise Doug. Cred că tocmai am aflat care sunt principalele trei direcţii ale strategiei de campanie a lui Dave.

Acum îi veni lui rândul să-şi noteze câteva lucruri.

— Şi Jeremy Corbyn?

Nigel inspiră cu un şuierat prelung şi păru să dea vizibil înapoi.

— Jeremy Corbyn?

— Da. El unde intră?

— Nu vorbim despre Jeremy.

— De ce nu?

— De ce nu? Fiindcă e marxist. Marxist, leninist, troţkist şi comunist. Maoist, bolşevic, anarhist şi stângist. Socialist radical, anticapitalist, antimonarhist şi proterorist.

— Dar e şi pentru rămânere.

— Serios?

— Aşa se pare.

— Atunci, bineînţeles că suntem încântaţi să-l avem alături. Însă nu cred că Dave ar fi pregătit să aibă o platformă comună cu el.

— N-o să fie nevoie. Jeremy refuză să aibă o platformă comună cu *el*.

— Bun. Păi, asta e – e bine să vezi că adversarii politici îşi lasă deoparte divergenţele în slujba unei cauze comune şi că se pun în sfârşit de acord.

— Prin aceea că refuză să aibă o platformă comună.

— Exact.

— Şi Nigel Farage?

Nigel inspiră din nou, cu acelaşi şuierat.

— Nu vorbim despre Nigel Farage.

— Se pare că sunt multe chestii despre care nu vorbiţi. De ce nu vorbiţi despre Nigel Farage?

— Dave a avut o formulă cu adevărat memorabilă despre UKIP şi susţinătorii săi. Am uitat-o acum, dar a fost cu adevărat memorabilă.

— Le-a spus „nebuni, dementi şi rasişti nedeclaraţi”.

— Serios? Urât din partea lui! Oricum, nu-l luăm în serios pe Nigel Farage. Sau UKIP-ul. Au un singur parlamentar, atât.

— Dar asta din cauza votării de tip „primul care trece linia de sosire”. De fapt, au un sprijin de doisprezece la sută – ceea ce face din ei al treilea partid ca popularitate.

— Asta-i frumuseţea sistemului nostru parlamentar. Îi împiedică pe – cum le-a zis Dave?

— Nebuni, dementi şi rasişti involuntari.

— Îi opreşte pe nebuni, pe dementi şi pe rasiştii nedeclaraţi să aibă vreo influenţă reală. Păi, gândeşte-te la toţi nebunii, dementii şi rasiştii nedeclaraţi de-a lungul şi de-a latul ţării şi gândeşte-te ce s-ar întâmpla dacă ar avea aceeaşi pondere cu ceilalţi în chestiunile de importanţă naţională.

— Dar exact *asta* o să le confere referendumul.

Nigel oftă.

— Gândire negativă, Doug. Întotdeauna gândeşti negativ. Negativism, negativism, negativism. Suntem pe punctul să întreprindem un exerciţiu *uluitor* de democraţie

directă. Hai, zău aşa – trăieşti şi respiri politică, nu? E pasiunea ta de-o viaţă. Nu vrei să-ţi vezi pasiunea împărtăşită de concetăţeni? Ce încearcă Dave aici e să înceapă un *dialog*. În următoarele trei luni, ţara o să fie absorbită, concentrată asupra dialogului naţional despre locul Angliei în Europa şi despre locul ei în lume. Gândeşte-te la asta! Gândeşte-te la doamna Jones...

— Cine?

— Îţi dau un exemplu, un caz ipotetic. Gândeşte-te la doamna Jones, care se duce la măcelărie sâmbătă dimineaţa. „Bună dimineaţa, doamnă Jones", ar putea să spună măcelarul. „Douăsprezece feliuţe din muşchiul ăsta grozav pentru dumneavoastră şi familie, ca de obicei?" Iar când le-ar pune pe cântar, le-ar aranja şi le-ar împacheta, ar putea să adauge: „Şi ce părere aveţi despre impactul nenorocitelor ăstora de bariere netarifare? Al naibii să fiu dacă n-ar avea un efect semnificativ asupra sectorului de servicii din Anglia, care înseamnă optzeci la sută din economie". Şi doamna Jones ar putea să zică: „A, dar în condiţiile reglementărilor OIM[29]„.

— Nigel, îl întrerupse Doug, eşti complet nebun dacă crezi că oamenii o să aibă genul ăsta de conversaţii. N-au cum să fie mai mult de doişpe oameni în toată ţara care înţeleg cum funcţionează UE şi cu atât mai puţin cum se armonizează reglementările lor cu sistemul economic global. Tu nu înţelegi, eu cu siguranţă nu înţeleg şi, dacă crezi cumva că oamenii o să fie mai bine informaţi peste

[29] Organizaţia Internaţională a Muncii.

trei luni, înseamnă c-ai pierdut legătura cu pământul. Oamenii o să voteze cum au votat dintotdeauna – cu maţul. Campania asta o să se câştige cu sloganuri şi devize, cu instincte şi emoţii. Ca să nu mai zic de prejudecăţi – pe care, întâmplător, Farage şi nebunii lui se pricep foarte bine să le speculeze.

Nigel se lăsă pe spate, cu braţele în cruciş. Pe faţă i se revărsase o expresie de milă profundă. Bătu darabana cu degetele pe braţe şi spuse:

— Douglas, Douglas, Douglas. Ştii câtă vreme, câţi ani au trecut de când am început să ne-ntâlnim în cafeneaua asta? Aproape şase ani. În toţii anii ăştia, am avut o mulţime de discuţii interesante. Şi-mi place să cred că în multe feluri, în ciuda diferenţelor dintre noi în materie de politică, vârstă, sănătate – ştii la ce mă refer, n-o să te fac să te simţi prost aducând vorba din nou, deşi îţi las o carte de vizită a lui tata, dac-o fi să ai nevoie... îmi place să cred că am închegat o prietenie adevărată. Ţi s-au întâmplat o groază de lucruri între timp. Multe dintre ziarele la care ai lucrat s-au închis. Comentatorii de genul tău nu mai exercită influenţa pe care-o aveau odată. Şi, de fiecare dată când ne vedem şi vorbim despre guvernul ăsta pe care am privilegiul să-l slujesc şi despre premierul ăsta cu care am norocul să lucrez – şi, da, să-l consider prieten, într-un fel –, de fiecare dată te comporţi ca un profet al Judecăţii de Apoi. Întotdeauna prevesteşti dezastre şi eşecuri. Însă David e un *învingător*, Douglas. E un *luptător*. Are de gând să lupte în campania asta şi s-o câştige. La fel

cum a câştigat alegerile de anul trecut – în răspărul tuturor contestatarilor. În răspărul tuturor sondajelor de opinie ridicole, care ne spuneau că o să piardă. Păi – avu un râs neîncrezător –, ţii minte cât de alăturea cu drumul au fost? Cui i-ar mai veni să dea crezare vreunui expert după asta? Cine-ar mai avea o cât de mică încredere în sondajele de opinie?

— Care de data asta spun că în iunie o să câştige cei care votează pentru rămânere, sublinie Doug.

— Şi au dreptate! replică Nigel triumfător. Dave chiar o să câştige! *Trebuie* să câştige. Trebuie să câştige fiindcă mai are patru ani de mandat, fiindcă are atâtea de făcut şi fiindcă-i e dator poporului englez să continue.

— Splendid! zise Doug. Încă patru ani de austeritate, de reduceri ale serviciilor sociale, de reduceri ale ajutoarelor de şomaj, de privatizare lentă a Sistemului Naţional de Sănătate...

— Exact. Vezi? Sunt atâtea de făcut! Apropo...

Nigel se uită la ceas şi sări în picioare.

— Trebuie s-o iau din loc. Plăteşti tu cafelele astea? Data viitoare e rândul meu.

Şi plecă. Doug achită nota şi porni agale pe Embankment spre Hungerford Bridge, clătinând din cap şi gândindu-se, ca de fiecare dată, că nu putea prezice direcţia pe care aveau s-o ia discuţiile astea. Zece minute mai târziu, telefonul îi zbârnâi la primirea unui SMS. Era de la Nigel.

*Fii atent fază – cică oamenii chiar îi *spun* Brexit. Mersi pentru pont!*

30.

Aprilie 2016

— Mă întreb uneori, spuse Benjamin, cum ar fi arătat viaţa mea dacă n-aş fi fost la şcoala aia.

Charlie clătină din cap şi zise:

— Nu face asta, fratele meu. Chestia cu „cum ar fi fost”. Nu-i voie. De-acolo începe nebunia.

— Nu, dar...

— Totul se termină cum e mai bine. Trebuie să crezi asta. Când am cunoscut-o pe Yasmin, de exemplu, n-a fost *întâmplare*. A fost soartă, destin, *Kismet*.

— *Kismet*? repetă Benjamin sceptic.

Bău o gură de Guinness. Charlie îşi terminase deja halba şi-l aştepta să-l ajungă din urmă. Benjamin era un băutor lent.

— Da. Ai momentele astea – ai momentele astea când dintr-odată totul ţi se aşază cum trebuie-n viaţă. Nu trebuie să se-ntâmple în Shangri-La sau mai ştiu eu unde... Pentru mine s-a-ntâmplat la *Toys'R'Us*, chiar în faţă la Dudley. Cerşetorii nu prea fac mofturi, să ştii.

— Presupun că nu, recunoscu Benjamin.

— Dar gândeşte-te la toate lucrurile care-au decurs de-aici: dacă n-aş fi lucrat acolo când a venit ea cu Aneeqa şi dacă nu m-ar fi rugat să dau jos setul de ping-pong de pe raftul de sus, n-aş fi început să vorbesc cu ele. N-aş fi început să mă văd cu ea, n-aş fi început s-o duc pe Aneeqa la şcoală şi n-aş fi aflat că acolo mai era o fată pe nume Krystal, care o ura şi era invidioasă pe ea. Şi n-aş fi ştiut că Krystal avea un tată pe nume Duncan, care era tot animator pentru copii şi care-a început să mă urască fiindcă aveam grijă de o fată pe care, întâmplător, fiică-sa o ura.

Charlie îi spusese deja povestea lui Benjamin, la unul dintre primele lor prânzuri împreună: povestea lui Duncan Field, alias Doctorul Temerar, care lucra în aceeaşi zonă cu Charlie şi care de cinci ani încerca să-i facă viaţa profesională un iad în toate felurile posibile. Apărea la spectacolele lui Charlie de la Woodlands Theatre şi le sabota stând într-una dintre părţile laterale de lângă scenă şi sâcâindu-l cu întrebări sau urcând neinvitat pe scenă. Afla la ce petreceri pentru copii fusese închiriat Charlie (care nu-şi dăduse seama niciodată cum) şi ajungea la aceeaşi adresă cu douăzeci de minute mai devreme, dându-se drept animatorul de rezervă şi preluând controlul spectacolului. Stilurile celor doi animatori erau diametral opuse: Baronul Mintos era blând, năstruşnic, educativ; Doctorul Temerar era dur, bădăran şi punea accent pe trucurile primejdioase din punct de vedere chimic, care

încălcau frecvent normele de protecţia muncii şi care, nu o dată, duseseră la chemarea pompierilor. Între cei doi bărbaţi era o rivalitate profesională intensă şi fiecare nutrea o ură personală profundă faţă de celălalt.

La originea duşmăniei lor se găsea ura de la şcoală dintre Krystal şi Aneeqa. Aceasta din urmă nu era de fapt fiica vitregă a lui Charlie, deşi uneori el vorbea despre ea ca şi cum ar fi fost. Avusese o relaţie cu Yasmin, mama Aneeqăi, mai bine de şase ani, dar Benjamin îşi formase deja o impresie puternică – doar ascultând varianta lui Charlie – că afecţiunea se manifesta cu precădere într-un singur sens. Îşi petrecea uneori noaptea acasă la Yasmin, care însă nu-i dădea voie să se mute la ea, aşa că era nevoit să aibă un apartament al lui. Părea să fie o femeie dificilă: ţâfnoasă şi irascibilă, încă înverşunată din cauza divorţului, neîncrezătoare faţă de alţi bărbaţi. Nu avea serviciu şi depindea de Charlie ca sprijin financiar; asta în sine era un motiv de ceartă, fiindcă el renunţase la postul în vânzări ca să dea curs noii ambiţii de-a deveni animator pentru copii cu normă întreagă, moment din care începuseră să trăiască de pe o zi pe alta. Aneeqa părea o elevă bună, aflată acum în ultimul an de liceu şi cu un talent aparte pentru limbile străine. Krystal se luase de ea din clipa când se cunoscuseră, în prima zi de gimnaziu, şi în tot acest timp tatăl ei nu avusese un cuvânt de reproş şi nici nu-şi ascunsese revolta că o fată dintr-o familie musulmană putea fi considerată mai isteaţă sau mai impresionantă decât propria lui fiică.

Ţinând cont de toate lucrurile astea şi observând în ultimele luni că, în ciuda aparenţei joviale, prietenul lui avea un aer permanent şi tot mai apăsat de nelinişte şi frustrare, Benjamin nu putea împărtăşi convingerea lui Charlie că acea întâlnire întâmplătoare dintr-un magazin de jucării din Black Country[30] îi schimbase viaţa în bine. Dar poate că în seara asta avea să-şi schimbe părerea, dat fiind că, pentru prima dată, fusese invitat să se întoarcă acasă la Yasmin şi să ia masa cu familia.

— Mai întâi trebuie să cumpăr nişte chestii, spuse acum Charlie. Dau o fugă până la Sainsbury’s sau undeva.

— În regulă, zise Benjamin, bând mai repede. Vin cu tine.

— Nu, nu-i nevoie. Stai aici şi mai bea ceva.

— Drept să-ţi spun, prefer să vin cu tine.

— Nu fi fleţ! Aşteaptă aici. Lipsesc cam douăzeci de minute.

Charlie insistă atât de mult – până la a-l ţine cu forţa când încercă să se ridice de pe scaun –, încât Benjamin renunţă şi mai comandă o altă halbă mare de Guinness, de care nu avea chef. Cât timp îl aşteptă să se întoarcă, jucă de câteva ori Sudoku pe smartphone şi se uită din când în când la televizorul dat pe mut din colţul cârciumii. Un bărbat în costum vorbea spre cameră, pe când pe burtieră stătea scris: „Brexitul va costa fiecare familie 4.300 £ pe an, spun Finanţele”. „De unde ştii?” întrebă un bărbat de la bar. „Bazaconii, nu?” încuviinţă prietenul lui. Se întoarse

[30] Regiune din West Midlands situată la vest de Birmingam.

la puzzle. Din câte-şi dădea seama, toată această campanie pentru referendum era o mare şi prostească pierdere de vreme. Rezultatul era o concluzie ştiută dinainte: cu cât mai repede reveneau lucrurile la normal, cu atât mai bine.

Charlie se întoarse cu pungile de cumpărături. Se duseră împreună în parcare şi, pe când le puneau în maşină, Benjamin observă un sac de dormit în portbagaj. Dar, ca de obicei, nu-i dădu atenţie.

Dură puţin să ajungă la casa lui Yasmin din Moseley: o locuinţă modestă, de pe un drum secundar, care ducea la strada principală, încă aglomerată în lumina de asfinţit de la jumătatea lui aprilie. Pe când stăteau în faţa intrării, aşteptând să vină cineva şi să le dea drumul, ţinând pungile de cumpărături în mână, Charlie (care nu părea să aibă cheie) închise ochii în faţa razelor joase ale soarelui şi spuse:

— Cred c-am putea să bem ceva în grădină. E destul de cald. Ce zici?

— Sună bine, zise Benjamin.

Yasmin deschise uşa şi-i întâmpină cu un zâmbet prietenos.

— Charlie mi-a povestit totul despre tine, spuse ea, conducându-i pe holul îngust. Vorbeşte întruna despre prietenul lui superstar. Neeqs, unde eşti? Au venit Charlie şi prietenul lui.

— Fac ceva, se auzi o voce din cealaltă cameră.

— Nu contează. Vino şi fii politicoasă.

— Sunt murdară de culori pe mâini.

Yasmin se întoarse spre cei doi musafiri.

— Vedeţi ce trebuie să suport? Nu face nimic din ce-i spun. Şi răspunde întotdeauna.

Charlie şi Benjamin păşiră peste prag şi se uitară amândoi într-o cameră de zi mică şi întunecoasă, care dădea spre o grădină din spate şi era dominată de o masă întinsă, acoperită cu mici tuburi de culori şi cu o coală de bloc de desen. Deasupra colii era aplecată Aneeqa: o siluetă minionă, care se străduia să se concentreze asupra lucrului, în ciuda părului lung, negru şi des care-i cădea peste faţă şi i-o ascundea aproape pe toată, în afara încruntăturii de concentrare.

— Bună, scumpo, spuse Charlie. El e Benjamin.

— Bună, zise Aneeqa, fără să-şi ridice privirile.

Lucra la desenul cu o femeie care alăpta: deasupra ei pictase cuvântul „Preaiubita” cu litere complicate şi multicolore. Desenul în sine era puternic, simplu şi încrezător, însă ceea ce atrăgea cu adevărat ochiul era caligrafia, fiindcă denota un talent uluitor şi o mare atenţie la detalii.

— Ţi-am dat cartea lui, ţii minte? Ţi-a şi semnat-o.

Aneeqa îşi ridică privirile. Avea ochi căprui calzi şi o gură expresivă, plină.

— A, da. *Acel* Benjamin. Bună.

— Bună.

— Ţi-am început cartea. Încă n-am terminat-o.

— Asta face parte din curs? întrebă Charlie.

— Îhî, spuse ea, întorcându-se la lucrul care implica adăugarea unei nuanţe de ocru părţii de jos a literei „B”.

— Arată senzaţional.

— Trebuie să fie o copertă de carte.

— A, păi, fii atentă, spuse Charlie. Ar trebui să-i faci tu coperta viitoarei cărţi.

Apoi, când văzu că nu mai era rost de conversaţie, conchise:

— Bine, atunci, te lăsăm.

— OK. Oricum, sunt aproape gata.

— Vino să bei ceva cu noi în grădină.

— Imediat.

Duseră pungile cu cumpărături în bucătărie şi le puseră pe masă. Yasmin spăla paharele la chiuvetă.

— Mă gândeam să bem ceva în grădină, propuse Charlie.

Yasmin se întoarse.

— În grădină? De ce în grădină?

— Fiindcă e un început de seară foarte frumos.

— Tocmai am făcut curat în camera din faţă. Mi-a luat aproape o jumătate de oră. Mobilierul din grădină e plin de jeg. N-a mai fost folosit de anul trecut.

— Atunci, dă-mi o cârpă şi-l curăţ eu. Simplu.

Luă o cârpă dintr-un sertar din bucătărie şi ieşi în grădină, fluierând un cântec vesel. Benjamin îl văzu pe geam trebăluind şi reaşezând mobilierul din plastic. Grădina avea doar câţiva metri pătraţi şi era pavată integral. Rămas singur cu Yasmin, care se uita şi ea pe

fereastră, Benjamin încerca în continuare să găsească ceva de spus, când ea ţâţâi enervată şi lăsă deoparte cârpa de vase.

— Nu aşa se face, zise ea. Habar n-are.

Ieşi din casă şi nu peste multă vreme Benjamin auzi cum începe cearta. Pe urmă auzi pe cineva intrând în bucătărie şi se întoarse. Era Aneeqa.

— Nu-ţi face probleme, spuse ea, referindu-se la vocile certăreţe de afară. E ceva normal. E normalitatea noastră.

Îşi clăti mâinile pătate de culori în apa de la robinet, se şterse cu nişte şervete de hârtie, iar apoi se îndreptă spre pungile cu mâncare de pe masa din bucătărie.

— Cred c-ar trebui să le punem unde trebuie.

— Eu despachetez, sugeră Benjamin. Tu le găseşti loc.

— De ce nu?

În timp ce scotea cutiile şi pachetele şi i le dădea Aneeqăi, observă ceva ciudat. Charlie spusese că avea să cumpere de la Sainsbury’s, dar mâncarea de aici era din mai multe magazine. Erau cutii cu supă de la Tesco, roşii de la Sainsbury’s, fasole şi carne la conservă de la Morrisons şi Lidl. Aneeqa îşi dădu seama că Benjamin era derutat, dar la început nu spuse nimic – nu înainte de-a fi pus alte câteva produse prin dulapuri.

— Probabil că ţi-a zis că se duce la supermarket, nu? începu ea în cele din urmă.

— Da. De ce, *unde* s-a dus?

Ea tăcu din nou. Încet, Benjamin înţelese adevărul.

— Luaţi de la banca de alimente?

Ea deschise o pungă cu orez şi turnă conţinutul într-un borcan.

— Mami nu vrea să meargă. I se pare prea jenant. Aşa că de obicei se duce Charlie în locul ei.

Văzându-i expresia, adăugă:

— Degeaba ai aerul ăsta şocat. O folosim de vreo doi ani, când şi când. Te obişnuieşti.

— Dar...

— Nu prea întreb de banii familiei, dar stăm rău de tot. Mami nu se pricepe să-şi păstreze slujbele şi, să fim sinceri, nu s-a-mbogăţit nimeni jonglând cu cuburi Rubik la petrecerile pentru copii.

Cearta din grădină era încă în plină desfăşurare.

— De-asta sunt gata mereu să-şi scoată ochii în ultima vreme. Când nu mai sunt bani, apar nervii.

— Dar Charlie încă reuşeşte să mai ţină un apartament, spuse Benjamin şi apoi îşi aminti de sacul de dormit din portbagaj şi se întrebă dacă era ceva adevărat din ce-i spusese prietenul lui.

— Asta n-am de unde să ştiu. Ştiu doar că, atunci când l-a cunoscut mami, avea o slujbă stabilă. Pe urmă în vieţile noastre a intrat Baronul Mintos şi mami l-o fi tolerat la-nceput, dar la ora asta nu mai e strop de iubire între ea şi Baron. Din păcate – luă o cutie cu jumătăţi de pară din mâna lui Benjamin –, aşa funcţionează. Charlie e un tip drăguţ. Cred c-o iubeşte sincer, oricât de urât s-ar purta cu el, dar ce şi-a dorit ea de fapt dintotdeauna a fost un protector cu bani. Ţi se frânge inima când vezi.

— E trist, zise Benjamin. Foarte trist. Viaţa înseamnă multe altele, nu doar bani.

— Spune tipul care n-a avut nevoie niciodată de o bancă de alimente.

Se ridică pe vârfuri să pună cutia cu fructe pe unul dintre rafturile de sus; pe urmă se întoarse şi se uită la el.

— Să nu-mi spui că eşti *bogat*!

Benjamin şovăi.

— Lucrurile astea sunt relative.

— Mă rog, fii atent la ea, atâta tot. O să te ia în vizor şi o s-o facă pe faţă. O să-nceapă chiar sub nasul lui Charlie cu „Vai, dintotdeauna am vrut să cunosc un scriitor, ce-ar fi să ieşim într-o zi să bem ceva?”.

Benjamin, care se întreba deja în ce aveau să constea „băuturile” din grădină, întrebă:

— Până la urmă se bea, totuşi?

— Eu? Alcool?

Părea o întrebare bizar de personală, până când Aneeqa îşi dădu seama că el pusese o întrebare generală privind obiceiurile naţiei.

— A, te referi la... *poporul meu*.

Îl privi cu un licăr în ochi şi cu o ironie blândă.

— Iertare, nu mi-am dat seama.

— N-am vrut să...

— Unii da, alţii nu, zise ea cu un zâmbet viu. Ştiu – complicat, nu? Probabil că viaţa era mult mai simplă în ţara asta înainte să apară maroniii.

Supărat pe el însuşi, Benjamin îşi spuse că avea nevoie de o schimbare rapidă a subiectului.

— Îmi place ilustraţia ta de copertă. E pentru cartea lui Toni Morrison?

— Da. Nu ştiu cât de sugestivă e imaginea. Cred c-ar fi bine să citesc cartea cândva.

— Poate. Eşti foarte talentată. Şi, pe deasupra, bună la limbi străine, mi-a spus Charlie. Franceză şi spaniolă.

— Da. Asta vreau să fac la facultate. Unde sper să fiu cam peste cinci luni...

Mai târziu, pe când beau bere în grădină, iar Yasmin şi fiica ei pregăteau cina, Benjamin îi repetă ultima parte a acestei discuţii lui Charlie. Iar Charlie (care-l surprindea întruna dezvăluindu-i profunzimi ale sentimentelor pe care nu i le bănuise până atunci) îşi pironi privirile în depărtare (sau atât de departe pe cât îi îngăduiau cele trei ziduri înconjurătoare de cărămidă) şi spuse:

— Să ştii că aş face orice pentru ca fata asta să-şi împlinească visul. Absolut orice.

Benjamin se uită la el şi văzu că i se umeziseră ochii. Dădu să-i spună ceva, când îi sună telefonul.

— Ar fi bine să răspund. E Sophie, nepoată-mea. În seara asta e la tata.

Sophie sunase să-i spună lui Benjamin să vină cât mai repede la Rednal. Se părea că tatăl lui suferise un accident vascular, iar salvarea era pe drum.

31.

Ultimele cinci luni fuseseră liniştite pentru Sophie. Nu mai primise nici o înştiinţare oficială de la catedră, în care să se i se spună dacă reclamaţia împotriva ei fusese dusă mai departe, dar între timp politica în vigoare părea de tipul „vinovat până i se dovedeşte nevinovăţia”. Fusese scoasă de pe listele de corespondenţă ale catedrei şi trimisă într-o „perioadă de suspendare” nelimitată. I se promisese o audiere în instanţă, care deocamdată fusese amânată de două ori: o dată din cauza unei greve la metroul londonez, a doua oară fiindcă se îmbolnăvise reprezentanta sindicatului.

Se străduia să se ţină ocupată, dar nu era uşor. Lucra la o carte – o adaptare a tezei de doctorat – şi încerca să petreacă vreo câteva ore la biroul (masa din bucătărie) de acasă. De asemenea, scria la o nouă serie de prelegeri, deşi nu ştia dacă avea să le mai ţină vreodată. Însă timpul o apăsa din greu şi, ca simplă modalitate de a şi-l umple, nu se dădea în lături să-şi ajute mama şi unchiul trecând pe la Colin cât putea de des. În urmă cu o seară se oferise să vină pe la şase şi să-i pregătească cina. După vreo zece-cincisprezece minute de conversaţie greoaie, se dusese la bucătărie să cureţe cartofii şi să bage carnea la cuptor. Când se întorsese şi-l întrebase pe Colin dacă voia un pahar cu vin de Xeres, nu-i înţelesese răspunsul.

„Poftim, bunicule?”, insistase, apropiindu-se puţin şi observând abia atunci că faţa părea să i se fi dus într-o parte, după care Colin încercase să-i vorbească din nou, iar ceea ce-i ieşise pe gură de data asta fusese un şir de sunete întâmplătoare, irecognoscibile ca forme de exprimare logică, în afara faptului că păreau rostite pe un ton de panică şi suferinţă. Sophie sunase la 999 şi trebuise să aştepte douăzeci de minute pentru o ambulanţă, timp în care îl sunase de asemenea pe Benjamin, care venise cu maşina direct de la casa prietenului său din Moseley. Benjamin şi ambulanţa sosiseră la câteva secunde distanţă.

Îl duseră pe Colin la o unitate specializată în accidente vasculare, unde i se puse diagnosticul de atac ischemic tranzitor sau miniaccident. Rămase sub supraveghere peste noapte. De dimineaţă Benjamin o sună s-o anunţe, pe un ton de uşurare enormă, chit că temporară, că simptomele tatălui său dispăruseră şi că părea să facă deja primii paşi spre recuperare.

— Ce bine-mi pare! spuse Helena mai târziu în cursul serii, pe când stăteau la o masă în trei, aşteptând să li se aducă primul fel. Să ştii că uneori chiar îmi fac griji pentru bunicul tău. Sigur că fiecare om vrea să stea la el acasă cât mai mult cu putinţă, dar mă întreb dacă nu cumva a ajuns în faza în care mama ta ar trebui să se gândească să-l mute...

— Ştie că trebuie făcută o schimbare, zise Sophie. O să discute cu Benjamin.

— Şi pentru tine a fost o traumă, bineînţeles. Sper c-ai avut ocazia să te odihneşti azi.

Îşi făcu apariţia un chelner, ducând două cupe de şampanie pe o tavă de argint. I-o oferi pe prima Helenei, care fu pe punctul s-o ia, dar pe urmă zise:

— A, dar am comandat vin roşu. Cel puţin, eu.

— Acestea sunt din partea casei, spuse chelnerul. Cu complimentele managerului.

— Dumnezeule!

Agitată, cum era de fiecare dată când se întâmpla ceva neprevăzut, Helena luă o cupă şi se întoarse spre fiul ei pentru o explicaţie:

— Ai vreo legătură cu povestea asta?

— Ţi-am spus, zise Ian. Ăsta e locul de care se ocupă Lukas.

— Lukas?

— Soţul Gretei. Femeia care venea la tine la curăţenie? I-am zis că e ziua ta când am făcut rezervarea.

— Mă rog... Foarte drăguţ din partea lui!

— La mulţi ani, Helena! spuse Sophie, ridicându-şi cupa. Eşti o tânără de şaptezeci şi şase de ani. Incredibil.

Luară câte o înghiţitură de şampanie. Ian bău din paharul cu apă. Le spusese deja că avusese o zi groaznică şi chiar arăta ca un om căruia i-ar fi prins bine un pahar, dar nu punea gura pe băutură când era cu maşina.

— Locuiesc tot în orăşel? întrebă Sophie.

— Cine, scumpo?

— Grete şi Lukas.

— Aha. Păi... da, cred că da. I-am văzut în faţa magazinului acum o săptămână sau două. Ea îşi ducea copilul într-una dintre... chestiile alea. Marsupiu sau cum s-o fi chemând. Păreau foarte fericiţi.

Ezită puţin, doar o clipă, iar Sophie îşi dădu seama ce urma.

— Presupun că voi doi nu v-aţi mai... gândit pe tema asta...

Sophie clătină din cap.

— În ultima vreme, nu.

— Marea ironie, spuse Ian, e că de fapt acum ar fi fost momentul ideal să facem unul. Sophie nu se duce la lucru de atâta timp.

— A, splendid! zise ea, cu o voce mustind de sarcasm. Cui îi mai trebuie concediu de maternitate când poate fi suspendat cu salariul plătit, complet pe neaşteptate şi fără absolut nici un motiv?

— Voiam să spun doar...

— Chiar asta crezi? Că acum ar fi fost un moment bun să facem repede un copil, în timp ce facultatea se gândeşte dac-o să mi se mai dea vreodată voie să predau?

Îl pironi cu o privire duşmănoasă, până când se simţi obligat să se uite în altă parte. Înainte să bea o gură de apă, spuse:

— S-ar putea ca din tot chixul ăsta să iasă şi ceva bun.

Se lăsă o tăcere îndelungată, până când Helena zise încet:

— Poate că n-o să ai.

Sophie îşi ridică privirile.

— Poate că n-o să am ce?

— Voie să mai predai vreodată.

Ca răspuns la privirea neîncrezătoare a lui Sophie, Helena adăugă:

— În fond, chiar au *trecut* aproape şase luni. Ce te face să crezi că...

— Lucrurile se mişcă încet, asta-i tot. Aşa se-ntâmplă în lumea universitară.

— Te-ai gândit...? începu Helena.

Ea îi aruncă o privire întrebătoare.

— Ne întrebam dacă te-ai gândit să încerci altceva. Să lucrezi în alt domeniu.

— „Ne”?

— Ian şi cu mine am vorbit mai înainte.

Sophie tăcu. Era prea supărată să vorbească.

— Mai bine lasă, mamă, interveni Ian. Am încercat deja toate astea.

Era un moment numai bun pentru sosirea gustărilor, care li se puseră pe masă fără un cuvânt. Chelnerul, obişnuit cu aceste lucruri, simţise imediat răceala dintre cei trei meseni.

După ce luă o gură de spumă de somon, Sophie se întoarse spre Ian şi-i spuse:

— Nu pot să cred că vrei să renunţ.

— Nu-mi dau seama de ce ai vrea să continui în mediul ăla. N-ai avut un dram de sprijin de la nici unul dintre oamenii de-acolo.

Helena zise:

— Credeam c-o să-ţi rogi unchiul să ia legătura cu prietenul lui.

— A luat-o. Prietenul i-a zis doar că nu are nici un control asupra a ceea ce face fiică-sa. Se pare că abia dacă-şi mai vorbesc.

— Trebuia să le fi spus deja unde să-şi bage postul, răspunse Ian.

— Poftim? Şi să renunţ la tot? Mi-au trebuit opt ani să ajung unde sunt.

— Apreciez treaba asta. Îţi apreciez toată munca. Dar mediul în care lucrezi e toxic, Soph.

— Toxic? Ce anume are toxic?

— Atmosfera de-acolo, felul în care gândesc oamenii... e o nebunie. Au luat-o razna.

— A fost o neînţelegere, atâta tot. E unul dintre lucrurile care se-ntâmplă. Şi, oricum, nu văd unde e nebunia dacă au respect pentru minorităţi.

Ian trânti furculiţa pe masă de enervare.

— Vrei să *nu* mai fii atât de afurisit de... CP[31] pe tema asta?!

Sophie se rezemă în scaun şi zâmbi.

— Poftim! Chiar mă întrebam cât o să dureze pân-o să apară cele două litere buclucaşe în conversaţie.

— Adică?

[31] Corectă politic.

— Ai idee, Ian, cât de des mă acuzi pe mine şi pe toţi ceilalţi că suntem prea „CP” pentru gustul tău? A ajuns obsesia ta. Şi cred că nici măcar nu ştii ce-nseamnă.

— Ştiu foarte bine ce-nseamnă. Ce numeşti tu respect pentru minorităţi înseamnă de fapt o tiflă pentru noi, ceilalţi. Bun, n-ai decât să-ţi aperi preţioşii… studenţi transgender de lucrurile cumplite pe care le spun oamenii despre ei. Cocoloşeşte-i bine. Dar, dacă eşti alb, bărbat, heterosexual şi din clasa de mijloc? Aud? Atunci, oamenii pot să zică ce puii mei vor despre tine.

Mama lui tresări la auzul expresiei tari. Sophie se gândi o clipă şi apoi întrebă:

— Te-i văzut cu Naheed azi, nu? Evaluarea trimestrială.

— Mda.

— Cum a mers?

— A, fantastic. Dacă-ţi place să ţi se vorbească de sus şi să iei lecţii de la cineva care-ţi era coleg şi care stă la biroul la care-ar fi trebuit să stai tu, e minunat.

— Şi de-asta eşti cu capsa pusă? Nu crezi c-ar fi cazul că treci peste lovitura încasată de eul tău masculin şi să-ţi vezi de viaţă?

— Eul meu masculin? Poftim! De ce nu „eul meu”? Nu, trebuie să faci să pară o chestie legată de faptul că sunt bărbat. Dă-i înainte, spune-mi cât sunt de privilegiat, futu-i! Spune-mi că oamenii ca mine n-au ajuns victime în propria lor ţară.

Sophie se uită la Helena, care-i privea oripilată, cu mâncarea aproape neatinsă în farfurie. Dintr-odată o cuprinse ruşinea.

— Acum eşti chiar prost, spuse ea. Şi n-ar trebui să vorbim în halul ăsta de ziua mamei tale. Îmi pare rău, Helena.

— Nu, nu e cazul.

Helena puse cuţitul şi furculiţa pe masă.

— Scuzaţi-mă un pic. Mă duc până la toaletă.

Îşi împinse scaunul şi se îndreptă încet spre partea din spate a restaurantului. Ian şi Sophie mâncară în linişte o vreme.

— Nu crezi c-ai putea s-o laşi un pic mai moale? întrebă Sophie în cele din urmă. De dragul ei... măcar în seara asta?

— Să ştii că e de acord cu mine. E de partea mea.

— Când a-nceput să fie vorba de părţi şi tabere?

Ian o privi ţintă şi-o întrebă cu amărăciune:

— Habar n-ai, nu?

— Habar n-am despre ce?

— Despre cât de mult ne deranjează chestia asta, aerul ăsta de superioritate morală pe care ăştia ca voi îl proiectează tot timpul...

Sophie îl întrerupse.

— Iartă-mă, dar *cine* sunt oamenii ăştia? Care „ne”? Care „ăştia ca voi”?

În loc să-i răspundă la întrebare, el îi puse o alta:

— Care crezi c-o să fie rezultatul referendumului?

— Nu schimba subiectul.

— Nu-l schimb. Cum crezi c-o să iasă?

Sophie înţelese că Ian avea de gând să insiste pe linia asta de întrebări. Îşi umflă obrajii şi spuse:

— Nu ştiu... probabil pentru rămânere.

El avu un zâmbet satisfăcut şi clătină din cap.

— Greşit, zise el. O să câştige cei care vor să ieşim. Şi ştii de ce?

Sophie clătină din cap.

— Din cauza ăstora ca voi, răspunse el, cu o notă de triumf cumpătat.

Iar apoi repetă, ţintuind-o cu degetul:

— Din cauza ăstora ca *voi*.

*

Helena se întoarse de la toaletă şi reuşiră să umple următoarea oră şi jumătate vobind banalităţi sigure şi neprovocatoare de contradicţii. La sfârşitul mesei apăru Lukas în persoană, aducând două pahare cu vin de Xeres – tot din partea casei – şi un mic tort de pandişpan, preparat de Grete pentru ziua Helenei. Îl acoperiră cu mulţumiri, dar erau prea sătui să mai mănânce şi tortul, aşa că Helena îl luă acasă. Pe urmă Ian şi Sophie se întoarseră cu maşina la Birmingham.

Nu vorbiră mult în maşină. Sophie nu avea cum să ştie la ce se gândea Ian. În ceea ce-o priveşte, revedea toate orele pe care le petrecuse, în ultimii câţiva ani, în

compania lui şi-a mamei lui, mergând împreună în locuri unde nu se simţea în largul ei, mâncând lucruri care nu-i erau pe plac, ascultând păreri cu care nu era de acord, purtând discuţii care nu-i făceau plăcere, cunoscând oameni cu care nu avea nimic în comun şi tot bătând înainte şi înapoi drumurile astea, drumurile astea monotone care legau Birmingham de Kernel Magna, înainte şi înapoi prin inima Middle England-ului, inima care bătea în toate, în ritmul ei regulat şi hotărât, liniştit şi implacabil. Se gândea la toate orele pe care le-ar fi putut petrece în alte locuri, cu alţi oameni, având alte discuţii. Se gândea la cât de diferită ar fi putut fi viaţa ei, dacă n-ar fi fost prinsă încălcând limita de viteză în drum spre gara din Solihull în ziua aceea; cât de diferită ar fi fost viaţa ei acum, dacă n-ar fi făcut gluma aia nereuşită cu Emily Shamma la sfârşitul seminarului. Aceste gânduri epuizante şi hiperfamiliare o deprimau şi-i dădeau dureri de cap. Aşa că poate ar fi trebuit să fie recunoscătoare când Ian încercă s-o înveselească arătându-i dintr-odată o maşină care trecea pe lângă ei şi spunându-i:

— Uită-te la aia.

Ea ridică alene capul şi deschise ochii pe jumătate închişi.

— Mm?

— DPT, zise el. Doar Pentru Tine.

A, da. Jocul plăcuţelor. Parcă trecuseră ani de când îl jucaseră. Şi poate chiar trecuseră. Încercă să schiţeze un zâmbet, dar nu reuşi. În schimb, mai târziu, când îşi dădu

seama că literele însemnau şi Dă-l în Pui de Tâmpit, se întristă şi o cuprinse ruşinea.

32.

Miercuri, 20 aprilie 2016

Când Benjamin răspunse la telefon, primul lucru pe care i-l spuse Lois fu:

— Ai auzit de Victoria Wood?

Avu nevoie de câteva clipe să-şi aducă aminte despre cine vorbea. Actriţă de comedie. De multe ori la televizor. Foarte amuzantă. Compunea cântece frumoase. Ea era.

— Ce-i cu ea? Pleacă în turneu?

— A *murit*, Benjamin. Victoria Wood a murit.

— Serios? Câţi ani avea?

Lui Lois îi tremura vocea.

— Şaizeci şi doi. Cu doar câţiva ani mai mare ca mine. Am *iubit-o*, Benjamin. A fost o parte importantă din viaţa mea. Mă simt de parcă mi-ar fi murit cea mai bună prietenă sau sora.

Neputându-se gândi la nimic consolator de zis, Benjamin pur şi simplu gândi cu voce tare:

— Ce-o fi cu 2016 ăsta? Toată lumea moare. David Bowie, Alan Rickman...

Se dovedi însă că nu asta era vestea pe care voia să i-o dea Lois. Îl sunase să-i spună că-şi dăduse demisia de la biblioteca din York şi se întorcea la Birmingham.

— Trebuie, zise ea. Nu poţi să mai porţi toată răspunderea pentru îngrijirea tatei. Nu-i corect. Am anunţat cu o lună înainte că plec. Pot să-mi caut o slujbă nouă odată ajunsă acolo. Ştiu că sună dramatic, dar nu-mi place deloc ce se-ntâmplă cu el. Cred că lucrurile o să arate tot mai rău. Trebuie să ţinem aproape la ora asta, tu şi cu mine. S-ar putea să fie ultimele zile.

*

Joi, 21 aprilie 2016

Când Benjamin răspunse la telefon, primul lucru pe care i-l spuse Philip fu:

— Ai auzit de Prince?

— Nu, ce-i cu el? A scos un album nou?

— A murit, Benjamin. A murit Prince.

Benjamin nu fusese niciodată un mare fan al lui Prince. Cu toate acestea, află consternat că 2016 aducea veşti despre moartea unei alte celebrităţi.

— Prince? A murit? Îţi baţi joc de mine. Câţi ani avea?

— Cincizeci şi şapte. Cam de vârsta noastră.

— E oribil. Ce se-ntâmplă anul ăsta? David Bowie...

— Alan Rickman...

— Victoria Wood...

— Ai spune că scapă acum, cât se mai poate.

— Ai spune că ştiu ceva ce noi nu ştim.

Se dovedi însă că nu asta era vestea pe care voia să i-o dea Phil. Îl sunase să-i spună că o editură importantă din Paris voia să cumpere drepturile pentru ediţia franceză din *Un trandafir fără spini*.

— E fantastic! comentă Benjamin. Crezi că poţi să-i pui în legătură cu agenta mea? Acum ea se ocupă de chestiile astea.

*

Vineri, 22 aprilie 2016

A fi prieten înseamnă, printre altele, a fi sincer şi a vă spune ce cred. Iar, vorbind sincer, rezultatul acestei decizii este o chestiune de interes profund pentru Statele Unite, fiindcă afectează şi perspectivele noastre. Statele Unite îşi doresc o Anglie puternică pe post de partener. Iar Anglia este la nivelul maxim când ajută la conducerea unei Europe puternice... Piaţa Unică aduce avantaje economice extraordinare Angliei... Cu toţii ne preţuim suveranitatea. Ţara mea are o voce răspicată în această privinţă. Dar Statele Unite recunosc în acelaşi timp că ne consolidăm securitatea prin apartenenţa la NATO. Ne consolidăm prosperitatea prin organizaţii ca G7 şi G20. Şi cred că Anglia consolidează atât securitatea, cât şi prosperitatea colectivă prin UE... Cred că e onest să spun că e posibil ca la un moment dat să existe un acord comercial între SUA şi Anglia, însă asta nu se va întâmpla în viitorul apropiat, fiindcă prioritatea noastră este să negociem cu un bloc solid – Uniunea Europeană – pentru încheierea unui acord comercial. Iar Anglia se va afla la capătul cozii. Nu fiindcă nu am avea o relaţie specială, ci fiindcă, dată fiind ponderea însemnată a oricărui

acord comercial, pentru noi este incomparabil mai eficient să avem acces la o piaţă mare, cu multe ţări, în loc să încercăm încheierea de acorduri comerciale individuale.

Preşedintele Obama făcu aceste comentarii la o conferinţă de presă matinală de la Londra, stând lângă David Cameron. Gail Ransome urma să ţină un discurs la Camera de Comerţ din Coventry şi Warwickshire în cursul serii, iar când îi parveni ultima ciornă de la Damon, documentaristul ei, spre sfârşitul după-amiezii, observă că citase abundent din preşedintele american.

La început nu putu să dea de Damon. La ora când reuşiră să discute la telefon, Doug era acasă şi se uita la *Channel 4 News* în camera de zi. Gail se retrase în vestibul şi încercă să acopere sonorul astupându-şi urechea cu o mână.

— Chestia e, îi spuse ea lui Damon, că am impresia că n-o să meargă atât de bine cum crezi.

— Nu ştiu dacă e chiar aşa. Da, ştiu că amândoi îl *iubim* pe Obama. Dar nu-l iubesc toţi.

— Păi, motivul e evident, dacă te uiţi.

— Nu fi atât de şocată. Din păcate, e adevărat.

— M-am uitat la reacţiile online, atâta tot. Mulţi oameni sunt furioşi din cauza chestiei cu „la capătul cozii”. Li se pare că e făcătură, cu Dave stând lângă el şi părând amândoi prieteni la toartă. Şi au impresia că sună a ameninţare.

— Da, exact. Totul face parte din „Proiectul Frica”.

— Nu, vreau în continuare să menţionez chestia asta, dar poţi să îndulceşti un pic tonul? Nu folosi cuvintele „la

capătul cozii”. Şi mişcă-te cât poţi de repede, fiindcă trebuie să plec peste – se uită la ceas – douăzeci şi cinci de minute.

Tocmai când închidea telefonul, auzi vocea lui Doug din camera de zi urlând „SĂ-MI FUT UNA!”.

Alergă în cameră.

— Ce e?

— Fac ăştia un material, spuse el, oprind imaginea şi derulând înapoi câteva secunde, despre cei mai mari donatori ai campaniei pentru ieşire. Ia fii atentă!

Ecranul îngheţă acum pe imaginea unei uşi din ceea ce părea a fi un cartier bogat din centrul Londrei. De o parte şi de alta a uşii erau coloane greceşti, iar trei bărbaţi în costum încremeniseră pe când coborau treptele unei clădiri impresionante, în stil georgian. Unul dintre ei arăta tras la faţă şi cu pielea lăsată, ca şi cum ar fi fost gras cândva şi ar fi slăbit foarte mult. Ochii lui vigilenţi şi neliniştiţi erau încercuiţi de ramele rotunde ale unor ochelari scumpi, suflaţi cu aur, iar el era complet chel.

— Am fost la şcoală cu lăbarul ăsta, explică Doug. Doamne, toţi îl uram. Şi totuşi, *el* a râs la urmă. Se pare că valorează milioane.

— Cât a donat?

— Două milioane, deocamdată. Mă întreb care-o fi motivul ascuns. Un lăbar lacom şi pervers.

— N-am auzit de el, zise Gail, îngustându-şi ochii spre subtitrarea de pe ecran, unde era prezentat, cu majuscule, drept „RONALD CULPEPPER (IMPERIUM FOUNDATION)”.

*

Luni, 9 mai 2016

Erau nouă la masa din local, înghesuiţi într-un fel care lui Benjamin i se părea incomod. Îi plăcea, nu-i vorbă, să stea lipit de Jennifer, însă nu şi de Daniel, colegul ei deşirat, aşezat în dreapta lui. Se strânseseră s-o sărbătorească pe Marina, una dintre cele mai noi colege din filiala lui Jennifer, care împlinea treizeci de ani. Începea să-i pară rău că venise, deşi Jennifer insistase.

Conversaţia consta îndeosebi în glume şi bârfe de serviciu, aşa că nu era foarte atent. Nu avea idee la ce replicase Daniel când zisese „Mă rog, se pare c-o să murim oricum cu toţii dacă o să ieşim din Uniunea Europeană”, dar remarca îi atrase atenţia. „Ce vrei să spui?” întrebă cineva, iar Daniel îl lămuri că, într-unul dintre discursurile de campanie, David Cameron susţinuse, potrivit câtorva dintre ziarele de dimineaţă, că ieşirea din Uniunea Europeană ar putea duce la Al Treilea Război Mondial. Altcineva răspunse: „Nu cred c-a vrut să spună asta. A vrut să spună doar că n-a mai existat nici un război de mult timp în Europa şi asta parţial datorită UE”, iar Daniel zise „Mă rog, nu asta au scris în ziare”, la care Benjamin rosti:

— Mai mult ca sigur că l-au citat greşit.

Avea o voce atât de potolită, încât îl auziră aproape ca prin minune. Însă era clar că-l auziseră şi fiindcă erau primele cuvinte pe care le scosese străinul ăsta sfios şi cărunt toată seara, toţi cei de la masă se opriră să asculte. Văzând că dintr-odată i se dădea cuvântul, Benjamin ezită, după care îşi drese vocea şi adăugă:

— Nu contează ce spui. Ziarele sunt interesate doar să scoată o poveste. Iar dacă povestea nu e destul de tare, îi adaugă ele tărie. Orice figură cunoscută care stă de vorbă cu media o face pe riscul ei. Ştiu, fiindcă mi s-a întâmplat şi mie. În mod normal, nu-mi prea pierd vremea cu David Cameron, dar în cazul ăsta are totala mea compasiune. Nu-i deloc uşor să fii în vizorul public.

După ce spuse ce avea de spus şi conversaţia continuă, Jennifer îl strânse de braţ, iar când el se întoarse spre ea o văzu că zâmbeşte şi că ochii îi străluceau deopotrivă ironic şi afectuos.

— „Să fii în vizorul public”, repetă ea. Eşti foarte dulce.

Îl sărută pe gură. Avea buze moi, cu gust de vin roşu.

— Iubire, Tiger.

Se ridică să se ducă la toaletă, strecurându-se pe lângă ceilalţi cum putu mai bine. Benjamin se gândi la ce-i spusese. „Iubire”. Pe de o parte, putea fi ceva crucial: poate că îşi declarase cu adevărat dragostea pentru el în premieră. Dar atunci n-ar fi trebuit să spună „Te iubesc”? „Iubire” nu era ceva mai degrabă banal, o simplă formulă, o metodă prescurtată de-a spune că ţii la cineva? Benjamin nu înţelegea.

Jennifer îşi lăsase telefonul pe masă. Telefonul zbârnâi acolo, în faţa lui, aşa că-l luă şi văzu că primise un SMS:

Pot marţi dacă poţi şi tu. Robert. Pup.

Nu înţelegea nici asta. Cine era Robert? Mai târziu, Jennifer îi spuse că era un fost client cu care se împrietenise. Aşa că probabil era în regulă.

*

Miercuri, 11 mai 2016

Sohan stătea pe canapea, îmbrăcat doar cu un tricou. Avea picioarele desfăcute, iar Mike îşi odihnea capul pe coapsa lui goală. Se uita afectuos la penisul lui încă flasc, atingându-l uşor, din când în când, ca să-l trezească la viaţă. Pe urmă îl sărută şi-l luă în gură.

Între timp, pe ecranul televizorului, Boris Johnson era în Cornwall şi inaugura autobuzul pentru lansarea campaniei de ieşire. Asta presupunea să vorbească cu faţa la cameră, ţinând într-o mână o halbă din gustoasa bere locală şi stând în faţa unui autobuz mare şi roşu, pe care fuseseră trecute câteva date statistice. În această atitudine, parlamentarul conservator care reprezenta Uxbridge şi South Ruislip în parlament emana cunoscutul aer de bonomie autoironică pe care publicul englez părea să-l

simpatizeze atât de mult, cu toate că astăzi, ca de obicei, pe Sohan îl făcea să spumege.

— Trei sute cincizeci de milioane de lire pentru sănătate? spuse el. Vezi să nu, BoJo!

— Poţi să-nchizi chestia aia? ceru Mike. Am de gând să depun eforturi mari aici. Aş dori să-mi acorzi toată atenţia.

Johnson îi spunea acum reporterului că următoarea ţară care avea să intre în UE era Turcia, având drept consecinţă accesul liber în Regatul Unit a milioane de bărbaţi şi femei de origine musulmană.

Sohan pufni.

— Hai, coae! spuse el.

— În regulă, zise Mike şi începu să-i lingă testiculul stâng. Dar puteai şi tu să spui „te rog”.

*

Duminică, 15 mai 2016

— Ţi-e frig? întrebă Benjamin.

— Nu, spuse Colin. Nu mi-e frig.

— Mă-ntrebam de ce ai nevoie de pătură, atâta tot.

De când se întorsese de la spital, cu o lună în urmă, Colin nu mai ieşise din casă. De fapt, aproape că nu se mai mişcase din sufragerie sau din fotoliul pus în faţa televizorului, deşi Benjamin presupuse că mai pleca din

când în când ca să se ducă la closet sau în pat. Avea în permanenţă peste genunchi o pătură multicoloră, în dungi, produsul unei faze creatoare prin care trecuse Sheila pe la şaizeci şi ceva de ani, când cochetase o vreme cu arta croşetatului.

— Îmi place, spuse Colin. E o pătură frumoasă.

Tot pe genunchi avea deschis şi un exemplar din *Sunday Telegraph*, inclusiv cu o fotografie pe o jumătate de pagină a lui Boris Johnson arătând serios, ca un om de stat, cu ochii îngustaţi în faţa luminii, concentrat asupra unor gânduri îndepărtate, churchilliene.

— Ai fost cu el la colegiu, nu?

Benjamin oftă. Se cam săturase de mitul ăsta care părea din ce în ce mai răspândit.

— Nu ne-am cunoscut. Doar ni s-au intersectat paşii. Pentru scurt timp.

— Am citit articolul ăla despre tine-n ziar. Zicea c-aţi fost prieteni la colegiu.

Gândindu-se din nou că nu părea să existe vreun tipar, vreo structură sau vreo explicaţie a lucrurilor pe care şi le amintea şi a celor pe care le uita tatăl lui, Benjamin se întinse şi luă ziarul.

— Ia să vedem, de data asta ce mai zice? spuse el.

Acum Johnson făcea o analogie între Uniunea Europeană şi Germania nazistă. Amândouă, susţinea el, aveau ca scop crearea unui superstat european dominat de germani, prin mijloace care într-un caz erau militare, iar în celălalt economice. Benjamin, al cărui interes pentru

politică sporise exponenţial în ultimele săptămâni, era stupefiat. Aşa arăta acum dezbaterea politică în ţara asta? Se întâmpla din cauza campaniei pentru referendum, sau aşa fusese dintotdeauna, dar nu fusese el atent? Putea orice politician englez să facă o asemenea comparaţie în ziua de azi şi să scape netaxat sau era un privilegiu rezervat lui Johnson, cu părul lui amuzant şi ciufulit, cu stângăcia lui etoniană şi cu zâmbetul ironic care-i apărea întotdeauna în colţurile gurii? Benjamin îi înapoie ziarul tatălui său, care spuse:

— Toţi banii pe care i-am cheltuit ca să te trimitem la Oxford. I-au prins mult mai bine lui decât ţie, nu?

— Serios?

— Vorbeşte cu cap. E cam singurul. Am avut nevoie de şase ani să-i oprim pe nemţi. Iar ceilalţi ne-au ajutat o laie, în afară de americani, în ultimul moment. Şi-acum uită-te la ei! Ne învârtesc cum vor. Ne spun ce să facem. Râd de noi pe la spate.

Erau lucruri deprimante. Benjamin nu mai ştia ce să facă în clipele când tatăl lui vorbea aşa.

— O cană cu ceai, tată? sugeră el, cu un început de disperare.

— Nu, mersi. Dar poţi să-mi aduci un vot prin corespondenţă.

— Un ce?

— Pentru referendum. N-oi putea să plec de acasă, dar asta n-o să mă oprească să spun ce-am de spus.

Benjamin încuviinţă din cap.

— În regulă. Sigur.

— Am nevoie de un formular, un plic şi un timbru. Te ocupi, da?

— Nici o problemă.

Se uită la ceasul de pe perete. Buna-cuviinţă îi impunea să mai stea cam o jumătate de oră. Lucrurile aveau să arate mai bine după ce se va fi mutat şi Lois.

*

Luni, 23 mai 2016

Aneeqa era mult prea mare să mai aibă nevoie să fie luată de la şcoală, dar o dată la câteva zile Charlie o făcea oricum şi presupunea că-i plăcea şi ei, fiindcă nu-i ceruse niciodată să înceteze. Drumul cu maşina înapoi la Yasmin urma de fiecare dată acelaşi tipar, care i se păruse derutant la început, dar care pe urmă începuse să-l amuze, pentru ca acum să fie un lucru pe care pur şi simplu îl accepta. Debordând de experienţe ale unei zile lungi, pline de poveşti care trebuiau spuse şi de sentimente înăbuşite, cărora trebuia să li se dea frâu liber, Aneeqa îl potopea cu un monolog care dura cam cincisprezece minute – un torent nebunesc de cuvinte care nu lăsau loc nici pentru cea mai mică întrerupere. Apoi totul se oprea la fel de brusc cum începuse. Fără să aştepte vreun comentariu din partea lui, ea se oprea pur şi simplu, îşi scotea smartphone-ul şi se uita încruntată la ecran cât mai dura drumul, scrolând şi clicând uneori.

Parcurgeau restul drumului în tăcere. Charlie ajunsese să înţeleagă între timp că rostul lui era doar de ascultător, de receptacul necesar şi pasiv al gândurilor şi destăinuirilor ei, şi era fericit să-şi îndeplinească rolul.

Astăzi ea îi prezentă o divergenţă cu profesoara de spaniolă în ora dinaintea pauzei – se ştia despre ea că avea favorite (Aneeqa nenumărându-se printre ele) şi că le oferea un tratament preferenţial neruşinat –, iar apoi:

— ...iar apoi la Cercul de Dezbateri de la prânz s-a vorbit despre referendum – nici o surpriză – şi a vorbit Krystal – pentru ieşire, normal – şi a-nceput să turuie despre cât de importantă e imigraţia – asta era de fapt marea problemă cu UE – libertatea de mişcare fusese un dezastru pentru ţară, aşa a spus – nu mai avem loc şi nu mai putem primi pe nimeni – şi dacă asta înseamnă că englezii nu mai pot să se ducă şi să trăiască la Berlin când au chef sau să-şi găsească o slujbă în Amsterdam, asta e, ce dacă?, oricum şi-o permiteau doar snobii şi ăia cu bani mulţi – a mai zis că merită plătit preţul ca să nu-i mai laşi să intre pe polonezi şi români – iar asta am auzit-o şi de la mami, mă crezi sau nu – cred c-o să voteze pentru ieşire fiindcă îşi face socoteala că, dacă votăm să nu mai lăsăm oameni din Europa să vină aici, atunci putem să aducem mai mulţi din Pakistan şi pot să vină toate verişoarele ei – dar treaba e că nici măcar nu sunt sigură că Krystal chiar crede chestiile astea – cred că le ia de la taică-său – vreau să zic, ştii şi tu cum e, nu? – e un individ de coşmar – nu mă mir că tu şi cu el nu vă suportaţi...

*

Joi, 26 mai 2016

Trei zile mai târziu, cifrele publicate de guvern arătară că migraţia anuală netă în Regatul Unit ajunsese la 330.000, un record absolut. Iar Sophie se deplasă în fine la Londra pentru îndelung-amânata ei înfăţişare în instanţă.

Nu mai fusese în capitală de câteva săptămâni şi nu mai pusese piciorul la catedra de discipline umaniste de aproape şase luni. Experienţa se dovedi profund deconcertantă. Pe când mergea pe coridor spre biroul ei, câţiva colegi dădură scurt din cap şi îngânară un salut stingher. Alţii evitară contactul vizual şi trecură repede pe lângă ea fără un cuvânt. Nici unul nu se opri să schimbe două vorbe, s-o întrebe cum se simte, să se intereseze ce mai făcuse de când o văzuse ultima dată. Totul din catedra ei – amenajarea sălilor, amplasarea tablourilor şi a avizierelor de pe pereţi, chiar şi jocul razelor de soare prin ferestre pe parchet – părea în acelaşi timp straniu şi familiar.

Încercă o uşurare curioasă când descuie uşa biroului şi o deschise larg. Aproape că se aşteptase să fi venit cineva şi să fi schimbat încuietoarea. Înăuntru domnea o tăcere încremenită. Un strat de praf se aşternuse peste tot: peste cărţile de pe rafturi, peste ibricul de pe pervaz, peste

masa ei de lucru goală. Plantele din cele trei ghivece de pe rafturi se ofiliseră şi muriseră de mult. Se lăsă în fotoliu – cel pe care se aşezau studenţii ei când aveau ore de îndrumare individuală –, dar se ridică în picioare aproape imediat. Era prea deprimant aici. Avea să se ducă la cafenea, unde îşi dăduse întâlnire cu reprezentanta sindicatului, chiar dacă mai era o jumătate de oră până la sosirea ei.

Nouăzeci de minute mai târziu, Sophie era din nou la ea în birou, neştiind nimic în plus despre viitorul ei universitar. Angela, reprezentanta sindicatului, se dovedise a fi o femeie tipicară, glacială şi prudentă, a cărei atitudine faţă de situaţia ei fusese atât de studiat imparţială, încât nu păruse să ofere nici un fel de sprijin palpabil. În sala de judecată, Angela şi Sophie stătuseră pe o parte a unei mese lungi, faţă în faţă cu patru reprezentanţi ai părţii adverse, printre care Martin Lomas şi Corrie Anderton, pe care Sophie o cunoscuse în sfârşit personal şi care o tulbura, evident. (Era posacă şi necioplită şi n-o privise niciodată în ochi pe Sophie, dar cunoştinţele ei în materie de reglementări universitare şi de legislaţie a politicii şanselor egale erau impresionante.) Sophie îşi prezentase cazul cum se pricepuse mai bine, deşi asta nu însemnase mare lucru, în afară de repetarea insistentă a faptului că nu făcuse altceva decât să dea glas unei remarci superficiale, care fusese înţeleasă greşit. Adversarii ei îşi notaseră diverse lucruri şi-i puseseră întrebări. Tot ce-i spusese Martin, la încheierea audierii de

patruzeci şi cinci de minute, fusese „Mulţumim, Sophie, o să luăm legătura cu tine cât de curând”. Angela părăsise clădirea cât putuse de repede, de-abia dându-i timp lui Sophie s-o întrebe cum i se părea că mersese audierea, pentru a se mărgini să-i răspundă: „Întotdeauna e greu de zis, la drept vorbind”.

Deci asta era. Şi mai multă incertitudine, şi mai multă aşteptare.

Nu avusese de gând să zăbovească în birou. Voia doar să ia câteva cărţi şi să le ducă la Birmingham. Dar în timp ce le căuta auzi un ciocănit timid în uşa deschisă. Se întoarse şi o văzu pe Emily Shamma în prag. Părul roşu îi mai crescuse, ajungându-i acum aproape până la umeri, iar paloarea chipului era anulată de două dungi de ruj strălucitor.

— Bună, spuse ea.

— Bună, zise Sophie.

— Pot să intru?

— Sigur. Ia loc.

— Lasă, nu stau mult. Dar am auzit că te-ai întors azi şi... am vrut să te văd.

Avea un accent galez moale, care conferea cuvintelor o muzicalitate discretă, cadenţată.

— Adevărul e că m-am simţit chiar groaznic pentru ce s-a-ntâmplat. Când i-am zis lui Corrie ce-mi spuseseşi, n-am făcut-o ca şi cum aş fi fost distrusă sau mai ştiu eu cum. Mai degrabă gen „a fost un pic aiurea”. Nu mi-am dat seama c-o să facă din ţânţar armăsar în felul ăsta.

Sophie zâmbi şi murmură:

— Ei, mă rog...

Nici nu prea avea ce să spună.

— Nici măcar nu mai sunt prietenă cu ea. Adică nu suport felul cum critică fiecare lucru. Mă simt foarte vinovată faţă de tine şi pentru toate frecuşurile de care-ai avut parte.

Sophie făcu un pas în faţă, având de gând s-o ia în braţe pe Emily, dar pe urmă se gândi mai bine. Totul putea fi interpretat aiurea.

— O să te reprimească, da?

— Aşa sper.

— Nu mi-a plăcut deloc să te ştiu acasă.

— Ei bine, am început o carte. Nu ştiu dacă o s-o termin. Şi am un bunic vârstnic, de care trebuie avut grijă tot timpul. Plus că a apărut o colaborare la televiziune.

— La televiziune? Asta e minunat.

— Am făcut ceva pentru Sky anul trecut, m-am înţeles bine cu regizoarea, iar acum – de fapt, nu mai departe de săptămâna trecută – mi-a solicitat să ţin un ciclu de emisiuni.

— Tare.

— Mă rog, sunt lucruri mai degrabă obişnuite. Trebuie doar să văd o mulţime de galerii europene celebre şi să vorbesc despre o mulţime de tablouri celebre. Nu cred c-o să pot lăsa o amprentă foarte apăsată.

— Totuşi...

— Totuşi...

Tonul i se învioră când o întrebă:

— Şi tu?

— Păi... nu grozav, să fiu sinceră. Tot procesul ăsta mi se pare foarte complicat. Trebuia să-mi fac operaţia luna viitoare – fără posibilitate de întoarcere –, dar deocamdată am amânat-o. Şi o să fac întrerupere un an. Să mă gândesc bine la toate.

Străduindu-se să vorbească prudent şi neutru, Sophie fu cât pe-aci să răspundă „Mi se pare decizia corectă”, după care viră spre ceva şi mai sigur: „Sunt sigură c-o să faci ce trebuie. Succes!”.

Emily îi zâmbi trist, neliniştit.

— Mersi.

Rămaseră aşa alte câteva clipe, două figuri care în altă viaţă ar fi putut fi prietene, stând acum la o distanţă precaută una de cealaltă, temându-se să se îmbrăţişeze, temându-se să-şi arate sentimentele, ţepene şi nemişcate în strălucirea slabă a soarelui care mai putea pătrunde pe ferestrele acoperite de jeg în această după-amiază de vară lungă, caldă şi moleşită. Apoi Emily spuse „Ar fi bine să plec”, Sophie îi zise „Mă bucur c-ai trecut să mă vezi, chiar apreciez”, îşi strânseră mâinile pe fugă şi Emily plecă.

Sophie se întoarse acasă cu trenul de cinci patruzeci şi cinci din Euston şi ajunse la apartament pe lumină. Ian făcuse paste, foarte frumos din partea lui, şi dădu înţelegător din cap când ea îi povesti despre tribunal şi despre întâlnirea cu Emily. Însă, când se lămuriră amândoi că nu putea să spună nimic de natură să îmbunătăţească

lucrurile şi că nu erau paşi practici pe care putea să-i facă spre a-i fi de ajutor, îl cuprinse frustrarea şi vru, în schimb, să vorbească despre cifrele legate de imigrare, care erau în toate ziarele şi pe toate programele de ştiri de la televizor.

— Trei sute treizeci de mii înseamnă *mult* prea mult, spuse el de mai multe ori. Suntem până-n gât. Ţara e până-n gât. Trebuie făcut ceva chiar acum – până şi tu cred că-ţi dai seama.

— Am citit undeva că plecau mai puţini, nu veneau mai mulţi, replică Sophie.

Dar se săturase de discuţiile astea şi nu se mai sinchisi să-şi susţină punctul de vedere.

33.

Publicarea acestor ultime date ale numărului de imigranţi avu un efect galvanizant asupra campaniei pentru referendum la intrarea în ultima ei fază. Dezbaterea îşi schimbă centrul de greutate. Se discută mai puţin despre prognozele economice, suveranitate şi avantajele politice ale statutului de membru al UE: acum totul părea să se învârtească în jurul imigrării şi al controlului la frontiere. Se schimbă şi tonul. El deveni mai încrâncenat, mai personal, mai ranchiunos. O jumătate de ţară părea să fi devenit vehement ostilă faţă de cealaltă jumătate. Tot mai mulţi oameni începură să-şi dorească,

aidoma lui Benjamin, ca toată această poveste agasantă, neplăcută şi dezbinatoare să se încheie şi să fie uitată cât mai repede.

Între timp, Lois îşi scoase la vânzare casa din York şi se mută la Birmingham. În seara de 13 iunie 2016, la zece zile după întoarcere, îi invită pe Sophie şi Ian la cină. Le pregăti lasagna, băură Montepulciano din belşug şi totul merse foarte bine, însă după cină Lois dispăru de la masă când încă erau la cafea, iar după câteva minute Sophie o găsi stând singură în camera de zi, ascultând Classic FM şi terminând sticla de vin.

— Te simţi bine, mami? întrebă ea.

Lois îşi ridică privirile şi zâmbi.

— Da, sigur.

— N-ai vrut să mai stai la poveşti?

— Nu prea.

Sophie se aşează lângă ea. Pe măsuţa de cafea de lângă canapea se găseau un teanc de reviste şi alte câteva lucruşoare. Patru pagini în format A4 de deasupra teancului îi atraseră atenţia lui Sophie. Le luă şi se uită prin ele.

— Ce sunt astea?

— A ce seamănă?

— Seamănă a proprietăţi de vânzare din Franţa.

— Atunci, asta sunt.

— Te gândeşti să cumperi ceva în Franţa?

— Nu eu, taică-tău.

Sophie se uită mai atent la broşuri. Proprietăţile, toate pe la 300.000 de euro bucata, păreau să se laude cu decoruri idilice şi cu proporţii generoase, care l-ar fi costat pe cumpărător de două ori mai mult decât dacă ar fi fost undeva în Anglia.

— Păi, şi nu baţi fierul? zise ea. Întotdeauna ţi-ai dorit un loc în Franţa. Vorbeşti de nu ştiu când despre asta. Iar tata se pensionează peste câţiva ani. Ar putea fi minunat... pentru amândoi.

Lois dădu din cap.

— Da, ar putea.

Însă nu păru din chiar entuziasmată.

Sophie întrebă nelinişitită:

— *Ai* de gând să-ţi petreci perioada de după pensie cu tata, nu?

— Păi, nici nu am cu cine altcineva s-o petrec, răspunse Lois, bând din vin. Şi nu vreau s-o petrec în oraşul ăsta nenorocit, asta cu siguranţă.

Sophie îşi puse o mână pe braţul mamei sale. Lois se întoarse s-o privească. Ochii îi jucau în lacrimi.

— Au trecut patruzeci şi doi de ani de când a explodat bomba aia, spuse ea. Patruzeci şi unu de ani, şase luni şi douăzeci şi trei de zile. Încă o aud, în fiecare noapte. Explozia bombei e ultimul lucru pe care-l aud înainte să adorm. Asta, dacă adorm. N-am curaj să mai văd ştirile la televizor, ca nu cumva să dau peste ceva care-mi aduce aminte. Nu pot nici măcar să mă duc la film sau să văd un DVD, ca nu cumva să găsesc ceva – orice – o cât de mică

urmă de sânge, de violenţă şi de vacarm. Orice poate să-mi aducă aminte ce-şi pot face oamenii unii altora. Politica îi poate determina pe oameni să facă lucruri cumplite...

Acum se uită mai atent la Sophie şi vocea îi deveni mai presantă.

— Tu şi Ian aveţi probleme, aşa e?

— Nu neapărat, spuse Sophie, după o mică ezitare. O să treacă. O s-o scoatem la capăt.

— Politica poate să-i distrugă pe oameni, zise Lois. O prostie, nu? Dar e-adevărat. Asta a păţit şi Malcolm al meu. Asta l-a omorât. Politica.

Se auzi un zgomot în spatele lor – scârţâitul unei scânduri din podea – şi se întoarseră. Era Ian, rămas în prag cu cana de cafea în mână.

— Totul e-n regulă? întrebă el.

— Hai şi tu aici, spuse Lois, mişcându-se ca să-i facă loc pe canapea. Stai jos şi zi-mi ce crezi despre casele astea.

*

— A, salut, Phil, spuse Benjamin. Mersi c-ai sunat înapoi.

— Am picat prost? Ai o voce cam ciudată.

— Sunt în maşină. Mă duc la gară.

— Da? Unde pleci?

— Aştept pe cineva. Pe prietenul meu, Charlie.

— A, da.

Philip încă nu-l cunoscuse pe acest strigoi misterios din trecutul lui Benjamin.

— Tipul cu petrecerile pentru copii.

— Vine să stea o zi-două. M-a sunat de dimineaţă. A cam sunat a strigăt de ajutor. Cred că are probleme.

— Ar fi un moment bun să spun ceva despre lacrimile clovnilor?

Benjamin scoase un râs melancolic.

— Nu tocmai.

— Bine. Mă rog, nu te mai ţin. Despre ce voiai să vorbim?

— Voiam un sfat de la tine despre textul ăsta la care scriu.

— Textul?

— Nu ţi-am zis? M-am apucat să scriu ceva despre referendum.

La celălalt capăt se lăsă o tăcere lungă.

— Mai eşti acolo?

— Da, mai sunt. Sunt doar... şocat.

— Şocat? De ce?

— *Tu* te-ai apucat să scrii ceva despre referendum? Adică... o să ai un punct de vedere cu privire la ceva?

Benjamin nu păru lămurit.

— Posibil. Ştii, e un fel de articol de opinie. Îi întreabă pe mulţi scriitori cum o să voteze.

— Păi, spune-le, zise Philip.

Pe urmă însă avu o bănuială bruscă.

— Te-ai decis, da?

— Aşa credeam. Eram foarte sigur c-o să votez pentru rămânere.

Philip aşteptă.

— Dar...? îl îmboldi el.

— Mă rog, e complicat, nu? Sunt tot felul de argumente de ambele părţi.

— Adevărat.

— Am făcut nişte cercetări online. Sunt foarte multe lucruri de care trebuie să ţii cont. Suveranitate, imigraţie, parteneriate comerciale, Acordul de la Maastricht, Tratatul de la Lisabona, Politica Agricolă Comună, Curtea Europeană, Comisia – vreau să spun, Comisia are mult prea multă putere, nu? Există într-adevăr un deficit democratic în instituţiile europene.

— Am impresia că te-ai ambalat serios pe tema asta. Care-i problema?

— Nu m-am ambalat deloc. Mă înec printre atâtea informaţii şi păreri contradictorii. De trei zile numai asta citesc. Am patruzeci şi şapte de ferestre deschise pe computer.

— Cât trebuie să le scrii? O mie de cuvinte, două mii?

— Nu, doar cincizeci. Au cerut de la zeci de scriitori, nu au mult spaţiu.

— Of, pentru Dumnezeu, Benjamin – ai pierdut trei zile pentru cincizeci de cuvinte? E-o nebunie. Măcar te plătesc?

— Nu, nu cred. Am uitat să-ntreb.

Philip îşi pierdea răbdarea.

— Fă şi tu ce-o să facă toţi – votează cum îţi dictează instinctul. Vrei să fii în aceeaşi tabără cu Boris Johnson şi Nigel Farage?

— Nu, normal că nu.

— Păi, vezi?

— Da, dar nu e suficient, nu? Toată povestea asta e ridicolă. Totul e atât de complicat. Cum poate cineva să se decidă?

Gândindu-se la absurditatea situaţiei, îşi pierdu concentrarea, trecu pe roşu şi atrase un cor furios de claxoane.

— Căcat! Oricum, aproape c-am ajuns la gară – ar fi bine să ies.

— Bine, zise Philip. Mă bucur că ţi-am fost de folos.

*

Charlie arăta groaznic. Nu se mai bărbierise, nu se mai spălase pe cap, nu dormise, nu se spălase pe dinţi şi nu se oprise din băut de vreo treizeci şi şase de ore. Trecuse de unsprezece când ajunseră acasă la Benjamin. Charlie înşfăcă o sticlă de vin alb din bucătărie, o deschise fără să întrebe şi ieşi cu ea pe terasă. Benjamin îl urmă cu două pahare. Dacă exista un fel de lună în seara aceea, se ascunsese după nişte valuri de nori groşi şi era prea frig – după părerea lui Benjamin – ca să bei pe terasă.

— Iar m-a dat afară, spuse prietenul lui, odată aşezaţi la masă. Şi cică de data asta e definitiv.

— Poţi să stai aici o vreme, zise Benjamin.

Charlie nu păru atent.

— O să trebuiască să găsesc un loc unde să stau, spuse el.

— Poţi să stai aici, repetă Benjamin. E loc berechet.

— Cum să găsesc un loc unde să stau? La ora asta abia dacă iau vreo cincizeci de lire pe săptămână. Şi nu vor să-mi dea ajutoare cât timp am o sursă de venit.

— Poţi să stai aici cât vrei, spuse Benjamin.

— Mereu am vrut să fim o familie, ştii? Mereu am crezut că suntem o familie. Noi trei. Atât am vrut. Dar ea nu vede lucrurile aşa. Nu le-a văzut niciodată. Nu poate să sufere că Neeqs şi cu mine suntem atât de apropiaţi. Crede că suntem într-un fel de conspiraţie împotriva ei sau... nu ştiu. Ceva şi mai rău. E paranoică, e agresivă, e incredibil de nefericită şi, ca de obicei, astea se sparg în capul meu.

— Poate-o avea nevoie de ajutor? întrebă Benjamin. Ajutor de specialitate?

— Asta n-are cum să se-ntâmple, răspunse Charlie. Nu vrea să m-asculte. Nici măcar nu-mi dă drumul înapoi în casă.

— Nu te poate împiedica s-o vezi pe Aneeqa şi s-o ajuţi, dacă asta vrei.

— Neeqs o să se ducă la facultate ca mâine. Glasgow, şi-a depus deja dosarul. Glasgow! La mama dracului, băga-mi-aş.

— Atunci, poate că nu mai are nevoie de tine. Poate c-a venit momentul s-o laşi în ale ei.

— Jigodie... ÎMPUŢITĂ, zise Charlie şi îşi luă paharul cu vin, dar îl apucă atât de violent în mâna nesigură, încât i se sparse din cauza strânsorii.

Era sânge peste tot şi Benjamin trebui să alerge şi să găsească trusa de prim ajutor. Îl convinse pe Charlie că era timpul să se ducă la culcare şi, după o jumătate de oră, când îşi iţi capul pe după uşa de la dormitorul lui, văzu că se prăbuşise pe pat şi dormea dus, cu hainele pe el şi cu toate luminile aprinse.

A doua zi, miercuri, 15 iunie, începu să plouă cu găleata încă de dimineaţă. Charlie nu apăru înainte de unu. Benjamin îi pregăti ceva de prânz, dar pe urmă nu mai dădu de el. Se uită peste tot. Geanta se afla încă în camera lui, dar el nu era nicăieri. După o oră trimise un SMS în care spunea că plecase la plimbare, că avea să se întoarcă la timp pentru cină şi că Benjamin nu trebuia să-şi facă griji. Ploaia continuă cu înverşunare. Benjamin se aşeză în faţa bovindoului şi se uită pe geamul împroşcat de stropi la râul care începea să se umfle, apa pleoscăind şi năvălind furioasă pe canalul artificial al morii, ca un şir de navetişti arţăgoşi încercând să se strecoare pe la turnichetele unei gări aglomerate. Zgomotul ploii şi zgomotul râului deveniră un fundal puternic şi neîntrerupt al gândurilor lui, pe când îşi scria şi îşi rescria în minte contribuţia pentru ziar şi îşi făcea griji pentru Charlie. Spre sfârşitul după-amiezii încercă să-şi alunge gândurile negre pregătindu-şi un curry pretenţios.

Când se întoarse, la şase, Charlie era – deloc de mirare – murat de ploaie. Se duse sus să facă o baie lungă, fierbinte şi să se schimbe. La cină se arătă mult mai calm decât fusese în seara precedentă. Benjamin începu să simtă că era prea calm. Se afla, evident, în mijlocul unei depresii profunde şi vorbea foarte puţin. Iar când o făcea, era despre bani.

— Am crezut că plimbarea aia o să mă ajute să mă gândesc la ce trebuie făcut, spuse el, dar tot la bani ajung. Fără bani, nu văd nici o soluţie. Sunt ani de când e aşa. Ani, futu-i. Toţi spun c-o să fie mai uşor. Că se vede lumina de la capătul tunelului. Unde morţii mă-sii e lumina? Trag la jugul ăsta de şase ani. Şase ani în circuitul petrecerilor. Nenorocitul de Duncan Field câştigă de trei ori cât mine. De patru ori. Ăia mici preferă să-i vadă tâmpeniile alea de bombe cu fum şi de explozii la orice oră. Nici nu ştiu de ce mă mai chinuiesc.

După o pauză foarte lungă, îl privi implorator pe Benjamin şi spuse:

— Îmi dai ceva de băut, frate?

— Nu crezi c-ai băut destul ieri? zise Benjamin.

— Hai, zău aşa! Una mică.

Benjamin dădu din cap.

— Serveşte-te.

Charlie îşi turnă un whisky.

Benjamin se duse să se culce devreme. Charlie spuse că era şi el gata de culcare, dar că mai întâi voia s-o sune pe Yasmin. Chiar şi de la el din baie, auzi că discuţia

merge rău şi se transformă repede într-un meci de ţipete. Când se termină, Benjamin auzi o bufnitură puternică (Charlie trântind telefonul pe masă?) şi apoi uşa care se deschide şi se închide. Benjamin se duse la el în dormitor, deschise fereastra şi se uită afară. Era încă o noapte fără lună. Ploaia continua ca o cortină de apă. Desluşi silueta înaltă, masivă şi întunecoasă a lui Charlie, care se plimba încoace şi încolo dedesubt. Iar apoi, cu o mişcare bruscă, hotărâtă, se urcă şi ajunse sus, pe zidul terasei. Rămase acolo, în ploaia dezlănţuită, uitându-se în jos la şuvoiul de apă învârtejită şi furioasă care năvălea sub el.

Benjamin urlă:

— Charlie! Ce dracu' faci? Dă-te jos de-acolo!

Charlie nu se mişcă. Indiferent la ploaia care-l mura din cap până-n picioare, rămase acolo pe zid şi apoi îşi întinse braţele, ca şi cum ar fi încercat să se ţină în echilibru sau poate ca şi cum s-ar fi pregătit să sară.

— Charlie!

Trecură douăzeci sau treizeci de secunde.

— Charlie! Dă-te jos!

Încet, ca şi cum ar fi auzit vocea lui Benjamin pentru prima dată, Charlie întoarse capul. Benjamin îşi ridică privirile spre prietenul lui. Avea chipul palid şi descompus. Pe obraji îi şiroiau lacrimi.

Se uitară unul la altul un minut sau mai mult, Benjamin rugându-l, Charlie uitându-se cu nişte ochi care nu vedeau nimic, de parc-ar fi fost un somnambul şi totul s-ar fi întâmplat în vis.

Pe urmă, cu grijă, se întoarse, se aplecă şi sări înapoi pe terasă. Rămase acolo, ghemuit şi cu capul în mâini, până când Benjamin coborî cu zgomot treptele metalice, îl luă cu braţul pe după umeri şi-l ajută să intre în casă.

*

A doua zi dimineaţă, Charlie era deja îmbrăcat la nouă. Benjamin prăjea nişte ouă în bucătărie când se ivi în uşă, cu haina pe el şi cu bagajul făcut.

— Cred că e momentul să te las în pace, spuse el.

— Unde te duci? întrebă Benjamin.

— Cred că mă duc să stau cu mama o vreme.

Benjamin încuviinţă din cap.

— Ia micul dejun şi te duc la gară.

— Nu-i nevoie, mă duc pe jos până-n oraş. Sau iau un autobuz. Oricum, s-a oprit ploaia.

— Adevărat.

Se îmbrăţişară.

— Mersi pentru tot, frate.

După ce plecă Charlie, Benjamin deschise televizorul. Era pe BBC News Channel. Îl lăsă toată dimineaţa ca zgomot de fond. Pe ecran rulă un reportaj despre Nigel Farage, care tocmai prezenta noul afiş pentru campania de ieşire din UE. Afişul arăta o coadă lungă şi şerpuitoare de tineri – majoritatea bărbaţi, majoritatea cu pielea închisă la culoare. Erau migranţii, evident. Peste această imagine erau două cuvinte cu litere mari şi roşii: PÂNĂ

AICI. Cu litere mai mici, stătea scris: „UE ne-a trădat pe toţi” şi „Trebuie să scăpăm de UE şi să ne recăpătăm controlul asupra graniţelor”.

Benjamin se înfioră de-a binelea în faţa xenofobiei primitive şi fără echivoc a imaginii. Era cel mai urât lucru pe care-l văzuse în această campanie oricum urâtă. De îndată ce dădu cu ochii de el, îşi dădu seama că se hotărâse. Nevrând să mai piardă timp cu declaraţia publică, renunţă la toate cuvintele nuanţate şi nepărtinitoare cu care se chinuise în ultimele zile, scrise o declaraţie răspicată şi fermă de cincizeci de cuvinte şi o trimise prin e-mail pe adresa ziarului.

Sună telefonul. Era tatăl lui. Deşi rostea mai neclar cuvintele de când avusese semiatacul cerebral, Benjamin îi remarcă imediat nota neobişnuită de vioiciune din voce.

— Ghici unde-am fost, zise el.

— Cum adică, unde-ai fost? Să nu-mi spui c-ai plecat de-acasă.

— Ba da.

— Pentru ce?

— Am votat. Am luat formularul pe care mi l-ai dat, l-am completat şi l-am pus la poştă.

Benjamin se îngrozi.

— Tată, nu trebuia să baţi atâta drum până la poştă singur. Puteam s-o fac eu sau Lois. Medicii ţi-au spus s-o iei uşor.

— Asta a fost acum câteva săptămâni.

— Şi cum ai votat? întrebă Benjamin, deşi era aproape sigur de răspuns.

— Pentru ieşire, normal.

Adăugă, cu o undă de sfidare:

— Hai că ştiai, nu?

— Şi Sophie?

— Ce-i cu ea?

— Ştii că voia să votezi altfel. E viitorul *ei*, să ştii. Ea o să trăiască cel mai mult de-acum încolo.

— E-o fată bună, dar foarte naivă. I-am făcut un bine. Cândva o să-mi mulţumească.

— Şi cum te simţi după plimbare?

— Un pic obosit. Cred c-o să mă-ntind puţin.

— Bine. Lois ajunge pe la patru, da?

— Perfect. Trag un somn şi pe urmă putem să bem un ceai.

— Bine. Pa, tată.

— Pa, fiule.

Descurajat de conversaţie, se întoarse la televizor. Farage stătea acum în faţa afişului, zâmbind şi făcând glume cu câţiva operatori TV. Pe burtieră rulau câteva dintre tweet-urile dimineţii. Unul dintre ele era al romancierului Robert Harris. Şi zicea aşa:

Ce scârbos e referendumul ăsta. Cel mai deprimant, dezbinator şi duplicitar eveniment politic din viaţa mea. Să nu mai existe vreodată un altul.

Aşa să fie, îşi zise Benjamin.

*

Mai devreme în aceeaşi după-amiază – cea de 16 iunie 2016 –, Lois era în bucătărie şi făcea o listă de cumpărături. Avea de gând să treacă pe la magazinul Marks & Spencer din Longbridge în drum spre casa tatălui ei. Avea radioul fixat pe Radio Two, dar nu era foarte atentă la el. Muzica era neinteresantă, iar Lois se săturase să asculte ştirile, fiindcă nu mai suporta povestea cu referendumul: ca toată lumea, din câte se părea.

Cu toate acestea, imediat după două se difuză o ştire de ultimă oră care îi atrase atenţia. O femeie membru al Parlamentului fusese atacată pe teritoriul circumscripţiei; atacată pe stradă, pe când se îndrepta spre biblioteca de cartier, unde intenţiona să aibă o întâlnire cu alegătorii.

Lois nu auzise în viaţa ei de femeia parlamentar. O chema Jo Cox. Reprezenta Batley and Spen, o circumscripţie din Yorkshire. O femeie tânără. Atacul părea oribil. Femeia fusese atât împuşcată, cât şi înjunghiată de agresor. Pe când o ataca, acesta urlase câteva cuvinte sălbatic şi aparent fără noimă, despre care se precizase ulterior că fuseseră „Întâi Anglia. Asta-i pentru Anglia”. Un trecător alergase s-o ajute şi fusese înjunghiat şi el. Agresorul plecase liniştit, dar după câteva minute se predase poliţiei. Jo Cox fusese transportată rapid la spital, în stare critică.

De îndată ce auzi ştirea, Lois se simţi năpădită de o greaţă, o ameţeală şi o osteneală cumplite. Închise radioul şi se duse în camera de zi, unde se întinse pe o canapea.

După câteva minute i se făcu teribil de sete şi începu s-o doară capul. Se întoarse în bucătărie, bău un pahar cu apă rece, luă două calmante şi deschise din nou radioul. Nu apăruseră noutăţi despre parlamentarul rănit, în afara faptului că poliţia urma să susţină o conferinţă de presă imediat după ora cinci.

Tremurând nestăpânit, îşi puse laptopul pe masa din bucătărie, îl deschise şi o căută pe Jo Cox pe Google. O femeie măritată şi cu doi copii. Patruzeci şi unu de ani – împlinea patruzeci şi doi săptămâna viitoare. Un parlamentar simpatizat, care fusese ales pentru prima dată cu mai puţin de un an în urmă şi consolidase majoritatea laburistă. Fondatoare a grupului Toţi Parlamentarii Prieteni ai Siriei. Adeptă a rămânerii în UE. Lucra la un raport intitulat *Geografia urii antimusulmane*.

Lois ştia că nu-i făcea bine să încerce să-şi imagineze detaliile atacului, dar nu se putea abţine. O zi obişnuită – în măsura în care mai exista vreo zi obişnuită în această perioadă neobişnuită – şi o activitate de rutină: să mergi pe jos spre o bibliotecă, pe o stradă familiară, alături de manager şi de asistentul social. Şi apoi înjunghierea, împuşcăturile, isteria. Viaţa de zi cu zi pulverizată brusc, făcută ilogică de violenţa imprevizibilă, criminală. *Noaptea aceea din noiembrie 1974...* Se ridică repede – prea repede –, după care închise ochii şi simţi cum o ia cu leşin, cum cade... Treptat, camera i se recompuse în jur. Se rezemă de masa din bucătărie ca să aibă un sprijin. Din felul cum fusese prezentat atacul la radio, se părea că

nimeni n-ar fi putut supravieţui, dar, pe de altă parte, era imposibil să fii ucis în asemenea împrejurări. Un parlamentar ca atâţia alţii, văzându-şi de treburile zilnice într-o joi oarecare, la ora prânzului – nu putea să se întâmple. Lois se agăţă de speranţa asta – pe deplin conştientă cât de iraţională era –, pe când minutele treceau cu greu, iar ea aştepta să vadă ce avea de spus poliţia.

Deschise televizorul la cinci. Conferinţa de presă începu două-trei minute mai târziu. O poliţistă între două vârste, cu părul subţire şi roşcat, pieptănat cu un breton ferm pe frunte, vorbi pe o voce gravă şi monocordă, peste zgomotele constante ale flash-urilor de la aparatele de fotografiat.

— Astăzi, cu puţin înainte de ora treisprezece, începu ea, Jo Cox, parlamentar de Batley şi Spenborough, a fost victima unui atac pe Market Street, Birstall. Vă informez cu mare părere de rău...

Lois icni şi închise ochii cât putu de strâns.

...că doamna Cox a decedat din cauza rănilor provocate.

— Nu, nu, nu, nu, *NU*! urlă şi se aruncă pe canapea.

Se zgâlţâia de hohote din tot corpul.

— Nu! repetă ea la nesfârşit. Nu, nu, *NU*!

Apoi se ridică şi răcni la ecranul televizorului:

— Idioţi ce sunteţi!

Se duse la fereastră, se uită afară, pe strada liniştită, şi strigă, mai tare ca niciodată:

— *Idioţi ce sunteţi – aţi lăsat să se-ntâmple aşa ceva!*

Se apropie de măsuţa de cafea, puse mâna pe un ziar, îl făcu ghem, îl aruncă spre televizor şi în următoarele minute începu să izbească în mobilă, să arunce perne, să bată cu pumnii în pereţi. Sparse o vază şi udă covorul. Nu-şi dădu seama cât ţinu criza. În cele din urmă, leşină.

Era cam şase fără zece când se apucă să facă ordine. Era o activitate ciudat de calmantă şi aproape că termină la ora când sosi Christopher.

— Ce s-a-ntâmplat aici? întrebă el când observă mai întâi felul cum arăta casa şi apoi felul cum arăta Lois.

O strânse în braţe, iar ea începu să tremure din nou când îl întrebă:

— N-ai auzit?

— Despre femeia parlamentar? Da, am auzit.

O sărută pe creştet, inspirându-i mirosul părului, în timp ce se bucura de plăcerea neobişnuită de a-şi vedea soţia în braţele lui.

— Cumplit de trist, nu? Îmi dau seama ce simţi. Ştiu ce ţi-ai amintit.

Se ţinură în braţe câteva minute, până când Lois îşi reveni mai mult sau mai puţin. Se aşeză la masa din bucătărie, iar el rămase în picioare lângă ea, mângâindu-i părul.

— Ce face tatăl tău? întrebă el într-un târziu. Nu mă gândeam c-o să te-ntorci atât de repede.

— Tata... zise Lois. Ah, căcat – am uitat de el.

— Serios? N-a sunat?

— Nu. Trebuie să mă duc urgent acolo.

— Vin cu tine. Nu te las să conduci când eşti aşa.

— Voiam să iau ceva de mâncare pe drum.

— Hai acolo întâi. Pot să ies eu după aia şi să cumpăr ceva.

Lois se duse să-şi ia haina din cuier şi spuse, cu mintea în altă parte:

— Nu pot să cred c-am uitat de el.

Mai aruncă o privire televizorului înainte să-l stingă.

— Amărâta de ea... Săracii copii...

— Crezi c-ar fi bine să-l sunăm?

— Ce?

Se întoarse. Avu nevoie de o clipă să înţeleagă întrebarea.

— Nu. O să-l sun din maşină.

Dar nu răspunse. Iar când ajunseră la casa din Rednal, Lois se uită pe fereastra sufrageriei şi nu-l văzu pe Colin stând în fotoliul lui obişnuit. Descuie uşa de la intrare şi abia atunci îl văzu, întins în vestibul, cu faţa în jos, nemişcat şi – Lois îşi dădu seama – fără suflare.

Drumul până la poştă îi venise de hac. Stătuse lungit acolo, după cum află ea ceva mai încolo, cam de pe la unu. Moartea survenise câteva ore mai târziu. Ceea ce însemna că probabil ar fi reuşit să-l salveze dacă şi-ar fi amintit să ajungă la ora stabilită.

Vechea Anglie

„Ce mă surprinde de fiecare dată când mă deplasez prin circumscripţie este că lucrurile care ne unesc şi pe care le avem în comun cu ceilalţi sunt mult mai multe decât cele care ne despart.”

Jo Cox, primul discurs în Camera Comunelor,
3 iunie 2015

34.

Septembrie 2017

Aici, sus, pe Beacon Hill, sosirea toamnei nu era anunţată de nici o schimbare în culoarea copacilor. Pădurea care înconjura creştetul pleşuv al dealului, ca o tonsură de călugăr, era de brazi, pini şi alţi copaci verzi tot anul. Abia dacă înaintai pe poteca aflată la marginea dealului şi te uitai în jos, peste terenurile clubului municipal de golf, zăreai vârfurile platanilor, arţarilor şi stejarilor pictaţi acum în roşu şi auriu, semnalând sfârşitul verii şi scurgerea lentă a anotimpurilor. Aici, într-o după-amiază de vineri calmă, aproape tăcută, din septembrie, sub un cer de un albastru fără nori, Benjamin şi Lois stăteau solemn, pregătindu-se să-şi ia un ultim rămas-bun de la mama şi de la tatăl lor.

Colin lăsase instrucţiuni precise despre rămăşiţele lui. După ce păstrase cenuşa soţiei într-o urnă de pe şemineu

mai bine de şase ani, trecuse în testament să fie amestecată cu a lui şi împrăştiată de sus, de pe Beacon Hill, punctul cel mai înalt de pe Lickey Hills, la mai puţin de doi kilometri de casa din Rednal unde îşi petrecuseră întreaga viaţă conjugală. Ceruse, de asemenea, ca risipirea cenuşii să aibă loc în ziua căsătoriei lor, pe 15 septembrie. Cu toate acestea, nu precizase anul; iar ghinionul făcuse ca pe 15 septembrie 2016 Benjamin să fie într-un colţ îndepărtat de Scoţie, la jumătatea unei chinuitoare săptămâni petrecute în compania a zece-doisprezece poeţi şi romancieri care plătiseră bani frumoşi ca să-şi însuşească meşteşugul lui scriitoricesc. Din fericire, în 2017, ziua respectivă (la fel ca alte treizeci înainte şi după) era liberă în agendă. Cât despre Lois, care îşi găsise un nou post de bibliotecară la un colegiu din Oxford şi făcea naveta zilnic, simţi că era o ocazie care merita să-şi ia o după-amiază liberă.

Şi iată-i stând acolo, frate şi soră, pe un deal plin de amintiri, admirând o privelişte care se schimbase foarte puţin în ultimii patruzeci şi unu de ani, de când Benjamin o aducea aici pe Lois pentru plimbări lungi, ca s-o scoată din spital şi s-o readucă în lumea reală, să-i spună poveşti dezlânate despre ce se petrecea la şcoală şi să încerce să obţină o reacţie de la ea, s-o ajute să uite, măcar câteva ore, oroarea exploziei din localul din Birmingham. Ce-i drept, cele trei turnuri albe, din aluminiu ale noului spital Queen Elizabeth dominau acum orizontul îndepărtat, aşa cum n-o făcuseră în 1976, şi – chiar mai trist – fabrica din

Longbridge nu mai exista, unele părţi ale ei fiind înlocuite de case, magazine şi clădiri ale colegiului, iar altele pur şi simplu rase de pe faţa pământului, lăsând cicatrici mari şi urâte. În rest însă, priveliştea era aceeaşi – ceea ce se vedea spre Waseley Country Park şi Frankley Beeches, spre Clent Hills, Hagley şi Black Country din zare. Permanenţa sa era consolatoare: un simbol al liniştii şi al continuităţii într-o lume care părea să se schimbe mai repede decât putea pricepe oricare dintre ei. Oricât de tineri s-ar fi simţit pe dinăuntru, unui trecător i s-ar fi părut bătrâiori: Benjamin, cu părul lui argintiu, Lois, cu şuviţe cărunte şi mai nou, uşor gârbovită. Împlinise şaizeci de ani în urmă cu câteva luni.

Benjamin scoase o boxă portabilă din buzunarul de la haină, o puse pe o bancă de lemn şi fixă iPod-ul Classic în suport. Scrolase deja până la cântecul avut în vedere, anticipând momentul, şi nu mai trebuia decât să apese pe *Play*. Dădu muzica tare: nu-i păsa cine o auzea în după-amiaza aceasta sau cine asista la ceremonie. Aproape imediat acordurile blânde, modale se făcură auzite, inconfundabil englezeşti. Benjamin închise ochii şi preţ de câteva secunde se abandonă muzicii, muzicii pe care o auzise de mii de ori, dar de care nu avea să se plictisească niciodată, muzicii care-i vorbea în felul cel mai subtil şi cel mai convingător despre rădăcinile lui, despre simţul identităţii, despre sentimentul de ataşament profund faţă de locurile astea, faţă de ţara asta. Se întoarse să-şi privească sora, sperând la un moment de conectare, la un

semn că şi ea simţea la fel. Numai că Lois se ocupa de lucruri mai practice.

— Nu pot să desfac afurisitul ăsta de capac, spuse ea.

— Nu mă mir, zise Benjamin. Cred că n-am mai deschis urna de când i-am pus cenuşa înăuntru. Stai să-ncerc şi eu.

Cu oarecari eforturi, reuşi să deschidă capacele ambelor urne. Lois o ţinea pe a Sheilei, iar Benjamin pe a lui Colin – deşi de fapt, din moment ce veneau de la acelaşi salon de pompe funebre şi păreau identice, nu putea fi sută la sută sigur că nu era invers. Mă rog, oricum nu avea mare importanţă.

— E bine aşa? întrebă el, având pregătite rămăşiţele tatălui.

— N-am adus nimic de citit, zise Lois.

— De ce? Ai de gând să-ţi petreci toată după-amiaza aici?

— Nu, de citit *acum*. O poezie sau ceva.

— Aha. Păi... gândeşte-te să spui ceva. Să improvizezi.

— Bine, acceptă Lois nesigură.

Benjamin umblă la iPod ca să ia cântecul de la capăt. Acordurile se înălţară din nou, iar vioara îşi începu drumul încet spre ceruri.

— Aşa, zise Lois. Adio, mami. Ai fost o mamă minunată pentru noi toţi. Ne-ai dat tot ce ne-am fi putut dori.

Cu o mişcare puternică, amplă, ridică urna şi-i împrăştie conţinutul în aer. După ce spuse un „Adio, tată” rapid, Benjamin făcu la fel şi apoi, într-un moment de sincronie

miraculoasă, care binecuvânta atât de rar vieţile celor din familia Trotter, se iscă o pală de vânt care prinse cei doi norişori de cenuşă şi-i ridică în înalturi, unde dansară sub ochii lor, se învârtiră şi se topiră unul în altul într-o spirală nedesluşită, înainte să fie prinsă de-o altă pală şi risipită, împrăştiindu-se în toate direcţiile, depunându-se pe grozamă, pe iarba neagră, pe iarbă înaltă, pe cărare sau pur şi simplu dispărând din vedere, zburând spre casă cu un instinct animalic, fie în direcţia casei unde fusese atât de fericită Sheila, fie spre fabrica dispărută, unde Colin petrecuse atât de multe ore productive. Şi în tot acest timp muzica se auzea mai departe, calm şi hotărât, cu vioara urcând, urcând aidoma cenuşii, până ajunse şi ea un punct pe cerul albastru, prea mic şi prea îndepărtat ca să mai poată fi văzut de cele două siluete care stăteau în faţa băncii.

În cele din urmă se aşezară amândoi şi ascultară muzica încă două-trei minute, fără să vrea să vorbească la început.

Apoi:

— Ce frumos! spuse Lois, ştergându-se la ochi cu un şerveţel umed. Cum se cheamă?

— „Zborul ciocârliei”.

— Frumos din partea ta, zise Lois, cu vocea tremurată şi cu lacrimile aproape să-i joace în ochi, să-ţi aduci aminte care era piesa ei preferată.

Benjamin surâse.

— Nu, e piesa mea preferată. Sau una dintre ele. Îţi aduci aminte să fi spus vreunul dintre ei că-i plăcea o piesă?

Lois se gândi, iar apoi clătină din cap.

— Ai dreptate. Sau c-ar citi o carte. Sau c-ar intra într-o galerie de artă.

Apoi îşi aminti un lucru.

— Tatei îi plăcea totuşi „Dansul puişorului”.

— Da, aşa e.

Râseră amândoi şi, în timp ce râdeau, ea zise:

— Doamne, îţi aduci aminte cum punea asta la petrecerile de Crăciun şi ţopăia prin cameră, dând din mâini cum dă puiul din aripi?

— Cum aş putea să uit? răspunse Benjamin.

Era în anul doi la Oxford pe vremea aceea, iar numărul improvizat al lui Colin, chiar şi în intimitatea casei părinteşti, fusese una dintre cele mai umilitoare experienţe din viaţa lui.

— Mă rog, bine că nu te-ai gândit să-l pui acum, în după-masa asta, spuse Lois. N-ar fi fost foarte potrivit.

— Deşi... zise Benjamin, ascultând învolburările şi arabescurile viorii, care oglindeau subtil zborul în cercuri al ciocârliei. Dacă te gândeşti bine, şi asta e tot un fel de „Dansul puişorului”. O versiune mai finuţă.

Tăcură amândoi, în timp ce Benjamin îşi lăsă gândurile să rătăcească pe drumul sugerat de muzică. Se gândi la Vaughan Williams: la concepţia lui despre muzica văzută ca „sufletul unui popor”, la felul cum scosese la iveală atât

de multe piese din folclorul englez, ajutând la salvarea unei întregi tradiţii de ceva vecin cu uitarea, şi totuşi nu exista nici o contradicţie, nici măcar vreo urmă de tensiune, între acest patriotism profund, cultural şi celelalte convingeri politice ale lui, care păreau să fi fost eminamente liberale şi progresiste. Se gândi la cât de mare nevoie avea ţara asta, ţara asta sfâşiată de crize, de asemenea figuri în momentul de faţă...

Între timp, Lois se gândea la cu totul alte lucruri.

— Au avut o căsnicie bună, nu? întrebă ea. Măcar atâta lucru putem să spunem.

— Mm...?

— Mama şi tata.

— Aha. Da, aşa cred. Mă rog, nu chiar... pasională, dar probabil că nu le stătea în fire.

— Mai bună decât a mea, oricum, zise Lois.

Benjamin o privi ţintă. N-o mai auzise spunând aşa ceva până atunci. Avu un şoc.

— Mă simt foarte vinovată, spuse ea, şi-mi pare foarte rău pentru Chris. S-a pricopsit cu mine în toţi anii ăştia. Ştiind foarte bine că nu el era alesul. N-ar fi trebui să mă mărit cu el. Nu mi-a trecut suferinţa după Malcolm. Nimeni nu l-ar putea înlocui vreodată. N-ar fi trebuit să mă prefac... A avut o viaţă de căcat din cauza mea.

El încercă să articuleze un răspuns. Cuvintele nu voiau să iasă. Ea se întoarse spre el şi zise:

— Am crezut cu toţii că tu erai ăla blocat într-o obsesie romantică. Blocat în anii 1970. Dar blocată am fost eu, dintotdeauna. Tu ai mers mai departe.

Scuturată de un plânset brusc, se aplecă în faţă şi se ghemui, prinzându-se în braţe.

— Trebuie să merg şi eu, Ben. *Trebuie să merg.*

Benjamin îi puse o mână pe spate şi o mângâie fără convingere.

— Păi... ai o slujbă nouă, nu?

— Nu vreau să mă ascund în biblioteci până-nchid ochii. M-am săturat.

— Da, dar e un început.

— Un început? Am *şaizeci* de ani. N-ar trebui să fiu doar la început.

Se uită undeva în faţă. Poate că, îşi spuse el, ochii ei căutau conturul îndepărtat al Spitalului Rubery Hill, unde fusese internată cândva. Spitalul fusese demolat în anii 1990.

— Chiar *este* mai bine, zise Lois. Cam de-un an încoace. Cred că povestea cu Jo Cox a fost punctul culminant. M-a făcut să-mi dau seama că nu pot să reacţionez aşa la nesfârşit. Ce s-a întâmplat la Londra de dimineaţă... Am auzit la radio. N-am mai avut nimic. M-am simţit împăcată.

Benjamin se gândise la asta. O bombă explodase în staţia de metrou Parson’s Green de dimineaţă. Peste douăzeci de oameni erau îngrijiţi la spital, în principal pentru arsuri. Era genul de incident care în mod normal o afecta grav pe Lois.

— De la ce s-a-ntâmplat cu Malcolm – şi cu mine – au trecut mai bine de patruzeci de ani. Nu vreau să... rămân prizonieră şi de-acum încolo.

— Bravo, spuse Benjamin. Bravo ţie!

— Şi nu-i corect faţă de Chris. Trebuie să-i redau libertatea şi lui.

El prelucră informaţia şi dădu din cap cu gravitate. Erau multe lucruri de asimilat.

— Din ce spui, pari să te fi hotărât oricum, zise el.

— Aşa e. N-o să fie uşor şi n-o să fie repede. Şi n-o să pot s-o fac singură. Am nevoie de ajutorul cuiva.

Ochii ei se întâlniră cu ai lui. Iar în clipa aceea aveau iarăşi nouăsprezece şi şaisprezece ani şi se găseau pe acelaşi deal, mână în mână, într-o altă zi de toamnă, o zi care părea imposibil de departe în trecut, dar care era, în acelaşi timp, pentru amândoi, prezentă pentru totdeauna.

— De al tău, adăugă Lois.

35.

De la: Emily Shamma

Trimis: luni, 2 octombrie 2017 11:33 AM

Către: Sophie Coleman-Potter

Subiect: Săptămâna viitoare

Dragă Sophie,

Mă bucur foarte mult că te-ai întors la catedră şi chiar aştept cu nerăbdare să colaborăm în trimestrul ăsta. Îţi scriu să te anunţ că operaţia mea (îndelung amânată) e programată joia care vine (pe 5). Dat fiind că probabil o să mă ţină

internată cel puţin o săptămână după aceea, se pare că o să ratez primul seminar despre modernismul american de pe 11. Îmi pare rău.

De asemenea, cu privire la prima noastră întâlnire de îndrumare individuală, îmi exprim preferinţa puternică şi hotărâtă pentru 24 octombrie.

Cu cele mai bune gânduri,

Emily

*

Şase zile mai târziu, pe 8 octombrie, Sophie însăşi luă o hotărâre pradă impulsului.

Duminicile erau în continuare zilele cele mai ciudate, zilele când aproape că i se făcea dor de Ian şi voia să ia legătura cu el. O veritabilă ironie, la cât de mult îi displăceau acele dimineţi de duminică în care stătea singură în apartament, pe când el juca golf şi lua prânzul cu mama lui. Însă chiar şi atunci existase mereu perspectiva întoarcerii lui acasă spre începutul serii şi a cinei împreună. Aici, în Hammersmith, nu avea cu ce să destrame monotonia zilei, iar duminicile păreau să dureze la nesfârşit, pustii şi amorfe. De obicei, abia aştepta să iasă din căsuţa pe care o împărţea cu alte trei persoane (şi pentru care plătea o avere). Camera ei – în care abia încăpeau un pat de o persoană, o masă şi o comodă, printre care te strecurai cu greu – nu vedea lumina soarelui până pe la două, aşa că Sophie ieşea dimineaţa să se plimbe pe malul fluviului, dacă era frumos, şi să stea într-un Starbucks sau Pret, dacă nu era. Sălile de lectură de la Biblioteca Britanică erau închise, aşa că nu putea să

se refugieze acolo. O dată sau de două ori încercase să meargă chiar la facultate, însă catedra de discipline umaniste părea un loc părăsit, tăcut şi pustiu duminica. Uneori se vedea cu Sohan şi Mike, dar cei doi erau de multe ori ocupaţi, iar ea începu să-şi dea seama că, deşi iubea în continuare oraşul, nu prea avea prieteni în el. Colegele ei de locuinţă erau cumsecade, dar nu avea aproape nimic în comun cu ele şi erau toate cam cu zece ani mai mici decât ea. La treizeci şi patru de ani, Sophie îşi dădea seama că era prea în vârstă ca să mai împartă casa cu cineva, dar era singura variantă în care îşi permitea să trăiască pe cont propriu la Londra, dintr-un salariu de lector.

În această duminică nu-i dădea pace gândul că Emily Shamma se refăcea după o operaţie complicată într-un spital care se găsea la doar câteva sute de metri de casa ei. Fără îndoială că avea o mulţime de vizitatori, dar, odată ce-i trecu prin cap s-o viziteze, ideea rămase acolo şi nu se mai dădu dusă. Păstra o amintire afectuoasă a ultimei lor discuţii de la ea din birou, cu peste un an în urmă, şi n-o mai văzuse de atunci. (După cum menţionase Emily în ziua aceea, procesul de transformare i se părea stresant şi se hotărâse să facă o întrerupere de un an.) Prin urmare, în aceeaşi zi, la ora două, Sophie ajunse la Spitalul Charing Cross, înarmată cu o cutie de bomboane de ciocolată belgiană. Se îndreptă spre recepţie, gândindu-se că parterele spitalelor englezeşti semănau din ce în ce mai

mult cu nişte malluri, şi i se arătă imediat unde era salonul lui Emily.

Aceasta stătea în capul oaselor în pat, cu ochii închişi. Arăta mai palidă ca niciodată, iar părul roşcat i se odihnea pe pernă, încâlcit şi jilav de la transpiraţie. Respira cu dificultate. Sophie presupuse că dormea şi se pregăti să-i lase bomboanele pe noptieră şi să plece pe vârfuri, când Emily deschise ochii. Se miră când o văzu pe Sophie, iar la început păru să n-o recunoască. Apoi zâmbi obosită şi se strădui să se îndrepte în pat, tresărind de durere.

— Bună, zise ea. E o... plăcere neaşteptată.

Sophie puse bomboanele pe noptieră şi spuse „Ţi-am adus astea”, ca şi cum ăsta ar fi fost principalul motiv al vizitei.

— A mers totul bine? Cum te simţi?

— Mă simt ca naiba, răspunse Emily. Dar mersi de-ntrebare.

Văzu că Sophie nu ştia dacă să-şi ia un scaun şi să se aşeze.

— Da, spuse ea. Te rog!

— Te-am trezit? întrebă Sophie.

— Nu, nu prea dorm. Sau foarte puţin.

Zâmbetul ei deveni mai bine conturat, mai curajos.

— Mă bucur mult că te văd. Sper că n-ai venit să-mi dai vreo temă sau mai ştiu eu ce.

Sophie râse.

— Nimic de genul ăsta. Dar să ştii că mi-am făcut probleme că vin aşa, pe nepusă masă. M-am gândit că ai o droaie de vizitatori.

— A venit mama de la Cardiff, zise Emily. Trebuie să ajungă imediat. Dar medicii mi-au pus în vedere să nu primesc prea mulţi oameni. Au zis că e mai importantă odihna.

— N-o să stau mult.

— Mă bucur că te văd, repetă Emily.

Sophie se întinse şi-i strânse mâna. Era foarte rece. Acesta era momentul de apropiere, de solidaritate pe care îşi dorise să-l aibă cu Emily din ziua când venise la biroul ei să-şi ceară iertare şi să-şi ofere sprijinul. O ţinu de mână câteva clipe şi îşi dădu seama, chiar atunci, că în realitate ştia foarte puţin despre studenta asta enigmatică, atrăgătoare, care izbutise, fără să vrea, să-i scoată cariera de pe şine.

— Înseamnă că eşti de acolo? întrebă ea. Din Cardiff?

Emily dădu din cap.

— Te miră numele meu, nu? E arab. Tata a venit din Irak în anii optzeci să studieze arhitectura. A cunoscut-o pe mama la universitatea din Cardiff şi asta a fost. S-au căsătorit, iar el a rămas aici. De fapt, numele meu e Al Shamma'a. (Îl rosti cu un accent puternic pe ultima silabă.) Toată lumea îl pronunţă greşit. Nu-mi mai dau osteneala să-i corectez.

— Deci eşti...?

— Pe jumătate arăboaică şi pe jumătate galeză. Am avut prenumele Emlyn înainte să-l schimb. Emlyn Al Shamma'a. Ţi se limbă plimba.

Efortul de-a vorbi părea s-o obosească. Întinse mâna spre un pahar cu apă şi Sophie i-l umplu înainte să i-l dea. Luă o înghiţitură foarte mică şi i-l dădu înapoi.

— N-am curaj să beau prea mult, ca să nu-mi vină iar să mă piş, spuse ea.

— Presupun că e dureros, nu?

— Nu numai asta – se împrăştie peste tot. Serios, cum faci să... cum faci să-i dai o *direcţie*?

Sophie nu se aşteptase să fie atrasă în acest gen de discuţie atât de repede.

— Păi... exersează. Probabil c-o să te obişnuieşti.

Întrebă, sondând terenul:

— Alte...

— Chestiuni de relevanţă vaginală? Nu, deocamdată nu.

Sophie văzu că Emily avea iar dureri.

— Probabil că e o zonă groaznic de sensibilă.

— Fiindcă mi-au băgat două dilatatoare, ca să nu se-nchidă.

— Vai...

— Trebuie să le ţin înăuntru câte douăzeci de minute, de cinci ori pe zi.

— *Vaai...* Biata de tine! Asta ar fi cam ca...

— Nu vrei să nu mai vorbim despre organele mele genitale?

— Bună idee! zise Sophie.

— Ţi-am văzut o parte din emisiunea de la TV. Minunată. Eşti foarte bună în faţa camerei.

— Mulţumesc.

— Sper că ăia de la facultate s-au bucurat c-ai făcut-o. Mă gândesc că le ridică şi lor imaginea un pic.

— Ciudat că spui asta, răspunse Sophie. Ţi-au zis vreodată de ce, până la urmă, au considerat nefondată reclamaţia lui Coriander împotriva mea?

— Nu.

— Nici mie. Doar am primit un mesaj că instanţa decisese în favoarea mea şi că urma să-mi reiau toate cursurile. Asta, la mai puţin de-o săptămână după ce-i anunţasem prin e-mail că urma să realizez un ciclu de emisiuni la televizor. Ar putea fi o coincidenţă.

— Frate! zise Emily. N-au strop de ruşine.

— Arăţi foarte obosită, răspunse Sophie. Poate-ar trebui să plec.

— Chiar sunt praf. Mă simt de parcă n-aş mai putea niciodată să merg, să mănânc sau să fac orice altceva normal. Dar e bine că am companie. Spitalele sunt locuri unde stai mai mult singur. Eşti prima persoană cu care am vorbit pe ziua de azi, în afară de infirmiera care a venit să-mi schimbe perfuziile.

— Şi tu eşti prima persoană cu care am vorbit azi.

Părea mai mult decât o simplă constatare. Semăna mai degrabă cu o destăinuire – iar Emily, cu toată epuizarea ei, avu atâta intuiţie cât să observe.

— Da? spuse ea. Am presupus întotdeauna...

Se temu să nu întreacă măsura.

— ...că ai familie sau ceva. Soţ, copii. Că stai foarte bine la capitolul ăsta.

— Am soţ, explică Sophie. Doar că nu locuieşte cu mine la ora asta. Cred că suntem într-o separare de probă.

— A, îmi pare rău. Când s-a-ntâmplat?

— Acuşi se fac nouă luni. Îi spun „separare de probă”, dar, la drept vorbind, începe să semene a permanenţă.

— Ai încercat consiliere şi alte alea?

— A, da. De fapt, o formă foarte precisă de consiliere. Consiliere post-Brexit.

Emily râse scurt, mefient, şi se strâmbă imediat de durere, prinzându-se cu mâinile de zona vintrelor.

— Căcat! zise ea după ce-i trecu junghiul. A durut nasol. Adu-mi aminte să nu mai râd. Oricum nu s-ar fi cuvenit s-o fac, dar – serios, ăsta-i motivul?

— Chiar ăsta.

— Şi din cauza asta te-ai despărţit de soţul tău?

— Mai mult sau mai puţin. O nebunie, nu?

Dădu să explice mai pe larg, însă chiar atunci în salon intră doamna Shamma. Aceasta avea coloritul fiicei: păr roşcat şi piele albă. Sophie se întrebă de ce nu era şi tatăl ei acolo, dacă accepta situaţia, dacă nu cumva dezaprobarea părintească contribuise la stresul lui Emily anul trecut. Mama ei părea energică, grijulie şi vorbăreaţă. Sophie se prezentă şi mai rămase cele două-trei minute cuvenite, după care se scuză şi îşi luă la revedere.

Simţindu-se încurajată de discuţia cu Emily, o sărută pe obraz înainte să plece şi-i şopti:

— Probabil că acum nu simţi asta, dar o să arăţi minunat.

*

După aceea, simţindu-se predispusă la reflecţii, coborî în plimbare pe malul fluviului şi porni spre est, în direcţia Fulham. Tamisa era plină, apele ei gri-cafenii lovindu-se puternic de pereţii digului. Pescăruşii se roteau şi scoteau ţipete. Traficul leneş de pe fluviu se desfăşura anevoie. Sophie nu ştia precis încotro mergea şi ce avea să facă, odată ajunsă undeva. Hoinăreala fără ţintă părea să fie o trăsătură nouă, dar până la urmă ciclică, a vieţii ei.

Se gândea la momentul când discuţia ei cu Emily fusese întreruptă. Ce spusese era adevărat: din toate punctele de vedere raţionale, motivul separării ei de Ian părea nebunesc. Doi oameni ar putea decide să se despartă dintr-o mulţime de motive: adulter, cruzime, violenţă în cuplu, lipsa sexului. Dar o divergenţă de opinii cu privire la nevoia Angliei de-a rămâne sau nu în Uniunea Europeană? Părea absurd. *Era* absurd. Şi totuşi Sophie ştia, în adâncul inimii, că fusese mai degrabă un punct de cotitură decât un motiv. Ian reacţionase (pentru mintea ei) atât de bizar la rezultatul referendumului, cu un triumfalism atât de exuberant şi de infantil (folosind întruna cuvântul „libertate”, ca şi cum ar fi fost un

cetăţean dintr-o mică ţară africană care îşi obţinuse în sfârşit independenţa de asupritorul colonist), încât îşi dăduse seama cu adevărat, pentru prima oară, că nu mai înţelegea de ce soţul ei gândea şi simţea în felul ăsta. În acelaşi timp, avusese ea însăşi, chiar în dimineaţa aceea, sentimentul brusc că o parte mică, dar importantă din propria ei identitate – identitatea ei modernă, stratificată, multiplă – îi fusese confiscată.

Câteva săptămâni mai târziu, la prima lor şedinţă, Lorna, consilierul lor marital, le spusese că multe cupluri pe care le asista în acea perioadă menţionau Brexitul ca factor-cheie în înstrăinarea lor din ce în ce mai mare.

— De obicei încep prin a-i pune aceeaşi întrebare fiecăruia dintre voi, zisese ea. Sophie, de ce eşti atât de supărată că Ian a votat pentru ieşire? Şi, Ian, de ce eşti atât de supărat că Sophie a votat pentru rămânere?

Ea se gândise destul de mult înainte să răspundă:

— Bănuiesc că din cauză că m-a făcut să cred că nu e atât de deschis cum îl consideram, ca persoană. Că modelul lui primar de relaţie se bazează pe antagonism şi concurenţă, nu pe cooperare.

Lorna încuviinţase din cap şi se întorsese spre Ian, care răspunsese:

— Mă face să cred că e foarte naivă, că trăieşte într-o bulă şi că nu acceptă că oamenii din jurul ei pot avea altă părere. Iar asta o face să aibă o anumită atitudine. O atitudine de superioritate morală.

La care Lorna intervenise:

— Ce e interesant la amândouă răspunsurile e că nici unul dintre voi n-a amintit politica. De parcă referendumul nici măcar n-ar fi fost despre Europa. Poate că de fapt se petrecea ceva fundamental şi mult mai personal. Motiv pentru care s-ar putea ca problema să fie greu de rezolvat.

Lorna sugerase o serie de şase şedinţe, dar se dovedise optimistă. De fapt, participaseră la nouă şedinţe înainte să se recunoască învinşi şi să considere povestea încheiată.

36.

Doug ţinea minte data de 24 iunie 2016 ca pe ziua când se întâmplaseră trei lucruri:

Se anunţase că poporul englez votase pentru ieşirea din Uniunea Europeană.

David Cameron demisionase din funcţia de prim-ministru.

Nigel Ives încetase să-i răspundă la telefon.

Şaisprezece luni mai târziu, încă se străduia să mai fixeze o întrevedere cu alunecosul director-adjunct de comunicare al guvernului. Îl mai ajuta şi Gail, care-l repera uneori pe Nigel grăbindu-se pe coridoarele de la Palatul Westminster sau din sediul Partidului Conservator, deşi se pricepea s-o evite de fiecare dată. Tot ce reuşea Gail să-i transmită lui Doug era că Nigel arăta „foarte hărţuit”.

Aşa că nu mică îi fu mirarea când primi un SMS de la Nigel, pe 16 octombrie 2017 dimineaţa. Scria doar atât:

Ne vedem la locul obişnuit joi? 11 am?

*

Doug avea pentru cafeneaua de la staţia de metrou Temple cam aceleaşi sentimente pe care le aveau Benjamin şi Lois pentru priveliştea de pe Beacon Hill: era ceva profund liniştitor în felul cum părea să nu se schimbe aproape deloc. În timp ce aceleaşi lanţuri de cafenele continuau să preia controlul asupra capitalei şi de fapt a întregii ţări, acesta rămânea un loc unde încă se serveau chifle cu bacon, sandvişuri cu carne de vită sărată şi cappuccino cu spumă adevărată, fără urmă de *latte* din soia decofeinizat. Localul părea să păstreze un colţ de Anglie rămas de prin anii 1970 sau chiar de mai devreme – iar asta îi conferea un farmec aparte, pe care nici măcar Doug nu putea să-l nege.

— Bună dimineaţa, Douglas.

Salutul se auzi rece şi apatic. Douglas îşi ridică privirile din carnet şi-l văzu pe Nigel aşezându-se pe locul de vizavi. Rumeneala tinerească îi dispăruse de pe chip. Nu se mai bărbierise de câteva zile. Obrajii îi erau palizi şi scofâlciţi, avea o cravată înnodată în grabă şi neasortată, iar părul părea să nu mai fi văzut pieptănul de câteva săptămâni. Sorbi recunoscător din cafeaua pe care Doug i-o comandase deja.

— Nigel, mă bucur că te revăd, spuse Doug. După atâta vreme.

— Mda, a trecut ceva nu? Când ne-am întâlnit ultima oară?

— Cred că mai era o lună sau două până la referendum.

— A, da...

Când auzi cele trei cuvinte, „până la referendum”, în ochi îi apăru un licăr melancolic, aproape spiritualizat şi i se uită peste umăr lui Doug ca şi cum ar fi privit în trecutul îndepărtat, spre un timp mai bun, adamic, un timp de inocenţă fără griji şi de bucurie simplă, copilărească.

— Şaisprezece luni, mai mult sau mai puţin.

— Zău? făcu Nigel. Doar şaisprezece luni sunt? Într-un fel, mi se pare... mai mult. Mult, mult mai lung.

Clătină din cap cu tristeţe.

— Aşa, spuse Doug, cărui fapt îi datorez acest rar privilegiu?

— Mă rog, o să fiu cinstit cu tine, Douglas – orice-ai crede despre mine, am încercat întotdeauna să fiu cinstit. Ţine-o doar pentru tine, dar probabil c-o să trebuiască să plec din funcţia asta. Mi-am zis c-ar fi frumos să mai avem o discuţie înainte să mă car.

— Serios? Sper că asta-nseamnă avansare.

— Mă tem că nu. Cred c-a venit momentul să părăsesc lumea politicii. Tărâmuri noi.

— Ei bine, te-ai achitat cu brio, zise Doug.

— Presupun că da, replică Nigel, fără să pară foarte convins. Dar înainte să plec vreau să lămuresc nişte chestii.

— Mai departe, interveni Doug.

— Bun. Înainte de referendum, zise Nigel, ai spus despre David Cameron câteva lucruri care, după părerea mea, una peste alta, fără să vreau să fac din ţânţar armăsar, par destul de nedrepte.

— N-aş crede.

— De exemplu, l-ai numit „cel mai slab premier englez din timpul vieţii mele”.

— Am spus eu asta?

— L-ai făcut „un incompetent necugetat, cocoloşit de averi şi privilegii”.

— Un pic cam aspru, poate.

— „Marea speranţă albă a conservatorismului modern, care s-a dovedit a fi un prostovan slab, laş, nociv şi narcisist.”

— Mda, pe asta mi-or fi plătit-o la numărul de cuvinte.

— Adevărul este că te-nşeli, spuse Nigel. Peste câtva timp, anii lui Cameron o să fie consideraţi o epocă a prosperităţii. O cred cu tărie.

— Serios?

— A fost un radical. Un modernizator. Un om de viziune. Un om de mare curaj personal şi moral.

— A fost curajos din partea lui să-şi dea demisia a doua zi după referendum şi să-i lase pe ceilalţi să cureţe mizeria după el?

— Prin asta a arătat că e un om cu principii. Un om care-şi respectă promisiunile.

— Dar a promis că nu demisionează dacă pierde la vot.

— Şi un om pregătit să se răzgândească dacă împrejurările o cer.

Nigel vorbea cu o patimă autentică. Dintr-odată, lui Doug îi păru rău pentru el.

— Mai păstraţi legătura?

— Nu-mi place să fiu băgăreţ, răspunse Nigel. Nu-mi vine să-l tulbur. Dave a devenit cu totul alt om de când a demisionat. Foarte umil. Contemplativ. Şi-a dat seama că era momentul să ia câteva decizii esenţiale în viaţă.

— Cum ar fi?

— Păi, să cumpere o căsuţă de grădină.

— A, da. Am citit despre căsuţă.

— Cumpărarea căsuţei a fost un pas foarte important pentru el. Nu ţi-ar veni să crezi cât l-a schimbat căsuţa aia.

— Nu mă mir. A costat două’ş’cinci de mii de lire. Sper că e frumoasă.

— Douglas, spuse Nigel, fixându-l cu o privire solemnă, e o căsuţă minunată. Şi ce face Dave înăuntru e minunat.

— Adică...?

— Îşi scrie memoriile. Povestea referendumului. *Adevărata* poveste a referendumului. Ce dar făcut întregii lumi o să fie!

— Un dar? Adică n-o să ia bani?

Nigel zâmbi. Preţ de o clipă, dădu impresia că avea să răspundă din nou provocărilor lui Douglas. Însă nu părea să mai aibă resurse.

— Înţeleg c-a conferenţiat deja pe tema asta în State. Cu un onorariu de o sută douăzeci de mii de dolari pe oră, din ce scriu ziarele.

— *Tu*, Douglas, dintre toţi oamenii, ar trebui să ştii că foarte puţine dintre materialele publicate în ziarele englezeşti au vreo fărâmă de adevăr. Ca unul care alimentează presa cu materiale de ani de zile, chiar ştiu despre ce e vorba.

În trecut, îşi zise Doug, Nigel obişnuia să spună aceste lucruri ca şi cum nu şi-ar fi dat seama deloc cât de mult se autoincrimina; acum vorbea pur şi simplu pe tonul cuiva care dădea glas unui adevăr melancolizant. Poate că reuşea să scoată şi alte dezvăluiri de la el cât timp mai era în dispoziţia asta confesivă. Se întâlneau pentru prima dată de când Theresa May devenise prim-ministru în siajul haotic al referendumului. Puţini ziarişti fuseseră în stare s-o descifreze între timp; puţini oameni fuseseră în stare să priceapă cum putuse cineva care susţinuse atât de răspicat rămânerea Angliei în UE să facă un stânga-mprejur atât de abil şi să-şi asume sarcina de-a conduce ţara spre Brexit. Ar putea fi oare asta o şansă de-a pătrunde în inima misterului?

Doug se aplecă în faţă.

— Aşa, Nigel... un ultim hatâr. Spune-mi cum e. Spune-mi cum e *de-adevăratelea*.

Nigel îi aruncă o privire întrebătoare.

— Cum e?

— Să lucrezi pentru Theresa. Şi cum e *ea*? E o mare enigmă. Nimeni dintre noi nu-şi dă seama ce vrea de fapt, ce gândeşte de fapt, ce crede de fapt.

Felul de-a fi al lui Nigel se schimbă brusc în faţa acestei întrebări. Iar el reveni imediat la vechea postură rezervată şi misterioasă.

— Theresa e... foarte diferită de Dave, începu.

— Da...?

— Aş spune că e o femeie cu... multe contradicţii.

— Cum ar fi?

— Păi, e foarte ambiţioasă, dar destul de precaută. Ştie bine ce-i poate mintea, dar se bazează masiv pe consilieri. Crede în conducerea individuală hotărâtă, dar şi în respectarea voinţei populare.

— Ah, „voinţa populară”. Chiar mă-ntrebam cât o să treacă până o s-apară formula asta.

— O tot auzi la sediul partidului zilele astea. O tot auzi.

Începea să arate deprimat din nou. Doug profită de ocazie să-l întrebe:

— Şi cum staţi cu moralul? În general.

— Moralul e... la cote mari, zise Nigel, înghiţind cu greu. E un moment fascinant, bineînţeles. Anglia e într-un punct de cotitură, iar noi suntem chiar în epicentrul... în epicentrul maelstromului care... transfigurează realitatea politică a ceva ce e în mod evident o foarte... seismică dezvoltare în care... plăcile tectonice ale istoriei noastre naţionale se deplasează într-un fel care este... transformaţional şi, fiind martor la această...

Dintr-odată, se opri din vorbit. Ochii părură să i se golească. Umerii i se lăsară. Se uită în jos, spre spuma din cafea, un minut sau două. În cele din urmă, îşi ridică din nou privirea, iar următoarele cuvinte pe care le rosti se dovediră cele mai sincere pe care Doug le auzise ieşindu-i de pe buze.

— Am pizdit-o.

— Poftim?

— Am pizdit-o complet şi ireparabil. E un haos total. Fug toţi ca nişte găini fără cap. Nimeni n-are nici cea mai vagă idee ce face. Am pizdit-o de nu se poate.

Doug îşi scoase repede telefonul şi începu să înregistreze un memento vocal.

— E oficial? zise el.

— Cui îi pasă? Am pizdit-o, aşa că ce importanţă mai are?

— Ce fel de haos? Cine fuge ca găina fără cap?

— De toate felurile. Toţi fug. Nimeni nu se aştepta. Nimeni nu era pregătit. Nimeni nu ştie ce este Brexitul. Nimeni nu ştie cum se procedează. Acum un an şi jumătate toţi îi spuneau Brixit. Nimeni nu ştie ce înseamnă Brexit.

— Credeam că Brexit înseamnă Brexit.

— Foarte comic! Şi, mă rog, ce fel de Brexit ar fi?

— „Un Brexit roşu, alb şi albastru”, cită Doug, după care i se făcu iar milă de Nigel, care arăta de-a dreptul dărâmat. Bine, dar probabil că au o mulţime de consilieri politici... experţi...

— Experţi? rosti Nigel obidit. Nu mai credem în experţi, ai uitat? E o ierarhie foarte simplă. Fiecare îşi ia indicaţiile de la Theresa May, iar ea şi le ia din *Daily Mail* şi de la încă două-trei *think tank*-uri care sunt atât de căzute în limbă după comerţul liber, încât nu le-ai lăsa...

— *Think tank*-urile astea... zise Doug, stârnindu-i-se curiozitatea. Să nu-mi spui că unul dintre ele e Imperium Foundation!

— O, Doamne! făcu Nigel, cu capul în mâini. Ăştia ne-au încălecat fără şa. Vin întotdeauna la şedinţe. Ne bombardează cu tabele şi foi de calcul. Uită de voinţa populară. Ăştia sunt demenţii care-au preluat controlul.

— Oare Cameron le-ar fi făcut faţă mai bine, ce crezi?

— Cameron? replică Nigel, schimonosindu-se. Ce tălâmb! Ce jigodie de primă mână, de ultimă teapă şi desăvârşită! Stă în căcatul ăla de căsuţă şi-şi scrie memoriile. Uită-te ce prăpăd a lăsat în urmă. Toţi îşi sar la beregată unul altuia. Urlă la străini pe stradă. Îi atacă în autobuze şi le strigă să se-ntoarcă de unde-au venit. Cine nu se-aliniază e făcut trădător şi duşman al poporului. Cameron *a distrus ţara*, Doug. A distrus ţara şi-a fugit!

Din ce se vede, te-a distrus şi pe tine, îşi zise Doug, scoţând o batistă de hârtie din buzunar şi dându-i-o lui Nigel, care se şterse cu ea la ochi câteva secunde. O făcu tremurându-i mâinile.

Neştiind dacă era momentul oportun să-i ceară hatârul, dar destul de sigur că nu prea avea cum să i se mai ivească ocazia, Doug întrebă acum cu blândeţe:

— N-oi avea niscai documente despre oamenii ăştia? The Imperium Foundation. Nu poţi să-mi arăţi nimic?

Nigel nu lăsă să i se vadă nimic pe faţă când spuse:

— Să las să se scurgă documente confidenţiale? Asta îmi ceri?

Doug îşi feri privirile, jenat, şi schimbă subiectul imediat.

— Oricum, zise el, îmi dau seama de ce vrei să-ţi iei distanţă de toate astea. Sunt convins c-o să-ţi găseşti undeva nişa perfectă – PR, publicitate, poate? Marketing, şcoală de presă, ceva de genul ăsta?

Pe chipul lui Nigel se vedea o schimbare relativ tulburătoare. Ochii începură să-i strălucească din nou – de data asta, mai degrabă amuzaţi. Doug îşi imagină şi că întrezăreşte aluzia unui surâs în colţul gurii.

— Ce e? întrebă el. Sunt sugestii destul de bune, nu?

Nigel clătină încet din cap.

— Am una mult mai bună.

— Şi vrei să-mi spui şi mie? zise Doug.

Nigel se uită de la stânga la dreapta, apoi peste umăr, iar pe urmă se aplecă foarte aproape de faţa lui Doug.

— O să călătoresc în jurul lumii.

Şi, chiar când Doug era pe punctul să încuviinţeze din cap şi să spună „Sună bine”, adăugă, cu o notă de triumf indescriptibil:

— *...într-un balon cu aer cald!*

Văzând că-şi lăsase tovarăşul cu gura căscată, se ridică în picioare şi începu să declame, mai întâi pentru Doug însuşi, apoi pentru clienţii năuciţi ai cafenelei:

— O, da! Asta-i viaţa care-mi place! Să mângâi vârfurile superbe ale Pirineilor francezi! Să urmez cursul Gangelui care se revarsă maiestuos spre Golful Bengal!

Începu să-şi pună haina cu o oarecare greutate, răsucindu-se să-şi vâre braţele în mânecile întoarse pe dos.

— Gata cu minciunile pentru ziare! Gata cu debitatul prostiilor pe care politicienilor le e prea jenă să le spună cu gura lor! Sunt liber! Liber, vă spun! Liber să mă înalţ ca o pasăre în înaltul cerului!

Pe când ceilalţi clienţi se uitau cu o îngrijorare crescândă, Nigel deschise larg uşa cafenelei şi ieşi în aerul proaspăt. Doug încercă să-i facă semn cu mâna, însă el nu mai părea atent. Când îşi zări pentru ultima dată vechea sursă de încredere, văzu o siluetă agitată, mişcând spasmodic din coate şi îndepărtându-se tot mai mult, cu braţele încă prinse la piept, pe când se lupta în continuare cu mânecile hainei recalcitrante. Dintr-un motiv anume – cine ştie de ce? –, asta îl duse cu gândul la o cămaşă de forţă.

37.

Octombrie 2017

Ben?...

...momente din viaţă care merită cumpărate cu lumi, da, ţin minte fraza, e dintr-un roman de Fielding, *Amelia*, ăla pe care nu l-a citit nimeni, în afară de mine, normal, şi bineînţeles că are un sens ironic, îşi bate joc de personajul care o spune, fiindcă Fielding a fost exact opusul sentimentalului, dar până la urmă există ceva minunat în fraza asta, ceva foarte atrăgător, numai că lucrul despre care chiar încep să mă întreb, pe măsură ce îmbătrânesc, este dacă momentele alea le sunt dăruite doar oamenilor tineri, dacă e genul de lucru de care ai parte numai dacă eşti adolescent, ai puţin peste douăzeci de ani sau eşti, cel puţin, puber, ceea ce în cazul meu probabil că a durat mult mai mult decât atât, de fapt poate că încă nici n-am ieşit din faza asta, mai bine să nu facem speculaţii, mai bine să ne ţinem departe, dar întrebarea trebuie pusă, o să mai am parte de vreunul dintre momentele alea, ca în dimineaţa de după ce m-am culcat cu Cicely prima dată, de exemplu, când am stat la The Grapevine şi mi-am termina berea singur şi mi-au trecut prin cap atâtea

gânduri şi, uitându-mă în urmă, poate că tocmai aia a fost culmea fericirii pentru mine, în orice caz, culmea fericirii pentru mine alături de ea, fiindcă după aceea n-am mai văzut-o Dumnezeu ştie câţi ani, dar în acelaşi timp şi culmea fericirii într-un sens mai larg, oare am mai fost vreodată atât de fericit cum am fost în clipa aia, am atins oare apogeul la optsprezece ani, cu alte cuvinte, asta e întrebarea crucială, dar poate că e mai complicat decât atât, mai nuanţat, fiindcă există mai multe tipuri de fericire, nu-i aşa, există tipuri de fericire care poate nu sunt atât de intense, dar merg mai în adâncime şi durează mai mult, şi poate că aşa ceva simt acum, stând în grădina de la Balliol, uitându-mă dincolo de terenul de crochet la vechea mea scară şi spunându-mi, bun, acum am cincizeci şi şapte de ani, dar probabil că ultimii câţiva au fost cei mai buni din viaţă, trăind singur, trăind confortabil, văzându-mă cu prietenii, nemaiavând obsesia lui Cicely, apoi văzându-mi cartea publicată, apoi lovitura norocoasă, apoi reacţiile de la *cititori*, de la cititori reali, autentici, care mi-au scris scrisori, mi-au trimis e-mailuri şi au venit la lansările mele, emoţia de-a afla că unii oameni, chiar dacă foarte puţini, au fost mişcaţi de ceea ce scrisesem, iar pe urmă stranietatea reîntâlnirii cu Jennifer, stranietatea şi mai mare de-a ieşi cu ea, nu, nu mai poţi să spui asta după ce ai trecut de cincizeci de ani, că ai o relaţie cu ea, deşi a fost o relaţie destul de ciudată, n-aş spune că sentimentele noastre reciproce au fost foarte puternice, mi s-a părut c-a zis la un moment dat că mă iubeşte, dar a

fost doar o neînţelegere, îmi dau seama acum, şi pe urmă mai e un inconvenient minor, faptul că se culcă probabil cu altcineva, cu tipul ăsta pe nume Robert, dar chestia stranie e că până la urmă nici măcar nu mă deranjează, nu vreau să-mi petrec tot timpul cu ea, e frumos să mă văd cu ea din când în când, sexul e bun, mai bun decât bun, chiar grozav, vreu să spun, Dumnezeule, cine-ar fi crezut că partea cea mai bună a vieţii mele sexuale o să fie la cincizeci şi şapte de ani, să te minunezi şi mai multe nu, însă chiar şi aşa, ce e între mine şi Jennifer nu-i acelaşi lucru cu ce e între Doug şi Gail, abia asta e uimitor, să-i vezi pe ei doi împreună, după ce ani la rând el a vânat doar femei şic, de familie bună, în cele din urmă pare să fi găsit pe cineva pe lungimea lui de undă, iar asta-ţi arată că nu-i nevoie să îmbrăţişezi opţiunile politice ale cuiva ca să te îndrăgosteşti de respectiva persoană, presupun că asta am crezut şi eu cândva despre Sophie şi Ian, şi totuşi au capotat, nu-i aşa, până la urmă nu par să se fi înţeles cum trebuie, dar poate că diferenţele dintre ei erau pur şi simplu prea mari, sau poate că au existat şi alte lucruri despre care n-am ştiut nimic, oricum, e mare păcat că s-au despărţit, ştiu cât de mult şi-a dorit Sophie ca lucrurile să meargă, şi chiar îmi fac griji pentru ea, acum, fiindcă e singură, fiindcă simte că toate relaţiile ei sunt sortite eşecului, dar fireşte că n-o să treacă mult şi-o să găsească pe altcineva, e o femeie puternică, asta e incontestabil, uite cum a supravieţuit necazurilor de la serviciu, care probabil că pe alţii i-ar fi dărâmat, numai că Sophie e

croită din alt material, mai rezistent, a trecut peste asta, iar dac-o să mă cert vreodată cu Doug o să fie doar fiindcă n-a intervenit cu adevărat ca s-o ajute în timpul crizei, ar fi trebuit să-şi dea silinţa mai mult cu Coriander, e foarte simplu să spună că nu-l ascultă, dar e fata lui, pentru Dumnezeu, e imposibil să nu fi existat vreo metodă, trebuie să fi rămas măcar un canal de comunicare încă deschis, chiar ar fi trebuit să i-o spun alaltăieri seară, de ce nu-mi înfrunt de fapt prietenii în legătură cu lucrurile pe care le consider importante?, aşa a fost dintotdeauna, sunt un laş, în multe feluri, un laş din punct de vedere moral, dar pe de altă parte, când eşti în casa cuiva, când te invită ca musafir, când stai la masa lor şi le mănânci mâncarea pe care-au pregătit-o pentru tine, pare o mojicie să te-apuci să le critici comportamentul de părinţi, mai cu seamă când Doug şi Gail au fost amândoi atât de atenţi la masă, ajutându-mă să-mi rezolv problema curentă, în fond era o chestiune destul de plicticoasă ca s-o pun pe tapet, nici măcar nu-mi propusesem să amintesc de ea, nu-mi pusesem în gând să-i fac pe toţi să mă asculte cum bat câmpii despre faptul că trebuie să predau o carte nouă peste şase luni şi încă n-am nici cea mai vagă idee despre ce-o să fie, cineva ar fi putut foarte uşor să schimbe subiectul, să treacă frumuşel la altceva, dar nu, i-a interesat pe toţi, sau măcar au mimat, şi din asta a rezultat o conversaţie chiar interesantă, cel puţin asta a fost impresia mea, o conversaţie despre ce anume nu ar trebui să facă un scriitor într-un asemenea moment, dacă

scriitorii ar trebui să încerce să fie *engagés*, cum cred că se spune în franceză, sau dacă e mai bine pentru ei să fie „emigranţi interiori”, retrăgându-se în ei înşişi ca într-o scăpare de realitate, însă nu doar ca scăpare, ci şi ca un fel de-a reacţiona la ea, de-a crea o realitate alternativă, ceva solid, ceva consolator, iar când am evocat ideea, Doug a râs şi a spus, Păi, bineînţeles, asta o să şi faci, Ben, nu?, te caracterizează perfect, şi probabil că m-am supărat un pic din cauză că îşi bate joc de mine fiindcă de patruzeci de ani nu am nici o preocupare pentru politică, din câte îşi dă seama, evident sub nici o formă atât de mult cât o face el, dar pe de altă parte mi s-a părut dintotdeauna că Doug a fost cam obsedat de toată povestea, însă oricum de data asta m-am hotărât să nu mai încasez pasiv, aşa că am spus că de fapt n-aş vrea ca următoarea mea carte să fie ca precedenta, complet personală şi autobiografică, voiam să scriu ceva mai amplu, ceva despre halul în care a ajuns ţara asta în ultimii ani, iar Doug s-a gândit o vreme şi a zis, Bun, de ce nu scrii despre momentul când l-ai cunoscut pe Boris Johnson la Oxford, şi la început am crezut că iar îşi bate joc de mine, fiindcă asta a ajuns un fel de glumă în ultima vreme, faptul că am stat pe acelaşi coridor cu Boris Johnson la Balliol College cam trei săptămâni din toamna lui 1983, când treceam unul pe lângă celălalt pe coridor, în drum spre toaletă şi înapoi, aşa că am zis, A, da, foarte comic, însă Doug a insistat că vorbea serios şi a spus, Zău, gândeşte-te, ai fost acolo la începutul a ceva foarte

important, ăla a fost începutul unei perioade în care o întreagă generaţie de studenţi conservatori a preluat controlul asupra Oxford Union[32], şi au devenit cu toţii prieteni – şi totodată rivali, bineînţeles, dar majoritatea prieteni –, şi-au ilustrat micile rivalităţi politice în sala de dezbateri de la Oxford Union şi au discutat diverse lucruri, de pildă dacă Margaret Thatcher a fost cel mai mare britanic din toate timpurile şi dacă ar trebui sau nu să rămânem în Uniunea Europeană, şi bineînţeles că o bună parte din ei s-au înscris şi la Bullingdon Club[33], iar când terminau joaca de-a condusul ţării din sala de dezbateri de la Oxford Union, îşi făceau de lucru îmbătându-se mangă, distrugând restaurante şi punându-şi părinţii să achite factura, şi uită-te acum la ei, treizeci de ani mai târziu, David Cameron, a fost la Oxford în anii optzeci, Michael Gove, a fost la Oxford în anii optzeci, Jeremy Hunt, a fost la Oxford în anii optzeci, George Osborne, a fost la Oxford câţiva ani mai târziu, lăbarii ăştia (cuvântul lui Doug, nu al meu) se ştiau cu toţii între ei, iar acum tălâmbii ăştia aroganţi şi plini de titluri (formula lui Doug, nu a mea) conduceau ţara şi tot se încăierau pentru putere, cu argumentele lor jalnice şi de doi bani, atâta doar că, în loc s-o facă la Oxford Union, o făceau pe scena naţională, şi viaţa noastră a tuturor era modelată şi schimbată de indivizii ăştia şi de luptele dintre ei, indiferent dacă-i

[32] Cea mai mare şi mai cunoscută societate de dezbatere din lume.

[33] Club privat cu acces permis doar studenţilor de la Oxford proveniţi din familii foarte înstărite.

votaserăm sau nu, şi cum ar fi fost *ăsta* ca subiect de roman, şi bineînţeles că Gail părea oripilată, fiindcă Doug vorbea despre unii dintre colegii ei, dar a primit totul cu fruntea sus şi chiar a fost de acord cu o bună parte din ce spusese Doug, iar eu, deşi am fost cam sceptic atunci, m-am gândit o vreme şi rezultatul este că iată-mă, câteva zile mai târziu, revăzând Oxfordul, oraş a cărui vizitare am reuşit s-o evit în câteva rânduri de când am fost student aici, deşi bineînţeles că acum locuieşte aici sora mea, l-a părăsit în fine pe Chris, stă într-o garsonieră închiriată undeva pe Cowley Road şi mă văd astăzi cu ea aici, de fapt ar trebui s-ajungă dintr-o clipă în alta, iar până acum întoarcerea a fost o experienţă ciudată, trebuie să spun, cred că termenul cel mai bun e dulce-amărui, oraşul ăsta are ceva numai al lui, ceva în felul în care se ciocnesc trecutul şi prezentul într-un fel cum nu ţin minte să mai fi găsit altundeva, cred că se leagă de modul în care lanţurile de magazine, lanţurile de restaurante şi lanţurile de cafenele, locurile pe care le vezi acum oriunde te-ai duce prin ţară şi care fac ca toate oraşele să pară şi să fie exact la fel, ei bine, e ceva legat de modul cum sunt ascunse în toate clădirile astea vechi, aflându-şi loc lângă clădirile colegiului care sunt atât de frumoase, de vechi, de pline de istorie, asta creează savoarea stranie şi complicată a locului, aşa că da, este oraşul perfect în care să vii şi să te laşi în voia amintirilor, să laşi prezentul să fie invadat de trecut, ceea ce fac şi eu deocamdată în după-amiaza asta, toamna e o perioadă foarte nimerită pentru

aşa ceva, anotimpul când lucrurile încep să se destrame şi să decadă, aşa o văd cei mai mulţi, dar aici, la Oxford, dacă eşti universitar, e un timp al reînnoirii, începutul unui nou an, un timp al speranţei şi al posibilităţilor, şi stând aici, aici, în grădină, uitându-mă dincolo de terenul de crochet la vechea mea scară, ăsta e lucrul pe care-l simt, sau măcar mugurii lui, nişte muguri creatori, dar nu cred c-o să merg în direcţia pe care-a sugerat-o Doug, genul ăsta de lucruri nu e pentru mine, dacă ar fi să scrie cineva o carte despre felul în care ţara asta încă e condusă de-o gaşcă de elevi de la şcoli bune care s-au antrenat pentru aşa ceva la Oxford, atunci el ar trebui să fie, eu s-ar cuveni să scriu ceva mai personal, „scrie despre ce ştii”, nu-i ăsta primul şi cel mai sigur sfat pe care-l primeşte orice scriitor la început?, dar nu vorbesc la propriu, n-o să scriu o carte despre un bătrân, mă rog, nu chiar bătrân, dar care începe să simtă că se îndreaptă într-acolo, un bătrân care stă într-o grădină de la Oxford revăzându-şi zilele de şcoală şi întrebându-se *où sont les neiges d’antan?*[34] sau ceva de genul ăsta, nu e nevoie să mă uit chiar atât de aproape de casă, aşa că ştiu despre ce o să încerc să scriu – da, Charlie!, povestea lui Charlie Chappell şi a aprigei lui rivalităţi cu Duncan Field, felul cum a reuşit să ajungă la închisoare, bineînţeles c-o să schimb numele şi aşa mai departe, dar cred că am aici un subiect bun, poate ieşi o carte, iar dacă nu iese, mă rog, poate că nici măcar nu mai e nevoie să scriu o altă carte, poate că povestea mea şi a

[34] „Unde sunt zăpezile de altădată?” – vers din poezia *Ballade des dames du temps jadis* de François Villon.

lui Cicely a fost singura pe care am avut-o de spus, iar atunci o să trebuiască să restitui avansul şi să găsesc altceva de făcut, însă chiar o să trebuiască să fac *ceva*, nu doar din cauză că încep în cele din urmă să rămân fără bani, ci şi fiindcă n-am mai avut o slujbă adevărată, n-am mai avut ceea ce aţi putea numi o contribuţie semnificativă de aproape...

...Benjamin!

*

Se întoarse şi văzu că Lois stătea lângă el.

— Nu m-ai auzit? Te caut de nu ştiu când.

38.

În prima săptămână din noiembrie 2017, Charlie ajunse la casa-moară din Shropshire ca să vorbească despre ideea lui Benjamin despre o carte inspirată de povestea lui.

Scurta lui perioadă de detenţie se încheiase în iulie, iar acum arăta mai slab şi mai bătrân decât şi-l amintea Benjamin, însă voioşia îi părea neîmpuţinată. După ce i se interzisese pe viaţă să mai lucreze cu copiii în Anglia, rămăsese cu spinarea dreaptă, deşi cariera de clovn i se încheiase. Ceva tot avea să se ivească şi, oarecum bizar, se simţise mai bine în timpul celor trei luni petrecute

înăuntru. Avusese când să reflecteze, iar acum nu se mai simţea ros de furie şi de obidă, cum fusese atâta vreme. Benjamin îşi dădu seama că, în ochii lui Charlie, viaţa fusese întotdeauna o serie de întâmplări care nu puteau fi oprite sau controlate, aşa că singurul lucru pe care puteai să-l faci era să le accepţi şi să profiţi de pe urma lor ori de câte ori era cu putinţă. Era o concepţie sănătoasă, îşi spuse el. Una la care el cu siguranţă el nu reuşise să ajungă.

Charlie era absolut încântat de ideea de-a fi imortalizat în următoarea operă de ficţiune a lui Benjamin. Adusese o mapă plină cu hârtii care să-l ajute la documentare.

— Am făcut o mulţime de însemnări, spuse el, în perioada premergătoare procesului şi cât timp am stat înăuntru. Iar de câţiva ani ţin un jurnal – cu întreruperi.

— Splendid! răspunse Benjamin. O să fie nemaipomenit de util. Dar bineînţeles că o să trebuiască să spun povestea cu cuvintele mele.

— Sigur, spuse Charlie. Înţeleg. Dar dacă-ţi fac nişte sugestii?

— Normal.

— Vezi tu, dac-aş scrie *eu* cartea asta, zise Charlie, pescuind o hârtie din mapă, aş începe cu *asta*. Ca să-i stârnesc interesul cititorului.

Benjamin îi luă hârtia din mână şi începu să citească. Era un articol dintr-un ziar local, *Bromsgrove Advertiser*, datat 7 septembrie 2016.

— Un fel de prolog, adăugă Charlie, care să explice ce s-a-ntâmplat, înainte să te-ntorci şi să fixezi o parte din cadrul general.

Benjamin dădu din cap.

— Sună bine, aprobă el.

Articolul spunea următoarele:

ÎNFRUNTAREA CLOVNILOR

Mai mulţi copii şocaţi au avut parte de un spectacol horror la o petrecere aniversară dintr-o sâmbătă după-amiază – o încăierare între doi animatori rivali.

Mult-îndrăgitul comic pentru copii Doctorul Temerar (cunoscut şi drept Duncan Field) îşi etala bufoneriile caracteristice la a noua aniversare a lui Richard Parker, sărbătorită la Alvechurch, când în acelaşi loc şi-a făcut apariţia Baronul Mintos (cunoscut şi drept Charlie Chappell). Din câte se pare, cei doi clovni fuseseră angajaţi simultan din greşeală.

Martorii susţin că cei doi s-au retras în bucătărie să rezolve problema, însă după câteva minute şi-au sărit unul altuia la beregată – la propriu. Distracţia a făcut loc pumnilor, iar poliţia a fost alertată imediat.

Susan Parker, mama lui Richard, a declarat: „A fost oribil. Copiii se distrau de minune făcând bombiţe urât mirositoare, când dintr-odată s-a pornit urgia. Micuţii au început să ţipe şi, până să-mi dau seama, două scaune de bucătărie fuseseră rupte şi o parte din vesela cea mai bună, făcută ţăndări”.

Ulterior domnul Field, care a suferit, printre altele, o fractură de maxilar, a comentat: „A fost un atac mârşav şi neprovocat din partea cuiva care a fost întotdeauna invidios profesional pe mine. Fiţi convinşi că voi depune plângere şi voi cere aplicarea cu maximă severitate a legii”.

Domnul Chappell a declarat că lupta n-a avut nici o legătură cu rivalitatea profesională, fiind provocată de „o divergenţă despre Brexit”. Echipajul de poliţie l-a reţinut.

Sau poate... Brexinut?

Benjamin tresări când văzu gluma.

— Ăăă... la ultimul rând mai trebuie lucrat puţin.

— Categoric. Cum ar fi să reiei totuşi articolaşul din ziar ca punct de plecare?

— Cred că-i o idee grozavă.

— Pe urmă, vezi tu, te-ai întoarce în timp la povestea felului cum le-am cunoscut pe Yasmin şi Aneeqa şi a felului cum am început să ne urâm, Duncan şi cu mine.

— Da, înţeleg. Pornind de la întâlnirea voastră din magazinul de jucării.

— Exact.

Benjamin începu să-şi noteze ceva în carnet, după care se opri, cu pixul între buze.

— Ce *anume* crezi că a avut Aneeqa, de te-a făcut să te ataşezi atât de mult de ea? Poţi să explici?

— Stai un pic, spuse Charlie, căutând din nou în mapă. Am scris ceva despre asta în jurnal. Asta e din – îşi scoase ochelarii din buzunarul de la cămaşă şi se uită la manuscrisul cu un scris neciteţ – 2015. Te superi dacă ţi-o citesc?

— Să te-aud, răspunse Benjamin şi se aşează mai bine.

— În regulă.

Charlie îşi drese glasul şi citi:

„Mâine face şaptesprezece ani. Poate din cauză că nu am copii, am început să mă gândesc la ea ca la fiica mea. Poate din cauză că am început să mă gândesc la ea ca la fiica mea, Yasmin simte o gelozie atât de mare când ne vede împreună şi nu are cum s-o ascundă. Despre lucrul ăsta nu putem vorbi. Dacă am descoperit ceva în ultimii

ani e că, oricât de bine intenţionat ai fi, nu poţi avea tactul necesar ca să-i spui unei femei că-şi subapreciază fiica.

E ora trei a unei frumoase după-amiezi de duminică din septembrie, iar ea stă în grădină. Lumina soarelui cade pe ea, filtrată printre crengile oţetarului, creându-i jocuri schimbătoare şi dansante pe păr, luându-i negreala şi învăluind-o cu un halo de lumină, adăugând nuanţe de maro-închis sau pal, închis ca măsuţa de toaletă din mahon din vechiul dormitor al mamei, pal ca nisipul unei plaje în reflux, dintr-o vacanţă de vară de mult uitată."

— Frumos, se simţi tentat să spună Benjamin când Charlie îşi trase sufletul.

„Citeşte un volum cu poeziile lui Lorca, în spaniolă. Fiindcă îmi place mult s-o aud vorbind în spaniolă, o rog să-mi citească vreo câteva versuri. Şi citeşte: «Por las ramas indecisas, iba una doncella que era la vida. Por las ramas indecisas. Con un espejito reflejaba el día que era un resplandor de su frente limpia.» *Vocea ei face un fel straniu de muzică: straniu fiindcă i-a dispărut accentul normal, accentul care o leagă de Birmingham, de casa ei, iar accentul care-l înlocuieşte este diferit, nefamiliar: mie, unuia, mi se pare exotic şi frumos. O rog să traducă versurile, iar ea se încruntă o clipă şi pe urmă, gândindu-se bine, spune: «Prin crengi nehotărâte mergea o fată care era viaţa. Prin crengi nehotărâte. Împrăştia lumina zilei cu o oglinjoară care era splendoarea frunţii ei fără nori.»*

De atunci nu-mi mai pot scoate versurile astea din cap. «O fată care era viaţa» e exact ce simt despre Aneeqa. Mă

gândesc la femeia care o să ajungă după ce-o să plece de acasă, după ce o să-şi lase mama, o să lase oraşul ăsta şi o să-şi împlinească visul: visul libertăţii. Libertatea de-a trăi unde vrea, de a fi unde vrea, de a vorbi limba care-i place. Mă gândesc la această frumoasă fată musulmană, fiica unor pakistanezi, trăind la Sevilla sau Granada şi vorbindu-şi spaniola perfectă, şi mă gândesc ce viitor luminos ne aşteaptă dacă asta alegem să devenim: oameni care nu mai sunt priponiţi cu legăturile strânse şi restrictive ale sângelui, religiei sau naţiunii. Pentru mine, ea e un simbol al acelui viitor. Dar în acelaşi timp nu vreau s-o micşorez, s-o reduc la un simbol, fiindcă e mult mai mult decât atât: e o fiinţă omenească, o persoană care gândeşte, simte şi iubeşte, liberă să decidă singură şi să-şi urmeze drumul, fără să dea socoteală nimănui. La fel ca fata din poezie. O femeie care împrăştie lumina zilei cu o oglinjoară care este splendoarea frunţii ei fără nori."

Charlie lăsă deoparte manuscrisul şi-şi scoase ochelarii. Începuse să încetinească şi să aibă un tremur în glas la citirea cuvintelor de final.

— Să fiu al naibii, Charlie! exclamă Benjamin după o pauză. E frumos. Nu credeam că poţi... adică nu m-am aşteptat... Unde-ai învăţat să scrii aşa?

Charlie ridică din umeri.

— Cred că de la cât am citit. Citeam de când eram puşti. De ce – crezi că e bine?

— Cred că e minunat. Atât de emoţionant. Mă întreb ce-ar zice dacă ar citi şi ea?

— Mă-ndoiesc că o s-o facă vreodată.

— Păi, ai avea ceva împotrivă... ai avea ceva împotrivă dacă aş pune fragmentul în carte, exact aşa cum l-ai scris?

Charlie zâmbi.

— Nu, frate, normal că nu. Tot ce-i aici e-al tău. Faci ce vrei cu el.

Nu mai era mult până la unu, aşa că se duseră în bucătărie să prânzească. Lois trecuse pe acolo în weekend: după ce se despărţise de Christopher, începuse să fie obsedată de gătit şi, fiindcă bucătăria lui Benjamin era atât de mare, prin comparaţie cu cea din garsoniera ei de la Oxford, începuse să-l viziteze de câte ori putea. Frigiderul lui cu congelator era acum ticsit de supele şi de caserolele ei. Benjamin umplu două boluri cu supă picantă de linte şi roşii şi, în timp ce tăia câteva felii groase de pâine cu seminţe (făcută tot de sora lui), îl întrebă pe Charlie:

— Şi cum îi merge la facultate?

— Foarte bine, cred. Are note mari la toate. Şi o să-şi petreacă anul viitor în Spania.

— Fantastic! Cum rămâne cu pictatul?

— Da, mai face şi asta. A ajutat la o frescă sau ceva de genul ăsta, pentru uniunea studenţilor. Cred că asta a salvat-o să n-o ia razna cât timp a stat cu maică-sa. Dacă ai un asemenea talent, te ajută şi la alte chestii, nu? Furie, frustrare, toate alea. Îţi dă un fel de debuşeu. De asta am nevoie şi eu. E mai bine decât să bumbăcesc oameni. Nu că jigodia n-ar fi meritat.

— Eşti pregătit să-mi spui ce s-a-ntâmplat?

— Hai să mâncăm întâi, zise Charlie.

Ascultară noile ştiri ale zilei la Radio Four. Cea mai importantă era turneul asiatic al preşedintelui Trump, care ajunsese între timp în Coreea de Sud, fără să producă deocamdată nici un incident diplomatic important, deşi, ca de obicei, preşedintelui părea să-i placă să-şi ţină publicul de pe glob în tensiune, aşteptând cu sufletul la gură provocarea calculată sau acel *faux pas* întâmplător, care avea să aducă haosul în întreaga lume. După câteva secunde Benjamin vru să treacă pe Radio Three, dar se opri: nu, îşi spuse el, ăsta era lucrul pe care l-ar fi făcut vechiul Benjamin, cel de dinaintea referendumului, de dinaintea alegerii lui Donald Trump. Acum lumea se schimba, lucrurile scăpau de sub control în feluri imprevizibile şi era important să fii informat, să ai o părere. El şi Charlie ascultară într-o tăcere atentă timp de un minut sau două.

În cele din urmă, Benjamin spuse:

— Nu-mi place Trump. Ţie?

— Nţ, făcu Charlie. Nu pot să-l sufăr.

Benjamin dădu din cap. După ce discuţia politică se încheie, dădu curs primului impuls şi căută alt program, până îl întâmpinară acordurile de început ale *Cvintetului pentru clarinet* de Brahms. Se dovedi un acompaniament relaxant pentru restul mesei.

Înapoi în camera de zi, se aşezară din nou faţă în faţă, la locurile lor, iar Benjamin spuse:

— Hai, nu mai avem cum să amânăm, serios. Trebuie să te-ntreb: ce te-a apucat în ziua aia? De unde până unde violenţa? Care-a fost picătura care-a umplut paharul?

— Mulţi m-au întrebat chestia asta înăuntru, zise Charlie, umblând încă o dată în mapă. Toţi aveau impresia că, în adâncul inimii, eram un tip blând şi cumsecade, aşa că, dacă tot am încercat să le explic – lor şi mie însumi...

— ...oi fi scris şi despre asta?

— Da, culmea, am scris.

Extrăsese deja două sau trei foi de hârtie şi îşi scotea din nou ochelarii din buzunar.

— Chiar ai luat microbul scrisului.

— Drept să-ţi spun, Ben, cartea ta m-a inspirat, zise el. E numai şi numai meritul tău.

— Aiurea! replică Benjamin. Bine, gata. S-auzim ce-ai mai scris.

Charlie se aplecă în faţă, îşi mai drese o dată vocea şi începu să citească.

— *„17 septembrie 2016”*, începu el.

„Am ajuns la adresă cu zece minute mai devreme.

Spuneţi-i pesimism natural, spuneţi-i intuiţie profesională, dar am avut presimţirea ciudată că Temerarul va fi sosit deja acolo înaintea mea în ziua aceea. Îmi spărsese deja mailul de două-trei ori, îmi anulase o rezervare şi şi-o trecuse în contul lui. Îl luasem la întrebări, bineînţeles, dar avusesem parte întotdeauna de o negare neruşinată. Numai că astăzi nu mai eram dispus să-l las să scape. De îndată ce-am văzut rabla de Opel mic

şi gri în parcare, la un loc cu maşinile tuturor părinţilor, am ştiut că asta avea să fie ziua îndelung-amânatei noastre confruntări. Simţeam cum urcă în mine furia, dar eram hotărât să rămân calm şi demn – deşi, întâmplător, apucasem să mă costumez, şi aţi fi surprinşi cât de mulţi oameni nu te iau în serios când porţi un costum de tweed prea scurt, o tichie multicoloră şi o minge roşie de ping-pong pe nas.

Am sunat la soneria de la intrare şi recunosc că nu m-am pierdut în firitiseli când mama copilului sărbătorit a deschis uşa. «Unde e?» am spus, trecând pe lângă ea. Am intrat în camera de zi şi am dat peste Temerar, înconjurat de un grup de copii care păreau plictisiţi şi dedându-se vechilor şmecherii – la propriu, fiindcă în cincisprezece ani nu şi-a schimbat numărul nici atâtica. L-am prins de reverele aiureliiăleia de halat alb şi am zis – încercând deocamdată să rămân fidel personajului – «Bătu-te-ar să te bată, bătrâne, ce mama naibii faci?»

O parte din copii au început să râdă, dat fiind că era, indiscutabil, cel mai comic lucru de care avuseseră parte în ultimele zece minute şi pesemne că-şi făcuseră socoteala că tocmai asistau la crearea unui nou număr în tandem. Însă Temerarul nu avea chef să intre în joc. «Marş de-aici în gâtu' mă-tii, Mintosule», a spus el, moment în care până şi cei mai înceţi la minte dintre copii şi-or fi dat seama că replica nu făcea parte din scenariul unei distracţii pentru copii, deşi i-a apucat râsul din nou. «Băi!»

am zis, trăgându-l lângă mine. «Ai grijă cum vorbeşti. Sunt copii de faţă, drac tălâmb ce eşti.»

«Ce cauţi aici?» m-a întrebat.

«Era angajamentul meu şi ştii foarte bine».

«Habar n-am ce-ndrugi. Cară-te. Te faci de râs.»

«Ar trebui să mă fac de râs, vrei să spui. Şi ar trebui să fiu plătit fiindcă mă fac de râs. Cu asta-mi câştig pâinea. Dar de fiecare dată când mă cheamă cineva, nu ştiu cum se face că apari tu şi-mi stai în cale.»

«Gata, vrei s-o iei din loc? Domnişoarele şi domnişorii aşteaptă să se distreze.»

«O să aibă al dracului de mult de aşteptat dacă s-au pricopsit cu tine.»

Asta a părut să-l calce rău pe nervi.

«Pân-aici!» a spus. «Hai să reglăm povestea afară.»

Am ieşit din camera de zi, dar de-abia ajunseserăm în bucătărie şi s-a întors spre mine. Şi-a scos casca de pilot din Al Doilea Război Mondial, iar eu mi-am dat jos tichia. Mi-a smuls mingea de ping-pong de pe nas şi a aruncat-o în partea cealaltă a camerei. Din nimereală, mingea a aterizat direct într-un borcan gol şi l-a făcut să zornăie puţin, până când a rămas nemişcată. Ne-am holbat amândoi la ea.

«Să mor eu», am spus. «Mişto treabă! Pariu că, dacă încerci, nu-ţi iese.»

Într-un fel, mica întâmplare a părut să detensioneze atmosfera. În privinţa lui, în orice caz.

«Uite ce e, Charlie», a zis el, întinzându-şi braţele şi încercând să sune împăciuitor, «de ce trebuie să ne ciondănim tot timpul?»

«Nu ştiu – din cauză că ne urâm?»

«Eu nu te urăsc, Charlie. Nu am strop de răutate în mine. De fapt, e taman pe dos. Îmi pare rău de tine.»

Mi-a cam pierit glasul.

«Serios?»

«La urma urmelor, eşti un tip ca lumea. Îşi dă seama oricine. Atâta doar că eşti unul dintre atâţia alţii. Ştii tu – unul dintre rataţi.»

Am aşteptat să continue, respirând cu greutate.

«Cineva care o să fie întotdeauna un ratat, am dreptate? Vrei să fii la fel de simpatizat de copii cum sunt eu, dar uite că nu eşti. Nu ştiu de ce – nu le placi la fel de mult. Asta e, n-ai ce să faci. Poate că ştiu şi ei că eşti un ratat. Poate că te-au mirosit. la gândeşte-te. Familie nu prea ai. Casă nu prea ai. Juma' din viaţă dormi în maşină. Fiică-ta n-a fost niciodată la fel de simpatizată la şcoală ca fiică-mea.»

«Nu e fiica mea», am spus.

«A, aşa e, uitasem. Îmi tot spun că e fiică-ta, fiindcă vă văd atât de apropiaţi. Dar poate că mai sunt şi alte motive care explică asta. Cine ştie care-anume, Charlie, nu? Poate că e mai bine să nu insistăm...»

Mâna dreaptă începuse să-mi zvâcnească pe lângă corp. Tentaţia de-a o face să ia contact, tare şi dintr-odată, cu faţa lui creştea. Dar ceva m-a oprit, chiar şi acum:

conştiinţa faptului că, dac-aş fi făcut-o, Duncan ar fi câştigat.

«Krystal şi Neeqs nu s-au avut bine niciodată, nu? Chestia e că învingătorii şi rataţii nu prea se au bine unii cu alţii. Specii diferite, vezi tu. Una e puternică, cealaltă e slabă. Ştii ce n-a făcut Krystal niciodată de când era mică? N-a plâns. Nu a plâns nici măcar o dată.»

Aşteptam să văd unde voia să ajungă.

«Apropo, Neeqs a intrat la facultate?»

Am dat din cap.

«Era tare la spaniolă, nu?»

Am mai dat o dată din cap.

«Cam supărată pentru rezultatul referendumului, bănuiesc.»

Eu n-am răspuns.

«Krystal mi-a zis că a plâns în dimineaţa de după. A plâns din cauza asta la şcoală! Nu ştiai?»

Am spus: «Nu mă mir. A avut întotdeauna o concepţie foarte europeană. Întotdeauna s-a gândit că s-ar putea să ajungă să lucreze într-o ţară ca Spania. Din punctul ăsta de vedere, o să-i fie mult mai greu acum.»

«Cum ziceam», a repetat Duncan enervant, «învingători şi rataţi.»

«Atâta doar că în cazul ăsta a pierdut şi Krystal», am zis.

Duncan s-a încruntat.

«Ce vrei să spui?»

«Vreau să spun că tot ce-a pierdut Aneeqa din cauza votului ăluia a pierdut şi Krystal. Valabil pentru toţi tinerii.»

În clipa asta Duncan a avut unul dintre cele mai ticăloase zâmbete pe care le-am văzut în viaţa mea şi a zis:

«A, nu – aici voiam să ajung. Lui Krystal o să-i fie bine. Vezi tu, taică-meu era irlandez.» A zâmbit din nou, ca să mă aţâţe. «Nu ştiai? A, da. Am solicitat imediat cetăţenia irlandeză. Am primit-o săptămâna trecută. Ne-au venit paşapoartele şi tot ce trebuie. Suntem în regulă cu tot. Nu se schimbă nimic pentru Krystal. E cetăţean al UE până moare.» S-a uitat la mine, care rămăsesem cu gura căscată. «Doar n-aş fi votat să-i răpesc asta fiicei mele, ce credeai?»

Şi-a vârât mâinile în buzunarele halatului alb de medic şi s-a dat un pic înapoi, provocându-mă să am o reacţie. Uitându-mă în urmă, recunosc, ce-i al lui e pus deoparte. Dintre toate lucrurile pe care le-ar fi putut spune ca să mă înfurie, ăsta era cel mai otrăvitor. A ţintit punctul cel mai slab, locul cel mai vulnerabil. Reuşise să livreze combinaţia cea mai bună, cea mai închegată şi cea mai nocivă de meschinărie, aroganţă şi ipocrizie; şi, pe când mă uitam acum la el, anii de ură au început să fiarbă înăuntrul meu, gata să dea în clocot.

«Totuşi», a spus el, «ce dracu' ne-a apucat să vorbim despre Brexit? Dintre toate tâmpeniile din cauza cărora am fi putut să ne certăm. Ai crede c-a luat-o razna toată

ţara. Hai, mi-au zis că e nişte cidru în frigider. Hai să bem un pahar şi să uităm diver...»

Bănuiesc că voia să spună „divergenţele”. Dar n-a apucat să termine fraza. Primul meu pumn l-a lovit în obrazul stâng, la jumătatea cuvântului. Probabil că al patrulea sau al cincilea i-a fracturat maxilarul. Iar între timp făcuserăm deja ravagii în bucătărie. Primul lucru pe care-l ţin minte cu adevărat, după aceea, a fost zgomotul făcut de sirena poliţiei.”

Charlie puse deoparte manuscrisul şi îşi scoase ochelarii.

Benjamin întrebă:

— Şi exact asta s-a-ntâmplat – cuvânt cu cuvânt?

— Cuvânt cu cuvânt. Presupun că versiunea scurtă e că... mi-am pierdut cumpătul. Am provocat VC[35] şi am plătit. Poate că aş face-o din nou, cine ştie?

Îşi vârî hârtiile la loc în mapă şi încercă să i-o dea lui Benjamin.

— Oricum, ţine-aici. E a ta toată. Dacă eşti de părere că ai un subiect de carte, fă ce vrei cu ea.

Benjamin clătină din cap şi îi împinse încet mapa înapoi.

— Din punctul meu de vedere, ai scris-o deja.

— Ce, asta? Dar astea sunt doar... divagaţii. Nu au o structură anume. Nici formă, nici altceva.

— Pentru asta există editori.

— Nu am editor.

— Îţi găsesc eu.

---

[35] Vătămare corporală.

Charlie avu nevoie de câtăva vreme până să priceapă sensul cuvintelor. Când înţelese, se îmbujoră de recunoştinţă. Prea mişcat ca să se uite la Benjamin, îl întrebă:

— Ai face tu asta pentru mine?

— Sigur.

Charlie se ridică şi-i făcu semn lui Benjamin să se ridice şi el. Stătură faţă în faţă, într-un moment încărcat de emoţie. Urmă o criză de masculinitate în miniatură. Charlie întinse mâna, Benjamin dădu să i-o strângă, însă Charlie înainta deja, aşa că Benjamin rată mâna şi, în schimb, îl prinse de talie, după care Charlie îl înconjură pe Benjamin cu cealaltă mână şi schiţară o îmbrăţişare, Charlie murmurând în tot acest timp că Benjamin nu era doar primul şi cel mai vechi prieten al lui, ci şi cel mai bun, cel mai bun pe care şi-l putea dori cineva. Rămaseră aşa, îmbrăţişaţi şi bătându-se pe spate unul pe celălalt, iar pe urmă îşi dădură seama că nu prea ştiau cum să se oprească şi să se desprindă din îmbrăţişare, aşa că o făcură foarte încet şi rigid, pentru ca apoi, ca să salveze situaţia, Benjamin să se îndrepte spre bucătărie şi să anunţe că avea să pună de cafea. Pe când ieşea din cameră, Charlie strigă după el „Dar cum rămâne cu cartea *ta* următoare? Despre ce-o să scrii?”, iar Benjamin îşi zise că erau întrebări bune, încă fără răspuns, şi probabil că acesta fu momentul, momentul precis (înţelese el mai târziu) în care îşi dădu seama orbitor de clar că fântâna creativităţii lui secase, că, spunând povestea iubirii lui

pentru Cicely, spusese singura poveste pe care dorise vreodată s-o spună şi că nu avea să mai scrie niciodată. Însă lui Charlie îi zise doar:

— A, o să apară ceva. Cu siguranţă. Întotdeauna apare.

39.

Noiembrie 2017

Anglia votase. Îl trimisese pe David Cameron la plimbare. Îşi spusese părerea despre Uniunea Europeană. Iar acum, după ce făcuse această alegere spectaculoasă, nu voia să se mai gândească la problema asta, preferând să se întoarcă la preocupările de fiecare zi şi să lase punerea în practică a deciziei în seama celor însărcinaţi prin tradiţie cu asemenea sarcini: guvernanţii. În noiembrie 2017, Actul despre (Retragerea din) Uniunea Europeană era încă în faza discuţiilor în comisiile din Camera Comunelor. Câţiva parlamentari chiţibuşari întocmiseră un tabel cu peste patru sute de amendamente şi clauze noi, care trebuiau dezbătute pe rând şi votate. Aceste amendamente erau menite, în primul rând, să împiedice guvernul să-şi aroge prea multe pârghii de putere noi, însă exista şi un detaliu al Actului împotriva căruia parlamentarii rebeli obiectau în mod special: decizia

prim-ministrului de-a impune o dată-limită (29 martie 2019, ora unsprezece noaptea) pentru retragerea Angliei din Europa. „E absolut inutil”, susţinu unul dintre ei, „să ne închidem opţiunile atât de ferm, când încă nu ştim ce se va întâmpla, când e posibil să existe o nevoie reciproc avantajoasă, a europenilor şi a englezilor, de a prelungi durata negocierilor pentru rezolvarea problemelor”. Însă anumite părţi ale presei şi anumite părţi ale opiniei publice refuzară să accepte argumentul. Erau cu toţii convinşi că aceşti conservatori disidenţi urmăreau de fapt un alt obiectiv, de-a dreptul sinistru: răsturnarea rezultatelor de după votul la referendum.

Lui Gail îi venea greu să înţeleagă în ce fel prinsese cheag această fantezie populară. Nici măcar propria ei Asociaţie de Circumscripţii nu era imună – într-o asemenea măsură, încât într-o după-amiază de vineri din noiembrie se văzu nevoită să-i facă o vizită secretarului ei, Dennis Bryars, ca să-i ofere asigurări cu privire la această chestiune. Îl găsi hrănindu-şi porcii.

— Ce creaturi frumoase! spuse Gail, care nu se dădea în vânt după porci.

— Nişte splendori, nu? zise Dennis, care ţinea enorm la ei. O să fie şi mai şi după ce-o să ţi se pună câteva felii în farfurie, cu nişte ciuperci şi ouă prăjite.

Era o după-amiază cenuşie şi mohorâtă, cu un vânt rece care bătea dinspre est, iar Gail simţi că venise nepregătită în impermeabilul ei subţire. Porcilor, în schimb, adăpostiţi în cele treizeci sau patruzeci de cocine

cu paie pe jos şi cu câte un mangal deasupra, părea să le fie suficient de cald. Dennis era adeptul creşterii lor omenoase înainte de sacrificare.

— Ce le dai să mănânce? întrebă Gail.

— Grâu, orz, răspunse el, împrăştiind nutreţul pe jos, spre aprobarea grohăitoare a animalelor hămesite.

— Sună foarte sănătos.

— Treonină. Metionină. Lycină HCL.

— Foarte hrănitor, fără îndoială, spuse ea, mai puţin convinsă.

— Pe dracu', risipă de bani, dacă mă-ntrebi, zise Dennis. Pe vremuri le dădeam lături şi gata. Nu ne costa mai nimic. Plus că erau mai bune pentru mediu decât chestiile astea.

— A, da, încuviinţă Gail, care ştia precis ce avea să urmeze.

— Normal, UE a ştiut mai bine decât noi, replică Dennis conform aşteptărilor, şi-n scurt timp ne-a pus căpăstru. Dar sper că n-o să treacă mult şi-o să fim din nou o naţie suverană, care-ncepe să-şi facă singură legile. Nu că v-aţi grăbi din cale-afară să mergeţi mai departe...

— Apropo... spuse Gail. Chiar sper că Asociaţia înţelege de ce-o să votez împotriva guvernului la câteva amendamente.

— Oamenii au teoriile lor, zise Dennis, îndreptându-se spre altă cocină.

— După cum ştii, explică Gail, grăbindu-se să ţină pasul cu el, am votat pentru rămânere, dar respect cu sfinţenie rezultatul referendumului.

— Aşa spui.

Ea simţi un pleoscăit sub picior şi când se uită văzu, cum se aşteptase, că tocmai călcase într-o ditamai balta de excremente de porc lichide. Păşi cu atenţie, frecându-şi partea laterală a pantofului de pământ.

— Dar aş simţi că nu-mi fac datoria de parlamentar, continuă ea, dacă nu m-aş asigura că legislaţia nu arată corespunzător.

— Cei mai mulţi colegi ai tăi o consideră suficient de bună.

— Da, dar ideea în sine – ideea asta tâmpită de-a fixa o zi anume şi de-a fi obligat apoi s-o respecţi...

— Uite ce-i, Gail, spuse Dennis, întorcându-se şi punând jos ambele găleţi o vreme. Nu sunt de acord cu tine în privinţa asta. Nici unul dintre noi nu e de acord cu tine. Ai de gând să-ţi sfidezi Asociaţia de Circumscripţie – ca să nu mai vorbesc de liderii de grup – şi să votezi cum îţi dictează conştiinţa? Foarte bine. Cu condiţia să accepţi consecinţele.

— Consecinţe? Ce consecinţe?

— Să aşteptăm şi să vedem, replică el.

Lui Gail nu-i veni să creadă.

— Mă ameninţi? întrebă ea. Şi, dacă da, cu ce?

— Nu uita că depinzi de sprijinul nostru pentru nominalizarea de la următoarele alegeri. S-ar putea să mai fie şi alţi candidaţi disponibili.

Acesta fu primul ei indiciu despre zilele complicate care-o aşteptau. Situaţia se înrăutăţi în prima seară de luni, când ea şi colegii rebeli trebuiră să participe la o şedinţă lungă şi furtunoasă la Londra, cu liderii de grup, ale căror ameninţări cu represalii se dovediră şi mai explicite. Şi totuşi, nimic din toate astea nu o pregăti pentru ce avea să se întâmple mai târziu în cursul săptămânii.

*

Fişa de post a lui Gail la Westminster o obliga să petreacă patru zile pe săptămână la Londra, pe durata sesiunii parlamentare. Fiul ei, Edward, era la universitate, dar fiica ei, Sarah, era încă la Coventry, la şcoală, şi de obicei îşi petrecea cele patru zile acasă la tatăl ei. Însă tocmai săptămâna asta el era plecat cu treabă. Doug (cum se mai întâmplase de câteva ori) se oferi să se mute în casa din Earlsdon şi să preia rolul de om care are grijă de fată.

Era un rol pe care şi-l asuma cu sentimente amestecate. Dat fiind că eşuase – cam din toate punctele de vedere – să construiască o relaţie mulţumitoare cu propria lui fiică, la început se arătase sceptic în privinţa şanselor cu o altă fată de paisprezece ani. Însă, cu timpul,

începuse să ţină la Sarah, deşi era greu de spus dacă sentimentul era reciproc. Nu avea nimic din siguranţa de sine sau din complexul de superioritate pe care le avea Coriander. Era liniştită, ascultătoare, studioasă şi un pic neglijentă. Avea aparat dentar şi nişte ochelari cu rame de baga care o făceau să arate a băieţoi. Nu avea prieten şi nici n-o prea interesa să-şi facă, părând mulţumită să-şi ducă viaţa într-un cadru familial cu mama ei (şi cu Doug, dacă se nimerea prin preajmă). Cu câţiva ani mai devreme, pe acesta poate că l-ar fi preocupat lipsa ei de spirit rebel; acum era pur şi simplu uşurat să petreacă timp cu cineva care-i făcea atât de puţine probleme.

În dimineaţa zilei de miercuri, 15 noiembrie, puţin după ora şapte, Doug îşi făcea de lucru în bucătărie, pregătindu-i micul dejun şi prânzul la pachet lui Sarah. Era încă întuneric afară, iar ea, deşi se trezise, încă nu reuşise să se dea jos din pat. El tocmai punea nişte salată şi paste reci într-o casoletă, când îi sună telefonul. Era Gail, care suna din Londra.

— L-ai văzut? întrebă ea.

Avea o voce încordată şi nesigură.

— Nu. Ce să văd?

— Ziarul.

— Ce-i cu el?

— Sunt pe prima pagină.

— Serios? Şi ce-au...?

— Ar trebui să mă duc să-l iau şi eu.

Chioşcul era la doar o jumătate de minut de mers pe jos. După ce-i strigă lui Sarah pe scări că avea cerealele pe masă, se grăbi să iasă şi să se ducă după colţ. Văzu imediat despre ce vorbise Gail. Cineva bătuse toba despre întâlnirea ei cu liderii grupului parlamentar, iar un ziar se hotărâse s-o transforme într-o ştire de prima pagină. Figura ei era una dintre cele şaisprezece prezentate sub sub titlul-manşetă: „RĂZVRĂTIŢII BREXITULUI”.

Manşeta era urâtă. Fotografia fiecărui parlamentar fusese publicată cu intenţia clară de-a arăta cu degetul, de-a identifica. În atmosfera febrilă, polarizată care încă domina ţara la mai bine de un an de la referendum, era periculos să faci aşa ceva.

De o iresponsabilitate enormă, îşi zise Doug imediat, pe când se întorcea acasă cu un exemplar împăturit sub braţ.

Sarah era în bucătărie. Îşi terminase cerealele şi ungea o felie de pâine prăjită cu Nutella. Doug o sună pe Gail din camera de zi şi vorbi pe un ton scăzut:

— Da, e urâtă de tot treaba. Ceva urmări?

— Normal. Feedul meu de Twitter a luat-o razna. E-mailul la fel.

— Rău?

— Le-am trimis la serviciu pe cele mai rele şi mi-au spus că patru-cinci dintre ele ar trebui pasate poliţiei. Vrei să le auzi?

— Nu tocmai. Dar spune-mi.

— Aşa, păi avem.... *Ransom*[36]*, curvă ce eşti* – „Ransom” fără „e”, bineînţeles –, *o să arzi în iad pentru asta. Uită-te peste umăr diseară când te întorci acasă. Dacă-i ataci pe oameni, te atacă şi ei*. A, şi uite una simpatică: *Adu-ţi aminte de Jo Cox s-ar putea întâmpla din nou.*

— Dumnezeule mare! Te simţi bine? Vrei... nu ştiu, vrei să vin să stau cu tine?

Gail oftă.

— Nu cred. Viaţa trebuie să meargă înainte, nu? Nu cred c-o să-mi intre nimeni în casă sau mai ştiu eu ce. Doar ai grijă de Sarah, atât.

— Sigur.

Se uită din nou la manşetă, cu ziarul deschis în faţa lui, pe măsuţa de cafea.

— Nu-mi vine să cred că sunt în stare de aşa ceva.

— Ştiu, spuse Gail. Cum să zic, nu mi-a plăcut niciodată politica ziarului ăstuia, dar măcar era un ziar respectabil. Ce crezi că se-ntâmplă?

— Nu ştiu. Ţara asta şi-a pierdut minţile.

— Sper că Sarah n-o să aibă probleme la şcoală. Sper că n-o să-i spună nimeni nimic oribil.

— Nu-ţi face griji, zise Doug. Sunt cu ochii pe ea.

*

Era tentant să crezi, în asemenea perioade, că o isterie bizară pusese stăpânire pe poporul englez; că intensitatea

[36] Răsplată, recompensă (engl.).

nebuniei colective la care ajunsese toată lumea în timpul campaniei din 2016 pur şi simplu încă nu scăzuse. Însă pe Doug explicaţia nu-l satisfăcea complet. Ştia că un asemenea titlu-manşetă era rezultatul unui calcul. Ştia că revolta pe care era menit s-o provoace se acumula fiindcă era preţioasă pentru cineva: nu pentru un individ anume, de bună seamă, şi nici măcar pentru un partid politic uşor de identificat, ci pentru o coaliţie imprecisă, disparată, de interese de grup care erau prudente şi nu se exprimau prea pe faţă. Primul lucru pe care-l făcu Doug, după ce o duse pe Sarah pe jos la şcoală, fu să se aşeze la biroul de la etaj şi să se întindă după un plic care conţinea patruzeci sau cincizeci de pagini în format A4, care sosise prin poştă, anonim, la trei zile după întâlnirea lui cu Nigel Ives.

Nu exista nici un bilet de însoţire: nici un mesaj de adio de la informatorul excentric cu care avusese atâtea conversaţii stranii şi în jurul cozii în ultimii ani. Lui Doug i se dăduseră pur şi simplu nişte hârtii, în ideea că ar putea să profite de ele cât mai bine. Informări despre diverse probleme; ciorne ale unor comunicate de presă; procese-verbale ale unor întrevederi confidenţiale; rapoarte marcate „Secret” sau „Nepublicabil”. Multe dintre ele aveau iniţialele „R.C.” sau semnătura „Ronald Culpepper”. Majoritatea erau tipărite pe hârtia cu antet a Imperium Foundation.

Le citise de multe ori şi ştia precis unde să-l găsească pe cel care părea cel mai reprezentativ pentru evenimentele de astăzi. Era un material de vreo două mii

cinci sute de cuvinte, întocmit împreună de un universitar şi de un binecunoscut jurnalist şi comentator. Titlul lui era: *Cum să ţinem focul aprins: strategii media de susţinere şi de intensificare a energiilor din spatele rezultatelor de la referendum*.

Doug dădu prima pagină. Materialul începea astfel:

Rezultatul referendumului din 23 iunie 2016 reprezintă o mare şi neaşteptată ocazie de îndeplinire pe mai departe a scopurilor pe care Imperium le-a susţinut dintotdeauna.

Victoria cu emoţii a campaniei pentru ieşire a fost a unei coaliţii de grupuri diferite, dintre care fiecare şi-a dorit altceva de la Brexit. Unii au votat pentru redobândirea suveranităţii şi a legilor repatrierii, alţii, pentru reducerea imigraţiei şi creşterea controlului la graniţe, iar alţii pentru speranţa ca Anglia să-şi recapete stima de sine ca naţiune independentă, în timp ce o parte (poate o minoritate fragilă, însă grupul cu care Imperium are legăturile cele mai strânse) a votat pentru ca Anglia să scape de sistemul opresiv de taxe şi de celelalte reglementări din UE, permiţându-i-se astfel să devină o practicantă autentică a comerţului liber, cu principalele sale linii de acţiune orientate spre pieţele asiatice şi din Statele Unite.

Avem astfel ocazia unei schimbări radicale şi permanente. Cu toate acestea, fereastra de oportunitate este mică. Şi nu trebuie lăsată să se închidă.

O desprindere completă, imediată şi integrală de UE ar fi fost rezultatul ideal, însă, dată fiind victoria la mustaţă a taberei pro-ieşire, e problematic să susţii că există un mandat pentru aşa ceva. Guvernul s-a lansat într-o perioadă de negocieri extinse şi, deşi am avut anumite succese când am susţinut necesitatea de-a impune un termen-limită pentru ieşire (stabilit în prezent pentru 29.03.2019), va urma o perioadă de tranziţie de doi ani sau mai mult. Marele pericol al unui asemenea proces treptat şi sporit de ieşire din UE este că s-ar putea ca entuziasmul public pentru Brexit să pălească, dacă efectele economice vor începe să se facă simţite.

Materialul de faţă va preciza paşii pe care-i putem face ca să reducem acest pericol la minimum, cu un accent aparte pus pe rolul pe care-l joacă închegarea de prietenii şi de alianţe neoficiale cu presa scrisă şi audiovizuală, conferind prin asta Fundaţiei posibilitatea să influenţeze tonul şi direcţia editorială. (Un material separat va fi pregătit pentru strategiile din reţelele de socializare.) Imperium are deja relaţii strânse şi excelente cu o serie de editori din presa generalistă şi tabloidă: aceste legături trebuie reînnoite ritmic şi exploatate la maximum.

Argumentul nostru cheie este că formele de nemulţumire diverse şi disparate, care au făcut ca 51,9% dintre alegători să voteze pentru ieşire, nu trebuie lăsate să dispară până la finalizarea Brexitului. Această nemulţumire este energia care ne va alimenta programele. Dacă Brexitul s-a clădit, în primul şi în primul rând, pe faptul că o mare parte a poporului englez s-a simţit trădată de clasa politică, acest sentiment al trădării trebuie menţinut. În plus, el poate fi canalizat şi mai bine dat fiind că, odată ce majoritatea care a obţinut câştig de cauză pentru ieşire s-a redefinit ca „voinţa poporului”, mânia publică va fi orientată mai eficient asupra acelor membri ai *establishment*-ului politic şi mediatic care pot fi prezentaţi ca nemulţumiţi că voinţa respectivă...

*

În cea mai mare parte, zilele trecură în linişte. Doug vorbi cu Gail de trei sau patru ori; în total, ea primise câteva zeci de tweet-uri care puteau fi considerate ameninţătoare, la fel ca restul parlamentarilor apăruţi pe prima pagină. Poliţia făcea cercetări şi probabil că avea să treacă pe la Doug mai târziu. El îi mulţumi pentru punerea în gardă. Când o luă pe Sarah din faţa şcolii, n-o întrebă direct dacă avusese vreo problemă la ore, liniştindu-se

când constată că nu-i pomenise de nici una. După cină fata se duse la ea în cameră să-şi facă temele.

Pe la opt şi jumătate se auzi o bătaie puternică în uşa de la intrare. Doug deschise şi se trezi cu doi poliţişti în uniformă. Invitaţi să intre, aceştia explicară că era doar o vizită de rutină; că le fusese raportată o serie de mesaje ameninţătoare la adresa lui Gail în ziua aceea; că voiau să verifice dacă observase cineva vreo activitate neobişnuită în apropierea casei şi dacă primise cineva vreun telefon, vreun SMS sau vreun e-mail neobişnuit. În cursul discuţiei Sarah coborî din cameră şi rămase pe ultima treaptă a scării, ascultând. Poliţiştii o luară deoparte şi o întrebară cum fusese la şcoală. Menţionase vreuna dintre prietene titlul-manşetă din ziar? Se legase cineva de ea din cauza acestui fapt?

Vizita lor dură cam un sfert de oră. După ce se încheie, lui Sarah nu-i veni să se întoarcă în cameră. Era foarte tăcută. Se aşeză pe canapeaua din camera de zi, cu genunchii îndepărtaţi, uitându-se la podea.

— Eşti în regulă? întrebă Doug din prag.

Ea îşi ridică privirile.

— Crezi că aş putea să vorbesc cu mama?

El se uită la ceas.

— Probabil că e încă la Cameră. Ai putea să-i trimiţi un SMS întâi.

Se duse în bucătărie, iar fata expedie un SMS. Păru să aibă efectul scontat, fiindcă după câteva minute el o auzi la telefon. Luă telefonul sus, cu ea, continuând să

vorbească. Doug se întoarse la laptopul de pe masa din bucătărie şi la teancul de hârtii de la Imperium Foundation.

Câteva ore mai târziu, imediat după miezul nopţii, un taxi opri în faţa casei, iar Doug auzi cheia învârtindu-se în uşa de la intrare. Se duse în vestibul şi o văzu pe Gail, cu geanta de voiaj în mână, arătând palidă şi obosită.

— Bună, spuse el. Ce faci aici?

Ea puse jos geanta şi îl luă în braţe, după care-l sărută zdravăn, pătimaş, pe gură. Îmbrăţişarea era lacomă, de o intensitate aproape sălbatică. Doug n-o mai văzuse manifestându-se aşa.

— Sarah avea o voce groaznică la telefon, zise ea, pe când se desprindeau. Se simte bine?

Lui nu-i plăcu să admită că fusese atât de preocupat, încât nu mai trecuse să vadă ce face şi nici măcar nu-i spusese noapte bună.

— Ai venit cu taxiul de la Londra? întrebă el.

— A trebuit. Ultimul vot a fost la zece jumate.

— Cât a costat?

— O groază. O să iau trenul mâine-dimineaţă, la prima oră. Dar nu puteam s-o las singură în noaptea asta. Azi chiar a avut parte de şocuri.

Urcă direct la dormitorul fiicei sale. Când Doug se uită să vadă ce făceau, câteva minute mai târziu, Gail stătea pe marginea patului lui Sarah, mângâindu-i părul şi murmurând ceva, aceleaşi cuvinte de alint încontinuu.

Pe urmă îşi ridică privirile spre el şi şopti:

— Cobor imediat.

— Bine. Ceva de băut?

— Da, te rog.

Turnă whisky în două pahare şi o aşteptă să coboare. Dura mai mult decât crezuse, aşa că, dacă tot aştepta, scoase gunoiul şi-l duse la pubelele din spatele casei. Când se întoarse, era linişte, în afara unui zgomot straniu, care venea din camera de zi. La început, nu reuşi să-l identifice. Era ascuţit, cu un strop de tremolo. Înceta şi începea din nou, se oprea şi se auzea iar, fără un tipar anume. Mai întâi, îşi spuse că era o alarmă electronică. Apoi îşi dădu seama: era Gail, care plângea. De fapt, „plângea” era un cuvânt nepotrivit; exista un alt cuvânt pentru ce făcea ea, un cuvânt care-i descria perfect sunetul: Gail bocea. Doug intră în camera de zi şi o găsi stând dreaptă pe canapea, tremurând, sprijinindu-şi fruntea cu o mână şi deschizând-o şi închizând-o spasmodic pe cealaltă, pe perna de alături. Se uită la el, iar chipul i se transformase într-o mască de suferinţă şi de furie.

Doug îi întinse paharul de whisky, din care ea luă o înghiţitură zdravănă. Pe urmă se aplecă în faţă şi îşi rezemă faţa de el, pe când el o înconjura cu braţele. Bocetul se opri, dar ea continuă să tremure în tăcere o vreme. Doug o mângâie pe păr. Pe urmă Gail se îndepărtă şi mai bău din whisky.

— Îmi pare rău, spuse ea. Ce-oi fi crezând despre mine?

— Cum adică?

— Nu am momente de slăbiciune. „Femeia de oţel”, aşa m-a numit cineva într-un articol biografic. Ţii minte?

El zâmbi. Scrisese chiar el articolul, înainte să se cunoască.

— Şi uită-te la mine acum!

Era adevărat. Doug n-o văzuse plângând niciodată. Era o imagine teribilă, care-ţi frângea inima. Era de nerecunoscut.

— Nu de mine-i vorba, zise ea, scoţând nişte batiste de hârtie dintr-o cutie şi ştergându-şi lacrimile şi rimelul. N-au decât să spună dracului ce vor despre mine. Dar când copiii tăi... când *propria ta fiică* e de părere că eşti în pericol...

Termină să se şteargă pe faţă. Doug se aşeză lângă ea şi o luă în braţe. Ea se lipi de el, îndoindu-şi picioarele dedesubt, sprijinindu-şi recunoscătoare capul cu toată greutatea de umărul lui. Doug îşi lipi buzele de creştetul ei, inhalându-i parfumul, sărutând-o apăsat pe părul des, care începuse să încărunţească.

— Te iubesc, spuse el.

Ea îl strânse cu putere şi-i zise „Şi eu te iubesc”, expirând cuvintele, oftându-i-le în piept. În câteva minute adormi. El îşi simţi cămaşa umedă de la lacrimile ei.

40.

Aprilie 2018

Pe când trenul pleca din Londra, pe când gonea prin Bedforshire-ul monoton, pe când străbătea mlaştinile din Lincolnshire în drum spre York, intra în regiunea mai sălbatică şi mai pitorească din North Yorkshire şi trecea în fine prin orăşelele Thirsk şi Northallerton, Sohan se arăta din ce în ce mai mâhnit.

— Uită-te la casele astea jalnice! spuse el.

— Sunt doar nişte case, replică Sophie. Oamenii trebuie să stea undeva.

— Totul e atât de... *pustiu*. Kilometri după kilometri de iarbă şi nimic altceva.

— Li se spune „câmpuri”. Ţăranii cultivă tot felul de lucruri pe ele.

— Nu pricepi. O să fiu înconjurat doar de aşa ceva de-acum încolo. Chiar nu sesizezi oroarea?

— Dar asta e Anglia. Eşti fascinat de Anglia. E ţara despre care scrii o carte.

— Şi? Doar fiindcă scriu o carte despre ea nu înseamnă că vreau să trăiesc în ea, pentru Dumnezeu. Crezi că Orwell voia să trăiască în Airstrip One[37]?

— Scria o distopie. Un coşmar.

— În asta o să se transforme în curând şi viaţa mea!

Se aplecă în faţă şi o prinse de mână.

— Soţul meu – viitorul meu soţ – mă târăşte de lângă tot ce-mi place şi mă sileşte să trăiesc printre nişte oameni bizari şi alienaţi. Departe de civilizaţie. Sunt trimis în exil – ca Ovidiu. Un surghiunit din lumea civilizată.

— Ovidiu a fost trimis la Tomis, pe ţărmurile îndepărtate ale Mării Negre. Tu te duci la Hartlepool. Nu prea e acelaşi lucru.

— E exact acelaşi lucru!

— Te duci să predai la catedra de engleză a Universităţii din Durham. Studentele tale o să fie aceleaşi fete drăguţe şi educate la şcoli private cărora le-ai predat la Londra. Eventual, mai elegante. Nu poţi să spui c-o să duci o viaţă de lipsuri.

— Dar Hartlepool? De ce-mi face asta? De ce mă urăşte atât de mult? De ce se căsătoreşte cu mine, dacă mă urăşte?

— Nu poate fi atât de rău.

— Ai mai fost acolo?

— Nu.

— E Brexit în tălpi. Şaptezeci la sută au votat pentru ieşire.

---

[37] Denumirea pe care o dă George Orwell Angliei în romanul *O mie nouă sute optzeci şi patru*.

— Atunci, poţi să restabileşti echilibrul.

— Spânzură maimuţe.

Asta păru cel puţin s-o mire pe Sophie.

— Ce fac?

— E o poveste celebră. O maimuţă a fost adusă la ţărm după un naufragiu şi cei de-aici au crezut că-i un francez, fiindcă nu mai văzuseră niciodată vreunul, aşa c-au spânzurat-o.

— Când a fost asta?

— Nu ştiu... Cândva prin anii 1980.

Sophie ridică o sprânceană.

— Bine, în epoca Războaielor Napoleoniene, recunoscu el. Dar încă li se spune ucigaşi de maimuţe.

— O să-ţi prindă bine, zise ea. O să ieşi din bula ta londoneză. O să ţi se pună în discuţie convingerile metropolitane. S-ar putea chiar să-ţi faci nişte prieteni noi.

Sohan se încruntă, dar în sinea ei Sophie ştia că nu mai putea de fericire. Mike îi propusese în sfârşit să se căsătorească în timpul cinei de la The Ivy, la a doua aniversare a primei lor întâlniri. Acum, şase luni mai târziu, se întorceau în comitatul Durham, und crescuse Mike: mai întâi pentru încheierea cununiei civile şi pe urmă ca să se stabilească acolo. Mike îşi lăsase postul din City, după ce strânsese o avere pe care nici măcar Sohan (care nu avea voie să-i vadă extrasele bancare) nu i-o putea bănui; iar acum, zicea el, voia să dea ceva înapoi comunităţii care-l crescuse şi pe care o văzuse îngenuncheată, în ultimii patruzeci de ani, de ravagiile dezindustrializării. În acest

scop, îşi înfiinţa propria societate caritabilă: un trust educaţional menit să ofere un centru pentru perfecţionarea deprinderilor digitale. Spaţiul fusese cumpărat, personalul fusese angajat (deşi echipa nu era nici pe departe completă), iar planul era să se ţină deja cursuri înainte de toamna lui 2019. Taxele aveau să fie minime, iar noţiunile elementare de proiectare, de codificare web, creare de conţinut digital şi tehnologii incipiente aveau să fie oferite localnicilor de toate vârstele. Mike avea încredere că, beneficiind de ajutorul unor profesori buni, inclusiv al unor oameni trecuţi de cincizeci sau de şaizeci de ani, chiar şi cei care nu-şi găseau de lucru de câteva decenii puteau beneficia de reconversie şi li se puteau oferi cunoştinţe de bază despre noile deprinderi din mediul de lucru digital. Totul era o problemă de atitudine, spunea el.

— O să trebuiască să dărâm şi să reproiectez tot, le zise el, mai spre sfârşitul după-amiezii, lui Sophie şi Sohan, pe când făceau turul complexului sportiv abandonat din cartier, pe care-l cumpărase ca să găzduiască noua academie. A fost închis acum trei ani şi de-atunci se deteriorează permanent. Dar văd un spaţiu foarte bun pentru săli de lucru, un laborator digital, o cafenea – chiar şi câteva mici săli de lectură.

— E un spaţiu fabulos, încuviinţă Sophie. Îmi dau seama de potenţial.

Sohan nu spuse nimic.

— Ce s-a-ntâmplat? îi şopti ea, pe când se întorceau spre parcarea unde-i aştepta Tesla model S a lui Mike. Nu poţi să-l încurajezi un pic?

— N-am ascultat o vorbă, răspunse el. Sunt îngrozit pentru diseară.

Pe Sophie şi Sohan îi aşteptau seri total diferite. A ei consta în întoarcerea la Bewes Hall, hotelul unde avea să se desfăşoare ceremonia din ziua următoare, şi în statul în cameră, cu ochii la televizor, în timp ce se bucura de room service şi de minibar. Sohan, între timp, avea să-i cunoască pe părinţii lui Mike.

— O să te iubească, îl linişti ea. Eşti în stare să farmeci pe oricine.

— Îţi arde de glume? Nu s-au împăcat nici până azi cu ideea că fiul lor e gay. Nici n-o să se-mpace. Şi probabil că votează amândoi cu UKIP.

— Probabil? Ţi-a spus Mike?

— Nu. Dar toţi cei de-aici votează cu ei, nu?

Sophie îi aruncă o privire pe care şi-o dori încărcată de reproş.

— Pentru Dumnezeu...

— Mă rog, nu contează. Chestia e că sunt sigur c-o să le fiu antipatic de la prima vedere.

*

A doua zi, la micul dejun, Sophie îl întrebă cum fusese şi se arătă surprinsă când i se răspunse:

— A fost bine. Au fost foarte prietenoşi, foarte primitori. Incredibil de emoţionaţi, normal, dar şi eu am fost la fel. Am scăpat de trac după câteva beri. Iar mâncarea a fost grozavă. Sperasem cumva c-o să ne dea peşte cu cartofi prăjiţi şi piure de mazăre, dar, în loc asta, a gătit mama lui Mike o *malu mirisata*, o mâncare autentic sri-lankeză, un curry cu peşte şi chilli.

Sophie se arătă impresionată.

— A ieşit cum trebuia?

— Nu ştiu, spuse Sohan, ridicând din umeri. Nu ştiu cum e mâncarea sri-lankeză. N-am mai mâncat de când eram mic. Dar mi s-a părut gustoasă.

Ea mai turnă cafea pentru amândoi şi unse cu gem de portocale o felie de pâine prăjită palidă şi ca vai de ea.

— Deci au acceptat că sunteţi gay?

Sohan clătină din cap.

— Deloc. Dar cred că nu prea au ce face. E singurul lor băiat şi nu vor să-l piardă.

În timpul ceremoniei de după-amiază, Sophie nu se putu abţine să se uite la părinţii lui Mike – îndeosebi la tatăl lui – şi să încerce să le descifreze emoţiile. Era un bărbat corpolent, solid, trecut de şaizeci de ani, cu pieptul lat şi tuns aproape zero. Mama lui era mai înaltă şi mai zveltă: avea talia lui Mike, iar înălţimea îi era scoasă în evidenţă de rochia albastru-închis, lungă şi fără mâneci. Nici unul nu păru foarte emoţionat când se rostiră jurămintele. Domnul Newland se uita în faţă, pe fereastra mare din sala de şedinţe a hotelului şi peste terenul de

golf de afară, însă nu părea să remarce priveliştea: în schimb, parcă i se aşternuse o ceaţă pe ochi şi dădea impresia că încearcă să se imagineze în altă parte – oriunde. Între timp, ochii soţiei lui iscodeau prin sală, uitându-se neliniştiţi la ceilalţi invitaţi; însă în privire îi apăru şi o urmă de zâmbet când Sohan îi puse verigheta pe deget fiului ei, moment în care încercă să-i prindă privirea soţului – fără succes. După încheierea ceremoniei li se alăturară amândoi celor care aplaudau, întru câtva nesiguri şi cu două-trei secunde întârziere.

Erau şaizeci sau şaptezeci de invitaţi, dar Sophie nu-i cunoştea pe mulţi – doar pe câţiva dintre colegii lui Sohan de la universitate. Cina şi discoteca de după se dovediră un calvar. Ea se trezi gândindu-se foarte mult la Ian, deşi îşi spuse că asta nu însemna neapărat că-i era dor de el de-adevăratelea, ci mai degrabă că, în această zi festivă şi fericită, se vedea privată de sentimentul împărtăşit de mai toată lumea de-a fi partenerul cuiva. În orice caz, pe la unsprezece noaptea, după ce dansă de câteva ori şi cu Sohan, şi cu Mike, pentru ca apoi să fie târâtă pe parchet de un specialist în ecocritică de la facultatea lui Sohan, hiperentuziast, dar nepriceput, decise că era suficient. În plus, îşi dădu seama că băuse cam mult în ultimele douăsprezece ore şi că mai avea puţin până leşina. Îşi luă un pahar cu apă de la bar şi tocmai îl dădea pe gât, când Mike şi părinţii lui trecură pe lângă ea, în drum spre ieşire.

— I-ai cunoscut pe mama şi pe tata, Sophie, nu?

— Da, am vorbit mai devreme. Gata, plecaţi? întrebă ea.

Domnul Newland dădu din cap.

— Am depăşit ora de culcare.

— Sper că v-aţi simţit bine, spuse Sophie.

— A fost minunat, zise soţia lui.

— Se ţin tare şi bravează, interveni Mike, bătându-şi mama pe braţ. Nu la asta se gândiseră pentru nunta băiatului lor.

— Trebuie să fii în pas cu timpurile, nu? spuse tatăl lui, care părea ceva mai afabil decât cu câteva ore în urmă.

— Cred c-o să mă duc şi eu la culcare, zise Sophie. Începe să mă ia cu ameţeală.

— Atunci, nu mişca! spuse Mike. A fost destul şi pentru So, şi pentru mine. Rămâi aici câteva minute şi te-ajutăm să urci.

*

Sophie era mult mai beată decât crezuse. Îşi aduse aminte că părăsise sala de recepţii a hotelului şi că urcase scările sprijinită de câte un mire de fiecare parte. Însă nu-şi aminti că intrase în cameră şi îşi azvârlise pantofii, prăbuşindu-se pe patul lor dublu şi adormind complet îmbrăcată. Dar mai mult ca sigur că asta se întâmplase; după câteva ore se trezi, cu o durere de cap cumplită şi dorindu-şi cu disperare un pahar cu apă, ca să descopere că Sohan şi Mike dormeau cu ea la mijloc.

— Ce dracu-i asta? zise ea cu o voce spartă.

Mike se rostogoli spre ea şi deschise ochii.

— A, bună, spuse el. Deci trăieşti.

— Ce caut aici?

— Păi, ai leşinat şi n-am mai avut chef să te mutăm.

— Dar pentru voi e noaptea nunţii. Nu pot să dorm la voi în pat în noaptea nunţii.

— Nu-ţi face griji! Nu ne-ai împiedicat de la nimic.

— Vrei să spui... cu mine aici...?

— Nu. Vreau să spun că So şi cu mine am trecut de faza asta. Poate ai observat că n-a fost nici unul dintre noi îmbrăcat în alb.

— Chiar şi aşa...

— Mâine pe vremea asta o să fim la Verona. Sunt sigur c-o să recuperăm atunci.

— Am nevoie de un pahar cu apă.

Ea se ridică, se duse în baie, lăsă apa rece să curgă şi îşi umplu un pahar. De fapt, bău trei. Pe urmă se întoarse în pat, însă de data asta la margine, cu Mike întins la mijloc. Acesta adormise deja, cu braţul stâng trecut peste pieptul soţului său. În lumina slabă, Sophie se uită la cei doi, cu ochii lor închişi, cu respiraţia ritmică şi cu umbra unui sforăit ieşind din gura întredeschisă a lui Sohan. Păreau pe deplin mulţumiţi, împăcaţi şi simţindu-se bine unul cu celălalt. Simţi un fior de invidie. Nu aşa trebuia să se întâmple. Cum de ajunsese Sohan să aibă o căsnicie fericită, iar ea să rămână singură?

Era patru dimineaţa. Sophie dormi cu întreruperi aproape două ore, dar la şase era deja trează de-a binelea. Mirii aveau să ia maşina până la aeroportul din Newcastle ceva mai târziu de dimineaţă. Trenul ei de întoarcere la Londra pleca imediat după zece. Ce putea să facă între timp?

Cu siguranţă n-o amuza perspectiva unui mic dejun la hotel, cu ceilalţi invitaţi de la nuntă. Se furişă din aşternut, îşi puse pantofii şi se împletici înapoi în camera ei. Pe urmă îşi făcu bagajul, coborî, făcu check-out-ul şi chemă un taxi.

Şoferul o duse la gara din Hartlepool, însă nu era nici o cafenea deschisă – mai mult, nici un semn de viaţă nicăieri. Era o dimineaţă caldă, razele soarelui încercând să străpungă norii cenuşii şi subţiri, care-şi schimbau forma. Singurul loc unde se servea cafea părea să fie McDonald’s. Femeia care servea părea destul de prietenoasă, aşa că o întrebă dacă era vreo plajă prin apropiere, un loc unde să poată să stea şi se se uite la mare. De îndată ce puse întrebarea se ruşină, ca şi cum cuvintele ar fi făcut-o să dea impresia unei sudiste prostovane, însă nu era cazul să-şi facă griji: femeia era est-europeană şi-i spuse că probabil cel mai simplu era să ia autobuzul şapte spre Headland. Sophie îi mulţumi şi se îndreptă spre staţia de autobuz, trăgându-şi trollerul cu o mână şi ducând cafeaua în cealaltă.

Autobuzul o duse pe un drum cu două benzi pe sens, prin faţa unui magazin universal Asda şi a unui centru

comercial, care-i aminti de cel de unde fusese cândva fabrica din Longbridge. Când autobuzul ajunse la Headland, descoperi că fostul şir elegant de magazine, cu bolţi frumoase, din fier forjat, căzuse în ruină, iar multe dintre spaţiile comerciale erau goale şi părăsite. O serie de case vechi, cu faţa direct spre zidul înalt care înconjura docurile aveau, la intervale regulate, ferestrele bătute în scânduri. Docurile însele rămăseseră fantomatice şi inactive. Era opt şi ceva într-o dimineaţă de duminică – ce-i drept, o oră când puţine spaţii urbane pulsează de viaţă –, dar, chiar şi aşa, părea un loc vătuit într-o tăcere supranaturală.

Exista un mic local deschis – un One-Stop, unde îşi cumpără un sandviş cu ou şi creson înainte să se îndrepte spre zidul vechi al oraşului. Nu văzu pe nimeni până acolo. Nici măcar o maşină parcată în apropiere. În starea ei de mahmureală şi epuizare, începu să aibă sentimentul irealităţii. Simţi dintr-odată că nu înţelegea locul ăsta, că habar n-avea de viaţa pe care o conţinea. Fără îndoială că se înşela: casa ei din copilărie se găsea cam la o sută cincizeci de kilometri de aici şi, în orice caz, asta era Anglia – ţara ei –, atâta doar că se simţea total înstrăinată de acest colţ al ei. În ultimii zece ani, în ciuda timpului petrecut în Midlands, inima ei fusese întotdeauna la Londra. Acum se considera londoneză, iar din Londra nu numai că puteai să ajungi cu trenul la Paris sau la Bruxelles mai repede decât aici, dar probabil că s-ar simţi mult mai în largul ei pe Boulevard Saint-Michel sau în

Grand-Place decât stând pe banca asta, uitându-se la apele de cărbune ale Mării Nordului, spre macaralele, petrolierele şi morile eoliene care se ridicau la orizont.

Se gândi din nou la Sohan şi Mike încolăciţi unul în altul în patul lor matrimonial şi simţi înţepătura pătrunzătoare a singurătăţii. Se gândi în treacăt la Ian. Iar apoi se gândi la altcineva: şi înainte să chibzuiască la cât de sortită eşecului era încercarea, se desprinse din contemplarea peisajului tăcut şi auster din jur. Era deja cu telefonul în mână şi verifica preţul biletelor de avion spre Chicago.

41.

De la: Sophie Coleman-Potter
Trimis: luni, 9 aprilie 2018 11:49 PM
Către: Adam Turner
Subiect: Spre Chicago
Dragă Adam,

Of, ce mult a trecut de când am vorbit! (*Deşi sunt sigură că lui nu i se pare*). M-am uitat prin e-mailurile vechi şi mi-am dat seama că ultimul semn de viaţă de la tine l-am primit pe 26 aprilie 2016. Ţi-am mai trimis două-trei e-mailuri de atunci, dar probabil că au intrat în *Spam*. (*Nu, nici vorbă, pur şi simplu n-a avut chef să răspundă.*) E greu să păstrezi o corespondenţă virtuală (*mai ales când pe unul dintre corespondenţi nu prea îl interesează*), dar să sperăm că o să apară posibilitatea să ne vedem curând în persoană. Alte informaţii imediat... (*Suspansul o să-l omoare*.)

Ei bine, de când ţi-am scris ultima dată în viaţa mea s-a întâmplat un lucru foarte important, şi anume m-am despărţit de Ian.

Am ajuns la o criză din multe puncte de vedere în vara lui 2016 şi, după ce-am încercat consiliere conjugală câteva săptămâni, am hotărât să plec.

Într-un fel, presupun că e uimitor ca, uitându-mă în urmă, să văd că am reuşit să ascundem gunoiul sub preş atât de mult timp. Cred cu hotărâre că divergenţele politice trebuie ţinute sub control – o părere cam demodată la ora asta aici, când tendinţa este să cauţi conflictul cu lumânarea şi să-ţi demolezi adversarii din cuvinte cât poţi de tare –, dar când împarţi locuinţa cu cineva de care te freci douăzeci şi patru de ore pe zi, lucrul ăsta nu mai e posibil. Pur şi simplu eram în dezacord cu privire la prea multe.

Între timp, m-am gândit la felul cum ai lăsat tu lumea universitară cu vreo doi ani în urmă şi m-am întrebat cât de spontană o fi fost hotărârea asta. Începuseră să se adune lucrurile neplăcute – de săptămâni, luni sau chiar ani? Te întreb fiindcă nu de mult m-a tentat şi pe mine să spun „pas”. De fapt, chiar ieri. Mi-am petrecut cea mai mare parte a weekendului la nunta unui prieten, ceea ce a însemnat să plec din Londra şi să trăiesc două zile într-un ritm puţin mai cumsecade. Ieri în special am avut mult timp şi spaţiu în care să mă gândesc la viaţă şi la felul cum arată de fapt lucrurile. Totuşi ar fi o nebunie să iei o hotărâre care să-ţi schimbe viaţa după douăzeci şi patru ore de chibzuinţă, nu? Însă, cu cât întorc lucrurile pe toate părţile în minte, cu atât mi se pare mai logic. Postul nu e ce am crezut – sau cel puţin ce credeam cândva că o să fie. Totul a devenit tranzacţional. Studenţii (sau părinţii lor) plătesc sume mari în avans şi aşteaptă ca investiţia să fie rentabilă. Lectorii mai tineri se spetesc muncind, pe când generaţia mai vârstnică stă de pomană, aşteaptă pensia şi între timp face tot ce poate ca să ducă o viaţă liniştită: şeful meu de catedră e un exemplu perfect...

Ce aiureli autocompătimitoare am ajuns să scriu. (*Şi asta, dragul meu, e prima şi singura frază sinceră pe care am scris-o în nenorocitul ăsta de e-mail.*) Dă-mi voie să trec la subiect. (*Bun, cât de mare o să fie minciuna? Hai măcar s-o fac gogonată.*) O prietenă a mea s-a mutat la Chicago pe la începutul anului şi mă tot bate la cap să vin s-o văd. Aşa că mi-am rezervat un bilet (*nu, n-am făcut-o, nu încă*) şi o să ajung pentru un weekend lung începând de vineri, 20. Crezi că o să ai o oră sau două (*ce vreau să spun de fapt e o noapte sau două*) şi pentru mine? Ar fi grozav să ne revedem după atâta timp. S-au întâmplat o mulţime de lucruri de la Marsilia! Abia aştept să-mi povesteşti cum faci faţă în America lui Trump. (*Mda, exact după asta tânjesc. Mai bine îl trimit înainte să apuc să scriu ceva şi mai idiot.*)

Cu drag,
Sophie xx

*

De la: Adam Turner
Trimis: miercuri, 11 aprilie 2018, 7:22AM
Către: Sophie Coleman-Potter
Subiect: Re: Spre Chicago
Dragă Sophie,

Mă bucur întotdeauna să primesc veşti de la tine şi cu atât mai mult să aflu că o să vii la mine în bârlog. Şi nu pot decât să-mi cer iertare pentru felul mizerabil în care n-am reuşit să păstrez ritmul corespondenţei. Pune-o pe seama presiunii de-a fi tată, dacă vrei. (*Ce? CE???*)

Da, asta este marea mea veste de când ne-am scris ultima dată. Pat şi cu mine ne-am căsătorit cu două veri în urmă (*Pat? Cine mă-sa în CUR e Pat?*), iar fiica noastră a venit pe lume – cu o grabă întru câtva indecentă, recunosc ruşinat – peste câteva luni. I-am spuse Alice, sub forma unui omagiu combinat – al meu pentru Alice Coltrane[38], al lui Pat pentru Alice Walker[39]. Acum, la şaisprezece luni, n-o să te plictisesc cu recitalul tatălui afectuos despre numeroasele feluri în care o consider adorabilă – dar îţi trimit o fotografie în attachment. Măcar atâta lucru am voie să fac, da (*Am de ales?*)

(*Şi, căcat, cred că mai am nevoie de-o cafea înainte să citesc mai departe.*)

(*Bun, să vedem restul.*)

Îmi pare rău să aflu că ţi-a fost atât de greu, personal şi profesional. Ţin minte când ne-am cunoscut la Marsilia, tocmai te măritaseşi şi păreai foarte fericită şi emoţionată. Ce să zic, viaţa îţi mai dă şi pumni... Nu e foarte profund, ştiu, dar ce altceva să spun? (*Corect, cam la asta se reduce totul.*)

[38] Pianistă, organistă, compozitoare şi interpretă de jazz americană, soţia saxofonistului John Coltrane.

[39] Poetă şi prozatoare americană, şi în acelaşi timp activistă pentru drepturile afro-americanilor.

Măcar cu privire la partea profesională pot să fiu ceva mai încurajator: plecarea din mediul universitar a fost cu siguranţă una dintre cele mai bune hotărâri pe care le-am luat. Sigur, am avut şi noroc: compania de jocuri pe calculator în care am intrat a prosperat, tipilor le place mult ce fac, aşa că acum am şi nişte acţiuni la firmă şi totul e minunat: dar important e că trăiesc de pe urma creativităţii mele. Îmi place munca pe care-o am, îmi plătesc facturile şi, chiar dacă nu e tocmai genul de compoziţie muzicală cu care am crescut, mai sunt şi alte căi. Am înfiinţat un trio cu doi prieteni şi în timpul liber ne strângem şi cântăm – de fapt, o să avem un recital aici chiar pe 21, aşa că, dacă tu şi prietena ta nu aveţi alte planuri pentru seara aceea, puteţi veni să ne ascultaţi, ceea ce ar fi formidabil! Gratis – direct pe lista invitaţilor.

Prin urmare, lucrurile merg bine pe frontul ăsta, însă apropo de ultima frază din e-mailul tău nu pot să-ţi spun că tabloul de ansamblu îmi place foarte mult. La fel ca toţi proştii din America, Pat şi cu mine nu ne-am aşteptat ca Trump să ajungă preşedinte. Alice s-a născut cam cu zece zile înainte de alegeri şi am avut cel mai straniu sentiment, fiindcă asta însemna că aveam zece zile de bucurie şi de emoţie pură, iar pe urmă au venit nenorocitele alea de rezultate şi ne-am întrebat, Ce p*** calului s-a întâmplat? Parcă ni s-a aşezat un nor pe casă în ziua aia şi, drept să-ţi spun, nici acum nu s-a ridicat şi nici nu o s-o facă până când preşedintele nostru n-o să fie înlocuit de altcineva – indiferent cum o să se întâmple şi cât o să dureze. Nu că Hillary ar fi perfectă şi de luat acasă, dar măcar are un fel de competenţă elementară şi de stabilitate a temperamentului pe care le aştepţi de la un şef de stat. Pe 9 noiembrie dimineaţa eu am fost doar furios şi nu mi-a venit să cred, dar bănuiesc că pentru Pat a fost şi mai rău. A fost incredibil cât de repede şi de spectaculos s-a schimbat temperatura emoţională. Cu o zi mai devreme ne uitaserăm la Alice şi ne lăsaserăm fermecaţi de prospeţimea, de inocenţa şi de vulnerabilitatea ei, iar acum o priveam şi nu ne venea să credem cât de nesigur părea viitorul pentru ea, cât de instabile, nocive şi periculoase simţeam că ajunseseră să fie ţara noastră şi lumea întreagă peste noapte.

Oricum, putem vorbi despre toate astea când o să ne vedem – ceea ce o să fie peste o săptămână şi ceva, da? Tu şi prietena ta puteţi veni la spectacol sâmbătă, iar duminică poate daţi o fugă şi luaţi prânzul cu noi, dacă nu sunteţi

prea ocupate. Ştiu că lui Pat i-ar plăcea să te cunoască şi bineînţeles că abia aştept să mă mândresc cu frumuşica de Alice. :)

Aşa că dă-mi de ştire ce planuri ai şi sună-mă imediat cum ajungi în oraş.

À bientôt (una dintre puţinele formule din franceză pe care le mai ţin minte).

Adam

42.

După citirea e-mailului, Sophie se întinse pe patul îngust din cămăruţă, se făcu covrig cam un sfert de oră şi plânse zdravăn. Trecuseră aproape şase ani de când îl cunoscuse pe Adam la Marsilia, dar de atunci i se cuibărise în minte o fantezie, o fantezie prostească, imposibilă, iar în dimineaţa asta era furioasă pe sine nu doar fiindcă se cramponase de ea, ci fiindcă, şi mai prosteşte, acţionase pe baza ei, îi dezvăluise totul lui Adam cât se poate de clar şi provocase răspunsul ăsta graţios, plin de tact şi umilitor.

Cum putea să-i mai scrie?

Trei zile mai târziu, îi trimise un alt e-mail – după opt sau nouă variante –, explicându-i că mama prietenei ei murise pe neaşteptate, că prietena trebuia să zboare acasă în weekendul acela şi că ea trebuia să-i fie aproape la nevoie. Trimiterea e-mailului fusese, poate, cel mai jenant lucru pe care-l făcuse, dar nu găsi alternativă. În ce priveşte răspunsul lui, reuşi doar să-l citească în fugă şi apoi să-l trimită repede în partea de jos a ecranului computerului, la sfârşitul listei de e-mailuri speciale. Măcar

economisise banii pentru un zbor la Chicago, o cheltuială pe care nu prea şi-o permitea în perioada aceea.

Aşa stând lucrurile, vineri, 20 aprilie 2018, se trezi că ia trenul spre Birmingham Moor Street, în loc de avionul pentru Chicago O'Hare. Un weekend cu tatăl ei, în locul unuia cu Adam. Vineri seară, mâncare indiană pentru acasă, patru doze de bere tare şi schimbul de veşti despre familie. Se simţea atât de deprimată şi de deznădăjduită, încât aproape că nu putu deschide gura.

Tatăl ei, pe de altă parte, se arătă neobişnuit de volubil.

— Scot casa asta la vânzare, spuse Christopher. N-ai nimic împotrivă, nu?

Sophie clătină din cap.

— Oricum, întotdeauna am avut impresia că nu prea ţi-a plăcut.

— Nu, aşa e, recunoscu ea. Şi unde te muţi?

— Păi...

Christopher inspiră adânc.

— Asta-i a doua chestie. Mă văd cu cineva.

— Cineva?

— Cu altă femeie. Nu te superi, nu?

— Cineva cu care o să te muţi?

— Da.

Ea se simţi deopotrivă impresionată şi descurajată. Până şi viaţa amoroasă a tatălui ei era mai sănătoasă decât a ei.

— Te-ai mişcat repede, zise ea.

— Ştiu. Nu te superi, nu?

— Vrei să nu mă mai întrebi dacă mă supăr? De ce m-aş supăra? Vreau doar ca tu şi mama să fiţi fericiţi.

— Bine. Să ştii că sunt. Foarte fericit.

— Cum o cheamă?

— Judith.

— Şi ce face?

— E avocat de divorţuri.

— Ar trebui să fie convenabil.

Christopher zâmbi.

— Şi mama ta?

— Ce-i cu ea?

— Şi-a găsit pe altcineva?

— Nu cred că-şi caută pe altcineva. Dar cred că-şi caută o casă în Franţa.

— Zău?

Informaţia păru să-l ia pe nepregătite.

— N-a părut să-i surâdă ideea când i-am propus eu.

— Mă rog, ea şi Benjamin se gândesc să se mute acolo împreună. Şi el îşi scoate casa-moară la vânzare. Vor să cumpere ceva încăpător, ca să poată primi musafiri.

— Asta chiar *e* o schimbare pentru ei.

— Schimbarea pare să plutească-n aer.

— Măcar tu stai cuminte, spuse Christopher. Dai un pic de continuitate vieţilor noastre.

— O să plec şi eu, anunţă Sophie. Îmi dau demisia.

Lui aproape că-i scăpară pe jos chifteluţele indiene cu ceapă.

— Poftim? De ce?

— Cred că până la urmă n-a fost postul la care visasem dintotdeauna, zise ea. Lucrurile care-mi plăceau acolo au fost copleşite treptat de lucrurile pe care le detestam.

Pe urmă întinse mâna, îşi atinse tatăl pe braţ şi adăugă, ceva mai veselă:

— Nu-ţi face griji pentru mine, tată. M-am gândit deja la altceva. Totul o să fie bine.

*

Spre sfârşitul următoarei dimineţi, pe când se întorcea cu autobuzul în centrul Birmingham-ului, Sophie se întrebă când începuse să mintă pe toată lumea. Nu credea nici o clipă că totul avea să fie în regulă şi cu siguranţă că nu se gândise la nimic altceva. Cu mulţi ani în urmă, pe când se pregătea pentru examenul de absolvire, se gândise să se facă terapeut. Până în clipa când îşi depusese teza de licenţă, planul îi rămăsese cuibărit într-un cotlon al minţii. Lorna, femeia care le oferise consiliere conjugală ei şi lui Ian, nu-i făcuse o impresie grozavă: era convinsă că putea face o treabă mai bună decât ea, chit că propriile ei relaţii nu prea ilustrau reţeta succesului. Dar oare putea face faţă reconversiei profesionale la vârsta asta? Anilor de muncă prost (sau chiar, în cea mai mare parte a timpului, ne-) plătită? Nu era o perspectivă atrăgătoare. Mai uşor găseai un post într-un muzeu, într-o galerie, la National Trust. Nu tocmai genul de lucruri la care năzuise în viaţă,

dar, într-un fel şi până la un punct, ar fi tot un serviciu public...

Coborî din autobuz când ajunse în centrul oraşului şi începu să se plimbe la întâmplare pe străzile aglomerate, înghiontită de cumpărători grăbiţi. După câteva luni de vreme oarecare, temperaturile crescuseră ciudat în ultimele zile, iar soarele atrăsese mulţimi de oameni pe New Street, Broad Street şi Corporation Street. Adolescentele palide şi pistruiate, în maiouri şi pantaloni scurţi, cu pielea la vedere, contrastau bizar cu formele negre ale femeilor în *niqab*. Sophie se simţea relaxată în mulţime, bucuroasă să se piardă printre oameni.

Însă nu avea chef de cumpărături şi nu prea ştia de ce venise astăzi aici. Fusese preocupată în ultime vreme de gândul că trebuia totuşi să ia legătura cu Ian şi să discute despre obţinerea unui divorţ oficial: lucrul ăsta o frământa de câteva luni, de fapt, dar dădea înapoi în faţa ideii, în faţa finalităţii ei zdrobitoare. Cu toate acestea, era laş din partea ei (din partea ambilor) să lase lucrurile să meargă mai departe aşa. Ajunsese la nici cinci sute de metri de apartamentul lui – de apartamentul pe care-l împărţise cu el atâta timp – şi i-ar fi fost destul de uşor să-l sune, să-i dea întâlnire ca să stea de vorbă amical într-o cafenea şi să vadă încotro i-ar fi purtat discuţia. În plus, ar fi fost frumos să-l revadă, în anumite feluri...

Se aşeză pe o bancă din Cathedral Square şi se lăsă în voia soarelui. Aici, în plin centrul Birmingham-ului, îşi dădu seama că era înconjurată de amintiri cu el. Chiar vizavi de

ea, pe Colmore Row, era blocul de birouri unde participase la Cursul de Conştientizare a Vitezei. În spatele ei, pe Corporation Street, era cofetăria unde Ian intervenise şi fusese rănit în timpul tulburărilor din 2011. Gândul la săptămâna aceea puse în mişcare o serie complexă de imagini din trecut... Amintirea ei cea mai vie – ciudat, chiar mai vie decât momentul din spital când Ian o ceruse de soţie – se dovedi mersul la spital cu Helena, felul cum se căscase tăcerea între ele în maşină după ce ea rostise cuvintele de neuitat: „A avut mare dreptate, să ştii. «Râuri de sânge». A fost singurul care a avut curaj s-o spună”. Era uluitor, îşi zise Sophie, cum îşi aminteau unii oameni discursul ăla, cum se cramponau de discursul ăla ţinut în faţa unui public din Birmingham de un politician născut la Birmingham, cum îi impresionase ca expresie a unui adevăr esenţial, însă de nerostit, şi cum le rămăsese ascuns în inimi, ca un cancer, cum supurase timp de... Dumnezeule, se făcuseră cincizeci de ani. O jumătate de secol! BBC îl redifuzase nu mai departe de săptămâna trecută, rostit de data asta de un actor, pentru a marca cincizeci de ani de la înfiinţarea postului (ca şi cum, îşi zise, era o aniversare care merita marcată), şi prinsese câteva minute din el la radio, iar mohoreala lui banală o deprimase, pe când glasul nazal şi cadenţele stranii ale lui Enoch Powell (în excelenta imitaţie a actorului) o făcuseră să îngheţe, însă astăzi în minte îi prinse contur un gând mai vesel: conştiinţa faptului că aici, în ziua asta însorită de aprilie, oamenii din Birmingham – în principal tineri – îşi

vedeau bine mersi de viaţă, acceptând bucuros şi paşnic tocmai amestecul de culturi despre care mintea obtuză şi egoistă a lui Powell îşi imaginase doar că aveau să ducă la violenţă. Îşi aminti reacţia de dispreţ a lui Sohan, cu toţi acei ani în urmă, când Lionel Hampshire îşi zugrăvise compatrioţii ca fiind funciarmente primitori şi agreabili – exact opusul rasismului criminal de îngrijit şi de binecrescut al lui Powell –, dar nu se putu abţine să conchidă că scriitorul avusese dreptate, nu doar cu privire la englezi, ci la lume în general. Altminteri, unde mai era speranţa?

Porni în plimbare pe Waterloo Street, prin Victoria Square şi prin faţa locului unde fusese Biblioteca Centrală – acum dispărută – şi pubul The Grapevine – acum şi el dispărut –, până ieşi în Centenary Square, în faţa clădirii zvelte şi monumentale a noii biblioteci. Ajunsese la nici o sută de metri de apartamentul lui Ian, dar merse mai departe, prin International Convention Centre şi apoi în Brindley Place, unde rămase câteva minute pe podul peste canal, uitându-se la cumpărătorii care treceau pe maluri. Era ora prânzului şi oamenii începeau să caute locuri de luat masa. Sophie strângea telefonul în mâna ţinută în buzunarul jeanşilor şi tocmai se întreba, din nou, dacă să-l sune pe Ian, când – aidoma unei prevestiri – simţi o bătaie pe braţ şi se întoarse spre a da cu ochii de doi oameni pe care nu se aştepta deloc să-i vadă: doi oameni pe care-i recunoscu, dar cu care nu mai vorbise dinainte de

despărţire: Grete, femeia care venea să deretice la doamna Coleman, şi soţul ei, Lukas.

Erau încărcaţi cu pungi de cumpărături şi îmbrăcaţi mult prea gros pentru vremea de vară. În plus, se pregăteau să meargă să ia prânzul la Pizza Express. O invitară să li se alăture.

La masă vorbiră doar despre lucruri neînsemnate – vremea, felul cum mergea restaurantul, noile magazine din centrul oraşului – şi evitară să aducă vorba despre lucrul (mai bine zis, persoana) care-i făcuse să se strângă laolaltă. Însă când terminară de mâncat şi sosiră cafelele, Sophie îi întrebă dacă ştiau ceva despre Ian sau despre doamna Coleman. Întrebarea păru să provoace o anume stinghereală.

— Drept să-ţi spun, zise Lukas, o vedem uneori pe Helena prin oraş, dar nu suntem în relaţii bune cu ea. Cât despre Ian...

— Nu cred c-a stat mult pe-aici în ultima vreme, adăugă Grete. În ultimele două luni, probabil.

— De ce spui asta? întrebă Sophie.

I se păru că exista un motiv anume.

Luke răspunse:

— S-a-ntâmplat ceva pe la începutul anului. A fost foarte urât... Foarte neplăcut pentru toţi cei implicaţi.

— Am avut şi noi un rol, zise soţia lui. De fapt, de la noi a plecat. Ceea ce mă face să mă simt oribil, recunosc. Cred că Ian şi mama lui s-au certat şi totul a pornit, până la urmă, de la noi.

— Nu spune asta, interveni Lukas. Nu te învinovăţi. Şi nu *ne* învinovăţi. N-a fost din cauza noastră. Tu ai fost victima, în caz c-ai uitat.

Tăcură amândoi. Sophie îşi dădu seama că fusese atins un subiect delicat, dar avea o curiozitate pârdalnică de-a şti mai mult.

— Dacă nu vreţi să-mi spuneţi... îi îndemnă ea prefăcut.

— Ba da, sigur că da, zise Grete. Chiar ar fi bine să ştii. Nu ştiu cum stau lucrurile în clipa asta între tine şi Ian, dar... cred că ţi-ar plăcea să ştii.

Sophie dădu din cap, îmboldind-o pe Grete din ochi. După o clipă sau două, aceasta continuă:

— Ţii minte magazinul din oraş, da?

— Da.

— Bun, asta s-a întâmplat în magazin în februarie. Era sâmbătă, pe la ora prânzului, şi ţin minte că era o zi destul de rece, aşa că nu preau erau clienţi – dar, după cum ştii, magazinul nu se aglomerează niciodată. Mă rog, nu contează. A-nceput aşa. Eram doar patru oameni în magazin. Doi dintre ei la tejghea, servind doi clienţi. Eu eram unul dintre clienţi. Celălalt era un bărbat cam de douăzeci şi cinci-treizeci de ani. Cred că venise de la cârciumă, fiindcă ne-am dat seama cu toţii că băuse, iar acum încerca să-şi mai cumpere alcool, câteva doze de bere. Şi eu cumpăram una-alta, pastă de dinţi, ştergare pentru vase, din astea. De asemenea, recunosc că eram cam nepoliticoasă şi făceam un lucru pe care nu-l fac de obicei, şi anume vorbeam la telefon în timp ce plăteam.

Trebuie să spun că mă calcă pe nervi când fac alţii chestia asta, dar mă sunase soră-mea şi mă bucuram fiindcă n-o mai auzisem de multă vreme şi începusem să-mi fac griji. Aşa că vorbeam cu ea în timp ce plăteam şi ieşeam din magazin. În limba noastră, normal.

Între timp, băiatul ăstălalt, tânărul, era la cealaltă casă şi părea să aibă probleme cu plătitul. Încerca să facă plata cu cardul şi POS-ul nu i-l accepta. Se certa cu femeia de la casă. Nu avea bani lichizi la el – doar cardul –, aşa că până la urmă a trebuit să accepte că nu putea să cumpere dozele de bere. Dar nu i-a convenit deloc. A smuls cardul din POS-ul mic pe care l-a trântit apoi pe tejghea şi pe urmă, când să plece, a dat cu ochii de mine. Mai bine zis, m-a auzit. A văzut că mă îndrept spre ieşirea din magazin, vorbind cu sora mea la telefon, vorbind într-o altă limbă, şi mi-a interceptat privirea. Nu mi-a plăcut cum se uita la mine, aşa că m-am uitat în altă parte, dar era prea târziu. Am ieşit din magazin şi chiar la plecare am văzut-o pe doamna Coleman apropiindu-se de mine pe trotuar, dar n-am apucat să ne salutăm, fiindcă deodată tânărul a-nceput să strige la mine. A urlat „Lasă dracu’ telefonul!” şi pe urmă, după ce-am ieşit amândoi şi am rămas în faţa uşii, m-a prins de braţ şi mi-a zis „Cu cine vorbeai?” şi „În ce limbă vorbeai?”. Am strigat „Dă-mi drumul!”, dar el a repetat „În ce căcat de limbă vorbeai?”, pe urmă „În ţara asta se vorbeşte engleza” şi după aia m-a făcut curvă poloneză. N-am spus nimic, nu aveam de gând să-l corectez, m-am obişnuit oricum ca oamenii să mă creadă

poloneză, am vrut doar să nu-l mai bag în seamă, dar nu s-a mulţumit cu asta, mi-a pus mâna pe telefon, mi l-a smuls, l-a aruncat pe jos şi a început să-l piseze cu picioarele.

Lui Grete i se umeziseră ochii şi-i tremura vocea în timp ce descria incidentul.

— A ţinut-o aşa cu tot felul de lucruri despre polonezi – nu pot să repet cuvintele pe care le-a folosit –, mi-a spus: „Nu mai trebuie să-i suportăm pe... ăştia ca voi” (a folosit alt cuvânt în loc de „ăştia”) şi pe urmă a scuipat spre mine. Din fericire, nu în faţă, dar...

Tremurând acum vizibil, Grete şi-a prins capul în mâini. Lukas a luat-o în braţe. Sophie s-a întins peste masă şi a ţinut-o strâns de mână.

Grete a dat o vreme impresia că nu-şi poate termina povestea. Aşa că a continuat-o Lukas:

— Pe Grete a amărât-o rău episodul ăsta. Chiar a zguduit-o. A fost pentru prima dată – cum să zic, de la referendum simţiserăm amândoi o uşoară schimbare în felul cum ne vorbeau oamenii – unii oameni – sau în felul cum se uitau la noi când ne auzeau vorbind, chiar şi când vorbeam în engleză, dar asta a fost prima dată când s-a întâmplat aşa ceva, un lucru cu adevărat agresiv sau violent. Până la urmă, ne-am hotărât să mergem la poliţie şi să reclamăm incidentul. Tipul se suise în maşină şi plecase, fără să apucăm să-i luăm numărul sau mai ştiu eu ce, dar ne-am zis că o să fie destul de uşor de aflat. Însă ne-am gândit şi că ar fi de folos dac-am avea un martor,

aşa că am hotărât să trecem pe la doamna Coleman, care asistase la toată scena.

Ne-am dus la ea acasă a doua zi dimineaţa, adică duminică, şi, când am ajuns, am văzut maşina lui Ian parcată în faţa casei.

— Sinceră să fiu, m-am bucurat, spuse Grete, care părea să-şi fi revenit măcar în parte, fiindcă dintotdeauna mi se păruse mai uşor să stai de vorbă cu Ian, care avea – sper că nu te superi dac-o spun – o fire ceva mai... prietenoasă decât doamna Coleman. Cum să zic, lucrasem ani buni pentru ea, stătusem atâta vreme în casa ei şi în tot timpul ăla nu se întâmplase nici măcar o dată...

— Ştiu ce vrei să spui, zise Sophie.

Grete surâse recunoscătoare şi continuă:

— Ei bine, chiar Ian a răspuns la uşă. A fost foarte bucuros să ne vadă, s-a purtat foarte cald şi amabil. El şi maică-sa băuseră un ceai în bucătărie. Veniserăm cu fetiţa noastră, cu Justina, şi, chiar dacă e foarte bine-crescută, n-am vrut deloc să-i deranjăm, aşa că Lukas s-a dus cu Justina în camera din faţă şi s-a jucat cu ea cât timp eu am vorbit cu Ian şi cu maică-sa. Ian m-a rugat să mă aşez şi mi-a oferit un ceai, dar l-am refuzat, oricum nu voiam să rămân foarte mult. Stăteam la masa din bucătărie între ei, dar abia dacă începusem să vorbesc şi doamna Coleman s-a apucat să strângă ceştile şi să le ducă la chiuvetă ca să le spele. Nu că n-ar fi ascultat, nu cred asta. Era mai degrabă ca şi cum ar fi ştiut deja ce aveam să spun şi ar fi vrut să-şi pregătească răspunsul. Pe scurt, i-am zis lui Ian

ce se întâmplase – de fapt, vorbiseră deja despre asta, iar el fusese foarte cumsecade, foarte înţelegător –, după care am zis că voiam să mergem la poliţie şi am întrebat-o pe doamna Coleman dacă vrea să ne fie martor şi să confirme cele întâmplate.

Helena rămăsese la chiuvetă, cu mâinile cufundate în apă, uitându-se afară pe fereastra de la bucătărie. Ian i-a spus: „Aşa ar fi normal, mamă, nu? Doar ai văzut toată povestea”.

La început n-a scos un cuvânt, dar într-un târziu a spus: „Da, am văzut”.

Am aşteptat să mai spună şi altceva. Am aşteptat destul de mult.

La rândul ei, şi Sophie o aştepta pe Grete să continue. În ciuda zgomotului de tacâmuri din jur şi cu tot du-te-vino-ul din restaurantul aglomerat, auzea şi îşi imagina scena foarte clar: liniştea teribilă din bucătăria aceea atât de familiară; curgerea potolită a apei în chiuvetă, cu Helena mişcându-şi mâinile; ochii Helenei, de un albastru spălăcit, lichid, apos, privind cu încăpăţânare spre grădina de trandafiri pe care-i plantase soţul ei cu ani în urmă: bobocii care încă nu se desfăcuseră, florile care încă nu explodaseră. Îşi aminti cum stătuse ea însăşi acolo, în grădină, în ziua când o cunoscuse pe mama lui Ian. Îşi aminti ferocitatea cu care bătrâna o prinsese de braţ, forţa neobişnuită şi fixitatea ochilor ei.

— În cele din urmă, continuă Grete, Helena a vorbit. A vorbit foarte încet; iar în voce i s-a simţit un fel de tristeţe.

O tristeţe adevărată. Într-un fel, tocmai din cauza asta a durut atât. A spus...

Trase adânc aer în piept. Era clar că-i venea greu să repete cuvintele.

— A spus: „Una peste alta, cred c-ar fi mai bine dacă tu şi soţul tău v-aţi întoarce acasă”. La început, pe cuvânt că n-am înţeles. Am crezut că se referea la casa noastră de la celălalt capăt al orăşelului. Dar nu asta a vrut să spună. „Mă tem”, a zis ea (şi trebuie să recunosc, apropo, că mă nedumereşte întotdeauna felul în care folosesc englezii formula asta, ca şi cum le-ar fi cu adevărat frică să spună ceva rău, când de fapt bineînţeles că persoana care ar trebui să se teamă este cea căreia i se vorbeşte – e un lucru ciudat, nu cred că-l mai găseşti în altă limbă), oricum, „Mă tem”, a zis Helena, „că lucrul care s-a întâmplat ieri o să continue să se-ntâmple, într-un fel sau altul. Era clar că avea să ajungă aici. Era inevitabil”. „Inevitabil?” am repetat eu. Dar ea n-a mai spus nimic.

Am rămas acolo, încercând să asimilez ce-mi zisese cu câteva clipe mai devreme. De fapt, nu-mi mai găseam cuvintele. Pe urmă Ian a zis ceva de genul „Mamă, nu te roagă decât să le spui oamenilor ce s-a-ntâmplat”, dar eu m-am ridicat în picioare, l-am oprit şi i-am zis: „E-n regulă, Ian. Mama ta a vorbit pe şleau. Ştiu foarte bine ce vrea să-mi transmită. O să plec”.

Am ieşit repede din bucătărie şi am intrat în camera de la stradă, unde Lukas şi Justina se jucau. Am luat-o de mână pe fiică-mea, i-am spus „Hai, trebuie să plecăm” şi

am condus-o spre uşa de la intrare. El – o privire spre Lukas – m-a urmat, fără să priceapă ce se întâmpla. Ian ajunsese la uşa de la intrare şi a încercat să mă oprească, dar am trecut pe lângă el şi am dus-o pe Justina la maşină.

— Şi eu m-am îndreptat spre maşină, zise Lukas, ca să încerc să-ntreb ce se întâmplase. Dar Grete n-a vrut să-mi spună. O lega pe Justina în scăunelul pentru copii şi nu voia să vorbească. Dar uşa de la intrare rămăsese deschisă, aşa că m-am întors înăuntru. Am străbătut coridorul şi, când am intrat în bucătărie, Ian şi maică-sa se certau înfiorător.

— El ce spunea? întrebă Sophie.

— Nu mai ţin minte. Ridicaseră vocea amândoi – nu ţipau de-adevăratelea unul la altul, dar... cu siguranţă erau foarte furioşi. Era o ceartă aprinsă. Dar nu-mi mai aduc aminte ce spuneau.

*

— Mi-am dat seama că lucrul care-o revoltase de fapt, îi spuse Ian lui Sophie mai târziu în noaptea aceea, pe când erau amândoi în pat, iar el îi urmărea delicat cu degetele conturul moale al umărului dezgolit, a fost pur şi simplu că n-am sprijinit-o. Asta voia de la mine. Asta aştepta. Sprijin necondiţionat.

Îi sărută acum umărul, după care îşi trecu mâna peste podişul plăcut al pântecului, simţind denivelarea subtilă a

buricului, până când mâna ajunse să i se odihnească pe curbura şoldului.

— Îmi spunea întruna „Tu de partea cui eşti?” „De partea cui?” Aşa punea problema. Nu-mi vine să cred că nu observasem până atunci – că aşa îşi trăise de fapt toată viaţa. Într-o stare de război nedeclarat.

Sophie îl mângâie pe coapsă. Îi plăcea să-l poată atinge din nou: muşchii, pielea, firele de păr deschis şi moale din interiorul coapsei şi cele mai aspre şi mai dese din locul de care se apropie cu mâna.

— Când ai vorbit ultima dată cu ea? întrebă ea.

— În dimineaţa aia. Acum două luni.

O sărută.

— O să trebuiască s-o îmbunezi.

— Până la urmă, da. Dar – o sărută din nou – n-o să mai fie niciodată ca până acum.

— Nici la noi, zise Sophie, cu inima începând să i-o ia razna când îi simţi mâna cuprinzându-i sânul.

— Dar cel puţin te-ai întors, spuse Ian, sărutând-o încă o dată, iar apoi mângâindu-i uşor linia maxilarului cu buzele. Nu-i aşa?

— Mai vedem, răspunse Sophie.

*

— Ce-o să faceţi acum? întrebase Sophie după ce ieşise din restaurant cu Lukas şi Grete şi se oprise în bătaia soarelui.

— Acum? zisese Lukas, uitându-se la ceas. Păi, nişte cumpărături şi pe urmă înapoi...

— Nu vorbesc de după-masa asta, spusese Sophie. Vorbesc de... O să rămâneţi în oraş?

— De fapt, răspunsese Grete, o să-i urmăm sfatul doamnei Coleman.

— Nu! Nu puteţi să plecaţi din cauza chestiei ăleia.

— Nu e din cauza chestiei ăleia, zisese Lukas. Pur şi simplu simţim...

— Nu că ne-am fi dezîndrăgostit de Anglia... adăugase Grete.

— Numai că... Ni se pare că acum am putea să avem o viaţă mai uşoară în alte ţări.

— Ce alte ţări?

— Încă nu ştim. Avem timp berechet să ne hotărâm. Ne-am scos casa la vânzare, dar putem să rămânem în ea până la sfârşitul lui august.

Sophie îi privise cum stăteau de mână lângă canal şi îşi dăduse seama că avea în faţă doi oameni care luaseră deja decizia.

— E cumplit de trist, comentase ea.

— Nu foarte, replicase Lukas. E bine s-o iei din loc mereu.

— Şi tu ce-o să faci? întrebase Grete.

O îndemnaseră amândoi, cât de insistent putuseră, să se întoarcă la Ian cât mai repede. Dar Sophie se decisese să acţioneze şi mai rapid. Aşa că, după ce-şi luaseră

rămas-bun în faţa intrării de la Birmingham Rep[40], iar ea le urmărise cu privirea siluetele care se făceau tot mai mici în timp ce treceau pe lângă Hall of Memory, spre Paradise Place, se îndreptase spre spatele teatrului şi pornise încet, dar fără ca hotărârea să i se clatine, spre blocul în care ea şi Ian îşi petrecuseră anii de căsnicie. Ţinea minte, bineînţeles, codul din patru cifre de la intrarea comună. În plus, păstrase o cheie a apartamentului – însă de data asta nu o folosise. În schimb, sunase la uşă, iar când Ian venise s-o deschidă, cu aerul întrebător şi vag iritat al cuiva care tocmai fusese întrerupt când se transmitea un meci de fotbal la televizor, se mărginise să-i spună:

— Salut, străine!

43.

Mai 2018

Coriander îşi dăduse examenele de an şi aştepta rezultatele. Poate într-o încercare de a-şi omorî timpul – sau chiar, cine ştie?, de-a construi o punte cu tatăl ei –, acceptase până la urmă să petreacă o zi sau două cu Doug şi Gail la casa din Earlsdon. Vizita se dovedi stresantă, dar

[40] The Birmingham Repertory Theatre, teatrul municipal din Birmingham.

în linii mari obişnuită şi caracterizată printr-o politeţe încordată din toate părţile. După încheierea ei, pe 17 mai 2018 seara, merse pe jos cu Doug până la gara din Coventry: ea se întorcea la Londra, el mergea la Birmingham ca să ia parte (cu sentimentele amestecate care însoţesc mereu asemenea ocazii) la o reuniune a foştilor elevi. Aveau de mers douăzeci de minute sub lumina blândă a unui asfinţit de vară, iar Coriander impuse un ritm alert.

— Nu poţi să mergi un pic mai încet? zise Doug, pe când ea zorea mai departe, la doi-trei metri în faţa lui. Oricine-ar crede că ţi-e ruşine să fii văzută mergând alături de mine.

— Îmi e.

— Încântător!

— La ce te-aştepţi? replică ea. E din cauza smochingului. Un costum de pinguin. Arăţi ca un membru al clasei conducătoare care şi-a plătit locul. E jenant.

— Nu sunt eu de vină că se cere etichetă.

— Hai, te rog! Altădată i-ai fi băgat în mă-sa şi te-ai fi dus la costum şi cravată. Ai ajuns un eschiviţionist în toată regula acum, la bătrâneţe.

Doug se grăbi s-o prindă din urmă.

— La vârsta medie, te rog frumos. Nu sunt bătrân.

— Mă rog.

O luă pe după umeri şi răsuflă uşurat că, măcar un minut sau două, nu încercă să se desprindă.

— O să fie şi Benjamin? întrebă ea.

— Da. De ce? Ai vreun mesaj pentru el?

— Nţ.

— Fiindcă, dac-ai avea, i l-aş putea transmite, iar el i l-ar transmite lui Sophie.

Se uită la fiica lui, pe faţa căreia nu se citea nimic.

— Ar putea fi... ăăă, ştiu eu? ...nişte scuze sau aşa ceva.

— Dac-aş fi făcut ceva rău, m-aş scuza, spuse Coriander.

— I-ai luat un an din viaţă.

— Un an în care a scris o carte şi a realizat o serie de emisiuni TV. Între timp, şaptezeci la sută dintre oamenii din ţara asta se gândesc la sinucidere. Ştiu de partea cui sunt. Las-o baltă, tată! N-o să se-ntâmple.

La gară se sărutară de rămas-bun, iar el străbătu pasarela care ducea la peronul rezervat trenurilor spre Birmingham. Un tren sosi aproape imediat, dar rămase în gară câteva minute. Asta însemna că Doug, care se aşează la fereastră, îşi vedea foarte bine fata, care îşi aştepta trenul pe peronul de alături. Tăria ei de caracter, încăpăţânarea, refuzul de-a face compromisuri i se citeau limpede în atitudine şi în postură: felul cum stătea pe peron, semiîncruntătura pe când scruta nerăbdătoare orizontul, atitudinea glacială faţă de ceilalţi pasageri. Doug spera că, mai devreme sau mai târziu, avea să nu mai fie supărată pe lume în general şi pe lumea pe care i-o lăsase moştenire generaţia lui în special. Vorbiseră despre scuze, însă îşi dădu seama acum că *el* era cel oprimat de însuşi

sentimentul permanent că datora scuze: ei, în primă instanţă, iar apoi tuturor prietenilor şi contemporanilor ei. Oare chiar atât de rău o zbârciseră Doug şi cei ca el? Poate că da. Ţara se afla acum într-o situaţie nenorocită: cu capsa pusă, divizată, icnind sub presiunea unui program de austeritate care părea să nu se mai termine. Poate că era inevitabil să fie dispreţuit de Coriander pentru rolul lui, oricât de mic, în toate astea. Poate că era timpul să înveţe *el* de la *ea*, să-şi aducă aminte că existau câteva principii care nu trebuiau niciodată abandonate sau diluate şi că nu era neapărat un lucru nobil să gravitezi spre centru, în căutarea unei vieţi tihnite...

Din instinct, trase de papionul care-i strângea gâtul până la limita sufocării. Tocmai era pe punctul să-l desprindă, dar se stăpâni. În fond, se pricepea să recunoască gesturile inutile.

*

Pe când trecea pe aleea principală a Liceului King William, experimentând fluxul proustian al amintirilor la fiecare pas şi la fiecare privire într-o parte şi în alta (laboratorul de fizică la dreapta, tărâmul cândva interzis al Liceului de Fete la stânga), Doug îl văzu pe Benjamin la câţiva metri în faţă, parcându-şi maşina şi încuind portiera. Merseră împreună până la vechea sală de mese, unde un banner policrom anunţa că „Liceul King William spune bun-venit promoţiei 1978”, şi-i găsiră pe Philip Chase şi Steve

Richards aşteptându-i deja la capătul uneia dintre mesele lungi, cu banchete.

— Cine *dracu'* sunt toţi oamenii ăştia? întrebă Steve, uitându-se în jur la marea de păr tot mai rar, ochelari cu rame de sârmă, umeri gârboviţi şi burţi în creştere. Nu recunosc pe nimeni. Toţi arată la fel.

— Cică vin şi o parte din profesori. Domnul Serkis a zis c-o să ajungă.

Steve râse.

— Îmi place că încă-i spui „domnul".

— Ia uite! vorbi Phil. Ăla nu-i Nick Bond?

— Nu, nu e el. E David Nagle. L-aş recunoaşte oriunde.

— Să mergem să-i salutăm?

— Prefer să nu. N-am avut nimic în comun acum patruzeci de ani. Cu atât mai puţin avem astăzi.

— Păi, atunci ce căutăm aici? De ce-am venit? Am fi putut să ne ducem frumuşel la un chinezesc.

— Motivul pentru care am venit eu e acolo, spuse Doug.

Ceilalţi se opriră din vorbit şi-i urmăriră privirea îndreptată spre uşa sufrageriei, pe care tocmai intrase Ronald Culpepper. Era adâncit în conversaţie cu actualul director al liceului, care i se adresa cu deferenţă, conducându-l spre locul din centru al mesei de onoare.

— Ai bătut atâta drum, întrebă Steve, nevenindu-i să creadă, ca să-l auzi pe dobitocul ăsta cum vorbeşte despre – luă hârtia pe care fusese tipărit desfăşurătorul – „Oportunităţi globale în Anglia post-Brexit"?

— Nu, răspunse Doug. Am venit fiindcă am de gând să stau de vorbă cu el între patru ochi la sfârşitul întâlnirii. Cât despre mizeria aia de alocuţiune, habar n-am ce-o să faceţi voi, dar eu n-o să stau s-o ascult.

Unind vorba cu fapta, de îndată ce terminară desertul şi preşedintele Imperium Foundation se ridică în picioare, Doug conduse o ieşire bine coordonată de la capătul unde se aflau al mesei. Îl urmară Philip, Steve şi Benjamin, care părăsiră sala de mese cu un zgomot atent orchestrat de tacâmuri şi de banchete trase în spate, chiar în clipa când Culpepper se pregătea să vorbească. Ceilalţi cincizeci sau şaizeci de invitaţi se întoarseră să se uite la ei pe când îşi croiau drum spre ieşire. Gestul era copilăresc, dar profund satisfăcător. Şi era o uşurare că, după atâta mâncare grea şi vin roşu ieftin, ieşeau la aer curat şi se bucurau de ultimele minute ale soarelui la asfinţit.

Porniră pe aleea care şerpuia în jurul clădirilor şcolii – majoritatea din epoca interbelică a cărămizii roşii şi foarte cunoscute, altele, ceva mai recente şi ciudat de nefamiliare: cel care ieşea în evidenţă era noul centru pentru rugăciuni, construit spre a-i găzdui pe cei treizeci la sută din băieţii de la King William care practicau credinţa islamică. În scurt timp ajunseră la taluzul care ducea la terenurile de sport, unde buturile de rugbi se ridicau spectral şi impunător în amurgul de vară, ca nişte monumente neexplicate ale unei civilizaţii străvechi. Se aşezară pe iarbă, la fel cum făcuseră cu aproape patruzeci de ani în urmă, într-o după-amiază încinsă de vară de la

sfârşitul ultimului trimestru, când Doug le adusese să bea câteva doze de bere, dar Benjamin se abţinuse, cu un aer afectat şi conştient de răspunderile lui de monitor. Amintirea acelei după-amiezi îl făcu acum să zâmbească şi-l împinse pe panta evocărilor.

— Ţineţi minte, spuse el, uitându-se spre nord, în direcţia zidului care împrejmuia bazinul de înot în aer liber, ascuns lângă capela şcolii, cum ne obligau să înotăm în pielea goală dacă ne uitam costumul de baie?

— O, da, zise Phil.

— Chestia uimitoare, spuse Steve, e cum i-au lăsat părinţii noştri să scape basma curată. Acum ar veni poliţia şi cei de la protecţia copilului. Sau, cel puţin, aşa am spera.

— Adevărat, zise Phil. Multe dintre chestiile care treceau drept normalitate în anii şaptezeci ar fi definite ca abuzuri astăzi.

— Mă rog, am scăpat teferi, în orice caz, zise Benjamin, la care Doug spuse doar „Oare chiar am scăpat?”, şi un timp întrebarea pluti în aer, fără să i se răspundă şi fără să i se poată răspunde.

— E plăcut să te uiţi înapoi din când în când, spuse într-un târziu Benjamin, parcă pentru a se apăra.

— Nostalgia e boala englezilor, zise Doug. Obsedaţi de afurisitul ăsta de trecut, aşa sunt englezii – şi uite unde ne-a adus chestia asta. Vremurile se schimbă. Adaptează-te.

— Mă rog, *tu* n-o faci, zise Benjamin.

— Poftim?

— Tu nu prea te schimbi. Văd că faci în continuare generalizări enorme despre caracterul naţional al englezilor. „Subtilitatea e boala englezilor” – ultima dată asta ai spus.

— Ce? Când am zis eu asta?

— Aici, acum patruzeci de ani, când ne certam pentru un titlu din revista liceului.

— Am zis eu „Subtilitatea e boala englezilor”?

— Dap.

— Ţin minte, spuse Phil. A fost când am scris articolul ăla despre cum a luat-o Eric Clapton pe urmele lui Enoch Powell în timpul concertului de la Odeon.

— Cum poţi să-ţi aduci aminte de un lucru care s-a-ntâmplat cu atâta timp în urmă? întrebă Doug. Exact ce spuneam – sunteţi obsedaţi de trecut. Vi-l amintiţi mult prea bine şi vă gândiţi la el mult prea mult. E timpul s-o luăm din loc. Trebuie să ne concentrăm pe viitor.

— De acord, zise Steve.

— Am o editură cu profil istoric, spuse Phil. Sunt obligat să mă gândesc la trecut.

— Pe când eu sunt foarte axat pe viitor, dacă vreţi să ştiţi, zise Benjamin. Am luat o hotărâre de căpătâi.

Doug pufni.

— Zău? O să-ncepi să cumperi carnete verzi în locul ălora albastre, nu?

Ceilalţi râseră, dar Benjamin îi făcu să se oprească, anunţând:

— Lois şi cu mine ne mutăm în Franţa.

După ce le savură mirarea preţ de câteva clipe, continuă:

— L-a părăsit pe Christopher. Nu vrea să mai stea în sau aproape de Birmingham. Nu vrea să mai stea în ţara asta. Însă nu vrea să fie singură. Aşa că i-am zis că merg cu ea. O să găsim un loc în Provence – avem banii de pe casa lui tata şi de pe a mea. Lois îşi doreşte ceva suficient de mare ca să putem primi musafiri. Musafiri plătitori.

Se uită pe rând la feţele lor. Acum păreau mai degrabă sumbre decât şocate.

— Sunteţi bine-veniţi cu toţii, oricând aveţi chef, îi asigură el. O să vă fac reducere.

Întunericul se întindea repede peste terenurile de sport. Din sala de mese se auziră nişte aplauze îndepărtate. Doug se ridică în picioare, scuturându-şi iarba de pe pantalonii costumului de seară. Îl atinse pe umăr pe Benjamin.

— Se pare că faci ce trebuie, frate, spuse el. Dar acum trebuie să mă scuzi. Cred că discursul e pe terminate şi mă-ndoiesc că Ronnie o să mai stea mult. Ar cam fi timpul pentru mica noastră discuţie. Ne vedem mai târziu, băieţi.

Pe când Doug se îndrepta în direcţia aplauzelor tot mai slabe, Steve strigă după el:

— Nu face vreo prostie!

*

Instinctul lui Doug se dovedi corect. Ronald Culpepper, în deplină şi suplă glorie, aştepta deja în afara sălii de mese, cu impermeabilul pus pe braţul smochingului şi cu lumina unui felinar ricoşându-i de pe scăfârlia chelă, în timp ce şoptea la telefonul mobil. „Îşi cheamă şoferul”, îşi zise Doug, ghicind – corect şi de data asta – că un invitat atât de distins n-ar fi venit la liceu cu maşina personală şi, cu atât mai puţin, cu un Uber. Pesemne că în câteva minute avea să apară un Mercedes sau aşa ceva care să-l ducă acasă. Doug trebuia să se mişte repede.

Culpepper îl reperă şi-l recunoscu în clipa când ajunsese la câţiva metri de el şi îşi recompuse imediat trăsăturile într-o expresie de dispreţ resemnat. Cei doi foşti adversari se salutară fără să-şi strângă mâinile.

— Ronald, spuse Doug.

— Douglas, spuse Ronald.

— Ne părăseşti deja? Nu stai la autografe?

— Dacă eşti invidios, zise Culpepper, că m-au ales pe mine să vorbesc în faţa adunării, şi nu pe tine, poate-ar trebui să te gândeşti care dintre noi reflectă mai bine valorile liceului. Sigur, ţie îţi rămâne să-ţi sileşti prietenii să pună în scenă un gest de răzvrătire jalnic. Care n-a impresionat pe nimeni, apropo. Oamenii au fost, în cel mai bun caz, jenaţi.

— Am plecat din motive medicale. Ştiam că ne-o ia tensiunea la vale dacă te ascultăm douăzeci de minute.

Culpepper îi zâmbi compătimitor.

— Duci aceleaşi bătălii de altădată, nu, Doug? Au trecut patruzeci de ani, şi nu s-a schimbat nimic.

— Patruzeci de ani nu înseamnă mare lucru în tabloul de ansamblu al lumii. Iar bătălia nu e „de altădată”. E aceeaşi bătălie. Bătălia nu se schimbă niciodată.

— Poate pentru tine. Unii dintre noi evoluează.

Culpepper se uită la ceas. Şoferul întârzia mai mult decât ar fi fost dispus să tolereze.

— Tu cum ai evoluat în ultima vreme? întrebă Doug. Zi-mi ceva despre Imperium Foundation şi despre ce reprezintă.

Calmul lui Culpepper se clătină o clipă la auzul acestui nume, însă bărbatul şi-l recăpătă suficient de repede.

— Este un *think tank* extrem de respectat, spuse el. Există informaţii la liber despre el în mediul online.

— Cine-l conduce?

— Dacă-ncerci să identifici o conspiraţie sau un cartel secret, ai ghinion, zise Culpepper, pornind pe aleea care ducea spre porţile şcolii. Suntem doar un grup de oameni de afaceri englezi obişnuiţi, care încearcă să facă ce e mai bine pentru ţara lor în toate modalităţile posibile. Probabil că nici măcar unul ca tine n-ar avea ceva de obiectat.

— Corect. N-aş avea. Asta, dac-aş crede o iotă.

— Problema ta, Anderton, zise Culpepper, oprindu-se brusc şi întorcându-se spre Doug, este că nu ţi-ai dat niciodată silinţa să-nţelegi afacerile, nu ţi-ai dat niciodată silinţa să-nţelegi patriotismul. Nici tu, nici ceilalţi comentatori liberali. Dac-ai face-o, ţi-ai da seama că sunt

două lucruri care pot foarte bine să meargă mână-n mână. Să ştii că-ţi citesc articolele. Întotdeauna e interesant să vezi ce gândeşte opoziţia. Dar mă tem că n-am căzut pe spate niciodată. Analizele tale sunt superficiale, iar de la referendum încoace a putut toată lumea să vadă ceea ce unii dintre noi văzuseră deja de mult: tu şi ciracii tăi prefăcuţi şi anti-*establishment* sunteţi de fapt noul *establishment*, iar acum poporul s-a întors împotriva voastră şi chestia asta nu vă place.

Doug se gândi o clipă şi pe urmă clătină din cap.

— Regret, Ronnie, dar n-o cumpăr.

— Ce să cumperi?

— Vezi tu, chestia e că, ori de câte ori aude pe cineva ca tine vorbind despre „popor”, detectorul meu de căcat înnebuneşte. Mi se pare că ţi-ai petrecut toată viaţa de adult încercând să stai cât mai departe cu putinţă de „popor”. Mergi cu transportul în comun, apelezi la sistemul de sănătate publică, îţi trimiţi copiii la şcoli de stat? Bineînţeles că nu. Ultimul lucru pe care ţi-l doreşti e să intri în contact cu proletarii. Dar Brexitul a fost visul tău erotic de ani de zile, dintr-un motiv sau altul, iar acum, de îndată ce „poporul” îţi livrează lucrul pentru care te-ai rugat, dintr-odată nu mai poţi de dragul lui. Te bucuri că-l poţi folosi la fel cum te foloseşti de toată lumea. Aşa lucrează ăştia ca tine. Dar sper că-ţi dai seama că de data asta te joci cu focul.

— Mă joc cu focul? Dumnezeule, ce-ţi mai place să dramatizezi.

— Nu dramatizez. Ştim cu toţii că la ora asta e multă furie în ţară, iar ca să-ţi atingi scopul trebuie să ai grijă s-o alimentezi mai departe. Numai că oamenii îşi arată furia în feluri diferite. Unii mormăie-n ceai, se excită la ce citesc în *Daily Telegraph*, votează pentru Brexit şi gata. Dar alţii ies pe stradă dimineaţa, cu o grămadă de cuţite ascunse în vesta antiglonţ, şi-şi omoară parlamentarul din circumscripţie, iar asta nu mai e atât de bine, nu? Şi, cu cât ziarele aţâţă mai mult furia, folosind cuvinte ca „trădare”, „răzvrătire” şi „duşmanul poporului”, cu atât creşte probabilitatea ca lucrurile astea să se repete.

Ajunseseră la capătul aleii de la liceu. Culpepper se uită deja disperat în stânga şi în dreapta pe drumul principal, dar încă nu se vedea nici urmă de maşină.

— Nu-mi dau seama, spuse el, ce-are a face asta cu...

Ajunse la jumătatea frazei, când Doug îl prinse de papionul pe care-l folosi ca să-l tragă brutal spre el, până stătură faţă în faţă:

— Ştii cine-i Gail Ransome, Ronnie? Ştii cu cine trăieşte de o vreme? Pun pariu că ştii. Ştii cum e când femeia pe care-o iubeşti îţi plânge-n braţe fiindcă primeşte ameninţări cu moartea toată ziua? Când plânge fiindcă fiică-sa se cacă pe ea de frică?

Trase şi mai tare de papion, răsucindu-l până când Culpepper începu să se învineţească uşor la faţă:

— Ia zi. Ştii? Ştii?

— Dă-mi drumu-n gura mă-tii de-animal!

Cuvintele îi ieşiră din gură gâfâit şi sugrumat. Se uitară unul la altul, ochi în ochi, zece secunde sau poate mai mult, pe când faţa lui Culpepper devenea din ce în ce mai purpurie. În cele din urmă, Doug îşi slăbi strânsoarea, tocmai când un BMW mare şi negru se oprea lângă ei la bordură. Fără vreun alt cuvânt, Culpepper trase de portiera din spate şi se sui în maşină, masându-şi cercul de roşeaţă din jurul gâtului, unde-i intrase gulerul în carne. Se uită furios la Doug în timp ce maşina pleca, dar nici unuia nu-i veni vreo replică de adio. Mirosul greu de ură rămase în aer chiar şi după ce maşina dispăru din vedere.

*

Între timp, şi Benjamin pornise într-o misiune personală; numai că a lui era mult mai contemplativă. Reparcurgând drumul care i se întipărise în minte, chiar dacă trecuseră între timp atâtea decenii de când îl făcuse ultima dată, intră în clădirea principală a liceului şi urcă pe scări până la coridorul de la etaj, unde, în partea stângă, o intrare mică şi arcuită ducea spre alte trepte de piatră, mult mai abrupte şi cu un aer pronunţat ocult. Era intrarea spre coridorul Carlton, o secţiune a liceului unde pe vremea lui aveau acces doar elevii din clasa a zecea, însă, chiar şi dintre ei, doar puţinii aleşi. Prima încăpere prin dreptul căreia treceai, pe stânga, era pe atunci tocmai sala de întruniri a Clubului Carlton, unde minoritatea pivilegiată care fusese aleasă în acea organizaţie de elită (de o

comisie secretă, ale cărei motivaţii nu erau explicate niciodată) se putea răsfăţa în fotolii de piele, citind exemplare din *The Times*, *The Telegraph*, *Punch*, *The Economist* şi orice alte publicaţii considerate lecturi potrivite, în acele vremuri ale inocenţei, pentru viitorii lideri ai ţării. Acum locul părea să semene cu o simplă cameră de zi pentru mai mulţi elevi din clasa a zecea. Benjamin se furişă pe lângă ea, în orice caz, şi se îndreptă direct spre două camere care se găseau exact la capătul coridorului, unde luminile fuseseră deja aprinse de un vizitator de mai devreme. Aici, în după-amiezile de vineri, el şi prietenii lui redactau, în fiecare săptămână, revista liceului, cunoscută drept *The Bill Board*. Aveau loc dispute editoriale energice, în care Doug încerca mereu să imprime revistei o direcţie mai pronunţat politică, pe când Benjamin se ocupa de chestiunile de importanţă culturală şi literară care aveau să-l frământe – cu prea puţin folos – în tot cursul vieţii. Prima încăpere era dominată de masa mare, solidă şi dreptunghiulară la care stăteau cu toţii. Benjamin se uită prin cameră şi pe urmă se apropie de fereastră, ca să vadă dacă priveliştea avea să-i trezească amintiri. La început nu-şi zări decât imaginea reflectată, de bărbat între două vârste, aşa că învârti un întrerupător – un gest care păru să cufunde pe neaşteptate întregul coridor în cvasiîntuneric. Ducându-se în a doua cameră, desluşi imediat scaunul şi biroul unde stătea şi îşi scria cronicile de teatru şi de carte. De acolo priveai peste acoperişurile liceului şi, dincolo de ele, vedeai cei doi

stejari înalţi care flancau aleea de sud şi care astăzi stăteau nemişcaţi şi vigilenţi în aerul încremenit al verii.

Benjamin se aşează pe scaun şi se uită pe fereastră. Afară încă nu se întunecase de tot; lumina discretă era blândă, mângâietoare şi, după câteva clipe, se simţi învăluit de plăcerea familiară şi liniştitoare de-a rămâne singur. Fusese bine că se văzuse cu prietenii, bineînţeles, însă el, unul, prefera oricând solitudinea asta. Deşi era nu de puţine ori plictisit de propriile sale gânduri, găsea un fel de alinare în traseele şi tiparele lor previzibile. Chiar aici, pe scaunul ăsta, stătuse de unul singur după ce toţi colegii lui plecaseră, într-o după-amiază rece de vineri din februarie 1977; până când îşi dăduse seama că nu era deloc singur şi că Cicely Boyd îl aştepta în camera de alături: aşezată – sau mai degrabă ghemuită – la masa redacţiei, cu spatele la uşă şi cu un picior gol îndoit sub fund, cu vestitul păr de aur prins într-o coadă de cal care-i ajungea până aproape de noadă. Primul lucru care-i semnalase prezenţa (prezenţa ei spectaculoasă, care avea în scurt timp să-i schimbe viaţa) fusese mirosul fumului de la ţigările ei. Amintirea rămăsese atât de puternică – şi imaginea, atât de vie –, încât aproape că simţi din nou mirosul de fum. Aproape că simţi că-l vede, plutind prin încăpere, mişcându-se în spirale şi arabescuri spre birou şi în faţa ochilor lui...

Lui Benjamin i se tăie respiraţia şi se răsuci pe călcâie. O siluetă stătea în spatele lui, pe un scaun, cu spatele la perete. O siluetă neclară şi amorfă, a cărei singură

trăsătură desluşită era punctul de lumină portocalie care lucea la capătul unei ţigări. O siluetă care rosti acum un cuvânt prevestitor de rele, încet, dar cu o hotărâre deconcertantă, pe când expira o nouă dâră de fum de ţigară şi o trimitea prin cameră:

— *Stafii...*

Benjamin recunoscu vocea, iar când silueta se aplecă în faţă pe scaun, îl recunoscu şi pe vorbitor. Era domnul Serkis.

— Stafii, Benjamin, nu? repetă el. Amintiri despre ce-a fost altădată.

Îşi târî scaunul în faţă până când lumina slabă de pe fereastră căzu pe chipul lui ridat şi liniştitor.

— Ce faceţi aici? întrebă Benjamin.

— Ce faci şi tu, cred. Retrăiesc zilele de demult. Vânez stafii.

— M-aţi speriat.

— Îmi pare rău. O ţigară?

— Nu, mulţumesc.

— Nu mai eşti la şcoală. N-au cum să te mai consemneze.

— Nu fumez. N-am fumat niciodată.

— Foarte înţelept, spuse domnul Serkis. Foarte plicticos, dar foarte înţelept. Înţelepciunea e de multe ori plicticoasă, ai observat? Mai bine să fii un idiot amuzant decât un băşinos bătrân şi plictisitor. Eu, unul, ştiu în ce mă transform.

Se ridică să se plimbe agale prin camera întunecoasă.

— Ei bine, de-aici a-nceput totul, nu? Te-ai gândit vreodată c-o să stai din nou aici, cu fostul tău profesor de engleză?

— Nu mă mai miră nimic din ce se-ntâmplă, spuse Benjamin. Şi nimeni nu poate să prevadă viitorul.

— Adevărat. Numai că eu am ştiut c-o să ajungi departe. N-am avut nici cea mai mică îndoială.

— Serios? Chiar credeţi c-am ajuns departe? Doug, poate... Despre noi, ceilalţi, nu sunt foarte sigur.

— Ţi-am citit cartea până la urmă, replică domnul Serkis. După ce-ai scos toate mizeriile, a rămas o mică bijuterie. Mică, dar perfectă ca formă. Ar trebui să fii mândru de tine.

— Nu-i mare lucru, zise Benjamin trist. Până la urmă, n-am lăsat cine ştie ce urmă, nu? O cărticică pe care au citit-o câteva mii de oameni.

— O să fie şi altele, spuse domnul Serkis.

— Nu prea cred.

— S-ar putea să ai nevoie de zece ani. Sau de douăzeci. Dar o să scrii şi altceva, nu-ţi face griji.

— Şi pân-atunci? Ce-ar trebui să fac?

— Ce vrei să faci?

— Lois şi cu mine ne mutăm în Franţa.

— Perfect.

— Da, dar ce-o să fac după ce-o să ajung acolo?

Domnul Serkis trase un ultim fum din ţigară, după care o stinse într-o ceaşcă de ceai de pe biroul lui Benjamin.

— N-ai fost atent, întrebă el, ultima dată când ne-am întâlnit?

— Sigur c-am fost atent.

— Ţi-am zis atunci ce-ar trebui să faci. A fost ultimul lucru pe care ţi l-am zis. Ţi-am spus c-ar trebui să-ncepi să predai.

Benjamin râse.

— Am crezut c-a fost o glumă.

— A fost. O glumă serioasă.

Văzând că i se răspunde prin tăcere, domnul Serkis continuă:

— Ai fi un profesor bun. Mereu am crezut asta.

— Şi ce-aş preda în Franţa?

— I-ai învăţa pe oameni să scrie. Să scrie şi să editeze. Ştii să le faci pe amândouă. Şi toţi vor să fie scriitori în ultima vreme, n-ai observat? „Fiecare om are o carte înăuntrul lui.” Aşa se spune acum. Problema e că nu prea ştie nimeni cum s-o scoată la iveală. La asta ai fi bun.

Benjamin se gândi o vreme. La început păruse o idee trăsnită, dar poate că avea sens.

— „Şcoala de scriere Benjamin Trotter”, spuse el, gândind cu voce tare.

— În locul tău, aş găsi un nume mai fâşneţ, zise domnul Serkis. De fapt, n-ar fi greu.

Îl atinse pe Benjamin între omoplaţi – ceva între bătut pe spate şi masaj.

— Hai să mergem la prietenii tăi. S-ar putea să fie ultima dată când ne vedem cu toţii. Măcar să ne facem un selfie.

44.

Lenchford Inn se găseşte pe malul stâng al râului Severn, la ieşirea din orăşelul Shrawley din Worcestershire. Într-o seară de marţi din iunie 2018, Benjamin şi Jennifer se întâlniră acolo să bea ceva. Ultimul lor pahar împreună, după cum avea să se dovedească. Era o seară frumoasă de vară, cu soarele apunând fără grabă peste râu şi scăldându-i suprafaţa într-un arămiu profund, pe când ciocârliile şi vrăbiile zburau încoace şi încolo pe deasupra apei. După ce băură, se plimbară pe cărarea care ducea spre nord şi urma cotitura uşoară a râului. Nu mergeau de mână sau la braţ – nu era stilul lor –, dar erau foarte aproape unul de altul şi încercau amândoi un fel de consolare când şoldurile, coapsele sau umerii li se atingeau din când în când. Aceste contacte uşoare erau mementouri subtile şi bine-venite ale intimităţii lor fizice.

În cele din urmă, cu tristeţe în suflet, Benjamin făcu ce nu putea să mai amâne: îi spuse lui Jennifer că avea de gând să se mute în Franţa cu sora lui. Ea primi vestea cu mai multă stăpânire de sine decât s-ar fi aşteptat el.

— Păi, e grozav! zise ea. Mă rog, o să-mi fie dor de tine, normal, dar... Asta e, felicitări! Sunt sigură că ştii ce faci.

— Sper c-o să vii să mă vezi.

— Sigur c-o să vin, spuse Jennifer şi se uită la el. Iartă-mă, te aşteptai să am o reacţie mai dramatică? Nu uita că mi-ai mai făcut vânt o dată – acum patruzeci de ani – şi nu mi-a păsat foarte mult nici atunci.

Cu toate astea, nu suporta să-l vadă atât de abătut.

— Oricum, acum nu prea-mi faci vânt, nu? Ne-am văzut doar o dată pe lună sau aşa ceva. Chiar mai rar, în ultima vreme.

— Ai pe altcineva, nu? spuse Benjamin.

Jennifer încetini pasul, trase aer în piept şi apoi îl privi sinceră în ochi.

— De când ştii? întrebă ea.

Benjamin continuă să meargă.

— De destul de mult. Îl cheamă Robert, nu?

— De ce n-ai spus nimic, dacă ştiai?

— Probabil fiindcă... fiindcă mi-am dat seama că nu mă deranja atât de mult.

Asta păru s-o rănească mai grav decât orice altceva.

— Poftim, replică ea, ajungându-l din urmă. Tocmai asta era ideea. Dacă nu poţi să te mobilizezi nici măcar ca să fii gelos...

— Am crezut că lucrul pe care-l aveam... am crezut că ne convenea amândurora.

Jennifer oftă şi clătină din cap.

— Mare tâmpit eşti! Serios. Am aşteptat *mereu* să devină mai mult. Până la urmă mi-am dat seama că n-o să se-ntâmple – cred că de asta am început să mă văd cu

Robert –, dar mi-am dorit teribil de multă vreme să faci o mişcare. Să iei o *hotărâre*. O parte din mine s-a cramponat întotdeauna de speranţa asta. De asta n-am spus niciodată „da” când Robert m-a cerut de soţie.

— Te-a cerut de soţie?

— Bineînţeles. De vreo douăzeci de ori.

— Şi i-ai spus „nu” din cauza mea?

— Of, Benjamin! Chiar nu pricepi nimic? Aş fi făcut orice să te-aduc mai aproape de mine. Aş fi început să citesc Flaubert. M-aş fi convins să văd filme subtitrate. M-aş fi educat să-mi placă simfoniile lui Arthur Honecker.

— Honegger, zise Benjamin înainte să se poată opri.

— Ţi-am spus că te iubesc, pentru Dumnezeu. Asta presupun că-ţi aminteşti.

— Da, dar am crezut... am crezut că era unul dintre lucrurile pe care le spun de obicei oamenii.

— Da, aşa e, Benjamin. Exact *asta* este. Este unul dintre lucrurile pe care le spun oamenii. De obicei, când cred ce spun.

În clipa aceea, ajunşi aproape de marginea apei, se întoarseră şi se uitară unul la celălalt şi pentru prima dată Jennifer îi luă mâinile lui Benjamin într-ale ei. Ochii începeau să i se umple de lacrimi.

— Mi-a trecut, Ben, nu-ţi face griji. Mai bine zis, m-am detaşat. De fapt, m-am întâlnit cu Robert săptămâna trecută, m-a cerut din nou de soţie şi de data asta nu i-am mai zis „nu”. I-am zis c-o să mă gândesc. A meritat măcar ca să văd ce figură fericită a avut.

Benjamin încercă să zâmbească, însă nu-i ieşi. Aşa că încercă, în loc de asta, s-o îmbrăţişeze pe Jennifer, care îl cuprinse la rândul ei cu braţele, dar nu izbuti să se destindă în îmbrăţişare. El îi simţi încordarea.

— Te-am jignit, spuse el. Îmi pare foarte rău.

Ştergându-şi ochii de umărul lui şi desprinzându-se încet, Jennifer spuse:

— Nu-ţi face griji, Tiger. Cum am zis, mi-a trecut. O vreme m-am amăgit că am putea fi suflete-pereche, dar... Asta e, ţi-ai găsit sufletul-pereche cu ani în urmă, nu-i aşa?, şi nimeni n-ar putea vreodată s-o înlocuiască.

Benjamin încuviinţă din cap.

— Adică Cicely.

— Nu, nu *ea*, zise Jennifer cu dispreţ. Adică soră-ta, normal.

— Adică Lois?

— Dacă mă uit în urmă, chiar e clar ca bună ziua, adăugă ea. Chiar şi la şcoală ne dădeam seama cu toţii cât de mult însemnaţi unul pentru celălalt. E minunat când vezi asta între un frate şi-o soră. Loialitatea asta. Sprijinul ăsta. Aşa ne-a venit ideea să vă dăm o poreclă comună. Benjamin şi Lois Trotter: Rotterii, putregaiurile. Bent Rotter şi Lowest Rotter.[41] Aşa era, nu?

---

[41] *Rotter* înseamnă „jigodie, canalie, persoană putredă pe dinăuntru”. *To rot* înseamnă „a putrezi”. De aici, titlul românesc *Clubul putregaiurilor*, în loc de *Clubul Rotter*, pentru *The Rotter’s Club*. Bent Rotter, în loc de Ben Trotter, conţine o aluzie homosexuală, pe când Lowest – „ultima, cea mai de jos, de joasă speţă” – seamănă fonetic cu prenumele „Lois”.

— Da, dar nu m-am gândit niciodată – adică n-am văzut lucrurile aşa până acum...

— E absolut logic să plecaţi împreună. Mult mai logic decât să rămâi în Middle England şi să încerci să ai o relaţie cu mine.

Benjamin se aplecă spre ea şi o sărută pe gură. Jennifer îi răspunse, dar şi de data asta rezervat, fără tragere de inimă.

— Îmi pare foarte rău, repetă el.

Ea se întoarse spre han, merse mai departe şi schimbă repede discuţia spre lucruri practice.

— E o perioadă bună să te muţi acum pe continent? întrebă ea. Cu Brexitul şi toate alea?

— Am studiat problema, spuse Benjamin. Dacă te muţi până pe 29 martie anul viitor, nu se schimbă nimic.

— Probabil c-ai ales bine momentul în care să pleci.

— Nu ştiu... Simt că mi se rupe sufletul. O să-mi lipsească ţara asta. O să-mi lipsească locuitul pe malul apei. Al apei ăsteia...

Se uită melancolic la Severnul prietenos şi şerpuitor, care se colora într-un stacojiu profund în lumina amurgului, curgând mai departe pe lângă han, în călătoria lui lentă şi nesfârşită dinspre casa-moară unde stătea, la şaizeci şi cinci de kilometri.

— Toată viaţa mi-am dorit să locuiesc lângă un râu.

— Acum au şi-n Franţa, zise ea. Chiar alaltăieri am citit în ziar.

Benjamin se bucură când o auzi glumind din nou. Jennifer îi zâmbi şi-l luă de mână. Se plimbară aşa pe cărare câteva minute. Apoi el îi trecu un braţ pe după umeri, iar ea se sprijini de el. Era şi mai bine. Era suficient ca să-i dea curajul de care avea nevoie.

— Mai voiam să-ţi spun un lucru, începu el.

Ea îşi ridică privirile întrebător. Ochii îi străluceau.

— Da?

— Voiam să-ţi mulţumesc.

— Să-mi mulţumeşti? Pentru ce?

— Pentru... păi, pentru cât sex am făcut.

Expresia întrebătoare suferi o mutaţie şi deveni de incredulitate. Se părea că Benjamin avea, chiar şi acum, capacitatea s-o consterneze.

— Pof-*tiiiim*?

— Atâta că nu credeam... La vârsta mea, îmi cam pierdusem speranţa. Cum să-ţi zic, nu sunt chiar Colin Firth şi nici nu prea sunt bun la pat.

Jennifer râse acum – în tăcere, dar îndelung. Când se întoarse din nou spre el, buzele încă i se mişcau înveselite când îi spuse:

— Presupun c-aş putea să te pedepsesc pentru asta fiind pur şi simplu de acord cu tine. Dar adevărul e că... ai avut şi momente bune.

— Zău?

O trase aproape de el, o sărută şi-i şopti la ureche:

— Robert e un bărbat norocos. Ai un corp senzaţional. Mulţumesc că l-ai împărţit cu mine.

Şi rămaseră aşa, obraz lângă obraz, strânşi unul în celălalt, într-o îmbrăţişare care ţinu atât de mult, încât pescarul care stătea câţiva metri mai încolo i-ar fi putut lua drept un cuplu căsătorit, care îşi redescoperea pasiunea din tinereţe, şi nicidecum ceea ce erau de fapt: doi îndrăgostiţi întristaţi, care îşi luau rămas-bun pentru ultima dată.

45.

Septembrie 2018

— Ei bine, spuse Lois, ţi-am găsit un râu.

Şi chiar găsise. Casa stătea pe malul râului Sorgue; şi, chiar dacă acest curs de apă nu avea, pentru Benjamin, greutatea simbolică pe care i-o acordase iubitului său Severn şi nici nu era depozitarul atâtor amintiri pentru el, avea cu siguranţă farmecul lui. Casa lor era, din nou, o casă-moară. Lumea o ţinuse minte dintotdeauna drept „Le Vieux Moulin”[42], cuibărită într-un cot al râului, nu departe de izvorul lui din Fontaine-de-Vaucluse, prinsă atât de intim în îmbrăţişarea apei, încât aproape c-ar fi putut fi plantată – şi nu construită – acolo, spre a creşte la un loc cu sălciile şi magnoliile care o înconjurau. Benjamin şi Lois

[42] Moara Veche.

intraseră în posesia ei la jumătatea lui august şi, deşi casa era într-o condiţie bună, ultimele trei săptămâni fuseseră aglomerate şi stresante, cu muncitori care veneau şi plecau în fiecare zi, primindu-şi instrucţiunile adeseori aproximative de la noii proprietari într-o franceză stricată. Lucrurile se simplificaseră după prima săptămână, când sosiseră Grete şi Lukas. Grete vorbea bine franceza şi acceptase să-şi asume rolul de menajeră. Lukas avea de gând să caute de lucru la Avignon, în apropiere, iar până atunci era la dispoziţia lui Benjamin, pe care-l ajuta la multe chestiuni practice care i se păreau atât de descurajatoare. Împreună cu Justina, fetiţa lor, aveau să locuiască într-o căsuţă cu trei camere, care se afla pe terenul proprietăţii, la câţiva metri de clădirea principală.

În această după-amiază caldă şi adormită, Lois îşi găsi fratele sprijinindu-se de gardul de fier ruginit care forma un hotar între terasa lor şi râul verde-cenuşiu ce lenevea în apropiere. Avea un pahar de bere în mână şi dădea, la rândul lui, impresia de lenevealã.

— Te odihneai? întrebă ea, cu o undă de nerăbdare.

Era vineri. Le Vieux Moulin trebuia să-şi deschidă porţile pentru oaspeţi duminică seara.

— O bere pe fugă, atâta tot.

— Încă sunt multe de făcut.

— Ştiu. Dă-mi douăzeci de minute.

— Tot nu e curent în nici o cameră de la etaj.

— Probabil că-i de la o siguranţă. Rezolv.

— Bun. Mă duc să termin de făcut paturile.

— În regulă. Nu te agita! Mai stau douăzeci de minute.

După ce sora lui dispăru înăuntru, Benjamin se aşează la vechea masă cu picioare din fier forjat: masa pe care o cărase cu el atâta drum din Shropshire, masa care fusese martora atâtor discuţii cu familia şi prietenii de-a lungul anilor şi a atâtor ore solitare de scris şi meditaţie. N-ar fi putut s-o lase în Anglia. Luă o înghiţitură din pahar şi scoase un oftat de satisfacţie. Înclinându-şi faţa, simţi toată căldura soarelui de după-amiază. Minunat. Nu găseai aşa ceva în Midlands. Închise ochii şi ascultă râul care îşi continua curgerea placidă. Tocmai reuşise să se abandoneze acestei muzici suave, când o alta, mai puţin mângâietoare, îi ajunse la urechi şi crescu din ce în ce mai mult: sunetul unei maşini care se apropia pe aleea lungă, răcoroasă, tivită de plopi. Nu trecu mult şi maşina intră în curtea principală a casei, se opri şi pe urmă o voce familiară se auzi strigând în vestibul:

— E cineva acasă?

Era Sophie. Îşi găsi repede unchiul pe terasă şi, după ce se sărutară pe obraz, ea se îndreptă spre gard, se rezemă de el, uitându-se la apa râului, şi întrebă:

— Nu-i aşa că e minunat?

— Îţi fac turul casei imediat. Mai întâi bea ceva. Arăţi încinsă. Ai avut un zbor bun? A fost lung drumul de la Marsilia?

— N-a fost rău. Cam o oră şi jumătate. Mai mult pe autostradă.

— Îţi aduc o bere.

Stătură în soare câteva minute, savurându-şi băuturile şi făcând schimb de noutăţi. Benjamin uită că sora lui era sus şi muncea.

— Deci eşti gata-gata pentru primii studenţi? întrebă ea.

— Nu tocmai. Mai sunt nişte lucruri de făcut. Oricum, e doar unul.

— Doar unul?

— Drept să-ţi spun, rezervările au mers cam greu. Bănuiesc că era de aşteptat la început. Sunt sigur c-o să se-ndrepte. Bineînţeles, m-ar fi ajutat dac-ar fi venit Lionel Hampshire la deschidere. Apropo, mulţumesc c-ai luat legătura cu el.

— Nu vine? Când mi-a trimis e-mailul părea hotărât.

— A, a fost foarte hotărât. Stai să vezi ce scrisoare ne-a trimis.

Aduse o foaie de hârtie din bucătărie şi i-o înmână lui Sophie. Ea îşi scoase ochelarii de soare şi începu să citească:

Dragă domnule Trotter,

Domnul Hampshire a primit invitaţia dumneavoastră de-a fi oaspete de onoare la festivitatea de deschidere a noii dumneavoastră şcoli de scriere, care i-a fost trimisă de nepoata dumneavoastră.

Dl Hampshire vrea să vă transmită sincere mulţumiri pentru invitaţie şi în principiu ar fi încântat să ia parte. Ca european convins, care deplânge direcţia în care a luat-o ţara sa în ultimii doi ani, aplaudă gestul de cooperare anglo-franceză pe care-l reprezintă şcoala dumneavoastră.

Dl Hampshire ar fi dispus să viziteze Le Vieux Moulin timp de trei sau patru zile, în jurul zilei de duminică, 16 septembrie, conform celor

precizate. Ar fi pregătit să susţină o lectură dintr-una din cărţile sale (durata: 45 de minute), iar condiţiile sunt următoarele:

– Bilet de tren clasa întâi de la Londra la Avignon, pentru el şi pentru secretara lui (adică eu).

– Transfer cu maşina de la Avignon la Le Vieux Moulin.

– Cameră dublă, cu vedere spre râu şi acelaşi lucru pentru asistentă.

– Pensiune completă, inclusiv vizite nelimitate la restaurantele din oraş.

– Exemplare din toate cărţile domnului Hampshire la vânzare pentru studenţi, în ediţiile în limbile franceză şi engleză. Autorul va fi încântat să dea autografe.

– Excursii la Aix-en-Provence şi Manosque – de organizat pe cheltuiala Le Vieux Moulin.

– Onorariu de 10.000 de euro, plătibil prin transfer bancar anterior sosirii.

În măsura în care veţi accepta aceste condiţii, domnul Hampshire va aştepta cu nerăbdare ziua vizitei şi răspunsul dumneavoastră prompt.

Cu sinceritate,

Ella Buchanan

Sophie scoase un fluierat încetişor şi-i dădu scrisoarea înapoi lui Benjamin.

— Şi vrei să-mi spui că nu accepţi condiţiile?

— Din păcate, nu. Lui Lois nu i s-a părut o ideea bună să cheltuim bugetul pe un an pentru un invitat de onoare.

— O înţeleg perfect. Că tot vorbim de mama, ar fi bine să mă duc s-o salut. E pe-aici?

— E sus. Spune-i că vin în câteva minute să mă ocup de tabloul electric.

— Bine.

Sophie tocmai se pregătea să urce, când Grete ieşi din bucătărie, ducând un mop şi o găleată. Se salutară călduros, ca nişte prietene vechi.

— Ah, ce bine arăţi! zise Grete, ţinând-o la o lungime de braţ. Nu te-am văzut niciodată aşa.

— De acord, interveni Benjamin.

Şi, când se întoarseră amândouă să se uite la el, adăugă:

— Te-ai îngrăşat puţin. Îţi stă bine.

Sophie preferă să ignore remarca, iar Grete o întrebă:

— Nu eşti obosită după drum?

— Nu prea. Tu ce faci? Dar Lukas şi Justina?

— Foarte bine, totul e foarte bine. Cred c-o să ne placă foarte mult. S-au dus până în oraş, la Avignon, să cumpere nişte lucruri. Vopsea şi altele. Vrea să se apuce de zugrăvit şura.

Cu atâtea activităţi în jur – Grete spălând terasa, Lukas şi Justina în expediţia lor la cumpărături, Lois ocupându-se de lenjeria de pat şi Sophie despachetând –, lui Benjamin i se păru un miracol că putea să se relaxeze cât de cât. Însă după ce-şi mai turnă o bere şi după ce lăsă soarele să-l mai bată pe pleoapele închise câteva minute, începu să se cufunde într-o stare plăcută de calm. Era pe punctul să adoarmă, de fapt, când auzi zgomotul unei alte maşini apropiindu-se pe alee.

Două minute mai târziu, Charlie şi Aneeqa îşi făcură apariţia pe terasă.

— Ah, făcu Benjamin, ridicându-se. Până la urmă aţi nimerit.

— Salut, frate! zise Charlie şi-l luă în braţe. Da, fără probleme. Mult de mers de la Calais, totuşi. Al dracu' de mult. Dar ce loc, nu? O minunăţie, zău aşa.

Aneeqa rămăsese ceva mai în spate. Benjamin îi strânse mâna, simţind o timiditate bruscă. O mai văzuse doar o dată, cu doi ani în urmă. Arăta mult mai matură acum şi se făcuse foarte frumoasă.

— Aşa, bine-aţi venit la Le Vieux Moulin! le spuse el amândurora. Ne pare bine că sunteţi aici. Staţi cât aveţi chef.

— Ea trebuie să ajungă marţi la Segovia, zise Charlie. Cred că avem nevoie de două zile pân-acolo. Dar o să stăm până luni, dacă se poate.

— E foarte bine. Hai – staţi să vă aduc ceva de băut.

Îi turnă o bere lui Charlie şi *citron pressé*[43] pentru Aneeqa. Aveau mare noroc, îşi zise Charlie, că Benjamin putea să le ofere găzduire la jumătatea unui drum foarte lung: Aneeqa se pregătea să înceapă un an de studiu în Spania, iar el se oferise s-o ducă până acolo cu maşina – din câte se părea, din simpla plăcere de-a fi în compania ei cinci sau şase zile. Cu toate acestea, păreau obosiţi după o zi lungă de mers, aşa că nu trecu mult şi Benjamin îi conduse spre scările care duceau la etaj.

— Soră-mea e pe undeva pe sus, spuse el. Nu ştiu precis ce camere v-a oprit – trebuie s-o întrebaţi.

Se gândi să coboare acum în pivniţă şi să verifice tabloul electric – dar de fapt încă nu avusese parte de cele

[43] Citronadă (fr.).

douăzeci de minute de pauză. Din cauza celor două întreruperi, nu se odihnise nici cinci minute. Ciudat, totuşi, paharul lui părea gol, aşa că îşi mai turnă o băutură şi se aşeză din nou la masa cu picioare din fier forjat. Soarele începuse să-şi mai piardă din intensitate, iar umbra celei mai mari sălcii de pe malul râului prinsese să se furişeze peste terasă. Temperatura era perfectă la ora asta din zi. Dacă nici în condiţiile astea nu găsea inspiraţie pentru o carte nouă, nu avea să se mai întâmple niciodată. Din fericire, Grete terminase de făcut curăţenie pe terasă şi nu mai exista nimic care să-i întrerupă firul gândurilor sau să-i tulbure liniştea. Cel puţin, nu până când auzi o altă maşină apropiindu-se din depărtare pe aleea străjuită de plopi.

Câteva minute mai târziu, alte două persoane îşi făcură apariţia pe terasă. Erau Claire Newman, una dintre cele mai vechi prietene ale lui Benjamin de la King William, şi soţul ei, Stefano. Făcuseră tot drumul cu maşina din Lucca, trecând prin La Spezia, Genoa, Nisa, Cannes şi Aix.

Claire şi Benjamin nu se mai văzuseră de cam cincisprezece ani. Îi invitase aici, la petrecerea de deschidere, dintr-un impuls de moment. „În fond, din perspectivă europeană, de-acum încolo o să fim, mai mult sau mai puţin, vecinii de alături”, glumise el pe e-mail, neaşteptându-se ca argumentul s-o convingă. Dar, până la urmă, iat-o. Şi exact cum şi-o amintea: cu părul cărunt, tuns elegant la spate şi făcând-o să arate mai tânără – mult mai tânără – decât Lois, cu pometi perfecţi, cu riduri şi încreţituri care atrăgeau atenţia asupra formei deschise

şi generoase a ochilor. După ce o sărută tandru pe obraz şi se desprinse din strângerea de mână fermă şi prelungită a lui Stefano, Benjamin se duse în bucătărie să aducă o sticlă de Prosecco în cinstea lor. O strigă pe Lois să coboare de la etaj, dar ea nu păru să-l audă. Aduse oricum patru pahare, numai că al patrulea rămase gol, iar apoi, după ce Claire, Stefano şi Benjamin ciocniră şi-şi urară *Santé!*, Claire se uită la el cu privirea iscoditoare pe care şi-o amintea atât de bine (şi care-l făcuse întotdeauna să fie vag temător) şi spuse:

— Ei bine, Ben, arăţi minunat, dar ceea ce vrem să ştim cu toţii e – ce mama *dracului* se-ntâmplă în Anglia la ora asta? Toţi italienii cred că englezii cu înnebunit complet.

*

A doua zi dimineaţă, Sophie o găsi pe Aneeqa stând pe malul de vizavi de casă al râului. Avea un caiet de desen deschis pe genunchi şi tocmai termina un desen frumos, delicat al vechii roţi a morii şi al îngrămădirii atrăgătoare de acareturi care o înconjurau, cu zidurile lor deschise, din piatră galbenă, împodobiţi cu iederă şi bougainvillea.

— Foarte frumos! spuse Sophie. Mi-au zis că eşti foarte talentată la aşa ceva.

— Îmi mai iese şi mie, zise Aneeqa, înclinându-şi capul ca să se uite la desen şi conchizând în sinea ei că nu era rău.

— S-ar putea să am o treabă pentru tine, spuse Sophie. Crezi c-ai putea să ne pictezi o firmă?

— Ce fel de firmă?

— Ne trebuie ceva ca să-nlocuim *aia*.

Sophie arătă spre arcada care ducea spre aleea din faţa casei şi pe care cineva, cu mulţi ani în urmă, bătuse în cuie un dreptunghi de lemn, care începuse între timp să putrezească şi pe care cuvintele „Le Vieux Moulin” fuseseră pictate cu litere mari, care se decoloraseră.

— Serios? Cred că are un fel de... patină a timpului.

— Nu de firma în sine e vorba. Ci de nume.

— Păi, ce are numele?

— „Moara Veche”? Ce ar putea fi mai banal decât să-i spui unei mori vechi „Moara Veche”?

— Corect. Ai o idee mai bună?

— Da, cred că am.

Aneeqa îşi ţuguie buzele.

— Avem culorile potrivite? Şi pensulele care ne trebuie?

— Probabil că nu. Dar oricum aveam de gând să mă-ntorc azi la Marsilia. Sunt sigură c-aş putea să găsesc ceva, dacă-mi spui de ce ai nevoie.

— Sau aş putea să vin cu tine. Mor să ajung acolo. Ai ceva împotrivă?

— Nici vorbă.

La drept vorbind, Sophie se bucura să nu meargă singură. Oricât ar fi fost de tentată să reviziteze oraşul, să-şi permită să mai arunce o privire plină de jind insulelor din Arhipelagul Frioul, pe de altă parte simţea şi un soi de

teamă. Aşa că se dovedi o uşurare ca, lăsând în urmă răcoarea şi tihna casei-moară, suportând un drum cu maşina de nouăzeci de minute, pe o căldură infernală, pe aglomerata autostradă A5, răcorindu-se cu băuturi în Cours Julien, readaptându-se energiilor urbane ale oraşului, zgomotului şi muzicii de peste tot, zidurilor cu graffiti, copiilor pe role, rapperilor şi animatorilor stradali, aromei înţepătoare a mirodeniilor din Africa de Nord care se ridicau în aer, după ce-şi aminti de toate astea şi după ce găsi un magazin care vindea materiale pentru artişti cu un sfert de oră înainte să închidă pentru weekend, dându-i timp suficient Aneeqăi să-şi aleagă lucrurile de care avea nevoie, după ce făcură toate astea, după ce porniră pe jos spre Vieux Port şi se grăbiră să se îmbarce pe o *navette* care se pregătea să plece, se dovedi o uşurare pentru Sophie s-o aibă pe Aneeqa alături, ca să poată să stea de vorbă cu ea, să-i arate reperele locului, să-i spună câte ceva despre relaţia personală dintre ea şi oraş şi să nu rămână singură cu propria ei melancolie la gândul acelei săptămâni din vara lui 2012 şi a ocaziei ratate pe care simţea uneori, chiar şi acum, că o reprezentase.

— Mă simt de parc-aş merge pe Lună, spuse Aneeqa când înaintau cu greu pe porţiunea stâncoasă şi aridă de la Ratonneau, în drum spre La Calanque de Morgiret, unde Sophie şi Adam înotaseră cândva la lumina lunii.

Era cinci după-amiaza, iar căldura devenise aproape insuportabilă. Soarele le ataca ochii din două direcţii: năpustindu-se asupra lor de pe cerul albastru-deschis şi

fără urmă de nor şi dansând în ţăndări de lumină orbitoare pe suprafaţa mării.

— O să te simţi grozav după ce-o să intrăm în apă, zise Sophie, care insistase să-şi ia amândouă costumele de baie.

Plaja era ticsită de înotători în după-amiaza aceea. După ce intră în apă, Sophie se îndreptă, cum mai făcuse cândva, spre gura golfuleţului, ţintind spre punctul său cel mai îndepărtat, cel mai adânc, pentru ca apoi să înoate înainte şi înapoi între cele două margini pietroase. Aneeqa – aproape la fel cum făcuse Adam – rămase la apă mică, lăsându-se pe vine, bucurându-se pur şi simplu de răcoarea apei şi neîncercând cu adevărat să înoate. Pe urmă se plimbară pe cărarea şerpuitoare care ducea la o creastă sus, deasupra plajei, iar Sophie recunoscu acelaşi pietroi mare şi plat unde se aşezase să stea de vorbă cu Adam. Se odihniră aici amândouă: Sophie cu spinarea dreaptă, cuprinzându-şi genunchii, Aneeqa întinsă cât era de lungă pe pietroi, ferindu-şi ochii de puterea soarelui.

— Nu sunt obişnuită cu lumina asta, spuse ea. Sigur, m-aş putea obişnui. Sper c-o să fie la fel şi în Spania. Dar, dacă ai crescut la Birmingham şi ţi-ai petrecut ultimii doi ani la Glasgow, te cam copleşeşte. Imaginează-ţi să trăieşti cu lumina asta mereu! Ai reuşi să *vezi* lumea cu adevărat, în loc s-o desluşeşti din când în când prin ceaţa cenuşie.

— Ştiu ce spui, zise Sophie. Şi totuşi o s-o iau spre nord-est săptămâna viitoare. Unde lumina e cât se poate de

cenuşie, iar lumea nu se-nghesuie să se răcorească înotând în Marea Nordului.

— Nu pari să arzi de nerăbdare, spuse Aneeqa, luându-şi mâna de la ochi câteva clipe, ca să-i vadă expresia. Cu ce treburi pe-acolo?

— O slujbă nouă, zise Sophie. Soţul celui mai bun prieten meu a înfiinţat o organizaţie caritabilă. Acum pune bazele unui colegiu nou şi mi-a propus să fiu director de studii. Să fac orarul, să programez cursurile, să coordonez totul. De fapt, e o ocazie foarte bună. Chiar îmi place.

— Mă rog, asta-i bine, spuse Aneeqa. Şi măcar îi ştii deja pe câţiva dintre cei de-acolo. Aşa că n-o să fii singură.

Sophie zâmbi.

— Oricum n-o să fiu singură. Vine şi soţul meu cu mine. De fapt, chiar acum, în weekend, ne strânge lucrurile din apartament. De-asta n-a putut să vină aici.

— Asta zic şi eu puterea sacrificiului, zise Aneeqa. Cred că-i un tip de treabă.

— Da, spuse Sophie. E un tip de treabă.

Era un adevăr, şi nici măcar unul complicat, iar Sophie ştia că sarcina ei pentru următorii câţiva ani – probabil mai mult, mult mai mult, deşi era prea speriată ca să folosească formula „pentru tot restul vieţii” – era să se adapteze acestui fapt, să-l accepte, să-i permită să fie suficient pentru ea. În ultimele luni, de la sosirea ei neanunţată la apartament din după-amiaza aceea şi de la împăcarea care urmase, se dovedise o sarcină destul de simplă. Dacă avea să fie la fel şi în continuare, cine putea

spune? Însă, deocamdată, simţea că merita investiţia de încredere.

— Are şi el un post acolo? întrebă Aneeqa.

— Încă nu. S-ar putea să reînceapă să dea lecţii de condus. Asta-i specialitatea lui – condusul auto.

— Cineva trebuie s-o facă.

— Iar între timp o să aibă destule pe cap.

Se uită la Aneeqa şi se simţi brusc îndemnată să-i spună mai mult, să i se destăinuie. Se simţea foarte apropiată, astăzi, de tânăra asta prietenoasă, rezervată şi evident plină de talent, care-i fusese o însoţitoare neaşteptată în călătoria sentimentală pe care şi-o îngăduise. Cât de uşor ar fi, şi cât de eliberator, să se despovăreze în faţa unei asemenea persoane, a unei străine empatice, pe care probabil că nu avea s-o mai vadă niciodată după încheierea weekendului.

Dar reuşi să reziste impulsului şi rămase fidelă hotărârii iniţiale: de a-i împărtăşi secretul doar mamei sale, deocamdată, şi nimănui altcuiva.

*

Spre sfârşitul după-amiezii de duminică, la Le Vieux Moulin avu loc o descindere crucială: primul cursant al lui Benjamin la arta scrisului.

Îl chema Alexandre şi era un tânăr scund şi deschis, care venise cu trenul tocmai de la Strasbourg. Zâmbi neliniştit când îl întâmpină Lois şi se uită în jur nedumerit,

văzând semnele de activitate frenetică pe ultimii metri: Lukas străbătând vestibulul cu trei scânduri în spinare, Sophie şi Claire în genunchi în bucătărie, vopsind o plintă. Lois îl îndepărtă de aceste indicii care divulgau că încă nu erau pregătiţi şi-i spuse „bun venit”, conducându-l sus, în camera lui, şi anunţându-l că era invitat să li se alăture tuturor la cină, la ora nouă.

Aşa că erau zece în total, aşezaţi la masa lungă, de stejar de pe a doua şi cea mai mare dintre terasele care dădeau spre râu, pe când lumina începea să albească. Deasupra mesei, viţa-de-vie întreţesută cu lavanda şi cu campsisul de culoarea flăcărilor acoperise de tot o pergolă foarte veche. Lois, Grete şi Benjamin pregătiseră boluri uriaşe de *salade Niçoise*, urmate de oale aburinde de *ratatouille* cu dovlecei şi vinete proaspete din Provence. Existau, de asemenea, provizii nesfârşite de vin roşu. Urmau *calissons* şi *tartes Tropéziennes*, apoi brânzeturi şi vinuri de desert, cafea pentru cine dorea, precum şi rachiu, coniac şi chiar pastis pentru cei care voiau să bea mai departe, toate puse la dispoziţie cu o asemenea generozitate, încât trecu bine de miezul nopţii, şi sfârşitul cinei nici măcar nu se zărea în depărtare.

Pe când discuţiile deveneau mai rare şi mai discrete, iar lumânările aşezate pe masă şi pe zidurile din jur ardeau din ce în ce mai slab, Claire se întoarse spre Alexandre:

— Mă întreb ce anume speri să înveţi în săptămâna pe care o s-o petreci aici.

Alexandre, care nu era obişnuit să stea printre străini şi fusese mai tăcut decât toţi ceilalţi de la începutul mesei, îşi drese glasul şi spuse:

— Am adus o culegere de povestiri – nepublicate, bineînţeles – şi sper ca domnul Trotter o să poată să le citească şi să-mi spună cum pot să le îmbunătăţesc. O să fie o onoare pentru mine să aflu părerea celui care a scris *Un trandafir fără spini*. Sau *Une rose sans épines*, cum e cunoscut în Franţa.

— E o carte frumoasă, nu? zise Lois.

— Lucrul care mi se pare cel mai emoţionant la cartea fratelui tău, spuse Alexandre, alegându-şi cuvintele cu mare grijă, este că transmite paragina unei vieţi construite în întregime pe eşec. Pentru mine, e povestea unui bărbat care a eşuat la toate capitolele vieţii, aşa că îşi încredinţează visurile de fericire unei singure femei, unei iubiri care se dovedeşte a fi cel mai mare eşec dintre toate. E o viaţă lipsită de orice realizare, de orice tip de autocunoaştere şi, prin urmare, la final, de orice speranţă.

La sfârşitul acestor cuvinte peste masă se lăsă o tăcere scurtă, dar fără margini. Unul sau doi dintre ceilalţi oaspeţi râseră agitat.

— Îmi pare rău, zise Alexandre. Am spus ceva caraghios? Nu am o engleză atât de bună?

— Ai o engleză perfectă, spuse Claire. Atâta doar că ai oferit cea mai brutală apreciere a vieţii lui Benjamin pe care a auzit-o vreodată.

— A, dar n-am vrut...

Tăcerea reveni, pentru ca de data asta cel care o destrămă să fie chiar Benajmin.

— Stând aici, în locul ăsta uimitor, spuse el, şi bucurându-mă de compania voastră, îmi vine greu să-mi văd viaţa ca pe un eşec. De fapt – se ridică nesigur pe picioare –, cred că e momentul pentru un toast.

Lois şi Claire se luară cu mâinile de cap. Benjamin bea deja de câteva ore şi nu părea capabil să vorbească legat despre nimic. Totuşi nu prea avură cum să-l oprească.

— Şase englezi, începu el, doi lituanieni, un francez şi un italian au cinat împreună într-o frumoasă seară de septembrie. Din păcate, nu e începutul unui banc. Aş vrea să fie. Şi nu e nici fraza de deschidere a noului meu roman. Aş vrea să fie şi asta. De fapt, aş vrea să *am* un nou roman, a cărui frază de deschidere să fie asta. Însă ceea ce este – în ideea că ar fi ceva –, ceea ce reprezintă, ceea ce *simbolizează*, ar trebui să spun...

— Am prins mesajul, zise Claire, când se părea că Benjamin avea s-o ţină într-o bâlbâială până la împotmolire. E un exemplu minunat de armonizare europeană.

— *Exact*, spuse el, izbind cu pumnul în masă ca să sublinieze ideea. Exact asta încerc să spun. Ce ar putea fi mai vrednic de inspiraţie, ce ar putea fi o mai puternică... metaforă... a spiritului de cooperare – care predomină, care *a predominat* – care *s-ar cuveni* să predomine, dacă... noi, ca naţie, n-am fi făcut această... regretabilă, dar explicabilă – în *anumite* feluri explicabilă...

— Stai jos şi taci din gură! spuse Lois.

— Nu vreau, zise Benjamin. Am ceva de spus.

— Atunci, nu vrei s-o faci mai concis?

— Concizia, spuse Benjamin, e boala englezilor.

— Mă rog, tu pari să te fi vindecat şi să-ţi fi revenit complet, zise Claire.

— Bun, reluă el. Pot să spun ce am de spus şi în două cuvinte.

Se opri şi se uită în jurul mesei, la cercul de figuri care aşteptau. Pe urmă, pe un ton de triumf războinic, zise *„Muie Brexit!”* şi se aşează în aplauzele celorlalţi.

— Serios? spuse Stefano, după o clipă de chibzuinţă. Avem aici şase englezi şi nici unul n-a votat pentru ieşire? Nu sunteţi un eşantion reprezentativ.

— Eu era cât pe-aci s-o fac, zise Charlie, aşezat lângă el. Eram într-o situaţie atât de nasoală atunci, că era s-o fac doar ca să-i trag lui Cameron un şpiţ în boaşe. Benjamin m-a văzut în săptămâna aia. Ştie cât de rău ajunsesem. Lefter şi dormind în maşină. Cameron şi căcatul lui de austeritate. Dar m-am gândit c-ar fi o modalitate prostească de-a spune ce aveam de spus. Nici pe departe la fel de bună ca un pumn în gură, dacă mi se ivea ocazia.

Stefano începuse să se uite prudent la Charlie şi să se îndepărteze uşor de el în scaun.

— A, nu, nu mă-nţelege greşit, zise el. Nu sunt un om violent. Mă rog, am fost cândva, dar m-a lecuit închisoarea.

Fără să arate cu nimic mai liniştit, Stefano spuse doar:

— Sigur. Înţeleg.

— Oricum, Cameron e doar o parte a poveştii, continuă Charlie. Din punctul meu de vedere, totul s-a schimbat în Anglia în mai 1979. Au trecut patruzeci de ani, şi tot cu asta ne luptăm. Vedeţi voi – Benjamin şi cu mine suntem copiii anilor şaptezeci. Poate că pe atunci eram doar nişte puşti, dar aia a fost lumea în care am crescut. Stat asistenţial, sistem naţional de sănătate. Tot ce s-a înfiinţat după război. Ei bine, toate astea se deşiră din 1979 încoace. Şi încă nu s-a terminat. Asta e povestea adevărată. Nu ştiu dacă Brexitul e un simptom al ei sau doar o distragere a atenţiei. Dar procesul se apropie cu paşi repezi de final. În curând o să se termine tot.

De la celălalt capăt al mesei, Aneeqa spuse:

— Nu vreau să mă-ntorc în anii şaptezeci, mersi frumos.

— Corect, aprobă Charlie. Pentru cineva ca tine, ar fi fost un deceniu de căcat. Dar încearcă să te gândeşti la ce-a avut bun. Ceva s-a pierdut de-atunci. Ceva enorm.

Claire interveni în clipa aceea ca să conteste felul cum vedea Charlie istoria şi să arate că deceniul pe care încerca să-l idealizeze însemnase în acelaşi timp o inflaţie record, instabilitate economică şi tulburări provocate de greve. Conversaţia dintre cei patru meseni între două vârste se încinse şi apoi se lărgi pentru a se vorbi şi despre Brexit, Donald Trump, Siria, Coreea de Nord, Vladimir Putin, Facebook, imigraţie, Emmanuel Macron, Mişcarea

celor cinci stele[44] şi rezultatul dubios al concursului Eurovision din 1968. Fiecare dintre cei de la masă avu ceva de spus (sau, cel puţin, aşa îşi aminti Benjamin ulterior), dar, pe de altă parte, unul câte unul, oamenii începură să se ridice şi să se ducă la culcare. Cei care mai zăboviră băură şi mai mult vin şi pierdură noţiunea timpului, până când, în cele din urmă, la masă rămaseră doar Benjamin şi Charlie. Iar Charlie era pe punctul să adoarmă.

— Auzi, propuse Benjamin, vreau să-ţi pun un cântec.

— Ha? făcu Charlie, deschizând încet ochii.

— Legat de ce-ai spus mai devreme – despre lumea în care am trăit când eram copii şi despre cum a dispărut. Am un cântec pentru tine. Exact despre asta e.

— În regulă, pune-l.

— Stai să-mi aduc iPod-ul.

Găsirea iPod-ului la el în dormitor se dovedi uşoară; găsirea boxei mobile, ceva mai complicată; găsirea bateriilor, aproape imposibilă. Când se întoarse la masa unde cinaseră, vreo zece minute mai târziu, Charlie nu mai era.

— Aha, spuse Benjamin cu voce tare.

Se aşeză la masă, luă o gură de vin şi se uită în jur. Unde plecaseră toţi?

---

[44] *Movimento 5 Stelle* – mişcare fără pretenţii de partid politic, înfiinţată în 2009 de Beppe Grillo şi Gianroberto Casaleggio, care are drept priorităţi – cele cinci stele – apa, mediul, transporturile, legăturile de toate tipurile şi dezvoltarea.

Se lăsase liniştea. Singurul lucru care se auzea era foşnetul râului care curgea în apropiere. Benjamin îl ascultă câteva minute. Suna bizar, nu aşa cum s-ar fi aşteptat. Străin. Era un râu francez. Simţi dorul de casă ca pe un junghi puternic – dor atât de ţara în care crescuse, cât şi de cea din care tocmai plecase, deşi cele două nu mai erau sub nici o formă acelaşi lucru.

Dădu tare volumul boxei, apăsă pe *Play* şi după câteva clipe vocea obsedantă, înaltă a lui Shirley Collins răsună în noapte, cântând balada pe care Benjamin nu mai îndrăznise s-o asculte din ziua când îşi incinerase mama.

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd never have known

Luă o ultimă gură de vin, dar îşi dădu seama că băuse mult prea mult în noaptea asta şi că era momentul să se trezească.

Once I could drink of the best
The very best brandy and rum
Now I am glad of a cup of spring water
That flows from town to town

Auzind acest vers, Benjamin se gândi la mama lui, stând în capul oaselor în pat, uitându-se pe fereastra dormitorului la cerul cenuşiu şi încercând abia perceptibil să cânte şi ea. Se întrebă din nou: oare recunoscuse muzica de undeva? Din vreo amintire din copilărie îngropată?

Once I could eat of good bread
Good bread that was made of good wheat

Now I am glad with a hard mouldy crust
And glad that I’ve got it to eat

Iar apoi se gândi la tatăl lui, la felul oribil în care murise, la acea vizită stranie pe care-o făcuseră la fosta fabrică din Longbridge în toiul iernii, la amărăciunea tatălui său, la înăcrirea care-l măcinase în ultimele luni şi pe urmă la ziua când el şi Lois împrăştiaseră cenuşa părinţilor din vârful dealului. Beacon Hill la începutul toamnei...

Once I could lie on a good bed
A good bed that was made of soft down
Now I am glad of a clot of clean straw
To keep meself from the cold ground.

Beacon Hill. Peisajul propriei lui copilării. Datul pe derdeluş iarna. Plimbările prin pădure duminică după-amiaza, când se ţinea strâns de mâna înmănuşată a mamei. Pe urmă goana pe cărarea prin pădure, ca să se ascundă şi să-şi aştepte părinţii, în tufa aceea ciudată şi scobită de rododendron din apropierea cărării, care semăna cu o casă de hobbit. Cu Lois ghemuită lângă el. Niciodată Paul, întotdeauna Lois.

Once I could ride in me carriage
With servants to drive me along
Now I’m in prison, in prison so strong
Not knowing which way I can turn

Oare el şi Lois ar fi de ajuns unul pentru celălalt? Ar putea să trăiască aici următorii zece ani – douăzeci? Benjamin presupusese dintotdeauna că avea să îmbătrânească şi să moară acasă; că trebuia să-şi încheie viaţa întorcându-se în ţara din copilărie. Dar începea să

înţeleagă, în sfârşit, că locul acela existase doar în imaginaţia lui.

Adieu to old England, adieu
And adieu to some hundreds of pounds
If the world had been ended when I had been young
My sorrows I'd never have known

În timp ce se încheia şi versul final, iar ultimele ecouri ale muzicii pluteau peste apa leneşă a râului, auzi un oblon care se deschide. Îşi ridică ochii şi o văzu pe Grete privindu-l de la fereastra de la primul etaj al căsuţei sale.

— E un cântec foarte frumos, spuse ea. Ce cântă ea simt şi eu.

El nu zise nimic, ci dădu din cap într-un amestec derutat de salut şi încuviinţare.

— Acum se poate să nu mai pui muzică, te rog? Încercăm să dormim.

Oblonul se închise la loc. Benjamin închise iPod-ul, închise boxa mobilă şi închise ochii.

La un moment dat, îşi dădu seama că Lois stătea în picioare lângă el. Nu mai era atât de întuneric ca mai devreme. Nu-şi dădu seama cât de mult dormise.

— Ştiu, spuse el. Mă duc să mă culc.

— Am venit să te trezesc, zise Lois. Trebuie să-ţi iei rămas-bun de la Sophie. Pleacă imediat la aeroport.

O urmă în bucătărie, unde Lois făcuse deja cafeaua.

— Ai stat treaz toată noaptea? întrebă ea.

— Aşa cred.

— Asta a fost o prostie. Peste câteva ore ai curs de scriere cu Alexandre.

— M-am gândit la asta, spuse Benjamin, dând gata un espresso de care avea atâta nevoie. Nu pot să-i citesc povestirile.

— De ce nu? întrebă ea.

— Sunt în franceză.

Ea îl privi ţintă. Chiar atunci Sophie apăru în prag, cu trollerul.

— Vorbim ceva mai încolo despre asta, zise Lois pe un ton de rău augur.

*

Benjamin deschise încet uşa din faţă a casei şi ieşiră toţi trei în curte. Se vedeau acum primele licăriri ale zorilor. Crâmpeie de ciripituri începeau să se amestece cu murmurul râului. Însă zgomotele cele mai puternice erau paşii lor pe alee şi huruitul trollerului lui Sophie, pe când îl trăgea Benjamin pe rotiţe. Maşina ei era parcată în îngrăditura aflată ceva mai încolo pe alee, la nici douăzeci de metri de arcada de la intrare.

Chiar înainte să treacă pe sub arcadă, Sophie îi opri pe amândoi şi spuse:

— Încă n-aţi văzut firma nouă, nu?

— Ce firmă nouă?

— Aneeqa şi cu mine v-am făcut un mic cadou. Şi v-am redenumit casa. Sper să nu vă supăraţi.

— Aţi redenumit-o? De ce? Ce era rău la Moara Veche?

— Nimic, zise Sophie. Doar că m-am gândit la ceva mai bun.

Sceptici, trecură pe sub arcadă şi se întoarseră să vadă la ce se referise. Se luminase suficient ca să se poată citi cuvintele, iar, când le văzu, lui Lois i se tăie respiraţia. El se mulţumi să zâmbească – un zâmbet lung, mândru, doar pentru el – şi îşi strânse nepoata de mână.

— Vă place? întrebă ea.

— E perfect, zise Lois.

— Perfect, aprobă Benjamin.

Aneeqa se autodepăşise. Caligrafia era îndrăzneaţă, frapantă şi înşelător de simplă la prima vedere. Dar, când te uitai mai atent, vedeai detaliile extraordinare a ceea ce realizase – schimbări de textură, aluzia unei perspective tridimensionale şi variaţii subtile de culoare la fiecare dintre litere. Litere care, împreună, formau două cuvinte:

CLUBUL PUTREGAIURILOR

Benjamin şi Lois se uitară în tăcere. Tot în tăcere, Lois îşi cuprinse fratele cu braţul pe după talie. El se sprijini de ea. Ciripitul se auzea tot mai tare. Noi raze de lumină se iveau peste copaci.

— Hai, spuse Sophie. Nu vreau să-ntârzii.

Merseră împreună până la maşină, îi puseră trollerul în portbagaj şi o sărutară de rămas-bun.

— Ai grijă, scumpo! spuse Lois. Şi transmite-i dragostea noastră lui Ian. Fiţi atenţi amândoi în nordul îndepărtat. O să daţi peste balauri.[45]

[45] În original, *There be dragons up there* – posibilă aluzie la filmul *There Be Dragons* din 2011, regizat de englezul Roland Joffé.

— Nu vorbi prostii, răspunse Sophie, îmbrăţişând-o strâns.

— Mulţumesc pentru tot, zise Benjamin. Mai treci pe la noi cât poţi de repede. Te rog! Şi să nu mai slăbeşti. Aşa-ţi stă bine.

Când maşina lui Sophie se îndepărta pe aleea lungă, tivită de plopi, Lois se întoarse spre fratele ei şi spuse:

— Eşti chiar atât de prost sau joci teatru?

— Cum adică?

— Sophie nu s-a îngrăşat. E gravidă.

El o privi cu gura căscată.

— Poftim?

— În trei luni, aproape.

Benjamin se întoarse şi se uită după maşină, încă negăsindu-şi cuvintele.

— De fapt, zise Lois, ar trebui să nască la sfârşitul lui martie. Pe douăzeci şi nouă.

Cu inima bătându-i puternic, tot mai bine dispus pe măsură ce mintea lui ostenită şi încurcată prelucra informaţia, el ridică braţul spre maşina care se îndepărta şi începu să-l fluture cu mişcări repezi şi agitate. Însă nepoata lui nu se uita în urmă. Era atentă la drum în timp ce accelera pe alee, cu o mână pe volan şi cu cealaltă odihnindu-i-se pe pântecul umflat – locul care găzduia deocamdată gestul nesigur al lui Sophie şi Ian de încredere în viitorul lor echivoc şi cu neputinţă de aflat: frumosul lor bebeluş de ziua Brexitului.

Nota autorului

Această poveste conţine o serie de personaje din romanul meu *Clubul putregaiurilor*[46], o carte care are deja şi o continuare intitulată *Cercul închis*[47]. Ani la rând n-am avut nici cea mai mică intenţie să continui seria, dar în 2016 au existat două lucruri care au conspirat la răzgândirea mea.

În primul rând, m-am dus să văd frumoasa dramatizare făcută de Richard Cameron după *Clubul putregaiurilor* şi jucată la Birmingham Rep. Percepţia lui Richard asupra cărţii şi prestaţia sclipitoare a tinerei distribuţii m-au ajutat să-mi dau seama că romanul avea un element central pe care nu-l observasem până atunci şi pe care cu siguranţă nu-l urmărisem în *Cercul închis*: şi anume, dragostea dintre Benjamin Trotter şi sora lui, Lois.

În al doilea rând, scriitoarea Alice Adams a vorbit atât de călduros într-un interviu online despre *Cercul închis*, încât m-am simţit obligat să iau legătura cu ea. Nu considerasem niciodată romanul un mare succes, aşa că m-a surprins faptul că l-a enumerat printre preferatele ei. Am corespondat, pe urmă ne-am întâlnit, iar entuziasmul ei m-a convins că ar fi bine să revăd aceste personaje abandonate. În acelaşi timp, discutam cu editoarea mea

[46] Traducere de Radu Paraschivescu, Editura Polirom, Iaşi, 2004, 2012.

[47] Traducere de Radu Paraschivescu, Editura Polirom, Iaşi, 2006.

de la Penguin, Mary Mount, posibilitatea unui roman organizat în jurul referendumului pentru Brexit şi în scurt timp am început să simt că puteam să abordez subiectul doar resuscitând – şi completând – distribuţia din *Clubul putregaiurilor*.

Prin urmare, toţi aceşti oameni au jucat un rol crucial în naşterea romanului de faţă. Aş dori, de asemenea, să mulţumesc Fionei Fylan (pentru informaţii utile despre instructorii care ţin cursurile de conştientizare a vitezei); lui Ralph Pite, Paul Daintry şi Caroline Hennigan (pentru că au fost cititori care m-au încurajat când scrisesem doar jumătate din carte); lui Charlotte Stretch (fiindcă a fost unul dintre primii şi cei mai buni cititori ai versiunii finale, spre a nu mai vorbi de anii de prietenie şi sprijin); lui Andrew Hodgkiss, Robert Coe şi Julie Coe (fiindcă mi-au oferit ascunzători izolate în care să scriu); şi, pentru diverse forme de ajutor şi inspiraţie, următorilor: Steve Swannell, Aneeqa Munir, Vanessa Guignery, Michele O'Leary, Michael Singer, Peter Cartwright, Catherine Poust, Andrew Brewerton, Anne Philippe Besson, Julia Jordan, Philippe Auclair şi Judith Hawley.

În ultima parte a lui 2016, la o licitaţie pentru asociaţia caritabilă Freedom from Torture, Emily Shamma a licitat pentru ca unul dintre personajele din carte să-i poarte numele, iar Samuel Morton de la Freedom from Torture mi-a trimis ulterior un mesaj despre originea numelui lui Emily. Îi sunt recunoscător lui Emily pentru că a licitat – şi

pentru că are un nume atât de interesant; sper că îi place felul în care l-am folosit.

Personajele Lionel Hampshire şi Hermione Dawes au apărut pentru prima dată în povestirea mea, „Canadienii nu ştiu să flirteze”, inclusă în antologia *Poveşti din carnetul maestrului* (Jonathan Cape, 2018). Le mulţumesc lui Philip Horne că mi-a solicitat povestirea şi duhului lui Henry James că mi-a inspirat-o.

Multe detalii din capitolele 9 şi 10 sunt luate din *Mad Mobs and Englishmen?: Myths and Realities of the 2011 Riots* de Cliff Stott şi Steve Reicher (Robinson, 2011).

Cea mai mare parte din secţiunea „Vesela Anglie” a fost scrisă la Marsilia, pe durata unei rezidenţe finanţate de organizaţia literară La Marelle. Vreau să-i mulţumesc lui Pascal Jourdana fiindcă m-a invitat în acest oraş şi pentru prietenia care a urmat; de asemenea, lui Fanny Pomarède, fiindcă mi-a pus la dispoziţie un spaţiu atât de cald şi de primitor în care să scriu primele capitole.

Ultimul, dar nu cel din urmă, căruia îi mulţumesc este Tony Peake, agentul meu de aproape treizeci de ani, prieten drag de tot atâţia, cititor şi critic formidabil, un om generos din toate punctele de vedere, fără al cărui sprijin şi fără a cărui loialitate statornică această carte – şi majoritatea celorlalte – nici măcar n-ar exista.